

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ อิทธิพลแบบปรับของนักท่องเที่ยว 3 ช่วงอายุ กับ
การค้นหาข้อมูลข่าวสารและการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ
ด้วยวัฒนธรรมพอเพียง

ผู้วิจัย

เพชรรัตน์ วิริยะสีบพงศ์

ธันวาคม 2556

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ อิทธิพลแบบปรับของนักท่องเที่ยว 3 ช่วงอายุ กับ
การค้นหาข้อมูลข่าวสารและการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ
ด้วยวัฒนธรรมพอเพียง

Moderating Effects of Information Search and Evaluation
before Purchasing with Self-Sufficiency Culture of Three
Generational Tourists

ผู้วิจัย

เพชรรัตน์ วิริยะสีบพงศ์ มหาวิทยาลัยบูรพา
สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว.ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

Project Code : MRG 5380132

Project Title : โครงการ อิทธิพลแบบปรับของนักท่องเที่ยว 3 ช่วงอายุ กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อด้วยวัฒนธรรมพอเพียง

Moderating Effects of Information Search and Evaluation before Purchasing with Self-Sufficiency Culture of Three Generational Tourists

Investigator : ดร.เพชรรัตน์ วิริยะสีบพงศ์

คณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา

E-mail Address : iamlass@gmail.com

Project Period : 2 ปี

วัตถุประสงค์การวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) เพื่อสำรวจองค์ประกอบความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงจากผู้เชี่ยวชาญ ด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) 2) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงของนักท่องเที่ยวไทย 3 ช่วงอายุ ประกอบด้วย 1) วัยรุ่น 2) วัยทำงาน และ 3) วัยเกษียณ 3) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง การค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือก ก่อนตัดสินใจซื้อทัวร์ของนักท่องเที่ยว 4) เพื่อสร้างรูปแบบเส้นทางความสัมพันธ์ (Structure Equation Modeling : SEM) ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ 5) เพื่อศึกษาอิทธิพลแบบปรับ (moderating effect) ของนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยรุ่น วัยทำงาน และวัยสูงอายุ ต่อการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ ผ่าน ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง

วิธีทดลอง การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยภาคตัดขวาง (simple cross sectional design) ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ แบ่งเป็น 3 ขั้นตอนประกอบด้วย

ขั้นแรก ออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อพัฒนาปัจจัยความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง เพื่อสร้างแบบสอบถาม ด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi technique) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 28 คน ด้วยแบบสอบถามปลายเปิด 2 รอบ รอบแรก แบบสอบถามปลายเปิด กำหนดคำสำคัญให้แสดงความคิดเห็นอิสระ รอบสอง พัฒนาเป็นแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิดเพื่อบอกเหตุผล ข้อเสนอแนะ สำหรับตอบคำถามวัตถุประสงค์ข้อแรก

ขั้นสอง ออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อพัฒนาแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อสำรวจองค์ประกอบความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) แจกแบบสอบถามกลุ่มนักท่องเที่ยว 3 ช่วงอายุ ประกอบด้วย 1) วัยรุ่น อายุระหว่าง 18-25 ปี 2) วัยทำงาน อายุระหว่าง 26-60 ปี 3) วัยเกษียณ อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จาก 4 ภูมิภาค 8 จังหวัด จังหวัดละ 3 ช่วงอายุ ช่วงอายุละ 60 ชุด รวม 1,422 ชุด สำหรับตอบคำถามวัตถุประสงค์ข้อสอง

ขั้นสาม เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อพัฒนาแบบสอบถามปลายเปิด ที่ได้จากการสำรวจองค์ประกอบเชิงสำรวจ นำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาเพื่อหาความตรง และหาความเที่ยง สำหรับพัฒนาเป็นแบบสอบถามอีกครั้งด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน วิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้น และการศึกษาอิทธิพลแบบปรับของนักท่องเที่ยวชุดจาก 4 ภูมิภาค 8 จังหวัด จังหวัดละ 3 ช่วงอายุ รวม 1,521 ชุด ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างกลุ่มใหม่ สำหรับตอบคำถามวัตถุประสงค์ข้อสาม สี่ และห้า

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อแรกเป็นการพัฒนาปัจจัยความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง การนำปรัชญาหลวงเป็นเกณฑ์แบ่งส่วนตลาดตามลักษณะจิตวิทยา นอกจากเกิดความชัดเจนในการอธิบายลักษณะลูกค้าจากคุณค่าความเรียบง่าย ยังพัฒนาให้เกิดปัญญาบริโภค ลดความฟุ้งเฟ้อ ไม่พอหิวไม่หยุดที่อาจนำมาสู่การทุจริต เป็นการแบ่งส่วนตลาดบนฐานรากของชีวิต ของแผ่นดินด้วยการสัมภาษณ์ความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่าง ๆ โดยกำหนดเกณฑ์การเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ 28 ท่าน ตามผลงาน การตีพิมพ์ ศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ด้วยการวิเคราะห์เดลฟาย ผลการสังเคราะห์คำตอบจากคำถามปลายเปิด 2 รอบ นำมาสร้างแบบสอบถาม กำหนดค่า IQR 2.00

สำหรับวัตถุประสงค์ข้อสองเป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงของนักท่องเที่ยวไทย 3 ช่วงอายุ ประกอบด้วย กลุ่มวัยรุ่น วัยทำงาน และวัยเกษียณ เป็นการศึกษาสำรวจตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือค่าความเที่ยง อำนาจจำแนก เก็บข้อมูลนักท่องเที่ยวไทย ทั้ง 3 ช่วงอายุจาก 4 ภูมิภาค 8 จังหวัดทั่วประเทศ จำนวน 1,422 ชุด ด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน และสุ่มแบบง่าย พบว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจด้วยการหมุนแกนแบบมูเมนได้ 6 องค์ประกอบ ดังนี้

เรียบง่ายและสมดุล (KMO .928, igenvalue 4.745)

ศีลสามัญญ (.971, 10.353)

สุนทรียภาพของชีวิต (.962, 9.128)

จิตสำนึกสาธารณะ (.971, 1.060)

อิสระ (.962, 1.310)

ภาคภูมิ (.963, 8.039)

ส่วนการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบอายุมีผลต่อ 5 องค์ประกอบ คือ เรียบง่ายและสมดุล สุนทรียภาพของชีวิต อิสระ ภาคภูมิ ศีลสามัญญ

การวิเคราะห์จำแนกอายุ พบสุนทรียภาพของชีวิต อิสระ และศีลสามัญ มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มวัยรุ่นกับวัยทำงาน (.001 .001 .025) และวัยทำงานกับวัยเกษียณ (.010 .042 .008) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เรียบง่ายและสมดุล มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มวัยรุ่นกับวัยทำงาน (.000) และวัยรุ่นกับวัยเกษียณ (.000) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ภาคภูมิ มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มวัยรุ่นกับวัยทำงาน (.007) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนวัตถุประสงค์ข้อสาม เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า ทุกองค์ประกอบมีผลต่อความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยองค์ประกอบที่มีน้ำหนักปัจจัยสำคัญในสามลำดับแรกได้แก่ ภาคภูมิ ($\lambda_y = 0.88$) ศีลสามัญ ($\lambda_y = 0.86$) จิตสำนึกสาธารณะ ($\lambda_y = 0.85$) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ข้อสี่ เป็นการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้น เพื่อตอบสนองมติฐานการวิจัยทั้ง 6 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยความเชื่อวัฒนธรรมแบบพอเพียง ในเรื่องอิสระ ($\gamma = 0.15$) และภาคภูมิ ($\gamma = 0.26$) มีอิทธิพลทางตรงต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่การประเมินทางเลือก ได้รับอิทธิพลทางตรงจากการค้นหาข้อมูลข่าวสาร ($\beta = 0.53$) และจากปัจจัยความเชื่อวัฒนธรรมแบบพอเพียง ในเรื่องศีลสามัญ ($\beta = 0.18$) และได้รับอิทธิพลทางตรง ($\beta = 0.27$) และทางอ้อม ($\beta = 0.14$) จากองค์ประกอบเรื่องภาคภูมิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สรุปได้ว่าความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการค้นหาข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ องค์ประกอบเรื่อง อิสระ และภาคภูมิ ส่วนความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการประเมินทางเลือก ได้แก่องค์ประกอบเรื่อง ศีลสามัญ และภาคภูมิ โดยการค้นหาข้อมูลข่าวสารมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนวัตถุประสงค์ข้อสุดท้าย เป็นการวิเคราะห์อิทธิพลแบบปรับของนักท่องเที่ยว 3 ช่วงอายุ ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างกันในเรื่องอิทธิพลที่มีผลต่อความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงในแต่ละช่วงอายุ ผลการวิจัยพบว่า ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ศีลสามัญ 2) จิตสำนึกสาธารณะ 3) ภาคภูมิ 4) สุนทรียภาพของชีวิต 5) อิสระ และ 6) สมดุล และเรียบง่าย มีผลต่อการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อทัวร์ท่องเที่ยวแบบพอเพียง แตกต่างกันตามช่วงอายุ กล่าวคือ

กลุ่มอายุช่วงวัยรุ่น

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยความเชื่อวัฒนธรรมแบบพอเพียง ในเรื่องศีลสามัญ ($\gamma = 0.41$) และจิตสำนึกสาธารณะ ($\gamma = 0.36$) มีอิทธิพลทางตรงต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ การประเมินทางเลือก ได้รับอิทธิพลทางตรงจากการค้นหาข่าวสาร ($\beta = 0.94$) และจากปัจจัยความเชื่อวัฒนธรรมแบบพอเพียง ซึ่งส่งอิทธิพลทางอ้อม ในเรื่องศีลสามัญ ($\beta = 0.38$) และจิตสำนึกสาธารณะ ($\beta = 0.34$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กลุ่มอายุช่วงวัยทำงาน

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยความเชื่อวัฒนธรรมแบบพอเพียง ในเรื่อง จิตสำนึกสาธารณะ ($\gamma = 0.64$) มีอิทธิพลทางตรงต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ การประเมินทางเลือก ได้รับอิทธิพลทางตรงจากการค้นหาข่าวสาร ($\beta = 0.60$) และจากปัจจัยความเชื่อวัฒนธรรมแบบพอเพียง ในเรื่อง จิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งส่งอิทธิพลทางตรง ($\beta = 0.48$) และ ทางอ้อม ($\beta = 0.38$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กลุ่มอายุช่วงวัยเกษียณ

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยความเชื่อวัฒนธรรมแบบพอเพียง ในเรื่อง ภาควุมิ ($\gamma = 0.44$) มีอิทธิพลทางตรงต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ การประเมินทางเลือก ได้รับอิทธิพลทางตรงจากการค้นหาข่าวสาร ($\beta = 0.66$) และจากปัจจัยความเชื่อวัฒนธรรมแบบพอเพียง ในเรื่อง จิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งส่งอิทธิพลรวม ($\beta = 0.33$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปได้ว่า ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการค้นหาข้อมูลข่าวสาร ในแต่ละวัยมีความแตกต่างกัน สำหรับวัยรุ่นเน้นความสำคัญเรื่องของ ศีลสามัญ และสุนทรียภาพของชีวิต ในขณะที่วัยทำงานจะเน้นด้านสุนทรียภาพของชีวิตเป็นหลัก ส่วนวัยเกษียณจะเด่นด้าน ภาควุมิ ส่วนความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการประเมินทางเลือกพบว่า ปัจจัยส่วนใหญ่ไม่มีผลแตกต่างกัน จะมีเพียง องค์ประกอบด้านสุนทรียภาพของชีวิตที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการประเมินทางเลือกของวัยทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการค้นหาข้อมูลข่าวสารมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ กับทุกวัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Keywords : Moderating Effects, Information Search, Evaluation before Purchasing, Self-Sufficiency Culture, Three Generational Tourists

(คำหลัก) อิทธิพลแบบปรับ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร การประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ วัฒนธรรม
พอเพียง นักท่องเที่ยว 3 ช่วงอายุ

Output จากโครงการวิจัยที่ได้รับทุนจาก สกว.

1. ผลงานตีพิมพ์ในวารสารวิชาการนานาชาติ ยังอยู่ในขั้นตอนการพัฒนา
2. การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ ผู้วิจัยนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอน ตามหลักอนุรักษ์ สืบสานและพัฒนาภูมิปัญญาที่รับผิดชอบ ดังนี้

วิชาการเปรียบเทียบวิถีชีวิตธุรกิจ เกี่ยวกับการพัฒนาจิตวิญญาณ จากจิตวิญญาณของสังคม มุมมองการออกแบบการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การใช้สถิติเบื้องต้นและสถิติขั้นสูง การพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ของศาสตร์ด้านบริหารธุรกิจ

วิชาการจัดการเชิงกลยุทธ์ สอนโดยการใช้โครงงานเป็นฐาน ด้วยการให้วิเคราะห์ด้วยการเขียนบทความเชิงวิชาการจากจิตวิญญาณระหว่าง การจัดการ (management) หรือ กลยุทธ์ (strategy) ที่สามารถนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาอธิบาย ประยุกต์ใช้ได้หรือไม่ อย่างไร นอกจากนี้ ยังเป็นฐานคิดต่อยอดงานวิจัยด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์จากผลการวิจัยโดยเฉพาะเรื่อง ความเชื่อด้านวัฒนธรรม ซึ่งเป็นวัฒนธรรมองค์การสำคัญที่จะส่งผลต่อการสร้างหรือพัฒนาฐานทรัพยากร (resource based view) ของบริษัทหรือองค์การให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขัน (competitive advantage)

วิชาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจขนาดย่อม สอนโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน ด้วยการนำองค์ประกอบทั้ง 6 ของความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง เป็นหลักการสำคัญที่ผู้ประกอบการมี ตระหนัก แต่ไม่เน้นหนัก จึงควรปลูกฝัง สร้างค่านิยม หรือส่งเสริมให้เป็นคุณค่าร่วมของทุกหน่วยธุรกิจตั้งแต่ขนาดย่อมจนถึงเป็นธุรกิจขนาดใหญ่

สร้างนักวิจัยใหม่ ด้วยการวิจัยชุมชนโดยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์เพื่อตอบโจทย์ผู้ประกอบการระดับท้องถิ่น ระดับชุมชน เกี่ยวกับ ผู้ประกอบการริมทางแสน ผู้ประกอบการตลาดหนองมน อาหารทะเลตากแห้ง จักสานพนัสนิคม บัญชีพอเพียง เป็นต้น

3. เชิญชวนให้ผู้อื่นเปิดใจรับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เข้ามาประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิต การดำเนินธุรกิจ ด้วยการเขียนบทวิจารณ์หนังสือ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: ความเป็นมาและความหมาย ของศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพงศ์ ทองภักดี ลงวารสารการจัดการธุรกิจมหาวิทยาลัยบูรพา คณะการจัดการและการท่องเที่ยว ปี 2556

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

เชิงวิชาการ ได้พัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ด้วยการประยุกต์แนวคิดจากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และหลักคำสอนของพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสตร์ทางด้านตะวันออก กับ แนวคิดความเชื่อทางวัฒนธรรมของ Hofstede นักทฤษฎีฝั่งตะวันตก มาดัดแปลงเป็น ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงที่พัฒนาจากประเทศไทย เพื่อพัฒนาศาสตร์ด้านพฤติกรรมผู้บริโภค สำหรับเป็นเกณฑ์การแบ่งพฤติกรรมผู้บริโภคเป็นกลุ่มตามส่วนแบ่งทางการตลาดด้านจิตวิทยา (psychographic segmentation) ศาสตร์ด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์ ด้วยการกำหนดคุณค่ารวมของ วัฒนธรรมองค์การด้วยความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน

เชิงนโยบาย หน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาความเชื่อทางด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง ตามแนวพระราชดำรัส

เชิงพาณิชย์ ผู้บริหาร ผู้ประกอบการ นำความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงพัฒนาเป็นคุณค่าร่วมขององค์การเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน ในฐานะที่เป็นฐานทรัพยากรที่สำคัญขององค์การ

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ กราบขอบพระคุณ ทุกสิ่ง ทุกบุคคล ทุกแหล่งทุน ทุกโอกาส ที่ส่งเสริมความมุ่งมั่นพัฒนาองค์ความรู้จากแผ่นดินแม่ ผ่านการเรียนรู้การทำงานตามหลัก มัชฌิมาปฏิปทา กำกับเพื่อร่วมอนุรักษ์ สืบสาน พัฒนา ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง ของสังคมไทยให้เด่นชัดขึ้น

เพชรรัตน์ วิริยะสีบพงศ์

ผู้วิจัย

บทคัดย่อภาษาไทย

การสำรวจองค์ประกอบความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงของนักท่องเที่ยวไทย

วัตถุประสงค์การวิจัยส่วนแรก คือการพัฒนาตัวชี้วัด ปัจจัยความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ของนักท่องเที่ยวไทย 3 ช่วงอายุ พัฒนาแบบสอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญ 28 ท่านจาก 6 ศาสตร์ 13 มหาวิทยาลัย 1 องค์การธุรกิจและผู้เชี่ยวชาญอิสระอีก 3 ท่าน โดยใช้ เทคนิคเดลฟาย การสุ่มตัวอย่าง แบบหลายขั้นตอน และแบบง่าย จำนวน 1,422 ตัวอย่าง จาก 4 ภูมิภาค 8 จังหวัดของไทย พบ 6 องค์ประกอบที่สำคัญ คือ คือ เรียบง่ายและสมดุล (KMO .928, eigenvalue 4.745) ศีลสามัญญ (.971, 10.353) สุนทรียภาพของชีวิต (.962, 9.128) จิตสำนึกสาธารณะ (.971, 1.060) อิสระ (.962, 1.310) ภาควิชา (.963, 8.039) ด้วยการนำปรัชญาหลวงเป็นเกณฑ์แบ่งส่วนตลาดตามลักษณะจิตวิทยาตามหลักวิชา ที่เป็นปัจจัยสำคัญของการแสดงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวไทย 3 ช่วงอายุ วัยรุ่น วัยทำงาน และวัยเกษียณ

อิทธิพลแบบปรับของนักท่องเที่ยว 3 ช่วงอายุ กับการค้นหาข้อมูลข่าวสารและการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อด้วยวัฒนธรรมพอเพียง

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยคือการพัฒนาตัวชี้วัดด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) และวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้น (SEM) จากนักท่องเที่ยว 3 ช่วงอายุ ต่อการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อด้วยความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง ออกแบบการวิจัยแบบผสม ขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือใช้เทคนิคเดลฟาย วิเคราะห์แบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนและแบบง่าย 1,422 ตัวอย่าง พบ 6 องค์ประกอบที่สำคัญ

รอบสองเก็บ 1,521 ตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ทดสอบโมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้น และศึกษาอิทธิพลแบบปรับของนักท่องเที่ยว 3 ช่วงอายุ

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า ทุกองค์ประกอบมีผล ต่อความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยองค์ประกอบที่มีน้ำหนักปัจจัยสำคัญในสามลำดับแรกได้แก่ ภาควิชา ($\lambda_y = 0.88$) ศีลสามัญญ ($\lambda_y = 0.86$) จิตสำนึกสาธารณะ ($\lambda_y = 0.85$) ตามลำดับ

การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้น เพื่อตอบสนองสมมติฐานการวิจัยทั้ง 6 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยความเชื่อวัฒนธรรมแบบพอเพียง ในเรื่องอิสระ ($\gamma = 0.15$) และ ภาควิชา ($\gamma = 0.26$) มี

อิทธิพลทางตรงต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ การประเมินทางเลือก ได้รับอิทธิพลทางตรงจากการค้นหาข้อมูลข่าวสาร ($\beta = 0.53$) และจากปัจจัยความเชื่อวัฒนธรรมแบบพอเพียง ในเรื่องศีลสามัญ ($\beta = 0.18$) และได้รับอิทธิพลทางตรง ($\beta = 0.27$) และทางอ้อม ($\beta = 0.14$) จากองค์ประกอบเรื่องภาคภูมิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สรุปได้ว่าความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการค้นหาข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ องค์ประกอบเรื่อง อิสระ และภาคภูมิ ส่วนความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการประเมินทางเลือกได้แก่องค์ประกอบเรื่อง ศีลสามัญ และภาคภูมิ โดยการค้นหาข้อมูลข่าวสารมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การวิเคราะห์อิทธิพลแบบปรับของนักท่องเที่ยว 3 ช่วงอายุ ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างกันในเรื่องอิทธิพลที่มีผลต่อความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงในแต่ละช่วงอายุ ผลการวิจัยพบว่า ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ศีลสามัญ 2) จิตสำนึกสาธารณะ 3) ภาคภูมิ 4) สุนทรียภาพของชีวิต 5) อิสระ และ 6) สมดุลและเรียบง่าย มีผลต่อการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อทัวร์ท่องเที่ยวแบบพอเพียง แตกต่างกันตามช่วงอายุ กล่าวคือ

กลุ่มอายุช่วงวัยรุ่น ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยความเชื่อวัฒนธรรมแบบพอเพียง ในเรื่องศีลสามัญ ($\gamma = 0.41$) และ จิตสำนึกสาธารณะ ($\gamma = 0.36$) มีอิทธิพลทางตรงต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ การประเมินทางเลือก ได้รับอิทธิพลทางตรงจากการค้นหาข่าวสาร ($\beta = 0.94$) และจากปัจจัยความเชื่อวัฒนธรรมแบบพอเพียง ซึ่งส่งอิทธิพลทางอ้อม ในเรื่องศีลสามัญ ($\beta = 0.38$) และจิตสำนึกสาธารณะ ($\beta = 0.34$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กลุ่มอายุช่วงวัยทำงาน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยความเชื่อวัฒนธรรมแบบพอเพียง ในเรื่อง จิตสำนึกสาธารณะ ($\gamma = 0.64$) มีอิทธิพลทางตรงต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ การประเมินทางเลือก ได้รับอิทธิพลทางตรงจากการค้นหาข่าวสาร ($\beta = 0.60$) และจากปัจจัยความเชื่อวัฒนธรรมแบบพอเพียง ในเรื่อง จิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งส่งอิทธิพลทางตรง ($\beta = 0.48$) และทางอ้อม ($\beta = 0.38$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กลุ่มอายุช่วงวัยเกษียณ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยความเชื่อวัฒนธรรมแบบพอเพียง ในเรื่อง ภาคภูมิ ($\gamma = 0.44$) มีอิทธิพลทางตรงต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ การประเมินทางเลือก ได้รับอิทธิพลทางตรงจากการค้นหาข่าวสาร ($\beta = 0.66$) และจากปัจจัยความเชื่อวัฒนธรรมแบบพอเพียง ในเรื่อง จิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งส่งอิทธิพลรวม ($\beta = 0.33$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Exploratory Factor Analysis of Thai Tourists' Belief of Sufficiency Culture

The objective of this research was to develop various indicators using Exploratory Factor Analysis (EFA) technique in quantifying the belief of the sufficiency culture of three generations of Thai tourists. The research questionnaire was developed by 28 technicians from six sciences, 13 universities, one business and three freelance technicians using the Delphi technique. A multistage and simple random sampling was administered to 1,422 subjects surveying three generations from four regions and eight provinces in Thailand. There are six important components 1. Common morality (factor loading .971) 2. Public consciousness (.971) 3. Pride (.963) 4. Sense of life (.962) 5. Freedom (.962) 6. Balanced and simple (.928). The uniqueness, psychographic market segmentation and the king's philosophy is the principles of our cultural belief that can solve individual differences in consumers' behavior, especially across three generations of tourists. Exploring Thai tourists' sufficiency cultural belief based on the sufficiency economic philosophy suggests the following theoretically valuable implications for the marketer who deals with Thai tourists' behaviors; marketers should focus on the six components of the sufficiency culture belief which is considered the most important factor in tourists' behavior in order to have understanding of Thai tourists.

Moderating Effects of Information Search and Evaluation before Purchasing with Self-Sufficiency Culture of Three Generational Tourists

The objective of this research is to develop various indicators using Exploratory Factor Analysis (EFA), Confirmatory Factor Analysis (CFA), and Structure Equation Modeling (SEM) technique from varying age moderating effects of Information Search and Alternative Evaluation before Purchasing with belief of the Self- sufficiency culture analyzing three generations of Thai tourists. This mixed method research was developed by 28 technicians from six sciences, 13 universities, one business and three freelance technicians using the Delphi technique. A multistage and simple random sampling was administered to 1,422 subjects surveying three generations from four regions and eight provinces in Thailand. There are six important components

The second data collecting was administered to 1,521 subjects surveying three generations from four regions and eight provinces in Thailand by probability sampling. Moderating three generations effect path SEM by LISREL program. The unique, psychographic

market segmentation and the king's philosophy is the principles of our cultural belief that can solve individual differences in consumers' decision making process, especially across three generations of tourists' information search and evaluation alternatives. This study suggests the following valuable theoretically implications for the marketer who deals with Thai tourists' behaviors and decision making process; marketers should focus on the six components of the sufficiency culture belief which is considered the most important factor in tourists' behavior in order to have understanding of Thai tourists.

Confirmatory factor analysis showed that all of the elements had significantly affected the self-sufficient cultural beliefs at the .01 level. The first three weight factors in order are Pride ($\lambda_y = 0.88$), Common Morality ($\lambda_y = 0.86$), and Public Consciousness ($\lambda_y = 0.85$).

The analysis of linear structural equation model aimed to respond six research hypotheses. The findings were the self-sufficient cultural beliefs factors in Freedom ($\gamma = 0.15$) and Pride ($\gamma = 0.26$) had significantly direct affected the search information while the alternative assessment was direct influenced from the Information Search ($\beta = 0.53$) and the self-sufficiency cultural beliefs factors in Common Morality ($\beta = 0.18$) and was direct influenced ($\beta = 0.27$) and indirect influenced ($\beta = 0.14$) from Pride element with statistical significance. In summary, the self-sufficiency cultural beliefs had a positive influenced to the Information Search such as Freedom and Pride, in addition, the self-sufficiency cultural beliefs also had a positive influenced to the alternative assessment i.e. Common Morality and Pride. The Information Search had a positive influenced to the alternative assessment before making a purchase significantly.

The findings of path analysis of tourists divided to three ages were the factor influenced the self-sufficiency cultural beliefs did vary in each ages. Moreover, the findings were the self-sufficiency cultural beliefs comprised of six elements i.e. 1) Balanced and Simple 2) Common Morality 3) Public Consciousness 4) Sense of Life 5) Freedom and 6) Pride influenced the Information Search and the Evaluate of Alternative before making a purchase of sufficient tour did vary in each ages;

Teenager age, the findings were the self-sufficient cultural beliefs factor in Common Morality ($\gamma = 0.41$) and Public Consciousness ($\gamma = 0.36$) had direct influenced the Information Search significantly. While the Evaluate of Alternative was direct influenced from the

Information Search ($\beta = 0.94$) and the self-sufficiency cultural beliefs which had indirect influenced in Common Morality ($\beta = 0.38$) and Public Consciousness ($\beta = 0.34$) significantly.

Working age, the findings were the self-sufficiency cultural beliefs factor in Public Consciousness ($\gamma = 0.64$) had direct influenced the Information Search significantly. While the Evaluate of Alternative was direct influenced from the Information Search ($\beta = 0.60$) and the self-sufficiency cultural beliefs factor in Common Morality which direct influenced ($\beta = 0.48$) and indirect influenced significantly.

Retirement age, the findings were the self-sufficient cultural factor in Pride ($\gamma = 0.44$) had direct influenced the Information Search significantly. While the Evaluate of Alternative was direct influenced from the Information Search ($\beta = 0.66$) and the self-sufficiency cultural beliefs factor in Public Consciousness which affect the overall influence ($\beta = 0.33$) significantly.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	9
บทคัดย่อภาษาไทย	10
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	12
สารบัญ	15
สารบัญตาราง	18
สารบัญภาพ	22
บทที่ 1 บทนำ	24
1.1 ความเป็นมาความสำคัญของปัญหา	24
1.2 คำถามการวิจัย	29
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย	29
1.4 ขอบเขตการวิจัย	30
1.4.1 การสำรวจองค์ประกอบความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงของ นักท่องเที่ยวไทย	30
1.4.2 อิทธิพลแบบปรับของนักท่องเที่ยว 3 ช่วงอายุ กับการค้นหา ข้อมูลข่าวสารและการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อด้วยวัฒนธรรม แบบพอเพียง	31
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	32
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	33
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	34
2.1 ความพอเพียง กับ การพึ่งพา	34
2.1.1 ความเชื่อด้านพุทธศาสนากับความพอเพียง	34
2.1.2 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	37
2.1.3 ส่วนที่ขาดหายจากแนวคิดของ Hofstede	40
2.2 ความเชื่อทางด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง	43
2.2.1 สมดุลและเรียบง่าย (Balanced and Simple)	44
2.2.2 ศีลสามัญ (Common Morality)	44
2.2.3 จิตสำนึกสาธารณะ (Public Consciousness)	45
2.2.4 สุนทรียภาพของชีวิต (Sense of Life)	46
2.2.5 อิสระ (Freedom)	46

สารบัญ

	หน้า
2.2.6 ภาคภูมิ (Pride)	47
2.3 พฤติกรรมการท่องเที่ยว	51
2.3.1 พฤติกรรมนักท่องเที่ยว วัยรุ่น วัยทำงาน วัยเกษียณ	51
2.4 การท่องเที่ยวอิเล็กทรอนิกส์	54
2.4.1 พาณิชนัยอิเล็กทรอนิกส์กับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	54
2.4.2 โครงสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยว	55
2.4.3 ระบบอัจฉริยะ	57
2.5 ความเชื่อสู่กระบวนการตัดสินใจซื้อ	58
2.5.1 หลักการทางวัฒนธรรมและพฤติกรรมการท่องเที่ยว	58
2.5.2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวของวัยรุ่น วัยทำงาน วัยเกษียณ	62
2.6 การค้นหาข้อมูลข่าวสารผ่านระบบออนไลน์ของนักท่องเที่ยว	64
2.6.1 แหล่งข้อมูลเพื่อวางแผนท่องเที่ยว	64
2.6.2 ขอบเขตข้อมูล	66
2.7 การประเมินทางเลือกเฉพาะก่อนตัดสินใจซื้อทัวร์ท่องเที่ยว	67
2.7.1 เหตุผลในการเดินทาง	67
2.7.2 จุดหมายปลายทาง	69
2.7.3 ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม	74
2.8 กรอบแนวคิดการวิจัย	76
2.8.1 สมมติฐานการวิจัย	77
2.8.2 โมเดลสมการโครงสร้างตามสมมติฐาน	83
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	85
3.1 วิธีการและขั้นตอนของการวิจัย	85
3.2 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	88
3.3 กลุ่มตัวอย่าง	90
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	92
3.5 วิธีการสร้างเครื่องมือ	93
3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล	95
3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล	97
3.8 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	99

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์	101
4.1 ผลการวิเคราะห์ด้วยเทคนิคเดลฟาย	101
4.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ	148
4.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน	176
4.4 ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้น	183
4.5 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลแบบปรับของนักท่องเที่ยว 3 ช่วงอายุ	196
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ	216
5.1 สรุปผลการวิจัย	216
5.2 อภิปรายผล	220
5.3 ข้อเสนอแนะ	228

เอกสารอ้างอิง

ภาคผนวก

- ภาคผนวกที่ 1 เครื่องมือสำหรับเทคนิคเดลฟายรอบแรก
- ภาคผนวกที่ 2 ถอดความคำตอบผู้เชี่ยวชาญ รอบแรก
- ภาคผนวกที่ 3 เครื่องมือสำหรับเทคนิคเดลฟายรอบสอง
- ภาคผนวกที่ 4 เครื่องมือสำหรับการสำรวจองค์ประกอบ
- ภาคผนวกที่ 5 เครื่องมือทดสอบโมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้น
- ภาคผนวกที่ 6 ประวัติที่ปรึกษา
- ภาคผนวกที่ 7 ประวัติผู้วิจัย

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2-1 ผลการสำรวจองค์ประกอบความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง ของนักท่องเที่ยวไทย 3 ช่วงอายุ	47
ตารางที่ 3-1 จำนวนผู้เชี่ยวชาญพัฒนาตัวชี้วัดความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง	89
ตารางที่ 3-2 จำนวนผู้เชี่ยวชาญกับค่าความคลาดเคลื่อน	89
ตารางที่ 3-3 รายชื่อจังหวัดใน 4 ภูมิภาค	91
ตารางที่ 3-4 จำนวนผู้เชี่ยวชาญพัฒนาตัวชี้วัดความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง	96
ตารางที่ 4-1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ นิยาม ความหมาย วัฒนธรรมพอเพียง	106
ตารางที่ 4-2 การสังเคราะห์ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงตามกรอบการอนุรักษ์ สืบสาน พัฒนา	108
ตารางที่ 4-3 เหตุผล ข้อเสนอแนะ จากผู้เชี่ยวชาญที่ตอบแบบสอบถามรอบสอง (3 ธันวาคม พ.ศ. 2553)	113
ตารางที่ 4-4 การเก็บข้อมูล 8 จังหวัดจำนวน 1,422 ชุด	148
ตารางที่ 4-5 ช่วงอายุ	149
ตารางที่ 4-6 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจความพอเพียง	150
ตารางที่ 4-7 พัฒนาการฐานความรู้สู่ตัวแปรความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง	154
ตารางที่ 4-8 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว	155
ตารางที่ 4-9 ผลการสำรวจองค์ประกอบความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงของ นักท่องเที่ยวไทย 3 ช่วงอายุ	157
ตารางที่ 4-10 สหสัมพันธ์องค์ประกอบทั้ง 6 เพื่อแก้ปัญหาภาวะเส้นตรงร่วมพหุ	160
ตารางที่ 4-11 สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเรียงง่ายและสมดุล เพื่อแก้ปัญหาภาวะเส้นตรง ร่วมพหุ (ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง 1 องค์ประกอบ)	161
ตารางที่ 4-12 สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสุทธียภาพของชีวิต, อิสระ เพื่อแก้ปัญหาภาวะ เส้นตรงร่วมพหุ (แบบแผนแบบพอเพียง 2 องค์ประกอบ)	162
ตารางที่ 4-13 สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภาคภูมิ เพื่อแก้ปัญหาภาวะเส้นตรงร่วมพหุ (การกระทำ/ความประพฤติพอเพียง 1 องค์ประกอบ)	163
ตารางที่ 4-14 สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรศีลสามัญ, จิตสำนึกสาธารณะ เพื่อแก้ปัญหาภาวะ เส้นตรงร่วมพหุ (ค่านิยม คุณค่าพอเพียง 2 องค์ประกอบ)	164
ตารางที่ 4-15 องค์ประกอบที่หนึ่ง A1-A9	165
ตารางที่ 4-16 องค์ประกอบที่สอง B1-B18	165
ตารางที่ 4-17 องค์ประกอบที่สาม C1-C15	166

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4-18 องค์ประกอบที่สี่ D1-D16	167
ตารางที่ 4-19 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรม LISREL χ^2	168
ตารางที่ 4-20 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	177
ตารางที่ 4-21 พฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม	178
ตารางที่ 4-22 ผลการวิเคราะห์ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง	181
ตารางที่ 4-23 ดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแบบ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ รูปแบบเส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อ ด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมิน ทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ	186
ตารางที่ 4-24 เส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ โมเดลเต็มรูป	187
ตารางที่ 4-25 สรุปผลการวิจัยเพื่อตอบสมมติฐาน	188
ตารางที่ 4-26 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงบรรยากาศองค์การ ที่เกิดจากตัวแปรสังเกตได้ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ โมเดลเต็มรูป	189
ตารางที่ 4-27 ดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแบบ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ รูปแบบเส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อ ด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมิน ทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ	192
ตารางที่ 4-28 เส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ โมเดลลดรูป	193
ตารางที่ 4-29 สรุปผลการวิจัยเพื่อตอบสมมติฐาน	194

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 4-30	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงบรรยากาศองค์การที่เกิดจากตัวแปรสังเกตได้ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงกับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อโมเดลลดรูป	195
ตารางที่ 4-31	ดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ รูปแบบเส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงกับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ ของนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยรุ่น	198
ตารางที่ 4-32	เส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงกับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ ของนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยรุ่น	199
ตารางที่ 4-33	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงบรรยากาศองค์การที่เกิดจากตัวแปรสังเกตได้ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงกับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ ของนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยรุ่น	200
ตารางที่ 4-34	ดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ รูปแบบเส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงกับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ ของนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยทำงาน	204
ตารางที่ 4-35	เส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงกับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ ของนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยทำงาน	205
ตารางที่ 4-36	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงบรรยากาศองค์การที่เกิดจากตัวแปรสังเกตได้ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงกับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ ของนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยทำงาน	206

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4-37 ดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแบบ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ รูปแบบเส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อ ด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมิน ทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ ของนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยเกษียณ	210
ตารางที่ 4-38 เส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ ของนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยเกษียณ	211
ตารางที่ 4-39 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงบรรยากาศองค์การ ที่เกิดจากตัวแปรสังเกตได้ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ ของนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยเกษียณ	212
ตารางที่ 4-40 สรุปผลการวิจัยเพื่อตอบสมมติฐาน	214
ตารางที่ 5-1 ตารางสรุปผลการวิจัย	218

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2-1	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรม ต่อการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ
	76
ภาพที่ 2-2	กรอบแนวคิดการวิจัย อิทธิพลแบบปรับของนักท่องเที่ยว 3 ช่วงอายุ กับการค้นหาข้อมูลข่าวสารและการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ ด้วยวัฒนธรรมแบบพอเพียง
	77
ภาพที่ 2-3	โมเดลสมการโครงสร้างที่สร้างตามสมมติฐานแสดงอิทธิพลแบบปรับของ นักท่องเที่ยว 3 ช่วงอายุ กับการค้นหาข้อมูลข่าวสารและการประเมิน ทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อด้วยวัฒนธรรมพอเพียง
	83
ภาพที่ 3-1	ขั้นตอนการระดมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้วยเทคนิคเดลฟาย
	93
ภาพที่ 4-1	สรุป นิยาม ความหมาย วัฒนธรรมพอเพียง
	105
ภาพที่ 4-2	สรุปแบบสอบถาม ความเชื่อด้านวัฒนธรรมจำนวน 62 ข้อ
	137
ภาพที่ 4-3	การตัดลดตัวแปรด้วย Model LISREL ครั้งที่ 1
	170
ภาพที่ 4-4	ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงจากองค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับที่สอง
	180
ภาพที่ 4-5	รูปแบบเส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ โมเดลแบบเต็มรูป (ก่อนปรับ)
	184
ภาพที่ 4-6	รูปแบบเส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ โมเดลแบบเต็มรูป (หลังปรับ)
	185
ภาพที่ 4-7	รูปแบบเส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ โมเดลแบบลดรูป (ก่อนปรับ)
	191
ภาพที่ 4-8	รูปแบบเส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ โมเดลแบบลดรูป (หลังปรับ)
	192
ภาพที่ 4-9	รูปแบบเส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ ของนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยรุ่น (ก่อนปรับ)
	196

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 4-10	รูปแบบเส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ ของนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยรุ่น (หลังปรับ)
	197
ภาพที่ 4-11	รูปแบบเส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ ของ นักท่องเที่ยวกลุ่มวัยทำงาน (ก่อนปรับ)
	202
ภาพที่ 4-12	รูปแบบเส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ ของ นักท่องเที่ยวกลุ่มวัยทำงาน (หลังปรับ)
	203
ภาพที่ 4-13	รูปแบบเส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ ของ นักท่องเที่ยวกลุ่มวัยเกษียณ (ก่อนปรับ)
	208
ภาพที่ 4-14	รูปแบบเส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ ของ นักท่องเที่ยวกลุ่มวัยเกษียณ (หลังปรับ)
	209
ภาพที่ 5-1	การอธิบายความแตกต่างของเส้นทางความสัมพันธ์ที่แตกต่างกันตามอายุ ของนักท่องเที่ยว
	218
ภาพที่ 5-2	ข้อค้นพบใหม่ที่ได้จากการพัฒนาตัวแปรความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง
	225
ภาพที่ 5-3	การบริโภคน้ำมันจําเป็น
	230
ภาพที่ 5-4	สรุปการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์
	231

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ได้ทรงพระราชทานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางการดำเนินชีวิต การปฏิบัติตนด้วยทางสายกลางสำหรับคนไทยทุกระดับ เป็นความพอเพียงที่ประกอบด้วย ความพอประมาณ มีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว อย่างมีความรู้ และสำนึกคุณธรรม นอกจากนี้ ยังได้ทรงอธิบายเพิ่มเติมว่า

“เศรษฐกิจพอเพียง เป็นเสมือนรากฐานของชีวิต
รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกต้อง
รองรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้อยู่ที่เสาเข็ม
แต่ส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็ม และลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป”

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (2550 - 2554) ได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการพัฒนาประเทศ พัฒนาคน ให้มั่นคงแข็งแรงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม อย่างยั่งยืนด้วยการวางรากฐานชีวิตที่ดี จากการสร้างความมั่นคง ความอิสระให้จิตใจปราศจากการพึ่งพิงอย่างมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน และพอประมาณ สอดคล้องตามแนวทางพุทธศาสนาที่เน้นแนวทางพัฒนาปัญญา (wisdom approach) เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาชีวิต (living approach) ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ด้วยมัชฌิมนิกาย ไม่ยึดมั่น ไม่ผลักไส ไม่สุดขั้ว ไม่สับสน พิจารณาหาเหตุผลตามความเป็นจริง เว้นจากการพึ่งพา ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำไปสู่ชีวิตที่ดี มีอิสระ มั่นคง แข็งแรงอย่างยั่งยืน ((<http://www.sufficiencyeconomy.org/view-detail.html>, สืบค้นเมื่อ 13/6/53; ป.อ.ปยุตโต, 2545; สมพร เทพสิทธิ์า, 2550; OSHO, 2552; Anand and Sen, 2000)

ฐานคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีแนวทางเดียวกับพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงเป็นผู้อุปถัมภ์ศาสนาและพิธีกรรมต่าง ๆ อีกทั้งยังได้ทรงศึกษาพระธรรมตามแนวทางของพุทธศาสนิกชน และได้ทรงพระผนวช วันที่ 22 ตุลาคม พ.ศ. 2499 ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ทรงพระสมณฉายาว่า "ภุมมโฆสิขุ" ฐานคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงมีความสอดคล้องกับหลักพระธรรมหลายประเด็น อาทิเช่น เรื่องแรงจูงใจในพุทธธรรม ระหว่างค้นหา กับ

ฉันทะ ที่ว่าฉันทะ คือ ความกระหายในสิ่งที่ทำให้เกิดเวทนา ต้องอาศัยอวิชชา คอยหล่อเลี้ยงและให้โอกาส คำนึงถึงตนเองหรือยึดอัตตาเป็นที่ตั้ง อยากให้ตนเองมั่นคงถาวร ทำให้มุ่งแสวงหาเป็นหลัก ส่วนฉันทะ คือ การกระทำสิ่งที่เป็นคุณประโยชน์ สิ่งที่มีคุณค่าแท้จริงแก่ชีวิต ให้สำเร็จผลเป็นจริง เพื่อให้รู้ความจริง และเพื่อสร้างภาวะที่พึงปรารถนาให้เกิดขึ้นกับชีวิต ฉันทะก่อตัวขึ้นจาก โยนิโสมนสิกา คือ ความรู้คิดตามสภาวะและเหตุผล ไม่ผูกพันกับอัตตา ฉันทะจึงเป็นความต้องการภาวะที่พึงปรารถนาที่เป็นผลของการกระทำ หรือกล่าวได้ว่า ฉันทะคือ ต้องการธรรม และต้องการทำ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2552) ความแตกต่างระหว่าง ฉันทะ กับ ฉันทะ จึงอยู่ที่ผล ฉันทะมุ่งประสงค์เวทนา ฉันทะมุ่งตัวประโยชน์ ภายใต้เงื่อนไขที่สังคมกำหนด เช่น การประกอบธุรกิจ หากกระทำด้วยฉันทะอยากได้ผลกำไรมาก ๆ จะแสวงหากำไรเพื่อเป้าหมายของตนเองเพียงอย่างเดียว ตรงกันข้ามกับผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจด้วยฉันทะ ที่ไม่ได้นึกถึงตนเองเป็นที่ตั้ง มีวิธีคิด กระทำ แต่สิ่งพึงปรารถนาอย่างเป็นระบบ กลยุทธ์ทางธุรกิจจึงเลือกจะมุ่งประโยชน์ที่ยึดความจริง ความดี ความงามเป็นหลัก วางใจเป็นอิสระติดตามอย่างรู้เท่าทัน ไม่นำตนเข้าไปผูกติด ยึดมั่นถือมั่นไว้ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2552) ซึ่งเป็นวิธีการดำเนินงานที่มีแต่ความสบายใจ ไม่กดดัน ไม่เครียด ภายใต้เงื่อนไข คือ การบรรลุเป้าหมาย หรือการมีส่วนครองตลาดที่มากกว่า เพราะการกระทำด้วยฉันทะให้ผลตั้งแต่เริ่มต้นประกอบธุรกิจ คือทำด้วยจิตใจมุ่งหวังจะสร้างคุณประโยชน์ให้เกิดขึ้นแก่ผู้รับหรือผู้บริโภค สังคม และสิ่งแวดล้อม จึงเป็นการดำเนินธุรกิจที่มีกระบวนการดำเนินชีวิตอย่างรอบคอบ เข้าใจ มีเหตุมีผลเพื่อมองภาพการณ์ในระยะยาว ส่งผลต่อความยั่งยืนในการประกอบธุรกิจ มากกว่าคิดเอาชนะเพียงอย่างเดียว

นอกจากนี้ยังมี หลักสัปปริสธรรม 7 อันเป็นธรรมหรือคุณสมบัติของคนดี 7 ประการ ประกอบด้วย 1) รัชมัญญุตตา : รู้เหตุ 2) อตถัญญุตตา : รู้ผล 3) อตตัญญุตตา : รู้ตน 4) มัตตัญญุตตา : รู้ประมาณ 5) กาลัญญุตตา : รู้กาล 6) ปริสัญญุตตา : รู้ชุมชน 7) ปุคคลปโรปรัญญุตตา : รู้บุคคล คุณลักษณะทั้ง 7 ประการ สอดคล้องกับแนวคิดทางด้านการบริหารธุรกิจในส่วนของการวิเคราะห์เพื่อประเมินสถานการณ์ด้วย SWOT เพื่อให้รู้เขา รู้เรา เป็นแนวทางการกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) ให้เหมาะสม สอดคล้องกับความสามารถและกำลังทุนทรัพย์ของบริษัท เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีภูมิคุ้มกันด้วยการมองอย่างรอบคอบ รอบด้าน (พิบูล ที่ปะปาล, 2551; <http://www.bloggang.com/viewblog.php?id=sithichoke &date=07-05-2009&group=1&gblog=13>; http://www.novabizz.com/NovaAce/Personality/Self_Efficacy .htm. สืบค้นเมื่อ 23/8/53)

ฐานคิดจากหลักพุทธธรรมที่สำคัญอีกเรื่อง คือ มรรคมืองค์แปดหรือทางสายกลาง (มชฺฌิมา ปฏิปทา) ทางอันประเสริฐแปดประการสำหรับผู้มีจริยธรรมหรือผู้เป็นอยู่ด้วยปัญญา เป็นการพัฒนา มนุษย์จากภายนอกสู่ภายใน หรือการฝึกปฏิบัติตามไตรสิกขา คือการมีศีล สมาธิ ปัญญา และจากภายในสู่ภายนอก คือ การเดินทางตามวิธีของมรรค เริ่มต้นด้วยบุคคลเมื่อมีสัมมาทิฐิหรือความเห็นตรง

ความรู้ในทุกข์สมุทัยแล้ว สัมมาอย่างอื่นจึงจะพอเหมาะเกิดตามมาได้ตามลำดับดังนี้ 1) สัมมาทิฐิ : เห็นชอบ : ปัญญา 2) สัมมาสังกัปปะ : ดำริชอบ : ปัญญา 3) สัมมาวาจา : เจรจาชอบ : ศีล 4) สัมมากัมมันตะ : กระทำชอบ : ศีล 5) สัมมาอาชีวะ : เลี้ยงชีพชอบ : ศีล 6) สัมมาวายามะ : พยายามชอบ : สมาธิ 7) สัมมาสติ : ระลึกรู้ชอบ : สมาธิ 8) สัมมาสมาธิ : ตั้งจิตมั่นชอบ : สมาธิ เนื้อหาหลักของมรรคแปดประการที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิตได้แก่วิธีการที่สำคัญคือ การมีความเพียรในสิ่งที่ทำ ใน การดำเนินชีวิต ด้วยความระมัดระวัง ประคองจิต ตั้งจิตในทางที่ถูกต้องเหมาะสมตลอดเวลาในแต่ละเรื่อง เมื่อเหตุดี ผลอื่น ๆ ที่ตามมาจึงเป็นเหตุเป็นผลส่งต่อกันอย่างถูกต้องดังตามขั้นตอน ป้องกันความผิดพลาดในการดำเนินชีวิตอย่างมีสติ พอประมาณสามารถเข้าถึงความดีงามสูงสุดได้ด้วยตนเองไม่ดำเนินชีวิตอย่างสุดโต่ง (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2552;

<http://www.sainampeung.ac.th/chalengsak/units /unit1/chapter%205/teachings/sappuris7.htm.;>

[http://www.youtube.com/watch?v=9eXmF7U__e4.;](http://www.youtube.com/watch?v=9eXmF7U__e4.)http://www.buddha4u.org/index.php?option=com_content &view=article&id=62:-8-&catid=36:-8-&Itemid=29 สืบค้นเมื่อ 13/6/53.)

จากฐานคิดพัฒนาสู่หลักปรัชญาที่สอดคล้องเป็นแนวทางเดียวกันกับหลักธรรมทางพุทธศาสนา ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงเปรียบเสมือนแบบแผน หลักปฏิบัติ วิธีการดำเนินชีวิตของสมาชิกในสังคมไทยที่ได้รับการยอมรับว่าดีงามมาช้านาน กล่าวได้ว่าเป็นความพอเพียงเป็นความเชื่อทางด้านวัฒนธรรม แต่อย่างไรก็ตาม วัฒนธรรมคือการก่อรูปจากความหลากหลายและความซับซ้อนทางสังคม อีกทั้งความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี กระแสโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้วัฒนธรรมที่มีมาช้านานมีการปรับเปลี่ยนตามค่านิยม การเปลี่ยนแปลง แบบแผนการดำเนินชีวิตจึงมีการปรับเปลี่ยนจากเดิม

อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงยังได้รับการอธิบายอย่างจำกัดสรุปได้ 3 ประเด็นหลัก ดังนี้ ประเด็นแรก คนส่วนมากรู้จักเศรษฐกิจพอเพียงหลังจากได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจต้มยำกุ้ง พ.ศ. 2540 ในฐานะเป็นแนวทางปฏิบัติที่ได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อปรับตัวให้สามารถรอดพ้นจากภาวะวิกฤต เป็นเหตุให้คนบางส่วนเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่าเกี่ยวข้องเฉพาะกับเรื่องทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งมีบางมุมเข้าใจว่าหากจะยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ต้องเป็นฝ่ายตรงกันข้ามกับระบบทุนนิยม ทำให้บางส่วนตัดสินใจไม่ได้ว่าต้องอยู่ฝ่ายใด เช่น ถ้าเศรษฐกิจพอเพียงต้องไม่ใช่สินค้าแบรนด์เนมจากต่างประเทศ

ประเด็นต่อมา ได้มีแนวคิดพระราชทานเกษตรทฤษฎีใหม่ เพื่อช่วยเหลือชาวนา ชาวไร่ ซึ่งเป็นเกษตรกรที่ยากจน ให้เรียนรู้การแบ่งพื้นที่ทำกินอย่างไรให้พอเพียง พึ่งตนเองได้ แม้จะเป็นผลดีที่ทำให้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเริ่มขยายวงกว้างสู่ภาคเกษตรกรรมอีกส่วนหนึ่ง แต่มีคนบางส่วนตีค่า หรือจำกัด

ตัวชีวิตชาวนาที่รายได้เท่านั้น ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับภาคอุตสาหกรรม ชาวนาจึงถูกวินิจฉัยความมั่งมี ความพรั่งพร้อมทางด้านวัตถุมากกว่าจุดหมายของชีวิต (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2552) เป็นเหตุให้สถาบันชาวนาถูกลดความสำคัญลง แม้ว่าตามหลักความจริงภาคการเกษตรหรือหมู่บ้านชาวนาเป็นสถาบันที่มีความเข้มแข็งด้านการรักษาจิตใจที่ติงามของสมาชิก ความช่วยเหลือเกื้อกูล ความรื่นเริงรวมถึง การเลี้ยงตัวรอดทางด้านเศรษฐกิจด้วยฐานทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ “ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว”

นักวิชาการไทยที่ศึกษาวัฒนธรรมในสังคมไทย อาทิ จักรทิพย์ นาถสุภา (2540) แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย (2548) พบว่า ชุมชน หรือ หมู่บ้านมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศสู่การมีระบบเศรษฐกิจ และการเมืองที่เป็นธรรมได้ ปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อวัฒนธรรมในสังคมไทยคือการศึกษาศาสนา หรือฐานรากเดิมที่สร้างความมั่นคงให้ชีวิตอย่างเช่น คุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรม พร้อมกับการให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงที่ไม่หยุดนิ่งเพื่อให้เท่าทันความก้าวหน้าจากต่างประเทศ จึงจะเป็นสังคมที่มีชีวิต มีคุณค่าสอดคล้องกับวิถีโลก อย่างมีเอกลักษณ์และมีความเชื่อมั่นอันเข้มแข็งในหลักการของตนเอง ซึ่งเปรียบเสมือนทุนสำคัญที่ทำให้วัฒนธรรมของเราแตกต่างและโดดเด่นจากวัฒนธรรมอื่น

ประเด็นสุดท้าย แม้ว่าต่อมาจะได้มีการขยายความรู้อย่างกว้างขวางกับหลายภาคส่วน แต่เนื่องจากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีแนวคิดหรือหลักการสอดคล้องตามหลักพุทธศาสนา ทำให้ผู้สนใจส่วนใหญ่มักอยู่ในวัยสูงอายุ อาจเนื่องจากว่า ประการแรก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความลึกซึ้งยากต่อการทำความเข้าใจ ผู้ที่สามารถนำมาปรับใช้จึงมักเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทั้งทางโลกและทางธรรม ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีการศึกษาหรือผู้ที่ผ่านประสบการณ์ชีวิตมาพอสมควร อีกประการหนึ่งอาจเป็นเพราะว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่สวนกระแสการบริโภคนิยมต่อต้านการใช้จ่ายที่ขาดเหตุผล เน้นความพอประมาณ ซึ่งล้วนเป็นการปฏิบัติที่ฝืนความสะดวกสบายหลายประการที่ถูกทำให้เคยชิน ทำให้ความน่าสนใจนำมาปฏิบัติลดระดับลง อุปมาเช่นการทำความดี ทำยาก

จากการอธิบายที่ถูกจำกัด คนส่วนใหญ่จึงรู้จักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงผ่านวิกฤตทางด้านเศรษฐกิจ ทำให้ภาพทูนิยมชัดเจขึ้น นอกจากนี้ความแพร่หลายผ่านภาคเกษตรกรรมมักถูกโยงภาพความยากจนเข้าเกี่ยวข้อง ส่งผลให้จุดหมายที่แท้จริงของชีวิตถูกลดความสำคัญลง สุดท้ายคือการรู้จักในวงกว้างของกลุ่มผู้สูงอายุผ่านความลึกซึ้งทางด้านศาสนา ทำให้เกิดภาพตรงกันข้ามกับการบริโภคนิยมจากข้อจำกัดที่ส่งผลให้เกิดช่องว่างหลายประการ ผู้วิจัยจึงมีความมุ่งมั่นที่จะหาวิธีการอธิบายแทนแท้ของความพอเพียง ด้วยการวิจัยครั้งนี้ผ่านกลุ่มคนหลากหลายช่วงอายุ โดยการนำความพอเพียงมาบูรณาการกับความเชื่อและ วัฒนธรรม เป็นความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง เนื่องจากวัฒนธรรมเป็นปัจจัยสำคัญอันดับแรกที่มีระดับลึกที่สุดต่อการแสดงพฤติกรรม (Kotler, 2540) อีกทั้ง ความเชื่อ

(belief) ยังส่งผลต่อเจตคติ (attitude) ความตั้งใจ (intention) ที่จะแสดงพฤติกรรม (behavior) (Fishbein & Ajzen, 1975) ดังนั้น จึงเป็นการนำความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงที่ถูกปลูกฝังมาตั้งแต่แรกเกิด จากสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และสุดท้ายคือสังคมรอบตัว ของคน 3 ช่วงอายุ คือ วัยรุ่น วัยทำงาน และวัยเกษียณ ผ่านการทำกิจกรรมหลักของทุกชีวิต ที่สร้างรายได้มหาศาลให้กับประเทศคือ การท่องเที่ยว

ผู้วิจัยจึงสนใจนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาศึกษาเพื่อพัฒนาศาสตร์ด้านพฤติกรรมผู้บริโภค เป็นการพัฒนาองค์ความรู้เรื่องความเชื่อทางด้านวัฒนธรรม เพื่อประโยชน์เชิงวิชาการ คือ การแบ่งส่วนตลาด (market segmentation) ตามหลักจิตวิทยา (psychographic) แบบใหม่ด้วยมิติทางวัฒนธรรม แบบพอเพียง เป็นการต่อยอดองค์ความรู้จากแนวคิด ทฤษฎีของ Hofstede (1997) ซึ่งเคยศึกษาความเชื่อด้านวัฒนธรรมที่ง่ายต่อการคาดคะเนพฤติกรรมผู้บริโภคไว้ 5 มิติ ด้วยการสำรวจวัฒนธรรมของชาติต่าง ๆ ทั่วโลก แต่ยังพบช่องว่างเรื่องความพอเพียง เช่น ผู้บริโภคที่ซื้อทัวร์ท่องเที่ยวอาจเกิดจากความแตกต่างของความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง ซึ่งบริโภคตามหลักเหตุผล หรือ แบบมุ่งประโยชน์ (utilitarian consumption) ที่จะได้รับจากการท่องเที่ยวเป็นหลัก (functional purpose) ขณะเดียวกัน ผู้บริโภคที่มีความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพึ่งพา อาจมีพฤติกรรมการบริโภคการท่องเที่ยวที่แฝงด้วยนัยเชิงสัญลักษณ์ (symbolic meaning) แบบมุ่งแฟชั่น (fashion oriented consumption) เพื่อสร้างภาพลักษณ์จากจุดหมายปลายทาง (image of destination) ที่ต้องการไปท่องเที่ยว เป็นการบริโภคการท่องเที่ยวเพื่อแสดงฐานะผ่านความหรูหรา ฟุ่มเฟือย (luxuries) (Riley, 1995) การศึกษครั้งนี้จึงถูกออกแบบศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคด้วยความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบสองขั้ว ประกอบด้วย ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง (self-sufficiency) และแบบพึ่งพา (dependence) สำหรับผู้บริโภค 3 ช่วงอายุ คือ วัยรุ่น วัยทำงาน และวัยเกษียณ ช่วงอายุใดมีความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบใดสูง แบบใดต่ำ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาเส้นทางความสัมพันธ์ด้วยโมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้น (structural equation modeling) สำหรับทำนายอิทธิพลที่ส่งผลต่อการค้นหาข้อมูลข่าวสาร (information search) การประเมินทางเลือกเฉพาะ (evaluation of alternative) และการตัดสินใจซื้อทัวร์ท่องเที่ยวต่อไป

เพื่อให้การวิจัยเป็นไปอย่างมีระบบผู้วิจัยได้แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ขั้นตอนแรก คือการสำรวจองค์ประกอบความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง ขั้นตอนต่อมาคือ การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อทัวร์ท่องเที่ยว ประกอบด้วย การค้นหาข้อมูลข่าวสาร การประเมินทางเลือกเฉพาะและการตัดสินใจซื้อของนักท่องเที่ยว เพื่อศึกษาเส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง การค้นหาข้อมูลข่าวสาร การประเมินทางเลือกเฉพาะและการตัดสินใจซื้อของนักท่องเที่ยว และการศึกษาอิทธิพลแบบปรับ (moderating effect) ของนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยรุ่น วัย

ทำงาน และวัยเกษียณ ต่อการค้นหาข้อมูลข่าวสาร การประเมินทางเลือกเฉพาะและการตัดสินใจซื้อทัวร์ท่องเที่ยว 3 ช่วงอายุ

ผลการศึกษาครั้งนี้ นอกจากจะเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ความเชื่อด้านวัฒนธรรม และศึกษาเส้นทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสำคัญทางด้านการตลาด เพื่อคาดคะเนการบริโภคทัวร์ท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว 3 ช่วงอายุว่าแตกต่างกันเรื่องใด มากน้อยเพียงใดแล้ว ยังเป็นแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างยั่งยืน สำหรับกำหนดนโยบายทางสังคม เพื่อให้ผู้บริโภคมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีอิสระเสรีภาพที่จะเลือกอย่างมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน และพอประมาณ บนทางสายกลาง อย่างมีเอกลักษณ์ เป็นความเชื่อ ค่านิยม วิถีชีวิตและคุณภาพชีวิตของทุกคน ที่มีคุณค่า เป็นภูมิปัญญาของสังคม เป็นวิถีคิด (ways of thinking) อย่างมีระบบ และหลักการ ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีสุข มีอิสระจากการพึ่งพา แข่งขันพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่ซับซ้อนของยุคโลกาภิวัตน์ (อานันท์ กาญจนพันธุ์, 2548; Anand and Sen, 2000)

1.2 คำถามการวิจัย

- 1.2.1 ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงในสังคมไทย เป็นอย่างไร ?
- 1.2.2 อะไรคือองค์ประกอบความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงของนักท่องเที่ยวไทย กลุ่มวัยรุ่น วัยทำงาน และวัยเกษียณ ?
- 1.2.3 นักท่องเที่ยวแต่ละช่วงอายุ เป็นเหตุให้องค์ประกอบความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงส่งผลต่อการค้นหาข้อมูลข่าวสารและการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อด้วยวัฒนธรรมแบบพอเพียงแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร ?

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1.3.1 เพื่อสำรวจองค์ประกอบความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงจากผู้เชี่ยวชาญ ด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique)
- 1.3.2 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงของนักท่องเที่ยวไทย 3 ช่วงอายุ ประกอบด้วย 1) วัยรุ่น 2) วัยทำงาน และ 3) วัยเกษียณ
- 1.3.3 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง การค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือก ก่อนตัดสินใจซื้อทัวร์ของนักท่องเที่ยว

1.3.4 เพื่อสร้างรูปแบบเส้นทางความสัมพันธ์ (Structure Equation Modeling : SEM) ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ

1.3.5 เพื่อศึกษาอิทธิพลแบบปรับ (moderating effect) ของนักท่องเที่ยวก่อนวัยรุ่น วัยทำงาน และวัยสูงอายุ ต่อการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ ผ่าน ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 การสำรวจองค์ประกอบความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงของนักท่องเที่ยวไทย
ขอบเขตเนื้อหา ครอบคลุมแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามกรอบแนวคิด

1. แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (1992)
2. แนวคิดความเชื่อด้านวัฒนธรรม ของ Hofstede (1997)
3. แนวคิดความเชื่อต่อการเกิดพฤติกรรม การซื้อ ของ Fishbein and Ajzen (1975)

ขอบเขตประชากร ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

รอบแรก	ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพัฒนาเครื่องมือ
รอบสอง	กลุ่มนักท่องเที่ยววัยรุ่น อายุระหว่าง 18-25 ปี
	กลุ่มนักท่องเที่ยววัยทำงาน อายุระหว่าง 26-60 ปี
	กลุ่มนักท่องเที่ยววัยเกษียณ อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป

ขอบเขตพื้นที่ สำหรับผู้เชี่ยวชาญ ไม่มีการกำหนดเขตพื้นที่ ส่วนประชากรกลุ่มนักท่องเที่ยว ครอบคลุมพื้นที่การวิจัย 4 ภาค 8 จังหวัด ประกอบด้วย

1. ภาคเหนือ จังหวัดลำปาง จังหวัดนครสวรรค์
2. ภาคกลาง จังหวัดกรุงเทพมหานคร จังหวัดกาญจนบุรี
3. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดสกลนคร
4. ภาคใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดปัตตานี

ขอบเขตระยะเวลา และเครื่องมือการวิจัย การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยภาคตัดขวาง (simple

cross sectional design) ทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้อง แจกแบบสอบถาม
สัมภาษณ์เจาะลึก วิเคราะห์ข้อมูล ปรับปรุงและส่งมอบรายงานฉบับสมบูรณ์ดังนี้
ขั้นแรก พัฒนาปัจจัยความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง เพื่อสร้างแบบสอบถาม ด้วยเทคนิค
เดลฟาย (Delphi technique) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 28 คน ด้วยแบบสอบถามปลายเปิด 2
รอบ ระหว่างเดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2553 – ธันวาคม พ.ศ. 2553 เวลาระยะเวลาเก็บข้อมูล
สำหรับเทคนิคเดลฟาย 2 รอบ 6 เดือนกับ 5 วัน

รอบแรก แบบสอบถามปลายเปิด ใส่เฉพาะคำสำคัญให้แสดงความคิดเห็นอิสระ โดยแจก
แบบสอบถามทางไปรษณีย์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) และสัมภาษณ์ด้วยตนเอง เริ่มตั้งแต่วันที่
23 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 – 15 ตุลาคม พ.ศ. 2553 ระยะเวลาเก็บรวบรวมข้อมูล 4 เดือนกับ 22 วัน

รอบสอง พัฒนาเป็นแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิดเพื่อบอกเหตุผล ข้อเสนอแนะ
แจกแบบสอบถามทางไปรษณีย์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) และโดยตนเอง เริ่มตั้งแต่วันที่ 20
ตุลาคม พ.ศ. 2553 – 3 ธันวาคม พ.ศ. 2553 ระยะเวลาเก็บรวบรวมข้อมูล 1 เดือนกับ 13 วัน

ขั้นสอง พัฒนาแบบสอบถามปลายปิด เพื่อสำรวจองค์ประกอบความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบ
พอเพียงด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) แจก
แบบสอบถามกลุ่มนักท่องเที่ยว 3 ช่วงอายุ 4 ภูมิภาค 8 จังหวัด เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่
19 มกราคม พ.ศ. 2554 – 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554 ระยะเวลาเก็บรวบรวมข้อมูลจังหวัดละ 2
วัน ต่อ 180 ชุด ช่วงอายุละ 60 ชุด (วัยรุ่น วัยทำงานและวัยเกษียณ)

1.4.2 อิทธิพลแบบปรับของนักท่องเที่ยว 3 ช่วงอายุ กับการค้นหาข้อมูลข่าวสารและการ ประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อด้วยวัฒนธรรมแบบพอเพียง

ขอบเขตเนื้อหา ครอบคลุมแนวคิด ทฤษฎีหลัก ประกอบด้วย

1. แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (1992)
2. แนวคิดความเชื่อด้านวัฒนธรรม ของ Hofstede (1997)
3. แนวคิดความเชื่อต่อการเกิดพฤติกรรม การซื้อ ของ Fishbein and Ajzen (1975)
4. กระบวนการตัดสินใจซื้อ ของ Engel, Kollat and Blackwell (1973) EKB model

ขอบเขตประชากร ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

กลุ่มนักท่องเที่ยววัยรุ่น อายุระหว่าง 18-25 ปี

กลุ่มนักท่องเที่ยววัยทำงาน อายุระหว่าง 26-60 ปี

กลุ่มนักท่องเที่ยววัยเกษียณ อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป

ขอบเขตพื้นที่ ครอบคลุมพื้นที่การวิจัย 4 ภาค 8 จังหวัด ประกอบด้วย

1. ภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย
2. ภาคกลาง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดชลบุรี
3. ภาคตะวันออก จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดอุดรธานี
4. ภาคใต้ จังหวัดชุมพร จังหวัดภูเก็ต

ขอบเขตระยะเวลา และเครื่องมือการวิจัย การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยภาคตัดขวาง (simple cross sectional design) ตรวจสอบความเที่ยง (reliability) ระหว่างวันที่ 1-19 สิงหาคม พ.ศ. 2555 แจกแบบสอบถาม ระหว่างวันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 2555 ถึง วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2555 เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและทีมงาน จังหวัดละ 180 ชุด ช่วงอายุละ 60 ชุด (วัยรุ่น วัยทำงานและวัยเกษียณ) (หมายเหตุ กิจกรรมที่ 1 และกิจกรรมที่สอง เว้นช่วงระยะเวลาวิจัย เพิ่ม 6 เดือน เนื่องจากประสบปัญหาวิกฤตการณ์น้ำท่วมหลายจังหวัดในประเทศ ช่วงประมาณ เดือนตุลาคม พ.ศ. 2554)

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

ความเชื่อด้านวัฒนธรรม หมายถึง ความเชื่อในคุณค่าของสิ่งที่เป็นสัจธรรม มีคุณธรรม ประกอบด้วย หลักจริยธรรมอันดีงาม เป็นข้อศีลธรรมเพื่อการประพฤติปฏิบัติ ฐานคิดพัฒนาจากหลักคำสอนของ ศาสนา ขนบธรรมเนียม ประเพณี พิธีกรรม ศิลปกรรม ที่คนในสังคมยอมรับและถือปฏิบัติสืบต่อกันมา มีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง แต่คงไว้ซึ่งแก่นสารของวัฒนธรรม ตามแนวธรรม 3 ระดับ ของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุต.โต) (2537) ผู้ทรงคุณวุฒิทางวัฒนธรรม ประกอบด้วย

- 1) สัจธรรม คือ ความจริงตามธรรมชาติ เป็นฐานเริ่มต้นที่รองรับวัฒนธรรม
- 2) จริยธรรม คือ หลักเกณฑ์ความดีงาม เป็นความจริงที่มนุษย์ต้องทำตาม เพื่อให้เกิดผลสำเร็จ ตามความจริงของธรรมชาติ
- 3) วัฒนธรรม คือ รูปแบบการปฏิบัติที่จะต้องกำหนดวางขึ้นมา ตามจริยธรรมที่ปรากฏในวิถีชีวิตของสังคมมนุษย์

วัฒนธรรมพอเพียง หมายถึง รูปแบบการประมาณตนโดยยึดหลักทางสายกลาง เพื่อความไม่ประมาณ ในการดำเนินชีวิตอย่างสมดุล พอดีตัว รู้จักตนเองและมีความสุข มีแรงจูงใจในการกระทำที่รู้จักตนเองในเรื่องของการรักษาขอบเขต ปริมาณตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีธรรม มีความรู้ความเข้าใจในความจริงตามธรรมชาติ เพื่อผลที่ต้องการเป็นสิ่งที่มีความคุ้มค่าแท้จริงของชีวิต อยากทำเป็นหลัก ด้วยหลักธรรม (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุต.โต), 2537; ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, 2548)

วัฒนธรรมพึ่งพา หมายถึง รูปแบบการดำเนินชีวิตที่ยึดหลักความมั่งคั่ง (เพราะหมายถึงการได้รับความนับถือ มีอิทธิพล) ปรับชีวิตให้ทันสมัยตามกระแสนิยม สะสม แข่งขัน แก่งแย่ง ด้วยวิธียึดตนเองเป็นศูนย์กลาง สนใจเรื่องของความเข้มข้นในการแสวงหาเศรษฐกิจเป็นหลัก ไม่อยากขาดแคลน ขยายขอบเขตการผลิต การกระทำเป็นเพียงวิธีการให้ได้สิ่งที่ต้องการ ซึ่งมีหลายวิธี หรืออาจได้โดยไม่ต้องทำยิ่งดี อยากได้แต่ไม่อยากทำ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุต.โต), 2537; สุชน วิทยุธีระธำมณี, 2545)

นักท่องเที่ยวไทย หมายถึง ประชากรชาวไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย ตามภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ ซึ่งผู้วิจัยมีสมมติฐานว่า ทุกคนต้องเคยไปท่องเที่ยว จากความหมาย การท่องเที่ยว ที่หมายถึง การเดินทางออกจากบ้านเพื่อจุดประสงค์ในการพักผ่อนหย่อนใจ อาจเป็นการเยี่ยมญาติ การหาความรู้เพิ่มเติม การศึกษา หรือ การทำงานนอกสถานที่ก็มีความรวมถึงด้วย ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงถือว่า ประชากรทุกคน อยู่ในฐานะนักท่องเที่ยว

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย

เชิงวิชาการ ได้พัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ด้วยการประยุกต์แนวคิดจากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และหลักคำสอนของพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสตร์ทางด้านตะวันออก กับ แนวคิดความเชื่อทางวัฒนธรรมของ Hofstede นักทฤษฎีฝั่งตะวันตก มาดัดแปลงเป็นความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงที่พัฒนาจากประเทศไทย เพื่อพัฒนาศาสตร์ด้านพฤติกรรมผู้บริโภค สำหรับเป็นเกณฑ์การแบ่งพฤติกรรมผู้บริโภคเป็นกลุ่มตามส่วนแบ่งทางการตลาดด้านจิตวิทยา (psychographic segmentation) ศาสตร์ด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์ ด้วยการกำหนดคุณค่าร่วมของวัฒนธรรมองค์กรด้วยความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน

เชิงนโยบาย หน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาความเชื่อทางด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง ตามแนวพระราชดำรัส

เชิงพาณิชย์ นักการตลาดนำเกณฑ์มาแบ่งกลุ่มพฤติกรรมผู้บริโภค เพื่อคาดการณ์พฤติกรรม การซื้อ ทางด้านวัฒนธรรมองค์กร ผู้บริหาร ผู้ประกอบการ นำความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง พัฒนาเป็นคุณค่าร่วมขององค์กรเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน ในฐานะที่เป็นฐานทรัพยากรที่สำคัญขององค์กร

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรมสำหรับการวิจัยเรื่อง อิทธิพลแบบปรับของนักท่องเที่ยว 3 ช่วงอายุ กับการค้นหาข้อมูลข่าวสารและการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อด้วยวัฒนธรรมพอเพียง นำเสนอเนื้อหา 8 ประเด็นหลักเชื่อมโยงสู่การกำหนดสมมติฐาน กรอบแนวคิดการวิจัย กระทั่งกำหนดโมเดลสมการโครงสร้างตามสมมติฐานการวิจัย นำเสนอตามลำดับดังนี้

- 2.1 ความพอเพียง กับ การพึ่งพา
- 2.2 ความเชื่อทางด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง
- 2.3 พฤติกรรมการท่องเที่ยว
- 2.4 การท่องเที่ยวอิเล็กทรอนิกส์
- 2.5 ความเชื่อสู่กระบวนการตัดสินใจซื้อ
- 2.6 การค้นหาข้อมูลข่าวสารผ่านระบบออนไลน์ของนักท่องเที่ยว
- 2.7 การประเมินทางเลือกเฉพาะก่อนตัดสินใจซื้อทัวร์ท่องเที่ยว
- 2.8 กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 ความพอเพียง กับ การพึ่งพา

2.1.1 ความเชื่อด้านพุทธศาสนากับความพอเพียง

ประเทศไทยนั้นมีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ ความเชื่อทางพุทธศาสนาจึงถือเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิตของคนไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน วิถีชีวิตของคนไทยนั้นกลมกลืนเข้ากับความเชื่อทางพุทธศาสนาอย่างแยกไม่ออก ดังนั้นความเชื่อเหล่านั้นจึงมีอิทธิพลและเป็นปัจจัยหนึ่งต่อการดำเนินชีวิต ต่อระบบความคิด ความเชื่อ และภูมิปัญญาของคนไทยอย่างชัดเจน

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหนึ่งในแนวทางพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงพระราชทานแนวคิดดังกล่าวแก่พสกนิกรชาวไทย เพื่อให้สังคมไทยนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตและการพัฒนาสังคม ซึ่งแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงดังกล่าวมีฐานมาจากหลักธรรมในพระพุทธศาสนา เพราะพระพุทธศาสนาสอนเรื่องการพึ่งตนเอง อตฺตา หิ อตฺตาโน นาโถ ตนแลเป็นที่พึ่งแห่งตน (พระเทพโสมถะ, 2544 : 12)

พระมหาศรีวิวัฒน์ อริยมณีมีความคิดเห็นว่าหลักพุทธธรรมและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงนั้นมีความสัมพันธ์กันอยู่มาก (พระมหาศรีวิวัฒน์ อริยมณี, 2547) อีกทั้งแพรวภัทร ยอดแก้วยังให้ความเห็นว่าหลักการสำคัญของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมีความสอดคล้องกันกับหลักธรรมในทางพุทธศาสนา

ในหลายประการ ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวได้แสดงให้เห็นว่า แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ได้อาศัยพื้นฐานจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทยที่มีพุทธศาสนาเป็นคติในการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะหลักการใหญ่ คือ ทางสายกลาง ถือเป็นหลักธรรมสำคัญในทางพุทธศาสนาที่ได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้อย่างกลมกลืน รวมทั้งคุณลักษณะที่สำคัญ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดี ภายใต้เงื่อนไขความรู้และคุณธรรม (แพรวภัทร ยอดแก้ว, 2553) จากแนวความคิดดังกล่าวนี้สามารถสังเคราะห์แนวคิดในเรื่องความเชื่อทางพุทธศาสนากับความพอเพียงได้ดังนี้

พระพรหมคุณาภรณ์ ปราชญ์แห่งพุทธธรรมได้มองเศรษฐกิจพอเพียงในแง่วัตถุนิยมและจิตนิยมมองอย่างวัตถุนิยม มองจากภายนอกคือ ต้องมีกินมีใช้ มีปัจจัยสี่เพียงพอ ที่พูดว่าพอสมควรกับอัตภาพ ซึ่งใกล้เคียงกับคำว่าพึ่งตนเองได้ในทางเศรษฐกิจ มองด้านจิตนิยมหรือด้านจิตภายใน คือ คนจะมีความรู้สึกเพียงพอไม่เท่ากัน บางคนมีเป็นล้านก็ไม่พอ บางคนมีนิดเดียวก็พอ เป็นการเพียงพอทางจิต (ภุริปัญญา เกิดศรี, 2553)

อภิชาติ พันธเสน เห็นว่าแท้จริงแล้วแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ พุทธเศรษฐศาสตร์จากการใช้แนวคิดในเรื่องความพอประมาณของเศรษฐกิจพอเพียง เชื่อมโยงกับคำสอนของพระพุทธเจ้าเรื่อง “ทางสายกลาง” โดยได้กล่าวว่าแนวคิดของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงดังกล่าว แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงในความหมายของการสร้างความพอใจสูงสุด (Utility maximization) ตามกรอบแนวคิดของเศรษฐศาสตร์ตะวันตกหรือเศรษฐศาสตร์กระแสหลัก ทั้งนี้เพราะถ้าพิจารณาจากมุมมองของพุทธเศรษฐศาสตร์ อัตถประโยชน์ หรือ Utility ในความหมายที่เข้าใจได้ง่ายแบบพุทธ ก็คือ “กิเลส” การเน้นอรรถประโยชน์สูงสุดก็คือการเน้นการมีกิเลสหรือการสนองกิเลสให้มากที่สุด ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของปัญหาเศรษฐกิจโลกที่เป็นอยู่ในปัจจุบันองค์ประกอบของเศรษฐกิจพอเพียง ในเรื่องความมีเหตุผลว่า ไม่สามารถนำแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ในเรื่องความมีเหตุผลมาเทียบเคียงได้ โดยกล่าวว่า “ข้อสมมติฐานที่ว่ามนุษย์มีเหตุผลเป็นข้อสมมติฐานที่ไม่ถูกต้อง เพราะในความเป็นจริงมนุษย์เกิดมาพร้อมกับความไม่รู้ หรือ “อวิชชา” ต่อเมื่อมนุษย์สามารถพัฒนาปัญญาเพิ่มขึ้นมาตามลำดับ อวิชชาหรือความไม่รู้จะค่อย ๆ ลดลง และเมื่อนั้นมนุษย์ก็จะมีเหตุผลมากขึ้นจะสอดคล้องกับการตั้งข้อสมมติฐานว่ามนุษย์มีเหตุผล (พระมหาศิริวัฒน์ อริยเมธี, 2547)

แพรวภัทร ยอดแก้ว ได้เสนอแนวคิดความเชื่อทางพุทธศาสนากับความพอเพียงไว้ในบทความวิจัย เรื่อง “การใช้พระพุทธศาสนากับเศรษฐกิจพอเพียงในการแก้ปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจ” ไว้ว่า ในพุทธศาสนามีแนวคิดและหลักธรรมที่เกี่ยวกับความพอเพียงหลายประการ ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เช่น แนวคิดเรื่องทางสายกลาง คำว่า “ทางสายกลาง” นี้ ตรงกับภาษาบาลีว่า “มัชฌิมาปฏิปทา” เป็นแนวทางการปฏิบัติที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสแสดงไว้ตั้งแต่การแสดงธรรมครั้งแรก คือ “ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร” มีใจความว่าด้วยอริยมรรคมีองค์ 8 ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงชี้แนะว่า เป็นทางดำเนินชีวิตที่ไม่ข้องแวะที่สุดสองอย่าง ได้แก่ การหมกหมุ่นในกามสุขและการทรมานตนเอง เป็นทางที่นำมาซึ่งความรู้ ความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งในสรรพสิ่ง มุ่งสู่ความสงบและความรู้ยิ่ง จนถึงขั้นตรัสรู้และบรรลุนิพพาน ทางสาย

กลางที่ว่านั้น คือ อริยมรรคอันประกอบด้วยองค์ 8 ประการ ได้แก่ สัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ สัมมาวายามะ สัมมาสติ สัมมาสมาธิ

ดังนั้นแนวคิดหลักของเศรษฐกิจพอเพียงและองค์ประกอบของทางสายกลางในพุทธศาสนา คุณธรรมทั้ง 8 ประการนั้น (มรรค 8) จึงเป็นองค์รวมแห่งธรรมที่สามารถสร้างความเข้มแข็งให้กับบุคคล พร้อมทั้งพัฒนาศักยภาพของบุคคลทั้งด้านความรู้ ความคิด พฤติกรรมและจิตวิญญาณ ให้สามารถพึ่งตนเองได้ มีความเข้มแข็ง ยอมรับกับสภาพความเป็นจริงหรือความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น สามารถสร้างสรรค์ให้เกิดดุลยภาพทางสังคมเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมตามความมุ่งหมายของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงได้เป็นอย่างดี เพราะหัวใจสำคัญขององค์คุณธรรมทั้ง 8 ประการนั้นอยู่ที่ ความพอดี ความถูกต้อง ความเหมาะสม (สัมมา) ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าความพอเพียง ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระเจ้าอยู่หัวนั้นเป็นส่วนหนึ่งของพระพุทธศาสนา เพราะปรากฏหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นจำนวนมาก เนื่องจากแนวคิดดังกล่าวมีฐานมาจากพระพุทธศาสนาของไทยนั่นเอง

นอกจากแพร่ภาพ ยอดแก้วที่เสนอแนวคิดว่าความพอเพียงในเศรษฐกิจพอเพียงนั้นมีความสอดคล้องกับพระพุทธศาสนาแล้ว พระมหาศิริวัฒน์ อริยเมธีก็มีแนวคิดที่สอดคล้องกับแพร่ภาพ ยอดแก้ว โดยพระมหาศิริวัฒน์ อริยเมธีได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง “การศึกษาเชิงวิเคราะห์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจากมุมมองของพระพุทธศาสนา” ซึ่งผลการศึกษานี้สามารถสรุปได้ว่า พระพุทธศาสนามีความสัมพันธ์กับหลักเศรษฐกิจพอเพียง 3 ประเด็น คือ

- 1) ด้านปรัชญา ปรัชญาพุทธธรรมด้านเศรษฐกิจ คือ การให้ความสำคัญกับปัญญา ความรู้ ความสามารถในการจัดการด้านเศรษฐกิจมากกว่าจำนวนทรัพย์สินเงินทอง ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจบนแนวทางของความพอดี มีสันโดษในปัจจุบันนี้ ซึ่งสัมพันธ์กับหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่ผลิตเพื่อความพออยู่พอกิน มีเมตตา เกื้อกูลต่อกัน อยู่บนหลักสัมมาทิฐิ ได้แก่ ความมีเหตุผล มีสติปัญญา ไม่ประมาท
- 2) ด้านโครงสร้าง พุทธธรรมด้านเศรษฐกิจประกอบด้วยหลักทฤษฎีหรือคำสอนตลอดถึงแนวปฏิบัติที่มุ่งให้เรียนรู้และเข้าใจความเป็นจริงแห่งชีวิตและดุลยภาพแห่งชีวิต คือ ตั้งอยู่บนหลักความสมดุล 3 ประการ ได้แก่ ความสมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ความสมดุลระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ และความสมดุลระหว่างวัตถุกับจิตใจ ซึ่งสัมพันธ์กับเศรษฐกิจพอเพียงที่ประกอบด้วยโครงสร้างต่างๆ โดยที่กรอบแนวคิดของเศรษฐกิจทั้งสองอยู่ที่ความพอประมาณและวิถีชีวิตที่สันโดษธรรม ไม่ให้ความสำคัญแก่เรื่องของวัตถุเงินตราแต่เพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ทั้งเศรษฐกิจแนวพุทธและเศรษฐกิจพอเพียงประกอบไปด้วยโครงสร้างด้านวัตถุนิยมกับจิตนิยม ที่ต้องอยู่ในจุดพอเพียงที่เหมือนกัน
- 3) ด้านกระบวนการ กระบวนการเศรษฐกิจแนวพุทธและเศรษฐกิจพอเพียงมีความสอดคล้องกัน 4 ขั้นตอน คือ ผลิต บริโภค แลกเปลี่ยนซื้อขาย และจัดการผลผลิต ด้านการผลิตนั้นเน้นการพึ่งตนเอง มีการจัดการทรัพยากรที่สมดุลพึ่งพาปัจจัยภายใน ใช้ทรัพยากรและภูมิ

ปัญญาที่มีอยู่เป็นหลัก ด้านการบริโภคมีเป้าหมายหลักคือพออยู่พอกิน มีความสมดุลระหว่างการบริโภคกับการผลิต

จากการศึกษาแนวคิดในเรื่องของความเชื่อทางพุทธศาสนากับความพอเพียงจากนักคิดหลายท่านแล้ว จึงสามารถสรุปได้ว่า หลักธรรมทางพระพุทธศาสนานั้นมีความสอดคล้องกับความพอเพียงในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องจากแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระเจ้าอยู่หัวนั้นมีฐานมาจากคำสอนในพระพุทธศาสนา ซึ่งความพอเพียงในหลักเศรษฐกิจพอเพียงนี้สอดคล้องกับความเชื่อหรือคำสอนของศาสนาพุทธในเรื่องการพึ่งตนเอง อตตาทิ อตตานิ นาโก ตนแลเป็นที่พึ่งแห่งตน นอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับหลักธรรมอีกมากมาย กล่าวได้ว่าความพอเพียงในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นเหมาะสมที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในสังคมเมืองพุทธอย่างประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง

ขั้นตอนแรกของการพัฒนาปัจจัยความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง/ แบบพึ่งพา

2.1.2 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

นับตั้งแต่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เสด็จขึ้น ครองสิริราชสมบัติ เมื่อพุทธศักราช 2489 เป็นต้นมา พระองค์ได้เสด็จแปรพระราชฐาน และเสด็จพระราชดำเนินไปเยี่ยมพสกนิกร โดยเฉพาะประชาชนในชนบทและท้องถิ่นทุรกันดารทั่วราชอาณาจักรอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะพสกนิกรที่เป็นเกษตรกร จึงทรงพระราชดำริเพื่อแก้ปัญหาในการประกอบอาชีพของเกษตรกรโดยเน้นที่เกษตรกรยากจนในเขตน้ำฝน แนวทางในการแก้ปัญหา คือ การจัดการแหล่งน้ำให้พอเพียงต่อการปลูกพืชในช่วงที่ไม่มีฝน เนื่องจากน้ำเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการปลูกพืช หากมีน้ำเพียงพอ เกษตรกรสามารถปลูกพืชได้ทั้งปี มีงานทำและมีรายได้ตลอดทั้งปี ไม่ต้องอพยพเคลื่อนย้ายไปทำงานที่อื่นและเน้นการจัดการระบบการปลูกพืชที่เหมาะสม ซึ่งแนวคิดดังกล่าวก่อให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ นับว่าเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อความมั่นคงของประเทศชาติในอนาคต แนวคิดใน

การแก้ปัญหาการประกอบอาชีพการเกษตร ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ นี้ จึงเรียกว่า **"ทฤษฎีใหม่"** (ศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ศูนย์ส่งเสริมงานศิลปาชีพฯ. แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง. [ออนไลน์] : <http://www.northernstudy.org/>. สืบค้นเมื่อ 09/06/54)

โดยทฤษฎีใหม่ หรือหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีจุดเริ่มต้นจากเมื่อครั้งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้พระราชทานพระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่น วันที่ 20 ธันวาคม 2516 ซึ่งมีความตอนหนึ่งว่า “การพัฒนาประเทศ จำเป็นต้องทำตามลำดับขั้นตอน ต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอมี พอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและใช้อุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควร และปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้าง ค่อยเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป...” พระบรมราโชวาทนี้ แสดงให้เห็นถึงแนวคิดการพัฒนาประเทศที่ต้องคำนึงถึงพื้นฐานความเป็นอยู่ของประชาชนเป็นหลัก โดยทรงเน้นที่ความพอมี พอกิน พอใช้ ว่าเป็นพื้นฐานสำคัญของเศรษฐกิจ (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, 2552)

มุมมองของนักวิชาการด้านสังคมที่มีต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อาทิเช่น ศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี (2542) ได้อธิบายความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นเศรษฐกิจที่มีความพอเพียงสำหรับทุกคนจนเกิดความสมดุล เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าเศรษฐกิจชุมชน เศรษฐกิจสมดุลหรือเศรษฐกิจพื้นฐาน เป็นเศรษฐกิจที่อยู่บนความเข้มแข็งของชุมชน เป็นเครื่องมือพัฒนาเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมอย่างบูรณาการ เป็นระบบเศรษฐกิจที่ไม่คำนึงถึงเฉพาะเงินตราอย่างเดียวเท่านั้น หากหมายรวมถึงเศรษฐกิจที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับความอยู่ดีกินดีจิตใจ ครอบครัว ชุมชน วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงคือ เศรษฐกิจที่เป็นองค์รวมแห่งดุลยภาพและเศรษฐกิจแห่งศีลธรรม ในขณะที่ ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล (2551) นิยามเศรษฐกิจพอเพียงว่า หมายถึง ความสามารถของชุมชน เมือง รัฐ ประเทศของภูมิภาคหนึ่งในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิด เพื่อเลี้ยงสังคมนั้นๆ ได้โดยพึ่งพาปัจจัยต่างๆ ที่ตนไม่ได้เป็นเจ้าของ คือการวางรากฐานอันมั่นคงและยั่งยืนของชีวิต เป็นเศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเองอยู่ได้โดยไม่ต้องเดือดร้อน โดยต้องสร้างพื้นฐานเศรษฐกิจของตัวเองให้ดีเสียก่อน คือ ตั้งตัวให้มีความพอกินพอใช้

คุณสมบัติหลัก 4 ประการของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ (1) ความพอประมาณ (2) ความมีเหตุผล (3) ความซื่อสัตย์ (4) ความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวัง (สมชัย จิตสุชน, 2542)

ในช่วงที่ประเทศไทยประสบภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจอย่างหนัก ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศลอยตัวค่าเงินบาท นำมาซึ่งความเสียหายอย่างมากต่อธุรกิจไทย ในขณะนั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้ทรงใช้วิกฤตดังกล่าวเป็นโอกาสสำคัญในการตอกย้ำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินชีวิตแบบพอมีพอกิน จึงมีกระแสพระราชดำรัสถึง “เศรษฐกิจพอเพียง” อย่างชัดเจน โดยเน้นการใช้เศรษฐกิจแบบพอเพียง สามารถอุ้มชูตัวเองได้ให้มีพอกินพอกินกับตนเอง บริโภค ใช้สอยหรือผลิต

อย่างพอดี พอเพียงกับความต้องการของตน มุ่งเน้นการพัฒนาความมั่นคงและความเจริญทางเศรษฐกิจ โดยเน้นความพออยู่พอกินเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาซึ่งเน้นการกระจายรายได้ (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2551)

แต่องค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งของ “เศรษฐกิจพอเพียง” ไม่ใช่ระบบเศรษฐกิจ แต่อยู่ที่ “วิถีชีวิต” วิธีการดำรงชีวิตของคนไทยที่ดัดขวางสังคมในทุกระดับ ทั้งระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และประเทศ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ ธรรมชาติตามความจริงที่เราควรพิจารณาให้ถ่องแท้ แยกแยะองค์ประกอบต่างๆ ให้ทั่วถึง เพื่อหาทางออกจากวิกฤติและดำรงชีวิต ตลอดจนปฏิบัติตนในแนวที่แตกต่างจากเดิม ดังนั้นปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ว่าด้วยแก่น ว่าด้วยคุณค่า เช่น สติ ความรอบคอบ พอดี และทางสายกลาง และว่าด้วยสติปัญญา (อานันท์ ปันยารชุน, 2542)

ดังนั้น เศรษฐกิจพอเพียง จึงเป็นปรากฏการณ์สำคัญที่สะท้อนให้เห็นว่า สังคมไทยได้เข้าสู่จุดเปลี่ยนผ่านสำคัญ ซึ่งจะมีผลเชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์และแนวทางการพัฒนาทั้งหมด สภาพของโลกยุคโลกาภิวัตน์และการค้าเสรีที่แวดล้อมสังคมชนบทไทยอยู่นั้นเป็นเงื่อนไขสำคัญที่มีโอกาสเลยได้ ด้วยเหตุนี้เศรษฐกิจพอเพียงในปัจจุบันจึงไม่ใช่การหันกลับไปมีชีวิตความเป็นอยู่แบบดั้งเดิม ในลักษณะของเศรษฐกิจแบบยังชีพ แต่ต้องเป็นเศรษฐกิจพอเพียงที่สามารถยืดหยุ่นและปรับตัวได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องโดยมีอำนาจการต่อรองอย่างเสมอภาคกับสภาพโลกาภิวัตน์ที่แวดล้อมอยู่ไปพร้อมๆ กัน (อรสุตา เจริญรัก, 2546)

ในขณะที่มุมมองของนักวิชาการ และบุคคลที่มีชื่อเสียงชาวต่างประเทศที่มีต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยเปรียบเทียบกับแนวคิดและมุมมองสากล อาทิเช่น Amartya Sen (2554) ศาสตราจารย์ชาวอินเดีย ผู้ได้รับรางวัลโนเบลสาขาเศรษฐศาสตร์ ปี 1998 ได้แสดงทัศนะว่า “ความพอเพียง ไม่ได้หมายถึงไม่ต้องการอีกแล้ว แต่ต้องมีพอที่จะอยู่ได้ พอที่จะมีชีวิตที่ดี” หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมุ่งพัฒนาประเทศโดยไม่เลือกใช้เงินหรือความมั่งคั่งเป็นตัวตั้งเกณฑ์เช่นเศรษฐกิจกระแสหลัก แต่จะยึดหลักของการพัฒนาแบบทางเลือกและแนวการพัฒนาโดยให้ความสำคัญกับสมรรถภาพของมนุษย์ แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นจัดรวมอยู่ในส่วนของทางเลือกใหม่ในการพัฒนา โดยการพัฒนาในแนวทางนี้ มีเรื่องของมุมมองการตัดสินใจเป็นหัวใจสำคัญ ซึ่งเป็นการใช้สิ่งต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีพและใช้โอกาสให้พอเพียงกับชีวิตที่ดี ความพอเพียงในที่นี้ไม่ได้หมายถึงความไม่ต้องการ แต่ต้องรู้จักใช้ชีวิตให้ดีพอ อย่าให้ความสำคัญกับรายได้และความร่ำรวย แต่ให้มองที่คุณค่าของชีวิตมนุษย์ เพราะการให้ความสำคัญกับสิ่งต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและโอกาสพอเพียงในการมีชีวิตที่ดี เป็นส่วนหนึ่งในแนวการพัฒนาโดยให้ความสำคัญของสมรรถภาพของมนุษย์

การที่จะนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับเป็นแนวทางปฏิบัติ ไม่ว่าจะอยู่ส่วนไหนก็ตามต้องสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดผลประโยชน์ร่วมกัน การร่วมมือกันจะต้องก่อให้เกิดสิ่งที่ดีประโยชน์ระหว่างตนเองและส่วนรวม นอกจากนั้น ยังเห็นว่า เศรษฐกิจพอเพียงในขั้นก้าวหน้าที่สามารถเชื่อมโยงกับระบบทุนนิยมด้วยนั้น กิจการต้องดำเนินไปอย่างมีคุณธรรม มีการเปิดกว้างทางความคิดเพื่อรับสิ่ง

ใหม่ ๆ เอาใจใส่และคำนึงถึงคนรอบข้างมากขึ้น เรียกว่าเป็น เศรษฐศาสตร์คุณธรรม ที่อยู่บนเงื่อนไขของ คุณธรรมในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Peter H. Calkins, 2554) อาจารย์ด้านเศรษฐศาสตร์เกษตรและ วิทยาการผู้บริโภค มหาวิทยาลัยลาวาล ประเทศแคนาดา

เมื่อพิจารณาถึงแนวทางเศรษฐกิจสมานฉันท์ของต่างประเทศกับหลักความพอประมาณใน เศรษฐกิจพอเพียงจะพบความเชื่อมโยงระหว่างกัน หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า แนวทางของเศรษฐกิจ สมานฉันท์ไม่ต่างกับทฤษฎีใหม่ของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีการพัฒนาอย่างเป็นขั้นเป็นตอนเช่นกัน ความ เชื่อมโยง 2 ประการหลัก คือ เรื่องการจัดสรรผลผลิตอย่างเป็นธรรม ที่บุคคลหนึ่ง ๆ จะเข้าถึง ปัจจัยพื้นฐานของการบริโภคใช้สอย และไม่เน้นเรื่องการบริโภคของหรูหราฟุ่มเฟือย ซึ่งจัดว่าเป็น วัฒนธรรมการบริโภคแบบยั่งยืนที่มีความสอดคล้องกับเศรษฐกิจสมานฉันท์ และเรื่องขบวนการ เคลื่อนไหวในเวทีการค้าที่เป็นธรรมต่อนานาชาติ เพราะไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจสมานฉันท์หรือเศรษฐกิจ พอเพียงล้วนเป็นการเคลื่อนไหวที่ทุกคนในทุกมุมโลกสามารถทำได้ด้วยการเริ่มต้นที่ตนเองแล้วค่อย ขยายออกไปเป็นกลุ่มกว้างขึ้นเรื่อย ๆ (Fernando Kleiman, 2554) หัวหน้าสำนักงานเลขาธิการ เศรษฐกิจสมานฉันท์แห่งชาติ กระทรวงแรงงานและการจัดหางาน ประเทศบราซิล

นอกจากนี้ ในมุมมองของศาสตราจารย์เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติออสเตรเลีย Peter George Warr (2554) เห็นว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นผลพวงจากปรัชญาเชิงพุทธ ที่ไม่เชื่อเรื่องของ ความสุขอันเกิดจากความมั่งคั่งแต่มาจากจิตใจภายใน โดยเปรียบเทียบเศรษฐกิจพอเพียงกับ เศรษฐศาสตร์สีเขียวทั้งสองแนวคิดนี้ไม่เชื่อว่ามนุษย์จะมีความสุขจากการมีรายได้มากมาย โดยปราศจาก ความคำนึงถึงขีดความสามารถของโลก แต่การใช้ทรัพยากรแบบไม่เบียดเบียนและการมีชีวิตอยู่อย่าง พอเพียงจะเป็นหนทางสู่ความสุขมากกว่าดังนั้น แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจึงมีสองเรื่องหลัก ๆ รวมอยู่ ด้วยกัน เรื่องที่หนึ่งคือ ความต้องการในปัจจุบันใช้สอยตามความเป็นจริงมิใช่เกินความจำเป็น เรื่องที่สอง คือ การไม่สร้างความเสี่ยงเกินกำลังที่ตนเองจะรับได้

2.1.3 ส่วนที่ขาดหายจากแนวคิดของ Hofstede

แนวคิดของ Hofstede เกิดจากการศึกษาวิจัยเชิงเปรียบเทียบระหว่างวัฒนธรรมของประเทศ ต่าง ๆ จากพนักงานบริษัทไอบีเอ็มจากทั่วโลกกว่า 116,000 คน ผ่านแบบสำรวจคุณค่าวัฒนธรรม (VSM : Values Survey Module) ซึ่งจัดลักษณะของวัฒนธรรมออกเป็นหมวดหมู่ตามนิยามของวัฒนธรรมที่ หมายถึง รูปแบบ วิธีการคิด รู้สึก และตอบสนองของกลุ่มบุคคล ทำให้ทราบถึงลักษณะวัฒนธรรม พื้นฐานที่สำคัญและสามารถพัฒนารูปแบบความแตกต่างทางวัฒนธรรมของประเทศต่าง ๆ ออกเป็น 4 มิติ ได้แก่ ความเหลื่อมล้ำของอำนาจ (power distance) ปัจเจกชนนิยมหรือกลุ่มนิยม (individualism/collectivism) ภาวะความเป็นเพศชายหรือภาวะความเป็นเพศหญิง (masculinity/femininity) การหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน (uncertainty avoidance) (พิพัฒน์พล สัตตา นุสรณ์ และ กันติदारชิต ขวัญคง, 2551., Arch G. Woodside, Shih-Yun Hsu, Roger Marshall, 2011, 785-799., Mohamed Hussain Thowfeek, Azizah Jaafar, 2012, 961-967)

มิติที่ 1 ความเหลื่อมล้ำของอำนาจ ประเด็นหลักคือความห่างหรือระยะห่างเชิงอำนาจ หมายถึง การที่บุคคลพิจารณาความแตกต่างของสถานภาพทางสังคมถึงความเท่าเทียมกัน บางวัฒนธรรมมีการแบ่งแยกสูง ระหว่างผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมแตกต่างกัน เช่น เจ้านายกับลูกน้อง ในสังคมที่มีความแตกต่างทางอำนาจสูง บุคคลจะรู้สึกถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลค่อนข้างมาก เช่น ผู้บริหารจะรู้สึกว่าตนเองมีอำนาจเหนือกว่าพนักงานอย่างมาก และสังคมที่มีความแตกต่างในด้านอำนาจต่ำ ผู้บริหารหรือผู้ที่อยู่ในสถานภาพทางสังคมสูงกว่า จะไม่รู้สึกว่าตนเองแตกต่างจากพนักงานมากนัก

มิติที่ 2 ปัจเจกชนนิยมหรือกลุ่มนิยม เป็นการอธิบายความเป็นปัจเจกนิยม หรือคตินิยม หากสังคมใดมีความเป็นปัจเจกนิยม จะเป็นสังคมที่ความผูกพันระหว่างบุคคลในสังคมเป็นไปอย่างไม่แน่นแฟ้น ผู้คนต่างให้ความสำคัญกับตนเองหรือครอบครัวเป็นลำดับแรก รวมทั้งมีความเป็นตัวของตัวเองทางความคิดและการกระทำ หรือเรียกอีกอย่างว่า อัตตา คือมีความเป็นตัวตนสูง ส่วนสังคมแบบคตินิยม ผู้คนในสังคมจะมีความผูกพันอย่างเหนียวแน่น ให้ความสำคัญกับกลุ่มมากกว่าตัวบุคคล มีความซื่อสัตย์และจงรักภักดีต่อกัน ให้การดูแลคุ้มครอง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มักทำตามผู้นำกลุ่ม ถูกชักจูงได้จากผู้มีอิทธิพลของกลุ่ม เป็นการเอาอย่าง ตามอย่างกัน สมาชิกในกลุ่มมักจะแตกต่างจากคนอื่น

มิติที่ 3 ภาวะความเป็นเพศชายหรือภาวะความเป็นเพศหญิง อาจหมายถึง การที่สังคมให้ความสำคัญต่อภาคทางเพศ สังคมที่เน้นลักษณะความเป็นบุรุษเพศสูงจะแบ่งแยกบทบาททางเพศอย่างชัดเจน บทบาทหน้าที่บางอย่างได้รับการสงวนไว้สำหรับบุรุษโดยเฉพาะ เช่น หน้าที่เกี่ยวกับการตัดสินใจ ความกล้าหาญ การคิดวิเคราะห์ และวางแผนระดับสูง ส่วนสังคมที่มีความเสมอภาคสูง (feminine) หมายถึงสตรีและบุรุษจะมีความเกรงใจและประนีประนอมต่อกัน มีสิทธิเท่าเทียมกันในเรื่องต่างๆ สตรีมีความเสมอภาคเท่ากับบุรุษและสามารถทำหน้าที่ผู้นำได้ หรืออาจหมายถึง สังคมที่มีภาวะความเป็นเพศชายสูงอาจเป็นสตรีก็ได้ แต่มีความมุ่งมั่น ก้าวร้าว กล้าหาญแบบเพศชาย ขณะเดียวกันสังคมที่มีภาวะความเป็นเพศหญิงอาจเป็นบุรุษก็ได้ แต่มีความอ่อนโยน อ่อนน้อม ประนีประนอม รักสิ่งแวดล้อม เอื้ออาทร

มิติที่ 4 การหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน เป็นตัวชี้วัดทางวัฒนธรรมด้านหนึ่ง อันเป็นการบ่งชี้ถึงความรู้สึกนึกคิดของบุคคลว่ารู้สึกอย่างไรกับสถานการณ์ที่เกิดความไม่แน่นอน ซึ่งไม่อาจคาดการณ์ได้ ผู้คนในบางสังคมอาจรู้สึกว่าเป็นเรื่องปกติ หรือบางสังคมอาจรู้สึกว่าความไม่แน่นอนที่จะเกิดขึ้นเป็นสิ่งที่สร้างความยุ่งยากใจ ซึ่งทำให้เกิดพฤติกรรมหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอนดังกล่าว โดยสะท้อนออกมาในรูปแบบการตัดสินใจ สังคมที่หลีกเลี่ยงความไม่แน่นอนสูง มักจะคิดคำนวณทุกอย่างเป็นค่าใช้จ่าย เสียเวลา คือเสียค่าใช้จ่ายเพิ่ม ดังนั้น การดำเนินชีวิต จึงเต็มไปด้วยการวางแผน ซึ่งตรงกันข้ามกับอีกสังคมที่หลีกเลี่ยงความไม่แน่นอนต่ำ กลุ่มนี้จะมีชีวิตที่สบาย ยอมรับความเปลี่ยนแปลง ถือว่าการเปลี่ยนแปลงคือการเรียนรู้ คือประสบการณ์

ต่อมาภายหลัง Michael Bond นักจิตวิทยาข้ามวัฒนธรรม และนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยในฮ่องกงและไต้หวัน ได้นำประสบการณ์ทำงานกับวัฒนธรรมจีนมาพัฒนาเครื่องมือชื่อว่า Chinese Values Survey (CVS) เพื่อค้นหามิติทางวัฒนธรรมเพิ่มเติมจากแนวคิดของ Hofstede มิติดังกล่าวเกี่ยวข้องกับ

คำสอนของขงจื้อ (Confucian Dynamics) ซึ่งให้ความสำคัญต่อการเคารพผู้อาวุโสและเชื่อฟังผู้รู้ ความบากบั่น ความมั่งคั่ง และการมีเหตุผลต่อความผิดหวัง การมีวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ของการศึกษาดังกล่าวคือ เพื่อศึกษาความเชื่อและค่านิยมของชาวจีนต่อคำสอนของขงจื้อ ซึ่งสะท้อนถึงความคิดและการกระทำ จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์กับประเทศกลุ่มวัฒนธรรมจีน ได้แก่ ฮองกง ไต้หวัน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และสิงคโปร์ มิติดังกล่าวเป็นการแสดงถึงความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมตะวันออกกับวัฒนธรรมตะวันตก โดยเรียกมิตินี้ว่า “การมุ่งสานสัมพันธ์ระยะสั้น หรือระยะยาว (long-versus short-term orientation: LTO)” และต่อมา Hofstede จึงได้นำแนวคิดนี้เพิ่มเติมในกรอบการศึกษามิติทางวัฒนธรรมของตนและได้ทำการสำรวจทั่วโลก พบว่าประเทศที่มีได้อยู่ในกลุ่มคำสอนของขงจื้อ ก็มีความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบมุ่งสานสัมพันธ์ระยะสั้นและระยะยาวเช่นกัน จึงได้รวมเข้าเป็นอีกหนึ่งมิติ (Hofstede, 2005)

มิติที่ 5 การมุ่งสานสัมพันธ์ระยะสั้น หรือระยะยาว เป็นการกำหนดแผนระยะสั้น หรือระยะยาว ในอนาคต ความสำเร็จของมิตินี้คือ การวิเคราะห์ความแตกต่างของผู้คนในวัฒนธรรมตะวันตกและวัฒนธรรมตะวันออกต่อการกำหนดแผนในอนาคต หรือความมีวิสัยทัศน์ การมองการณ์ไกล ผลการศึกษาพบว่า ผู้คนที่มาจากสังคมที่ให้คุณค่าต่อการกำหนดแผนระยะยาวในอนาคต ส่วนใหญ่อยู่ในเอเชีย (จีน ฮองกง อินเดีย เกาหลีใต้ ไต้หวัน เวียดนาม) จะมองอดีต และพุ่งเป้าไปสู่อนาคตของตนเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมาย ด้วยความอดทน บากบั่นอดสาหัส ทำงานหนัก เพียรพยายาม และใช้ทรัพยากรที่มีอย่างประหยัด ขณะที่ผู้คนที่มาจากสังคมที่กำหนดแผนระยะสั้นในอนาคต (ออสเตรเลีย ฝรั่งเศส แคนาดา สวีเดน สเปน) จะมุ่งประเด็นหรือให้ความสำคัญกับชีวิตในปัจจุบันมากกว่า ตัวอย่างการวิเคราะห์มิติทางวัฒนธรรมในบางประเทศที่ได้กล่าวมาข้างต้น (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2554)

จากการสำรวจความเชื่อด้านวัฒนธรรมของ Hofstede เพื่อพัฒนาตัวแปรทั้ง 5 มิติ สังเกตได้ว่าแนวคิด ทฤษฎีที่เป็นองค์ความรู้จากซีกโลกตะวันตก มักจะมีการแบ่งเกณฑ์ แบ่งชั้น เพื่อให้ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ หรืออธิบายให้เห็นภาพได้ชัดเจน อย่างแยกส่วน เป็นหมวดหมู่ ดังนั้น ในเบื้องต้นของการศึกษาผู้วิจัยจึงกำหนดแนวการพัฒนาตัวแปรต่อจากมิติที่ 5 ของ Hofstede เป็นการศึกษาความพอเพียง กับการพึ่งพา เพื่อว่าหากการพัฒนาองค์ความรู้ครั้งนี้ เกิดไม่เป็นที่ตามที่ได้มีการทบทวนวรรณกรรม ยังสามารถอธิบายปรากฏการณ์อีกข้อหนึ่งได้ หรือกล่าวได้ว่า อย่างไรเสีย ผลการวิจัยครั้งนี้ก็ต้องมีคำตอบ คือ ไม่พอเพียง ก็ต้องพึ่งพา เป็นการวางเกณฑ์ไว้อย่างปลอดภัยสำหรับคำตอบของการวิจัย

เนื่องจากการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ในเชิงทฤษฎี แต่ในทางปฏิบัติสิ่งที่ผู้วิจัยกำลังดำเนินการวิจัยในสิ่งที่เป็นแก่นความรู้ เป็นปัญญาที่มีมาช้านานในสังคมไทย ผู้วิจัยเป็นเพียงนักสำรวจ สืบค้นเพื่อสรุปประเด็นที่มีอยู่ให้เด่นชัด เรียบง่าย เหมาะแก่การนำมาประยุกต์กับศาสตร์อื่น เพื่อเป็นแนวทางการนำมาใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ ตามหลักวิชาของศาสตร์ด้านบริหารธุรกิจ ทั้งการอธิบาย

พฤติกรรมผู้บริโภค พฤติกรรมองค์การ และการจัดการเชิงกลยุทธ์ ให้สามารถอธิบายได้อย่างตะวันออก
อย่างพุทธ อย่างไทย อย่างไม่ต้องเลือกระบุว่าเป็นเกณฑ์ไหน ชั่วใด

ความพร่อง ช่องว่าง หรือความไม่บริบูรณ์ของที่ขาดหายจากทั้ง 5 มิติ คือ ความสมดุล ความ
เป็นเอกภาพ การสลายตัว เนื่องจากในความเป็นจริงของวิถีการดำเนินชีวิตที่ยืนยาว ไม่อาจกล่าวได้ว่า
สังคมใด ชนกลุ่มใด ผู้คนใด จะมีแต่ความสุดโต่งด้านใดด้านหนึ่งได้ตลอดชีวิต แต่วัฒนธรรมเกิดจากการ
หลอมรวม ค่อย ๆ พัฒนาสู่สิ่งที่สมดุลของสังคม ของชีวิต ดังนั้น การตั้งสมมติฐานแรกของการพัฒนา
งานวิจัยแม้จะเป็นการแบ่งขั้ว เพื่อป้องกันข้อผิดพลาดของผลการวิจัย แต่เมื่อดำเนินการวิจัยด้วยระยะ
เวลานานเกือบ 3 ปีในครั้งนี้ ส่งผลให้ผู้วิจัยมั่นใจที่จะไม่นำ ความพอเพียงและการพึ่งพา มาป้องกัน
ผลการวิจัยเพียงเพื่อจะอธิบายให้สอดคล้องต่อจากมิติที่ 5 ของ Hofstede

เมื่อโจทย์สังคม คือ การบริโภคเกินจำเป็น คำตอบของการวิจัยครั้งนี้ จึงมีได้อย่างเดียวเพื่อเติม
เต็มส่วนที่ขาดหายของ Hofstede ที่ไม่พบจากทั้ง 5 มิติ เพื่อลดความสุดโต่ง การตามกระแส ความเร็ว
ความเจริญของการเร่งพัฒนา ด้วยหลัก มัชฌิมาปฏิปทา ทางสายกลางสู่การดำเนินชีวิตที่สมดุลระหว่าง
ที่มีชีวิต เพื่อนำมาอธิบายได้ในเชิงหลักวิชาการที่ว่า ปัจจัยความเชื่อด้านวัฒนธรรม เป็นปัจจัยสำคัญ
อันดับแรกที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมการบริโภค ดังนั้น ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง จึง
เป็นองค์ความรู้ใหม่ที่พัฒนาเพื่อตอบโจทย์สังคม เรื่องการบริโภคเกินจำเป็น ตามหลักวิชาสำหรับ
ตัดสินใจกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ อย่างสมดุลด้วยหลักทางสายกลางให้เกิดความสมบูรณ์ของชีวิต

2.2 ความเชื่อทางด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง

วัฒนธรรมคือ ความเชื่อ ค่านิยม ทศนคติที่สมาชิกในสังคมเห็นคุณค่า ความดีงาม จึงธำรงรักษา
ไว้เป็นแนวประพฤติ ปฏิบัติสืบต่อกันมา ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นองค์ความรู้ที่พระมหากษัตริย์
ไทยทรงสร้าง เรียกได้ว่า ปรัชญาหลวง เป็นหลักการ จากความเรียบง่าย ธรรมดาของวิถีชีวิตคนไทย ให้
ความสำคัญกับปัจจัยพื้นฐาน ฐานราก การมีสติกำกับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ด้วยปัญญา ไม่ฝ่า
ฝืนกฎเกณฑ์ ไม่ขัดแย้งหลักคำสอนทางพุทธศาสนา ถือปฏิบัติได้ง่าย แต่อาจหลงลืมไปบ้าง หรืออาจมี
กฎเกณฑ์ รูปแบบ เทคนิค วิธีการ เปลี่ยนแปลง แตกต่างกันไป เป็นหลักการสำหรับชาวบ้าน หรือ
ประชาชนทั่วไป

งานวิจัยการสำรวจองค์ประกอบความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงของนักท่องเที่ยวยไทย เป็น
งานวิจัยเพื่อพัฒนาการบริโภคด้วยปัญญา รวบรวมข้อมูลพัฒนาองค์ประกอบความเชื่อด้านวัฒนธรรมตาม
หลักปรัชญาหลวงจากนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญสาขาต่าง ๆ ด้วยเทคนิคเดลฟาย และจากนักท่องเที่ยวยไทย 3
ช่วงอายุ ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ใต้อรรถความรู้ใหม่สำหรับพัฒนาศาสตร์ด้านบริหารธุรกิจ

เพื่อแบ่งส่วนผู้บริโภคตามหลักจิตวิทยา (psychographic segmentation) คือ ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง

การพัฒนาองค์ประกอบ ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงครั้งนี้ ผู้วิจัยเพียงศึกษา ค้นคว้า รวบรวมหลักปฏิบัติตามธรรมชาติของการทำงานในสังคมไทยที่มีมาช้านาน มาอธิบายผ่านความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง เหตุผลเดียวคือ เพื่อร่วมอนุรักษ์ สืบสาน พัฒนา ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้ค่อย ๆ พัฒนาแนวคิดทฤษฎี ความเชื่อทางด้านวัฒนธรรมจากแผ่นดินแม่ ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงของผู้วิจัย จึงประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ นำเสนอดังต่อไปนี้

2.2.1 สมดุลและเรียบง่าย (Balanced and Simple) องค์ประกอบที่หนึ่ง

ความหมายว่า เชื่อในหลักการดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่ายและสมดุล 4 ประการ คือ

1) ไม่เบียดเบียนตนเอง 2) ไม่เบียดเบียนคนรอบข้าง 3) ไม่ทำร้ายสังคม และ 4) ไม่ทำร้ายสิ่งแวดล้อม

ความหมายอย่างสั้น ตนเชื่อหลักดำเนินชีวิตที่เรียบง่ายและสมดุล ด้วยการไม่เบียดเบียนตนเอง คนรอบข้าง สังคมและสิ่งแวดล้อม

ความหมายอย่างละเอียด ประกอบด้วย 9 ตัวชี้วัด หรือ 9 ข้อคำถาม คือ

1. เป็นวิถีชีวิตที่ยึดหลักความสมดุล 4 ประเด็น 1) ไม่เบียดเบียนตนเอง 2) ไม่เบียดเบียนคนรอบข้าง 3) ไม่ทำร้ายสังคม 4) ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม
2. ความเชื่อ ค่านิยม ที่เน้นความเรียบง่าย พอใจในสิ่งที่ตนมี กินอยู่พอดีเท่าที่มี ไม่เกินตัว และเชื่อว่าถูกต้องแล้ว
3. การดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพด้วยความพอดี รู้จักใช้ รู้จักเก็บ ไม่ฟุ้งเฟ้อ แต่ไม่ตระหนี่ ไม่เป็นหนี้
4. ใช้ทรัพยากรที่สังคมมอบให้อย่างคุ้มค่าหรืออเนก
5. รู้จักตน รู้จักประมาณ มีความสุขตามอัตภาพ ใช้ชีวิตให้เกิดสุขสงบ
6. ปรับตัวให้สอดคล้อง หรือ สมดุลกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลดความต้องการส่วนเกิน
7. รู้จักใช้เหตุผลในการดำรงชีวิต เรียนรู้กับการอยู่ในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลง
8. ใช้ชีวิตเรียบง่าย ไม่เกินพอดี แต่ไม่ขาดแคลน
9. ยึดทางสายกลาง รู้ตน รู้ประมาณ รู้กาล รู้เวลา

2.2.2 ศีลสามัญ (Common Morality) องค์ประกอบที่สอง หมายถึง เห็นคุณค่าชีวิตด้วย

ปัญญา 1) อ่อนน้อมถ่อมตน 2) ไม่ฟุ้งเฟ้อ เห็นความสำคัญของปัจจัยสี่ 3) ดำรงชีวิตเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของชีวิต 4) ไม่โลภ และ 5) ไม่ประมาท

ความหมายอย่างสั้น ตนเห็นคุณค่าของชีวิต ด้วยการอ่อนน้อมถ่อมตน ไม่ฟุ้งเฟ้อ เห็นความสำคัญของปัจจัยสี่ ดำเนินตามจุดมุ่งหมายของชีวิตอย่างไม่โลภและไม่ประมาท

ความหมายอย่างละเอียด ประกอบด้วยตัวชีวิต 14 ตัว คือ

1. รู้จักอ่อนน้อมถ่อมตน
2. เมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น มีความจำเป็นที่จะต้องรู้จักคำว่า “พอเพียง”
3. เห็นความสำคัญของความต้องการพื้นฐาน ด้านปัจจัยสี่ (อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่มและยารักษาโรค)
4. การดำรงชีวิตเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของชีวิต ไม่ฟุ้งเฟ้อ ยึดหลักการพัฒนาอย่างมั่นคงและยั่งยืน
5. ทางสายกลาง พอเพียง ตามกำลังความสามารถ กำลังทรัพย์และกำลังปัญญาของตน
6. การร่วมมือกันมากกว่าแข่งขัน รักความสงบ สันติ ไม่นิยมความรุนแรงและไม่รุกรานผู้อื่น
7. การประหยัดอย่างเหมาะสม ไม่ใช่ทรัพยากรของชาติเกินความจำเป็น
8. ความมั่นคงทางจิตใจทำให้มีความสุข มีน้ำใจไม่เบียดเบียน ไม่แก่งแย่งหรือไม่เห็นแก่ตัวจนขาดสติ
9. การดำรงชีวิตอย่างปลอดภัย ทำให้มีความสุขกายสบายใจ
10. ใช้จ่ายอย่างเหมาะสม ไม่ฟุ่มเฟือย และคุ้มค่า ตรงตามวัตถุประสงค์
11. สังคมจะต้องช่วยกันดำรงวัฒนธรรมให้มีความมั่นคง ยั่งยืน
12. การใช้ชีวิตที่พึ่งพาตนเองได้ การแสดงออกและด้วยการลงมือทำจริง
13. การไม่โลภ ไม่ประมาทและรู้คุณค่าของชีวิต
14. จัดสรรและใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์กับสมาชิกอย่างสมดุลและเป็นธรรม

2.2.3 จิตสำนึกสาธารณะ (Public Consciousness) องค์ประกอบที่สาม หมายถึง การทำให้คนในสังคม 1) รู้จักวิเคราะห์ความต้องการของตนเอง 2) บริโภคเกินตัวลดลง 3) รู้จักความเป็นมนุษย์ 4) นับถือคนดี 5) ใช้ประโยชน์จากการบูรณาการชีวิตแบบพอดี

ความหมายอย่างสั้น ตนทำให้คนอื่นรู้จักวิเคราะห์ตนเอง ไม่บริโภคเกินตัว มีความเป็นมนุษย์ นับถือคนดี และมีชีวิตแบบพอดีในท่ามกลางสรรพสิ่ง

ความหมายอย่างละเอียด ประกอบด้วยตัวชีวิต 6 ตัว คือ

1. การทำให้คนในสังคมรู้จักวิเคราะห์ความต้องการของตนเองมากขึ้น
2. การทำให้ปัญหาสังคมที่เกิดจากการบริโภคเกินตัวลดลง
3. การทำให้คนในสังคม รู้จักความเป็นมนุษย์มากขึ้น
4. การทำให้คนในสังคม นับถือคนดี
5. การเห็นประโยชน์และใช้ประโยชน์จากการบูรณาการชีวิตความเป็นอยู่แบบพอดี

6. การพึ่งตนเอง กิน ใช้ และเที่ยวทั่วไทย เพื่อการกระจายรายได้ภายในประเทศ

2.2.4 สุนทรียภาพของชีวิต (Sense of Life) องค์ประกอบที่สี่ หมายถึง ศิลปะการใช้ชีวิตบนฐาน 1) การให้เกียรติ (ครอบครัวยุคใหม่ แก่เด็ย เมียเดี่ยว) 2) กตัญญู 3) ละอายต่อบาป (หิริ โอตตัปปะ) 4) ยึดมั่นหลักคำสอนศาสนา 5) เคารพผู้ใหญ่

ความหมายอย่างสั้น ตนมีศิลปะการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นด้วยการให้เกียรติ กตัญญู ละอายต่อบาป ยึดมั่นหลักคำสอน เคารพผู้ใหญ่

ความหมายอย่างละเอียด ประกอบด้วยตัวชี้วัด 9 ตัว คือ

1. สังคมเป็นสุขสงบ ครอบครัวยุคใหม่ แก่เด็ย เมียเดี่ยว ให้เกียรติผู้อื่น
2. มีความกตัญญู เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกหลาน
3. มีความละอายต่อบาป (ไม่ทำชั่ว)
4. รู้จักบาปบุญคุณโทษ รู้ว่าอะไรดี อะไรชั่ว
5. ยึดมั่นในหลักคำสอนของศาสนา
6. มีความเคารพผู้ใหญ่ เชื่อฟังบิดามารดา
7. มีความนับถือประเพณีดั้งเดิมที่สืบทอดกันมา
8. มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม เป็นพลเมืองดี
9. ผู้นำควรประพฤติ ปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดี

2.2.5 อิสระ (Freedom) องค์ประกอบที่ห้า หมายถึง ตนมีอิสระของชีวิตด้วยการ 1) รู้กำลังตนเอง 2) สมถะ 3) มีอิสระในการดำเนินชีวิต 4) เอื้อเฟื้อ จุนเจือผู้ด้อยกว่า 5) เคารพกฎระเบียบ

ความหมายอย่างสั้น ความมีอิสระของชีวิตคือการรู้กำลังตนเอง อยู่อย่างสมถะ เอื้อเฟื้อและเคารพกฎระเบียบ

ความหมายอย่างละเอียด ประกอบด้วยตัวชี้วัด 9 ตัว คือ

1. การรู้จักกำลังตนเอง ทางด้านกายภาพ สติปัญญา และเครือข่าย
2. มีอิสระในการดำเนินชีวิต แบ่งปันผู้อื่น (หากมีเกินพอ)
3. ชีวิตสมถะ ไม่เกียจคร้าน รู้ประมาณตน
4. มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อ จุนเจือผู้ด้อยกว่า ช่วยประเทศชาติตามกำลัง
5. หลักการดำเนินชีวิตประจำวันที่มีมั่นคง ควรพึ่งพาตนเองในการกิน การอยู่ การใช้ การประกอบอาชีพ
6. มนุษย์ สัตว์และสิ่งแวดล้อมควรเกื้อกูล เคารพกฎระเบียบของกันและกัน ภายใต้กฎธรรมชาติที่สมดุล

7. การอยู่ร่วมกันอย่างสุขสงบ สมดุล มีจิตสำนึกต่อส่วนรวม ปราศจากความขัดแย้ง สร้างและธำรงความเป็นชาติ
8. หลีกเลี่ยงโทษ พอใจสิ่งที่ดีงาม ลดความอยากส่วนเกิน ใช้ชีวิตเท่าที่สภาพความเป็นอยู่และสภาวะเศรษฐกิจจะเอื้ออำนวย
9. มนุษย์กับธรรมชาติมีความผูกพันเกื้อกูลกันอย่างสมดุล

2.2.6 ภาคภูมิ (Pride) เป็นองค์ประกอบที่หก หมายถึง การสร้างสังคมให้เกิดความ 1) ภูมิใจเผ่าพันธุ์ ถิ่นเกิด 2) สามัคคี 3) ไม่ติดัดตนนิยม 4) มีวิธีคิดแบบองค์รวม

ความหมายอย่างสั้น ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของการร่วมสร้างสังคมให้เกิดความภาคภูมิใจเผ่าพันธุ์ ถิ่นเกิด มีความสามัคคี ไม่ติดัดตนนิยมด้วยการคิดแบบองค์รวม

ความหมายอย่างละเอียด ประกอบด้วยตัวชี้วัด 15 ตัว คือ

1. ร่วมมือสร้างเอกลักษณ์ที่ภาคภูมิใจของชุมชน รู้รักถิ่นบ้านเกิดและเผ่าพันธุ์ มีความเป็นชาตินิยมอย่างมีเหตุผล
2. ละเว้นอบายมุข
3. รู้หา รู้เก็บ รู้ใช้ ไม่ฟุ่มเฟือย ใช้ชีวิตที่เหมาะสมกับกำลังกาย กำลังใจของตน
4. รู้จักปรับตัวในการดำรงชีวิต
5. ไม่เอาเปรียบและเบียดเบียนสิ่งแวดล้อม
6. ปลุกฝังในการตระหนักความพอเพียง ตั้งแต่เยาว์วัยจนถึงทุกระดับ
7. อยู่ร่วมกันอย่างสุขสงบและมีความสมดุล
8. ตระหนักถึงคุณค่าร่วม เห็นความสำคัญอย่างแท้จริง สังคมยอมรับและนำไปปฏิบัติอย่างเข้าใจ
9. มีน้ำใจโอบอ้อมอารี ยิ้มแย้มแจ่มใส เพื่อสร้างสัมพันธไมตรีให้เกิดการช่วยเหลือกัน รู้รัก สามัคคี
10. ไม่ยึดติดวัตถุนิยม พอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่
11. รู้จักประมาณตน ไม่ตระหนี่ถี่เหนียวจนเกินไป
12. รู้จักใช้ชีวิตที่เรียบง่าย
13. การกระทำของผู้นำต้องเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจ
14. มีคุณธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว เป็นทางสายกลาง ควบคุมให้รู้ดี รู้ชั่ว
15. จัดการสิ่งต่าง ๆ ให้เกิดความคุ้มค่าและเรียนรู้วิธีคิด บนพื้นฐานความรู้แบบองค์รวม

จากความเชื่อด้านวัฒนธรรมทั้ง 6 องค์ประกอบที่เป็นผลจากการวิจัยส่วนแรก คือการพัฒนาเครื่องมือด้วยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาเศรษฐกิจทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยในจาก 6 ศาสตร์ ทำให้พบมุมมองที่หลากหลาย ซึ่งขยายประโยชน์ด้วยมุมมองที่กว้างขึ้นกว่าการมองเพียงด้านเดียว หรือจากฝ่ายเดียว สรุปเป็นตาราง 2.1 ดังนี้

ตารางที่ 2.1 ผลการสำรวจองค์ประกอบความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงของนักท่องเที่ยวไทย 3 ช่วงอายุ

ตัวแปรใหม่ (latest variables)	ตัวบ่งชี้ (indicators)	ลักษณะพิเศษ (positioning)
องค์ประกอบที่ หนึ่ง เรียบง่ายและ สมดุล (Simple and Balance) ตัวบ่งชี้ 9 ตัว	1. เป็นวิถีชีวิตที่ยึดหลักความสมดุล 4 ประเด็น 1) ไม่เบียดเบียนตนเอง 2) ไม่เบียดเบียนคนรอบข้าง 3) ไม่ทำร้ายสังคม 4) ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม 2. ความเชื่อ ค่านิยม ที่เน้นความเรียบง่าย พอใจในสิ่งที่ตนมี กินอยู่พอดีเท่าที่มี ไม่เกินตัว และเชื่อว่าถูกต้องแล้ว 3. การดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพด้วยความพอดี รู้จักใช้ รู้จักเก็บ ไม่ฟุ้งเฟ้อ แต่ไม่ตระหนี่ ไม่เป็นหนี้ 4. ใช้ทรัพยากรที่สังคมมอบให้อย่างคุ้มค่าหรืออวกะ 5. รู้จักตน รู้จักประมาณ มีความสุขตามอัตภาพ ใช้ชีวิตให้เกิดสุข สงบ 6. ปรับตัวให้สอดคล้อง หรือ สมดุลกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลดความต้องการส่วนเกิน 7. รู้จักใช้เหตุผลในการดำรงชีวิต เรียนรู้กับการอยู่ในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลง 8. ใช้ชีวิตเรียบง่าย ไม่เกินพอดี แต่ไม่ขาดแคลน 9. ยึดทางสายกลาง รู้ตน รู้ประมาณ รู้กาล รู้เวลา	เงื่อนไข : ความรู้ แนวทาง : อนุรักษ์ สาระ : เชื้อในหลักการดำเนินชีวิต อย่างเรียบง่ายและสมดุล 4 ประการ คือ 1) ไม่เบียดเบียนตนเอง 2) ไม่เบียดเบียนคนรอบข้าง 3) ไม่ทำร้ายสังคม และ 4) ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม
องค์ประกอบที่ สอง ศีลสามัญ (Common Morality) ตัวบ่งชี้ 14 ตัว	1. รู้จักอ่อนน้อมถ่อมตน 2. เมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น มีความจำเป็นที่จะต้องรู้จักคำว่า “พอเพียง” 3. เห็นความสำคัญของความต้องการพื้นฐาน ด้านปัจจัยสี่ (อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่มและยารักษาโรค) 4. การดำรงชีวิตเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของชีวิต ไม่ฟุ้งเฟ้อ ยึดหลักการพัฒนาอย่างมั่นคงและยั่งยืน 5. ทางสายกลาง พอเพียง ตามกำลังความสามารถ กำลังทรัพย์และกำลังปัญญาของตน 6. การร่วมมือกันมากกว่าแข่งขัน รักความสงบ สันติ ไม่นิยมความรุนแรงและไม่รุกรานผู้อื่น 7. การประหยัดอย่างเหมาะสม ไม่ใช้ทรัพยากรของชาติเกินความจำเป็น 8. ความมั่นคงทางจิตใจทำให้มีความสุข มีน้ำใจไม่เบียดเบียน ไม่แก่งแย่งหรือไม่เห็นแก่ตัวจนขาดสติ 9. การดำรงชีวิตอย่างปลอดภัย ทำให้มีความสุขกายสบายใจ	เงื่อนไข : ความรู้ แนวทาง : อนุรักษ์ สาระ : เห็นคุณค่าชีวิตด้วยปัญญา 1) อ่อนน้อมถ่อมตน 2) ไม่ฟุ้งเฟ้อ เห็นความสำคัญของปัจจัยสี่ 3) ดำรงชีวิตเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของชีวิต 4) ไม่โลภ และ 5) ไม่ประมาท

	10. ใช้จ่ายอย่างเหมาะสม ไม่ฟุ่มเฟือย และคุ้มค่า ตรงตามวัตถุประสงค์ 11. สังคมจะต้องช่วยกันดำรงวัฒนธรรมให้มีความมั่นคง ยั่งยืน 12. การใช้ชีวิตที่พึ่งพาตนเองได้ การแสดงออกและด้วยการลงมือทำจริง 13. การไม่โลภ ไม่ประมาทและรู้คุณค่าของชีวิต 14. จัดสรรและใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์กับสมาชิกอย่างสมดุลและเป็นธรรม	
องค์ประกอบที่สามจิตสำนึกสาธารณะ (Public Consciousness) ตัวบ่งชี้ 6 ตัว	1. การทำให้คนในสังคมรู้จักวิเคราะห์ความต้องการของตนเองมากขึ้น 2. การทำให้ปัญหาสังคมที่เกิดจากการบริโภคเกินตัวลดลง 3. การทำให้คนในสังคม รู้จักความเป็นมนุษย์มากขึ้น 4. การทำให้คนในสังคม นับถือคนดี 5. การเห็นประโยชน์และใช้ประโยชน์จากการบูรณาการชีวิตความเป็นอยู่แบบพอดี 6. การพึ่งตนเอง กิน ใช้ และเที่ยวทั่วไทย เพื่อการกระจายรายได้ภายในประเทศ	เงื่อนไข : คุณธรรม แนวทาง : สืบสาน สาระ : การทำให้คนในสังคม 1) รู้จักวิเคราะห์ความต้องการของตนเอง 2) บริโภคเกินตัวลดลง 3) รู้จักความเป็นมนุษย์ 4) นับถือคนดี และ 5) ใช้ประโยชน์จากการบูรณาการชีวิตแบบพอดี
องค์ประกอบที่สี่สุนทรีภาพของชีวิต (Sense of Life) ตัวบ่งชี้ 9 ตัว	1. สังคมเป็นสุข สงบ ครอบคลุมกลมเกลียว ผัวเดียวเมียเดียว ให้เกียรติผู้อื่น 2. มีความกตัญญู เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกหลาน 3. มีความละเอียดรอบคอบ (ไม่ทำชั่ว) 4. รู้จักบาปบุญคุณโทษ รู้ว่าอะไรดี อะไรชั่ว 5. ยึดมั่นในหลักคำสอนของศาสนา 6. มีความเคารพผู้ใหญ่ เชื่อฟังบิดามารดา 7. มีความนับถือประเพณีดั้งเดิมที่สืบทอดกันมา 8. มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม เป็นพลเมืองดี 9. ผู้นำควรประพฤติ ปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดี	เงื่อนไข : คุณธรรม แนวทาง : สืบสาน สาระ : ศิลปะการใช้ชีวิตบนฐาน 1) การให้เกียรติ (ครอบคลุมกลมเกลียว ผัวเดียว เมียเดียว) 2) กตัญญู 3) ละเอียดรอบคอบ (หิริ โอตตัปปะ) 4) ยึดมั่นหลักคำสอนศาสนา และ 5) เคารพผู้ใหญ่
องค์ประกอบที่ห้า อิสระ (Freedom) ตัวบ่งชี้ 9 ตัว	1. การรู้จักกำลังตนเอง ทางด้านกายภาพ สติปัญญา และเครือข่าย 2. มีอิสระในการดำเนินชีวิต แบ่งปันผู้อื่น (หากมีเกินพอ) 3. ชีวิตสมถะ ไม่เกียจคร้าน รู้ประมาณตน 4. มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อ จุนเจือผู้ด้อยกว่า ช่วยประเทศชาติตามกำลัง 5. หลักการดำเนินชีวิตประจำวันที่มั่นคง ควรพึ่งพาตนเองในการกิน การอยู่ การใช้ การประกอบอาชีพ 6. มนุษย์ สัตว์และสิ่งแวดล้อมควรเกื้อกูล เคารพ	เงื่อนไข : จริยธรรม แนวทาง : พัฒนา สาระ : 1) รู้กำลังตนเอง 2) สมถะ 3) มีอิสระในการดำเนินชีวิต 4) เอื้อเฟื้อ จุนเจือผู้ด้อยกว่า และ 5) เคารพกฎระเบียบ

	กฎระเบียบของกันและกัน ภายใต้กฎธรรมชาติที่สมดุล 7. การอยู่ร่วมกันอย่างสุขสงบ สมดุล มีจิตสำนึกต่อส่วนรวม ปราศจากความขัดแย้ง สร้างและธำรงความเป็นชาติ 8. หลีกสันโดษ พอใจสิ่งที่ตนมี ลดความอยากส่วนเกิน ใช้ชีวิตเท่าที่สภาพความเป็นอยู่และสภาวะเศรษฐกิจจะเอื้ออำนวย 9. มนุษย์กับธรรมชาติมีความผูกพันเกื้อกูลกันอย่างสมดุล	
องค์ประกอบที่หก ภาคภูมิ (Pride) ตัวบ่งชี้ 15 ตัว	1. ร่วมมือสร้างเอกลักษณ์ที่ภาคภูมิใจของชุมชน รู้รักถิ่นบ้านเกิดและเผ่าพันธุ์ มีความเป็นชาตินิยมอย่างมีเหตุผล 2. ละเว้นอบายมุข 3. รู้หา รู้เก็บ รู้ใช้ ไม่ฟุ้งเฟ้อ ใช้ชีวิตที่เหมาะสมกับกำลังกาย กำลังใจของตน 4. รู้จักปรับตัวในการดำรงชีวิต 5. ไม่เอาเปรียบและเบียดเบียนสิ่งแวดล้อม 6. ปลุกฝังในการตระหนักความพอเพียง ตั้งแต่เยาว์วัยจนถึงทุกระดับ 7. อยู่ร่วมกันอย่างสุขสงบและมีความสมดุล 8. ตระหนักถึงคุณค่าร่วม เห็นความสำคัญอย่างแท้จริง สังคมยอมรับและนำไปปฏิบัติอย่างเข้าใจ 9. มีน้ำใจโอบอ้อมอารี ยิ้มแย้มแจ่มใส เพื่อสร้างสัมพันธไมตรี ให้เกิดการช่วยเหลือกัน รู้รัก สามัคคี 10. ไม่ยึดติดวัตถุนิยม พอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ 11. รู้จักประมาณตน ไม่ตระหนี่ถี่เหนียวจนเกินไป 12. รู้จักใช้ชีวิตที่เรียบง่าย 13. การกระทำของผู้นำต้องเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจ 14. มีคุณธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว เป็นทางสายกลาง ควบคุมให้รู้ดี รู้ชั่ว 15. จัดการสิ่งต่าง ๆ ให้เกิดความคุ้มค่าและเรียนรู้วิธีคิด บนพื้นฐานความรู้แบบองค์รวม	เงื่อนไข : จริยธรรม แนวทาง : พัฒนา สาระ : 1) ภูมิใจเผ่าพันธุ์ ถิ่นเกิด 2) สามัคคี 3) ไม่ติดวัตถุนิยม และ 4) มีวิถีคิดแบบองค์

2.3 พฤติกรรมการท่องเที่ยว

2.3.1 พฤติกรรมนักท่องเที่ยว วัยรุ่น วัยทำงาน วัยเกษียณ

ปัจจุบันกระแสโลกาภิวัตน์ได้ขยายระยะเวลา ระยะทางของคนทั่วโลกให้สามารถติดต่อสื่อสารกันได้ทุกที่ทุกเวลา ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแพร่กระจายไปทุกที่ ความแตกต่างเรื่องขอบเขตลดบทบาทลง คนรุ่นเดียวกันในประเทศไทยและประเทศในทวีปอื่น มีความเป็นไปได้อย่างเสรีนิยม (test) การใช้ชีวิต (life style) ใกล้เคียงกันมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ผู้บริโภคยังคงมีพฤติกรรมการบริโภคแตกต่างกัน ตามความเชื่อ ค่านิยม ทัศนคติ หรือโลกทัศน์ของแต่ละคนที่ประสบ ดังนั้น พฤติกรรมการท่องเที่ยวจึงสามารถแบ่งได้หลากหลายกลุ่มขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดพฤติกรรม เช่น วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรมที่ทำระหว่างท่องเที่ยว รูปแบบการท่องเที่ยว และปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยว เป็นต้น นักการตลาด นักประชากรศาสตร์นิยมแบ่งประชากรออกเป็นรุ่น (generation) เพื่อง่ายต่อการทำความเข้าใจความต้องการของประชากรแต่ละกลุ่มย่อย

การแบ่งช่วงอายุที่ใช้กำหนดพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว (generation) เป็นการบูรณาการแนวคิดต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับสภาพสังคมไทยปัจจุบัน โดยแบ่งรุ่นออกเป็น 3 รุ่น ประกอบด้วย

- 1) วัยรุ่น (Young adulthood) หรือ วัยเจริญเติบโต (growth) เรียนรู้ วัยที่กำลังศึกษาในระดับอุดมศึกษา อายุระหว่าง 18-25 ปี
- 2) วัยทำงาน (Mid-adulthood) แบ่งเป็นสองกลุ่ม

กลุ่มแรก อายุระหว่าง 26-40 ปี หรือ วัยที่เต็มไปด้วยพลังกำลัง (vitality) กำลังค้นหาอนาคตของตน

กลุ่มสอง อายุระหว่าง 41-60 ปี หรือ วัยที่เต็มไปด้วยอำนาจ (power) วัยที่มีเป้าหมายชีวิตที่แน่นอน

- 3) วัยเกษียณ (Elderhood) หรือ วัยที่มีภาวะผู้นำ (leadership) เต็มไปด้วยประสบการณ์ ไม่ใช่กำลังแรงงานเป็นหลัก เริ่มพักผ่อน อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป

(วรชัย ทองไทย, 2552) และ (Pierre Benckendorff, Gianna Moscardo and Donna Pendergast, 2010) และ (Michael R. Solomon, 2011)

ซึ่งในหัวข้อนี้จะอธิบายพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มีความแตกต่างทางด้านอายุ ได้แก่ พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยรุ่น กลุ่มวัยทำงาน และกลุ่มวัยเกษียณ ดังนี้

1) พฤติกรรมนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยรุ่น

นักท่องเที่ยวกลุ่มวัยรุ่น หมายถึง นักท่องเที่ยวที่มีอายุระหว่าง 18 – 25 ปี นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีความเป็นตัวของตัวเองสูง ต้องการความเป็นอิสระ ใช้ชีวิตทันสมัย ใช้อินเทอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสารกับสังคม ดูแลสุขภาพโดยการเล่นกีฬาออกกำลังกายหรือเล่นฟิตเนส ไปสปา เป็นต้น มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่ชอบแสวงหาประสบการณ์ที่แปลกใหม่และชื่นชมความแตกต่าง ต้องการความสนุกสนาน นิยมเที่ยวกลางคืน หรือออกไปทานอาหารนอกบ้านบ้าง และหาโอกาสในการทำกิจกรรมต่างๆ โดยเฉพาะการท่องเที่ยวแบบผจญภัย เช่น การล่องเรือ การเล่นวินเซิร์ฟ การปั่นจักรยาน การปีนเขา การเล่นเจ็ตสกี การขับรถผจญภัย เป็นต้น ชื่นชอบกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2540) เช่น ทะเล, น้ำตก, ภูเขา, เกาะ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังนิยมการท่องเที่ยวแบบสะพายเป้ (Backpacker) เนื่องจากเป็นการเดินทางท่องเที่ยวแบบประหยัดและสามารถแบ่งปันประสบการณ์กับนักท่องเที่ยวคนอื่นๆ จากทั่วโลก (Hudson, 2008) และให้ความสำคัญกับการใช้เวลาในการเดินทางท่องเที่ยวเป็นกลุ่ม โดยเฉพาะไปกับเพื่อน แฟนหรือคนรัก อย่างไรก็ตาม ด้วยวัยที่ยังเป็นเยาวชน นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จึงมักเดินทางท่องเที่ยวไปกับครอบครัว ดังนั้น การวางแผนและการตัดสินใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะขึ้นกับผู้ปกครองเป็นหลัก เนื่องจากส่วนใหญ่ยังไม่มีงานทำ รายได้ประจำ คือเงินจากผู้ปกครองเป็นหลัก กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีและเป็นผู้ที่อยู่ในวัยที่คอมพิวเตอร์มีอิทธิพลต่อชีวิตประจำวันสูง ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ระยะเวลาการตัดสินใจซื้อสั้น ขาดทักษะการวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างเป็นระบบ

2) พฤติกรรมนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยทำงาน

นักท่องเที่ยวกลุ่มวัยทำงาน หมายถึง นักท่องเที่ยวที่มีอายุระหว่าง 26-60 ปี พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยทำงานจะแตกต่างกันตามตำแหน่งหน้าที่การงานที่รับผิดชอบ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับประกอบด้วย

- 1) ระดับปฏิบัติการ เป็นวัยเพิ่งเริ่มทำงานเพื่อแสวงหาอนาคต อายุประมาณ 26 ปีขึ้นไป เป็นช่วงปรับตัว วิธีการใช้จ่ายเปลี่ยนแปลง จำเป็นต้องประหยัด บริหารเงินอย่างยากลำบาก พร้อมทำงานหนัก ส่วนใหญ่ยังโสด มุมมองการใช้จ่ายยังเปิดกว้าง เพราะยังไม่มีภาระรับผิดชอบ

- 2) ระดับหัวหน้า เป็นวัยที่เริ่มมีประสบการณ์การทำงาน เริ่มมองหาความมั่นคงในชีวิต อายุประมาณ 35 ปีขึ้นไป เริ่มเป็นหนี้ เริ่มมีความน่าเชื่อถือสำหรับสถาบันการเงิน (เครดิต) เริ่มแต่งงาน มีการรับผิดชอบทางครอบครัวสูงขึ้น
- 3) ระดับผู้บริหาร เป็นวัยที่สะสมความรู้ ประสบการณ์ เพื่อถ่ายทอด ได้รับการยอมรับเป็นผู้เชี่ยวชาญในเป้าหมายที่ชัดเจน อายุประมาณ 40 ปีขึ้นไป มีความมั่นคงด้านรายได้ ขณะเดียวกันค่าใช้จ่ายสูง

นักทอ้งเกี่ยวข้องกับวัยทำงานที่มีความแตกต่างด้านอายุ ระดับการศึกษา และ สถานภาพ มีพฤติกรรมทอ้งที่ต่างกัน โดยคนวัยทำงานที่มีอายุน้อย มักจะมีพฤติกรรมทอ้งที่เกี่ยวเนื่องโดยเฉลี่ยมากกว่าคนวัยทำงานที่มีอายุมากกว่า เช่น ผู้ที่มีอายุระหว่าง 20-24 ปี มีพฤติกรรมทอ้งที่เกี่ยวเนื่องโดยเฉลี่ยมากกว่าผู้ที่มีอายุระหว่าง 30-45 ปี เนื่องจากคนวัยทำงานแต่ละวัยมีวิถีชีวิตต่างกัน คนที่มีอายุมากกว่ามักจะจัดลำดับความสำคัญให้กับเรื่องงานและครอบครัวมาก่อนเรื่องทอ้งที่เกี่ยวเนื่อง เนื่องจากมีหน้าที่และภาระรับผิดชอบมากกว่า เช่น มีตำแหน่งสูงกว่า หรือ มีครอบครัวแล้ว ในขณะที่คนทำงานที่มีอายุน้อยจะให้ความสำคัญกับเพื่อนและการพักผ่อนมากกว่า จึงมีพฤติกรรมทอ้งที่เกี่ยวเนื่องที่สูงกว่า ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ Mill และ Morrison (1992) ที่พบว่า ลักษณะทางประชากรของนักทอ้งที่เกี่ยวเนื่องมีผลกระทบต่อพฤติกรรมทอ้งที่เกี่ยวเนื่อง เช่น อายุ มีความสัมพันธ์กับชนิดของกิจกรรม และจำนวนเวลาว่างที่มีสำหรับการพักผ่อน โดยผู้ที่มีอายุมาก จะลดกิจกรรมแนวโลดโผนผจญภัยลง เปลี่ยนเป็นการไปเยี่ยมญาติพี่น้อง หรือ ชมทิวทัศน์ธรรมชาติรอบตัวมากกว่า และยิ่งมีอายุมากขึ้น เวลาว่างเพื่อพักผ่อนจะลดลงเรื่อยๆ จนกว่าจะถึงวัยหลังเกษียณ (เกษรา เกิดมงคล, 2546)

นอกจากนี้ รูปแบบการดำเนินชีวิตและการแสวงหาข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทอ้งที่เกี่ยวเนื่องของนักทอ้งที่เกี่ยวเนื่องกลุ่มวัยทำงานยังส่งผลต่อการเกิดพฤติกรรมทอ้งที่เกี่ยวเนื่องที่ต่างกันอีกด้วย โดยกลุ่มรูปแบบการดำเนินชีวิตแบบคนรุ่นใหม่ เป็นกลุ่มที่ชื่นชอบการทอ้งที่เกี่ยวเนื่องเกือบทุกรูปแบบ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงชอบความตื่นเต้น ทำทาย สนุกกับการทำกิจกรรมนอกบ้านกับเพื่อนเป็นประจำ มักจะแสวงหาข้อมูลด้านความบันเทิงโดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับการทอ้งที่เกี่ยวเนื่อง ส่วนกลุ่มรูปแบบการดำเนินชีวิตแบบก้าวทันโลก เป็นกลุ่มที่มีลักษณะสนใจเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ เป็นประจำ ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งทอ้งที่เกี่ยวเนื่องที่น่าสนใจ ซึ่งนำไปสู่การเกิดพฤติกรรมทอ้งที่เกี่ยวเนื่องหลากหลายรูปแบบ ในขณะที่กลุ่มรูปแบบการดำเนินชีวิตแบบผู้นำยุคใหม่ เป็นกลุ่มที่แสวงหาข้อมูลเพียงบางประเภท และมีโอกาสทอ้งที่เกี่ยวเนื่องตามความชอบของตนเองน้อย เนื่องจากต้องรับผิดชอบงานในหน้าที่ แต่ยังคงมีความชื่นชอบการทอ้งที่เกี่ยวเนื่องเกือบทุกรูปแบบ ดังนั้นจึงมักเลือกพักผ่อนตามความชอบของตนเองทุกครั้งที่มี

โอกาส เช่น การทำกิจกรรมดีเด่นทำหาย การไปพิพิธภัณฑ์เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในอดีต เป็นต้น (เกษรา เกิดมงคล, 2546)

3) พฤติกรรมนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยเกษียณ

นักท่องเที่ยวกลุ่มวัยเกษียณ หมายถึง นักท่องเที่ยวที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป วัยเกษียณอายุหรือเป็นวัยหยุดพักผ่อนจากงานประจำตามเกณฑ์การทำงานของหน่วยงานทางราชการของประเทศ ไทย นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะมีเวลาว่างมากขึ้น ใช้ชีวิตแบบเรียบง่าย มีความมั่นคงด้านการเงินสูงและมีกำลังซื้อสูง แต่มีการวางแผนการใช้จ่ายอย่างระมัดระวัง เนื่องจากขาดรายได้หลักจากการทำงานประจำ ดังนั้น จะมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเพื่อค้นหาหรือสร้างคุณค่าที่ทดแทนทางจิตใจมากกว่าเน้นความสุขที่ได้จากการเสพผ่านประสาทสัมผัส ดังนั้น จึงชื่นชอบแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนา และแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (กุลวดี แก้วกล้า, 2550) นิยมการเดินทางที่สะดวกสบาย ให้ความสำคัญเรื่องความปลอดภัยสูง นิยมเดินทางท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจโดยไปเป็นกลุ่มกับครอบครัวและเพื่อนที่มีแนวคิดหรือทัศนคติตรงกัน โดยรับรู้ข่าวสารการท่องเที่ยวจากสื่อบุคคล เช่น คนในครอบครัว เพื่อน ญาติ และจากสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น และมีแนวโน้มที่จะเชื่อถือข้อมูลคำแนะนำ สถานที่ท่องเที่ยวจากผู้คนที่แนะนำต่อกันมาที่ตรงกับความต้องการ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2554)

2.4 การท่องเที่ยวอิเล็กทรอนิกส์

2.4.1 พาณิชนียอิเล็กทรอนิกส์กับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

ย้อนหลังไปเมื่อประมาณ 30 ปีก่อน ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจะติดต่อตัวแทนท่องเที่ยวภายนอก (Outbound Travel Agencies : OTAs) และผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว (Tour Operators : TOs) สำหรับการดำเนินงานภายนอกประเทศ ส่วนการติดต่อภายในประเทศจะติดต่อผ่านตัวแทนท่องเที่ยวหรือธุรกิจตัวแทน (Inbound Travel Agents or Handling Agencies : ITAs) โดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์ที่เรียกว่า Computer Reservation Systems (CRSs) และ Global Distribution Systems (GDSs) หรือ Tour Operators' Videotext Systems ภายหลังจากปี 1990 ได้มีการทำธุรกรรมทางอินเทอร์เน็ตหรือที่เรียกว่าพาณิชนียอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Commerce: e-Commerce) การท่องเที่ยวได้พัฒนาไปสู่รูปแบบของ B2B (Business to Business) และ B2C (Business to Consumers) (ไพศาล กาญจนวงศ์, 2553) จากความก้าวหน้าของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและการเติบโตของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตดังกล่าว ส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากนักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลจำนวนมากเพื่อใช้ในการเปรียบเทียบและตัดสินใจซื้อขายการท่องเที่ยวผ่านอินเทอร์เน็ตหรือพาณิชนียอิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) ได้อย่าง

สะดวกและรวดเร็ว ขณะเดียวกัน นักท่องเที่ยวสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้ประกอบการได้โดยตรง รวมถึงการบอกเล่าประสบการณ์การใช้บริการและการท่องเที่ยวเพื่อเป็นข้อมูลให้กับนักท่องเที่ยวคนอื่นๆ ต่อไป การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อตรงอย่างมากต่อรูปแบบการดำเนินธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างขององค์กร กระบวนการดำเนินธุรกิจ การทำงานภายใน การเปลี่ยนแปลงบทบาททางธุรกิจ ความสัมพันธ์ระหว่างลูกค้าและผู้ขาย การนำเสนอสินค้าและบริการ การเปลี่ยนแปลงการจ้างงาน ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างขององค์กร (อรุณี อินทรไพโรจน์, 2551) ซึ่งในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบธุรกิจนั้นสามารถอธิบายได้เป็น 3 ส่วนคือ 1) การเปลี่ยนแนวคิดธุรกิจ เป็นการปกป้องและกำหนดยุทธศาสตร์ที่ทำลายมากขึ้น 2) ทบทวนกระบวนการสร้างมูลค่าใหม่บนพื้นฐานของข้อมูลและองค์ความรู้ 3) ปฏิบัติการใช้ทรัพยากร สมรรถนะและความสามารถที่มีอยู่เพื่อสร้างความได้เปรียบในระยะยาว (Elena Livi, 2008)

พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในธุรกิจการท่องเที่ยวได้อำนวยความสะดวกและความรวดเร็วในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ประกอบการกับนักท่องเที่ยวที่อยู่ทุกมุมโลก ทำให้ผู้ประกอบการสามารถนำเสนอข้อมูลการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่มีการวางแผนการเดินทางล่วงหน้า โดยการค้นหาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว และประเมินงบประมาณหรือค่าใช้จ่ายทั้งหมดก่อนตัดสินใจ ทำให้ผู้ประกอบการที่ใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เป็นช่องทางการตลาดสามารถลดค่าใช้จ่ายและต้นทุนการดำเนินงาน และสามารถควบคุมระบบการจอง และโอกาสในการโฆษณาสินค้าและนำเสนอบริการใหม่ๆ (ศิริฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์ และพิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์, 2548) เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับลูกค้ามากขึ้น และสามารถบริหารจัดการบริษัทตัวแทนท่องเที่ยวในเครือข่ายได้ (Roman Egger และ Dimitrios Buhalis (2008) อ้างในไพศาล กาญจนวงศ์, 2553) ดังนั้น การทำธุรกิจผ่านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์จึงช่วยให้ธุรกิจมีผลการดำเนินงานที่มากกว่าการทำธุรกิจแบบเดิมที่ไม่ได้นำพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ (ดาร์รตัน โฆษิตพิพัฒน์, 2552) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาความพึงพอใจจากการซื้อสินค้าและบริการแบบออนไลน์ผ่านทางเว็บไซต์ของนักท่องเที่ยวคิดเป็นร้อยละ 76.5 (Masoom M., 2006)

2.4.2 โครงสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยว

โครงสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและผู้มีส่วนร่วมในอุตสาหกรรมในด้านต่าง ๆ มีส่วนประกอบดังต่อไปนี้

1) เจ้าของ ผู้จัดหา (Suppliers) ที่ทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ (e-Business) ลดความสำคัญของการจัดจำหน่ายเดิมและตัวแทน มีการปรับเปลี่ยนราคาให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและเงื่อนไข

ทางธุรกิจ เริ่มจัดตั้งพันธมิตร สนับสนุนการขายตรง เพิ่มการแข่งขันทางด้านราคาและแบ่งแยกราชาขาย เริ่มปรับกระบวนการทำธุรกรรมใหม่ เช่น การใช้ตัวโดยสารอิเล็กทรอนิกส์ และการเช็คอินอัตโนมัติ

2) บริษัทจัดการท่องเที่ยว (Tour operators) ใช้เทคโนโลยีของธุรกิจอิเล็กทรอนิกส์ (e-Business) เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้ระบบ GDS ซึ่งมีค่าธรรมเนียมที่สูงกว่าและสร้างตัวเชื่อมประสานโดยตรงกับผู้บริโภค ขณะเดียวกันต้องเผชิญกับการจัดโปรแกรมท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่ต้องปรับให้เข้ากับความต้องการเฉพาะของลูกค้า

3) บริษัทเจ้าของระบบ CRS / GDS เริ่มตระหนักถึงความสำคัญของมูลค่าเพิ่มจากการเป็นเจ้าของสารสนเทศมากกว่าการเป็นเจ้าของเทคโนโลยีและพยายามเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้รวบรวมสินค้าบริการท่องเที่ยว ดังนั้น GDS จึงกลายเป็นคู่แข่งโดยตรงกับลูกค้าหลักคือตัวแทนท่องเที่ยว (Travel Agents) กลยุทธ์หลักที่ใช้คือการเชื่อมโยงเว็บไซต์การท่องเที่ยวหลักเพื่อเพิ่มปริมาณการทำธุรกรรมและมุ่งขายตรงให้กับนักท่องเที่ยวรายย่อย

4) ตัวแทนท่องเที่ยว (Travel agents) นำ ICT มาใช้ในการเสนอข้อมูล และบริการที่รวดเร็วให้กับผู้บริโภค ขณะเดียวกันตัวแทนท่องเที่ยวรู้สึกถึงการลดบทบาทของช่องทางการจัดจำหน่ายแบบเดิม ทำให้ต้องปรับตัวจากตัวกลางมาเป็นที่ปรึกษา โดยเน้นสินค้าบริการท่องเที่ยวที่มีความซับซ้อนยากที่นักท่องเที่ยวจะจัดการด้วยตนเอง

5) ลูกค้า นักท่องเที่ยวหรือนักเดินทาง มีบทบาทมากขึ้น เช่น การทำประมูลย้อนกลับการซื้อขายตรง การจัดโปรแกรมการเดินทางด้วยตนเอง การเลือกจุดหมายปลายทางการร้องขอสารสนเทศออนไลน์ เปรียบเทียบราคา จองและซื้อออนไลน์ แลกเปลี่ยนและนำเสนอประสบการณ์ ความคิดเห็น และข้อมูลการท่องเที่ยว

จากการเติบโตของการใช้งานอินเทอร์เน็ตผ่านธุรกิจอิเล็กทรอนิกส์ (e-Business) ได้ส่งผลกระทบต่ออย่างมีนัยสำคัญต่อความสัมพันธ์กับตัวกลาง ตัวกลางแบบดั้งเดิมเริ่มตระหนักว่าต้องแข่งขันกับเจ้าของหรือผู้จัดหา ขณะที่ตัวกลางออนไลน์ (e-Intermediaries) มีโอกาสแข่งขันเท่าเทียมกับผู้ขาย เพราะสินค้าและบริการท่องเที่ยวมีความซับซ้อนทำให้ต้องการสารสนเทศมารวมกันและความเชี่ยวชาญซึ่งนักท่องเที่ยวทั่วไปไม่มีผลกระทบของการใช้อินเทอร์เน็ตในห่วงโซ่อุปทานสามารถสรุปได้ดังนี้

- 1) การตัดตัวกลาง (Disintermediation) เนื่องจากสินค้าส่วนใหญ่สามารถขายตรงให้กับลูกค้าโดยใช้อินเทอร์เน็ต

- 2) การเปลี่ยนแปลงตัวกลาง (Re-intermediation) หมายถึงตัวกลางออนไลน์(e-Intermediaries) ที่เกิดขึ้นใหม่แทนตัวกลางแบบเดิม
- 3) โอกาสในการสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าจากการติดตั้งระบบใหม่ๆ เช่น ระบบลูกค้าสัมพันธ์ (e-CRM) การสะสมไมล์เดินทาง (Frequent Flyers)
- 4) การพัฒนาศักยภาพใหม่ของผู้ที่ถูกกระทบจากกระบวนการตัดตัวกลาง โดยการปรับเปลี่ยนบริการให้เหมาะกับลูกค้า การติดต่อส่วนบุคคล การสร้างความไว้วางใจ

2.4.3 ระบบอัจฉริยะ

'e-tourism' หมายถึง การทำธุรกิจด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-business) ในธุรกิจการเดินทางและการท่องเที่ยว (English Tourism Council, 2002) เช่น การใช้ ICT ของผู้ให้บริการและการดำเนินงานแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ และให้บริการนักท่องเที่ยวในการอำนวยความสะดวกในการค้นหาข้อมูลเปรียบเทียบ และรายละเอียดของสินค้าท่องเที่ยว ด้วยการใช้สื่อใหม่เช่น อินเทอร์เน็ต อีเมลล์ แต่จะรวมไปถึงการซื้อขายออนไลน์ การจัดการสินค้าคงเหลือ (ห้องของโรงแรม) การบริการเงินทุน การตลาด และอื่นๆ ในขณะที่ วัชรพงศ์ ยะไวทย์ (2549) ได้ให้ความหมายของ e-tourism คือ การใช้สื่อ "E" (Electronics) เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวโดยที่สื่อ "E" ได้แก่ อินเทอร์เน็ต (Internet) ตู้ข้อมูลข่าวสาร (Kiosk) มือถือ โทรศัพท์ (TV) มีการปิดการขาย หรือ ทำธุรกรรมการเงินแบบเป็นปัจจุบัน (Real-time) และทำงานบนเครือข่าย ในลักษณะการตอบโต้ (Interactive) และ St. Maarten (2004) ได้อธิบายถึง e-tourism ว่าเป็นพลวัตรการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการท่องเที่ยว เป็นผลมาจากการปฏิวัติทางเทคโนโลยีที่เข้ามาสู่ขบวนการตลาดการท่องเที่ยวและการกระจายการท่องเที่ยว และได้สรุปความหมายของ e-tourism ว่าเป็นกระบวนการของการท่องเที่ยว การโรงแรมและกิจการที่เกิดขึ้นเป็นระบบดิจิทัล มีการนำเอา ICT มาประยุกต์ใช้ในกระบวนการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุดสำหรับองค์กร โดยนำมาประยุกต์ใช้ใน ด้านการจัดการธุรกิจ (Business Management) เช่นการบริหารบุคคล การจัดการสำนักงาน เป็นต้น ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICTs) เช่น การให้ข้อมูลข่าวสารผ่านตู้ข้อมูล (Kios) การติดต่อสื่อสาร เป็นต้น และด้านการท่องเที่ยว (Tourism) เช่นบริการข้อมูลการท่องเที่ยว ข้อมูลการเดินทาง เป็นต้น (ไพศาล กาญจนวงศ์, 2553)

วัตถุประสงค์ในการนำ ICT มาใช้ในองค์กรทางการท่องเที่ยวว่ามีเหตุผลหลัก 3 ประการคือ 1) เพื่อทำให้เกิดความใกล้ชิดและมีปฏิสัมพันธ์กับลูกค้ามากยิ่งขึ้น 2) ขยายการจัดการธุรกิจที่เกี่ยวข้อง (business value chain) 3) ใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีเพื่อความได้เปรียบในการแข่งขัน และ

Scavarda A. และคณะ (2001 : 4-7) ได้กล่าวถึงการนำเอา ICT มาใช้ในการดำเนินงานของบริษัท ตัวแทนการท่องเที่ยวมี 3 ช่วงได้แก่ ช่วงก่อนซื้อได้แก่ การโฆษณา และการให้คำปรึกษา ช่วงเคอร์เตอร์ได้แก่ควบคุมการซื้อ และช่วงหลังการซื้อขายได้แก่การบริการหลังการขายเป็นการสร้างความมั่นใจว่าทุกอย่างเป็นไปได้ด้วยดี องค์การธุรกิจสมัยใหม่ใช้ e-tourism เพื่อสนับสนุนการทำงาน ตัวอย่างการใช้งานได้แก่ การทำเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์เช่น โรงแรม เป็นต้น การให้บริการระบบการจองและการซื้อสินค้าและบริการเช่น การจองห้องพัก การซื้อตั๋วเครื่องบิน การเช่ารถ เป็นต้น อาจะอยู่ในรูปการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์รูปแบบ B2B (business to business) B2C (business to customer) เป็นต้น การติดตามลูกค้าหรือการทำลูกค้าสัมพันธ์หรือการจัดการกลุ่มท่องเที่ยว เช่น การใช้ customer clubs, special offers, e-mail, newsletters เป็นต้น (Egger R. และ Buhalis D. (2008) อ้างในไพศาล กาญจนวงศ์, 2553)

2.5 ความเชื่อสู่กระบวนการตัดสินใจซื้อ

โลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว อันเป็นผลมาจากความก้าวหน้าของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้การติดต่อสื่อสารและการหาข้อมูลข่าวสารเป็นไปอย่างไร้พรมแดน ส่งผลให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว โดยส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวมักวางแผนการเดินทางและต้องตัดสินใจในหลายๆ เรื่องที่เกี่ยวข้อง เช่น ที่พัก เส้นทางและพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง กิจกรรม สถานที่ท่องเที่ยว งบประมาณ และระยะเวลาในการท่องเที่ยว เป็นต้น ซึ่ง Decrop (2006) กล่าวว่ากระบวนการตัดสินใจประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ การตระหนักถึงความต้องการ การหาข้อมูล การประเมินทางเลือก การซื้อ และพฤติกรรมหลังซื้อ (Arch G. Woodside, Shih-Yun Hsu, Roger Marshall, 2011, 785-799., Mohamed Hussain Thowfeek, Azizah Jaafar, 2012, 961-967)

2.5.1 หลักการทางวัฒนธรรมและพฤติกรรมการท่องเที่ยว

วัฒนธรรม หมายถึง “แนวทางการดำเนินชีวิตที่สมาชิกของสังคมใดสังคมหนึ่งยอมรับและยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกัน” (เสรี วงษ์มณฑา, 2542) วัฒนธรรมทำหน้าที่เป็นตัวกำหนดแนวทางในการแสดงพฤติกรรมของคนในสังคม แต่ละสังคมจะมีแนวทางในการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน Williams (2002) แบ่งวัฒนธรรมออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ วัฒนธรรมหลัก เป็นวัฒนธรรมที่คนในชาติยึดถือร่วมกัน เช่น การเคารพผู้ใหญ่ การไหว้ และวัฒนธรรมย่อย เป็นวัฒนธรรมที่ยึดถือเฉพาะกลุ่ม เช่น อายุ ภูมิภาค ศาสนา เชื้อชาติ เป็นต้น ลักษณะความแตกต่างทางวัฒนธรรมตามทฤษฎีของฮอฟสเต็ด (Hofstede, 1983., Arch G. Woodside, Shih-Yun Hsu, Roger Marshall, 2011, 785-799., Mohamed

Hussain Thowfeek, Azizah Jaafar, 2012, 961-967) มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยว
ดังนี้

- 1) ความเหลื่อมล้ำของอำนาจ (Power distance) สังคมที่มีระยะห่างของอำนาจสูง (High power distance) คือ สังคมที่คนส่วนใหญ่ยอมรับความไม่เท่าเทียมกันของคนในสังคม และเชื่อว่าสังคมควรประกอบด้วยผู้ใหญ่และผู้น้อย ผู้ใหญ่มีหน้าที่ให้การปกป้องคุ้มครองและดูแลให้ความช่วยเหลือแก่ผู้น้อย โดยผู้น้อยมีหน้าที่เชื่อฟังคำสั่งสอนและให้เกียรติผู้ใหญ่ ในขณะที่ สังคมที่มีระยะห่างของอำนาจต่ำ (Low power distance) เป็นสังคมที่คนส่วนใหญ่มีความเท่าเทียมกัน ดังนั้น พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวจึงมีความแตกต่างกันตามที่มาของสังคม โดย Sophonsiri (2008) ระบุว่านักท่องเที่ยวจากสังคมที่มีระยะห่างของอำนาจสูง เช่น นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย นักท่องเที่ยวชาวไทย เป็นต้น มีแนวโน้มที่จะเรียกร้องการบริการแบบพิเศษ เช่น ขอส่วนลด ขอแซงคิว และขอสิทธิพิเศษอื่นๆ และถูกมองว่าเป็นพวกเจ้าชู้มากกว่านักท่องเที่ยวที่มาจากสังคมที่มีระยะห่างของอำนาจต่ำ ที่มักเป็นกลุ่มพหุชาติและให้ความเป็นกันเองกับพนักงาน เช่น นักท่องเที่ยวชาวออสเตรเลีย และ นักท่องเที่ยวชาวเดนมาร์ก เป็นต้น
- 2) ปัจเจกชนนิยม (Individualism) นักท่องเที่ยวที่มาจากสังคมที่มีความเป็นอิสระของบุคคลสูง มักจะตัดสินใจท่องเที่ยวตามความพอใจของตนเองเป็นสำคัญ เช่น นักท่องเที่ยวชาวออสเตรเลีย นักท่องเที่ยวชาวแคนาดา และนักท่องเที่ยวชาวอเมริกา เป็นต้น ในขณะที่ นักท่องเที่ยวที่มาจากสังคมที่มีความเป็นอิสระของบุคคลต่ำ คนในกลุ่มจะมีอิทธิพลอย่างมากในการตัดสินใจท่องเที่ยวเนื่องจากมองว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เช่น นักท่องเที่ยวญี่ปุ่น นักท่องเที่ยวชาวอินโดนีเซีย เป็นต้น (สุวิรัตน์ชัย โสภณศิริ, 2554)
- 3) ภาวะความเป็นเพศชาย (Masculinity) นักท่องเที่ยวที่มาจากสังคมที่มีความเป็นบุรุษสูงจะแบ่งแยกบทบาทระหว่างผู้ชายและผู้หญิงอย่างชัดเจนและให้ความสำคัญกับสิ่งของและเงินทอง ดังนั้นอำนาจการตัดสินใจท่องเที่ยวอาจเป็นของสามีหรือภรรยาแทนที่จะเป็นการตัดสินใจร่วมกัน และมีแนวโน้มเปลี่ยนใจไปใช้บริการที่ให้ส่วนลดมากกว่า เช่น นักท่องเที่ยวชาวออสเตรเลีย นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น และนักท่องเที่ยวชาวสวิตเซอร์แลนด์ เป็นต้น ในขณะที่ นักท่องเที่ยวที่มาจากสังคมที่มีความเป็นบุรุษต่ำไม่ค่อยมีการแบ่งแยกบทบาทของชายหญิงอย่างชัดเจนและจะให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์อันดีกับคนรอบข้าง ดังนั้น สามีภรรยามีแนวโน้มที่จะตัดสินใจร่วมกันในการท่องเที่ยวและจะยอมจ่ายแพงกว่าเพื่อรักษา

สัมพันธภาพอันดีกับผู้ประกอบการ เช่น นักท่องเที่ยวชาวไทย นักท่องเที่ยวชาวเนเธอร์แลนด์ เป็นต้น

- 4) การหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน (Uncertainty avoidance) ผลวิจัยของ Money และ Crotts (2003) พบว่านักท่องเที่ยวที่มาจากสังคมที่หลีกเลี่ยงความเสี่ยงสูงมีแนวโน้มที่จะเดินทางท่องเที่ยวกับบริษัทนำเที่ยว มักเดินทางเป็นกลุ่มใหญ่ ใช้เวลาท่องเที่ยวระยะสั้นเพราะไปสถานที่ท่องเที่ยวไม่กี่แห่ง เช่น นักท่องเที่ยวชาวเกาหลีใต้ นักท่องเที่ยวชาวเบลเยียม เป็นต้น ในขณะที่ นักท่องเที่ยวอีกกลุ่มมาจากสังคมที่หลีกเลี่ยงความเสี่ยงต่ำ จึงเป็นพวกชอบความตื่นเต้นและความท้าทายในการเดินทาง เช่น นักท่องเที่ยวชาวสหราชอาณาจักร และ นักท่องเที่ยวชาวสิงคโปร์ เป็นต้น

Hudson (2008) ระบุว่าพฤติกรรมการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวอาจมีความหลากหลายขึ้นอยู่กับประเภทของการตัดสินใจซื้อ (อ๋างโน สุวีร์ณัฐย์ โสภณศิริ, 2554) ได้แก่

- 1) การตัดสินใจตามความเคยชิน (Nominal decision making) เป็นการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มีพฤติกรรมชอบกลับไปเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวเดิม เพื่อทำกิจกรรมเดิมๆ แทบจะทุกปี (Decrop & Snelders, 2005) โดยส่วนใหญ่การตัดสินใจประเภทนี้จะมีกระบวนการตัดสินใจที่ค่อนข้างจำกัดมากที่สุด ซึ่งจะมีการหาข้อมูลภายในเพียงอย่างเดียว และไม่มีการประเมินทางเลือกเข้ามาเกี่ยวข้อง
- 2) การตัดสินใจที่จำกัด (Limited decision making) การตัดสินใจรูปแบบนี้มักจะเกิดกับนักท่องเที่ยวที่มีความรู้และประสบการณ์ในการตัดสินใจในเรื่องดังกล่าวอยู่แล้ว ทำให้ไม่ต้องการข้อมูลภายนอกมากนัก (Hudson, 2008) เนื่องจากการตัดสินใจที่จำกัดมีเกณฑ์ในการประเมินทางเลือกและจำนวนทางเลือกค่อนข้างน้อย
- 3) การตัดสินใจอย่างละเอียด (Extended decision making) เป็นกระบวนการตัดสินใจที่มีความพิถีพิถันมากที่สุด ส่วนใหญ่เป็นการตัดสินใจท่องเที่ยวที่มีความสำคัญต่อจิตใจของนักท่องเที่ยว (Hudson, 2008) ดังนั้น นักท่องเที่ยวจึงให้ความสำคัญกับการหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทั้งภายในและภายนอก และมีการประเมินทางเลือกอย่างละเอียด

ประเภทของพฤติกรรมการท่องเที่ยว

พฤติกรรมการท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับประเภทของนักท่องเที่ยวที่มีความชอบแตกต่างกัน สุวีร์ณัฐย์ โสภณศิริ (2554) ได้วิเคราะห์ความแตกต่างของพฤติกรรมการท่องเที่ยวอย่างน้อยสามประการ ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวบางประเภทมักเลือกเดินทางไปยังสถานที่ที่มีความแปลกใหม่ท้าทาย

เช่น นักท่องเที่ยวที่หลงใหลในการท่องเที่ยวที่มีความตื่นเต้นท้าทาย (Adventurous tourists) (Perreault, Dorden and Dorden, 1979) นักท่องเที่ยวที่กล้าเสี่ยง แสวงหาการท่องเที่ยวที่ตื่นเต้นท้าทาย ชอบสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความแปลกใหม่ และชอบเที่ยวคนเดียว (Allocentrics) (Plog, 1977) นักท่องเที่ยวที่จัดการและวางแผนการท่องเที่ยวด้วยตนเอง (The explorer) (Cohen, 1972) ในขณะที่นักท่องเที่ยวอีกประเภทเลือกไปเที่ยวยังสถานที่ซึ่งมีความปลอดภัยสูง เช่น นักท่องเที่ยวที่ไม่ชอบเสี่ยง มักเลือกที่พักและสถานที่ท่องเที่ยวที่คุ้นเคยหรือมีชื่อเสียง (Psychocentrics) (Plog, 1977) นักท่องเที่ยวที่ซื้อแพ็คเกจทัวร์ที่มีแผนการเดินทางที่แน่นอน นิยมเดินทางเป็นหมู่คณะกับนักท่องเที่ยวอื่นๆ และเที่ยวสถานที่ซื้อได้รับความนิยม (Organized mass tourist) (Cohen, 1972) กิจกรรมที่ทำในระหว่างท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวบางประเภทใช้เวลาส่วนใหญ่ในการพบปะกับคนในท้องถิ่นเพื่อศึกษาวิถีชีวิต เช่น นักท่องเที่ยวที่พยายามหลีกเลี่ยงนักท่องเที่ยวคนอื่นแต่จะพยายามพบปะกับคนในท้องถิ่น (The explorer) (Cohen, 1972) แต่นักท่องเที่ยวบางประเภทให้ความสำคัญกับการจัดงานเลี้ยงเพื่อพบปะสังสรรค์กับเพื่อนฝูงและอาบแดดบนชายหาดมากกว่า เช่น นักท่องเที่ยวที่ชอบสังสรรค์และให้ความสำคัญกับอาหารและเครื่องดื่ม (Modern materialists) (Dalen, 1989) รูปแบบในการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวบางกลุ่มส่วนใหญ่เลือกใช้บริการของบริษัทนำเที่ยว เช่น นักท่องเที่ยวที่ซื้อแพ็คเกจทัวร์ที่มีความยืดหยุ่น (The individual mass tourists) (Cohen, 1972) ในขณะที่นักเที่ยวบางกลุ่มเลือกวางแผนและเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเอง เช่น นักท่องเที่ยวที่ตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวโดยไม่ปรึกษาใครและใช้เวลาในการวางแผนค่อนข้างจำกัด (Homebody tourists) (Perreault, Dorden and Dorden, 1979)

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2555) แบ่งประเภทของการเดินทางท่องเที่ยวออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ๆ คือ 1) การเดินทางท่องเที่ยวตามจำนวนคน ได้แก่ ประเภทคนเดียว และประเภทหมู่คณะหรือเป็นกลุ่ม 2) การเดินทางท่องเที่ยวตามลักษณะการไป ได้แก่ ประเภทวางแผนไปเที่ยวด้วยตัวเอง และประเภทใช้บริการธุรกิจนำเที่ยว 3) การเดินทางท่องเที่ยวตามยานพาหนะที่ใช้ ได้แก่ เดินทางด้วยรถยนต์ เดินทางด้วยรถไฟ เดินทางด้วยเรือ และเดินทางด้วยเครื่องบิน 4) การเดินทางท่องเที่ยวตามระดับของการบริการ ได้แก่ ระดับหรูหรา ระดับกลาง และระดับมวลชน

2.5.2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวของวัยรุ่น วัยทำงาน วัยเกษียณ

1) พฤติกรรมนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยรุ่น

หัวข้อ	พฤติกรรมนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยรุ่น อายุ 18-25 ปี
ความคิดเห็น	- ชอบการค้นหาเพื่อค้นพบสิ่งใหม่ๆ และชื่นชมความแตกต่าง มักเลือกรูปแบบการเดินทางหรือเป้าหมายการเดินทางใหม่ๆ - ชอบการเดินทางคนเดียว ไม่ชอบความวุ่นวาย แต่ก็ไม่ใช่คนที่เรียนรู้และพบปะผู้คนใหม่ๆ โดยเฉพาะกลุ่มคนที่ชื่นชอบการเดินทางในลักษณะเดียวกัน - ใช้การเดินทางเพื่อแก้ความเหงา - ชื่นชอบบรรยากาศการท่องเที่ยวที่สนุกสนาน ครึกครื้นอย่างเช่นงานเทศกาล หรืองานบุญต่างๆ - ยินดีที่จะได้รู้จักและพบปะกับผู้คน เพื่อได้มีความสุขและพักผ่อนร่วมกัน - ไม่ได้เรียกร้องหาความสะดวกสบายแบบหรูหรา เป้าประสงค์ขอให้ได้ใช้เวลาท่องเที่ยวอยู่กับเพื่อน
ทัศนคติ	ท่องเที่ยวแบบบุกเบิกค้นหา
กิจกรรม	- นิยมเที่ยวกลางคืน หรือออกไปทานอาหารนอกบ้าน นัดเพื่อนช้อปปิ้งตามห้างสรรพสินค้า ดูภาพยนตร์ - ดูแลสุขภาพโดยการเล่นกีฬาออกกกำลังกายหรือเล่นฟิตเนส - ท่องเที่ยวแบบอนุรักษ์ ผจญภัยตามอุทยานแห่งชาติและสถานที่ท่องเที่ยวประทับใจ - การเดินทางและกิจกรรมในการท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นไปในรูปแบบกลุ่ม โดยเฉพาะกับเพื่อน
เวลา	- วันหยุดเสาร์อาทิตย์ - วันหยุดนักขัตฤกษ์ - ช่วงปิดเทอม - วันที่ไม่มีการเรียนการสอน
เงิน	ฐานะทางสังคมอยู่ในระดับต่ำจนถึงปานกลาง เป็นวัยที่ยังไม่มีรายได้เป็นของตัวเอง รายได้นั้นมักมาจากผู้ปกครองและการเก็บออม
สมรรถภาพทางร่างกาย	สภาพร่างกายอยู่ในช่วงกำลังเติบโต ร่างกายมีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมและปัจจัยต่างๆ ได้เป็นอย่างดี
ความมั่นคงทางจิตใจ	ไม่ค่อยเรียกร้องหาความมั่นคงทางด้านจิตใจมากนัก แต่คำนึงถึงความสนุกสนานและการใช้เวลาให้คุ้มค่าที่สุดในการท่องเที่ยวมากกว่า

2) พฤติกรรมนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยทำงาน

หัวข้อ	พฤติกรรมนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยทำงาน อายุ 26-60 ปี
ความคิดเห็น	- ท่องเที่ยวเพื่อได้เรียนรู้สิ่งใหม่ โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวอดนียมเป็นหัวข้อคุยกันในกลุ่มสังคม - ชอบค้นหาความแตกต่างและมักที่จะเรียนรู้และศึกษาเรื่องราวของแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้น ก่อน - เป็นนักประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพในการแสดงความเห็น หรือให้คำแนะนำกับครอบครัวหรือเพื่อนที่อยู่ในกลุ่มสังคมเดียวกัน - ให้ความสำคัญกับการใช้เวลาในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่ออยู่กับครอบครัวหรือคนรักเป็นสำคัญ
ทัศนคติ	ท่องเที่ยวแบบเรียนรู้คู่กระแส
กิจกรรม	- ทานอาหารนอกบ้าน เดินช้อปปิ้ง ดูนินค้ำแบรนแนม ดูภาพยนตร์ - ชอบแพ็คเก็จการเดินทางที่มีรายการส่งเสริมการขาย ได้ลดราคาหรือได้รับสิทธิพิเศษบางอย่าง - ชื่นชมความงามของสถานที่ท่องเที่ยวทะเล น้ำตก - เดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศเพื่อหาประสบการณ์ที่แปลกใหม่ - กลุ่มวัยทำงานในช่วงอายุ 25-29 ปีมีพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวมากกว่ากลุ่มอายุ 36-40 และ 41-45
เวลา	วัยทำงานตอนต้น - วันหยุดในการทำงาน - วันที่เพื่อนหรือสมาชิกในการเดินทางพร้อมกันทุกคน เพราะเพื่อนและความพร้อมของเพื่อนผู้ร่วมทางเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งของความสุขในการท่องเที่ยว วัยทำงานตอนกลางและตอนปลาย - วันหยุดในการทำงาน
เงิน	วัยทำงานตอนต้น - ความสามารถทางการเงินเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจท่องเที่ยว เพราะอยู่ในช่วงของการเริ่มทำงานเก็บเงิน วัยทำงานตอนกลางและตอนปลาย - มีกำลังความสามารถทางการเงินที่ดี - เศรษฐฐานะระดับค่อนข้างสูงถึงสูงมาก
สมรรถภาพทางร่างกาย	การเจริญเติบโตคงที่ สุขภาพร่างกายแข็งแรง มีความพร้อมในการเดินทางท่องเที่ยวในทุกรูปแบบ
ความมั่นคงทางจิตใจ	ความมั่นคงด้านจิตใจและร่างกายคือการเลือกไปเที่ยวในสถานที่ที่คุ้นเคย

3) พฤติกรรมนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยเกษียณ

หัวข้อ	พฤติกรรมนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยเกษียณ อายุ 60 ปีขึ้นไป
ความคิดเห็น	- ไม่ได้ตามกระแสการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ๆที่กำลังเป็นที่กล่าวถึงในสังคมอย่าง “เชิงนิเวศ” เป้าหมายการท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจเท่านั้น - ไม่นิยมเดินทางไปในที่เสี่ยงภัยเพื่อค้นหาสถานที่ท่องเที่ยวใหม่ๆ หรือสถานที่เดินทางที่ยังไม่มีการรับรองความปลอดภัย - ให้ความสำคัญกับความรัก ความอบอุ่น ระหว่างสมาชิกในครอบครัวเป็นหลัก
ทัศนคติ	ท่องเที่ยวแบบครอบครัวสำคัญ
กิจกรรม	- มีการแผนการเดินทาง วางแผนการทำกิจกรรมและมีการจัดเตรียมที่พักล่วงหน้า และไปเป็นครอบครัว - นักท่องเที่ยวเกษียณอายุที่สมรสแล้วนิยมเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวตามลำดับ ดังนี้ 1. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ 2. แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ 3. แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
เวลา	- มีเวลาเพียงพอที่จะสามารถเดินทางท่องเที่ยวได้อย่างไม่มีข้อกังวล - ช่วงเวลาในการเดินทางท่องเที่ยว นั้น นักท่องเที่ยววัยเกษียณอายุนิยมเดินทางท่องเที่ยวในช่วงเวลาดังต่อไปนี้ 1. วันหยุดเสาร์-อาทิตย์มากที่สุด 2. วันจันทร์ – ศุกร์ วันหยุดติดต่อกันหลายวัน 3. ช่วงเวลาไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับโอกาสที่สะดวกและเอื้ออำนวย
เงิน	มีกำลังซื้อในการท่องเที่ยวพอสมควร โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเป็นจำนวนเงินระหว่าง 15,001-20,000 บาท
สมรรถภาพทางร่างกาย	วัยเกษียณส่วนใหญ่มีภาวะสุขภาพอยู่ในระดับค่อนข้างดีและแข็งแรงดีในสัดส่วนใกล้เคียงกัน เพศชายมีสัดส่วนสุขภาพ สามารถเดินทางท่องเที่ยวได้ทุกสถานที่มากกว่าเพศหญิง ส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัวที่เป็นอุปสรรคต่อการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีอายุ 60 ปีขึ้นไป แต่ไม่เกิน 63 ปี
ความมั่นคงทางจิตใจ	ความปลอดภัย และความสะดวกสบาย ทั้งของสถานที่ท่องเที่ยวและการเดินทางเป็นปัจจัยพื้นฐานที่จะสร้างความมั่นคงทางจิตใจ

2.6 การค้นหาข้อมูลข่าวสารผ่านระบบออนไลน์ของนักท่องเที่ยว

2.6.1 แหล่งข้อมูลเพื่อวางแผนท่องเที่ยว

ฉัตรชัย อินทสังข์และดุษฎี เทียมเทศ บุญมาสูงทรง ได้ทำการศึกษาการรับรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และพฤติกรรมการท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานนครราชสีมา

(Study of information perception and behavior of tourists Tourism Authority of Thailand

:Nakornratchasima Office) เป็นการศึกษาระดับการรับรู้ ข้อมูล ข่าวสาร ศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยว และความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กับระดับการรับรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และพฤติกรรมการท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมา จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 400 คน พบว่า นักท่องเที่ยว รับรู้ ข่าวสารจากสื่อบุคคลเป็นอันดับแรก มักเลือกท่องเที่ยวช่วงฤดูหนาวใช้ระยะเวลาท่องเที่ยวด้วยการค้างคืนไม่เกินสองวัน โดยรถยนต์ส่วนตัว พักโรงแรม มีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้นระหว่างเดินทางมาท่องเที่ยวโดยประมาณไม่เกินสองพันบาท เดินทางมาขับรถรอบครัว นิยมซื้ออาหารและเครื่องดื่มเป็นของระลึก เพื่อนมีผลต่อการตัดสินใจ ส่วนการเปรียบเทียบระดับการรับรู้ ข้อมูล ข่าวสาร ในแต่ละด้านจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน พบว่า ด้านสื่อบุคคลเป็นอันดับแรก เนื่องจากเป็นแหล่ง สื่อข้อมูล ที่มีความใกล้ชิดนักท่องเที่ยวมากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเพื่อน ครอบครัว โดยเฉพาะเพื่อนมีส่วนช่วยในการตัดสินใจมากที่สุด

ส่วนด้านสื่อแพร่ภาพและกระจายเสียง เป็นอันดับสองรองลงมา เนื่องจากนักท่องเที่ยว มีความหลากหลายในด้านปัจจัยส่วนบุคคล ตรงกับคุณลักษณะของสื่อประเภทแพร่ภาพและกระจายเสียง เป็น การสื่อสารแบบวงกว้าง(Mass Media) ทั่วประเทศ อาทิเช่น เว็บไซต์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย อินเทอร์เน็ต อีเมล Hi5 โทรทัศน์ Free TV ช่อง 3, 5, 7 และวิทยุ พบว่า แหล่งข้อมูล ข่าวสารที่ นักท่องเที่ยวได้รับมากที่สุด คือ โทรทัศน์

นอกจากนี้ ด้านสื่อโฆษณาออกสถานที่ เป็นสื่อ โฆษณา ประชาสัมพันธ์ที่จัดตั้งขึ้นบริเวณแหล่งท่องเที่ยว หรือภายใน-ภายนอกตัวจังหวัดนั้นๆ เพื่อเป็นการโฆษณา เชิญชวนให้ประชาชนที่ผ่านไป-มา บริเวณต่างๆได้รับรู้ ข้อมูล ข่าวสารและมาท่องเที่ยว อาทิเช่น ป้ายโฆษณากลางแจ้งต่างๆ ไลน์ กล้องไฟ การจัดแสดงงานการท่องเที่ยว ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยทั้งในในกรุงเทพฯและปริมณฑล ส่วนด้านสื่อสิ่งพิมพ์ เป็นแหล่งการรับรู้ ข้อมูล ข่าวสารอันดับสุดท้าย เนื่องจาก การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ของสื่อประเภทนี้ อาจจะยังมีจำนวนน้อยเกินไป หรือยังกระจายไปไม่ถึงถึงกลุ่ม นักท่องเที่ยว รวมทั้งรูปแบบของสื่อประเภท นิตยสาร ไปสเตอร์ คู่มือการท่องเที่ยว หนังสือพิมพ์ และแผ่นพับใบปลิว มีความน่าสนใจต่ำกว่าสื่อประเภทแพร่ภาพและกระจายเสียง เช่น โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต เพราะปัจจุบันแทบทุกจังหวัด ทุกประเทศในโลกล้วนมีการสร้างเว็บไซต์แนะนำสถานที่ท่องเที่ยว หรือให้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวทุกประเภทไว้ในหน้าเว็บของตน (<http://www.discoverhongkong.com/th/plan-your-trip/practicalities/visitor-services-centre.jsp#ixzz2oMDFEFKd>)

อย่างไรก็ตาม การศึกษาด้านการท่องเที่ยวภายในประเทศแต่ละจังหวัดได้มีการจัดทำเว็บไซต์ผ่านระบบออนไลน์ เพื่อให้ผู้บริโภคสะดวกในการค้นหาข้อมูลข่าวสารแบบเข้าถึงทุกที่ ทุกเวลา เสียค่าใช้จ่ายในการค้นหาข้อมูลข่าวสารเพียงเล็กน้อย นอกจากนี้ ยังมีการบอกต่อของข้อมูลแบบปากต่อปากออนไลน์ผ่าน social media หรือเครือข่ายทางสังคม เช่น Facebook, twitter, Microblogs Wikispedia ซึ่งเป็นแหล่งนำเสนอข้อมูลสู่สาธารณชนที่มีประสิทธิภาพสูงมากในปัจจุบัน โดยประมาณการณ์จากผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยที่สูงถึง 20.6 ล้านคน จาก 66.7 ล้านคน ตามผลการสำรวจของ

บริษัท Neilson (2011) (เพชรรัตน์ วิริยะสีบพงศ์, 2556) ดังนั้น ปัจจุบันการค้นหาข้อมูลข่าวสารเพื่อค้นหาแหล่งข้อมูลเพื่อวางแผนการท่องเที่ยว จึงมาจากการอ้างอิงแหล่งที่หลากหลายมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ การจัดงานของภาครัฐระดับเศรษฐกิจและที่เป็นกระแสแรงและเร็วที่สุดคือ ข้อมูลข่าวสารผ่าน social media

2.6.2 ขอบเขตข้อมูล

ประเทศไทยถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการแข่งขัน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้มีการศึกษาการท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม ซึ่งเน้นการเก็บประสบการณ์เพื่อสร้างความทรงจำส่วนตัว เพื่อขยายตลาดคุณภาพในกลุ่มผู้มีรายได้สูง และกลุ่มตลาดเฉพาะ โดยเน้นการท่องเที่ยวกลุ่มฮันนีมูนและแต่งงาน เพราะเป็นโปรแกรมที่ได้รับความนิยมจากชาวต่างชาติ เนื่องจากประเทศไทยมีทัศนียภาพและธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์และสวยงาม ดังนั้น จึงควรพัฒนาให้เป็นการท่องเที่ยวเฉพาะชั้นโดยผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวของไทย เห็นแนวโน้มการเติบโตในอนาคตของตลาด แม้ว่าสถานการณ์ตลาดการท่องเที่ยวในปัจจุบันได้รับผลกระทบทางด้าน เศรษฐกิจ แต่การท่องเที่ยวกลุ่มฮันนีมูนและแต่งงานยังได้รับความนิยม เนื่องจากการท่องเที่ยวในลักษณะนี้มีความสำคัญในการบันทึกความทรงจำของชีวิต คู่ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้มีรายได้สูง ตลาดหลักในกลุ่มนี้คือ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร เยอรมนี อิตาลี ฝรั่งเศส และสแกนดิเนเวีย โดยประเทศที่เป็นจุดหมายปลายทางสำคัญที่มีชื่อเสียง และเป็นที่นิยมในตลาดนี้ คือ ฮาวาย แคริบเบียน เม็กซิโก ศรีลังกา และมัลดีฟส์

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) และบริษัท ชินโนเวต จำกัด จึงดำเนินโครงการศึกษาสถานการณ์และแนวโน้มด้านการตลาดสำหรับการท่องเที่ยวกลุ่ม Honeymoon & Wedding เพื่อเข้าใจถึงทัศนคติของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ที่มีต่อสินค้าท่องเที่ยวของ ไทย รวมถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางมาฮันนีมูนและแต่งงานใน ประเทศไทย ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับเป็นแนวทางประกอบการจัดทำแผนการตลาดและแผนดำเนินการ สร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน โดยศึกษาสถานการณ์ตลาดของธุรกิจที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวต่างประเทศ เฉพาะกลุ่ม รวมถึงสินค้าและกิจกรรมต่างๆ ที่มีการเสนอขายในประเทศไทย และเพื่อกำหนดแนวทางการส่งเสริมการตลาดของการท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม การศึกษาทั้งสองด้าน คือ ด้าน Supply side สัมภาษณ์ผู้ประกอบการจำนวน 175 ตัวอย่าง ในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ เชียงราย พัทลุง ระยอง ประจวบคีรีขันธ์ ภูเก็ต กระบี่ พังงา สุราษฎร์ธานี และตรัง ส่วน Demand side สัมภาษณ์ความคิดเห็นของกลุ่มนักท่องเที่ยวเฉพาะที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย เพื่อการแต่งงานและเพื่อฮันนีมูน ชาวต่างชาติ จำนวน 100 ตัวอย่าง ในพื้นที่ กรุงเทพฯ เชียงใหม่ เมืองพัทยา หัวหิน เกาะสมุย กระบี่ และภูเก็ต

จากตัวอย่างการศึกษาด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแต่ละรูปแบบ ทั้งตลาดมวลชน และตลาดเฉพาะ ล้วนคำนึงถึงปัจจัยหลัก 3 ประการ สำหรับผู้บริโภคที่ต้องการค้นหาข้อมูลข่าวสารเพื่อตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว ประการแรก คือ ข้อมูลสำหรับการวางแผนท่องเที่ยว เพื่อวางแผนการเดินทางกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ตนปรารถนา เช่น การแต่งงาน นอกจากนี้ ประการต่อมาที่นักท่องเที่ยวตระหนักคือ

เรื่องของ ปัจจัยด้านราคาซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่นักท่องเที่ยว ให้ความสำคัญเป็นอันดับต้น ๆ ของการตัดสินใจ เพื่อดูความเหมาะสมของบริการที่ได้รับ เพื่อประเมินความคุ้มค่า เพื่อเปรียบเทียบราคา และเพื่อดูงบประมาณที่จัดสรรสำหรับการท่องเที่ยวแต่ละครั้งของตน ส่วนประการสุดท้ายที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อน คือ ประสบการณ์ หรือความประทับใจ ที่คาดว่าจะได้จากการท่องเที่ยวในครั้งนี้ เพื่อเก็บเป็นความทรงจำส่วนตัว (<http://etatjournal.com/mobile/index.php/menu-read-web-etatjournal/menu-2012/menu-2012-jul-sep/35-32555-honeymoon>)

2.7 การประเมินทางเลือกเฉพาะก่อนตัดสินใจซื้อทัวร์ท่องเที่ยว

การประเมินทางเลือกเฉพาะของนักท่องเที่ยวก่อนตัดสินใจซื้อทัวร์ท่องเที่ยว หมายถึง การศึกษาเพื่อทราบถึงเหตุผลในการเดินทาง จุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจซื้อทัวร์ท่องเที่ยว

2.7.1 เหตุผลในการเดินทาง

นักท่องเที่ยว (Tourist) หมายถึง ผู้ที่เดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังสถานที่อื่นเป็นการชั่วคราวด้วยความสมัครใจไปและไปด้วยวัตถุประสงค์ใดก็ตามที่มีใช่เป็นการประกอบอาชีพหรือหารายได้ โดยใช้เวลาเดินทางไปกลับมากกว่า 24 ชั่วโมง (ต้องมีการพักค้างคืนในจุดหมายปลายทางหรือสถานที่ท่องเที่ยว) (ฉลองศรี พิมลสมพงศ์, 2551) นักท่องเที่ยวจึงเป็นผู้บริโภคที่ต้องการสินค้าและบริการที่แตกต่างจากการบริโภคสินค้าจำเป็นและสินค้าทั่วไป ซึ่งความต้องการเดินทางท่องเที่ยวจะแตกต่างกันไปตามสภาพเศรษฐกิจ สังคม และช่วงเวลาว่าง (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2555)

วัตถุประสงค์เพื่อการเดินทางตามคำจำกัดความขององค์การท่องเที่ยวโลกคือ 1) เพื่อพักผ่อนและกิจกรรมเวลาว่าง ได้แก่ พักผ่อน เทศกาลทางวัฒนธรรม สุขภาพ เล่นกีฬา กิจกรรมอื่นเพื่อการพักผ่อนเวลาว่าง 2) เพื่อธุรกิจและวิชาชีพ ได้แก่ การประชุมสัมมนา การเดินทางเพื่อสิ่งจูงใจเพื่อการวิชาชีพ เพื่อธุรกิจ กิจกรรมอื่นๆ 3) เพื่อวัตถุประสงค์ท่องเที่ยวอื่นๆ ได้แก่ การศึกษา การบำบัดเพื่อสุขภาพ ทางผ่าน กิจกรรมอื่นๆ (อ้างใน สมบัติ กาญจนกิจ, 2544)

มูลเหตุจูงใจให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวที่สำคัญมี 8 ประการ ได้แก่ 1) ความต้องการผจญภัย เมื่อมีแหล่งท่องเที่ยวใหม่หรือสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวใหม่ๆ เกิดขึ้น ทำให้เกิดการอยากลองผจญภัยขึ้น 2) ความต้องการค้นพบสิ่งแปลกใหม่ เป็นการออกเดินทางเพื่อทำลายความจำเจในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะคนหนุ่มสาวสมัยใหม่มีความอยากรู้อยากเห็นที่จะได้พบสิ่งใหม่ๆ 3) ความต้องการคุณค่าในการเดินทางท่องเที่ยว เป็นความสนุกสนานหรือความประทับใจในขณะที่ท่องเที่ยวแต่

ละคร 4) ความต้องการค้นคว้าทางวัฒนธรรม เป็นการเรียนรู้วัฒนธรรมของท้องถิ่นที่ตนไปเที่ยว 5) ความต้องการเห็นความเป็นอยู่ของเพื่อนร่วมโลก เป็นการเที่ยวชมสิ่งก่อสร้าง สภาพแวดล้อมและพฤติกรรมของคนในท้องถิ่น 6) ความต้องการการยอมรับของสังคม นักท่องเที่ยวมักเลือกประเทศที่จะเดินทางไปท่องเที่ยวที่ทำให้เขารู้สึกว่าเป็นที่ชื่นชอบและมีการยอมรับ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการจูงใจของ Abraham H. Maslow 7) ความต้องการความภาคภูมิใจ เป็นการแสดงให้เห็นว่าได้ไปท่องเที่ยว สถานที่แปลกๆ แตกต่างจากผู้อื่น ถือเป็นความภาคภูมิใจในเชิงการท่องเที่ยว 8) ความต้องการยกฐานะและเกียรติภูมิ การได้มีโอกาสเดินทางไปท่องเที่ยวทำให้นักท่องเที่ยวเป็นคนมีเกียรติในสังคม อันเป็นการยกฐานะและเกียรติภูมิให้สูงขึ้น (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2555)

เหตุผลของการท่องเที่ยว ได้แก่ การไปพักผ่อนหย่อนใจ หลีกหนีจากความจำเจและความเครียด การเที่ยวชมสวนสนุก นิทรรศการ เหตุการณ์พิเศษ และสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม การเข้าชมการแข่งขันกีฬา การประกวด การเข้าร่วมประชุม การเยี่ยมเยียนเพื่อนและญาติพี่น้อง การไปติดต่อธุรกิจ การไปรักษาโรคและรับการส่งเสริมสุขภาพ ความต้องการไปในที่มีอากาศอบอุ่นกว่า หรือเย็นกว่า การไปศึกษาต่อ ศึกษาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชนชาติอื่น การเข้าร่วมพิธีแต่งงาน งานศพ หรือพิธีทางศาสนา การไปเยี่ยมสถานที่เกิดของตนเอง หรือของบรรพบุรุษ ฯลฯ (ฉลองศรี พิมลสมพงศ์, 2551)

ปัจจัยที่ทำให้เกิดความต้องการการท่องเที่ยว ได้แก่ 1) ปัจจัยผลักดัน คือ ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี การสร้างบ้านแปลงเมือง การมีรายได้และระดับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น อาชีพและการมีเวลาว่างเพิ่มมากขึ้น การพัฒนาการทางการคมนาคมขนส่งและการสื่อสาร ตลอดจนการแลกเปลี่ยนด้านต่างๆ ในยุคโลกาภิวัตน์ 2) ปัจจัยดึงดูด คือ ความพร้อมของอุทยานการท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยว ราคาการท่องเที่ยว กฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ความปลอดภัย และสื่อมวลชน (ฉลองศรี พิมลสมพงศ์, 2551)

แนวโน้มของแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน ได้แก่ 1) แรงจูงใจที่จะได้สัมผัสสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะสิ่งแวดล้อมที่เป็นมรดกโลก (World heritage) เป็นต้น 2) แรงจูงใจที่จะได้พบปะกับคนในท้องถิ่น โดยเฉพาะนักท่องเที่ยววัยหนุ่มสาว นักเดินทางประเภทสะพายเป้ (Backpacker) 3) แรงจูงใจที่จะเข้าใจวัฒนธรรมท้องถิ่นและประเทศเจ้าบ้าน การได้ดูได้เห็นวัฒนธรรมอื่นเป็นที่น่าสนใจสำหรับนักเดินทางชาวเอเชียโดยเฉพาะชาวจีนและชาวเกาหลี ซึ่งเมื่อก่อนไม่มีโอกาสได้สัมผัสกับวัฒนธรรมต่างชาติ 4) แรงจูงใจที่จะเสริมสร้างสัมพันธภาพภายในครอบครัว เช่น แหล่งท่องเที่ยวประเภทสวนสนุกแบบมีคอนเซ็ปต์เฉพาะ (Theme park) และที่พักประเภทรีสอร์ทที่จัดไว้สำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมา

เป็นครอบครัว 5) แรงจูงใจที่จะได้พักผ่อนในสภาพแวดล้อมที่น่าสบาย เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม นอกเหนือจากการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ 6) แรงจูงใจที่จะได้ทำกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสนใจและฝึกทักษะ เช่น เดินทางไปเรียนภาษา ทำอาหาร ดำน้ำ ตกปลา ดีกอล์ฟ เป็นการท่องเที่ยวที่เพิ่มพูนทักษะ 7) แรงจูงใจที่จะมีสุขภาพดี แนวโน้มในปัจจุบันที่เห็นได้ชัด คือ การเดินทางเพื่อเข้ารับการบำบัดในศูนย์สปาต่างๆ การเข้าคอร์สลดน้ำหนัก เป็นต้น 8) แรงจูงใจที่จะได้รับการคุ้มกันและความปลอดภัย เป็นแรงจูงใจในการไปเยือนสถานที่ที่ปลอดภัยจากปัญหาความไม่สงบทางการเมือง ความปลอดภัยจากโรค จากโจรผู้ร้ายและจากการก่อการร้าย เป็นต้น 9) แรงจูงใจที่จะได้รับการยอมรับนับถือและได้รับสถานภาพทางสังคม ประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวสามารถสร้างภาพพจน์ให้กับบุคคลได้ 10) แรงจูงใจที่จะให้รางวัลแก่ตัวเอง ในรูปของการแสวงหาความสนุกสนาน ที่สะท้อนถึงการให้รางวัลกับตัวเองเพื่อฉลองความสำเร็จ (เลิศพร ภาระสกุล, 2555)

2.7.2 จุดหมายปลายทาง

พฤติกรรมผู้บริโภคเป็นพฤติกรรมที่มีเป้าหมาย ผู้บริโภคทุกคนมีอิสระในการเลือกและมีอิสระในการตัดสินใจว่าจะเลือกท่องเที่ยวที่ไหน (เลิศพร ภาระสกุล, 2555) โดยจุดหมายปลายทางในการซื้อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพของนักท่องเที่ยวประกอบด้วยเหตุผลสำคัญหลายประการ ซึ่งรวมถึงปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้หรือควบคุมยาก โดยปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกจุดหมายปลายทางที่สำคัญมีดังนี้ (ฉลองศรี พิมลสมพงศ์, 2551)

- 1) ปัจจัยทางเศรษฐกิจ (Economic factors) ประเทศที่มีเศรษฐกิจดีย่อมเอื้ออำนวยให้คนเดินทางมากขึ้น เนื่องจากมีรูปแบบการบริการที่ดี และมีสิ่งอำนวยความสะดวกเหมาะสมกับสภาพและฐานะของกลุ่มลูกค้าที่มีเศรษฐกิจดีและมีอำนาจการซื้อสูง
- 2) ปัจจัยทางประชากรศาสตร์ (Demographic factors) การตัดสินใจเลือกจุดหมายปลายทางท่องเที่ยวจะแตกต่างกันเนื่องจากอายุ เช่น กลุ่มผู้สูงอายุ หรือเกษียณอายุแล้ว มีความพร้อมทางการเงิน เวลา และสุขภาพแข็งแรง ไม่ต้องการเดินทางแบบสมบุกสมบัน การท่องเที่ยวแบบพักผ่อนและรักษาสุขภาพจึงเหมาะสมกับนักท่องเที่ยวในกลุ่มนี้มาก ส่วนการจัดรายการนำเที่ยวเพื่อไปศึกษาในต่างประเทศ (Study tour) เหมาะสมกับกลุ่มเยาวชนและนักศึกษา เป็นต้น
- 3) ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ (Geographic factors) ลักษณะทางภูมิประเทศและภูมิอากาศเป็นสิ่งที่กำหนดจุดหมายปลายทางท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต้องการไป เช่น นักท่องเที่ยวจากประเทศที่มีอากาศหนาว เช่น ชาวสแกนดิเนเวีย นิยมไปพักผ่อนในประเทศที่มีอากาศ

อบอุ่นหรือชายทะเล นักท่องเที่ยวที่มาจากประเทศที่แวดล้อมด้วยทะเลย่อมต้องการไปเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวประเภทภูเขา เป็นต้น

- 4) ปัจจัยทางวัฒนธรรมสังคม (Socio-cultural factors) ทศนคติและวัฒนธรรมของท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งสามารถกำหนดรสนิยม ค่านิยม ปริมาณ ระดับและรูปแบบของจุดหมายปลายทางท่องเที่ยวได้ เช่น หญิงสาวโสดชาวญี่ปุ่นและอยู่ในวัยทำงาน (Office lady) จะมีรสนิยมในการท่องเที่ยวหรูหรา สะดวกสบาย ในขณะที่นักท่องเที่ยววัยหนุ่มสาวชาวตะวันตกนิยมการท่องเที่ยวแบบผจญภัยมากกว่า
- 5) ปัจจัยทางการเมืองและกฎหมาย (Political and Regulatory factors) ประเทศที่มีกฎหมายเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัดสร้างความมั่นใจให้นักท่องเที่ยวได้ว่าจะได้รับการบริการที่มีมาตรฐาน ไม่ถูกหลอกลวงและได้รับสิทธิการคุ้มครองการบริโภคด้วย นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และระเบียบกฎหมายเกณฑ์ต่างๆ ของประเทศอาจทำให้จุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงได้
- 6) ปัจจัยทางสื่อสารมวลชน (Mass Media Communication factors) ข้อมูลข่าวสารทุกชนิดจากสื่อมวลชนสามารถสร้างความเชื่อถือ มั่นใจ หรือไม่มั่นใจในการตัดสินใจเลือกจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยว เนื่องจากการช่วยสร้างความรู้จักคุ้นเคย การต่อต้าน หรืออยากรู้ อยากเห็นมากขึ้น
- 7) ปัจจัยทางการเปรียบเทียบราคา (Comparative prices) การเปรียบเทียบราคาการท่องเที่ยวทำให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเลือกจุดหมายปลายทางท่องเที่ยวได้ หากราคาการท่องเที่ยวมีความแตกต่างกันมาก จุดหมายปลายทางที่มีราคาแพงจะจำกัดเฉพาะนักท่องเที่ยวที่มีอำนาจซื้อสูงเท่านั้นจึงจะสามารถไปได้
- 8) ปัจจัยทางการเคลื่อนย้ายส่วนบุคคล (Personal Mobility factors) การเดินทางส่วนตัว โดยเฉพาะทางรถยนต์ช่วยให้การท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic Tourism) และการเดินทางไปยังประเทศที่มีพรมแดนติดต่อกันเจริญเติบโตมาก
- 9) ปัจจัยทางเทคโนโลยีการสื่อสารและคมนาคมขนส่ง (Technology of Communication and Transportation) เทคโนโลยีการสื่อสารและการคมนาคมขนส่งสามารถอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก การมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยย่อมแสดงถึงระดับมาตรฐานในการให้บริการและช่วยให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจได้รวดเร็วขึ้นว่าจะเลือกจุดหมายปลายทางของประเทศใดที่ได้รับความสะดวกสบายมากที่สุด

นักวิชาการทางการท่องเที่ยวได้ศึกษาและพัฒนาตัวแบบต่างๆ เพื่ออธิบายกระบวนการการตัดสินใจเลือกจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยว โดยปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการเลือกจุดหมายปลายทาง

ทางการท่องเที่ยว ได้แก่ ประเด็นในด้านการรับรู้ (Perception) กับประเด็นด้านภาพลักษณ์ (Image) (Shih, D., 1986) ส่วนประเด็นการรับรู้ที่นักท่องเที่ยวมีต่อสถานที่ที่มีอิทธิพลที่สำคัญต่อการเลือกจุดหมายปลายทางทางการท่องเที่ยว (LaPage และ Cormier, 1977) เช่นกัน

Muller (1991) ได้สร้างแผนผังคุณลักษณะ (Profile) ของนักท่องเที่ยวเป็นประเภทต่างๆ เพื่อให้เห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ แต่ละแหล่งเป็นแหล่งที่มีความสัมพันธ์กับค่านิยมที่แตกต่างกันออกไป และผลการศึกษาได้สรุปว่า เมื่อผู้บริโภคมีอิสระที่จะเลือก ค่านิยมส่วนบุคคลที่เขายึดถือจะเป็นตัวกำหนดการเลือกจุดหมายปลายทางทางการท่องเที่ยว

Woodside และ Lysonski (1989) ได้เสนอโมเดลที่แสดงกระบวนการตัดสินใจเลือกจุดหมายปลายทางทางการท่องเที่ยว โดยสร้างมาจากแนวคิดหลายแนวคิดที่มีผู้อื่นเคยเสนอเอาไว้ ผลการศึกษาพบว่า บริการหรือผลิตภัณฑ์ที่ผู้บริโภคดึงออกมาจากความทรงจำระยะยาวเอามาเก็บไว้ในความทรงจำในปัจจุบัน (Working memory) เป็นความทรงจำที่เกิดจากการรับรู้ (Awareness) จะเป็นบริการหรือผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพิจารณาและอาจจะถูกเลือกซื้อ (อ้างใน เลิศพร ภาระสกุล, 2555)

Mansfeld (1992) ได้ศึกษาองค์ความรู้ที่เป็นพื้นฐานทางทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการการเลือกจุดหมายปลายทางทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ผลการศึกษาพบว่า ยังไม่มีพื้นฐานทางทฤษฎีที่แน่นอนที่จะใช้อธิบายกระบวนการการเลือกจุดหมายปลายทางทางการท่องเที่ยวได้ การวิจัยที่มีอยู่ส่วนมากศึกษาประเด็นเกี่ยวกับความชอบของนักท่องเที่ยวและพฤติกรรมการเลือกจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น ควรศึกษาเพิ่มเติมว่าแบบแผนหรือวิธีการเลือกจุดหมายปลายทางที่เป็นแบบเดียวกันนำไปสู่พฤติกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวแบบเดียวกันหรือไม่ พร้อมกันนี้ ได้เสนอแนะการวิจัยในอนาคตว่าควรศึกษาความชอบที่นักท่องเที่ยวพูดถึงส่วนหนึ่งผสมกับการศึกษาการเลือกของนักท่องเที่ยวจริงอีกส่วนหนึ่ง

Um และ Crompton (1990) ได้สร้างกรอบความคิดที่แสดงถึงกระบวนการการตัดสินใจที่นักท่องเที่ยวใช้ในการเลือกประเทศที่เป็นจุดหมายปลายทางทางการท่องเที่ยว ประกอบด้วยแนวคิดหลัก 3 ประเภท คือ 1) ปัจจัยภายนอก (External inputs) ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวได้แก่ สิ่งเร้าที่มีนัยสำคัญ (Significative stimuli) เช่น ความรู้หรือประสบการณ์ที่บุคคลผู้นั้นเคยมีอยู่ก่อนแล้ว สิ่งเร้าที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic stimuli) เช่น บทความเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวที่ปรากฏในสื่อประเภทต่างๆ สิ่งเร้าทางสังคม (Social stimuli) เช่น ข้อมูลหรือเรื่องเล่าเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่เพื่อนหรือญาตินำมาถ่ายทอดให้ฟัง สิ่งเร้าทั้ง 3 ประเภทนี้ถือเป็นชุดของการรับรู้ (Awareness set) ที่เป็นองค์ประกอบเบื้องต้นขององค์ความรู้ที่จะนำไปสู่การตัดสินใจ 2) ปัจจัยภายใน (Internal inputs) เป็นปัจจัยด้าน

คุณลักษณะส่วนบุคคลที่ยึดถือหรือยึดเป็นหลักในการดำเนินชีวิตและทัศนคติต่างๆ ที่บุคคลผู้นั้นมีต่อประเทศต่างๆ หรือวัฒนธรรมต่างๆ และ 3) องค์ความรู้ที่นำไปสู่การตัดสินใจ (Cognitive constructs) โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกประเทศต่างๆ และการเลือกจุดหมายปลายทางสุดท้าย คือ ปัจจัยทางด้านทัศนคติของนักเดินทาง

Pearce และคณะ (1998) ได้ศึกษาและต่อยอดแผนภูมิการเลือกจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวของ Um และ Crompton โดยใช้โมเดลชุดตัวเลือก (Choice set) เป็นกระบวนการที่ตัวนักท่องเที่ยวใช้เหตุผลในการตัดสินใจโดยเริ่มจากความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวหรือประเทศต่างๆ ที่อยู่ในการรับรู้ของบุคคลที่กำลังตัดสินใจเลือกแหล่งท่องเที่ยว จากนั้นจะคัดกรองและค้นหาข้อมูลอย่างจริงจังก่อนจะตัดสินใจขั้นสุดท้ายว่าจะเลือกจุดหมายปลายทางไหน ดังนั้น โมเดลชุดตัวเลือกจึงมีความเหมาะสมที่สุด ในการอธิบายกระบวนการตัดสินใจเลือกจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเนื่องจากสอดคล้องกับหลักการ 2 ประการ คือ การตัดสินใจจะเดินทางท่องเที่ยวเป็นการตัดสินใจซื้อความแปลกใหม่ หรือเป็นการตัดสินใจที่เป็นพิเศษแตกต่างจากการตัดสินใจซื้อซ้ำของเครื่องใช้ทั่วไป โดยผู้ซื้อจะค้นหาข้อมูล เปรียบเทียบตัวเลือกต่างๆ ก่อนการตัดสินใจเลือกแหล่งท่องเที่ยว และเป็นการตัดสินใจที่ผู้บริโภคมีส่วนร่วมสูง เพราะการตัดสินใจเลือกแหล่งท่องเที่ยวเหมือนกับการตัดสินใจเลือกสินค้าราคาแพง แต่ผลสรุปดังกล่าวมีนักวิจัยที่เห็นต่าง โดย Stewart และ Vogt (1997) เห็นว่านักเดินทางจำนวนไม่น้อยไม่ได้เลือกจุดหมายปลายทางเพียงแห่งเดียว แต่จะเลือกเป็นกลุ่มประเทศ (Multi-destination travel) ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวแบบเชื่อมโยง

Moscardo และคณะ (1996) ได้เสนอโมเดลที่อธิบายพฤติกรรมนักท่องเที่ยวโดยเน้นที่ความสำคัญของกิจกรรมต่างๆ ซึ่งเป็นตัวเชื่อมระหว่างการท่องเที่ยวกับการเลือกจุดหมายปลายทาง โดยแรงจูงใจทางการท่องเที่ยวทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความคาดหวังที่จะทำกิจกรรมต่างๆ เช่น แรงจูงใจที่จะทำสิ่งที่ทำให้เกิดความตื่นเต้น นักท่องเที่ยวจึงเริ่มพิจารณาแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถจะทำกิจกรรมที่น่าตื่นเต้นได้

การตัดสินใจอย่างรวบรัดหรือการใช้ทางลัดในการตัดสินใจ (Heuristics) หรือทางลัด (Short-cuts) เป็นวิธีการจัดการกับข้อมูลที่มีอยู่มากมายโดยวิธีการง่ายๆ โดย Forgas (1985) ได้กล่าวว่า heuristics คือ กลยุทธ์การประมวลผลข้อมูลเพื่อให้เกิดการตัดสินใจโดยใช้ความพยายามน้อยที่สุด ไม่ต้องพิจารณาข้อมูลที่มีอยู่อย่างละเอียด หรือใช้การตัดสินใจด้วยสามัญสำนึก (Rules of thumb) (อ้างใน เลิศพร ภาระสกุล)

นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยอีกหลายเรื่องที่แสดงให้เห็นว่าการตัดสินใจเลือกจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับภาพลักษณ์ในใจของนักท่องเที่ยวมากกว่าข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง (เลิศพร ภาระสกุล, 2555)

สาเหตุที่นักท่องเที่ยวเลือกใช้บริการธุรกิจนำเที่ยว

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2555) ได้ระบุสาเหตุที่นักท่องเที่ยวเลือกใช้บริการธุรกิจนำเที่ยว แบ่งเป็น 13 ประการ คือ 1) เพื่อแสวงหาเพื่อนใหม่ 2) เพื่อก่อให้เกิดความอุ่นใจ 3) เพื่อก่อให้เกิดความมั่นใจ 4) เพื่อได้ข้อแนะนำในการเดินทางท่องเที่ยว 5) เพื่อให้ได้รับความรู้ที่ถูกต้อง 6) เพื่อขจัดปัญหาเรื่องภาษาต่างประเทศในการท่องเที่ยว 7) เพื่อให้เกิดการประหยัดในการท่องเที่ยว 8) เพื่อให้เกิดความสะดวกสบายในการท่องเที่ยว 9) เพื่อให้ได้กำหนดการเดินทางที่แน่นอนในการท่องเที่ยว 10) เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการท่องเที่ยว 11) เพื่อให้มีผู้รับผิดชอบในการเดินทางท่องเที่ยว 12) เพื่อให้ได้รายการนำเที่ยวที่น่าสนใจ 13) เพื่อได้รู้แหล่งซื้อของที่ระลึก

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการตัดสินใจใช้บริการธุรกิจนำเที่ยว

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2555) ได้ศึกษากระบวนการแห่งพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการตัดสินใจใช้บริการของธุรกิจนำเที่ยวมี 9 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- 1) ธุรกิจนำเที่ยวให้ข้อมูลรายการนำเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยว บริการของธุรกิจท่องเที่ยว ความปลอดภัยในการเดินทาง ฯลฯ ให้กับนักท่องเที่ยวเป้าหมาย
- 2) เมื่อนักท่องเที่ยวเป้าหมายได้รับข้อมูลจากธุรกิจนำเที่ยวแล้ว เกิดความต้องการเดินทางท่องเที่ยว
- 3) นักท่องเที่ยวได้รับสิ่งจูงใจกระตุ้นให้เกิดความต้องการเดินทางท่องเที่ยวมากขึ้น ได้แก่ สิ่งจูงใจด้านกายภาพ เช่น การอาบน้ำแร่ การร่วมกิจกรรมกีฬา เป็นต้น สิ่งจูงใจด้านวัฒนธรรม เป็นความต้องการอยากรู้จักวัฒนธรรม การดำเนินชีวิต สถานที่ทางประวัติศาสตร์ เทศกาลต่างๆ ของประเทศนั้นๆ สิ่งจูงใจส่วนตัว เป็นความต้องการส่วนตัว เช่น การเดินทางไปเยี่ยมญาติ การไปจาริกแสวงบุญ เป็นต้น สิ่งจูงใจด้านสถานภาพ เป็นความต้องการพัฒนาระดับตัวเองให้สูงขึ้น และสร้างชื่อเสียงให้แก่ตัวเอง เช่น การเข้าร่วมประชุมสัมมนา การเข้าร่วมแข่งขันกีฬา การศึกษาต่อต่างประเทศ เป็นต้น
- 4) เมื่อนักท่องเที่ยวได้รับสิ่งจูงใจกระตุ้นแล้วจะเกิดภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยว (Tourist image) ของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจเลือกรายการนำ

- เที่ยวของธุรกิจนำเที่ยวที่เหมาะสมกับตนเองมากที่สุด โดยคำนึงถึงสถานที่ท่องเที่ยวที่ต้องการ ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ระยะเวลาเดินทาง บริการท่องเที่ยวที่จะได้รับ เป็นต้น
- 5) นักท่องเที่ยววางแผนค่าใช้จ่ายเดินทางท่องเที่ยว เมื่อตัดสินใจเลือกรายการนำเที่ยวที่เหมาะสมแล้ว นักท่องเที่ยวจะศึกษาค่าใช้จ่ายทั้งหมดของการเดินทางท่องเที่ยวตามรายการที่เลือกไว้ โดยคำนึงถึงเวลาว่าง การเงิน สุขภาพ ภารกิจการงาน และระยะทาง เป็นหลัก
 - 6) นักท่องเที่ยวเตรียมตัวเดินทางท่องเที่ยว โดยจัดเตรียมเอกสารการเดินทาง เงินตราต่างประเทศเสื้อผ้าและของใช้จำเป็นระหว่างการเดินทาง
 - 7) นักท่องเที่ยวออกเดินทางท่องเที่ยว ตลอดระยะเวลาเดินทางท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวจะประเมินผลการท่องเที่ยวเป็นระยะๆ ตามประสบการณ์ที่ได้รับ
 - 8) นักท่องเที่ยวเกิดประสบการณ์การท่องเที่ยว ซึ่งจะปรากฏออกมาเป็น 2 ด้าน คือ ความพึงพอใจ (Positive) และความไม่พึงพอใจ (Negative)
 - 9) นักท่องเที่ยวมีทัศนคติทางการท่องเที่ยว หากนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจจะมีทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวและอาจจะกลับไปใช้บริการอีก หรือบอกต่อให้บุคคลอื่นมาใช้บริการของธุรกิจนำเที่ยวนี้ แต่หากนักท่องเที่ยวไม่พึงพอใจ จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเดินทางและจะไม่ใช้บริการของธุรกิจนำเที่ยวอีกต่อไป และจะบอกต่อให้บุคคลอื่นไม่ให้ใช้บริการธุรกิจนำเที่ยวนี้

2.7.3 ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

กลุ่มงานนโยบาย กรมอาเซียน 8 กุมภาพันธ์ (2555) ได้ร่างแผนงานแห่งชาติเพื่อก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 เน้นความสำคัญด้านการส่งเสริมสิ่งแวดล้อมให้เกิดความยั่งยืน ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นประเด็นสำคัญซึ่งงานวิจัยครั้งนี้ ได้ตระหนักถึงด้านการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมของโลก การร่วมแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของโลกโดยนักท่องเที่ยว และผลการวิจัยครั้งนี้ตัวแปรเบื้องต้นที่นำมาศึกษาคือการประเมินทางเลือกเฉพาะก่อนตัดสินใจซื้อทัวร์ท่องเที่ยว ที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม สภาพแวดล้อมด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับแผนงานแห่งชาติว่าด้วยการส่งเสริมสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างสมดุล 3 เรื่องหลัก คือเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม บนพื้นฐานความเท่าเทียม ความยืดหยุ่น อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับที่แตกต่างกัน เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของประเทศที่แตกต่างกันต่อไป โดยมีแนวทางของร่างนโยบายเป็นประเด็นนำ ดังนี้

ด้านการจัดการและการป้องกันปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมข้ามแดน ดำเนินมาตรการและส่งเสริมความร่วมมือระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ และระดับระหว่างประเทศ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาพิษทางสิ่งแวดล้อมข้ามแดน

ด้านการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งเสริมให้เกิดอาเซียนสีเขียวและสะอาด พร้อมทั้งสืบสานประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างค่านิยมและธรรมเนียมปฏิบัติของชุมชนที่สอดคล้องกลมกลืน

ด้านการส่งเสริมมาตรฐานคุณภาพชีวิตในเมืองต่างๆ ของอาเซียนและเขตเมือง ในการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน เพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพชีวิตและสุขภาพอนามัยของประชาชนในเมืองต่างๆ เป็นการเชิญชวนให้นักท่องเที่ยว และสามารถรองรับการขยายตัวและความต้องการของประชาชน เพื่อพัฒนาให้เกิดความสมดุล

ด้านการส่งเสริมการใช้ทรัพยากรชายฝั่งและทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน สร้างหลักประกันการได้รับการพัฒนาอย่างยั่งยืน ระบบนิเวศตัวอย่าง พืชและพื้นที่ดั้งเดิมได้รับการคุ้มครอง การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เช่น การท่องเที่ยวผู้วิจัยเห็นว่า ควรได้รับการจัดการอย่างยั่งยืน และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ฝ่ายผู้บริโภคว่าควรมีการตระหนักรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่ง ได้รับการปลูกฝังมีส่วนร่วมในการพัฒนาและฟื้นฟูทรัพยากรที่ดินชายฝั่ง โดยมุ่งเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งให้เกิดความสมดุลและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน โดยมีหลักค่านึงว่าการท่องเที่ยวของตนไม่ควรมีส่วนในการทำลายสิ่งแวดล้อม

ด้านการส่งเสริมการจัดการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน รักษาและจัดการความหลากหลายทางชีวภาพที่สมบูรณ์ของอาเซียน

ด้านการส่งเสริมความยั่งยืนของทรัพยากรน้ำจืด โดยให้ความเชื่อมั่นในเรื่องการเข้าถึงทรัพยากรน้ำอย่างเท่าเทียม และคุณภาพน้ำได้รับการยอมรับได้ในปริมาณที่เพียงพอ เพื่อรองรับความต้องการของประชาชน รวมทั้งสร้างความเชื่อมั่นในการปกป้องประชาชนจากภัยพิบัติด้านน้ำ

ด้านการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศและการจัดการต่อผลกระทบ การดำเนินมาตรการและส่งเสริมความร่วมมือระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ และระดับระหว่างประเทศ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยเน้นการแลกเปลี่ยนข้อมูลผลการวิจัย

ด้านการส่งเสริมการบริหารจัดการป่าไม้ที่ยั่งยืน (เอสเอฟเอ็ม) ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในภูมิภาคอาเซียนอย่างยั่งยืนและขจัดกิจกรรมที่ไม่ยั่งยืน การถ่ายโอนเทคโนโลยีและส่งเสริมการตระหนักรู้และส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายและธรรมาภิบาล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงนำความรับผิดชอบของผู้บริโภคด้านต่าง ๆ มาศึกษานำร่อง เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ศาสตร์ด้านพฤติกรรมผู้บริโภคให้มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม อันเกิดจากการท่องเที่ยวของตน ดังนี้ 1) คำนึงถึงคุณค่าของทรัพยากรตามสถานที่ต่าง ๆ ที่สูญเสียไปกับการท่องเที่ยว 2) ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว 3) สร้างคุณค่าต่อวิถีชีวิตชุมชนในท้องถิ่น 4) สร้างคุณค่าด้านประวัติศาสตร์ ประเพณี และวัฒนธรรม 5) คำนึงถึงกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การถูกบุกรุก การทำลายสถานที่ท่องเที่ยว และ 6) สร้างความต่อเนื่องของการสืบสานวัฒนธรรมประเพณี

2.8 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมนำมาสู่การกำหนดกรอบแนวคิดทฤษฎี ตามเส้นทางความสัมพันธ์ระหว่าง ความเชื่อด้านวัฒนธรรม (culture belief) มีผล มีอิทธิพลต่อ กระบวนการตัดสินใจซื้อ ตามแนวคิดของ Fishbein and Ajzen (1975) และ Engel Kollat Blackwell (1968) (Charles M. Schaninger and Donald Sciglimpaglia, 1981., Judith Lynne Zaichkowsky. 1985) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์เชิงทฤษฎี นอกจากนี้ Arch G. Woodside, Shih-Yun Hsu และ Roger Marshall (2011) Mohamed Hussain Thowfeek และ Azizah Jaafar (2012) ยังศึกษาความสำคัญของความเชื่อด้านวัฒนธรรมแต่ละมิติของ Hofstede ที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมที่แตกต่างกันในเรื่องต่าง ๆ รวมถึงพฤติกรรมการท่องเที่ยว นำเสนอเส้นทางความสัมพันธ์เชิงทฤษฎี ดังภาพ 2-1

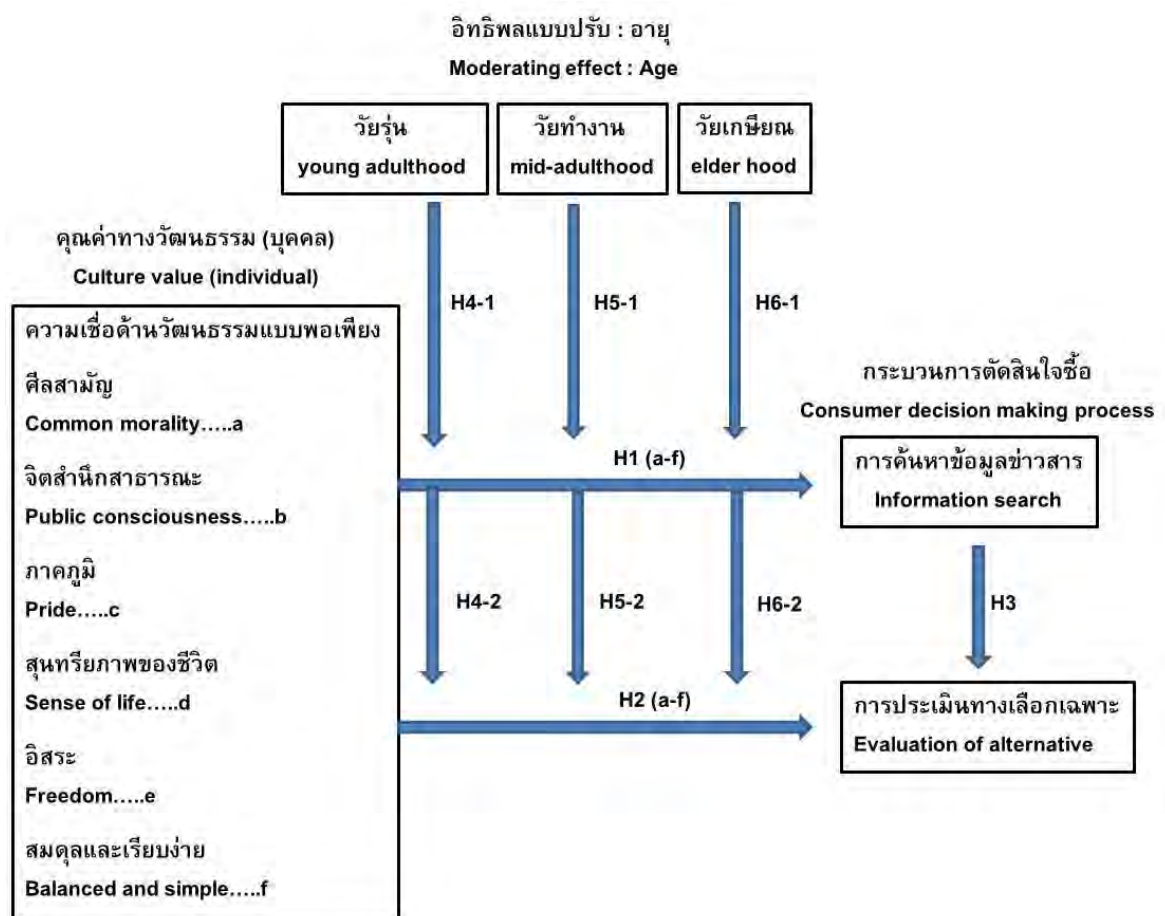

ภาพที่ 2-1 แสดงทางความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรม ต่อการค้นหาข้อมูลข่าวสารและการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ

เพื่อเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ให้กับศาสตร์ทางด้านการบริหารธุรกิจ ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับ ความเชื่อด้านวัฒนธรรม ซึ่งนักทฤษฎี Hofstede (1997) ได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับแนวคิดความเชื่อด้านวัฒนธรรม พบว่าแบ่งออกเป็น 5 มิติ จากการสำรวจจากหลายภูมิภาคทั่วโลก อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่า มิติดังกล่าว อธิบายเป็นขั้ว การอธิบายความเชื่อด้านวัฒนธรรมตามแนวคิดนี้จะวัดความสูง หรือต่ำ ว่าประชากรของแต่ละประเทศมีมากหรือน้อยเพียงใด แล้วนำมาอธิบายด้วยการแบ่งขั้ว

แม้ว่าการอธิบายแบบแบ่งขั้วนี้จะได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย แต่ผู้วิจัยเป็นคนไทยที่เกิดในแผ่นดินไทย เชื่อว่าด้วยขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ที่มีมาอย่างยาวนาน ประกอบกับความ

เป็นพุทธศาสนิกชนของผู้วิจัย จึงได้น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาศึกษาเพิ่มเติม ขยายฐานสู่การอธิบายกับศาสตร์ด้านบริหารธุรกิจ ด้วยการพัฒนาแนวคิด ทฤษฎีที่เกิดจากแผ่นดินแม่ ซึ่งมาจากโจทย์ของสังคมไทยในปัจจุบัน คือ ความสุดโต่ง ตามกระแส และการบริโภคเกินจำเป็น ซึ่งมีสาเหตุมาจากการขาดความสมดุลของความคิด ของชีวิต ของพฤติกรรม ซึ่งเมื่อออกแบบการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อ 1 และข้อ 2 ผลการวิจัยพบว่า ประเทศไทย มีความเชื่อด้านวัฒนธรรม 6 องค์ประกอบ (ดังภาพที่ 2-2) ผู้วิจัยจึงดำเนินการวิจัยต่อ ด้วยการศึกษาเส้นทางความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้ง 6 องค์ประกอบ นำเสนอดังภาพ

ภาพที่ 2-2 กรอบแนวคิดการวิจัย อิทธิพลแบบปรับของนักท่องเที่ยว 3 ช่วงอายุ กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อด้วยวัฒนธรรมแบบพอเพียง

2.8.1 สมมติฐานการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมตามกรอบแนวคิดการวิจัยตามภาพที่ 2-2 เกี่ยวกับอิทธิพลแบบปรับของนักท่องเที่ยว 3 ช่วงอายุ กับการค้นหาข้อมูลข่าวสารและการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อด้วยความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง นำมาสู่การกำหนดสมมติฐานการวิจัยหลัก 6 ชุดแบ่งออกเป็น 49

สมมติฐานการวิจัยย่อย เพื่อง่ายต่อการอธิบายเส้นทางความสัมพันธ์ของแต่ละตัวแปรย่อยอย่างละเอียดดังต่อไปนี้

สมมติฐาน 6 ชุดหลัก ประกอบด้วย

ชุดที่หนึ่ง ชุดความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง ต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร (H1a-f)

ชุดที่สอง ชุดความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง ต่อ การประเมินทางเลือก (H2a-f)

ชุดที่สาม ชุดกระบวนการตัดสินใจของผู้บริโภค (H3)

ชุดที่สี่ ชุดตัวแปรปรับของนักท่องเที่ยววัยรุ่น (H4)

ชุดที่ห้า ชุดตัวแปรปรับของนักท่องเที่ยววัยทำงาน (H5)

ชุดที่หก ชุดตัวแปรปรับของนักท่องเที่ยววัยเกษียณ (H6)

วัตถุประสงค์ข้อ 3

เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง การค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือก ก่อนตัดสินใจซื้อทัวร์ของนักท่องเที่ยว

สมมติฐาน

ชุดที่หนึ่ง ชุดความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง ต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร (H1a-f)

ชุดที่สอง ชุดความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง ต่อ การประเมินทางเลือก (H2a-f)

วัตถุประสงค์ข้อ 4

เพื่อสร้างรูปแบบเส้นทางความสัมพันธ์ (Structure Equation Modeling : SEM) ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ

สมมติฐาน

ชุดที่สาม ชุดกระบวนการตัดสินใจของผู้บริโภค (H3)

วัตถุประสงค์ข้อ 5

เพื่อศึกษาอิทธิพลแบบปรับ (moderating effect) ของนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยรุ่น วัยทำงาน และวัยสูงอายุ ต่อการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ ผ่าน ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง

สมมติฐาน

ชุดที่สี่ ชุดตัวแปรปรับของนักท่องเที่ยววัยรุ่น (H4)

ชุดที่ห้า ชุดตัวแปรปรับของนักท่องเที่ยววัยทำงาน (H5)

ชุดที่หก ชุดตัวแปรปรับของนักท่องเที่ยววัยเกษียณ (H6)

จากการทบทวนวรรณกรรม นอกจากผู้วิจัยต้องการทดสอบสมมติฐานหลัก 6 ข้อเพื่อพิสูจน์และยืนยันเส้นทางความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลระหว่าง ปัจจัยความเชื่อด้านวัฒนธรรมของ Hofstede และ Kotler ซึ่งกล่าวว่า วัฒนธรรมเป็นปัจจัยสำคัญอันดับแรก ที่มีระดับลึกที่สุดต่อการแสดงพฤติกรรมโดยมีเส้นทางแสดงพฤติกรรมของ Fishbein และ Ajzen กำกับ ซึ่งพฤติกรรมในครั้งนี้ ถูกแทนด้วย พฤติกรรมการซื้อจากกระบวนการตัดสินใจซื้อของ Engle Kollet และ Blackwell เป็นเบื้องต้น (Charles M. Schaninger and Donald Sciglimpaglia, 1981., Judith Lynne Zaichkowsky. 1985., AC Erasmus, E Boshoff, GG Rousseau. 2001., Arch G. Woodside, Shih-Yun Hsu, Roger Marshall. 2011., Mohamed Hussain Thowfeek, Azizah Jaafar. 2012)

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ เป็นการริเริ่มพัฒนาตัวแปรปัจจัยความเชื่อด้านวัฒนธรรม ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบที่เป็นแนวคิด ที่พัฒนาจากภูมิปัญญาที่มีในแผ่นดินไทย ตามบริบทของคนไทย ซึ่งอาจไม่สามารถได้คำตอบที่ชัดเจนในงานวิจัยฉบับปฐมเพียงขึ้นเดียว ผู้วิจัยจึงออกแบบระเบียบวิธีวิจัยให้สามารถอธิบายองค์ประกอบย่อย เพื่อดูเส้นทางความสัมพันธ์ที่จะเกิดขึ้นเมื่อแยกส่วน เพื่อหาแนวทางการพัฒนาแนวคิดนี้ให้เข้มแข็งต่อไป ดังนั้น จึงได้ออกแบบให้มีการวิเคราะห์ทั้ง สมมติฐานหลัก 6 ชุด แล้วนำมาแตกประเด็นเป็นสมมติฐานย่อย 49 สมมติฐาน นำเสนอตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ชุดที่หนึ่ง แต่ละชุดประกอบด้วยตัวแปรย่อยตามเส้นทางความสัมพันธ์ ดังต่อไปนี้

H1a-f ชุดความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง ต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร

สมมติฐาน 1 : H1a : ศีลสามัญ มีผลต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร

สมมติฐาน 2 : H1b : จิตสำนึกสาธารณะ มีผลต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร

สมมติฐาน 3 : H1c : ภาควุมิ มีผลต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร

สมมติฐาน 4 : H1d : สุขทริยภาพของชีวิต มีผลต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร

สมมติฐาน 5 : H1e : อิสระ มีผลต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร

สมมติฐาน 6 : H1f : สมดุลและเรียบง่าย มีผลต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร

ชุดที่สอง

H2a-f ชุดความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง ต่อ การประเมินทางเลือก

สมมติฐาน 7 : H2a : ศีลสามัญ มีผลต่อ การประเมินทางเลือก

สมมติฐาน 8 : H2b : จิตสำนึกสาธารณะ มีผลต่อ การประเมินทางเลือก

สมมติฐาน 9 : H2c : ภาควุมิ มีผลต่อ การประเมินทางเลือก

สมมติฐาน 10 : H2d : สุขทริยภาพของชีวิต มีผลต่อ การประเมินทางเลือก

สมมติฐาน 11 : H2e : อิสระ มีผลต่อ การประเมินทางเลือก

สมมติฐาน 12 : H2f : สมดุลและเรียบง่าย มีผลต่อ การประเมินทางเลือก

ชุดที่สาม

H3 ชุดกระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค

สมมติฐาน 13 : H3 : การค้นหาข้อมูลข่าวสาร มีผลต่อ การประเมินทางเลือก

ชุดที่สี่

H4 ชุดตัวแปรปรับของนักท่องเที่ยววัยรุ่น

H4-1 : ชุด อายุวัยรุ่น เป็นตัวแปรปรับ มีผลต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร ผ่าน ความเชื่อด้านวัฒนธรรม แบบพอเพียง

สมมติฐาน 14 : H4-1a : อายุวัยรุ่น เป็นตัวแปรปรับ มีผลต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร ผ่าน ศีลสามัญ

สมมติฐาน 15 : H4-1b : อายุวัยรุ่น เป็นตัวแปรปรับ มีผลต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร ผ่าน จิตสำนึก
สาธารณะ

สมมติฐาน 16 : H4-1c : อายุวัยรุ่น เป็นตัวแปรปรับ มีผลต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร ผ่าน ภาควงุมิ

สมมติฐาน 17 : H4-1d : อายุวัยรุ่น เป็นตัวแปรปรับ มีผลต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร ผ่าน สุนทรียภาพ
ของชีวิต

สมมติฐาน 18 : H4-1e : อายุวัยรุ่น เป็นตัวแปรปรับ มีผลต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร ผ่าน อิศระ

สมมติฐาน 19 : H4-1f : อายุวัยรุ่น เป็นตัวแปรปรับ มีผลต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร ผ่าน สมดุลและ
เรียบง่าย

H4-2 : ชุด อายุวัยรุ่น เป็นตัวแปรปรับ มีผลต่อ การประเมินทางเลือก ผ่าน ความเชื่อด้านวัฒนธรรม
แบบพอเพียง

สมมติฐาน 20 : H4-2a : อายุวัยรุ่น เป็นตัวแปรปรับ มีผลต่อ การประเมินทางเลือก ผ่าน ศีลสามัญ

สมมติฐาน 21 : H4-2b : อายุวัยรุ่น เป็นตัวแปรปรับ มีผลต่อ การประเมินทางเลือก ผ่าน จิตสำนึก
สาธารณะ

สมมติฐาน 22 : H4-2c : อายุวัยรุ่น เป็นตัวแปรปรับ มีผลต่อ การประเมินทางเลือก ผ่าน ภาควงุมิ

สมมติฐาน 23 : H4-2d : อายุวัยรุ่น เป็นตัวแปรปรับ มีผลต่อ การประเมินทางเลือก ผ่าน สุนทรียภาพ
ของชีวิต

สมมติฐาน 24 : H4-2e : อายุวัยรุ่น เป็นตัวแปรปรับ มีผลต่อ การประเมินทางเลือก ผ่าน อิศระ

สมมติฐาน 25 : H4-2f : อายุวัยรุ่น เป็นตัวแปรปรับ มีผลต่อ การประเมินทางเลือก ผ่าน สมดุลและเรียบง่าย

ชุดที่ห้า

H5 ชุดตัวแปรปรับของนักท่องเที่ยววัยทำงาน

H5-1a-f : ชุด อายุวัยทำงาน เป็นตัวแปรปรับ มีผลต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร ผ่าน ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง

สมมติฐาน 26 : H5-1a : อายุวัยทำงาน เป็นตัวแปรปรับ มีผลต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร ผ่าน ศีลสามัญ

สมมติฐาน 27 : H5-1b : อายุวัยทำงาน เป็นตัวแปรปรับ มีผลต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร ผ่าน จิตสำนึกสาธารณะ

สมมติฐาน 28 : H5-1c : อายุวัยทำงาน เป็นตัวแปรปรับ มีผลต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร ผ่าน ภาควุมิ

สมมติฐาน 29 : H5-1d : อายุวัยทำงาน เป็นตัวแปรปรับ มีผลต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร ผ่าน สุนทรียภาพของชีวิต

สมมติฐาน 30 : H5-1e : อายุวัยทำงาน เป็นตัวแปรปรับ มีผลต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร ผ่าน อิสระ

สมมติฐาน 31 : H5-1f : อายุวัยทำงาน เป็นตัวแปรปรับ มีผลต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร ผ่าน สมดุลและเรียบง่าย

H5-2a-f : ชุด อายุวัยทำงาน เป็นตัวแปรปรับ มีผลต่อ การประเมินทางเลือก ผ่าน ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง

สมมติฐาน 32 : H5-2a : อายุวัยทำงาน เป็นตัวแปรปรับ มีผลต่อ การประเมินทางเลือก ผ่าน ศีลสามัญ

สมมติฐาน 33 : H5-2b : อายุวัยทำงาน เป็นตัวแปรปรับ มีผลต่อ การประเมินทางเลือก ผ่าน จิตสำนึกสาธารณะ

สมมติฐาน 34 : H5-2c : อายุวัยทำงาน เป็นตัวแปรปรับ มีผลต่อ การประเมินทางเลือก ผ่าน ภาควุมิ

สมมติฐาน 35 : H5-2d : อายุวัยทำงาน เป็นตัวแปรปรับ มีผลต่อ การประเมินทางเลือก ผ่าน

สุนทรียภาพของชีวิต

สมมติฐาน 36 : H5-2e : อายุวัยทำงาน เป็นตัวแปรปรับ มีผลต่อ การประเมินทางเลือก ผ่าน อิสระ

สมมติฐาน 37 : H5-2f : อายุวัยทำงาน เป็นตัวแปรปรับ มีผลต่อ การประเมินทางเลือก ผ่าน สมดุลและเรียบง่าย

ชุดที่หก

H6 ชุดตัวแปรปรับของนักท่องเที่ยวเกษียณ

H6-1 : ชุด อายุวัยเกษียณ เป็นตัวแปรปรับ มีผลต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร ผ่าน ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง

สมมติฐาน 38 : H6-1a : อายุวัยเกษียณ เป็นตัวแปรปรับ มีผลต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร ผ่าน ศีลสามัญ

สมมติฐาน 39 : H6-1b : อายุวัยเกษียณ เป็นตัวแปรปรับ มีผลต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร ผ่าน จิตสำนึกสาธารณะ

สมมติฐาน 40 : H6-1c : อายุวัยเกษียณ เป็นตัวแปรปรับ มีผลต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร ผ่าน ภาครัฐ

สมมติฐาน 41 : H6-1d : อายุวัยเกษียณ เป็นตัวแปรปรับ มีผลต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร ผ่าน สุนทรียภาพของชีวิต

สมมติฐาน 42 : H6-1e : อายุวัยเกษียณ เป็นตัวแปรปรับ มีผลต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร ผ่าน อิสระ

สมมติฐาน 43 : H6-1f : อายุวัยเกษียณ เป็นตัวแปรปรับ มีผลต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร ผ่าน สมดุลและเรียบง่าย

H6-2 : ชุด อายุวัยเกษียณ เป็นตัวแปรปรับ มีผลต่อ การประเมินทางเลือก ผ่าน ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง

สมมติฐาน 44 : H6-2a : อายุวัยเกษียณ เป็นตัวแปรปรับ มีผลต่อ การประเมินทางเลือก ผ่าน ศีลสามัญ

สมมติฐาน 45 : H6-2b : อายุวัยเกษียณ เป็นตัวแปรปรับ มีผลต่อ การประเมินทางเลือก ผ่าน จิตสำนึกสาธารณะ

สมมติฐาน 46 : H6-2c : อายุวัยเกษียณ เป็นตัวแปรปรับ มีผลต่อ การประเมินทางเลือก ผ่าน ภาครัฐ มีผลต่อ

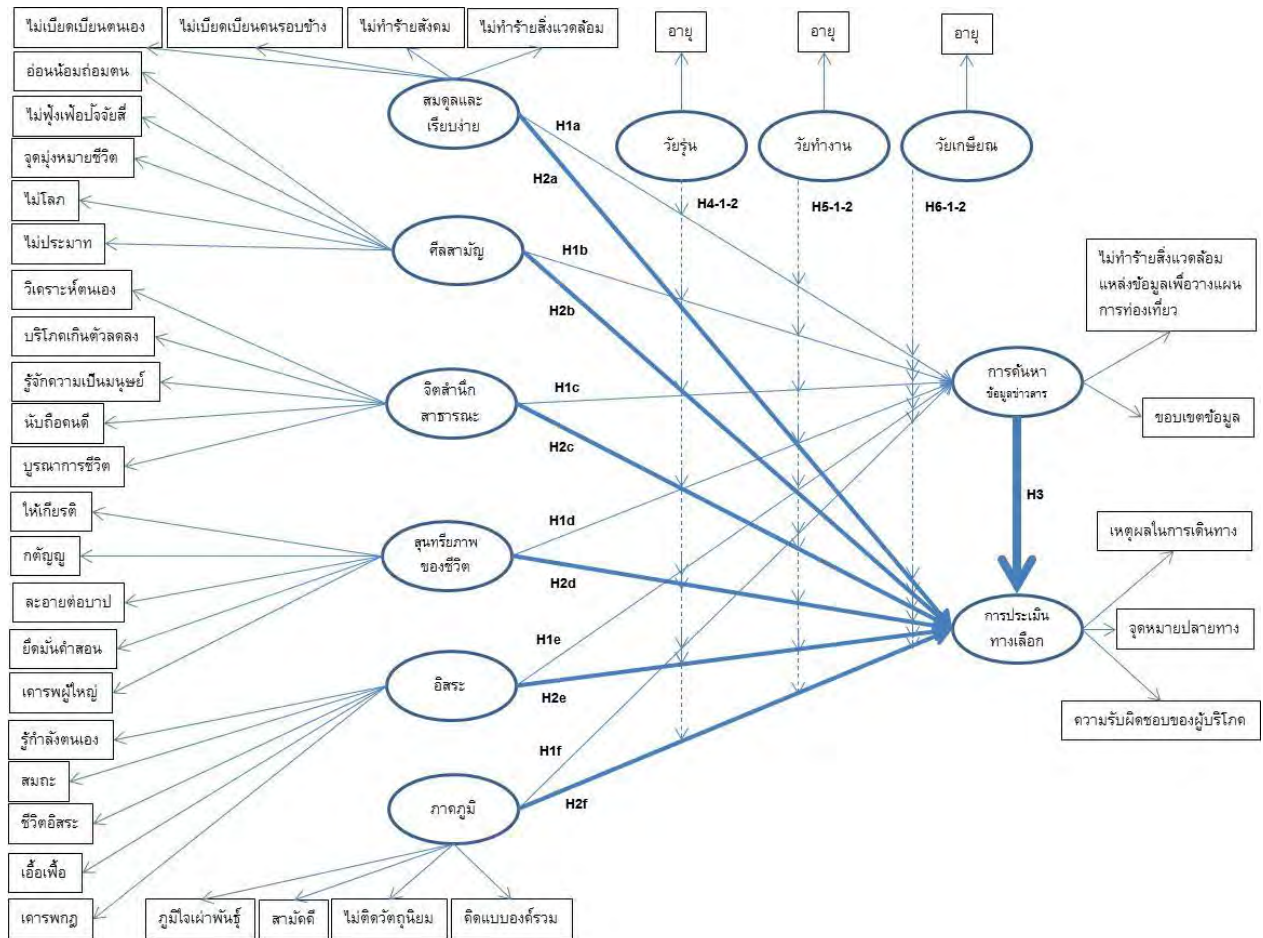
สมมติฐาน 47 : H6-2d : อายุวัยเกษียณ เป็นตัวแปรปรับ มีผลต่อ การประเมินทางเลือก ผ่าน สุนทรียภาพของชีวิต

สมมติฐาน 48 : H6-2e : อายุวัยเกษียณ เป็นตัวแปรปรับ มีผลต่อ การประเมินทางเลือก ผ่าน อิสระ

สมมติฐาน 49 : H6-2f : อายุวัยเกษียณ เป็นตัวแปรปรับ มีผลต่อ การประเมินทางเลือก ผ่าน สมดุลและเรียบง่าย

โดยสรุป การกำหนดสมมติฐานดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยนำมาอธิบายด้วยโมเดลสมการโครงสร้างที่สร้างตามสมมติฐานแสดงอิทธิพลแบบปรับของนักทฤษฎีวัย 3 ช่วงอายุ กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อด้วยวัฒนธรรมพอเพียง ดังนี้

2.8.2 โมเดลสมการโครงสร้างตามสมมติฐาน

ภาพที่ 2-3 โมเดลสมการโครงสร้างที่สร้างตามสมมติฐานแสดงอิทธิพลแบบปรับของนักท่องเที่ยว 3 ช่วงอายุ กับการค้นหาข้อมูลข่าวสารและการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อด้วยวัฒนธรรมพอเพียง

(Hypothesized Structure Equation Modeling of Moderating Effect of Information Search and Evaluation before Purchasing with Self-Sufficiency Culture of Three Generational Tourists)

กล่าวโดยสรุป กรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนาดังแต่การกำหนดกรอบจากฐานคิดตามปรัชญา ภูมิปัญญา บริบทของสังคมไทย สนับสนุนด้วยผลการวิจัยช่วงแรกพัฒนาองค์ความรู้ที่ค้นพบอธิบายผ่านเส้นทางความสัมพันธ์ตามการทบทวนวรรณกรรมจากแนวคิด ทฤษฎีฝั่งตะวันตก และสุดท้ายนำมาพัฒนาเป็นโมเดลสมการโครงสร้างที่สร้างตามสมมติฐานแสดงอิทธิพลแบบปรับของนักท่องเที่ยว 3 ช่วงอายุ กับการค้นหาข้อมูลข่าวสารและการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อด้วยวัฒนธรรมพอเพียง เพื่อตอบวัตถุประสงค์ทั้ง 5 ข้อของงานวิจัยครั้งนี้

การนำองค์ความรู้ใหม่ คือ ความเชื่อด้านวัฒนธรรมทั้ง 6 องค์ประกอบ มาอธิบายเส้นทางความสัมพันธ์กับการค้นหาข้อมูลข่าวสารและการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ เพื่อให้สามารถเป็น

แนวทางหรือต้นแบบการอธิบาย หรือการตอบโจทย์ที่เกิดขึ้นในสังคม โดยจะเป็นแนวทางให้ผู้บริโภคได้
นึกคิด หยุดความเร็วของการดำเนินชีวิต พิจารณาก่อนมีการเกิดพฤติกรรมผู้บริโภคแต่ละครั้ง เพื่อ
นำไปสู่การพัฒนาศาสตร์ด้านพฤติกรรมผู้บริโภค ให้เป็นผู้นำตลาดบริโภคท่ามกลางกระแสการ
เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การมุ่งพัฒนาเชิงวัตถุ การพึ่งพาเทคโนโลยีที่มากเกินไป

ข้อค้นพบขั้นแรก หรือองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยเบื้องต้น คือความเชื่อด้านวัฒนธรรม 6
องค์ประกอบนี้ เกิดขึ้นจากสาเหตุการขาดสมดุล การบริโภคเกินจำเป็น ซึ่งเป็นโจทย์สำคัญของ
สังคมไทย การพัฒนาองค์ความรู้ครั้งนี้ มีความแตกต่างจากแนวคิด ทฤษฎีเดิมของ Hofstede ตรงที่
ความรู้เดิมถูกอธิบายด้วยการแบ่งขั้ว สูง ต่ำ แต่ผลการศึกษาส่วนแรกของการวิจัยครั้งนี้ ได้ถูกกำหนด
เป็นขั้ว คือ พอเพียง กับพึ่งพา ตามฐานคิดตะวันตก แต่ผลการวิจัยเบื้องต้นพบว่า ฐานคิดของไทยไม่
ควรมีการกำหนดขั้ว เนื่องจากองค์ความรู้ใหม่นี้มีหลัก มัชฌิมาปฏิปทา ทางสายกลาง อันเป็นแก่นหลัก
เป็นฐานคิด เป็นปัญญาของสังคมไทยนับแต่บรรพบุรุษ เป็นคำตอบเบื้องต้นของผลการวิจัยในส่วนแรก
เพื่อตอบโจทย์สังคมไทย ที่มีการบริโภคเกินจำเป็น ดังนั้น องค์ความรู้ครั้งนี้ จึงเป็นการสลายขั้ว แต่ถูก
อธิบายใหม่ด้วยองค์ประกอบ 6 ตัว เพื่อลด ละความสุดโต่ง ความไม่สมดุลในสังคมด้วยองค์ความรู้ใน
บริบทแบบไทย เป็นองค์ความรู้ที่พัฒนาจากแผ่นดินแม่

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงของนักท่องเที่ยวไทย โดยการวิจัยแบบเทคนิคเดลฟาย (Delphi Techniques) ซึ่งอาศัยความคิดเห็น (Opinion) ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่คาดการณ์ถึงแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และเป็นการศึกษาเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) ปัจจัยความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงของนักท่องเที่ยวไทย 3 ช่วงอายุ ประกอบด้วย 1) วัยรุ่น 2) วัยทำงาน และ 3) วัยเกษียณ สำหรับรายละเอียดและวิธีการดำเนินการวิจัย มีดังต่อไปนี้

- 3.1 วิธีการและขั้นตอนของการวิจัย
- 3.2 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
- 3.3 กลุ่มตัวอย่าง
- 3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
- 3.5 วิธีการสร้างเครื่องมือ
- 3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.8 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 วิธีการและขั้นตอนของการวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูล

ผู้วิจัยทำการศึกษาเอกสารเพื่อ กำหนดกรอบความคิดในการวิจัย โดยศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง

ขั้นตอนที่ 2 เทคนิค Delphi รอบที่ 1 ขั้นตอนการวิเคราะห์ สังเคราะห์แบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญรอบที่ 1 โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นแรก : ถอดความ ผลการระดมสมองทั้งหมด

ขั้นสอง : คัดเลือกความซ้ำกันของความหมายจากคำตอบแต่ละข้อ

ขั้นสาม : รวมกลุ่มคำที่มีความหมายเหมือนกันจากคำตอบแต่ละข้อ

ขั้นสี่ : ทบทวนวรรณกรรมเพิ่มเติม เพื่อลำดับเนื้อหา ประเด็นใหม่

ขั้นห้า : สรุปกรอบความหมายใหม่ที่ได้จากการระดมสมองรอบ 2

เทคนิค Delphi รอบที่ 1 ผู้วิจัย ได้ส่งหัวข้อคำถามเป็นแบบสอบถามปลายเปิด ไปยังผู้เชี่ยวชาญ ให้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ จำนวน 40 ท่าน ด้วยจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ และสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 – 15 ตุลาคม พ.ศ. 2553 ในรอบที่ 1 นี้ ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามส่งกลับคืนมาจำนวน 28 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 70.00

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญ 28 ท่าน มาทำการวิเคราะห์สังเคราะห์ ความคิดที่เหมือน และแตกต่าง ด้วยการจัดระเบียบข้อมูลที่ได้จากการสอบถาม ที่อยู่ในประเภทเดียวกันเข้าด้วยกัน จัดข้อมูลที่ได้จากการจำแนกตามตามความคิดของทฤษฎีระบบ โดยที่ผู้วิจัยพยายามรักษาคำพูดของผู้เชี่ยวชาญไว้ให้มากที่สุด

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสอบถามและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่ได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (เทคนิค Delphi รอบที่ 1) มาสร้างเป็นข้อคำถามมาตราประเมินค่าแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) ตั้งแต่ 1 - 5 คือ จากน้อยที่สุด ไปถึง มากที่สุด แทนค่าเป็นตัวเลขจาก 1, 2, 3, 4 และ 5 ตามลำดับ ข้อคำถามจากการสัมภาษณ์จำนวน 172 ข้อ จำแนกได้ดังนี้ ด้านคุณค่า (Value) จำนวน 76 ข้อ ด้านแบบแผน (Pattern) จำนวน 52 ข้อ ด้านการประพฤติ (Behavior/Deeds) จำนวน 44 ข้อ

ขั้นตอนที่ 4 ทำเทคนิค Delphi รอบที่ 2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ สังเคราะห์สร้างแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญรอบที่ 2

เทคนิค Delphi รอบที่ 2 นี้ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามแบบปลายปิดและปลายเปิดไปสอบถามผู้เชี่ยวชาญจำนวน 28 ท่าน เพื่อบอกเหตุผลและข้อเสนอแนะ ด้วยจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ และสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2553 – 3 ธันวาคม พ.ศ. 2553 โดยในรอบที่ 2 ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามส่งคืนมาจำนวน 18 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 64.29

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้ง 18 ฉบับมาวิเคราะห์ ค่าร้อยละ ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows และคำนวณหาค่าความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 1 กับควอไทล์ที่ 3 ค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์ที่คำนวณได้ของแนวโน้มนั้นใดที่มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.75 แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญสอดคล้องกัน (Consensus) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของแนวโน้มนั้นใดมีค่ามากกว่า 1.75 แสดงว่า ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญนั้นไม่สอดคล้องกัน สรุป ข้อคำถามจากการสอบถามและการสัมภาษณ์ จำนวน 143 ข้อ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบสังเคราะห์ความสอดคล้องของภาษาจาก 143 ข้อ คัดเลือกข้อคำถามเหลือเพียง 62 ข้อ จำแนกได้ดังนี้ ด้านความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง จำนวน 9 ข้อ ด้านแบบแผน (pattern) แบบพอเพียง จำนวน 18 ข้อ ด้าน พฤติกรรมหรือความประพฤติ (behavior/deeds) แบบพอเพียง จำนวน 15 ข้อ และด้านคุณค่า (value) แบบพอเพียง จำนวน 20 ข้อ

ขั้นตอนที่ 5 การพัฒนาเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามแบบปลายปิด ที่ได้จากเทคนิค Delphi รอบที่ 2 ไปทำการ Pilot Study หรือทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 130 ชุด เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือด้วยการหาความเที่ยง และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค และค่าอำนาจจำแนก (ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด)

ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) ด้วยวิธีสกัดปัจจัยโดยใช้เทคนิค Principle component

ผู้วิจัยทำการพัฒนาเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่างเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ด้วย โดยการนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวไทย 3 ช่วงอายุ ประกอบด้วย 1) วัยรุ่น 2) วัยทำงาน และ 3) วัยเกษียณ จำนวน 1,422 คน จาก 4 ภาค 8 จังหวัด มาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป LISREL โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2554 – 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554

ขั้นตอนที่ 7 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA)

ผู้วิจัยทำการพัฒนาเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่างที่ผ่านการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) ด้วยวิธีสกัดปัจจัยโดยใช้เทคนิค Principle Component ได้แบบสอบถามชุดใหม่ แบ่งข้อคำถามออกเป็น 6 องค์ประกอบ ซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านเรียบง่ายและสมดุล (Simple and Balance) 2) ด้านสุนทรียภาพของชีวิต (Sense of life) 3) ด้านความเป็นอิสระ (Freedom) 4) ด้านความภาคภูมิใจ (Pride) 5) ด้านศีลสามัญ (Common Morality) และ 6) ด้านจิตสำนึกสาธารณะ (Public Consciousness) หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทำ Pilot Study หรือทดลองใช้กับประชากรที่

ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 90 ชุด เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือด้วยการหาความเที่ยง และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค และค่าอำนาจจำแนก (ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด)

และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวไทย 3 ช่วงอายุ ประกอบด้วย 1) วัยรุ่น 2) วัยทำงาน และ 3) วัยเกษียณ จำนวน 1,521 คน จาก 4 ภาค 8 จังหวัด เพื่อนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์หาค่าประกอบเชิงยืนยัน (CFA) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป LISREL โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2554 – 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554

ขั้นตอนที่ 8 วิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์ด้วยโมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้น (SEM)

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในรอบที่ 2 มาวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์ด้วยโมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้น (SEM) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป LISREL

ขั้นตอนที่ 9 วิเคราะห์อิทธิพลแบบปรับ (Moderating effect) จำแนกตามกลุ่มนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในรอบที่ 2 มาวิเคราะห์อิทธิพลแบบปรับ (Moderating effect) จำแนกตามกลุ่มนักท่องเที่ยว ที่แตกต่าง โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป LISREL

ขั้นตอนที่ 10 รายงานผลการวิจัย

เป็นการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลหรือข้อค้นพบและข้อเสนอแนะมาจัดทำรายงานการวิจัย

3.2 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

วิธีการเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญที่ทรงคุณวุฒิจาก 6 สาขาวิชาจำนวน 40 คน ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดเลือกกลุ่มตัวอย่างเองตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

1. คุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ มีดังต่อไปนี้
 - 1.1 เป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง
 - 1.2 ผลงานได้รับการตีพิมพ์ในระดับประเทศ
2. วิธีเลือกผู้เชี่ยวชาญ มีขั้นตอนดังนี้
 - 2.1 ผู้วิจัยเลือกผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติตามข้อ 1 จำนวน 40 คน รายละเอียด ดัง

ตาราง

ตารางที่ 3-1 จำนวนผู้เชี่ยวชาญพัฒนาตัวชี้วัดความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง

อันดับ	สาขาผู้เชี่ยวชาญ	จำนวน
1	การจัดการและเทคโนโลยี	8
2	ศาสนาและปรัชญา	8
3	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	8
4	รัฐศาสตร์และนิติศาสตร์	5
5	ศิลปกรรมศาสตร์	5
6	นักวิชาการอิสระหลากหลายสาขา	6
รวม		40

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 40 คน ซึ่ง Tomas (1971) กล่าวถึงจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่เหมาะสมกับเทคนิคเดลฟายควรมากกว่า 17 คนขึ้นไป เพื่อให้อัตราการลดลงของความคลาดเคลื่อน (error) คงที่ ตาราง 3-2 (<http://www.scribd.com/doc/Delphi-technique>. สืบค้นเมื่อ 9/2/10; สุกิตติ ชัตติยะ วิไลลักษณ์ สุจิตตานนท์และกุสุมา ผลาพรหม. 2548; สุกิตติ ชัตติยะ. 2550; ใจทิพย์ เชื้อรัตน์พงษ์, สืบค้นเมื่อ 9/2/2553) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากความคิดเห็นนั้นมาจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่หลากหลาย (Heterogeneous Group) ยังต้องเพิ่มจำนวนผู้เชี่ยวชาญมากขึ้น

ตารางที่ 3-2 จำนวนผู้เชี่ยวชาญกับค่าความคลาดเคลื่อน

จำนวนผู้เชี่ยวชาญ	ช่วงการลดลงของความคลาดเคลื่อน	ความคลาดเคลื่อนลดลง
1 - 5	1.20 - 0.70	0.50
5 - 9	0.70 - 0.58	0.12
9 - 13	0.58 - 0.54	0.04
13 - 17	0.54 - 0.50	0.04
17 - 21	0.50 - 0.48	0.02
21 - 25	0.48 - 0.46	0.02
25 - 29	0.46 - 0.44	0.02

ที่มา. สุกิตติ ชัตติยะ (2550)

จากตารางที่ 3-2 จำนวนผู้เชี่ยวชาญคนที่ 17 อัตราค่าความคลาดเคลื่อนเริ่มลดลงอย่างคงที่ จึงสรุปได้ว่าจำนวนผู้เชี่ยวชาญประมาณ 17 คน เพราะอัตราการลดของความคลาดเคลื่อนจะมีน้อยมากคือ ประมาณ 0.02 ถือว่าเพียงพอต่อการวิจัยแบบเทคนิคเดลฟาย (สุกิตติ ชัตติยะ วิไลลักษณ์ สุจิตตานนท์และกุสุมา ผลาพรหม. 2548; สุกิตติ ชัตติยะ, 2550)

การศึกษารั้วนี้ แม้จะเป็นการพัฒนาศาสตร์ด้านพฤติกรรมผู้บริโภค แต่ศาสตร์สาขานี้กำเนิดจากการบูรณาการศาสตร์ด้านต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เช่น จิตวิทยา มานุษยวิทยา สังคมวิทยา เป็นต้น เนื่องจากปัจจัยที่ต้องการศึกษารั้วนี้ คือ ปัจจัยความเชื่อด้านวัฒนธรรม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดผู้เชี่ยวชาญจากหลากหลายสาขาที่เกี่ยวข้อง 5 สาขา ประกอบด้วย 1) ด้านบริหารธุรกิจ 2) ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 3) ด้านสังคมและวัฒนธรรม 4) ด้านพุทธศาสนา และ 5) ด้านเศรษฐศาสตร์ ดังนั้นจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ มากกว่าจำนวนประมาณ 17 คน ถือว่าเหมาะสมในการเป็นกลุ่มประชากรของการวิจัยครั้งนี้

3.3 กลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย 4 ภูมิภาค ประกอบด้วย ภาคภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ กำหนดเกณฑ์อายุเป็น 3 ช่วง ประกอบด้วย กลุ่มนักท่องเที่ยววัยรุ่น (Young adulthood) อายุระหว่าง 18-25 ปี กลุ่มนักท่องเที่ยววัยทำงาน (Mid-adulthood) อายุระหว่าง 26-60 ปี กลุ่มนักท่องเที่ยววัยเกษียณ (Elder hood) อายุตั้งแต่ 61 ปีขึ้นไป

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษา ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) ด้วยวิธีสกัดปัจจัยโดยใช้เทคนิค Principle Component

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA)

ขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1 ขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) ด้วยวิธีสกัดปัจจัยโดยใช้เทคนิค Principle Component

สำหรับการสุ่มตัวอย่างประชากรกลุ่มนักท่องเที่ยวในครั้งนี ใช้วิธีการสุ่มแบบอาศัยหลักความน่าจะเป็น ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) จำนวน 1,440 คน มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 แบ่งประชากรตามภูมิภาค ประกอบด้วย 1) ภาคเหนือ 16 จังหวัด 2) ภาคกลาง 26 จังหวัด 3) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 19 จังหวัด และ 4) ภาคใต้ 14 จังหวัด นำเสนอรายชื่อจังหวัดตามภูมิภาค ดังตาราง 3-3

ขั้นที่ 2 เลือกสุ่มตัวอย่างจังหวัดโดยอาศัยหลักความน่าจะเป็น (Probability sampling) ให้ทุกจังหวัดมีโอกาสถูกเลือกสุ่มเท่า ๆ กัน ด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) โดยการจับสลาก ภูมิภาคละ 2 จังหวัด จาก 4 ภูมิภาค ประกอบด้วย

ภาคเหนือ คือ จังหวัดลำปาง จังหวัดนครสวรรค์

ภาคกลาง คือ จังหวัดกรุงเทพฯ จังหวัดกาญจนบุรี

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดสกลนคร

และภาคใต้ คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดปัตตานี

ขั้นที่ 3 ระบุจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่พอเพียง ที่ 20 เท่าของพารามิเตอร์ หรือ ข้อคำถาม คือ แบบสอบถาม จากการพิจารณาแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญครั้งที่สองจำนวน 62 ข้อ จึงทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 1,422 คน ดังตาราง

ตารางที่ 3-3 รายชื่อจังหวัดใน 4 ภูมิภาค

ภูมิภาค	จังหวัด	จำนวน ตัวอย่าง
เหนือ (16)	1) เชียงราย 2) แม่ฮ่องสอน 3) เชียงใหม่ 4) พะเยา 5) ลำปาง 6) ลำพูน 7) แพร่ 8) อุตรดิตถ์ 9) สุโขทัย 10) ตาก 11) พิษณุโลก 12) กำแพงเพชร 13) พิจิตร 14) เพชรบูรณ์ 15) นครสวรรค์ 16) อุทัยธานี	180x2 = 360
กลาง (26)	1) กาญจนบุรี 2) ชัยนาท 3) ลพบุรี 4) สิงห์บุรี 5) อ่างทอง 6) สุพรรณบุรี 7) พระนครศรีอยุธยา 8) สระบุรี 9) นครนายก 10) ปทุมธานี 11) นนทบุรี 12) นครปฐม 13)ราชบุรี 14) สมุทรสงคราม 15) สมุทรสาคร 16) สมุทรปราการ 17) กรุงเทพมหานคร 18) ฉะเชิงเทรา 19) ชลบุรี 20) ระยอง 21) ปราจีนบุรี 22) สระแก้ว 23) จันทบุรี 24) ตราด 25) เพชรบุรี 26) ประจวบคีรีขันธ์	180x2 = 360
ตะวันออกเฉียงเหนือ (19)	1) เลย 2)หนองบัวลำภู 3) อุตรธานี 4) หนองคาย 5) นครพนม 6) สกลนคร 7) กภาพสินธุ์ 8) ขอนแก่น 9) ชัยภูมิ 10) นครราชสีมา 11) มหาสารคาม 12) บุรีรัมย์ 13) ร้อยเอ็ด 14) สุรินทร์ 15) ศรีสะเกษ 16) ยโสธร 17) มุกดาหาร 18) อำนาจเจริญ 19) อุบลราชธานี	180x2 = 360
ใต้ (14)	1) ชุมพร 2) ระนอง 3) สุราษฎร์ธานี 4) พังงา 5) กระบี่ 6) นครศรีธรรมราช 7) ตรัง 8) พัทลุง 9) สตูล 10) สงขลา 11) ปัตตานี 12) ยะลา 13) นราธิวาส 14) ภูเก็ต	180x2 = 360
4 ภูมิภาค	75 จังหวัด จังหวัดที่ถูกเลือกสุ่ม 8 จังหวัด	1,440 ตัวอย่าง

2 ขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง สำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (CFA)

ผู้วิจัยใช้หลักการและทฤษฎีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เหมือนกับการขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) ด้วยวิธีสกัดปัจจัยโดยใช้เทคนิค Principle Component โดยการใช้วิธีการสุ่มแบบอาศัยหลักความน่าจะเป็น ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) และเลือกสุ่มตัวอย่างจังหวัด โดยอาศัยหลักความน่าจะเป็น (Probability sampling) ให้ทุกจังหวัดมีโอกาสถูกเลือกสุ่มเท่า ๆ กัน ด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) โดยการจับสลาก ภูมิภาคละ 2 จังหวัด จาก 4 ภูมิภาค ประกอบด้วย

ภาคเหนือ คือ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย

ภาคกลาง คือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดชลบุรี

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ จังหวัดอุดรธานี จังหวัดนครราชสีมา

และภาคใต้ คือ จังหวัดชุมพร จังหวัดภูเก็ต

และระบุจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่พอเพียง ที่ 20 เท่าของพารามิเตอร์ หรือ ข้อคำถาม คือ แบบสอบถามจากการพิจารณาแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญครั้งที่สองจำนวน 62 ข้อ จึงทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 1,521 คน

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

3.4.1 แบบสอบถามปลายเปิดและแบบสัมภาษณ์ สำหรับผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยกำหนดกรอบในการสัมภาษณ์ และการตอบแบบสอบถามไว้ จำนวน 4 ข้อ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ โดยมีข้อคำถามดังนี้

1. ขอให้ท่านให้ นิยาม หรือ ความหมาย คำว่า วัฒนธรรมพอเพียง ตามความคิดเห็นของท่าน ?
2. คุณค่า (Value) ของวัฒนธรรมพอเพียงในสังคมไทยตามความคิดเห็นของท่านเป็นอย่างไร ?
3. แบบแผน (Pattern) ของวัฒนธรรมพอเพียงในสังคมไทยตามความคิดเห็นของท่านเป็นอย่างไร ?
4. การประพฤติ (Behavior/Deeds) แบบวัฒนธรรมพอเพียงในสังคมไทยตามความคิดเห็นของท่านเป็นอย่างไร ?

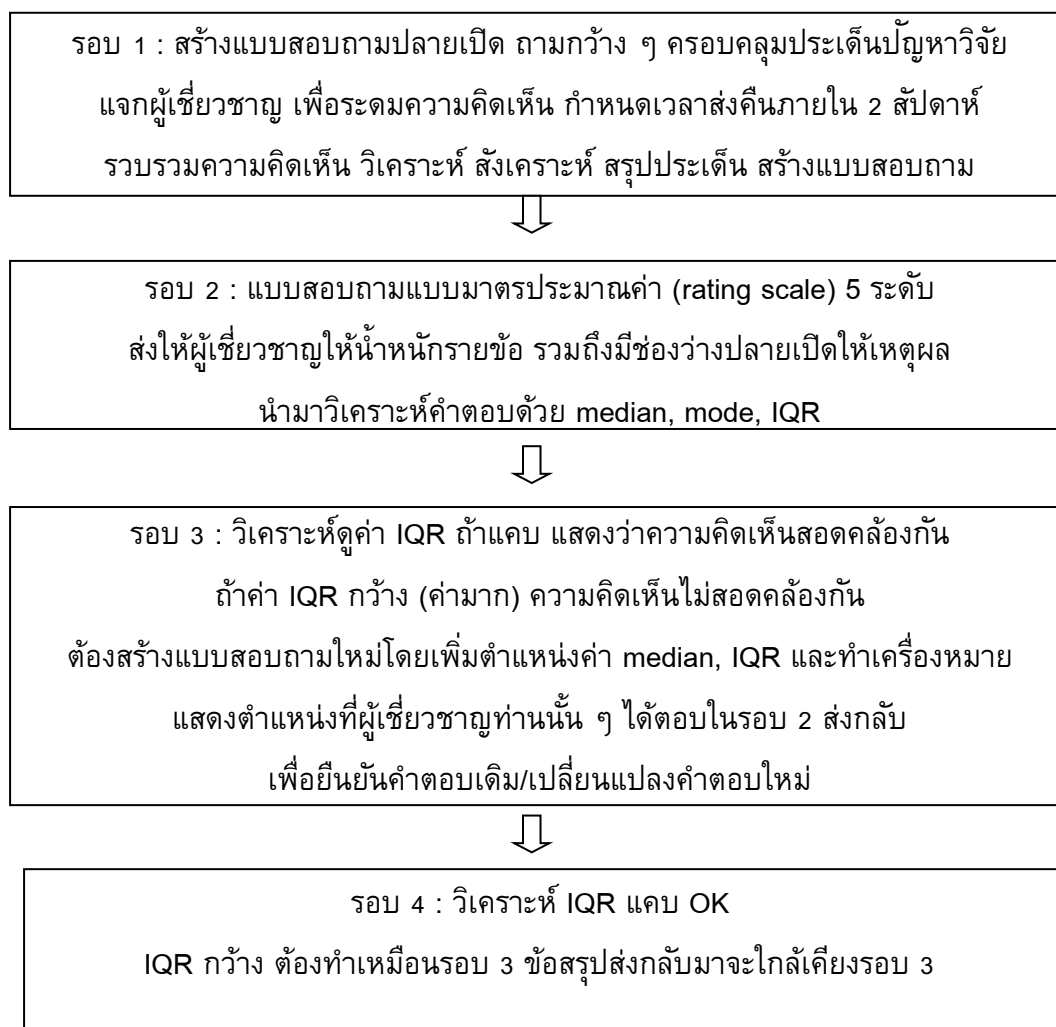
3.4.2 แบบสอบถามปลายปิด สำหรับกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามสำหรับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) และสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ประกอบด้วย

- ตอนที่ 1 ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงจำนวน 9 ข้อ
ตอนที่ 2 แบบแผน (pattern) แบบพอเพียง จำนวน 18 ข้อ
ตอนที่ 3 พฤติกรรมหรือความประพฤติ (behavior/deeds) แบบพอเพียง จำนวน 15 ข้อ
ตอนที่ 4 คุณค่า (value) แบบพอเพียง จำนวน 20 ข้อ
ตอนที่ 5 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล จำนวน 11 ข้อ

3.5 วิธีการสร้างเครื่องมือ

สำหรับวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนั้น ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) โดยการศึกษารายละเอียดของเทคนิคเดลฟาย และรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง ขั้นตอนและรายละเอียดของการสร้างแบบสอบถาม มีดังนี้

ภาพที่ 3-1 ขั้นตอนการระดมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้วยเทคนิคเดลฟาย

1. แบบสอบถามรอบที่ 1

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-end Form) จากกรอบที่กำหนดไว้ จำนวน 4 ข้อ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ โดยมีข้อคำถามดังนี้

1. ขอให้ท่านให้ นิยาม หรือ ความหมาย คำว่า วัฒนธรรมพอเพียง ตามความคิดเห็นของท่าน ?
2. คุณค่า (Value) ของวัฒนธรรมพอเพียงในสังคมไทยตามความคิดเห็นของท่านเป็นอย่างไร ?
3. แบบแผน (Pattern) ของวัฒนธรรมพอเพียงในสังคมไทยตามความคิดเห็นของท่านเป็นอย่างไร ?
4. การประพฤติ (Behavior/Deeds) แบบวัฒนธรรมพอเพียงในสังคมไทยตามความคิดเห็นของท่านเป็นอย่างไร ?

2. แบบสอบถามรอบที่ 2

เป็นการนำคำตอบที่ได้จากแบบสอบถามในรอบที่ 1 มาวิเคราะห์และสังเคราะห์แยกเป็นประเด็นเนื้อหาต่าง ๆ โดยพยายามที่จะคงสำนวนเดิมของผู้เชี่ยวชาญและตัดทอนข้อความที่ซ้ำซ้อนหรือส่วนที่อยู่เหนือขอบเขตของการวิจัยออก ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ สรุปความหมายใหม่ที่ได้จากการระดมสมองผู้เชี่ยวชาญรอบแรกจำนวน 28 ท่าน ผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นข้อคำถาม ได้ดังนี้ ข้อคำถามความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงเกี่ยวกับการอนุรักษ์ จำนวน 52 ข้อ ข้อคำถามความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงเกี่ยวกับการสืบสาน จำนวน 44 ข้อ และข้อคำถามความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงเกี่ยวกับการพัฒนา จำนวน 76 ข้อ รวมทั้งสิ้น 172 ข้อ

แล้วนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามรอบที่ 2 โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามแนวทางการสร้างมาตราวัดเจตคติแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเดิมตอบ โดยผู้วิจัยได้เพิ่มช่องเหตุผลและข้อเสนอแนะ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญทบทวนคำตอบและอาจจะเปลี่ยนแปลงคำตอบใหม่ได้หรือยืนยันคำตอบเดิม โดยการให้น้ำหนักความเป็นไปได้ตามระดับคะแนน ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้ระดับคะแนน 5
เห็นด้วยมาก	ให้ระดับคะแนน 4
เห็นด้วยปานกลาง	ให้ระดับคะแนน 3
เห็นด้วยน้อย	ให้ระดับคะแนน 2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้ระดับคะแนน 1

คะแนนที่ได้ในรอบนี้ ผู้วิจัยนำไปคำนวณหาค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter-quartile Range) ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ ทำให้เหลือข้อถามทั้งสิ้น 143 ข้อ หลังจากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถาม ทำให้ได้ข้อคำถามของแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ จำนวน 62 ข้อ ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงจำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบแผน (pattern) แบบพอเพียง จำนวน 18 ข้อ

ตอนที่ 3 พฤติกรรมหรือความประพฤติ (behavior/deeds) แบบพอเพียง จำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 4 คุณค่า (value) แบบพอเพียง จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 5 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล จำนวน 11 ข้อ

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้จากรอบที่ 2 ไปทำการ Pilot Study หรือทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 130 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค และค่าอำนาจจำแนก

4. แบบสอบถามรอบที่ 3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว 3 กลุ่ม จำนวน 1,440 คน ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) ด้วยวิธีสกัดปัจจัยโดยใช้เทคนิค Principle component ทำให้ได้แบบสอบถามที่ประกอบไปด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) เรียบง่ายและสมดุล 2) คีลสามัญ 3) จิตสำนึกสาธารณะ 4) สุนทรียภาพของชีวิต 5) อิสระ และ 6) ภาควงุมิ

5. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้จากรอบที่ 3 ไปทำการ Pilot Study หรือทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 90 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค และค่าอำนาจจำแนก

และผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว 3 กลุ่ม จำนวน 1,521 คน เพื่อที่จะนำที่ได้ มาวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์ด้วยโมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้น (SEM) และวิเคราะห์อิทธิพลแบบปรับ (Moderating effect) จำแนกตามกลุ่มนักท่องเที่ยว ที่แตกต่างกัน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป LISREL

3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้วิจัยขอจดหมายจากคณบดี เรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขอความร่วมมือในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปรัชญาความพอเพียงในแง่มุมของความเชื่อด้านวัฒนธรรม โดยผู้วิจัยเข้าชี้แจงด้วย

ตนเองเกี่ยวกับความเป็นมา วัตถุประสงค์ ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย ตลอดจนรายละเอียด ขั้นตอนของการเก็บ

รวบรวมข้อมูล

2. ส่งแบบสอบถามรอบที่ 1 ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิดไปยังผู้เชี่ยวชาญจำนวน 40 ท่าน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 28 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 70.00 โดยรอบนี้ใช้ระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 – 15 ตุลาคม พ.ศ. 2553 รวมเป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 4 เดือน 22 วัน

ตารางที่ 3-4 จำนวนผู้เชี่ยวชาญพัฒนาตัวชี้วัดความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง

อันดับ	สาขาผู้เชี่ยวชาญ	จำนวน
1	การจัดการและเทคโนโลยี	8
2	ศาสนาและปรัชญา	7
3	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	6
4	รัฐศาสตร์และนิติศาสตร์	1
5	ศิลปกรรมศาสตร์	2
6	นักวิชาการอิสระหลากหลายสาขา	4
รวม		28

3. ส่งแบบสอบถามรอบที่ 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ไปยังผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมด้วยตนเอง จำนวน 28 ราย ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 18 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 64.29 โดยรอบนี้ใช้ระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2553 – 3 ธันวาคม พ.ศ. 2553 รวมเป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 1 เดือน 13 วัน

รวมเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญทั้งสิ้น 2 รอบ เป็นระยะเวลาดำเนินการทั้งสิ้น 6 เดือน โดยในแต่ละรอบของการส่งแบบสอบถาม ถ้าหากผู้เชี่ยวชาญท่านใดที่ยังไม่ส่งแบบสอบถามกลับคืนมาภายในเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยจะติดตามผลโดยไปพบด้วยตนเอง หรือติดตามผ่านโทรศัพท์ยังผู้เชี่ยวชาญท่านนั้น

กลุ่มตัวอย่าง

4. ส่งแบบสอบถามรอบที่ 3 ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบที่มีคำถามเหมือนแบบสอบถามในรอบที่ 2 ไปทำการ Pilot Study หรือทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 130 ราย ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 130 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

5. นำแบบสอบถามที่ได้จากรอบที่ 3 มาจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

6. ส่งแบบสอบถามรอบที่ 4 ซึ่งเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวไทย 3 ช่วงอายุ ประกอบด้วย 1) วัยรุ่น 2) วัยทำงาน และ 3) วัยเกษียณ จำนวน 1,521 ราย จาก 4 ภาค 8 จังหวัด ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 1,422 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.67 โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2554 – 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554

7. นำแบบสอบถามที่ได้จากรอบที่ 4 มาทำการวิเคราะห์คำนวณหาค่าความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ค่าอำนาจจำแนก และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA)

8. ส่งแบบสอบถามรอบที่ 5 ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบที่มีคำถามเหมือนแบบสอบถามในรอบที่ 4 โดยผ่านกระบวนการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) ทำให้ได้แบบสอบถามชุดใหม่ คือ 6 องค์ประกอบ ซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านเรียบง่ายและสมดุล (Simple and Balance) 2) ด้านสุนทรียภาพของชีวิต (Sense of life) 3) ด้านความเป็นอิสระ (Freedom) 4) ด้านความภาคภูมิใจ (Pride) 5) ด้านศีลสามัญ (Common Morality) และ 6) ด้านจิตสำนึกสาธารณะ (Public Consciousness) หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทำ Pilot Study หรือทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 90 ชุด เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือด้วยการหาความเที่ยง และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค และค่าอำนาจจำแนก (ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด)

และนำแบบสอบถามดังกล่าวไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูลอีกครั้งเพื่อนำข้อมูลมาทำการ 1,521 วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวไทย 3 ช่วงอายุ ประกอบด้วย 1) วัยรุ่น 2) วัยทำงาน และ 3) วัยเกษียณ จำนวน 1,521 ราย จาก 4 ภาค 8 จังหวัด ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 1,422 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 64.29 โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2554 – 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ทั้งด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ และได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลรอบที่ 1 จากแบบสอบถามแบบปลายเปิดรอบที่ 1 ที่ให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระที่เกี่ยวกับปรัชญาความพอเพียงในแง่มุมของความเชื่อด้านวัฒนธรรม ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำผลที่ได้ไปสร้างแบบสอบถามในรอบที่ 2

2. การวิเคราะห์ข้อมูลในรอบที่ 2 จากแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามแนวทางการสร้างมาตราวัดเจตคติแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) ที่ให้ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมพิจารณาตอบคำถามของตน แล้วนำคำตอบมาทำการวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน ฐานนิยม ความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ครั้งนี้เสนอในการวิเคราะห์ข้อมูล (บทที่ 4) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่าทางสถิติ โดยใช้โปรแกรม SPSS for Window คือ

2.1 มัธยฐาน (Median) เพื่อจะทราบว่าคุณค่าตามข้อคำถามนั้น เป็นค่าความที่เป็นไปได้มากหรือน้อย หรือผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นในระดับสูงหรือต่ำ ซึ่งค่ามัธยฐานของคำตอบในแต่ละข้อที่คำนวณได้จากแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ ผู้วิจัยนำมาแปลผล ตามเกณฑ์ที่กำหนดดังนี้ (Best, 1970)

เกณฑ์ในการพิจารณาค่ามัธยฐาน

ค่ามัธยฐานมีค่าเท่ากับ 4.50 – 5.00 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าข้อความนั้นมากที่สุด
ค่ามัธยฐานมีค่าเท่ากับ 3.50 – 4.49 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าข้อความนั้นมาก
ค่ามัธยฐานมีค่าเท่ากับ 2.50 – 3.49 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าข้อความนั้นปานกลาง
ค่ามัธยฐานมีค่าเท่ากับ 1.50 – 2.49 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าข้อความนั้นน้อย
ค่ามัธยฐานมีค่าเท่ากับ 1.00 – 1.49 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าข้อความนั้นน้อยที่สุด

2.2 พิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquatile Range) เพื่อแสดงตำแหน่งข้อมูลให้ผู้เชี่ยวชาญตอบแล้วจึงนำผลที่ได้มาสรุป ซึ่งมีรายละเอียดของเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

เกณฑ์ในการพิจารณาค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ตั้งแต่ 0.01 – 0.99 หมายความว่า คำตอบมีความสอดคล้องกันสูงมาก
ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ตั้งแต่ 1.00 – 1.99 หมายความว่า คำตอบมีความสอดคล้องกันสูง
ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ตั้งแต่ 2.00 – 2.99 หมายความว่า คำตอบมีความสอดคล้องกันต่ำ
ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป หมายความว่า คำตอบไม่มีความสอดคล้องกัน

ผู้วิจัยคำนวณหาค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ โดยนำวิธีของกราสส์และสแตนเลย์ (Glass and Stanley, 1970 อ้างถึงในนภมณฑล สิบหมื่นเปี่ยม, 2535) คือคำนวณค่าความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 3 กับควอไทล์ที่ 1 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อความที่มีค่าน้อยกว่า 1.50 แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นๆ ในแต่ละข้อความมีความสอดคล้องกันสูงถึงสูงมาก (Consensus) หากค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่คำนวณได้ในแต่ละข้อความมากกว่า 1.50 แสดงว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อข้อความแต่ละข้อไม่สอดคล้องกัน

2.3 ฐานนิยม (Mode) ผู้วิจัยหาค่าฐานนิยมของแต่ละข้อความ จากความถี่ของระดับคะแนนจาก 1 ถึง 5 ถ้าระดับคะแนนใดมีความถี่สูงสุดถือว่าเป็นค่าฐานนิยมของข้อความนั้นในกรณีที่ความถี่สูงสุดของระดับคะแนนที่อยู่ติดกัน จะถือเอาค่ากลางระหว่างคะแนนทั้งสองนั้นเป็นค่าฐานนิยม สำหรับกรณีที่ความถี่สูงสุดของระดับคะแนนเท่ากัน แต่ระดับคะแนนไม่ได้อยู่ติดกันถือว่าระดับคะแนนของข้อความที่มีความถี่เท่ากันทั้งสองนั้นเป็นค่าฐานนิยม

2.4 ความแตกต่างระหว่างค่าฐานนิยมกับค่ามัธยฐาน ผู้วิจัยคำนวณค่าฐานนิยมและค่ามัธยฐานของแต่ละข้อความแล้วนำมาหาค่าความแตกต่าง โดยค่าสัมบูรณ์ของความแตกต่างมีค่าไม่เกิน 1 จึงถือว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

2.5 ผู้วิจัยนำข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทั้งค่าพิสัยระหว่างควอไทล์และค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม มาสรุปเป็นความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับปรัชญาความพอเพียงในแง่มุมมองของความเชื่อด้านวัฒนธรรม

อนึ่ง ในกรณีที่พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นไม่สอดคล้องกัน ผู้วิจัยจะนำมาอภิปรายผลด้วยหากเป็นประเด็นสำคัญและมีประโยชน์

3.8 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยจำแนกได้ดังนี้

1. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยจำแนกข้อมูลตามกรอบความคิดของการวิจัย
2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามในกระบวนการเทคนิคเดลฟาย ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

2.1 มัธยฐาน (Median) จากแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยให้นำหนักคะแนนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้ระดับคะแนน 5
เห็นด้วยมาก	ให้ระดับคะแนน 4
เห็นด้วยปานกลาง	ให้ระดับคะแนน 3
เห็นด้วยน้อย	ให้ระดับคะแนน 2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้ระดับคะแนน 1

2.2 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ผู้วิจัยคำนวณหาค่าความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 1 กับควอไทล์ที่ 3 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่คำนวณได้ของแนวโน้มใดที่มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ยอมรับได้ว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน (Consensus) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของแนวโน้มใดมีค่ามากกว่า 1.50 แสดงว่า ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญนั้นไม่สอดคล้องกัน

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

3.1 ผู้วิจัยทำการตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด จากการตรวจสอบพบว่าแบบสอบถามมีความถูกต้องสมบูรณ์ทั้งหมด แล้วนำมาลงรหัสเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

3.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับปรัชญาความพอเพียงในแง่มุมมองของความเชื่อด้านวัฒนธรรมโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) มาเปรียบเทียบกับผลการแปลผลที่กำหนด ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง	มาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง	น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง	น้อยที่สุด

3.3 เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ รอบแรก เพื่อการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) ด้วยวิธีสกัดปัจจัยโดยใช้เทคนิค Principle Component ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

3.4 เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ รอบที่สอง เพื่อการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) และทดสอบโมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้น เพื่อตรวจสอบเส้นทางความสัมพันธ์ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป LISREL

3.5 การวิเคราะห์อิทธิพลแบบปรับ (Moderating effect) จำแนกตามกลุ่มนักเที่ยวที่แตกต่างกัน 3 ช่วงอายุ ด้วยการวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์จำแนกตามช่วงอายุ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป LISREL

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์

การศึกษาค้างนี้ เป็นการพัฒนำปัจจัยความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง โดยการออกแบบด้วยการระดมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้วยเทคนิคเดลฟาย โดยมีกำเนินการวิจัยดังนี้

ผู้วิจัยได้รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ตำรา บทความวิชาการ และเอกสารวิชาการ และรวบรวมความคิดเห็นโดยสำรวจผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จำนวน 40 ท่าน จากการเก็บรวบรวมข้อมูลในรอบที่ 1 โดยผู้วิจัย ได้ส่งหวัข้อคำถามเป็นแบบสอบถามปลายเปิดไปยังผู้เชี่ยวชาญ ให้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ด้วยจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ และสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามส่งกลับคืนมาจำนวน 28 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 70.00 และในการเก็บรวบรวมข้อมูลในรอบที่ 2 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามแบบปลายปิดและปลายเปิดไปสอบถามผู้เชี่ยวชาญจำนวน 28 ท่าน เพื่อบอกเหตุผลและข้อเสนอแนะ โดยในรอบที่ 2 ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามส่งคืนมาจำนวน 18 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 64.29 โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในส่วนที่เป็นขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือคือ 2 ตอนแรก ส่วน 3 ตอนหลัง เป็นการทดสอบสมมติฐานนำเสนอดังต่อไปนี้

- 4.1 ผลการวิเคราะห์ด้วยเทคนิคเดลฟาย
- 4.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ
- 4.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน
- 4.4 ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้น
- 4.5 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลแบบปรับของนักท่องเที่ยว 3 ช่วงอายุ

4.1 ผลการวิเคราะห์ด้วยเทคนิคเดลฟาย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 1 ได้รับข้อเสนอแนะในการกำหนดข้อคำถามสำหรับใช้สร้างแบบสอบถามในรอบที่ 2

คำถามการวิจัย

ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงในสังคมไทย เป็นอย่างไร?

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อสำรวจปัจจัยความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงจากผู้เชี่ยวชาญ ด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique)

จากการศึกษาเอกสารเพื่อกำหนดกรอบความคิดในการวิจัย โดยศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง โดยการระดมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้วยเทคนิคเดลฟาย

จากการทบทวนวรรณกรรมและข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ รหัส 17 และ รหัส 19 ทำให้ผู้วิจัยได้พัฒนาประเด็นสรุปจากข้อมูลทั้งหมดเป็น 3 เรื่อง 6 มุมมอง ดังนี้

คำถามข้อที่ 3 เรื่อง แบบแผน (pattern) ผู้วิจัยนำมาแปลงเป็น การอนุรักษ์ เป็นเรื่องของ อดีต โดยมองต่างมุม 2 มุมมอง คือ ขนบธรรมเนียม หรือ แนวทางปฏิบัติ

คำถามข้อที่ 4 เรื่องการประพฤติ (behavior/deeds) ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับปัจจุบันขณะ นำมาแปลงเป็น การสืบสาน ภายใต้อีก 2 มุมมอง คือ ทำให้เป็นผล หรือ ตัวควบคุม/นำให้ทำตาม

ส่วนคำถามข้อที่ 2 เรื่องคุณค่า (value) ถูกแปลงเป็น การพัฒนา ซึ่งเกี่ยวกับ อนาคต ในมุมมองมูลค่า หรือ ระบบการให้คุณค่า ของวัฒนธรรมพอเพียง

อย่างไรก็ตาม 3 ประเด็นใหม่ 6 มุมมองนี้ยังไม่ได้ถูกกำกับไว้ในแบบสอบถามรอบที่ 2 เนื่องจากเกรงว่าผู้เชี่ยวชาญจะทำความเข้าใจยาก จึงออกแบบล้อตามแบบสอบถามรอบแรก โดยยึดหลัก ทำให้ง่าย (simplify)

ส่วนการสัมภาษณ์เพิ่มเติมผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย 1) รหัส 24 2) รหัส 25 3) รหัส 26 4) รหัส 27 และ 5) รหัส 28 (สัมภาษณ์ผ่านทางโทรศัพท์) ตามลำดับการสัมภาษณ์ พบประเด็นที่มีมุมมองแตกต่างจากเดิมหลายประการ (ภาคผนวกที่ 2) แต่มีประเด็นเหมือนกันที่น่าสนใจคือ ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ ต่างไม่เคยคิดว่าเศรษฐกิจพอเพียง จะนำมามองผ่านมุมที่เป็นเรื่องของความเชื่อด้านวัฒนธรรมได้ และทุกท่านยอมรับว่าเป็นไปได้ มากกว่าการอธิบายด้วยเรื่องเศรษฐกิจเพียงด้านเดียว และยอมรับว่ามีความพอเพียงในทุกวัฒนธรรม แตกต่างกันไปแต่ละภูมิภาค ส่วนความพอเพียงในวัฒนธรรมไทยนั้นมีมาช้านานแล้วเช่นกัน การสัมภาษณ์เพิ่มเติมครั้งนี้ ส่งผลให้ผู้เชี่ยวชาญหลายท่านที่มีความคิดเห็นตรงกันข้าม ปฏิเสธ หรือไม่เชื่อเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ได้ปรับเปลี่ยนมุมมองใหม่ วิธีคิดใหม่ และเปิดประเด็นสู่การคิดต่อยอดอีกหลายเรื่อง ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ นิยาม หรือ ความหมาย คำว่า วัฒนธรรมพอเพียง

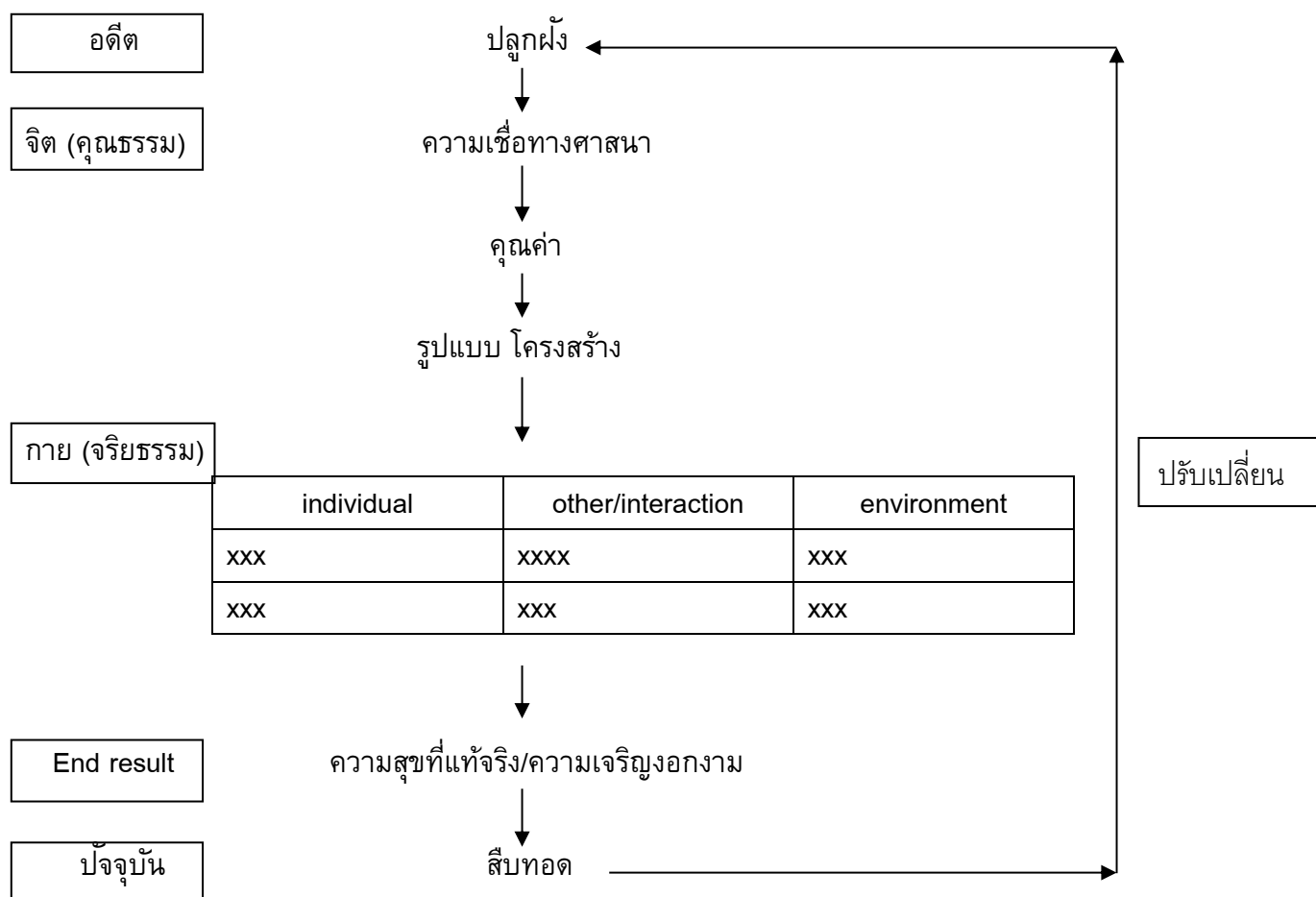
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ สรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

- เป็นวิธีการดำเนินชีวิตที่ใช้จ่ายและหาใช้อย่างไม่ลำบาก หรือเดือดร้อน หรือกระทบผู้อื่น
- ไม่ตระหนี่
- ไม่ฟุ้งเฟ้อ
- ไม่เป็นหนี้

- ความพอประมาณตามความสามารถและตามวิถีชีวิตของตนเองที่เป็นอยู่ มีอยู่
- พอเหมาะพอดี พอดีตัว
- ความเชื่อทางศาสนา ทางสายกลาง
- คุณค่าที่สังคมยึดถือปฏิบัติ
- รูปแบบและโครงสร้างกิจกรรมภายในสังคมของผู้คนที่อยู่รวมกันเป็นหมู่คณะ
- คุณค่าความเชื่อที่สังคมยึดถือปฏิบัติกัน
- วิถีชีวิตแบบพอดีตัว มีความต้องการพื้นฐานไม่มากไป หรือ น้อยไป ไม่อดอยาก หรือมีมากจนเกินพอ ของผู้คนในสังคมนั้น ๆ ในเรื่องความเป็นอยู่ พอดี ไม่มากเกินไป จำเป็น ไม่น้อยจนขาดแคลน เป็นทางสายกลางตามพุทธศาสนาเพื่อไปสู่ความหลุดพ้นจากทุกข์และบรรลุนิพพาน ไม่ฝืนรายได้ที่มี ไม่ตะเกียกตะกายหาของไม่จำเป็น หารายได้ที่มีไม่ในท้องถิ่นมาใช้โดยไม่จำเป็น พอแก่ความจำเป็น ตามสถานการณ์หนึ่ง ๆ หรือ การใช้ชีวิตเรียบง่าย แต่ไม่ขาดแคลนสิ่งจำเป็น หรือมีมากเกินไปจำเป็น
- ปฏิบัติธรรม เพื่อให้เป็นคนดี เข้าวัด ทำบุญ ปฏิบัติธรรม ฟังเทศน์ รักษาศีล ตามประเพณี
- สร้างกระบวนการเรียนรู้ โดยการใช้เหตุผล ในการดำรงอยู่ภายใต้การเปลี่ยนแปลง
- ปรับตัวให้อยู่กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลดความต้องการส่วนเกิน สร้างสังคมน่าอยู่ให้พอดี กับความต้องการของสมาชิก
- รู้จักตนเอง มีความสุขตามสภาพที่มีอยู่ มีความสุขตามศักยภาพแต่ละบุคคล
- ความคิด
- วิถีชีวิตของคน
- สะดวกสบาย ตามอัตภาพ
- เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่และบริบทขององค์กร หรือชุมชนหรือสังคม
- ทำให้คนเกิดสุขอย่างแท้จริง สุขสงบ เจริญรุ่งเรือง ความเจริญงอกงาม
- ใช้ทุน และทรัพยากรที่สังคมมีอยู่ ทำให้งอกเงย ไม่หมดไป ความเจริญงอกงาม
- คนในชุมชนเห็นค่า เป็นส่วนของตัวเอง เหมาะกับวิถีการดำเนินชีวิตตนเอง
- มีความรู้เป็นของตนเอง แบบองค์รวม สามารถใช้ในชีวิตจริง
- สร้างสรรค์ความรู้ บูรณาการภูมิปัญญากับความรู้สมัยใหม่ เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิต
- มีความรู้ประวัติ แต่เดิม รู้จักปลูกฝังและใช้ให้เกิดประโยชน์กับคนในชุมชน
- สืบสาน ให้เป็นประโยชน์และเหมาะกับการดำรงชีวิตยุคปัจจุบัน
- การใช้ภาษาที่ถูกต้อง อนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น

- อนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น
- การใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น
- แต่งกาย
- การอยู่ การกิน การใช้ การดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ ด้วยความพอดี คุ่มค่า รู้คุณค่า “รู้จักหา รู้จักเก็บ รู้จักใช้”
- รู้จักหา คือ ประกอบอาชีพ ไม่ขี้เกียจ หาได้ รู้จักเก็บ ไม่ทำให้สูญเสีย เสียหาย
- รู้จักใช้ คือ ถนอมเครื่องใช้ คิดถึงความคุ้มค่า
- การกิน รู้จักกิน ถนอมอาหาร
- ประกอบอาชีพ รู้จักช่วยเหลือ วาน ฟังพาอาศัย ไม่ต้องจ้าง
- ความเชื่อ ค่านิยม บรรทัดฐานสังคมที่เน้นเรียบง่าย พอใจสิ่งที่ตนมี ใช้/บริโภคสิ่งที่ตนมี ภายใต้อำนาจความสามารถที่ตนมี ไม่เกินตัว เกินหาได้ เชื่อว่าสิ่งนี้ดี สิ่งนี้ถูกต้อง ประพฤติปฏิบัติให้ดี
- แนวปฏิบัติ การกระทำที่พอเหมาะ พอดี ประมาณตน ไม่เกินตัว ไม่ฟุ้งเฟ้อ เกินควร
- ยึดหลักความสมดุล 4 ประเด็น 1) ไม่เบียดเบียนตนเอง 2) ไม่เบียดเบียนคนรอบข้าง 3) ไม่ทำร้ายสังคม 4) ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรความสมดุลในการดำเนินชีวิต ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
- ความพอดีในเรื่อง การพูด การกระทำ การคิด เพื่อความเจริญ
- พอใจในสิ่งที่ตนมีความสามารถทำได้ ควรได้ ไม่เดือดร้อนตนหรือผู้อื่น
- ทุกสิ่งที่มนุษย์สร้างหรือประดิษฐ์คิดค้นขึ้น เพื่อเป็นอุปกรณ์หรือเครื่องมือในการดำเนินชีวิต
- เบียดเบียน ส่งผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ น้อยที่สุด
- สิ่งที่สนองความจำเป็นในการดำรงชีวิตปกติ
- ถ่างทอด เปลี่ยนผ่าน ปรับเปลี่ยนตามสภาพ เงื่อนไข และกาลเวลา
- มั่นคง ไม่เสี่ยง เสี่ยงน้อย

จากข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์หาความซ้ำ พบว่าความหมาย 3 ระดับ คือ ส่วนบุคคล (individual) การกระทบหรือมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น (other/interaction) และสิ่งแวดล้อม (environment) สรุปเป็นแผนภาพ และตารางได้ดังนี้

ภาพที่ 4-1 สรุป นิยาม ความหมาย วัฒนธรรมพอเพียง

จากการวิเคราะห์ความหมายและนิยามของวัฒนธรรมพอเพียง ผู้วิจัยสรุปรวมเนื้อหาที่ได้แบ่งออกเป็น 3 ประเด็นหลัก ซึ่งความหมายจะเกี่ยวข้องกับเรื่อง ส่วนบุคคล (individual) การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคม (other/interaction) และความเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม (environment) โดยสามารถอธิบายที่มาของความหมายตั้งแต่อดีตหรือต้นน้ำ กล่าวคือ เริ่มตั้งแต่เกิดถูกปลูกฝังคุณค่าทางวัฒนธรรมที่มีมาแต่เดิมของสังคม ครอบครัว ผนวกกับความเชื่อทางพุทธศาสนาที่กล่อมเกลาคุณธรรมให้เกิดมีขึ้นในจิตใจ อย่างเป็นระบบระเบียบ และมีคุณค่าตามโครงสร้างของสังคม คือเริ่มที่ครอบครัว โรงเรียน มหาวิทยาลัย สถานที่ทำงาน สังคม และสภาพแวดล้อมที่เผชิญ หล่อหลอมออกมาเป็นจริย จริยา การกระทำ พฤติกรรมที่เป็น 3 ระดับ ซึ่งหากประพฤติ ปฏิบัติตามวัฒนธรรมอันดีงามที่คนในสังคมยอมรับ และถือปฏิบัติสืบมา จะได้รับความเจริญงอกงาม มีความสุขอย่างแท้จริงของชีวิต ซึ่งวัฒนธรรมเหล่านี้ควรได้รับการสืบทอด ปรับเปลี่ยน และสืบสานต่อตามหลัก อนุรักษ์ส่วนดีไว้ สืบสานให้คงอยู่ และปรับเปลี่ยนให้เหมาะกับยุคสมัยและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป สรุปเป็นตาราง 4-1 ดังนี้

ตารางที่ 4-1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ นิยาม ความหมาย วัฒนธรรมพอเพียง

individual	other/interaction	environment
1. ไม่ลำบาก ไม่เดือดร้อน ไม่ตะเกียกตะกายหาของไม่จำเป็น ไม่ขาดแคลนสิ่งจำเป็น 2. ไม่ตระหนี่ 3. ไม่ฟุ้งเฟ้อ 4. ไม่เป็นหนี้ 5. พอดีตัว ไม่เกินตัว ไม่มากเกินไป เกินจำเป็น ไม่น้อยจนขาดแคลน ไม่ฝืนรายได้ที่มี 6. ลดความต้องการส่วนเกินใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น 7. รู้จักตนเอง 8. มีความสุขแท้จริง พอใจ 9. เน้นเรียบง่าย 10. ภายใต้อำนาจความสามารถที่มี 11. ประมาณตน สมดุล (ไม่เบียดเบียนตนเอง) 12. มั่นคง ไม่เสี่ยง	1. ไม่กระทบผู้อื่น 2. สมดุล (ไม่เบียดเบียนคนรอบข้าง)	1. ปรับตัวให้อยู่กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2. สร้างสังคมขาดแคลนให้พอดี 3. ทำให้งอกเงย 4. เจริญงอกงาม 5. สมดุล (ไม่ทำร้ายสังคม)
รวม 12 ข้อ	รวม 2 ข้อ	รวม 5 ข้อ

2. ผลการวิเคราะห์ คุณค่า (value) แบบแผน (pattern) การประพฤติ (behavior/deeds) แบบวัฒนธรรมพอเพียงในสังคมไทย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ สรุปความหมายใหม่ที่ได้จากการระดมสมองผู้เชี่ยวชาญรอบแรกจำนวน 24 ท่าน พบว่า ความเชื่อด้านวัฒนธรรม มีความหมายถึง การอนุรักษ์ สืบสาน และพัฒนา ดังนี้

อนุรักษ์ ความเชื่อด้านวัฒนธรรมในเชิงอนุรักษ์นี้ เป็นสิ่งที่เคยเกิดขึ้นแล้วในสังคมไทย เป็นแบบแผนที่เป็นอดีต สำหรับเป็นข้อมูล องค์ความรู้ให้เป็นแนวทางปฏิบัติสืบต่อไป แบ่งเป็น 2 ลักษณะ

อนุรักษ์แบบแผนที่เป็นขนบธรรมเนียม ประเพณี (ทำมาแล้ว)

อนุรักษ์แบบแผนที่เป็นแนวทางปฏิบัติ (ควรต้องทำ)

สืบสาน ความเชื่อด้านวัฒนธรรมในลักษณะของการสืบสาน คือการนำมาปฏิบัติให้เกิดผลหรือเป็นการกระทำในปัจจุบัน แบ่งเป็น 2 ลักษณะ

สืบสานความประพฤติที่เป็นผล (effect) (เป็นอยู่)

สืบสานความประพฤติที่เป็นตัวควบคุมหรือตัวนำให้ทำตาม (conduct) (ควรต้องเป็น)

พัฒนา ความเชื่อด้านวัฒนธรรมลักษณะของการพัฒนา คือการให้คุณค่าที่เกิดประโยชน์ใน
อนาคต แบ่งเป็น 2 ลักษณะ

พัฒนาคุณค่าอย่างมีมูลค่า (เห็นเป็นรูปธรรม ทางตรง)

พัฒนาคุณค่าอย่างเป็นระบบการให้คุณค่าแก่สิ่งต่าง ๆ (ต้องเกี่ยวข้องกับสิ่งอื่น ๆ ทางอ้อม)

ความหมายสรุปรวมแสดงเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 4-2 การสังเคราะห์ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงตามกรอบการอนุรักษ์ สืบสาน พัฒนา

อนุรักษ์ (อดีต) : แบบแผน (pattern)		สืบสาน (ปัจจุบัน) : ประพฤติ (behavior/deeds)		พัฒนา (อนาคต) : คุณค่า (value)	
ชนบธรรมเนียม	แนวทางปฏิบัติ	เป็นผล	ตัวควบคุม/นำไปทำตาม	มูลค่า	ระบบการให้คุณค่า
1.ในน้ำมีปลาในนามีข้าว 2.ตำข้าวสารกรอกหม้อ 3.ไม่ชิงสุกก่อนห่าม 4.ครอบครัวผัวเดียวเมียเดียว 5.การเลี้ยงดูบุพการี 6. มีความละเอียดใจต่อบาป 7.มีสำนึกบาปบุญคุณโทษ 8.เชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม การอบรมสั่งสอนบุตรหลานของคนในสังคม	1.ดูแลปรับปรุงพัฒนาตนเอง 2.ไม่เบียดเบียนตนเองหรือธรรมชาติ 3.ต้องตระหนัก (awareness) หรือใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ (practice) 4.ต้องผ่านกระบวนการศึกษา อบรม ให้มีความรู้ความเข้าใจ → ปฏิบัติทั้งระบบการศึกษาและนอกระบบ 5.เน้นตระหนักและนำไปปฏิบัติผู้นำควรเป็นตัวอย่าง 7.วางแผนระดับ ครอบครัว ชุมชน ประเทศ 6.ปลูกฝัง เรียนรู้ปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับกาลเทศะ เกิดประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม 7.สังคมสงบสุข ปราศจาก	1.คนประกอบอาชีพทำนาทำไร่ 2.ให้ความสำคัญกับพิธีกรรมกว่าแนวปฏิบัติจริง 3.ประชากรมาก วัตถุดิบจำกัด ทำให้การแข่งขันสูง 4.ขาดความเข้าใจอย่างถ่องแท้กับวัฒนธรรมต่างชาติที่รับเข้ามา 5.การรักษาธรรมชาติ 6.โครงการพอเพียงด้านเกษตรกรรมผสมผสาน 7.การหันหลังให้อบายมุข 8.การรักษาวัฒนธรรมทั้งภาษาและการแต่งกายของไทย 9.การแบ่งปัน(ทำอาหารแจกเพื่อนบ้าน ใส่บาตร) 10.รวบรวมประวัติ ความ	1.ต้องปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม 2.เป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ 3.ไม่เบียดเบียนต่อสิ่งแวดล้อม 4.ต้นแบบที่มีความพอดี 5.สื่อมวลชน 6.ต้องตระหนัก ปลูกฝังตั้งแต่ระดับครอบครัว โรงเรียน มหาวิทยาลัย ที่ทำงานและสังคม 7.อยู่ร่วมกันอย่างสุขสงบสมดุล 8.ตระหนักถึงคุณค่าและนำไปปฏิบัติอย่างเห็นความสำคัญแท้จริง อย่างเข้าใจ 9.หาคุณค่าร่วมเพื่อกล่อมเกลา(ขัดเกลา)นำไปปฏิบัติสังคมยอมรับ(เป็นวิถีจักร)	1.รู้จักอ่อนน้อมถ่อมตน 2.สามารถประเมินความต้องการพื้นฐานส่วนตัว เพื่อลดความเปลี่ยนแปลงส่วนเกินของสิ่งที่ใช้อุปโภคบริโภค (เหมาะสมสภาพปัญหาของโลกปัจจุบัน) 3.มีคุณธรรม น้ำใจ 4.สยามเมืองยิ้ม 5.สังคมไทยอยู่เย็นเป็นสุข 6.ทางสายกลาง ทำพอดีพอเพียง ไม่มากไม่น้อย 7.ร่วมกันมากกว่าแข่งขัน 8.เกินพอ → บริจาคให้ผู้ขาดแคลน 9.ไม่เสียสุขภาพ 10.เห็นความสำคัญเรื่องอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยา รักษาโรคและที่อยู่อาศัย 11.การดำรงชีวิตร่วมกันใน	1.ทำให้คนในสังคมรู้จักวิเคราะห์ความต้องการของตนเองและทำให้รู้จักตัวเองมากขึ้น 2.การแบ่งปันให้กับเพื่อนร่วมสังคม 3.ลดปัญหาสังคมที่เกิดจากการบริโภคเกินตัว 4.ผู้ถูกเอาเปรียบในสังคมมีความสุข มีรายได้สูงขึ้น 5.การอยู่ร่วมกันและคงเอกลักษณ์ของชาติเรื่องความสุข 6.มีความรู้ ด้านประเพณี ขนบธรรมเนียมในชุมชน และนอกชุมชน เลือกสรรมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม 7.ชุมชนเข้มแข็งด้วยการปฏิบัติธรรม

ความขัดแย้ง สร้างและธำรง ความเป็นชาติ 8.ลดความอยากส่วนเกิน ใช้ชีวิตตามอัตภาพเท่าที่ สภาพความเป็นอยู่และ สภาวะเศรษฐกิจจะ เอื้ออำนวย 9.ประพฤติตนตามอัตภาพ 10.แนวปฏิบัติของศาสนา พุทธ 11.ดำเนินชีวิตสายกลาง 12.วิถีชีวิตสมถะแต่ไม่เกียจ คร้าน 13.เคารพผู้ใหญ่ เชื่อฟังบิดา มารดา 14.คนที่รวยที่สุด คือคนที่ ทำบุญ ทำทานให้ผู้อื่นและ สังคมมากที่สุด 15.เป็นเครือข่ายมากกว่า คู่แข่ง 16.นิยมไทย 17.มีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย 18.ช่วยเหลือให้वान (ลง แขก) 19.รู้ความหมาย เห็นคุณค่า	เป็นมา ตำนานของชุมชน 11.ร่วมมือสร้างเอกลักษณ์ที่ ภาคภูมิใจของชุมชน 12.จัดให้มีพิธีกรรม ประเพณีดั้งเดิมของชุมชน สม่ำเสมอ 13.การปฏิบัติไม่ตรงตาม เป้าหมายที่แท้จริง 14.ยังไม่นิ่ง ไม่จริงจัง ไม่ ปฏิบัติ ไม่ชัดเจน 15.เยาวชนได้รับการ ถ่ายทอดภูมิปัญญา 16.ต้องมีหลักคุณธรรม ศีลธรรม 17.พอใจสิ่งที่มี 18.สยามเมืองยิ้ม 19.คนไทยมีความเมตตา 20.ขี้สงสาร 21.ชอบช่วยเหลือผู้อื่น 22.เชื่อเรื่องบาปบุญคุณโทษ 23.ผู้นำต้องเป็นต้นแบบที่ดี 24.รู้จักหา รู้จักเก็บ รู้จักใช้ 25.รู้จักถิ่นบ้านเกิดและ เผ่าพันธุ์ 26.ชาตินิยม	10.การใช้ชีวิตเรียบง่าย 11.การพอใจในสิ่งที่ตนมี 11.การพอใจในสิ่งที่ตนมี 12.ความมีน้ำใจ โอบอ้อม อารี ยิ้มแย้มแจ่มใส 13.มีความเรียบง่าย 14.ไม่ยึดติดกับวัตถุนิยม 15.พอประมาณ ไม่ตระหนี่ถี่	สังคมไทยที่งดงาม 12.ไม่มีการแก่งแย่งหรือ ความเห็นแก่ตัวจนขาดสติ 13.ไม่มีการเบียดเบียน 14.มีน้ำใจ 15.มีความสุข 16.ไม่ใช้ทรัพยากรของชาติ จนเกินจำเป็น 17.ประหยัดอย่างเหมาะสม 18.ดำรงชีวิตอย่างปลอดภัย 19.ความมั่นคงทางจิตใจ 20.ความเป็นชาติ เป็น เอกลักษณ์ ประวัติศาสตร์ 21.ใช้เหมาะสม ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่สิ้นเปลืองใช้อย่างยั่งยืน ตรงตามวัตถุประสงค์ 22.มั่นคง ถาวร คงอยู่ มีอยู่ ไม่ชั่วคราว 23.มองให้เห็นคุณค่าที่ แท้จริงแล้วจะพอเพียงใน ตัวเอง 24.ความมีน้ำใจ ความโอบ อ้อมอารี การช่วยเหลือ เกื้อกูลผู้อื่น 25.รักความสงบ สันติ ไม่	8.รักษาอัตลักษณ์ของชุมชน 9.มีความเป็นมนุษย์มากขึ้น 10.ไม่ติดวัตถุนิยม 11.นับถือคนที่ความดี 12.สังคมมีน้ำใจ ไม่เห็นแก่ ตัว 13.การทำบุญ คือการ ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสใน สังคม 14.มีภาษาของตน 15.มีประวัติศาสตร์การสร้าง ชาติ 16.ยั่งยืน มั่นคง 17.มีพิธีกรรมตั้งแต่เกิด-ตาย 18.ภาวการณ์เปลี่ยนแปลง ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม 19.ไม่ต้องทำอะไรใหม่ ถ้า จะทำอะไรใหม่ ต้องให้ สอดคล้องกับแนวคตินิยม ความเป็นอยู่ของชุมชน 20.เรียนรู้ประวัติ/ท้องถิ่น เกิดความสามัคคี เกิด กิจกรรม คุณค่าคงอยู่เป็น แหล่งเรียนรู้

ยอมรับ 20.แลกเปลี่ยนกัน 21.การกิน การอยู่ การใช้ การประกอบอาชีพควร พึ่งพาตนเอง 22.สะสมบุญ บารมี พระคุณ โดยมีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา มากกว่าสะสมเงินทอง หรืออำนาจ 23.มีจิตสำนึกของการ แบ่งปัน การอยู่ร่วมกัน โดย ไม่เบียดเบียน 24.หลักการดำเนิน ชีวิตประจำวัน 25.มนุษย์ สัตว์ สิ่งแวดล้อม และธรรมชาติอยู่ด้วยกัน อย่างสมดุลภายใต้ กฎระเบียบ 26.ขนบธรรมเนียมของ ครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันเศรษฐกิจ สถาบัน การเมืองการปกครอง 27.ความสุขในชีวิต 28.สังคมเครือญาติในชนบท 29.ความสามารถของชุมชน	27.เป็นคนประหยัด อดทน	เหนียวจนชีวิตต้องลำบาก 16.ไม่ใช้อย่างฟุ่มเฟือยเกิน ความจำเป็นหรือเป็นภาระ 17.ปลูกฝังแนวคิด วิถีปฏิบัติ ให้เป็นส่วนสำคัญของการ พัฒนาวัฒนธรรมประเทศ 18.มีแบบอย่างที่ดีจากทั้ง ภาคธุรกิจและภาครัฐ 19.ความไม่ฟุ่มเฟือย ใช้สม ทั่ว ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด	นิยมความรุนแรง ไม่รุกราน ผู้อื่น 26.ยิ้มแย้มแจ่มใส “สยาม เมืองยิ้ม” 27.รู้ตัวตน รู้เท่าทัน มีสติ 28.รู้ความหมายและคุณค่า ของความพอเพียง 29.การแสดงออก การใช้ ชีวิตที่พึ่งพาตนเองได้ 30.ร่วมมือช่วยเหลือกัน 31.เห็นประโยชน์ส่วนรวม ก่อน 32.เกิดกระบวนการเรียนรู้ การอยู่ร่วมกัน 33.ไม่มีวัตถุนิยมจำเป็น 34.ไม่ทุนทุร้ายเป็นหนี้หรือ เป็นทุกข์ที่ต้องทำตัวให้ ทันสมัย 35.มีความมั่นคงเป็นคุณค่า ระดับต่ำ ระดับสูง คือพัฒนา รู้จักตนเอง ไม่เกินตัว	21.คุณค่าต้องคงไว้ เพื่อาย ต่อการสืบทอดเจตนารมณ์ ของคนยุคก่อน (ไม่ขัดกัน) 22.ใช้ชีวิตที่มีเพียงปัจจัย 4 ไม่ดำเนินตามกระแสโลก อย่างไม่รู้ตัวตน รู้เท่าทัน 23.เป็นกรอบไม่ให้สุดโต่ง เอาเปรียบเพื่อนมนุษย์ สรรพสัตว์ สิ่งแวดล้อมและ ธรรมชาติ 24.สร้างสมดุล พัฒนา เศรษฐกิจที่เอื้อประโยชน์ต่อ คนส่วนใหญ่ เป็นพื้นฐาน ของชุมชนเข้มแข็ง พึ่งพา ตนเองได้ สมดุล (dynamic) 25.การเห็นประโยชน์ และ ใช้ประโยชน์จากการบูรณา การโดยมีชีวิต ความเป็นอยู่ และดำรงชีวิตแบบพอดี 26.มีเอกลักษณ์ เช่น ภาษา อาหาร นิสัย การแต่งกาย 27.พึ่งตนเองได้โดยใช้กิน เกี่ยวของไทย 28.ไม่โลภ เพราะระมัดระวัง ไม่ประมาท

	ในการสืบสาน ปรับเปลี่ยน และสืบทอดวัฒนธรรมและความรู้แก่สมาชิกชุมชน 30.พึ่งพาตนเองเป็นหลัก 31.สร้างจิตสำนึก ความรับผิดชอบและคุณธรรม จริยธรรม พัฒนาความรู้สำนึกคิด จิตใจ ความรับผิดชอบต่อสังคมหรือจิตสาธารณะ 31.การจัดกิจกรรม พิธีกรรม ประเพณี การละเล่น รวมทั้งการสร้างเอกลักษณ์ ภาพลักษณ์ของชุมชนให้เกิดความภาคภูมิใจ ตระหนักในศักยภาพชุมชน 32.อยู่ร่วมกันอย่างสุขสงบ มององค์กรรวม เกิดความสมดุล 33.มีความต้องการปัจจัยพื้นฐานเสมอตัว 10.ครองชีวิตโดยใช้หลักทางศาสนาเป็นเครื่องนำชีวิต 34.ไม่ก่อหนี้เงินเกินตัว 35.อยู่กับธรรมชาติอย่างสมดุล ไม่ทำลายธรรมชาติ				29.ครอบครัวมีความสุข 30.ชุมชนรู้จักแบ่งปัน ไม่เอาเปรียบมีความเอื้อเฟื้อ มีน้ำใจ สามัคคี เข้มแข็ง 31.ใช้เท่าที่มี 32.พอแล้วจึงใช้ 33.ลดวัตถุนิยม บริโภคน้อย อำนาจนิยม ระบบอุปถัมภ์ การฉ้อราษฎร์บังหลวง 34.พัฒนาคุณภาพชีวิต 35.แยกแยะคุณค่าแท้ คุณค่าเทียม 36.ได้รับสิ่งที่เหมาะสมไม่ใช่แค่พอใจ 37.จัดสรรและใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์กับสมาชิกอย่างสมดุลและเป็นธรรม 38.การอยู่รอด อยู่ร่วมและอยู่อย่างมีความหมาย 39.ฟื้นฟูสังคม 40.สำนึกเชิดชูภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น 41.สำนึกการอยู่ร่วมกันของสถาบันครอบครัว

	ใช้ธรรมชาติคุ้มครองเรา 36.การเป็นอยู่ การบริโภค บนพื้นฐานความพอเพียง 37.สังคมรวมสุขโดยทำ ความดีละเว้นการกระทำชั่ว 38.พิธีกรรม กิจกรรม รูปแบบ การจัดการ วัฒนธรรมท้องถิ่น 39.ละความอยากส่วนเกิน ออกไป 40.เข้าใจถึงแก่นแท้ของชีวิต 41.แบบแผนดำเนินชีวิตทุก ระดับ ส่วนตัว ครอบครัว งาน องค์กร สังคมต้อง พอดี 42.นโยบายประเทศ การศึกษา วัด→ชุมชน 43.รู้กำลังของตนเองให้ดี ก่อนในมิติด้านกายภาพ สติปัญญา และเครือข่าย				42.รักท้องถิ่น รักบ้านเกิด รักชุมชนที่อยู่อาศัย รู้สึก เป็นเจ้าของร่วม (เพราะทำ เพื่อส่วนรวม)
รวม 33 ข้อ	รวม 19 ข้อ	รวม 26 ข้อ	รวม 18 ข้อ	รวม 34 ข้อ	รวม 42 ข้อ
	รวม 52 ข้อ		รวม 44 ข้อ		รวม 76 ข้อ
ผลการรวบรวม วิเคราะห์ ความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 23 ท่าน ด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบแรก สังเคราะห์ได้ 3 ประเด็นใหม่ 6 มิติ รวมทั้งสิ้น 172 ข้อ					

หลังจากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมได้เสร็จสิ้นลงในวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2553 ผู้วิจัยพบว่าข้อมูลที่ได้รับมีประเด็นใหม่ ที่เป็นแนวคิดคนละขั้ว จากนักวิชาการที่มีมุมมองในเรื่องความพอเพียงแบบตรงกันข้ามจากที่ได้สัมภาษณ์ตั้งแต่เริ่มต้น ทำให้สามารถกระทำได้ 2 ประการ ประการแรก ผู้วิจัยสามารถอธิบายให้นักวิชาการที่มีมุมมองด้านความพอเพียง และเคยมองเฉพาะด้าน ได้มีการมองอีกมุมตามงานที่ผู้วิจัยต้องการนำเสนอ ซึ่งนักวิชาการเหล่านี้ต่างยอมรับว่าไม่เคยมองมุมนี้มาก่อน และยอมรับว่าสามารถปรับใช้ได้เหมือนกัน

ส่วนนักวิชาการที่สัมภาษณ์เพิ่มเติมอีกหลายท่าน ไม่มีประเด็นแตกต่าง ซึ่งผู้วิจัยถือว่าเป็นการยืนยันถึงข้อมูลที่ได้รับมาก่อนหน้า และทำให้สามารถปิดการรับข้อมูล ถือว่าการค้นหาความหมาย ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงครั้งนี้ เพียงพอแล้วที่จะนำมาพัฒนาเป็นแบบสอบถามต่อไปในรอบที่สอง

วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2553 จึงเป็นการสังเคราะห์และสรุปโดยผู้วิจัยนำมาจัดกลุ่มความหมายใหม่ที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญ คือ แบ่งเป็นการสืบสาน อนุรักษ์ และพัฒนา (ตาราง 4-2) อย่างไรก็ตาม ผู้เชี่ยวชาญที่ให้สัมภาษณ์ คือ รองศาสตราจารย์ ดร. ชัย โพธิ์สีตา ได้เตือนถึงเงื่อนไขที่ต้องให้แล้วเสร็จทันกำหนด ผู้วิจัยจึงนำเสนอแบบสอบถามในความหมายรูปแบบเดิมก่อน แล้วจึงจะนำแนวคิดที่ได้เพิ่มเติมในส่วนนี้มาเขียนสรุปเป็นการจัดหมวดหมู่ความหมายอย่างมีคุณค่าเพิ่มขึ้น เป็น 3 ประเด็น 6 รูปแบบ

3 ประเด็นใหม่ เป็นข้อมูลความรู้ที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ รองศาสตราจารย์ สุวิทย์ จิระมณี แล้วนำมาดัดแปลงให้สอดคล้องกับข้อมูลในงานวิจัย ประเด็นแรก คือ แบบแผน (pattern) ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นสามารถนำมาใช้อธิบายความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงได้ในรูปของการอนุรักษ์เรื่องราวเกี่ยวกับอดีต ประเด็นที่สอง ประพฤติ (behavior/deeds) คือการสืบสานความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงในปัจจุบัน ส่วนประเด็นสุดท้าย คุณค่า (value) คือการมุ่งพัฒนาคุณค่าของความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงในอนาคต

ส่วน 6 รูปแบบ เป็นข้อมูลความรู้ที่ได้รับจาก รองศาสตราจารย์ ดร. พงษ์สวัสดิ์ สวัสดิพงษ์ ซึ่งท่านได้ชี้ประเด็นความหมายที่ผู้วิจัยยังขาดความรู้อย่างลึกซึ้ง ดังนั้น ผู้วิจัยได้นำมาสร้างสรรค์ใหม่โดยอธิบายร่วมกับ 3 ประเด็นใหม่ แสดงการก่อรูป 3 ประเด็น 6 รูปแบบ ในตาราง 4-2 จะได้นำเป็นแนวทางการอภิปรายผลการพัฒนาแบบสอบถามด้วยเทคนิคเดลฟายต่อไป 3 ประเด็น 6 รูปแบบ แบ่งลักษณะการอธิบาย ดังนี้

อนุรักษ (อดีต) : แบบแผน (pattern) ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ขนบธรรมเนียม และ
แนวทางปฏิบัติ

สืบสาน (ปัจจุบัน) : ประพฤติ (behavior/deeds) ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ เป็นผล และ
ตัวควบคุม / นำให้ทำตาม

พัฒนา (อนาคต) : คุณค่า (value) ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ มูลค่า และ ระบบการให้
คุณค่า

แบบสอบถามรอบที่สอง (ภาคผนวก ค) จำนวน 143 ข้อ การสังเคราะห์แบบสอบถาม
ครั้งที่สอง จากเดิม 172 ข้อ ลดลงเหลือ 143 ข้อ ลดลง 29 ข้อ เป็นการสังเคราะห์ด้วยตนเอง จากรอบ
แรก เสร็จสมบูรณ์เป็นแบบสอบถามในวันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ.2553 ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ที่ตอบ
แบบสอบถามรอบแรก โดยทางไปรษณีย์จำนวน 28 ท่าน ในวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2553 วันที่ 3
ธันวาคม พ.ศ. 2553 ได้รับคืน จำนวน 18 ฉบับ ซึ่งเป็นขั้นต่ำที่สามารถนำมาคำนวณได้ด้วยเทคนิคเดล
ฟาย (อย่างน้อย 17 ฉบับ) แต่ผู้วิจัยได้ติดตามทวงถาม พบว่า ผู้เชี่ยวชาญกำลังจะจัดส่งให้อีกจึงได้ยึด
ระยะเวลา รอคอยแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลตอบกลับมากที่สุด

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้ง 18 ฉบับที่ได้รับคืนมาในรอบที่ 2 จากผู้เชี่ยวชาญ มาวิเคราะห์หา
ค่าร้อยละ ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) โดยใช้โปรแกรม
สำเร็จรูป SPSS for Windows และคำนวณหาความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 1 กับควอไทล์ที่ 3 ค่า
พิสัยระหว่าง ควอไทล์ที่คำนวณได้ของแนวโน้มใดที่มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.75 แสดงว่าความคิดเห็น
ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญสอดคล้องกัน (Consensus) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของแนวโน้มใดมีค่ามากกว่า
1.75 แสดงว่า ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชียวชาญนั้นไม่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 4-3 เหตุผล ข้อเสนอแนะ จากผู้เชี่ยวชาญที่ตอบแบบสอบถามรอบสอง (3 ธันวาคม พ.ศ. 2553)

IQR รหัส		คำถาม	เหตุผล/ข้อเสนอแนะ
P1(11) 2.00	P11	P11ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว	P11ไม่เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน, การสร้างความอุดมสมบูรณ์จากธรรมชาติและสภาพแวดล้อม, คิดว่าไม่เกี่ยวกัน อย่างนี้มันเป็นคนละเรื่องเลย, ข้อนี้ตอบลำบากครับ เพราะไม่สื่อกับ 1,2,3,4,5 เท่าไร แต่ก็ตอบมาเพราะ หากขยัน, เป็นวิถีชีวิตของชุมชนเกษตรกรรมยังไม่ก่อเกิดวัฒนธรรม, เป็นสิ่งที่ทำให้คนรู้จักทำมาหากิน ขยัน ไม่ขี้เกียจ
2.00	P12	P12ตำข้าวสารกรอกหม้อ	P12ไม่เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน, คิดว่าไม่เกี่ยวกัน อย่างนี้มันเป็นคนละเรื่องเลย, วลีนี้คนทั่วไปมักจะไม่นึกซึ่งกับวลีนี้ เช่น คนมักจะเข้าใจว่า (อาจ) ไม่มีจะกิน (ก็ได้), การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าไปวัน ๆ, เป็นการทำของคนไม่รู้จักทำมาหากิน ขี้เกียจ
1.75	P13	P13ไม่ซิงสุกก่อนห้าม	P13การทำอะไรก่อนเวลาที่เหมาะสมย่อมมีผลเสียมากกว่าผลดี, เป็นการฝึกควบคุมและสร้างคุณค่าให้ตัวเอง, ไม่ค่อยเกี่ยวกัน, วัฒนธรรมเป็นเรื่องการสั่งสม สืบทอด มีการอนุรักษ์ พัฒนา อย่างต่อเนื่อง, ไม่ทำให้เกิดผลเสียต่าง ๆ ตามมา เช่น มีลูกก่อนวัยอันควร ยังไม่รู้จักทำมาหากิน ผลเสียต่อสังคมอีกมากมาย
1.00	P14	P14ครอบครัวผัวเดียวเมียเดียว	P14จะช่วยให้ครอบครัวอบอุ่น ลดการหย่าร้าง ลดการทะเลาะเบาะแว้งในสังคมและชุมชน สังคมมีความสุข, ฝึกเคารพผู้อื่นและให้เกียรติกัน, เป็นค่านิยมของวัฒนธรรมไทยทั่วไป, ทำให้มีรายจ่ายไม่เพิ่มขึ้น เนื่องจากภรรยาเยาะและลูก
1.00	P15	P15การเลี้ยงดูบุพการี	P15ความกตัญญูเป็นเครื่องหมายของคนดี, เป็นค่านิยมที่คนไทยให้ความสำคัญเรื่องกตัญญู กตเวที, การเลี้ยงดูบุพการีจะเป็นการทำเป็นแบบอย่างให้ลูกหลานได้เห็นเป็นตัวอย่าง เมื่อยามเราแก่เฒ่าลูกหลานจะได้ดูแลเราอย่างกับที่เราเคยดูแลพ่อแม่ ทำดีไว้ให้ลูก ทำถูกไว้ให้หลาน
1.00	P16	P16มีความละเอียดรอบาป	P16เมื่อคนในสังคมมีความละเอียดรอบาปสังคมมีความสงบ เพราะไม่มีการเบียดเบียน, เป็นคุณธรรมของคนทั่วไปพึงมี, เพราะการลดรอบาปก็จะไม่กล้าทำบาป ไม่กล้าทำอกุศล เพราะการทำบาป เช่น ผิดศีล5 ทำให้เกิดผลเสียต่าง ๆ เช่น เสียทรัพย์ เสียสุขภาพ

1.00	P17	P17มีสำนึกบาปบุญคุณโทษ	P17การรู้ดี/ชั่ว ควร/ไม่ควร จะช่วยให้ไม่มีการเบียดเบียน จิตใจพัฒนา, คนละเรื่องกัน, เป็นคุณธรรมของคน ควรมีความสำนึก, การสำนึกบุญคุณ คือ รู้จะตอบแทนบุญคุณสิ่งที่มีคุณแก่เรา เมื่อรู้คุณต้องรู้จักรักษาให้ดี เช่น รู้จักบุญของคน ของสิ่งของ ของสัตว์ รู้จักบุญคุณของคนทำให้อยู่ในสังคมอย่างสงบสุข รู้จักบุญคุณของสิ่งของ คือรู้จักเก็บรักษาข้าวของไม่ให้สูญเสียหรือเสียหายไม่ต้องเสียทรัพย์สินในการซ่อมบำรุงหรือจัดซื้อใหม่
2.00	P18	P18เชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม	P18กฎแห่งกรรมเป็นเรื่องของความสมเหตุสมผลของการกระทำ, เน้นที่ทำได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว, เพื่อความเข้าใจกฎแห่งกรรม, เพราะการเชื่อกรรมเกินไปทำให้คนไม่รู้จักดิ้นรนทำมาหากิน เช่น บางคนเชื่อว่ากรรมทำให้เราเกิดมามากจน เพราะกรรมเก่า จึงไม่ดิ้นรนทำมาหากิน
.75	P19	P19พวกไม่พอด้านเศรษฐกิจ แต่จิตใจพอ เช่น เชื่อในบางสิ่ง จะยอมรับด้านเศรษฐกิจและสามารถดำรงอยู่ได้ สามารถออกจาก การดำเนินชีวิตประจำวันได้	P19ไม่ clear, อาจจะมีบางกรณีที่มีความพอใจในด้านเศรษฐกิจอยู่แล้ว แต่อยากจะเปลี่ยนวิถีชีวิตให้เป็นแบบพอเพียงลดฟุ้งเฟ้อ, อ่านแล้วไม่ค่อยเข้าใจ, แบบแผนต้องชัดเจน, ? ไม่เข้าใจเจตนาของข้อนี้, ไม่ค่อยเข้าใจข้อความที่ตั้งมาครับ หากเปลี่ยน “ออกจาก” เป็น “ออกไป” น่าจะสื่อความหมายกว่าครับ, ไม่ใคร่เข้าใจ “ออกจาก”, อ่านแล้วไม่ค่อยเข้าใจ (หาคำที่ชัดเจนกว่านี้ได้ไหม?) เช่นเอาให้อาจารย์ที่สอนภาษาไทยเขียนให้กระชับ, เศรษฐกิจพอเพียง ที่สำคัญคือ ใจ ถ้าบางคนมีใจไม่พอ ก็ต้องแสวงหา ดิ้นรน เพื่อสนองความต้องการของตนเอง อาจทำให้เป็นหนี้เป็นสิน แต่ถ้าจิตใจพอ อยู่ยังงี้ก็เป็นสุข
1.00	P110	P110เคารพผู้ใหญ่ เชื่อฟังบิดามารดา	P110ขณะเดียวกันผู้ใหญ่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดี, เป็นคุณธรรมที่ดีของคนทั่วไป, ทำให้เกิดผลดีมากกว่า ถ้าไม่เชื่อฟังก็จะทำให้ผลเสียตามมา เช่น หลงผิด ติดยา หลงอบายมุข ต้องเสียทรัพย์ ติดคุก ติดตาราง
1.75	P111	P111ช่วยเหลือให้ว้าวาน (ลงแขก)	P111ส่งเสริมความสามัคคี สุขา สังฆมัสสะ สามัคคี ความสามัคคีของหมู่คณะทำให้เกิดความสุข, สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ, เป็นการสร้างความสามัคคีกันให้สังคม งานบางอย่างที่ช่วยเหลือกันได้ไม่ต้องจ้าง
P2(30).00	P21	P21แบบแผนของความพอเพียงอยู่ในการจัดการตนเองของคนที่สืบทอดมา	P21อาจจะเป็นแบบแผนที่คิดขึ้นใหม่ เป็นทฤษฎีใหม่และสนับสนุนวัฒนธรรมพอเพียง, เพิ่มการเรียนรู้, น่าจะให้...ภาษาไทยอ่านด้วยแล้วปรับการเขียนน่าจะแจ้ง, แบบแผนวัฒนธรรมเกิดจากพื้นฐานจากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและพื้นฐานทางวัฒนธรรม, แบบแผนภูมิปัญญา ประเพณี วัฒนธรรมที่ดีและอยู่ในหลักความพอเพียงมีอยู่ แต่ก็มีที่ผิดหลักความพอเพียง เช่น งานบุญ งานศพ งานแต่ง

1.25	P22	เช่น ภูมิปัญญา ประเพณี วัฒนธรรม P22แบบแผนที่เปลี่ยนไป ต้องคิดใหม่ เป็นการจัดการ การกำหนดเองในวิถีใหม่ ชีวิตใหม่	ที่ฟุ่มเฟือยจนเกินไปก็มี P22อาจจะนำแบบแผนเดิมมาปรับใช้ให้เหมาะสมมากขึ้น แทนการคิดขึ้นใหม่ทั้งหมด, สถานการณ์เปลี่ยนไป วัฒนธรรมเดิมต้องปรับเปลี่ยน หรือจัดระดับ, ไม่เข้าใจว่าหมายความว่าอย่างไร, เป็นเรื่องจำเป็น เพราะสังคม เศรษฐกิจ การเมือง สภาพสิ่งแวดล้อม เปลี่ยนไป เราคงต้อง คิดใหม่บ้าง กำหนดเองบ้าง, น่าจะให้.ภาษาไทยอ่านด้วย แล้วปรับการเขียนน่าจะแจ้ง, แบบแผนบางอย่าง เปลี่ยนไป เพื่อให้เหมาะสมกับวิถีชีวิตในสังคมใหม่, การคิดใหม่ ทำใหม่ แต่ต้องตั้งอยู่ในความคุ้มค่า ไม่ประมาท มีเหตุผลในการ กำหนดในวิถีใหม่ ชีวิตใหม่
1.25	P23	P23การดำรงชีวิต การ ทำงาน การเลือกอาชีพการ ทำงาน ตามจุดหมายของ การดำเนินชีวิต คือ ทำ ความดีนำความรวย มีพอ ไม่เดือดร้อนจึงนำไปสู่ พอเพียง	P23ช่วยให้คิดถึงและแสวงหาคุณค่าแท้มากกว่าคุณค่าเทียม, นำความรวย มีพอ ไม่เดือดร้อน แก่เป็น ทำอาชีพสุจริต รู้จักพอ ไม่ก่อ ความเดือดร้อนให้ใคร, เห็นด้วยอย่างยิ่ง, น่าจะให้.ภาษาไทยอ่านด้วย แล้วปรับการเขียนน่าจะแจ้ง, เศรษฐกิจพอเพียงที่สำคัญคือใจ ถ้าใจดีเป็นบุญเป็นกุศล ก็ยอมไม่เดือดร้อน
1.00	P24	P24ความรับผิดชอบ องค์การตามบทบาท หน้าที่ มโนสำนึก บนฐาน ทางสายกลาง มีเหตุผล นึก ถึงส่วนรวมเป็นหลัก เพื่อ ควบคุมการดำเนินชีวิต	P24การทำตามหน้าที่บทบาทของตนเอง ทำให้เกิดความสุข ไม่เสียหาย เช่น พ่อแม่ลูก ทำตามหน้าที่ของตน ก็จะเกิดความสุขใน ครอบครัวไม่เดือดร้อน ฯลฯ
1.00	P25	P25การรู้จักกำลังของ ตัวเองให้ดีในทุกมิติ ได้แก่ มิติทางกายภาพ มิติทาง สติปัญญา มิติเครือข่าย	P25การรู้จักตนเองในแง่มุมต่าง ๆ เป็นเรื่องปรับตัวให้เหมาะสมกับทุกสถานการณ์, เพราะการทำอะไรเกินกำลังของตนเองจะทำให้ เกิดผลเสียมากกว่าผลดี เช่น การทำนา เรามีความสามารถทำได้ 10 ไร่ แต่อยากได้มากทำมากกว่านี้ จะทำให้ดูแลไม่ทั่วถึงผลผลิตก็ ไม่ดี

1.25	P26	P26พอเพียงเกี่ยวกับวัตถุ เป็นเรื่องของการบริโภค	P26ทุกวันนี้เราบริโภคนิยมมากเกินไปอาจจะเป็นเพราะการ propaganda ผ่านสื่อต่าง ๆ จนเกินพอดี, วัตถุนิยมเป็นเรื่องสำคัญในการเข้าสู่วัฒนธรรมพอเพียง, วัตถุไม่ใช่เรื่องของการบริโภคอย่างเดียว มีเครื่องอุปโภค ฯลฯ
2.00	P27	P27พอเพียงเกี่ยวกับจิตใจ เป็นเรื่องของพฤติกรรม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	P27ต้องมียังมากด้านจิตใจ, พอเพียงด้านจิตใจก็สำคัญหากจะแก้ไขต้องแก้ที่จิตใจด้วย, พอเพียงเกี่ยวกับจิตใจ คือ ความพอใจในสิ่งที่ตนมี แล้วใช้สิ่งของที่ตนมี
1.00	P28	P28เป็นคนที่มื่อสละในการใช้ชีวิตประจำวัน หรือดำเนินชีวิต ถ้ามีเหลือพอ จึงจะสามารถวางแผนการดำเนินชีวิตตนเองได้	P28ไม่จำเป็นต้องมีเหลือแล้วจึงแบ่งปัน เราสามารถแบ่งปันได้แม้มีน้อย = มีน้อยใช้น้อย, มีหลายประเด็นเข้าใจยาก, อยากให้อาจารย์ภาษาไทยอ่านประโยคนี้แล้วกล่าใหม่?, การใช้ชีวิตอิสระในชีวิตประจำวัน หรือการดำเนินชีวิตก็ไม่ควรที่จะเบียดเบียนตนเองและผู้อื่นให้เดือดร้อน
3.00	P29	P29พวกที่พอเพียงได้ เป็นคนที่รู้สึกขาดในบางสิ่ง คนเหล่านี้พอด้านเศรษฐกิจ แต่ไม่พอด้านจิตใจจึงยอมรับสภาพ ปรับตัวให้อยู่ได้	P29จะพอเพียง ทั้งสองอย่างต้องไปด้วยกัน, ในหลักการแล้ว คนที่อยู่พอเพียงจะไม่รู้สึกขาด เพราะสำหรับคนเช่นนั้น ถึงมีน้อยก็พอเพียงได้, ข้อความนี้ค่อนข้างเป็น dilemma อ่านแล้วตอบยากครับ, แก้เป็น แม้ไม่พอด้านจิตใจ ก็สามารถยอมรับสภาพ, อยากให้อาจารย์ภาษาไทยอ่านประโยคนี้แล้วกล่าใหม่?, การพอเพียงมักจะเกิดจากการรู้สึกขาดในเรื่องจิตใจและเศรษฐกิจจากส่วนใหญ่, ถ้าจิตใจรู้ว่าพอเพียงได้ถือว่าเป็นการพอเพียง
2.25	P210	P210การอบรมสั่งสอนบุตรหลานของคนในสังคม	P210ไม่ชัดเจน, แทบเป็นคนละเรื่องเลย, การอบรมสั่งสอนบุตรหลานของคนอื่น จะทำได้ยากและไม่ได้รับการยอมรับ นอกจากเป็นครูผู้สอนในสถาบันการศึกษาหรือเป็นพระ, อบรมเรื่องอะไร?, การอบรม สั่งสอนอย่างเดียวไม่พอ ควรจะให้ปฏิบัติตามด้วย, การอบรมสั่งสอนบุตรหลานทำให้บุตรหลานไม่หลงผิดไปตกอยู่ในอบายมุข บุตรหลานจะเป็นคนดีของสังคม
1.00	P211	P211ประพุดิตตามอัตภาพ วิถีชีวิตสมถะ แต่ไม่เกียจคร้าน มีวิถีชีวิตที่	P211ถ้าสร้างได้จะทำให้คนมีความสุขมาก, นั่นแหละพอเพียง, เดิมสมถะ “ที่เรียบง่าย” ตัด “มีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย”, วิถีชีวิตสมถะ ไม่เกียจคร้าน มีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายเป็นเรื่องสำคัญ, ความพอเพียงคือ การรู้จักอัตภาพของตนเอง เช่น ความรู้ ความสามารถและกำลังแรงงานตนเองในการประกอบอาชีพ ถึงแม้จะขยันก็ตาม แต่ไม่มีความรู้ความสามารถ ไม่รู้จักประมาณกำลังความสามารถของตนก็ผิด

1.25	P212	เรียบง่าย P212แนวปฏิบัติของศาสนาพุทธ ดำเนินชีวิตสายกลาง สะสมบุญบารมีพระคุณ โดยมีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา มากกว่าสะสมเงินทองหรืออำนาจ	P212ศาสนาอะไรก็พอเพียงได้, “พระคุณ” นำเอาออก, แนวปฏิบัติทางพุทธศาสนาเป็นหลักธรรมที่สำคัญ, เงินทองสำคัญก็จริง แต่ว่าถ้าคนไม่มีศีลธรรม ก็ทำให้เงินทองหมดได้ และทำให้เกิดความเสื่อมเสียได้
3.00	P213	P213คนที่รวยที่สุด คือคนที่ทำบุญ ทำทานให้ผู้อื่น และสังคมมากที่สุด *ผู้เชี่ยวชาญบางท่านเข้าใจความหมาย รวยไม่ตรงตามที่ต้องการสื่อ	P213พอเพียงไม่ใช่เรื่องของความรวย ความจน หรือการทำบุญ ทำทาน, รวยความสุขหรือรวยทรัพย์สินเงินทอง, ไม่แน่นอนเสมอไป, คนรวยที่สุด ทำบุญแต่ละครั้งเป็นจำนวนเยอะและมากกว่าคนจน และคนจนถึงจะให้น้อยและการให้ของคนจนอาจจะให้บ่อย ๆ กว่า
2.00	P214	P214เป็นเครือข่ายมากกว่าคู่แข่ง	P214แข่งขันก็ได้ ถ้ารู้จักประมาณตนและไม่เสียดาย, เป็นการสร้างความเข้าใจอันดี ลดปัญหาและอุปสรรคทั้งปวง, การสร้างเครือข่ายจะเป็นการใช้ทรัพยากรในชุมชนให้หมุนเวียนกันในกลุ่มและทำให้เศรษฐกิจเกิดการหมุนเวียนในชุมชน ช่วยเหลือเกื้อกูลกันทำให้เกิดกลุ่มที่เข้มแข็งและเกิดอาชีพ
2.00	P215	P215นิยมไทย	P215การนิยมไทยได้รับการปลูกฝังผ่านอุดมการณ์ชาตินิยม, นิยมอะไรก็ได้ ไม่จำเป็นต้องไทย, แต่ไม่ใช่นิยมแบบงมงาย ควรต้องมีเหตุผลอยู่บ้าง สังคมอื่นก็มีสิ่งที่ดีงามที่เราพอนิยมได้อยู่บ้าง, เติม “รักประเทศไทย นิยมไทย”, ความภูมิใจในความเป็นวัฒนธรรมไทยเป็นเรื่องของความพอเพียง, จำทำให้เกิดการผลิตเองใช้เอง เหลือก็ขาย ทำให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองในประเทศ
1.25	P216	P216รู้ความหมาย เห็นคุณค่า ยอมรับ	P216ไม่ชัดเจน, ความหมายของอะไรละ?, รู้ความหมาย เห็นคุณค่า ยอมรับ มันลอย ๆ ไม่รู้ว่าอะไร, เป็นพื้นฐานของวัฒนธรรมพอเพียง, ต้องรู้ความหมายของคุณค่า ของงานสิ่งของที่เรจะทำ ทำไปไม่รู้ความหมาย ด้อยคุณค่าก็เป็นการงมงาย และต้องยอมรับ

1.00	P217	P217แลกเปลี่ยนกัน มีจิตสำนึกของการแบ่งปัน การอยู่ร่วมกัน โดยไม่เบียดเบียน	P217ความร่วมมือ ร่วมใจ เป็นเรื่องของคุณธรรมด้านความสามัคคี ประองตอง, การแลกเปลี่ยนและแบ่งปันกันจะทำให้เกิดการสร้างเครือข่ายและร่วมกันผลิตและใช้ กิน ในชุมชน ทำให้เกิดกลุ่มแข็งแรงมีอำนาจในการต่อรอง
1.00	P218	P218หลักการดำเนินชีวิตประจำวัน การกิน การอยู่ การใช้ การประกอบอาชีพควรพึงพอดตนเอง	P218การพึ่งพาตนเอง เป็นเรื่องของการดำเนินชีวิตที่มั่นคง, การกิน การอยู่ การใช้ การประกอบอาชีพด้วยตนเองเป็นสิ่งจำเป็นเบื้องต้นและสำคัญมากของความพอเพียง
1.00	P219	P219มนุษย์ สัตว์ สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ อยู่ด้วยกันอย่างสมดุล ภายใต้กฎระเบียบ	P219ภายใต้กฎของธรรมชาติ, ความสมดุลของมนุษย์ สัตว์ และธรรมชาติเป็นเรื่องของการเกื้อกูลกัน, มนุษย์ สัตว์ และสิ่งแวดล้อมควรเคารพกฎระเบียบของกันและกัน
2.00	P220	P220ความสุขในชีวิต	P220ไม่ชัดเจน, อาจจะต้องมีความสงบอยู่ด้วย, เพิ่ม ของคนทั่ว ๆ ไป ในสังคมปัจจุบัน, น่าจะเน้นมีจิตใจที่สุขสงบ (บ้าง), เกิดจากวัฒนธรรมพอเพียงอย่างหนึ่ง, ความพอเพียงคือ การกิน การใช้ การทำงานอย่างมีความสุข คือไม่มีความโลภอยากได้จนเกินไป บางครั้งอาจทำให้เกิดการกั๊กม หรือทำงานผิดพลาด ทำให้เกิดความเสียหาย ทำให้เป็นทุกข์เพราะความไม่พอเพียง
1.25	P221	P221สังคมเครือญาติในชนบท ความสามารถของชุมชนในการสืบสานปรับเปลี่ยนและสืบทอด	P221การสืบทอดลดน้อยลงไปเพราะลูกหลานไม่อยู่บ้าน แต่เข้ามาทำงานตามโรงงานในเมืองกันมากขึ้น, ไม่รู้ว่าสืบทอดอะไร?, วัฒนธรรมในชนบทเป็นโครงสร้างส่วนใหญ่ของประเทศ, การปรับเปลี่ยนให้เกิดประโยชน์สูงสุด
2.00	P222	P222สร้างจิตสำนึก ความรับผิดชอบ คุณธรรม จริยธรรม ตระหนักในศักยภาพชุมชน	P222ตระหนักในศักยภาพชุมชน (อาจจะแยก), มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาและความพอเพียง

1.00	P223	P223อยู่ร่วมกันอย่างสุข สงบ มององค์กรรวม เกิด ความสมดุล สังคมสงบสุข ปราศจากความขัดแย้ง สร้างและธำรงความเป็น ชาติ	P223การมองภาพกว้างจะทำให้เข้าใจความมั่นคงของชาติได้ดี, การร่วมมือกันและความสามัคคีทำให้เกิด
1.00	P224	P224ผู้นำควรเป็นตัวอย่าง	P224ปัญหา คือ จะทำอะไรให้ผู้นำไปปฏิบัติ, ไม่เกี่ยวข้อง, เห็นด้วย ผู้นำควรประพฤติปฏิบัติเป็นตัวอย่าง เพราะมีอำนาจหน้าที่, เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.00	P225	P225ลดความอยาก ส่วนเกิน ใช้ชีวิตตาม อัตภาพเท่าที่สภาพความ เป็นอยู่และสภาวะ เศรษฐกิจจะเอื้ออำนวย	P225ปัญหา คือ การสร้างจิตสำนึกในจุดนี้จะต้องทำอย่างไรบ้าง, จังหวะวรรคตอนที่ทำมามีผลทำให้ทั้ง, การรู้จักพอเพียงในการดำรงชีวิตจะทำให้มีความสุข, มีน้อยก็ใช้น้อย มีมากก็ใช้มาก แต่ให้อยู่ในหลักความสันโดษ คือพอใจในสิ่งที่ตนมีและไม่ทำให้ตนเองเดือดร้อน
2.00	P226	P226มีความต้องการ ปัจจัยพื้นฐานเสมอตัว	P226เสมอตัว คืออะไร?, ความพอเพียงไม่ยากได้จนเกินกำลังความสามารถของตนเอง จนทำให้เป็นหนี้เป็นสิน
2.00	P227	P227ครองชีวิตโดยใช้หลัก ทางศาสนาเป็นเครื่องนำ ชีวิต	P227ทุกศาสนาสอนให้ทำความดี และลดละความชั่ว อบายมุขทั้งหลาย อันทำให้เกิดความเสื่อมเสียต่าง ๆ
1.00	P228	P228อยู่กับธรรมชาติอย่าง สมดุล ไม่ทำลายธรรมชาติ ใช้ธรรมชาติคุ้มครองเรา	P228ข้อนี้คล้าย ๆ กับข้อ 19 ครับ รวมทั้งเราต้องคุ้มครองธรรมชาติด้วย, มนุษย์กับธรรมชาติ มีความผูกพันเกื้อกูลกัน, ธรรมชาติมีความสมดุลของธรรมชาติอยู่แล้ว แต่มนุษย์ใช้สิ่งที่เป็นสารเคมีทำให้ธรรมชาติผิดปกติ
2.00	P229	P229พิธีกรรม กิจกรรม รูปแบบ การจัดการ วัฒนธรรมท้องถิ่น	P229พิธีกรรม กิจกรรม รูปแบบ วัฒนธรรมที่ดีมีอยู่เยอะ แต่ก็มีบางอย่างที่อยู่ในพิธีกรรมที่เกินความจำเป็นไม่ถูกต้อง

2.00	P230	P230เข้าใจถึงแก่นแท้ของชีวิต	P230ถ้าเข้าใจถึงแก่นแท้ของชีวิตแล้ว ก็มีความพอเพียงด้วยตัวของมันเอง ไม่ต้องการ ไม่มีความอยากมี อยากเป็น อยากได้อีกแล้ว
B1(15) 2.00	B11	B11ให้ความสำคัญกับพิธีกรรมมากกว่าแนวปฏิบัติจริง จัดให้มีพิธีกรรมประเพณีดั้งเดิมของชุมชนสม่ำเสมอ	B11ปรับเปลี่ยนเพื่อให้คงสมัยกับกลุ่มคนต่าง ๆ แต่คงไว้รากเหง้าเดิม, พิธีกรรมต้องปรับให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน, ต้องพิธีกรรมที่เป็นหลักเหตุผล, พิธีกรรมคงช่วยอะไรไม่ได้มาก ดังนั้น ควรเน้นการปฏิบัติจริงเป็นรูปธรรมด้วย, พิธีกรรมที่ดีและมีคติธรรมแฝงอยู่ด้วยทุกอย่างในทุกงานประเพณีและศาสนพิธีต่าง ๆ แต่คนส่วนมากไม่รู้ ทำให้ติดพิธีกรรม ทำให้เกิดความมั่งงาย
2.00	B12	B12ต้องเข้าใจอย่างถ่องแท้กับวัฒนธรรมต่างชาติที่รับเข้ามา	B12พื้นฐานวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน อาจจะสร้างความสับสนและขัดแย้งกันได้, จำเป็นอย่างยิ่งว่าวัฒนธรรมต่างชาติที่รับเข้ามา เหมาะกับคนไทยหรือเปล่า เช่น แบบบ้านของต่างชาติทำให้ต้องจ่ายอย่างอื่นตามมา ค่าไฟ แอร์ ฯลฯ
2.00	B13	B13คนประกอบอาชีพทำนา ทำไร่ โครงการพอเพียงด้านเกษตรกรรมผสมผสาน	B13เพิ่ม มีความพอเพียงในการดำเนินชีวิต, อาชีพเกษตรกรรมเหมาะสมกับการดำเนินชีวิตของคนไทย, ความพอเพียงมีทุกอาชีพ ไม่เฉพาะอาชีพทำนา ทำไร่
2.00	B14	B14การรักษาวัฒนธรรมทั้งภาษาและการแต่งกายของไทย	B14เพิ่ม เป็นพื้นฐานด้านการรักษาวัฒนธรรมไทยได้ส่วนหนึ่ง, วัฒนธรรมทางภาษาและการแต่งกายเป็นสิ่งแสดงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมได้ดีกว่าสิ่งอื่นในเวลาอันสั้น
2.00	B15	B15การแบ่งปัน (ทำอาหารแจกเพื่อนบ้าน ใส่บาตร)	B15เพิ่ม และช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้านแรงงาน, อยากให้เพิ่มแบ่งปัน วิถีคิดที่ดีงามสู่คนอื่น เช่น ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือคนอื่น ๆ เมื่อเขาคิดไม่ออก (ชี้ทางออกบอกทางให้ ฯลฯ), สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนไทยที่นับถือพุทธศาสนา, ทำให้เกิดความเอื้อเฟื้อเกื้อกูลต่อกันในสังคม
2.00	B16	B16รวบรวมประวัติ ความเป็นมา ตำนานของชุมชน	B16การวิจัยเชิงคุณภาพจะช่วยให้, ที่มา-ภูมิหลังเป็นพื้นฐานในการเข้าใจตนเอง ที่จะอนุรักษ์หรือพัฒนาสู่ปัจจุบันและอนาคต, ทำให้รักชุมชนของตนเองและรักษาสืบต่อไป
1.00	B17	B17ร่วมมือสร้างเอกลักษณ์ที่ภาคภูมิใจของชุมชน รู้รัก	B17แต่ไม่ใช่ชาตินิยมจนขาดเหตุผล, เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ช่วยสร้างความรัก ความผูกพัน, ควรส่งเสริมให้เกิดความภาคภูมิใจ

1.75	B18	ถิ่นบ้านเกิดและเผ่าพันธุ์ ชาตินิยม B18เยาวชนได้รับการ ถ่ายทอดภูมิปัญญา	B18"ภูมิปัญญา" ใช้คำอื่นได้ไหม?, ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานความรู้ที่สำคัญ สามารถพัฒนา-ประยุกต์ให้ทันสมัยได้, ภูมิปัญญาที่ดั่งาม และมีประโยชน์ควรถ่ายทอดและอนุรักษ์รักษา
1.00	B19	B19การหันหลังให้อบายมุข	B19ต้องมีวิธีการดำเนินการที่ชัดเจนในการสร้างจิตสำนึก, อบายมุขเป็นเรื่องทำลายความเจริญก้าวหน้า, เห็นด้วยมาก
2.00	B110	B110สยามเมืองยิ้ม	B110เดิม มีน้ำใจให้กัน สมกับเป็นสังคมของ, เป็นเสน่ห์ของคนไทยและคนต่างชาติ
2.00	B111	B111คนไทยมีความเมตตา ซื่อสัตย์ ซอบช่วยเหลือ ผู้อื่น เชื่อเรื่องบาปบุญคุณ โทษ	B111บางสิ่งเป็นเรื่องดี แต่ก็มีบางอย่างทำให้เสียระบบไปบ้าง, บางครั้งก็เป็นจุดอ่อนของคนไทย ทำให้ถูกหลอกลวงได้ง่ายของพวก ทุจริต
1.00	B112	B112รู้จักหา รู้จักเก็บ รู้จัก ใช้ ไม่ฟุ่มเฟือย ใช้สมตัว ประหยัด มีความอดทน รู้ เหตุรู้ผล	B112การรู้จักใช้ชีวิตที่เหมาะสมกับกำลังกาย-ใจ เป็นเรื่องสำคัญ, เห็นด้วย
2.00	B113	B113พอเพียงเกี่ยวกับวัตถุ เป็นเรื่องของการบริโภค	B113ความต้องการเกี่ยวกับวัตถุเป็นเรื่องต้นเหตุแห่งการฟุ่มเฟือย, ความพอเพียงเป็นของการดำรงชีวิตทุกอย่าง ไม่เฉพาะเรื่องของ การบริโภค
2.00	B114	B114พอเพียงเกี่ยวกับ หน้าตา เป็นเรื่องของ พฤติกรรม ความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคล	B114การพอเพียงเป็นเรื่องของการปฏิบัติจริง ประจักษ์ได้, ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลไม่จำเป็นต้องอยู่ที่หน้าตา

1.00	B115	B115การปรับตัวให้อยู่ให้ได้ เพื่อให้ชีวิตสามารถดำรงอยู่ได้	B115แต่ต้องอยู่ในกรอบของคุณธรรม, “ให้อยู่ให้ได้” เอาให้อาจารย์ภาษาไทยอ่านด้วย (ก็น่าจะดี), การดำเนินชีวิตสายกลางจะทำให้มีความสุข, เห็นด้วยเพราะการรู้จักปรับตัวให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าให้ปัจจุบัน
B2(14)	B21	B21เป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ	B21ผู้ให้ทำให้เกิดความสุขใจ, แต่ต้องไม่ให้เดือดร้อนตนเองและผู้อื่น
2.00			
1.00	B22	B22ไม่เบียดเบียนต่อสิ่งแวดล้อม	B22ตัด “ต่อ” ทิ้ง, สิ่งแวดล้อมเป็นทรัพยากรสำคัญในการดำรงชีวิตร่วมกัน, ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ เพราะเราต้องอาศัยสิ่งแวดล้อมธรรมชาติเป็นอย่างมาก
1.00	B23	B23ต้องตระหนัก ปลุกฝังตั้งแต่ระดับครอบครัว โรงเรียน มหาวิทยาลัย ที่ทำงานและสังคม	B23หากไม่เริ่มที่ครอบครัวก็จะตระหนักราย, “และ” เพื่อ ?, การปลุกฝัง ควรมีทุกระดับ, เห็นด้วย
1.00	B24	B24อยู่ร่วมกันอย่างสุขสงบ สมดุล	B24การเข้าใจกัน ย่อมเกิดความสามัคคีธรรม
1.00	B25	B25ตระหนักถึงคุณค่าร่วม และนำไปปฏิบัติอย่างเห็นความสำคัญแท้จริง อย่างเข้าใจ สังคมยอมรับ	B25มันมีประโยชน์หลายประโยชน์มาอยู่ที่เดียวกัน น่าจะแยกบ้าง ถ้ารวมได้ทีเดียวอาจจะเป็นแบบหนึ่ง แล้วอีกแบบหนึ่งที่ไม่เป็น ไม่ใช่ ผู้ตอบแบบสอบถามไม่รู้จะ ☐ อย่างไร(เวลาตอบแบบสอบถาม), เห็นด้วย
1.00	B26	B26ความมีน้ำใจ โอบอ้อมอารี ยิ้มแย้มแจ่มใส	B26เป็นการสร้างสัมพันธไมตรีอันดี ควรปฏิบัติอย่างยิ่ง, ทำให้เกิดความช่วยเหลือเกื้อกูลและเกิดความรักสามัคคีในชุมชน
1.00	B27	B27ไม่ยึดติดกับวัตถุนิยม การพอใจในสิ่งที่ตนมี	B27คนไทยส่วนใหญ่ให้คุณค่ากับวัตถุและคุณค่าทางวัตถุ เช่น เงิน เป็นต้น สำคัญว่าคุณค่าความเป็นมนุษย์, เข้าใจเรื่องสันโดษอย่างแท้จริงด้วยครับ, ควรมีวรรคตอน (ตรวจด้วย), ความต้องการด้านวัตถุนิยมเป็นเรื่องสำคัญต่อการสร้างความพอเพียง, เห็นด้วย
1.00	B28	B28พอประมาณ ไม่ตระหนี่ถี่เหนียวจนชีวิตต้องลำบาก	B28ในหลวงเคยดำรัสเรื่องนี้ไว้หลายครั้ง, การดำเนินชีวิตสายกลางเป็นเรื่องที่ดีที่สุด, เห็นด้วย

1.00	B29	B29การใช้ชีวิตเรียบง่าย ไม่ใช้อย่างฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็นหรือเป็นการระ	B29ตัด “เกินความจำเป็น”, การใช้ชีวิตเรียบง่าย ไม่ฟุ่มเฟือยจะมีความสุข, เห็นด้วย
2.00	B210	B210ปลูกฝังแนวคิด วิธีปฏิบัติให้เป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาวัฒนธรรมประเทศ	B210การปลูกฝังแนวคิดและสู่การปฏิบัติเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศ, เห็นด้วย
1.00	B211	B211ผู้นำต้องเป็นต้นแบบที่ดี มีแบบอย่างที่ดีจากทั้งภาครัฐกิจและภาครัฐ	B211ผู้นำเป็นต้นแบบที่ดี ทั้งภาครัฐและภาครัฐกิจ, เห็นด้วย
1.00	B212	B212คนต้องมีคุณธรรมทางสายกลาง ทำกับให้รู้ดี หรือ ไม่ดี	B212ตอนนี้สังคมเอนไปทางเป็นสีเทา ๆ ได้ (ซึ่งอันตรายมาก) แต่ขอให้แบ่งมาบ้าง, การมีคุณธรรมยึดเหนี่ยวเป็นเรื่องดี, เห็นด้วย
1.00	B213	B213การจัดการสิ่งต่าง ๆ ให้เกิดความคุ้มค่า เรียนรู้วิธีคิด (คิดยาว ไม่คิดสั้น คิดง่าย) การใช้ความรู้แบบองค์รวม	B213เห็นด้วย
2.00	B214	B214ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ อย่างเป็นระบบ เพื่อจัดการชีวิต งาน โครงสร้าง	B214เป็นเรื่องจำเป็นมาก, โครงสร้างอะไรนะ ? , เห็นด้วย
V1(18) 1.00	V11	V11รู้จักอ่อนน้อมถ่อมตน	V11แต่ไม่ใช่อ่อนแอ เพราะบางครั้งจะถูกคนที่หยาบกระด้างข่ม, เป็นการแสดงความเคารพต่อผู้หลักผู้ใหญ่ทำให้เกิดวัฒนธรรมที่ดีงามและความสงบสุข

1.00	V12	V12เมื่อต้องมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เป็นความจำเป็นที่จะต้องพอ เพราะมนุษย์อยู่กับสังคม คน การไม่พอจะมีผลกระทบกับคนอื่น เพื่อเป็นบรรทัดฐานให้สังคมอยู่อย่างสงบสุข	V12ตัด “ต้องมี” เปลี่ยน “บุคคล” เป็น “คน” อยู่กับสังคม คน ตัด “คน” อยากให้ครูภาษาไทยอ่านดู เพื่อให้กระชับ เข้าใจง่าย และ □ ได้ทันที, การอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขคือ ไม่กระทบต่อเพื่อนบ้าน ทำให้อยู่อย่างมีความสุข
2.00	V13	V13ความสามารถตอบสนองให้รู้สึกมั่นคงปลอดภัยและมีความสุขทั้งร่างกาย จิตใจ สิ่งแวดล้อมสังคม	V13เป็นปัจจัยที่ทำให้การดำรงชีวิตอย่างพอเพียง
1.00	V14	V14เห็นความสำคัญเรื่องอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยา รักษาโรคและที่อยู่อาศัย สามารถประเมินความต้องการพื้นฐานส่วนตัว เพื่อลดความสิ้นเปลืองส่วนเกินของสิ่งที่ใช้อุปโภคบริโภค	V14ทุกวันนี้พลเมืองเพิ่ม แต่เราอยู่ในภาวะ scarce resource หากไม่ลดทอนหน้าลำปากแน่ ๆ, การประเมินความต้องการพื้นฐานในปัจจัย4 จะช่วยลดส่วนเกินได้, ควรมีการทำบัญชีรายรับรายจ่ายในครอบครัว (บัญชีครัวเรือน)
1.00	V15	V15ความเหมาะสมของการดำรงชีวิตจุดมุ่งหมายของชีวิต ไม่ฟุ้งเฟ้อ โดยมีหลักการคิดหลักการดำรงชีวิต พัฒนาไปอย่าง	V15การดำรงชีวิตต้องมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาชีวิตที่มั่นคงและยืนยาว, การทำงานประกอบอาชีพต้องรู้ตัวตน รู้เท่าทัน และมีสติ คือ รู้จักประมาณ มีเหตุผล ไม่ประมาท

2.00	V16	มั่นคงตามลำดับขั้น รู้ตัวตน รู้เท่าทัน มีสติ V16ยิ้มแย้มแจ่มใส “สยาม เมืองยิ้ม”	V16ข้อนี้ดูจะคล้ายกับข้อ 10 ครับ,ซ้ำกับข้อ 10หน้า 8 ครับ, เป็นการสร้างความมีไมตรีต่อคนทั่วไป, จิตใจดีมีความสุขในชีวิต พอใจในชีวิต
1.00	V17	V17ทางสายกลาง ทำพอดี พอเพียง ไม่มากไม่น้อย	V17แต่ไม่ใช่เกียจคร้านนะครับ, ไกลเคียงกับข้อ 12 หน้า 9, เป็นหลักสำคัญในการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง, การทำพอดี พอเพียง คือตามกำลังความสามารถของตนเอง ตามกำลังทรัพย์ กำลังปัญญา
1.00	V18	V18ร่วมกันมากกว่าแข่งขัน รักความสงบ สันติ ไม่นิยม ความรุนแรง ไม่รุกรานผู้อื่น สังคมไทยอยู่เย็นเป็นสุข	V18แข่งขันได้ ถ้ารู้จักกำลังตัวเอง, เห็นด้วยอย่างยิ่ง, ดี เพราะเป็นการสร้างกลุ่มสร้างเครือข่ายทำให้เกิดความแข็งแรง เข้มแข็ง มีพลังในการต่อรอง
1.00	V19	V19ประหยัดอย่าง เหมาะสม ไม่ใช่ทรัพยากร ของชาติจนเกินจำเป็น เกิน พอ→บริจาคให้ผู้ขาด แคลน	V19เห็นด้วยอย่างมา เพราะเป็นหลักการของการพอเพียง, การใช้ทรัพยากรของชาติไม่เกินจำเป็น เป็นความพอเพียงเพื่อชาติ
2.00	V110	V110คุณค่าของวัฒนธรรม พอเพียง ถ้ามีในระดับต่ำ คือความมั่นคง ถ้ามีในระดับสูง คือ การ พัฒนา รู้จักตนเอง	V110?, แบ่งเป็นสองข้อ ข้อแรก 1 ข้อสอง 5, แบ่งเป็นสองข้อ 4 ทั้งสอง, ข้อแรก 1 ข้อสอง 3, ? ข้อแรก 3 ข้อสอง 5, อ่านแล้วไม่เข้าใจ, ไม่แน่ใจ, บางครั้งอาจไม่ใช่อย่างนั้น
1.00	V111	V111ความมั่นคงทางจิตใจ มีความสุข มีน้ำใจ ไม่ เบียดเบียน ไม่แก่งแย่งหรือ	V111ความมั่นคงทางจิตใจ เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง, ความพอเพียงคือไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน

1.00	V112	ความเห็นแก่ตัวจนขาดสติ V112ดำรงชีวิตอย่าง ปลอดภัย ร่วมกันใน สังคมไทยทั้งดงาม	V112ประโยคทำไมดูลอย ๆ (เลื่อนลอย), การดำรงชีวิตอย่างปลอดภัย ทำให้มีความสุขกายสบายใจ
2.00	V113	V113ความเป็นชาติ เป็น เอกลักษณ์ ประวัติศาสตร์	V113?, ทำให้ทราบความเป็นมา ความภาคภูมิใจในชาติ, คือความนิยมชาติ ไม่นิยมต่างชาติ ไม่หลงวัตถุนิยม
1.00	V114	V114ใช้เหมาะสม ไม่ ฟุ่มเฟือย ไม่สิ้นเปลืองใช้ อย่างยั่งยืนตรงตาม วัตถุประสงค์	V114เห็นด้วยอย่างยิ่ง, เห็นด้วย
1.00	V115	V115มีน้คง ถาวร คงอยู่ มี อยู่ ไม่ชั่วคราว	V115ยั่งยืน, เติม สังคมจะต้องช่วยกันดำรงรักษาวัฒนธรรมให้มีความ, ?, เป็นกรอบของการอนุรักษ์-พัฒนา-ส่งเสริมวัฒนธรรม, เห็น ด้วย
2.00	V116	V116มีคุณธรรม น้ำใจโอบ อ้อมอารี การช่วยเหลือ เกื้อกูลผู้อื่น	V116เป็นปัจจัยที่ทำให้ตนเองมีความสุขและผู้อื่นมีความสุข
1.00	V117	V117การแสดงออก การใช้ ชีวิตที่พึ่งพาตนเองได้	V117เพิ่ม ด้วยการกระทำจริง, การพึ่งพาตนเองได้เป็นวัฒนธรรมพอเพียง, ต้องพึ่งตนเองก่อนเป็นประการแรก
2.00	V118	V118เกิดกระบวนการ เรียนรู้ การอยู่ร่วมกัน	V118เติม การอยู่ร่วมกัน ก่อให้ ตัด การอยู่ร่วมกัน เพิ่ม ทางสังคมร่วมกัน, เติม “อย่างสงบสุข” ท้ายประโยค, เห็นด้วยปานกลาง, ชีวิต ต้องมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อการพัฒนาตนเอง
V2(30) 1.00	V21	V21ทำให้คนในสังคมรู้จัก วิเคราะห์ความต้องการของ ตนเองและทำให้รู้จักตัวเอง มากขึ้น	V21เปลี่ยน “และ” เป็น “ซึ่งจะ” เปลี่ยน “ตัวเอง” เป็น “ตนเอง”, วัฒนธรรมพอเพียง ทำให้เห็นคุณค่ารู้จักตนเองและสิ่งไหนเป็นของ ส่วนรวม

2.00	V22	V22การแบ่งปันให้กับเพื่อน ร่วมสังคม	V22การแบ่งปันเป็นน้ำใจที่เอื้อเฟื้อต่อกันในสังคม, สังคมมีความสุข ตนเองก็มีความสุข
1.00	V23	V23ลดปัญหาสังคมที่เกิด จากการบริโภคเกินตัว	V23การบริโภคเกินตัวจะสร้างปัญหาให้แกระบบขององค์กร หน่วยงานและส่วนตน, ตนเองดีก่อน
2.25	V24	V24ผู้ถูกเอาเปรียบใน สังคมมีความสุข มีรายได้ สูงขึ้น	V24ไม่แน่ใจ, บางครั้งการมีความสุขไม่จำเป็นต้องมีรายได้สูง
2.00	V25	V25การอยู่ร่วมกันและคง เอกลักษณ์ของชาติเรื่อง ความสุข	V25เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมเป็นเรื่องของความภาคภูมิใจ ทำให้เกิดสุข
1.25	V26	V26มีความรู้ด้านประเพณี ขนบธรรมเนียมในชุมชน และนอกชุมชน เลือกรสร มาใช้ประโยชน์ได้อย่าง เหมาะสม	V26คุณค่าของขนบธรรมเนียม ประเพณี สามารถพัฒนาต่อยอดได้ดี, คือการพัฒนาตนเอง
2.00	V27	V27ชุมชนเข้มแข็งด้วยการ ปฏิบัติธรรม	V27ปัญหาคือวิธีการปฏิบัติจะต้องมีกระบวนการที่ชัดเจน, การปฏิบัติธรรมเป็นวิธีหนึ่งที่สร้างความเข้าใจ, คุณธรรมนำชีวิต คนมี ศีลธรรมจะทำให้ตนเองและชุมชนเข้มแข็ง
1.50	V28	V28รักษาอัตลักษณ์ของ ชุมชน	V28แต่ต้องปรับเปลี่ยนได้ตามสมควร, คนตอบจะเข้าใจไหม, ชุมชนเป็นเรื่องส่วนรวม การรักษาอัตลักษณ์ของชุมชนเป็นสิ่งดี
1.00	V29	V29มีความเป็นมนุษย์มาก ขึ้น	V29มันกว้างเกินไปหรือเปล่า, มนุษย์หมายถึงผู้รู้ ผู้ประเสริฐกว่าสัตว์, ความเป็นมนุษย์คือคนที่มีความคิด การมีศีลทำให้สังคมมีความสุข
1.00	V210	V210ไม่ติดวัตถุนิยม	V210วัตถุนิยมเป็นกิเลสไม่สิ้นสุด, เห็นด้วย บางครั้งการนิยมวัตถุทำให้ฟุ้งเฟ้อ
1.00	V211	V211นับถือคนที่ความดี	V211เดี๋ยวนี้นิยมความดีของคนเปลี่ยนไป คนเข้าใจความดีผิด ๆ, ความดีมีคุณค่ากว่าสิ่งอื่น ๆ, คนดีจะนำพาให้เจริญ

2.25	V212	V212การทำบุญ คือการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในสังคม สังคมมีน้ำใจไม่เห็นแก่ตัว	V212เป็นพื้นฐานของคุณธรรม, แต่ไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน
1.25	V213	V213มีพิธีกรรมตั้งแต่เกิด-ตาย	V213ควรต้องเห็นคุณค่าด้วย, ต้องมีในระดับที่เหมาะสม, ต้องยึดหลักเหตุผลในพิธีกรรม ไม่เช่นนั้นก็ไม่ควรมี, การมีพิธีกรรมเป็นเรื่องควรส่งเสริม แต่จะให้ดีควรมีการปฏิบัติร่วมด้วย, ถ้าพิธีกรรมที่มีสาระก็ควรรักษาไว้ แต่ถ้าไม่ดีไม่มีสาระก็ควรยกเลิก
3.00	V214	V214ภาวะการณ์เปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม	V214ไม่แน่ใจในคำถามครับ, ต้องระบุว่าข้อความนี้คืออะไร อ่านแล้วไม่เข้าใจความหมาย, ?, ภาวะการณ์เป็นสิ่งที่ไม่คงที่
2.50	V215	V215ไม่ต้องทำอะไรใหม่ ถ้าจะทำอะไรใหม่ ต้องให้สอดคล้องกับแนวคิดวิถีความเป็นอยู่ของชุมชน	V215ในด้านหนึ่ง แนวคิดนี้ถือว่าอนุรักษ์นิยม, เราจะต้องทำใหม่ ในขณะที่ดำรงของเก่าที่ดั่งามเอาไว้, หากไม่ปรับตัวบ้างก็จะอยู่รอดยาก, ?, การพัฒนาสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ควรเสริมสร้างจากพื้นฐานทางวัฒนธรรมชุมชนเดิม
1.25	V216	V216เรียนรู้ประวัติ/ท้องถิ่น เกิดความสามัคคี เกิดกิจกรรม คุณค่าคงอยู่เป็นแหล่งเรียนรู้	V216รู้จักตนเอง สู่การพัฒนาตนเอง
2.25	V217	V217ใช้ชีวิตที่มีเพียงปัจจัย 4 ไม่ดำเนินตามกระแสโลก อย่างไม่รู้ตัวตน รู้เท่าทัน	V217พื้นฐานการดำรงชีวิตด้วยปัจจัย4 ในสภาพปัจจุบันควรพิจารณาอย่างถ่องแท้
1.25	V218	V218เป็นกรอบไม่ให้สุดโต่ง เอาเปรียบเพื่อน	V218เห็นด้วยปานกลาง

1.00	V219	มนุษย์ สรรพสัตว์ สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ V219การเห็นประโยชน์ และใช้ประโยชน์จากการ บูรณาการโดยมีชีวิตความ เป็นอยู่และดำรงชีวิตแบบ พอดี	V219ไม่ค่อยเข้าใจ, แนวคิดเชิงบูรณาการเป็นเรื่องดี
2.00	V220	V220มีเอกลักษณ์ เช่น ภาษา อาหาร นิสัย การ แต่งกาย มีประวัติศาสตร์ การสร้างชาติ	V220เห็นด้วยกับเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมเป็นการสร้างชาติ
1.00	V221	V221พึ่งตนเอง โดยใช้ กิน เที่ยว ของไทย	V221กิน-ใช้ของชาติไหนก็ได้ ถ้ารู้จักประมาณตน, เปลี่ยน “ของไทย” เป็น “ทั่วไทย”, เพื่อรายได้อยู่ภายในประเทศ ทำให้เกิดการ กระจายรายได้
1.00	V222	V222ไม่โลก เพราะ ระมัดระวัง ไม่ประมาท	V222เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตที่ก่อให้เกิดความสุข
2.00	V223	V223พอแล้วจึงใช้ ใช้เท่าที่ มี	V223รู้จักใช้ รู้จักพอ เป็นหลักของความพอเพียง
2.00	V224	V224ลดวัตถุนิยม บริโภค น้อย อำนาจนิยม ระบบ อุปถัมภ์ การฉ้อราษฎร์บัง หลวง	V224ปัญหาคือจะทำอย่างไรให้เป็นผล, เรื่องฉ้อราษฎร์ น่าจะรวมหลาย ๆ ข้อครับ, เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.25	V225	V225พัฒนาคุณภาพชีวิต แยกแยะคุณค่าแท้ คุณค่า เทียม ได้รับสิ่งที่เหมาะสม	V225เห็นด้วยปานกลาง

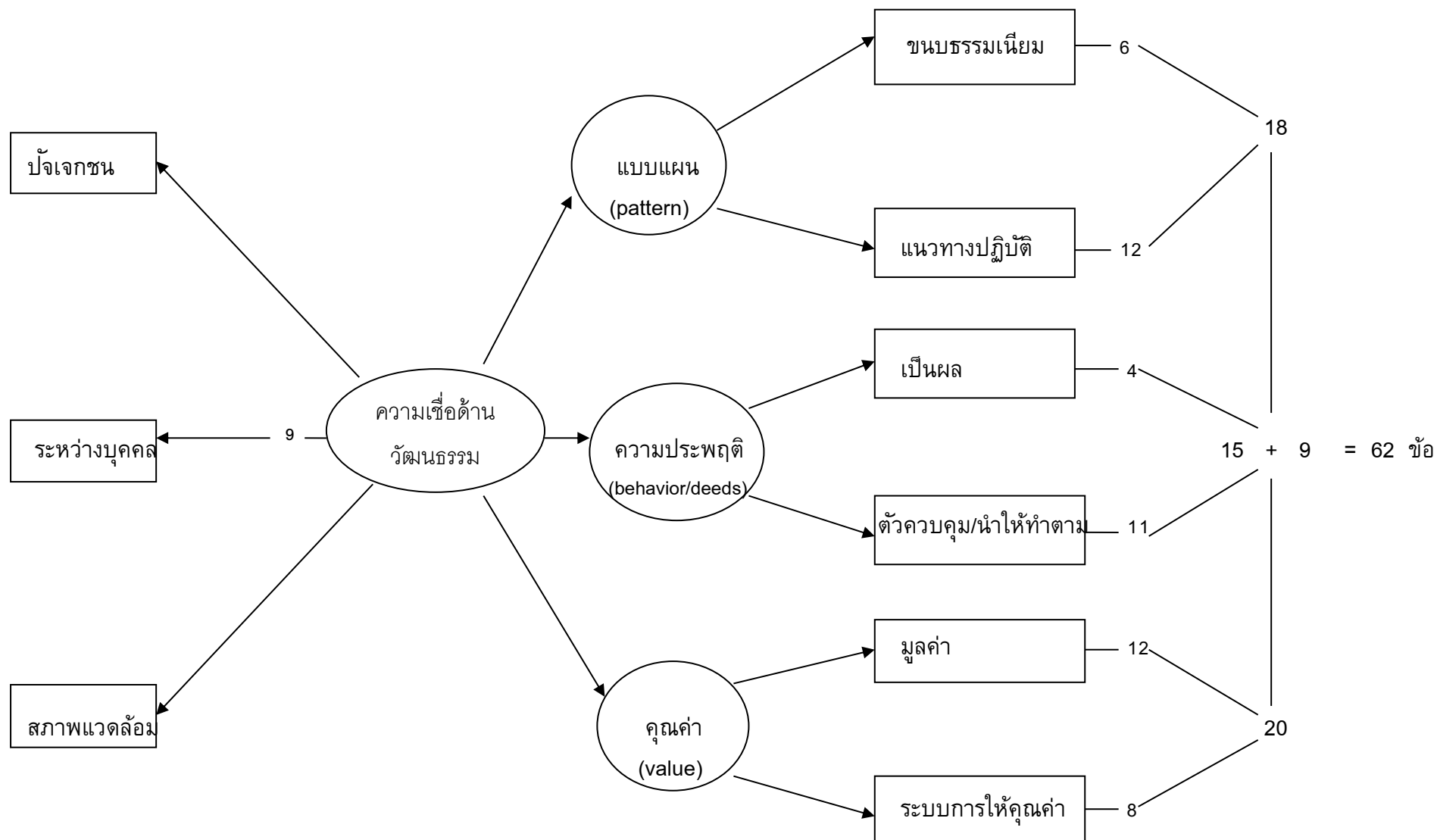
1.25	V226	ไม่ใช่แค่พอใจ V226การอยู่รอด อยู่ร่วม และอยู่อย่างมีความหมาย	V226เป็นแนวทางในการดำรงชีวิตมนุษย์
1.00	V227	V227จัดสรรและใช้ ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้ เกิดประโยชน์กับสมาชิก อย่างสมดุลและเป็นธรรม	V227ทรัพยากรเป็นสิ่งสำคัญในการอยู่ร่วมกัน การใช้ควรบริหารจัดการให้เหมาะสม
1.25	V228	V228สร้างสมดุล พัฒนา เศรษฐกิจที่เอื้อประโยชน์ ต่อคนส่วนใหญ่ ชุมชน เข้มแข็ง แบ่งปัน เอื้อเฟื้อ มี น้ำใจ สามัคคี ฟันฟูสังคม รักท้องถิ่นที่อยู่อาศัย รู้สึก เป็นเจ้าของร่วม ฟังพา ตนเองได้	V228เป็นกรอบแนวคิดในการประพฤติปฏิบัติในวัฒนธรรมพอเพียง
2.25	V229	V229สำนักเขตชุมชนมีปัญญา ไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น	V229ภูมิปัญญาเป็นมวลประสบการณ์ของความรู้ที่บรรพบุรุษสืบทอดกันมา
1.50	V230	V230สำนักการอยู่ร่วมกัน ของสถาบันครอบครัว	V230สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันขนาดเล็กแต่มีพลังสามารถยึดเหนี่ยวจิตใจได้ดี
M(25) 3.00	M1	M1วัฒนธรรมพอเพียง มี เฉพาะในกลุ่มคนที่เหลือใช้ เกินพอ โดยไม่คำนึงถึง พื้นฐานทางเศรษฐกิจ	M1ไม่จำเป็น คนยากจนก็พอเพียงได้, วัฒนธรรมพอเพียงเหมาะสมกับคนทุกกลุ่ม ทั้งชนบทและสังคมเมือง
1.25	M2	M2ความพอเพียง คือ ทำ อย่างไรจึงจะจัดการชีวิต	M2ต้องอยู่ในกรอบของคุณธรรม

3.00	M3	ตนเองได้ ทำอย่างไรให้มีความสุข พึ่งพาตนเองได้ M3ถ้ามีเกินพอ จึงพอได้ ในแง่ของการดำรงชีวิตหรือ การดำเนินชีวิต	M3ไม่จำเป็น ไม่เห็นด้วย, หากมีเกินพอ ก็ควรแบ่งปันตามควร, การกำหนดมาตรฐานการพอเพียงเป็นเรื่องยากลำบาก
2.00	M4	M4พอเพียง คือ เลือกที่จะ อยู่ หรือ มีวิถีชีวิตในระดับ ต่ำกว่าที่สามารถอยู่ได้	M4ไม่เห็นด้วย, พอเพียงคือ อยู่อย่างพอดี ไม่มากไม่น้อย
2.25	M5	M5พอเพียง คือ มั่นคง จัดระบบ ไม่เสี่ยง เสี่ยง น้อย	M5สามารถเสี่ยงได้ แต่ต้องรอบคอบ มีเหตุผล, เห็นด้วย
2.00	M6	M6ถ่ายทอด เปลี่ยนผ่าน ปรับเปลี่ยนตามสภาพ เงื่อนไขและกาลเวลา	M6ไม่แน่ใจว่าจะครอบคลุมความหมายได้
3.00	M7	M7สิ่งที่สนองความจำเป็น ในการดำรงชีวิตปกติ	M7ต้องคำนึงถึงอนาคตครับ, เต็ม วัฒนธรรมพอเพียงคือ, สามารถมองเห็นความพอเพียงได้
1.25	M8	M8วิธีการดำเนินชีวิตที่ใช้ ง่ายและหาใช้อย่างไม่ ลำบาก ไม่เดือดร้อน ไม่ กระทบผู้อื่น หรือ เบียดเบียน ส่งผลกระทบ ต่อสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ น้อยที่สุด	M8?, ความหมายที่ครอบคลุมชัดเจนดี
1.25	M9	M9ทุกสิ่งที่มีมนุษย์สร้างหรือ ประดิษฐ์คิดค้นขึ้น เพื่อเป็น อุปกรณ์หรือ เครื่องมือใน	M9ไม่เห็นด้วย บางอย่างเป็นการทำลายทั้งทางตรงและทางอ้อม, ?, ความหมายไม่ครอบคลุมและขาดความชัดเจน กว้างเกินไป

2.00	M10	การดำเนินชีวิต M10ความพอดีในเรื่อง การ พูด การกระทำ การคิด เพื่อความเจริญ	M10ความหมายกว้างเกินไป ไม่ชัดเจน
1.00	M11	M11ยึดหลักความสมดุล 4 ประเด็น 1)ไม่เบียดเบียน ตนเอง 2)ไม่เบียดเบียนคน รอบข้าง 3)ไม่ทำร้ายสังคม 4)ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ศรัทธาความสมดุลในการ ดำรงชีวิต ด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม	M11ครอบคลุม ชัดเจนดี เพราะคำว่า “วัฒนธรรม” มีความหมายกว้าง หมายถึง “วิถีชีวิต” way of life
1.00	M12	M12ความเชื่อ ค่านิยม บรรทัดฐานสังคมที่เน้น เรียบง่าย พอใจสิ่งที่ตนมี ใช้/บริโภคสิ่งที่ตนมี ภายใต้ ความสามารถที่ตนมี ไม่ เกินตัว เกินหาได้ เชื่อว่าสิ่ง นี้ดี สิ่งนี้ถูกต้องประเพณี ปฏิบัติให้ดี	M12ครอบคลุม ชัดเจนดี
1.00	M13	M13การอยู่ การกิน การใช้ การดำเนินชีวิต การ ประกอบอาชีพ ด้วยความ พอดี คุ่มค่า “รู้จักหา รู้จัก เก็บ รู้จักใช้” ไม่ตระหนี่ ไม่	M13สำคัญมาก, ครอบคลุม ชัดเจนดี

2.00	M14	ฟุ่มเฟือย ไม่เป็นหนี้	
2.00	M15	M 14 มีภาษาของตน M15การสืบสาร ให้เป็น ประโยชน์และเหมาะกับการ ดำรงชีวิตยุคปัจจุบัน	M15การสืบสานทางวัฒนธรรม บางอย่างไม่เหมาะกับสังคมปัจจุบัน
2.00	M16	M16มีความรู้ประวัติแต่เดิม คนในชุมชนเห็นค่า เป็น ส่วนของชาติตนเอง รู้จัก ปลูกฝังและใช้ให้เกิด ประโยชน์กับคนในชุมชน	M16การรู้จักชุมชนท้องถิ่นเป็นเรื่องความเข้าใจตนเองและผู้อื่น
2.00	M17	M17มีความรู้เป็นของ ตนเอง แบบองค์รวม สามารถใช้ในชีวิตจริง	M17เพิ่ม สามารถใช้ได้ ในชีวิตจริง
1.00	M18	M18ใช้ทุน และทรัพยากรที่ สังคมมีอยู่ ทำให้งอกเงย ไม่หมดไป เกิดความเจริญ งอกงาม	M18เพิ่ม เกิดความเจริญงอกงาม, “ทุนทางวัฒนธรรม” เป็นเรื่องสำคัญสามารถนำมาพัฒนา ส่งเสริมเกิดประโยชน์ใหม่ได้
1.00	M19	M19 ไม่ต้องทำอะไรใหม่ ถ้าจะทำอะไรใหม่ ต้องให้ สอดคล้องกับแนวคิดวิถี ความเป็นอยู่ของชุมชน	
1.00	M20	M20 เรียนรู้ประวัติ/ ท้องถิ่น เกิดความสามัคคี เกิดกิจกรรม คุณค่าคงอยู่ เป็นแหล่งเรียนรู้	

1.00	M21	M21 คุณค่าต้องคงไว้ เพื่อ ง่ายต่อการสืบทอด เจตนารมณ์ ของคนยุคก่อน (ไม่ขัดกัน)	
2.00	M22	M22ปฏิบัติธรรม เพื่อให้ เป็นคนดี เข้าวัด ทำบุญ ปฏิบัติธรรม ฟังเทศน์ รักษาศีลตามประเพณี	M22ความเป็นธรรมชาติ
2.00	M23	M23 เป็นกรอบไม่ให้ สุดโต่ง เอาเปรียบเพื่อน มนุษย์ สรรพสัตว์ สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ	
1.00	M24	M24การใช้ชีวิตเรียบง่าย แต่ไม่ขาดแคลนสิ่งจำเป็น หรือมีมากเกินไป	M24ความหมายกว้าง ไม่ชัดเจน
.25	M25	M25แนวปฏิบัติทางสาย กลางตามพุทธศาสนา การ กระทำที่พอเหมาะ พอดี ประมาณตน ไม่เกินตัว ไม่ ฟุ้งเฟ้อ เกินควร ไม่มาก เกินจำเป็น ไม่น้อยจนขาด แคลน ตามความสามารถ และตามวิถีชีวิตของตนเองที่ เป็นอยู่ ความต้องการ พื้นฐาน	M25แนวทางสายกลางทางพุทธศาสนาเป็นเรื่องสำคัญ

ภาพที่ 4-2 สรุบบแบบสอบถาม ความเชื่อด้านวัฒนธรรมจำนวน 62 ข้อ

ตอนที่ 1 ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงของคุณเป็นอย่างไร ?

2. ความเชื่อ ค่านิยม บรรทัดฐานสังคมที่เน้นเรียบง่าย พอใจในสิ่งที่ตนมี ตนใช้ หรือ บริโภคภายใต้ความสามารถที่ตนมี ไม่เกินตัว เกินหาได้ เชื่อว่าสิ่งนี้ดี สิ่งนี้ถูกต้อง ประเพณีปฏิบัติให้ดี	5	4	3	2

4. ใช้ทุนและทรัพยากรที่สังคมมีอยู่ให้ถูกเงยไม่หมดไป เกิดความเจริญงอกงาม	5	4	3	2

6. ปรับตัวให้อยู่กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลดความต้องการส่วนเกิน สร้างสังคม ขาดแคลน ให้พอดีกับความต้องการของสมาชิก	5	4	3	2

8. ใช้ชีวิตเรียบง่าย แต่ไม่ขาดแคลนสิ่งจำเป็น หรือมีมากเกินไป	5	4	3	2

9. แนวปฏิบัติทางสายกลางตามพุทธศาสนา การกระทำที่พอเหมาะ พอดี ประมาณ ตน ไม่เกินตัว ไม่ฟุ้งเฟ้อเกินควร ไม่มากเกินไปจนจำเป็น ไม่น้อยจนขาดแคลน ตาม ความสามารถและตามวิถีชีวิตของตนเองที่เป็นอยู่ หรือตามความต้องการพื้นฐาน	5	4	3	2

ตอนที่ 2 แบบแผน (pattern) แบบพอเพียงของคุณเป็นอย่างไร ?

2. การเลี้ยงดูบุพการี เพราะความกตัญญูเป็นเครื่องหมายของคนดี เป็นแบบอย่างให้ลูกหลาน	5	4	3	2

3. มีความละเอียดรอบคอบ เพราะจะทำให้สังคมสงบสุข ไม่เบียดเบียน	5	4	3	2

4. มีสำนึกบาปบุญคุณโทษ รู้ดี ชั่ว รู้ควร ไม่ควร จิตใจพัฒนา	5	4	3	2	1
5. ยึดมั่น เลื่อมใส ศรัทธาหลักคำสอน ทำให้จิตใจรู้สึกพอ	5	4	3	2	1
6. เคารพผู้ใหญ่ที่เป็นแบบอย่างที่ดี เชื่อฟังบิดามารดา	5	4	3	2	1
7. การจัดการตนเอง ตามภูมิปัญญา ประเพณี วัฒนธรรมที่สืบทอดมา	5	4	3	2	1
8. มีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ มโนสำนึก นึกถึงส่วนรวมเป็นหลัก เพื่อควบคุมการดำเนินชีวิตให้เกิดสุข	5	4	3	2	1
9. การรู้จักกำลังตนเอง ทางด้านกายภาพ สติปัญญา และเครือข่าย	5	4	3	2	1
10. มีอิสระในการดำเนินชีวิต หากมีเหลือพอ ก็แบ่งปัน	5	4	3	2	1
11. ประพฤติตนตามอัตภาพ วิถีชีวิตสมถะ ไม่เกียจคร้าน รู้จักประมาณกำลังความสามารถ	5	4	3	2	1
12. ร่วมมือ ร่วมใจ แบ่งปัน สามัคคี ปองดอง สร้างเครือข่าย ร่วมผลิต ร่วมใช้	5	4	3	2	1
13. หลักการดำเนินชีวิตประจำวันที่มีมั่นคง ควรพึ่งพาตนเองทั้งเรื่องการกิน การอยู่ การใช้ การประกอบอาชีพ	5	4	3	2	1
14. ภายใต้กฎธรรมชาติที่สมดุล มนุษย์ สัตว์ และสิ่งแวดล้อมควรเกื้อกูลกัน เคารพกฎระเบียบของกันและกัน	5	4	3	2	1
15. การอยู่ร่วมกันอย่างสุขสงบ สมดุล มององค์รวม ปราศจากความขัดแย้ง สร้างและธำรงความเป็นชาติ	5	4	3	2	1
16. ผู้นำควรประพฤติ ปฏิบัติเป็นแบบอย่าง เพราะมีอำนาจหน้าที่	5	4	3	2	1
17. หลักสันโดษ พอใจสิ่งที่ตนมีและไม่เดือดร้อน ลดความอยากส่วนเกิน ใช้ชีวิตตามอัตภาพเท่าที่สภาพความเป็นอยู่และสภาวะเศรษฐกิจจะเอื้ออำนวย	5	4	3	2	1
18. มนุษย์กับธรรมชาติผูกพันเกื้อกูลกัน อย่างสมดุล	5	4	3	2	1
ตอนที่ 3 พฤติกรรมหรือความประพฤติ (behavior/deeds) แบบพอเพียงของคุณเป็นอย่างไร ?					
1. ร่วมมือสร้างเอกลักษณ์ที่ภาคภูมิใจของชุมชน รู้รักถิ่นบ้านเกิดและเผ่าพันธุ์ ชาตินิยมอย่างมีเหตุผล	5	4	3	2	1
2. การหันหลังให้อบายมุข	5	4	3	2	1

3. รู้หา รู้เก็บ รู้ใช้ ไม่ฟุ่มเฟือย สมตัว ใช้ชีวิตที่เหมาะสมกับกำลังกาย กำลังใจของตน	5	4	3	2	1
4. การปรับตัวให้ชีวิตสามารถดำรงอยู่ได้	5	4	3	2	1
5. ไม่เบียดเบียนสิ่งแวดล้อม เพราะมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต	5	4	3	2	1
6. ต้องตระหนักรู้ โดยเริ่มปลูกฝังตั้งแต่ระดับครอบครัว โรงเรียน มหาวิทยาลัย ที่ทำงาน และสังคม	5	4	3	2	1
7. การอยู่ร่วมกันอย่างสุขสงบ สมดุล	5	4	3	2	1
8. การตระหนักถึงคุณค่าร่วม และนำไปปฏิบัติอย่างเข้าใจ และเห็นความสำคัญอย่างแท้จริง สังคมยอมรับ	5	4	3	2	1
9. มีน้ำใจโอบอ้อมอารี ยิ้มแย้มแจ่มใส เพื่อสร้างสัมพันธไมตรี ให้เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูล รัก สามัคคี	5	4	3	2	1
10. ไม่ยึดติดวัตถุนิยม พอใจในสิ่งที่ตนมี	5	4	3	2	1
11. พอประมาณ ไม่ตระหนี่ถี่เหนียวจนชีวิตต้องลำบาก	5	4	3	2	1
12. การใช้ชีวิตเรียบง่าย	5	4	3	2	1
13. ผู้นำเป็นต้นแบบที่ดี ทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจ	5	4	3	2	1
14. มีคุณธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว เป็นทางสายกลาง กำกับให้รู้ ดี ไม่ดี	5	4	3	2	1
15. การจัดการสิ่งต่าง ๆ ให้เกิดความคุ้มค่า เรียนรู้วิธีคิด คือ คิดยาว ไม่คิดสั้น คิดง่าย โดยใช้ความรู้แบบองค์รวม	5	4	3	2	1
ตอนที่ 4 คุณค่า (value) แบบพอเพียงของคุณเป็นอย่างไร ?					
1. รู้จักอ่อนน้อมถ่อมตน เพราะเป็นการแสดงความเคารพ	5	4	3	2	1
2. เมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น เป็นความจำเป็นที่จะต้องพอ เพราะมนุษย์อยู่กับสังคม การไม่พอจะมีผลกระทบกับคนอื่น เป็นบรรทัดฐานให้สังคมอยู่อย่างสงบสุข	5	4	3	2	1
3. เห็นความสำคัญเรื่องอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัย ประเมินความต้องการพื้นฐานส่วนตัว เพื่อลดความสิ้นเปลืองส่วนเกินของสิ่งที่ใช้อุปโภค บริโภค	5	4	3	2	1
4. ความเหมาะสมของการดำรงชีวิต จุดมุ่งหมายของชีวิต ไม่ฟุ้งเฟ้อ โดยมีหลักการคิด หลักการดำรงชีวิต พัฒนาไปอย่างมั่นคง ตามลำดับขั้น รู้ตัวตน รู้เท่าทัน มี	5	4	3	2	1

สติ					
5. ทางสายกลาง ทำพอดี พอเพียง ไม่มากไม่น้อยตามกำลังความสามารถของตนเอง ตามกำลังทรัพย์ กำลังปัญญา	5	4	3	2	1
6. ร่วมกันมากกว่าแข่งขัน รักความสงบ สันติ ไม่นิยมความรุนแรง ไม่รุกรานผู้อื่น สังคมไทยอยู่เย็น เป็นสุข	5	4	3	2	1
7. ประหยัดอย่างเหมาะสม ไม่ใช้ทรัพยากรของชาติเกินจำเป็น เกินพอ	5	4	3	2	1
8. ความมั่นคงทางจิตใจ มีความสุข มีน้ำใจ ไม่เบียดเบียน ไม่แก่งแย่งหรือ ความเห็นแก่ตัวจนขาดสติ	5	4	3	2	1
9. การดำรงชีวิตอย่างปลอดภัย ทำให้มีความสุขกาย สบายใจ	5	4	3	2	1
10. ใช้เหมาะสม ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่สิ้นเปลืองใช้อย่างยั่งยืน ตรงตามวัตถุประสงค์	5	4	3	2	1
11. สังคมจะต้องช่วยกันดำรงรักษาวัฒนธรรมให้มีความมั่นคง ถาวร คงอยู่ มีอยู่ ยั่งยืน ไม่ชั่วคราว	5	4	3	2	1
12. การแสดงออก การใช้ชีวิตที่พึงพาตนเองได้ ด้วยการกระทำจริง	5	4	3	2	1
13. ทำให้คนในสังคมรู้จักวิเคราะห์ความต้องการของตนเอง ซึ่งจะทำให้รู้จักตนเองมากขึ้น	5	4	3	2	1
14. ลดปัญหาสังคมที่เกิดจากการบริโภคเกินตัว	5	4	3	2	1
15. มีความเป็นมนุษย์มากขึ้น มนุษย์คือคนที่มีศีล	5	4	3	2	1
16. นับถือคนที่ความดี	5	4	3	2	1
17. การเห็นประโยชน์และใช้ประโยชน์จากการบูรณาการ โดยมีชีวิตความเป็นอยู่ และ ดำรงชีวิตแบบพอดี	5	4	3	2	1
18. พึ่งตนเองโดย ใช้ กิน เที่ยวทั่วไทย เพื่อการกระจายรายได้ภายในประเทศ	5	4	3	2	1
19. ไม่โลภ เพราะระมัดระวัง ไม่ประมาท	5	4	3	2	1
20. จัดสรรและใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์กับสมาชิกอย่างสมดุลและเป็น ธรรม	5	4	3	2	1
ตอนที่ 5 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล					

1. เพศ	1) ชาย	2) หญิง		
2. อายุ	1) 18-25 ปี	2) 26-60 ปี	3) 61 ปีขึ้นไป	
3. อาชีพ ส่วนตัว	1) นักศึกษา	2) พนักงานรัฐ	3) พนักงานเอกชน	4) ธุรกิจ
	5) ระบุ			
4. ตำแหน่งงาน	1) ระดับบริหาร	2) ระดับหัวหน้า	3) ระดับปฏิบัติการ	
5. ภูมิลำเนา	1) ภาคเหนือ	2) ภาคกลาง	3) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
	4) ภาคใต้			
6. ความถี่ในการเดินทางท่องเที่ยว ละครั้ง	1) ทุกอาทิตย์	2) 2 อาทิตย์ครั้ง	3) เดือน	
	4) 2 เดือนครั้ง	5) 3 เดือนครั้ง		
6) 4 เดือนครั้ง	7) 5 เดือนครั้ง	8) ปีละ 2 ครั้ง		
9) ปีละครั้ง				
7. โอกาสการเดินทางท่องเที่ยว ขึ้นกับเทศกาล	1) ช่วงเทศกาล	2) วันหยุด	3) ไม่	
8. ฤดูที่มักเดินทางท่องเที่ยว	1) ฤดูหนาว	2) ฤดูร้อน	3) ฤดู	
	ฝน			
9. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวแต่ละครั้ง				
	1) ต่ำกว่า 5,000 บาท	2) 5,001-10,000 บาท	3)	
10,001-15,000 บาท	4) 15,001-20,000 บาท	5) 20,001-25,000 บาท	6) 25,001-	
30,000 บาท	7) 30,001-35,000 บาท	8) 35,001-40,000 บาท	9)	
มากกว่า 40,000 บาท				
10. จำนวนสมาชิกที่ร่วมเดินทางท่องเที่ยวแต่ละครั้ง				
1) ไม่มี	2) 1 คน	3) 2-5 คน	4) 6-10 คน	5) 10 คนขึ้นไป
11. รุ่นของสมาชิกในครอบครัวที่ท่องเที่ยวพร้อมกัน				
1) พ่อแม่-ลูก	2) ปู่ย่าตายาย-พ่อแม่-ลูก	3) ลูก	4) ปู่ย่าตายาย-หลาน	

1. หมวดสินค้าที่ใช้จ่ายมากที่สุดตามลำดับ กรุณาใส่หมายเลขตามลำดับ 4-1 (บ่อยที่สุด 4 น้อยที่สุด 1)) อาหาร เครื่องดื่ม) ของที่ระลึก) เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย) ของใช้ในบ้าน 5) ระบุ
2. สถานที่เดินทางท่องเที่ยวในประเทศ กรุณาใส่หมายเลขตามลำดับ 4-1 (บ่อยที่สุด 4 น้อยที่สุด 1)) ภาคเหนือ) ภาคกลาง) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ภาคใต้
3. สถานที่เดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศ กรุณาใส่หมายเลขตามลำดับ 5-1 (บ่อยที่สุด 5 น้อยที่สุด 1)) เอเชีย) ยุโรป) อเมริกา) แอฟริกา) ออสเตรเลีย/โอเชียเนีย
4. ประเภทของการท่องเที่ยว กรุณาใส่หมายเลขตามลำดับ 12-1 (บ่อยที่สุด 12 น้อยที่สุด 1)) กีฬา) อนุรักษ์) ธรรมชาติ) วัฒนธรรม) ดนตรี) ช้อปปิ้ง) ธุรกิจ) ทำงาน) ศิลปะ) สุขภาพ) การศึกษา) ประชุม สัมมนา 13) ระบุ
5. เหตุผลที่ตัดสินใจท่องเที่ยว กรุณาใส่หมายเลขตามลำดับ 8-1 (บ่อยที่สุด 8 น้อยที่สุด 1)) หาประสบการณ์) เพิ่มพูนความรู้) ค้นหา/แสวงหาสิ่งแปลกใหม่ให้ชีวิต) เปลี่ยนบรรยากาศ) คลายเครียด) ทำงาน) สร้าง/สานสัมพันธ์) มีเวลาว่าง 9) ระบุ.....
6. ข้อมูลข่าวสาร เพื่อค้นหาแหล่งท่องเที่ยว กรุณาใส่หมายเลขตามลำดับ 4-1 (บ่อยที่สุด 4 น้อยที่สุด 1)) เว็บไซต์) หนังสือพิมพ์) นิตยสาร) คำแนะนำจากเพื่อน 5) ระบุ

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือเป็นอย่างสูง

ระหว่างวันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2553 ถึงวันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2554 มีการทำ Pilot Study หรือทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 130 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช และค่าอำนาจจำแนก ดังตาราง

นอกจากนี้ ยังมีคำแนะนำเพิ่มเติมจากการทำ Pilot Study เกี่ยวกับการสื่อความหมายของคำถาม ดังนั้น เพื่อเป็นการปรับให้กระชับ อ่านเข้าใจง่ายสำหรับบุคคลทั่วไป เนื่องจากกลุ่มเป้าหมาย มีถึง 3 ช่วงอายุ โดยไม่จำกัดระดับการศึกษา ดังนั้นอาจทำให้เข้าใจความหมายได้ยาก หรือ ผิดพลาดจากที่ต้องการสื่อสาร ผู้วิจัยจึงส่งแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย คือ อาจารย์เยาวลักษณ์ แสงจันทร์ ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา อ่าน ตรวจสอบ และปรับแก้ ก่อนนำมาปรับแล้วได้แบบสอบถามชุดใหม่ โดยมีประเด็นหลัก ๆ คือ 1) ควรมีการแนะนำก่อนตอบแบบสอบถาม 2) เพิ่มขนาดตัวอักษรส่วนที่เป็นคำถาม 3) บางข้อมีคำซ้ำซ้อน ควรมีการปรับใช้

ภาษาไทยให้ถูกต้อง และ 4) ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลบางข้อไม่เคยไปจะตอบอย่างไร ซึ่งแบบสอบถามที่ปรับเปลี่ยนนำเสนอดังนี้

คำชี้แจง 1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศาสตร์ด้านความพอเพียง ผลการวิจัยจะนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น

2. แบบสอบถามแบ่งเป็น 5 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับ ความหมาย ความพอเพียงของคุณ

ตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับ แบบแผน การดำเนินชีวิตของคุณ

ตอนที่ 3 ถามเกี่ยวกับ ความประพฤติ หรือการปฏิบัติของคุณ

ตอนที่ 4 ถามเกี่ยวกับ คุณค่า แบบพอเพียงของคุณ

3. แบบสอบถามจะสมบูรณ์และเกิดประโยชน์ต่อเมื่อคุณทำครบทุกข้อเท่านั้น

4. ขอความกรุณาเลือกวงกลมตามความเป็นจริง..หมายเลข 5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง→ หมายเลข 1 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง..

ตอนที่ 1 ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงของคุณเป็นอย่างไร ?

1. เป็นวิถีชีวิตที่ยึดหลักความสมดุล 4 ประเด็น 1) ไม่เบียดเบียนตนเอง 2) ไม่เบียดเบียน คนรอบข้าง 3) ไม่ทำร้ายสังคม 4) ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม	5	4	3	2	1
ความเชื่อ ค่านิยม บรรทัดฐานสังคมที่เน้นเรียบง่าย พอใจในสิ่งที่ตนมี ตนใช้ หรือบริโภค ภายใต้ความสามารถที่ตนมี ไม่เกินตัว เกินหาได้ เชื่อว่าสิ่งนี้ดี สิ่งนี้ถูกต้อง ประพฤติปฏิบัติให้ดี	5	4	3	2	1
การอยู่ การกิน การใช้ การดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพด้วยความพอดี คุ่มค่า “รู้จักหา รู้จักเก็บ รู้จักใช้” ไม่ตระหนี่ ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่เป็นหนี้	5	4	3	2	1
ใช้ทุนและทรัพยากรที่สังคมมีอยู่ให้จงกมยไม่หมดไป เกิดความเจริญงอกงาม	5	4	3	2	1
รู้จักตนเอง มีความสุขตามสภาพที่มีอยู่ ตามศักยภาพแต่ละบุคคล สะดวกสบาย เกิดสุขอย่างแท้จริง สงบ เจริญงอกงาม	5	4	3	2	1
ปรับตัวให้อยู่กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลดความต้องการส่วนเกิน สร้างสังคม ชาติ แคลน ให้พอดีกับความต้องการของสมาชิก	5	4	3	2	1
สร้างกระบวนการเรียนรู้ โดยการใช้เหตุผลในการดำรงชีวิตอยู่ ภายใต้การเปลี่ยนแปลง	5	4	3	2	1
ใช้ชีวิตเรียบง่าย แต่ไม่ขาดแคลนสิ่งจำเป็น หรือมีมากเกินไป	5	4	3	2	1
แนวปฏิบัติทางสายกลางตามพุทธศาสนา การกระทำที่พอเหมาะ พอดี ประมาณตน ไม่เกินตัว ไม่ฟุ้งเฟ้อเกินควร ไม่มากเกินไป ไม่น้อยจนขาดแคลน ตามความสามารถและตามวิถีชีวิตของตนเองที่เป็นอยู่ หรือตามความต้องการพื้นฐาน	5	4	3	2	1

ตอนที่ 2 แบบแผน (pattern) แบบพอเพียงของคุณเป็นอย่างไร ?

ครอบครัวผัวเดียวเมียเดียว เพราะเป็นการฝึกให้เกียรติและเคารพผู้อื่น ครอบครัวอบอุ่น ลดการหย่าร้าง สังคมเป็นสุข	5	4	3	2	1
การเลี้ยงดูบุตร เพราะความกตัญญูเป็นเครื่องหมายของคนดี เป็นแบบอย่างให้ลูกหลาน	5	4	3	2	1
มีความละเอียดรอบคอบ เพราะจะทำให้สังคมสงบสุข ไม่เบียดเบียน	5	4	3	2	1
มีสำนึกบาปบุญคุณโทษ รู้ดี ชั่ว รู้ควร ไม่ควร จิตใจพัฒนา	5	4	3	2	1
ยึดมั่น เลื่อมใส ศรัทธาหลักคำสอน ทำให้จิตใจรู้สึกพอ	5	4	3	2	1

เคารพผู้ใหญ่ที่เป็นแบบอย่างที่ดี เชื่อฟังบิดามารดา	5	4	3	2	1
การจัดการตนเอง ตามภูมิปัญญา ประเพณี วัฒนธรรมที่สืบทอดมา	5	4	3	2	1
มีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ มโนสำนึก นึกถึงส่วนรวมเป็นหลัก เพื่อควบคุมการดำเนินชีวิตให้เกิดสุข	5	4	3	2	1
การรู้จักกำลังตนเอง ทางด้านกายภาพ สติปัญญา และเครือข่าย	5	4	3	2	1
มีอิสระในการดำเนินชีวิต หากมีเหลือพอ ก็แบ่งปัน	5	4	3	2	1
ประพฤติตนตามอัตภาพ วิถีชีวิตสมถะ ไม่เกียจคร้าน รู้จักประมาณกำลัง ความสามารถ	5	4	3	2	1
ร่วมมือ ร่วมใจ แบ่งปัน สามัคคี ปองดอง สร้างเครือข่าย ร่วมผลิต ร่วมใช้	5	4	3	2	1
หลักการดำเนินชีวิตประจำวันที่มีนัยยะ ควรพึ่งพาตนเองทั้งเรื่องการกิน การอยู่ การใช้ การประกอบอาชีพ	5	4	3	2	1
ภายใต้กฎธรรมชาติที่สมดุล มนุษย์ สัตว์ และสิ่งแวดล้อมควรเกื้อกูลกัน เคารพกฎระเบียบของกันและกัน	5	4	3	2	1
การอยู่ร่วมกันอย่างสุขสงบ สมดุล มององค์รวม ปราศจากความขัดแย้ง สร้างและธำรงความเป็นชาติ	5	4	3	2	1
ผู้นำควรประพฤติ ปฏิบัติเป็นแบบอย่าง เพราะมีอำนาจหน้าที่	5	4	3	2	1
หลักสันโดษ พอใจสิ่งที่ตนมีและไม่เดือดร้อน ลดความอยากส่วนเกิน ใช้ชีวิตตามอัตภาพ เท่าที่สภาพความเป็นอยู่และสภาวะเศรษฐกิจจะเอื้ออำนวย	5	4	3	2	1
มนุษย์กับธรรมชาติผูกพันเกื้อกูลกัน อย่างสมดุล	5	4	3	2	1
ตอนที่ 3 พฤติกรรมหรือความประพฤติ (behavior/deeds) แบบพอเพียงของคุณเป็นอย่างไร ?					
ร่วมมือสร้างเอกลักษณ์ที่ภาคภูมิใจของชุมชน รู้รักถิ่นบ้านเกิดและเผ่าพันธุ์ ชาตินิยมอย่างมีเหตุผล	5	4	3	2	1
การหันหลังให้อบายมุข	5	4	3	2	1
รู้หา รู้เก็บ รู้ใช้ ไม่ฟุ่มเฟือย สมถะ ใช้ชีวิตที่เหมาะสมกับกำลังกาย กำลังใจของตน	5	4	3	2	1
การปรับตัวให้ชีวิตสามารถดำรงอยู่ได้	5	4	3	2	1
ไม่เบียดเบียนสิ่งแวดล้อม เพราะมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต	5	4	3	2	1
ต้องตระหนักรู้ โดยเริ่มปลูกฝังตั้งแต่ระดับครอบครัว โรงเรียน มหาวิทยาลัย ที่ทำงาน และสังคม	5	4	3	2	1
การอยู่ร่วมกันอย่างสุขสงบ สมดุล	5	4	3	2	1
การตระหนักถึงคุณค่าร่วม และนำไปปฏิบัติอย่างเข้าใจ และเห็นความสำคัญ อย่างแท้จริง สังคมยอมรับ	5	4	3	2	1
มีน้ำใจโอบอ้อมอารี ยิ้มแย้มแจ่มใส เพื่อสร้างสัมพันธไมตรี ให้เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูล รักสามัคคี	5	4	3	2	1
ไม่ยึดติดวัตถุนิยม พอใจในสิ่งที่ตนมี	5	4	3	2	1
พอประมาณ ไม่ตระหนี่ถี่เหนียวจนชีวิตต้องลำบาก	5	4	3	2	1
การใช้ชีวิตเรียบง่าย	5	4	3	2	1
ผู้นำเป็นต้นแบบที่ดี ทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจ	5	4	3	2	1
มีคุณธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว เป็นทางสายกลาง กำกับให้รู้ ดี ไม่ดี	5	4	3	2	1

การจัดการสิ่งต่าง ๆ ให้เกิดความคุ้มค่า เรียนรู้วิธีคิด คือ คิดยาว ไม่คิดสั้น คิดง่าย โดยใช้ความรู้แบบองค์รวม	5	4	3	2	1
ตอนที่ 4 คุณค่า (value) แบบพอเพียงของคุณเป็นอย่างไร ?					
รู้จักอ่อนน้อมถ่อมตน เพราะเป็นการแสดงความเคารพ	5	4	3	2	1
เมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น เป็นความจำเป็นที่จะต้องพอ เพราะมนุษย์อยู่กับสังคม การไม่พอจะมีผลกระทบกับคนอื่น เป็นบรรทัดฐานให้สังคมอยู่อย่างสงบสุข	5	4	3	2	1
เห็นความสำคัญเรื่องอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัย ประเมินความต้องการพื้นฐานส่วนตัว เพื่อลดความสิ้นเปลืองส่วนเกินของสิ่งที่ใช้อุปโภค บริโภค	5	4	3	2	1
ความเหมาะสมของการดำรงชีวิต จุดมุ่งหมายของชีวิต ไม่ฟุ้งเฟ้อ โดยมีหลักการคิด หลักการดำรงชีวิต พัฒนาไปอย่างมั่นคง ตามลำดับขั้น รู้ตัวตน รู้เท่าทัน มีสติ	5	4	3	2	1
ทางสายกลาง ทำพอดี พอเพียง ไม่มากไม่น้อยตามกำลังความสามารถของตนเอง ตามกำลังทรัพย์ กำลังปัญญา	5	4	3	2	1
ร่วมกันมากกว่าแข่งขัน รักความสงบ สันติ ไม่นิยมความรุนแรง ไม่รุกรานผู้อื่น สังคมไทยอยู่เย็น เป็นสุข	5	4	3	2	1
ประหยัดอย่างเหมาะสม ไม่ใช้ทรัพยากรของชาติเกินจำเป็น เกินพอ	5	4	3	2	1
ความมั่นคงทางจิตใจ มีความสุข มีน้ำใจ ไม่เบียดเบียน ไม่แก่งแย่งหรือ ความเห็นแก่ตัวจนขาดสติ	5	4	3	2	1
การดำรงชีวิตอย่างปลอดภัย ทำให้มีความสุขกายสบายใจ	5	4	3	2	1
ใช้เหมาะสม ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่สิ้นเปลืองใช้อย่างยั่งยืน ตรงตามวัตถุประสงค์	5	4	3	2	1
สังคมจะต้องช่วยกันดำรงรักษาวัฒนธรรมให้มีความมั่นคง ถาวร คงอยู่ มีอยู่ ยั่งยืน ไม่ชั่วคราว	5	4	3	2	1
การแสดงออก การใช้ชีวิตที่พึ่งพาตนเองได้ ด้วยการกระทำจริง	5	4	3	2	1
ทำให้คนในสังคมรู้จักวิเคราะห์ความต้องการของตนเอง ซึ่งจะทำให้รู้จักตนเองมากขึ้น	5	4	3	2	1
ลดปัญหาสังคมที่เกิดจากการบริโภคเกินตัว	5	4	3	2	1
มีความเป็นมนุษย์มากขึ้น มนุษย์คือคนที่มีความดี	5	4	3	2	1
นับถือคนที่ความดี	5	4	3	2	1
การเห็นประโยชน์และใช้ประโยชน์จากการบูรณาการ โดยมีชีวิตความเป็นอยู่ และดำรงชีวิตแบบพอดี	5	4	3	2	1
พึ่งตนเองโดย ใช้ กิน เที่ยวทั่วไทย เพื่อการกระจายรายได้ภายในประเทศ	5	4	3	2	1
ไม่โลภ เพราะระมัดระวัง ไม่ประมาท	5	4	3	2	1
จัดสรรและใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์กับสมาชิกอย่างสมดุลและเป็นธรรม	5	4	3	2	1
ตอนที่ 5 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล					
เพศ	1) ชาย		2) หญิง		
อายุ	1) 18-25 ปี		2) 26-60 ปี		3) 61 ปีขึ้นไป
อาชีพ	1) นักศึกษา		2) พนักงานรัฐ	3) พนักงานเอกชน	4) ธุรกิจส่วนตัว
5) ระบุ					
ตำแหน่งงาน	1) ระดับบริหาร		2) ระดับหัวหน้า		3) ระดับปฏิบัติการ

ภูมิสำเนา ภาคใต้	1) ภาคเหนือ	2) ภาคกลาง	3) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	4)
ความถี่ในการเดินทางท่องเที่ยว	1) ทุกอาทิตย์	2) 2 อาทิตย์ครั้ง	3) เดือนละครั้ง	
4) 2 เดือนครั้ง	5) 3 เดือนครั้ง	6) 4 เดือนครั้ง		
7) 5 เดือนครั้ง	8) ปีละ 2 ครั้ง	9) ปีละครั้ง		
โอกาสการเดินทางท่องเที่ยว เทศกาล	1) ช่วงเทศกาล	2) วันหยุด	3) ไม่ขึ้นกับ เทศกาล	
ฤดูที่มักเดินทางท่องเที่ยว	1) ฤดูหนาว	2) ฤดูร้อน	3) ฤดูฝน	
ค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวแต่ละครั้ง				
1) ต่ำกว่า 5,000 บาท	2) 5,001-10,000 บาท	3) 10,001-15,000 บาท		
4) 15,001-20,000 บาท	5) 20,001-25,000 บาท	6) 25,001-30,000 บาท		
7) 30,001-35,000 บาท	8) 35,001-40,000 บาท	9) มากกว่า 40,000 บาท		
จำนวนสมาชิกที่ร่วมเดินทางท่องเที่ยวแต่ละครั้ง				
1) ไม่มี	2) 1 คน	3) 2-5 คน	4) 6-10 คน	5) 10 คนขึ้นไป
รุ่นของสมาชิกในครอบครัวที่ท่องเที่ยวพร้อมกัน				
1) พ่อแม่-ลูก	2) ปู่ย่าตายาย-พ่อแม่-ลูก	3) ลูก	4) ปู่ย่าตายาย-หลาน	
โปรดเลือกข้อความที่ตรงหรือใกล้เคียงกับความเป็นจริง หมวดสินค้าที่ใช้จ่ายมากที่สุดตามลำดับ โปรดเรียงลำดับ 1 หมายถึง บ่อยที่สุด) อาหาร เครื่องดื่ม) ของที่ระลึก) เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย) ของใช้ในบ้าน 5) ระบุ.....				
สถานที่เดินทางท่องเที่ยวในประเทศ โปรดเรียงลำดับ 1 หมายถึง บ่อยที่สุด) ภาคเหนือ) ภาคกลาง) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ภาคใต้				
สถานที่เดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศ โปรดเรียงลำดับ 1 หมายถึง บ่อยที่สุด) เอเชีย) ยุโรป) อเมริกา) แอฟริกา) ออสเตรเลีย/ โอเชียเนีย				
ประเภทของการท่องเที่ยว โปรดเรียงลำดับ 1 หมายถึง บ่อยที่สุด) กีฬา) อนุรักษ์) ธรรมชาติ) วัฒนธรรม) ดนตรี) ช้อปปิ้ง) ธุรกิจ) ทำงาน) ศิลปะ) สุขภาพ) การศึกษา) ประชุม สัมมนา 13) ระบุ				
เหตุผลที่ตัดสินใจท่องเที่ยว โปรดเรียงลำดับ 1 หมายถึง บ่อยที่สุด) หาประสบการณ์) เพิ่มพูนความรู้) ค้นหา/แสวงหาสิ่งแปลกใหม่ให้ชีวิต) เปลี่ยนบรรยากาศ) คลายเครียด) ทำงาน) สร้าง/สานสัมพันธ์) มีเวลาว่าง 9) ระบุ				
ข้อมูลข่าวสาร เพื่อค้นหาแหล่งท่องเที่ยว โปรดเรียงลำดับ 1 หมายถึง บ่อยที่สุด) เว็บไซต์) หนังสือพิมพ์) นิตยสาร หนังสือ) คำแนะนำจากเพื่อน 5) ระบุ.....				

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

สงวนลิขสิทธิ์ โดย ศูนย์พัฒนาศักยภาพในการทำงานวิจัยของอาจารย์รุ่นใหม่ ตามโครงการความร่วมมือ
ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ดร. เพชรรัตน์ วิริยะสีบพงศ์

4.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

คำถามการวิจัย

อะไรคือปัจจัยความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงของนักท่องเที่ยวไทย กลุ่มวัยรุ่น วัยทำงาน และวัยเกษียณ ?

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) ปัจจัยความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงของนักท่องเที่ยวไทย 3 ช่วงอายุ ประกอบด้วย 1) วัยรุ่น 2) วัยทำงาน และ 3) วัยเกษียณ

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง

คำถามการวิจัย

อะไรคือปัจจัยความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงของนักท่องเที่ยวไทย กลุ่มวัยรุ่น วัยทำงาน และวัยเกษียณ ?

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) ปัจจัยความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงของนักท่องเที่ยวไทย 3 ช่วงอายุ ประกอบด้วย 1) วัยรุ่น 2) วัยทำงาน และ 3) วัยเกษียณ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

สรุปข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล

ตารางที่ 4-4 การเก็บข้อมูล 8 จังหวัดจำนวน 1,422 ชุด

ภาคเหนือ		ภาคกลาง		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		ภาคใต้	
นครสวรรค์	175 (12%)	กรุงเทพมหานคร	172 (12%)	อุบลราชธานี	176 (12%)	ยะลา	180 (13%)
ลำปาง	166 (11%)	กาญจนบุรี	180 (13%)	สกลนคร	193 (14%)	ปัตตานี	180 (13%)
341 (23%)		352 (25%)		369 (26%)		360 (26%)	
รวม							1,422 (100%)

จากตาราง เป้าหมายการแจกแบบสอบถามจำนวน 20 เท่าของพารามิเตอร์ เท่ากับ 1,240 ชุด จาก 4 ภูมิภาค 8 จังหวัด จังหวัดละ 180 ชุด เท่ากับ 1,440 ชุด คำนวณสำรองไว้ร้อยละ 16 ผลการเก็บข้อมูลได้ข้อมูลกลับคืนทั้งสิ้น 1,422 ชุด ยังคงเกินประมาณร้อยละ 15 คือ 1,422 ชุด ดังตาราง

ตารางที่ 4-5 ช่วงอายุ

กลุ่มวัยรุ่น (18-25 ปี)	วัยทำงาน (26-60 ปี)	วัยเกษียณ (61 ปีขึ้นไป)
484 (34%)	468 (33%)	470 (33%)
1,422 (100%)		

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis :EFA) การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ เพื่อค้นหาตัวแปรแฝง (latent variable) จากตัวแปรสังเกตได้ (observed variable) ที่ได้รับการพัฒนามาจากการสร้างแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ ด้วยเทคนิคเดลฟาย 2 รอบ ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจเพื่อรวมข้อคำถามเป็นตัวแปรหรือปัจจัยเดียวกัน

ตารางที่ 4-6 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจความพอเพียง

ตัวแปรแฝง (latent variables)	ตัวแปรสังเกตได้ (observed variables)	ค่าความเที่ยง (reliability, Alpha if item deleted)	ค่าอำนาจจำแนก (corrected item- total correlation)	ค่า KMO and Bartlett's test	Factor loading
ความเชื่อ (belief) ด้านวัฒนธรรม แบบพอเพียง (สกัดได้ 1 องค์ประกอบ)	1. เป็นวิถีชีวิตที่ยึดหลักความสมดุล 4 ประเด็น 1) ไม่เบียดเบียนตนเอง 2) ไม่ เบียดเบียนคนรอบข้าง 3) ไม่ทำร้ายสังคม 4) ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม	.8825	.5810	.928	.665
	2. ความเชื่อ ค่านิยม ที่เน้นความเรียบง่าย พอใจในสิ่งที่ตนมี กินอยู่พอดีเท่าที่มี ไม่ เกินตัว และเชื่อว่าถูกต้องแล้ว	.8798	.6154		.699
	3. การดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพ ด้วยความพอดี รู้จักใช้ รู้จักเก็บ ไม่ ฟุ้งเฟ้อ แต่ไม่ตระหนี่ ไม่เป็นหนี้	.8799	.6150		.698
	4. ใช้ทรัพยากรที่สังคมมอบให้อย่างคุ้มค่าหรือ 够用	.8778	.6422		.724
	5. รู้จักตน รู้จักประมาณ มีความสุขตาม อัตภาพ ใช้ชีวิตให้เกิดสุข สงบ	.8729	.7014		.779
	6. ปรับตัวให้สอดคล้อง หรือ สมดุลกับ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลดความ ต้องการส่วนเกิน	.8751	.6739		.755
	7. รู้จักใช้เหตุผลในการดำรงชีวิต เรียนรู้กับ การอยู่ในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลง	.8782	.6357		.715
	8. ใช้ชีวิตเรียบง่าย ไม่เกินพอดี แต่ไม่ขาด แคลน	.8761	.6624		.746
	9. ยึดทางสายกลาง รู้ตน รู้ประมาณ รู้กาล รู้เวลา	.8754	.6708		.747
แบบแผน (pattern) แบบ พอเพียง (สกัดได้ 2 องค์ประกอบ)	1. สังคมเป็นสุข สงบ ครอบคลุม เกลียว ผัวเดียว เมียเดียว ให้เกียรติผู้อื่น	.9401	.6644	.962	.660
	2. มีความกตัญญู เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ ลูกหลาน	.9393	.7095		.782
	3. มีความละเอียดรอบคอบ (ไม่ทำชั่ว)	.9390	.7218		.732
	4. รู้จักบาปบุญคุณโทษ รู้ว่าอะไรดี อะไร ชั่ว	.9395	.6992		.777
	5. ยึดมั่นในหลักคำสอนของศาสนา	.9395	.6985		.738
	6. มีความเคารพผู้ใหญ่ เชื่อฟังบิดามารดา	.9403	.6538		.765
	7. มีความนับถือประเพณีดั้งเดิมที่สืบทอด กันมา	.9401	.6649		.625
	8. มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม เป็น พลเมืองดี	.9392	.7123		.570
	16. ผู้นำควรประพฤติ ปฏิบัติเป็น แบบอย่างที่ดี	.9404	.6500		.511

ตัวแปรแฝง (latent variables)	ตัวแปรสังเกตได้ (observed variables)	ค่าความเที่ยง (reliability, Alpha if item deleted)	ค่าอำนาจจำแนก (corrected item- total correlation)	ค่า KMO and Bartlett's test	Factor loading
	9. การรู้จักกำลังตนเอง ทางด้าน กายภาพ สติปัญญา และเครือข่าย	.9414	.5953		.740
	10. มีอิสระในการดำเนินชีวิต แบ่งปัน ผู้อื่น (หากมีเงินพอ)	.9401	.6671		.686
	11. ชีวิตสมถะ ไม่เกียจคร้าน รู้ประมาณ ตน	.9397	.6887		.667
	12. มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อ จุนเจือผู้ด้อยกว่า ช่วยประเทศชาติตามกำลัง	.9391	.7171		.626
	13. หลักการดำเนินชีวิตประจำวัน ที่ มั่นคง ควรพึ่งพาตนเองในการกิน การ อยู่ การใช้ การประกอบอาชีพ	.9404	.6515		.626
	14. มนุษย์ สัตว์และสิ่งแวดล้อมควร เกื้อกูล เคารพกฎระเบียบของกันและ กัน ภายใต้กฎธรรมชาติที่สมดุล	.9402	.6582		.691
	15. การอยู่ร่วมกันอย่างสุขสงบ สมดุล มีจิตสำนึกต่อส่วนรวม ปราศจากความ ขัดแย้ง สร้างและธำรงความเป็นชาติ	.9394	.7003		.642
	17. หลักสันโดษพอใจสิ่งที่มี อดความ อยากส่วนเกิน ใช้ชีวิตเท่าที่สภาพความ เป็นอยู่และสภาวะเศรษฐกิจจะเอื้ออำนวย	.9407	.6374		.688
	18. มนุษย์กับธรรมชาติมีความผูกพัน เกื้อกูลกันอย่างสมดุล	.9413	.6034		.691
การกระทำ หรือ ความประพฤติ (behavior/deeds) แบบพอเพียง (สังกัดได้ 1 องค์ประกอบ)	1. ร่วมมือสร้างเอกลักษณ์ที่ภาคภูมิใจของ ชุมชน รู้รักถิ่นบ้านเกิดและเผ่าพันธุ์ มี ความเป็นชาตินิยมอย่างมีเหตุผล	.9358	.6319	.963	.681
	2. ละเว้นอบายมุข	.9359	.6394		.685
	3. รู้หา รู้เก็บ รู้ใช้ ไม่ฟุ้งเฟ้อ ใช้ชีวิตที่ เหมาะสมกับกำลังกาย กำลังใจของตน	.9344	.6881		.733
	4. รู้จักปรับตัวในการดำรงชีวิต	.9338	.7114		.754
	5. ไม่เอาเปรียบและเบียดเบียน สิ่งแวดล้อม	.9334	.7249		.768
	6. ปลูกฝังในการตระหนักความพอเพียง ตั้งแต่เยาว์วัยจนถึงทุกระดับ	.9339	.7055		.751
	7. อยู่ร่วมกันอย่างสุขสงบและมีความ สมดุล	.9336	.7157		.761

ตัวแปรแฝง (latent variables)	ตัวแปรสังเกตได้ (observed variables)	ค่าความเที่ยง (reliability, Alpha if item deleted)	ค่าอำนาจจำแนก (corrected item- total correlation)	ค่า KMO and Bartlett's test	Factor loading
	8. ตระหนักถึงคุณค่าร่วม เห็นความสำคัญ อย่างแท้จริง สังคมยอมรับและนำไป ปฏิบัติอย่างเข้าใจ	.9341	.6990		.736
	9. มีน้ำใจโอบอ้อมอารี ยิ้มแย้มแจ่มใส เพื่อสร้างสัมพันธ์ไมตรี ให้เกิดการ ช่วยเหลือกัน รู้รัก สามัคคี	.9343	.6933		.735
	10. ไม่ยึดติดวัตถุนิยม พอใจในสิ่งที่ตนมี อยู่	.9348	.6723		.720
	11. รู้จักประมาณตน ไม่ตระหนี่ถี่เหนียว จนเกินไป	.9342	.6979		.743
	12. รู้จักใช้ชีวิตที่เรียบง่าย	.9340	.7035		.745
	13. การกระทำของผู้นำต้องเป็นแบบอย่าง ที่ดีทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจ	.9352	.6575		.705
	14. มีคุณธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว เป็น ทางสายกลาง ควบคุมให้รู้ดี รู้ชั่ว	.9341	.7005		.739
	15. จัดการสิ่งต่าง ๆ ให้เกิดความคุ้มค่า และเรียนรู้วิธีคิด บนพื้นฐานความรู้แบบ องค์รวม	.9347	.6765		.718
ค่านิยม หรือ คุณค่า (value) แบบพอเพียง (สกัดได้ 2 องค์ประกอบ)	1. รู้จักอ่อนน้อมถ่อมตน	.9490	.6782	.971	.639
	2. เมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น มีความ จำเป็นที่จะต้องรู้จักคำว่า “พอเพียง”	.9484	.7140		.618
	3. เห็นความสำคัญของความต้องการ พื้นฐาน ด้านปัจจัยสี่ (อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่มและยารักษาโรค)	.9490	.6744		.692
	4. การดำรงชีวิตเหมาะสมกับจุดมุ่งหมาย ของชีวิต ไม่ฟุ้งเฟ้อ ยึดหลักการพัฒนา อย่างมั่นคงและยั่งยืน	.9487	.6973		.688
	5. ทางสายกลาง พอเพียง ตามกำลัง ความสามารถ กำลังทรัพย์และกำลัง ปัญญาของตน	.9487	.6956		.683
	6. การร่วมมือกันมากกว่าแข่งขัน รักความ สงบ สันติ ไม่นิยมความรุนแรงและไม่ รุกรานผู้อื่น	.9487	.6944		.655
	7. การประหยัดอย่างเหมาะสม ไม่ใช่ ทรัพยากรของชาติเกินความจำเป็น	.9487	.6970		.667
	8. ความมั่นคงทางจิตใจทำให้มีความสุข มี น้ำใจไม่เบียดเบียน ไม่แก่งแย่งหรือไม่เห็น แก่ตัวจนขาดสติ	.9488	.6898		.705
	9. การดำรงชีวิตอย่างปลอดภัย ทำให้มี ความสุขกาย สบายใจ	.9490	.6786		.703

ตัวแปรแฝง (latent variables)	ตัวแปรสังเกตได้ (observed variables)	ค่าความเที่ยง (reliability, Alpha if item deleted)	ค่าอำนาจจำแนก (corrected item- total correlation)	ค่า KMO and Bartlett's test	Factor loading
	10. ใช้จ่ายอย่างเหมาะสม ไม่ฟุ่มเฟือย และ คุ้มค่า ตรงตามวัตถุประสงค์	.9494	.6478		.667
	11. สังคมจะต้องช่วยกันดำรงวัฒนธรรม ให้มีความมั่นคง ยั่งยืน	.9482	.7274		.642
	12. การใช้ชีวิตที่พึ่งพาตนเองได้ การ แสดงออกและด้วยการลงมือทำจริง	.9488	.6884		.527
	19. การไม่โลภ ไม่ประมาทและรู้คุณค่า ของชีวิต	.9489	.6860		.650
	20. จัดสรรและใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้ เกิดประโยชน์กับสมาชิกอย่างสมดุลและเป็น ธรรม	.9484	.7187		.578
	13. การทำให้คนในสังคมรู้จักวิเคราะห์ ความต้องการของตนเองมากขึ้น	.9491	.6703		.686
	14. การทำให้ปัญหาสังคมที่เกิดจาก การบริโภคเกินตัวลดลง	.9492	.6692		.756
	15. การทำให้คนในสังคม รู้จักความ เป็นมนุษย์มากขึ้น	.9490	.6805		.782
	16. การทำให้คนในสังคม หักถือคนดี	.9493	.6594		.738
	17. การเห็นประโยชน์และใช้ประโยชน์ จากการบูรณาการชีวิตความเป็นอยู่ แบบพอดี	.9484	.7167		.645
	18. การพึ่งตนเอง กิน ใช้ และเที่ยวทั่ว ไทย เพื่อการกระจายรายได้ ภายในประเทศ	.9497	.6403		.580

จากตารางที่ 4-6 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจวัฒนธรรมพอเพียง พบว่า สามารถสกัด
องค์ประกอบได้ทั้งสิ้น 6 องค์ประกอบ ผู้วิจัยตั้งชื่อใหม่ พร้อมอธิบายพัฒนาการจากฐานความรู้ด้านความ
เชื่อ (belief) ค่านิยม/คุณค่า (value) แบบแผน (pattern) และ การกระทำ (behavior/deeds) ผ่านเชิงระบบ
สำหรับแนวทางการนำวัฒนธรรมมาปรับใช้ในรูปแบบการ อนุรักษ์ สืบสานและพัฒนา นำเสนอเป็นตาราง
ดังนี้

ตารางที่ 4-7 พัฒนาการฐานความรู้สู่ตัวแปรความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง

ระบบ	ตัวแปร	
Input อนุรักษ	ความเชื่อ เรียบง่ายและสมดุล *(.928) (Simple and Balance)	+ คุณค่า/ค่านิยม ศีลสามัญ * (.971) (Common Morality)
Process สืบสาน	แบบแผน สุนทรียภาพของชีวิต *(.962) (Sense of life)	+ คุณค่า/ค่านิยม จิตสำนึกสาธารณะ *(.971) (Public Consciousness)
Output พัฒนา	แบบแผน อิสระ *(.962) (Freedom)	+ การกระทำ/ความประพฤติ ภาคภูมิใจ *(.963) (Pride)

* ค่า KMO

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) ปัจจัยความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงของนักท่องเที่ยวไทย 3 ช่วงอายุ ประกอบด้วย 1) วัยรุ่น 2) วัยทำงาน และ 3) วัยเกษียณ ใช้การวิเคราะห์ด้วย ANOVA โดยนำตัวแปรสังเกต (observed) มารวมตามองค์ประกอบใหม่ด้วยการ transform และ compute เพื่อให้ได้องค์ประกอบสำหรับเป็นตัวแปรตาม (dependent variables) แล้วนำตัวแปร วัยรุ่น วัยทำงาน และวัยเกษียณ มาเป็นตัวแปรอิสระ (independent variables) ได้ผลดังนี้

ตารางที่ 4-8 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

องค์ประกอบ	เรียบง่ายและสมดุล (Simple and Balance)			สุนทรียภาพของชีวิต (Sense of life)			อิสระ (Freedom)			ภาคภูมิใจ (Pride)			ศีลสามัญ (Common Morality)			จิตสำนึกสาธารณะ (Public Consciousness)		
Sig	.000**			.001**			.003**			.026*			.017*			.477		
Mean	4.2764	4.4396	4.4179	4.4473	4.5817	4.4816	4.2812	4.4084	4.3307	4.2965	4.3994	4.3426	4.3880	4.4715	4.3719	4.2535	4.3042	4.2690
Total	4.3772			4.5032			4.3395			4.3458			4.4102			4.2753		
	วัยรุ่น	ทำงาน		วัยรุ่น	ทำงาน		วัยรุ่น	ทำงาน		วัยรุ่น	ทำงาน		วัยรุ่น	ทำงาน		วัยรุ่น	ทำงาน	
ทำงาน	.000**			.001**			.001**			.007**			.025*			.234		
เกษียณ	.000**			.375			.192			.228			.663			.715		
	.571			.010*			.042*			.140			.008**			.413		

หมายเหตุ **< .01, *< .05

จากตารางที่ 4-8 จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ปัจจัยอายุมีผลต่อ 5 องค์ประกอบดังต่อไปนี้ 1) เรียบง่ายและสมดุล (Simple and Balance) 2) สุนทรียภาพของชีวิต (Sense of life) 3) อิสระ (Freedom) 4) ภาคภูมิใจ (Pride) และ 5) ศีลสามัญ (Common Morality) ความหมายคือ ภาพรวมอายุแตกต่างกันทั้งกลุ่มวัยรุ่น วัยทำงาน และวัยเกษียณ มีความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงแตกต่างกัน 5 องค์ประกอบ ยกเว้น องค์ประกอบจิตสำนึกสาธารณะ (Public Consciousness)

นอกจากนี้ยังพบว่า องค์ประกอบที่ 1-6 ได้รับการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด (4.21-5.00) และเมื่อแยกประเภทตามรายอายุ พบว่า กลุ่มวัยรุ่น วัยทำงาน และวัยเกษียณของทุกองค์ประกอบได้รับการประเมินในระดับมากที่สุดเช่นกัน

ส่วนการวิเคราะห์ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง 6 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) เรียบง่ายและสมดุล (Simple and Balance) 2) สุนทรีย์ภาพของชีวิต (Sense of life) 3) อิสระ (Freedom) 4) ภาคภูมิใจ (Pride) 5) ศีลสามัญ (Common Morality) และ 6) จิตสำนึกสาธารณะ (Public Consciousness) จำแนกตามกลุ่มอายุ 3 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) วัยรุ่น 2) วัยทำงาน และ 3) วัยเกษียณ พบว่า องค์ประกอบที่ 1 เรียบง่ายและสมดุล (Simple and Balance) มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มวัยรุ่นกับวัยทำงาน และวัยรุ่นกับวัยเกษียณอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

องค์ประกอบที่สอง สุนทรีย์ภาพของชีวิต (Sense of life) มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มวัยรุ่นกับวัยทำงาน และวัยทำงานกับวัยเกษียณอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

องค์ประกอบที่สาม อิสระ (Freedom) มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มวัยรุ่นกับวัยทำงาน และวัยทำงานกับวัยเกษียณอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

องค์ประกอบที่สี่ ภาคภูมิใจ (Pride) มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มวัยรุ่นกับวัยทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

องค์ประกอบที่ห้า ศีลสามัญ (Common Morality) มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มวัยรุ่นกับวัยทำงาน และวัยทำงานกับวัยเกษียณอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อย่างไรก็ตาม องค์ประกอบที่หก จิตสำนึกสาธารณะ (Public Consciousness) ความแตกต่างระหว่างกลุ่มของทุกกลุ่ม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4-9 ผลการสำรวจองค์ประกอบความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงของนักท่องเที่ยวไทย 3 ช่วงอายุ

ตัวแปรใหม่ (latest variables)	ตัวบ่งชี้ (indicators)	ลักษณะพิเศษ (positioning)
องค์ประกอบที่หนึ่ง เรียบง่ายและสมดุล (Simple and Balance) ตัวบ่งชี้ 9 ตัว	10. เป็นวิถีชีวิตที่ยึดหลักความสมดุล 4 ประเด็น 1) ไม่เบียดเบียนตนเอง 2) ไม่เบียดเบียนคนรอบข้าง 3) ไม่ทำร้ายสังคม 4) ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม 11. ความเชื่อ ค่านิยม ที่เน้นความเรียบง่าย พอใจในสิ่งที่ตนมี กินอยู่พอดีเท่าที่มี ไม่เกินตัว และเชื่อว่าถูกต้องแล้ว 12. การดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพด้วยความพอดี รู้จักใช้ รู้จักเก็บ ไม่ฟุ้งเฟ้อ แต่ไม่ตระหนี่ ไม่เป็นหนี้ 13. ใช้ทรัพยากรที่สังคมมอบให้อย่างคุ้มค่าหรือองอาจ 14. รู้จักตน รู้จักประมาณ มีความสุขตามอัตภาพ ใช้ชีวิตให้เกิดสุข สงบ 15. ปรับตัวให้สอดคล้อง หรือ สมดุลกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลดความต้องการส่วนเกิน 16. รู้จักใช้เหตุผลในการดำรงชีวิต เรียนรู้กับการอยู่ในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลง 17. ใช้ชีวิตเรียบง่าย ไม่เกินพอดี แต่ไม่ขาดแคลน 18. ยึดทางสายกลาง รู้ตน รู้ประมาณ รู้กาล รู้เวลา	เงื่อนไข : ความรู้ แนวทาง : อนุรักษ์ สาระ : เชื่อในหลักการดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่ายและสมดุล 4 ประการ คือ 1) ไม่เบียดเบียนตนเอง 2) ไม่เบียดเบียนคนรอบข้าง 3) ไม่ทำร้ายสังคม และ 4) ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม
องค์ประกอบที่สอง ศีลสามัญ (Common Morality) ตัวบ่งชี้ 14 ตัว	15. รู้จักอ่อนน้อมถ่อมตน 16. เมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น มีความจำเป็นที่จะต้องรู้จักคำว่า “พอเพียง” 17. เห็นความสำคัญของความต้องการพื้นฐาน ด้านปัจจัยสี่ (อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่มและยารักษาโรค) 18. การดำรงชีวิตเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของชีวิต ไม่ฟุ้งเฟ้อ ยึดหลักการพัฒนาอย่างมั่นคงและยั่งยืน 19. ทางสายกลาง พอเพียง ตามกำลังความสามารถ กำลังทรัพย์และกำลังปัญญาของตน 20. การร่วมมือกันมากกว่าแข่งขัน รักความสงบ สันติ ไม่นิยมความรุนแรงและไม่รุกรานผู้อื่น 21. การประหยัดอย่างเหมาะสม ไม่ใช้ทรัพยากรของชาติเกินความจำเป็น 22. ความมั่นคงทางจิตใจทำให้มีความสุข มีน้ำใจไม่เบียดเบียน ไม่แก่งแย่งหรือไม่เห็นแก่ตัวจนขาดสติ 23. การดำรงชีวิตอย่างปลอดภัย ทำให้มีความสุขกายสบายใจ 24. ใช้จ่ายอย่างเหมาะสม ไม่ฟุ้งเฟ้อ และคุ้มค่า ตรงตามวัตถุประสงค์ 25. สังคมจะต้องช่วยกันดำรงวัฒนธรรมให้มีความมั่นคง ยั่งยืน 26. การใช้ชีวิตที่พึ่งพาตนเองได้ การแสดงออกและด้วยการลงมือทำจริง 27. การไม่โลภ ไม่ประมาทและรู้คุณค่าของชีวิต 28. จัดสรรและใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์กับสมาชิกอย่างสมดุลและเป็นธรรม	เงื่อนไข : ความรู้ แนวทาง : อนุรักษ์ สาระ : เห็นคุณค่าชีวิตด้วยปัญญา 1) อ่อนน้อมถ่อมตน 2) ไม่ฟุ้งเฟ้อ เห็นความสำคัญของปัจจัยสี่ 3) ดำรงชีวิตเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของชีวิต 4) ไม่โลภ และ 5) ไม่ประมาท

ตารางที่ 4-9 (ต่อ)

ตัวแปรใหม่ (latest variables)	ตัวบ่งชี้ (indicators)	ลักษณะพิเศษ (positioning)
องค์ประกอบที่สาม จิตสำนึกสาธารณะ (Public Consciousness) ตัวบ่งชี้ 6 ตัว	16. การทำให้คนในสังคมรู้จักวิเคราะห์ความต้องการของตนเองมากขึ้น 17. การทำให้ปัญหาสังคมที่เกิดจากการบริโภคเกินตัวลดลง 18. การทำให้คนในสังคม รู้จักความเป็นมนุษย์มากขึ้น 19. การทำให้คนในสังคม นับถือคนดี 20. การเห็นประโยชน์และใช้ประโยชน์จากการบูรณาการชีวิตความเป็นอยู่แบบพหุดี 21. การพึ่งตนเอง กิน ใช้ และเที่ยวทั่วไทย เพื่อการกระจายรายได้ภายในประเทศ	เงื่อนไข : คุณธรรม แนวทาง : สืบสาน สาระ : การทำให้คนในสังคม 1) รู้จักวิเคราะห์ความต้องการของตนเอง 2) บริโภคเกินตัวลดลง 3) รู้จักความเป็นมนุษย์ 4) นับถือคนดี และ 5) ใช้ประโยชน์จากการบูรณาการชีวิตแบบพหุดี
องค์ประกอบที่สี่ สุนทรียภาพของ ชีวิต (Sense of Life) ตัวบ่งชี้ 9 ตัว	22. สังคมเป็นสุขสงบ ครอบคลุมกลมเกลียว ผัวเดียว เมียเดียว ให้เกียรติผู้อื่น 23. มีความกตัญญู เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกหลาน 24. มีความละเอียดรอบคอบ (ไม่ห่าหั่ว) 25. รู้จักบาปบุญคุณโทษ รู้ว่าอะไรดี อะไรชั่ว 26. ยึดมั่นในหลักคำสอนของศาสนา 27. มีความเคารพผู้ใหญ่ เชื่อฟังบิดามารดา 28. มีความนับถือประเพณีดั้งเดิมที่สืบทอดกันมา 29. มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม เป็นพลเมืองดี 30. ผู้นำควรประพฤติ ปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดี	เงื่อนไข : คุณธรรม แนวทาง : สืบสาน สาระ : ศิลปะการใช้ชีวิตบนฐาน 1) การให้เกียรติ (ครอบคลุมกลมเกลียว ผัวเดียว เมียเดียว) 2) กตัญญู 3) ละเอียดรอบคอบ (หิริ โอตตัปปะ) และ 4) ยึดมั่นหลักคำสอนศาสนา 5) เคารพผู้ใหญ่
องค์ประกอบที่ห้า อิสระ (Freedom) ตัวบ่งชี้ 9 ตัว	31. การรู้จักกำลังตนเอง ทางด้านกายภาพ สติปัญญา และเครือข่าย 32. มีอิสระในการดำเนินชีวิต แบ่งปันผู้อื่น (หากมีเกินพอ) 33. ชีวิตสมถะ ไม่เกียจคร้าน รู้ประมาณตน 34. มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อ จุนเจือผู้ด้อยกว่า ช่วยประเทศชาติตามกำลัง 35. หลักการดำเนินชีวิตประจำวันที่มีมั่นคง ควรพึ่งพาตนเองในการกิน การอยู่ การใช้ การประกอบอาชีพ 36. มนุษย์ สัตว์และสิ่งแวดล้อมควรเกื้อกูล เคารพกฎระเบียบของกันและกัน ภายใต้กฎธรรมชาติที่สมดุล 37. การอยู่ร่วมกันอย่างสุขสงบ สมดุล มีจิตสำนึกต่อส่วนรวม ปราศจากความขัดแย้ง สร้างและธำรงความเป็นชาติ 38. หลีกสันโดษ พอใจสิ่งที่ตนมี ลดความอยากส่วนเกิน ใช้ชีวิตเท่าที่สภาพความเป็นอยู่และสภาวะเศรษฐกิจจะเอื้ออำนวย 39. มนุษย์กับธรรมชาติมีความผูกพันเกื้อกูลกันอย่างสมดุล	เงื่อนไข : จริยธรรม แนวทาง : พัฒนา สาระ : 1) รู้กำลังตนเอง 2) สมถะ 3) มีอิสระในการดำเนินชีวิต 4) เอื้อเฟื้อ จุนเจือผู้ด้อยกว่า และ 5) เคารพกฎระเบียบ

ตารางที่ 4-9 (ต่อ)

ตัวแปรใหม่ (latest variables)	ตัวบ่งชี้ (indicators)	ลักษณะพิเศษ (positioning)
องค์ประกอบที่หก ภาคภูมิ (Pride) ตัวบ่งชี้ 15 ตัว	40. ร่วมมือสร้างเอกลักษณ์ที่ภาคภูมิใจของชุมชน รู้รักถิ่นบ้านเกิดและเผ่าพันธุ์ มีความเป็นชาตินิยมอย่างมีเหตุผล 41. ละเว้นอบายมุข 42. รู้หา รู้เก็บ รู้ใช้ ไม่ฟุ่มเฟือย ใช้ชีวิตที่เหมาะสมกับกำลังกาย กำลังใจของตน 43. รู้จักปรับตัวในการดำรงชีวิต 44. ไม่เอาเปรียบและเบียดเบียนสิ่งแวดล้อม 45. ปลุกฝังในการตระหนักความพอเพียง ตั้งแต่เยาว์วัยจนถึงทุกระดับ 46. อยู่ร่วมกันอย่างสุขสงบและมีความสมดุล 47. ตระหนักถึงคุณค่าร่วม เห็นความสำคัญอย่างแท้จริง สังคมยอมรับและนำไปปฏิบัติอย่างเข้าใจ 48. มีน้ำใจโอบอ้อมอารี ยิ้มแย้มแจ่มใส เพื่อสร้างสัมพันธ์ไมตรีให้เกิดการช่วยเหลือกัน รู้รัก สามัคคี 49. ไม่ยึดติดวัตถุนิยม พอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ 50. รู้จักประมาณตน ไม่ตระหนี่ถี่เหนียวจนเกินไป 51. รู้จักใช้ชีวิตที่เรียบง่าย 52. การกระทำของผู้นำต้องเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจ 53. มีคุณธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว เป็นทางสายกลาง ควบคุมให้รู้ดี รู้ชั่ว 54. จัดการสิ่งต่าง ๆ ให้เกิดความคุ้มค่าและเรียนรู้วิธีคิด บนพื้นฐานความรู้แบบองค์รวม	เงื่อนไข : จริยธรรม แนวทาง : พัฒนา สาระ : 1) ภูมิใจเผ่าพันธุ์ ถิ่นเกิด 2) สามัคคี 3) ไม่ติดวัตถุนิยม และ 4) มีวิธีคิดแบบองค์

ตารางที่ 4-10 สหสัมพันธ์องค์ประกอบทั้ง 6 เพื่อแก้ปัญหาภาวะเส้นตรงร่วมพหุ

	เรียบง่ายและสมดุล	สุนทรีภาพของชีวิต	อิสระ	ภาคภูมิ	ศีลสามัญ	จิตสำนึกสาธารณะ
เรียบง่ายและสมดุล	1	.743	.780	.758	.764	.633
สุนทรีภาพของชีวิต	.743	1	.771	.759	.765	.631
อิสระ	.780	.771	1	.837	.838	.726
ภาคภูมิ	.758	.759	.837	1	.890	.765
ศีลสามัญ	.764	.765	.838	.890	1	.803
จิตสำนึกสาธารณะ	.633	.631	.726	.765	.803	1

ตารางที่ 4-11 สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเรียบง่ายและสมดุลง เพื่อแก้ปัญหาภาวะเส้นตรงร่วมพหุ (ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง 1 องค์ประกอบ)

	A1	A2	A3	A4	A5	A6	A7	A8	A9
A1	1	.492	.443	.413	.440	.406	.420	.368	.428
A2	.492	1	.466	.422	.485	.435	.393	.461	.449
A3	.443	.466	1	.499	.523	.436	.398	.461	.426
A4	.413	.422	.499	1	.534	.486	.454	.471	.461
A5	.440	.485	.523	.534	1	.568	.464	.518	.528
A6	.406	.435	.436	.486	.568	1	.550	.520	.520
A7	.420	.393	.398	.454	.464	.550	1	.520	.482
A8	.368	.461	.416	.471	.518	.520	.520	1	.580
A9	.428	.449	.426	.461	.528	.520	.482	.580	1

A1A2, A1A3, A1A4, A1A5, A1A6, A1A7, A1A8, A1A9

A2A3, A2A4, A2A5, A2A6, A2A7, A2A8,A2A9

A3A4, A3A6, A3A7, A3A8, A3A9

A4A6, A4A7, A4A8, A4A9

A5A7

A7A9

สรุปข้อที่ยังคงอยู่ A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9

ตารางที่ 4-12 สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสุนทรียภาพของชีวิต, อิสระ เพื่อแก้ปัญหาภาวะเส้นตรงร่วมพหุ (แบบแผนแบบพหุเพียง 2 องค์ประกอบ)

	B1	B2	B3	B4	B5	B6	B7	B8	B9	B10	B11	B12	B13	B14	B15	B16	B17	B18
B1	1	.644	.580	.521	.524	.479	.476	.451	.406	.422	.454	.484	.412	.433	.497	.457	.383	.407
B2	.644	1	.628	.636	.539	.602	.516	.542	.350	.482	.477	.511	.450	.437	.507	.514	.396	.357
B3	.580	.628	1	.671	.586	.517	.491	.539	.394	.466	.485	.526	.475	.451	.494	.524	.422	.404
B4	.521	.636	.671	1	.602	.578	.483	.556	.326	.459	.450	.491	.473	.429	.511	.482	.405	.371
B5	.524	.539	.586	.602	1	.612	.579	.535	.357	.408	.457	.506	.438	.425	.458	.482	.450	.413
B6	.479	.602	.517	.578	.612	1	.581	.518	.315	.412	.428	.466	.398	.406	.432	.486	.388	.353
B7	.476	.516	.491	.483	.579	.581	1	.598	.428	.437	.463	.468	.395	.429	.427	.432	.436	.427
B8	.451	.542	.539	.556	.535	.518	.598	1	.461	.529	.512	.579	.512	.448	.483	.427	.500	.427
B9	.406	.350	.394	.326	.357	.315	.428	.461	1	.573	.515	.473	.411	.474	.475	.359	.466	.456
B10	.422	.482	.466	.459	.408	.412	.437	.529	.573	1	.569	.576	.489	.492	.492	.421	.461	.447
B11	.454	.477	.485	.450	.457	.428	.463	.512	.515	.569	1	.606	.520	.505	.498	.452	.469	.459
B12	.484	.511	.526	.491	.506	.466	.468	.579	.473	.576	.606	1	.559	.518	.514	.491	.469	.462
B13	.412	.450	.475	.473	.438	.398	.395	.512	.411	.489	.520	.559	1	.501	.526	.427	.508	.424
B14	.433	.437	.451	.429	.425	.406	.429	.448	.474	.492	.505	.518	.501	1	.569	.467	.486	.525
B15	.497	.507	.494	.511	.458	.432	.427	.483	.475	.492	.498	.514	.526	.569	1	.585	.539	.492
B16	.457	.514	.524	.482	.482	.486	.432	.427	.359	.421	.452	.491	.427	.467	.585	1	.446	.470
B17	.383	.396	.422	.405	.450	.388	.436	.500	.466	.461	.469	.469	.508	.486	.539	.446	1	.534
B18	.407	.357	.404	.371	.413	.353	.427	.427	.456	.447	.459	.462	.424	.525	.492	.470	.534	1

ตัวแปรสุนทรียภาพของชีวิต B2,4,6,5,3,1,7,8,16 อิสระ B9,14,18,17,10,11,15,13,12

ตารางที่ 4-13 สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภาคภูมิ เพื่อแก้ปัญหาภาวะเส้นตรงร่วมพหุ (การกระทำ/ความประพฤติดีพอเพียง 1 องค์ประกอบ)

	C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	C8	C9	C10	C11	C12	C13	C14	C15
C1	1	.473	.441	.470	.503	.450	.483	.502	.440	.447	.453	.450	.448	.481	.491
C2	.473	1	.593	.516	.477	.479	.460	.431	.415	.472	.452	.462	.431	.470	.445
C3	.441	.593	1	.602	.528	.559	.505	.478	.518	.505	.495	.505	.448	.461	.421
C4	.470	.516	.602	1	.595	.551	.539	.537	.527	.460	.502	.511	.474	.523	.460
C5	.503	.477	.528	.595	1	.592	.604	.524	.550	.482	.525	.498	.486	.527	.535
C6	.450	.479	.559	.551	.592	1	.621	.570	.518	.467	.457	.502	.460	.512	.490
C7	.483	.460	.505	.539	.604	.621	1	.605	.567	.458	.476	.490	.480	.524	.526
C8	.502	.431	.478	.537	.524	.570	.605	1	.545	.488	.444	.446	.453	.523	.539
C9	.440	.415	.518	.527	.550	.518	.567	.545	1	.480	.535	.531	.495	.487	.456
C10	.447	.472	.505	.460	.482	.467	.458	.488	.480	1	.622	.623	.475	.486	.462
C11	.453	.452	.495	.502	.525	.457	.476	.444	.535	.622	1	.615	.570	.519	.495
C12	.450	.462	.505	.511	.498	.502	.490	.446	.531	.623	.615	1	.541	.523	.495
C13	.448	.431	.448	.474	.486	.460	.480	.453	.495	.475	.570	.541	1	.502	.510
C14	.481	.470	.461	.523	.527	.512	.524	.523	.487	.486	.519	.523	.502	1	.601
C15	.491	.445	.421	.460	.535	.490	.526	.539	.456	.462	.495	.495	.510	.601	1

ตารางที่ 4-14 สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรศีลสามัญ, จิตสำนึกสาธารณะ เพื่อแก้ปัญหาภาวะเส้นตรงร่วมพหุ (ค่านิยม คุณค่าพอเพียง 2 องค์ประกอบ)

	D1	D2	D3	D4	D5	D6	D7	D8	D9	D10	D11	D12	D13	D14	D15	D16	D17	D18	D19	D20
D1	1	.624	.571	.475	.454	.504	.477	.512	.521	.433	.522	.469	.457	.470	.451	.419	.472	.429	.496	.496
D2	.624	1	.571	.545	.508	.495	.494	.502	.503	.467	.522	.514	.527	.503	.490	.467	.509	.460	.529	.549
D3	.571	.571	1	.553	.508	.495	.483	.502	.500	.419	.528	.468	.418	.439	.425	.385	.506	.426	.501	.507
D4	.475	.545	.553	1	.594	.526	.531	.507	.511	.509	.505	.510	.454	.447	.454	.443	.512	.447	.514	.499
D5	.454	.508	.508	.594	1	.582	.582	.533	.475	.504	.528	.484	.459	.459	.458	.440	.504	.437	.509	.497
D6	.504	.495	.495	.526	.582	1	.587	.580	.491	.458	.546	.451	.428	.459	.500	.494	.509	.395	.478	.492
D7	.477	.494	.483	.531	.582	.587	1	.539	.496	.499	.487	.469	.442	.477	.450	.452	.504	.443	.521	.532
D8	.512	.502	.502	.507	.533	.580	.539	1	.575	.481	.520	.493	.438	.435	.450	.442	.497	.448	.526	.489
D9	.521	.503	.500	.511	.475	.491	.496	.575	1	.555	.572	.483	.454	.416	.435	.448	.478	.419	.497	.488
D10	.433	.467	.419	.509	.504	.458	.499	.481	.555	1	.553	.488	.436	.429	.411	.379	.446	.424	.503	.493
D11	.522	.522	.528	.505	.528	.546	.487	.520	.572	.553	1	.603	.559	.474	.492	.472	.490	.447	.519	.573
D12	.469	.514	.468	.510	.484	.451	.469	.493	.483	.488	.603	1	.590	.528	.472	.425	.461	.450	.481	.521
D13	.457	.527	.418	.454	.459	.428	.422	.438	.454	.436	.559	.590	1	.615	.536	.480	.488	.454	.411	.499
D14	.470	.503	.439	.447	.459	.459	.477	.435	.416	.429	.474	.528	.615	1	.634	.523	.518	.440	.422	.482
D15	.451	.490	.425	.454	.458	.500	.450	.450	.435	.411	.492	.472	.536	.634	1	.607	.581	.459	.457	.489
D16	.419	.467	.385	.443	.440	.494	.452	.442	.448	.379	.472	.425	.480	.523	.607	1	.595	.511	.463	.482
D17	.472	.509	.506	.512	.504	.509	.504	.497	.478	.446	.490	.461	.488	.518	.581	.595	1	.587	.518	.549
D18	.429	.460	.426	.447	.437	.395	.443	.448	.419	.424	.447	.450	.454	.440	.459	.511	.587	1	.507	.519
D19	.496	.529	.501	.514	.509	.478	.521	.526	.497	.503	.519	.481	.411	.422	.457	.463	.518	.507	1	.595
D20	.496	.549	.507	.499	.497	.492	.532	.489	.488	.493	.573	.521	.499	.482	.489	.482	.549	.519	.595	1

ศีลสามัญ D8,9,3,4,5,7,10,6,19,11,1,2,20,12 จิตสำนึกสาธารณะ D15, 14, 16, 13, 17, 18

ตารางที่ 4-15 องค์ประกอบที่หนึ่ง A1-A9

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ	การปรับลดตัวแปร	
		คงอยู่	ปรับลด
A1	0.62		✓
A2	0.63		✓
A3	0.65		✓
A4	0.68		✓
A5	0.74	✓	
A6	0.72	✓	
A7	0.69		✓
A8	0.71	✓	
A9	0.74	✓	
9 ข้อ		4 ข้อ	5 ข้อ

ตารางที่ 4-16 องค์ประกอบที่สอง B1-B18

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ	การปรับลดตัวแปร	
		คงอยู่	ปรับลด
B1	0.69		✓
B2	0.73	✓	
B3	0.74	✓	
B4	0.72	✓	
B5	0.71	✓	
B6	0.66		✓
B7	0.68		✓
B8	0.74	✓	
B9	0.64		✓
B10	0.70	✓	
B11	0.73	✓	
B12	0.74	✓	
B13	0.69		✓
B14	0.69		✓
B15	0.73	✓	
B16	0.68		✓

B17	0.68		✓
B18	0.63		✓
18 ข้อ		9 ข้อ	9 ข้อ

ตารางที่ 4-17 องค์ประกอบที่สาม C1-C15

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ	การปรับลดตัวแปร	
		คงอยู่	ปรับลด
C1	0.67		✓
C2	0.67		✓
C3	0.71	✓	
C4	0.74	✓	
C5	0.75	✓	
C6	0.73	✓	
C7	0.75	✓	
C8	0.73	✓	
C9	0.72	✓	
C10	0.70	✓	
C11	0.72	✓	
C12	0.72	✓	
C13	0.70	✓	
C14	0.74	✓	
C15	0.72	✓	
15 ข้อ		13 ข้อ	2 ข้อ

ตารางที่ 4-18 องค์ประกอบที่สี่ D1-D16

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ	การปรับลดตัวแปร	
		คงอยู่	ปรับลด
D1	0.71	√	
D2	0.74	√	
D3	0.70	√	
D4	0.72	√	
D5	0.72	√	
D6	0.74	√	
D7	0.73	√	
D8	0.73	√	
D9	0.71	√	
D10	0.68		√
D11	0.75	√	
D12	0.71	√	
D13	0.68		√
D14	0.68		√
D15	0.69		√
D16	0.67		√
D17	0.73	√	
D18	0.65		√
D19	0.72	√	
D20	0.73	√	
20 ข้อ		14 ข้อ	6 ข้อ

จาก ตารางที่ 4-15 ถึง 4-18 ผู้วิจัยต้องการปรับลดตัวแปรของแต่ละองค์ประกอบ จึงมีการจัดกระทำดังนี้

วิธีที่หนึ่ง สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้ง 6 องค์ประกอบ ผู้วิจัยต้องการกระชับข้อคำถามให้มีความคมชัดมากขึ้น จึงใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS วิเคราะห์สหสัมพันธ์เพื่อปรับลดตัวแปร แต่ละองค์ประกอบ แต่พบว่า ไม่สามารถปรับลดได้

จุดด้อย เนื่องจากเป็นตารางสหสัมพันธ์ จึงไม่สามารถหาเหตุผลมาตัดลดตัวแปรลงได้ เพราะต้องดูความสัมพันธ์ของทั้งคู่

A1A2, A1A3, A1A4, A1A5, A1A6, A1A7, A1A8, A1A9

A2A3, A2A4, A2A5, A2A6, A2A7, A2A8, A2A9

A3A4, A3A6, A3A7, A3A8, A3A9

A4A6, A4A7, A4A8, A4A9

A5A7

A7A9

สรุปข้อที่ยังคงอยู่ A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9

ตัวแปรสุนทรียภาพของชีวิต B2,4,6,5,3,1,7,8,16 อีสระ B9,14,18,17,10,11,15,13,12

ศีลสามัญ D8,9,3,4,5,7,10,6,19,11,1,2,20,12 จิตสำนึกสาธารณะ D15, 14, 16, 13, 17, 18

ตารางที่ 4-19 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรม LISREL χ^2

ผลการวิเคราะห์	Goodness of fit Statistics				
	Chi-Square	χ^2/df	RMSEA	GFI	Largest Standardize residual
	9275.99 df=1823 p=0.0	5.0883	0.061	0.79	

จากตาราง χ^2 ควรไม่มีนัยสำคัญ

χ^2/df ไม่ควรเกิน 2

ค่า RMSEA ต่ำกว่า .05

Largest Standardize residual ไม่เกิน 2

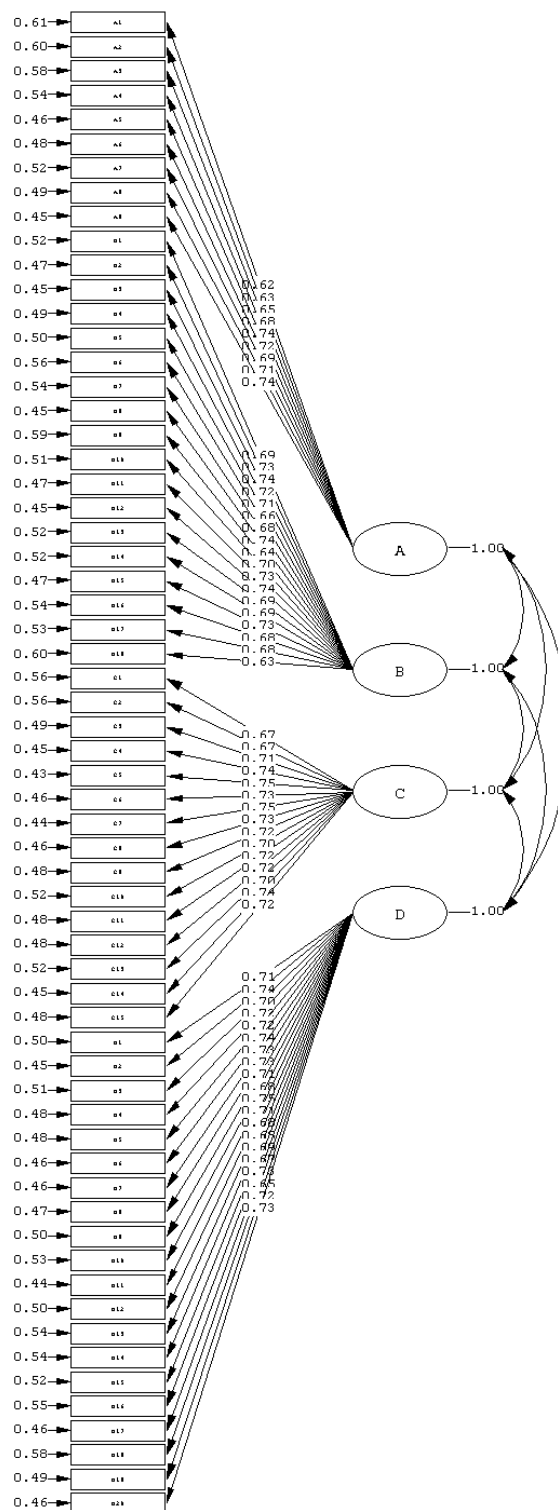
Q-Plot มีความชันมากกว่าเส้นในแนวทแยง

วิธีที่สอง ผู้วิจัยจึงใช้วิธี การปรับลดด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป LISREL พบว่า ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.6 – 0.7 จึงทดลองปรับลดค่าที่ต่ำกว่า 0.7 ผลการตัดลดดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 จาก 9 ข้อ เหลือ 4 ข้อ องค์ประกอบที่ 2 จาก 18 ข้อ เหลือ 9 ข้อ องค์ประกอบที่ 3 จาก 15 ข้อ เหลือ 13 ข้อ องค์ประกอบที่ 4 จาก 16 ข้อ เหลือ 14 ข้อ ดังแสดงในตาราง

จุดด้อย เนื่องจากไม่สามารถหาเหตุผลมาสนับสนุนได้ว่า ทำไมจึงควรตัดลดข้อที่ได้ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบที่ต่ำกว่า 0.7 ทั้ง

วิธีที่สาม อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่า ข้อคำถามยังคงมีจำนวนมากในบางองค์ประกอบ จึงได้ใช้ วิธีที่ 3 คือ การวิเคราะห์ความเหมือน ความต่าง ด้วยสายตา แล้วจึงนำมาปรับลดด้วยการวิเคราะห์ องค์ประกอบโดยโปรแกรมสำเร็จรูป LISREL อีกครั้งหนึ่ง

จุดเด่น คือ สามารถตัดหรือยุบรวมตัวแปร ที่เหมือนกัน เข้าเป็นกลุ่มเดียวกันก่อน แล้วจึงนำมา วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป LISREL อีกครั้งหนึ่ง (ภาพ Model LISREL run ครั้งที่ 1) ดังนี้

ภาพที่ 4-3 การตัดลดตัวแปรด้วย Model LISREL ครั้งที่ 1

จากภาพที่ 4-3 ผู้วิจัยนำวิธีวิจัยเชิงปริมาณมาเป็นแนวทางการตัดลดตัวแปร ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป LISREL รายละเอียดแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบชุด A ประกอบด้วยค่าตั้งแต่ A1-A9 ดังนี้ 0.62, 0.63, 0.65, 0.68, 0.74, 0.72, 0.69, 0.71, 0.74

องค์ประกอบชุด B ประกอบด้วยค่าตั้งแต่ B1-B18 ดังนี้ 0.69, 0.73, 0.74, 0.72, 0.71, 0.66, 0.68, 0.74, 0.64, 0.70, 0.73, 0.74, 0.69, 0.69, 0.73, 0.68, 0.68, 0.63

องค์ประกอบชุด C ประกอบด้วยค่าตั้งแต่ C1-C15 ดังนี้ 0.67, 0.67, 0.71, 0.74, 0.75, 0.73, 0.75, 0.73, 0.72, 0.70, 0.72, 0.72, 0.70, 0.74, 0.72

องค์ประกอบชุด D ประกอบด้วยค่าตั้งแต่ D1-D16 ดังนี้ 0.71, 0.74, 0.70, 0.72, 0.72, 0.74, 0.73, 0.73, 0.71, 0.68, 0.75, 0.71, 0.68, 0.68, 0.69, 0.67, 0.73, 0.65, 0.72, 0.73

อย่างไรก็ตาม การปรับลดตัวแปรด้วยโมเดล LISREL ครั้งนี้ อธิบายเชิงเหตุผลได้ไม่ดีเท่าที่ควร ผู้วิจัยจึงเปลี่ยนวิธีด้วยการใช้การปรับลดเชิงเหตุผลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาอีกครั้งนำเสนอดังต่อไปนี้

องค์ประกอบที่หนึ่ง เรียบง่ายและสมดุล (Simple and Balance)

ลักษณะพิเศษ ความหมายว่า เชื่อในหลักการดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่ายและสมดุล 4 ประการ คือ

1) ไม่เบียดเบียนตนเอง 2) ไม่เบียดเบียนคนรอบข้าง 3) ไม่ทำร้ายสังคม และ 4) ไม่ทำร้ายสิ่งแวดล้อม
ความหมายอย่างสั้น ตนเชื่อหลักดำเนินชีวิตที่เรียบง่ายและสมดุล ด้วยการไม่เบียดเบียนตนเอง คนรอบข้าง สังคมและสิ่งแวดล้อม

ความหมายอย่างละเอียด ประกอบด้วย 9 ตัวชี้วัด หรือ 9 ข้อคำถาม คือ

10. เป็นวิถีชีวิตที่ยึดหลักความสมดุล 4 ประเด็น 1) ไม่เบียดเบียนตนเอง 2) ไม่เบียดเบียนคนรอบข้าง 3) ไม่ทำร้ายสังคม 4) ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

11. ความเชื่อ ค่านิยม ที่เน้นความเรียบง่าย พอใจในสิ่งที่ตนมี กินอยู่พอดีเท่าที่มี ไม่เกินตัว และเชื่อว่าถูกต้องแล้ว

12. การดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพด้วยความพอดี รู้จักใช้ รู้จักเก็บ ไม่ฟุ้งเฟ้อ แต่ไม่ตระหนี่ ไม่เป็นหนี้

13. ใช้ทรัพยากรที่สังคมมอบให้อย่างคุ้มค่าหรือองงาย
14. รู้จักตน รู้จักประมาณ มีความสุขตามอัตภาพ ใช้ชีวิตให้เกิดสุข สงบ
15. ปรับตัวให้สอดคล้อง หรือ สมดุลกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลดความต้องการส่วนเกิน
16. รู้จักใช้เหตุผลในการดำรงชีวิต เรียนรู้กับการอยู่ในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลง
17. ใช้ชีวิตเรียบง่าย ไม่เกินพอดี แต่ไม่ขาดแคลน
18. ยึดทางสายกลาง รู้ตน รู้ประมาณ รู้กาล รู้เวลา

องค์ประกอบที่สอง ศีลสามัญ (Common Morality)

ลักษณะพิเศษ หมายถึง เห็นคุณค่าชีวิตด้วยปัญญา 1) อ่อนน้อมถ่อมตน 2) ไม่ฟุ้งเฟ้อ เห็นความสำคัญของปัจจัยสี่ 3) ดำรงชีวิตเหมาะสมกับจุดหมายหมายของชีวิต 4) ไม่โลภ และ 5) ไม่ประมาท

ความหมายอย่างสั้น ตนเห็นคุณค่าของชีวิต ด้วยการอ่อนน้อมถ่อมตน ไม่ฟุ้งเฟ้อ เห็นความสำคัญของปัจจัยสี่ ดำเนินตามจุดหมายหมายของชีวิตอย่างไม่โลภและไม่ประมาท

ความหมายอย่างละเอียด ประกอบด้วยตัวชีวิต 14 ตัว คือ

15. รู้จักอ่อนน้อมถ่อมตน
16. เมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น มีความจำเป็นที่จะต้องรู้จักคำว่า “พอเพียง”
17. เห็นความสำคัญของความต้องการพื้นฐาน ด้านปัจจัยสี่ (อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่มและยารักษาโรค)
18. การดำรงชีวิตเหมาะสมกับจุดหมายหมายของชีวิต ไม่ฟุ้งเฟ้อ ยึดหลักการพัฒนาอย่างมั่นคงและยั่งยืน
19. ทางสายกลาง พอเพียง ตามกำลังความสามารถ กำลังทรัพย์และกำลังปัญญาของตน
20. การร่วมมือกันมากกว่าแข่งขัน รักความสงบ สันติ ไม่นิยมความรุนแรงและไม่รุกรานผู้อื่น
21. การประหยัดอย่างเหมาะสม ไม่ใช้ทรัพยากรของชาติเกินความจำเป็น

22. ความมั่นคงทางจิตใจทำให้มีความสุข มีน้ำใจไม่เบียดเบียน ไม่แก่งแย่งหรือไม่เห็นแก่ตัวจนขาดสติ
23. การดำรงชีวิตอย่างปลอดภัย ทำให้มีความสุขกาย สบายใจ
24. ใช้จ่ายอย่างเหมาะสม ไม่ฟุ่มเฟือย และคุ้มค่า ตรงตามวัตถุประสงค์
25. สังคมจะต้องช่วยกันดำรงวัฒนธรรมให้มีความมั่นคง ยั่งยืน
26. การใช้ชีวิตที่พึ่งพาตนเองได้ การแสดงออกและด้วยการลงมือทำจริง
27. การไม่โลภ ไม่ประมาทและรู้คุณค่าของชีวิต
28. จัดสรรและใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์กับสมาชิกอย่างสมดุลและเป็นธรรม

องค์ประกอบที่สาม จิตสำนึกสาธารณะ (Public Consciousness) หมายถึง

ลักษณะพิเศษ การทำให้คนในสังคม 1) รู้จักวิเคราะห์ความต้องการของตนเอง 2) บริโภคเกินตัวลดลง 3) รู้จักความเป็นมนุษย์ 4) นับถือคนดี 5) ใช้ประโยชน์จากการบูรณาการชีวิตแบบพอดี
ความหมายอย่างสั้น คนทำให้คนอื่นรู้จักวิเคราะห์ตนเอง ไม่บริโภคเกินตัว มีความเป็นมนุษย์ นับถือคนดี และมีชีวิตแบบพอดีในท่ามกลางสรรพสิ่ง

ความหมายอย่างละเอียด ประกอบด้วยตัวชีวิต 6 ตัว คือ

7. การทำให้คนในสังคมรู้จักวิเคราะห์ความต้องการของตนเองมากขึ้น
8. การทำให้ปัญหาสังคมที่เกิดจากการบริโภคเกินตัวลดลง
9. การทำให้คนในสังคม รู้จักความเป็นมนุษย์มากขึ้น
10. การทำให้คนในสังคม นับถือคนดี
11. การเห็นประโยชน์และใช้ประโยชน์จากการบูรณาการชีวิตความเป็นอยู่แบบพอดี
12. การพึ่งตนเอง กิน ใช้ และเที่ยวทั่วไทย เพื่อการกระจายรายได้ภายในประเทศ

องค์ประกอบที่สี่ สุนทรียภาพของชีวิต (Sense of life)

ลักษณะพิเศษ หมายถึง ศิลปะการใช้ชีวิตบนฐาน 1) การให้เกียรติ (ครอบครัวกลมเกลียว ผัวเดียว เมียเดียว) 2) กตัญญู 3) ละอายต่อบาป (hiri โอตตัปปะ) 4) ยึดมั่นหลักคำสอนศาสนา 5) เคารพผู้ใหญ่ว่า
ความหมายอย่างสั้น ตนมีศิลปะการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นด้วยการให้เกียรติ กตัญญู ละอายต่อบาป ยึดมั่นหลักคำสอน เคารพผู้ใหญ่

ความหมายอย่างละเอียด ประกอบด้วยตัวชี้วัด 9 ตัว คือ

10. สังคมเป็นสุขสงบ ครอบครัวกลมเกลียว ผัวเดียว เมียเดียว ให้เกียรติผู้อื่น
11. มีความกตัญญู เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกหลาน
12. มีความละอายต่อบาป (ไม่ทำชั่ว)
13. รู้จักบาปบุญคุณโทษ รู้ว่าอะไรดี อะไรชั่ว
14. ยึดมั่นในหลักคำสอนของศาสนา
15. มีความเคารพผู้ใหญ่ เชื่อฟังบิดามารดา
16. มีความนับถือประเพณีดั้งเดิมที่สืบทอดกันมา
17. มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม เป็นพลเมืองดี
18. ผู้นำควรประพฤติ ปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดี

องค์ประกอบที่ห้า อิสระ (Freedom)

ลักษณะพิเศษ หมายถึง ตนมีอิสระของชีวิตด้วยการ 1) รู้กำลังตนเอง 2) สมถะ 3) มีอิสระในการดำเนินชีวิต 4) เอื้อเฟื้อ จุนเจือผู้ด้อยกว่า 5) เคารพกฎระเบียบ
ความหมายอย่างสั้น ความมีอิสระของชีวิตคือการรู้กำลังตนเอง อยู่อย่างสมถะ เอื้อเฟื้อและเคารพกฎระเบียบ

ความหมายอย่างละเอียด ประกอบด้วยตัวชี้วัด 9 ตัว คือ

10. การรู้จักกำลังตนเอง ทางด้านกายภาพ สติปัญญา และเครือข่าย
11. มีอิสระในการดำเนินชีวิต แบ่งปันผู้อื่น (หากมีเกินพอ)

12. ชีวิตสมณะ ไม่เกียจคร้าน รู้ประมาณตน
13. มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อ จุนเจือผู้ด้อยกว่า ช่วยประเทศชาติตามกำลัง
14. หลักการดำเนินชีวิตประจำวันที่มั่นคง ควรพึ่งพาตนเองในการกิน การอยู่ การใช้ การประกอบอาชีพ
15. มนุษย์ สัตว์และสิ่งแวดล้อมควรเกื้อกูล เคารพกฎระเบียบของกันและกัน ภายใต้กฎธรรมชาติที่สมดุล
16. การอยู่ร่วมกันอย่างสุขสงบ สมดุล มีจิตสำนึกต่อส่วนรวม ปราศจากความขัดแย้ง สร้างและธำรงความเป็นชาติ
17. หลักสันโดษ พอใจสิ่งที่มี ลดความอยากส่วนเกิน ใช้ชีวิตเท่าที่สภาพความเป็นอยู่และสภาวะเศรษฐกิจจะเอื้ออำนวย
18. มนุษย์กับธรรมชาติมีความผูกพันเกื้อกูลกันอย่างสมดุล

องค์ประกอบที่หก ภาคภูมิ (Pride)

ลักษณะพิเศษ หมายถึง การสร้างสังคมให้เกิดความ 1) ภูมิใจเผ่าพันธุ์ ถิ่นเกิด 2) สามัคคี 3) ไม่ติดวัตถุนิยม 4) มีวิธีคิดแบบองค์รวม

ความหมายอย่างสั้น ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของการร่วมสร้างสังคมให้เกิดความภาคภูมิใจเผ่าพันธุ์ ถิ่นเกิด มีความสามัคคี ไม่ติดวัตถุนิยมด้วยการคิดแบบองค์รวม

ความหมายอย่างละเอียด ประกอบด้วยตัวชี้วัด 15 ตัว คือ

16. ร่วมมือสร้างเอกลักษณ์ที่ภาคภูมิใจของชุมชน รู้รักถิ่นบ้านเกิดและเผ่าพันธุ์ มีความเป็นชาตินิยมอย่างมีเหตุผล
17. ละเว้นอบายมุข
18. รู้หา รู้เก็บ รู้ใช้ ไม่ฟุ้งเฟ้อ ใช้ชีวิตที่เหมาะสมกับกำลังกาย กำลังใจของตน
19. รู้จักปรับตัวในการดำรงชีวิต
20. ไม่เอาเปรียบและเบียดเบียนสิ่งแวดล้อม
21. ปลูกฝังในการตระหนักความพอเพียง ตั้งแต่เยาว์วัยจนถึงทุกระดับ

22. อยู่ร่วมกันอย่างสุขสงบและมีความสุข
23. ตระหนักถึงคุณค่าร่วม เห็นความสำคัญอย่างแท้จริง สังคมยอมรับและนำไปปฏิบัติอย่างเข้าใจ
24. มีน้ำใจโอบอ้อมอารี ยิ้มแย้มแจ่มใส เพื่อสร้างสัมพันธ์ไมตรี ให้เกิดการช่วยเหลือกัน รู้รัก สามัคคี
25. ไม่ยึดติดวัตถุนิยม พอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่
26. รู้จักประมาณตน ไม่ตระหนี่ถี่เหนียวจนเกินไป
27. รู้จักใช้ชีวิตที่เรียบง่าย
28. การกระทำของผู้ปกครองเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจ
29. มีคุณธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว เป็นทางสายกลาง ควบคุมให้รู้ดี รู้ชั่ว
30. จัดการสิ่งต่าง ๆ ให้เกิดความคุ้มค่าและเรียนรู้วิธีคิด บนพื้นฐานความรู้แบบองค์รวม

4.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

วัตถุประสงค์ข้อ 3 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง ในส่วนของวัตถุประสงค์ข้อ 3 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนแรกนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ด้วยการวิเคราะห์สถิติพรรณนา ส่วนตอนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ด้วยการวิเคราะห์สถิติเชิงอ้างอิง จากกลุ่มตัวอย่าง 1,521 คนจาก 8 จังหวัด 4 ภูมิภาคทั่วประเทศ เพื่อให้ผลสามารถอ้างอิงถึงประชากรทั้งหมด ด้วยวิธีการสุ่มโดยอาศัยหลักความน่าจะเป็น นำเสนอตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถิติพรรณนา

ตารางที่ 4-20 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

	ตัวแปร	ความถี่	ร้อยละ
เพศ	ชาย	743	49.24
	หญิง	766	50.76
	ไม่ตอบ	12	
อายุ	18-25 ปี	513	33.84
	26-60 ปี	516	34.04
	61 ปีขึ้นไป	487	32.12
	ไม่ตอบ	5	
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	675	45.33
	ปริญญาตรี	694	46.61
	สูงกว่าปริญญาตรี	120	8.06
	ไม่ตอบ	32	
ภูมิลำเนา	ภาคเหนือ	369	24.44
	ภาคกลาง	413	27.35
	ภาคใต้	336	22.25
	ภาคตะวันออกเฉียงใต้	392	25.96
	ไม่ตอบ	11	
รายได้ครอบครัว/เดือน	ต่ำกว่า 15,000 บาท	426	29.24
	15,000 - 50,000 บาท	774	53.12
	50,001-100,000 บาท	173	11.87
	100,000 บาทขึ้นไป	84	5.77
	ไม่ตอบ	64	
อาชีพ	นักศึกษา	452	29.87
	พนักงานรัฐ	145	9.58
	พนักงานเอกชน	231	15.27
	ธุรกิจส่วนตัว	267	17.65
	เกษียณ	193	12.76
	แม่บ้าน	105	6.94
	ว่างงาน	56	3.70
	อื่น ๆ	64	4.23
	ไม่ตอบ	8	

ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ50.76) มีอายุอยู่ในช่วง 26-60 ปี (ร้อยละ34.04) ระดับการศึกษา จบระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 46.61) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีภูมิลำเนาอยู่ภาคกลาง (ร้อยละ27.35) รายได้ครอบครัว เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วง 15,000 - 50,000 บาท (ร้อยละ 53.12) โดยอาชีพส่วนใหญ่ได้แก่ นักศึกษา (ร้อยละ29.87) ในลำดับถัดไปจะเป็นการพรรณนาพฤติกรรมการท่องเที่ยวและการใช้อินเทอร์เน็ต

ตารางที่ 4-21 พฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม

	ตัวแปร	ความถี่	ร้อยละ
เดินทาง ท่องเที่ยว	1 ครั้ง	907	60.59
	2 ครั้ง	385	25.72
	5 ครั้งขึ้นไป	205	13.69
	ไม่ตอบ	24	
การตัดสินใจเลือก	ตัดสินใจด้วยตนเอง	823	58.29
ทัวร์ท่องเที่ยว	ถามความเห็นผู้ร่วมเดินทาง	698	41.71
ประสบการณ์ใช้ อินเทอร์เน็ต	ไม่เคยมี	261	17.31
	น้อยกว่า 6 เดือน	149	9.88
	6เดือน-1ปี	148	9.81
	1-2 ปี	83	5.50
	3-4 ปี	146	9.68
	5-6 ปี	166	11.01
	มากกว่า 6 ปี	555	36.80
	ไม่ตอบ	13	
ใช้อินเทอร์เน็ต	น้อยกว่า 2 ชั่วโมง	316	22.54
สัปดาห์ละ	3-4 ชั่วโมง	343	24.47
	5-10 ชั่วโมง	236	16.83
	11-20 ชั่วโมง	122	8.70
	21-30 ชั่วโมง	149	10.63
	มากกว่า 30 ชั่วโมง	236	16.83
	ไม่ตอบ	119	

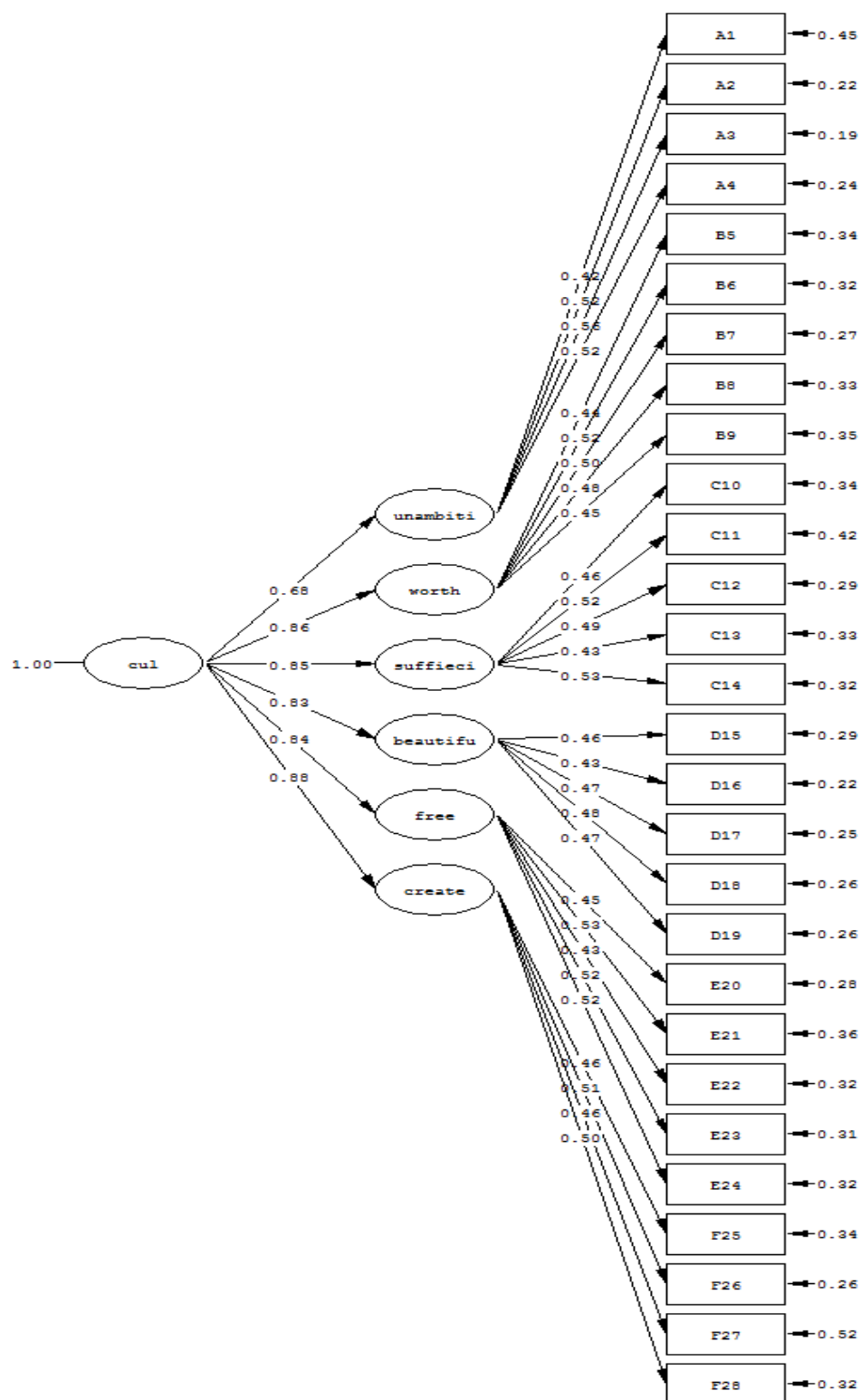
ตารางที่ 4-21 (ต่อ)

	ตัวแปร	ความถี่	ร้อยละ
จำนวนชั่วโมง	น้อยกว่า 0.5 ชั่วโมง	641	45.79
อินเทอร์เน็ตเพื่อ	0.5-1 ชั่วโมง	348	24.86
การวางแผน	1-2 ชั่วโมง	200	14.29
ท่องเที่ยว	3-5 ชั่วโมง	134	9.57
	6-10 ชั่วโมง	40	2.86
	มากกว่า 10 ชั่วโมง	37	2.64
	ไม่ตอบ	121	

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ความถี่ในการเดินทางท่องเที่ยวส่วนใหญ่ อยู่ที่ 1 ครั้ง (ร้อยละ 60.59) การตัดสินใจเลือกทัวร์ท่องเที่ยวส่วนใหญ่เกิดจากการตัดสินใจด้วยตนเอง (ร้อยละ 58.29) สำหรับประสบการณ์ใช้อินเทอร์เน็ต พบว่าส่วนใหญ่ใช้งานมากกว่า 6 ปี (ร้อยละ 36.80) การใช้อินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่ใช้สัปดาห์ละ 3-4 ชั่วโมง (ร้อยละ 24.47) สำหรับจำนวนชั่วโมงในการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการวางแผนท่องเที่ยวพบว่า ใช้เวลาน้อยกว่าครึ่งชั่วโมง (ร้อยละ 45.79)

ตอนที่ 2 วัตถุประสงค์ข้อ 3 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง

ผู้วิจัยใช้เทคนิควิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน 6 องค์ประกอบจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,521 ชุด โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับที่สอง (second order confirmatory Factor Analysis) ซึ่งได้ผลการวิจัยดังต่อไปนี้

Chi-Square=1935.49, df=344, P-value=0.00000, RMSEA=0.055

ภาพที่ 4-4 ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงจากองค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับที่สอง

ตารางที่ 4-22 ผลการวิเคราะห์ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง

ประเด็นพิจารณา	λ_y	t-value	ความสำคัญ
เรียบง่ายและสมดุล	0.68	16.95	6
A1. ไม่เบียดเบียนตนเอง	0.42	-	4
A2. ไม่เบียดเบียนคนรอบข้าง	0.52	18.95	2
A 3. ไม่ทำร้ายสังคม	0.56	19.33	1
A 4. ไม่ทำร้ายสิ่งแวดล้อม	0.52	18.74	3
ศีลสามัญ	0.86	21.62	2
B5. อ่อนน้อมถ่อมตน	0.44	-	5
B 6. ไม่ฟุ้งเฟ้อ เห็นความสำคัญของปัจจัยสี่	0.52	20.18	1
B 7. ดำรงชีวิตเหมาะสมกับอุดมการณ์ของชีวิต	0.50	20.55	2
B 8. ไม่โลภ	0.48	19.44	3
B 9. ไม่ประมาท	0.45	18.68	4
จิตสำนึกสาธารณะ	0.85	21.94	3
C10. รู้จักวิเคราะห์ความต้องการของตนเอง	0.46	-	4
C 11. บริโภคเกินตัวลดลง	0.52	19.43	2
C 12. รู้จักความเป็นมนุษย์	0.49	20.38	3
C 13. นับถือคนดี	0.43	18.76	5
C 14. คนในสังคมรู้จักบูรณาการสิ่งต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตแบบพอดี	0.53	20.63	1
สุนทรียภาพของชีวิต	0.83	23.16	5
D15. การให้เกียรติ (ครอบครัวกลมเกลียว ผัวเดียวเมียเดียว)	0.46	-	4
D 16. กตัญญู	0.43	21.80	5
D 17. หิริ โอตตัปปะ (ละอายต่อบาป)	0.47	22.07	2
D 18. ยึดมั่นหลักคำสอนศาสนา	0.48	22.28	1
D 19. เคารพผู้ใหญ่	0.47	21.92	3

ตารางที่ 4-22 (ต่อ)

ประเด็นพิจารณา	λ_y	t-value	ความสำคัญ
อิสระ	0.84	23.30	4
E20. รู้กำลังตนเอง	0.45	-	4
E 21. สมถะ	0.53	21.42	1
E 22. มีอิสระในการดำเนินชีวิต	0.43	19.97	5
E 23. เอื้อเฟื้อ จุนเจือผู้ด้อยกว่า	0.52	21.93	2
E 24. เคารพกฎระเบียบ	0.52	21.69	3
ภาคภูมิ	0.88	22.42	1
F25. ภูมิใจเฝ้าพันธุ์ ถิ่นเกิด	0.46	-	4
F 26. สามัคคี	0.51	21.13	1
F 27. ไม่ติดวัตถุนิยม	0.46	17.15	3
F 28. ให้มีวิธีคิดจากการมองหลาย ๆ ด้าน	0.50	20.20	2
เกณฑ์การพิจารณาความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์			
ค่า	เกณฑ์	ค่าที่ได้	
RMSEA	0.05-0.08	0.06	
NFI	0.9 ขึ้นไป	0.97	
CFI	0.9 ขึ้นไป	0.98	
RMR	น้อยกว่า 0.10	0.02	
GFI	0.9 ขึ้นไป	0.92	
AGFI	0.9 ขึ้นไป	0.90	

ผลการวิเคราะห์ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงจากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันในลำดับที่ 1 พบว่าองค์ประกอบที่มีน้ำหนักปัจจัยสำคัญในสามลำดับแรกได้แก่ ภาคภูมิ ($\lambda_y = 0.88$) ศีลสามัญ ($\lambda_y = 0.86$) จิตสำนึกสาธารณะ ($\lambda_y = 0.85$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาถึงการวิเคราะห์องค์ประกอบน้ำหนักปัจจัยในองค์ประกอบที่สองพิจารณาในแต่ละด้าน ผลการวิจัยพบว่า

1. เรียบง่ายและสมดุล องค์ประกอบที่มีน้ำหนักปัจจัยในสามลำดับแรกได้แก่ ไม่ทำร้ายสังคม ($\lambda_y = 0.56$) ไม่เบียดเบียนคนรอบข้าง ($\lambda_y = 0.52$) และไม่ทำร้ายสิ่งแวดล้อม ($\lambda_y = 0.52$)

2. ศีลสามัญ องค์ประกอบที่มีน้ำหนักปัจจัยในสามลำดับแรกได้แก่ ไม่ฟุ้งเฟ้อ เห็นความสำคัญ ของปัจจัยสี่ ($\lambda_y = 20.18$) ดำรงชีวิตเหมาะสมกับจุดหมายของชีวิต ($\lambda_y = 20.55$) และไม่โลภ ($\lambda_y = 19.44$) ตามลำดับ

3. จิตสำนึกสาธารณะ องค์ประกอบที่มีน้ำหนักปัจจัยในสามลำดับแรกได้แก่ คนในสังคมรู้จัก บูรณาการสิ่งต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตแบบพอดี ($\lambda_y = 0.53$) บริโภคเกินตัวลดลง ($\lambda_y = 0.52$) และ รู้จักความเป็นมนุษย์ ($\lambda_y = 0.49$) ตามลำดับ

4. สุนทรียภาพของชีวิต มี องค์ประกอบที่มีน้ำหนักปัจจัยในสามลำดับแรกได้แก่ ยึดมั่นหลักคำ สอนศาสนา ($\lambda_y = 0.48$) หิริ โอตตัปปะ (ละอายต่อบาป) ($\lambda_y = 0.47$) และ เคารพผู้ใหญ่ ($\lambda_y = 0.47$) ตามลำดับ

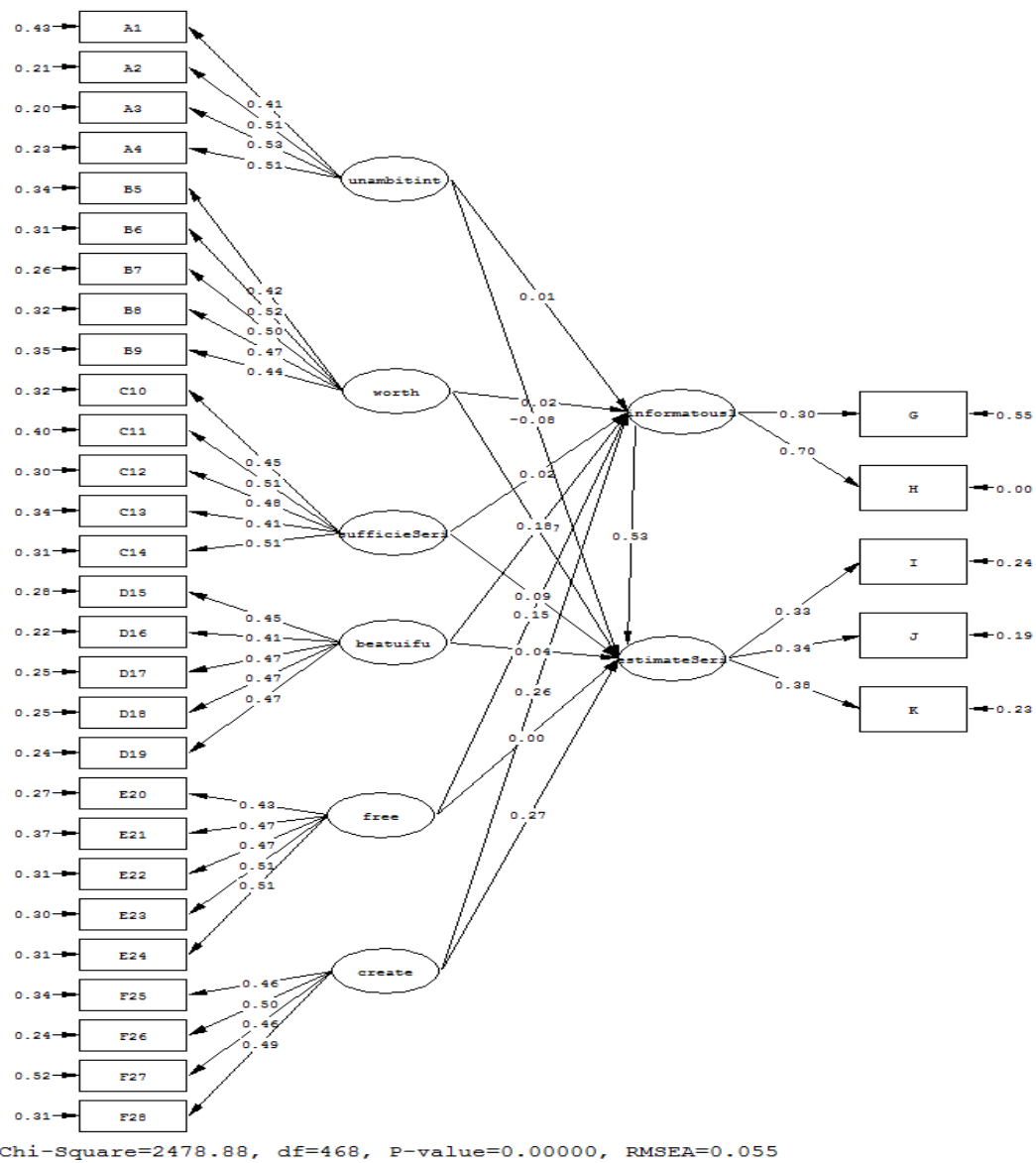
5. อิศระ มี องค์ประกอบที่มีน้ำหนักปัจจัยในสามลำดับแรกได้แก่ สมถะ ($\lambda_y = 0.53$) เอื้อเฟื้อ จุนเจือผู้ด้อยกว่า ($\lambda_y = 0.52$) และเคารพกฎระเบียบ ($\lambda_y = 0.52$) ตามลำดับ

6. ภาควุมิมี องค์ประกอบที่มีน้ำหนักปัจจัยในสามลำดับแรกได้แก่ สามัคคี ($\lambda_y = 0.51$) ให้มีวิธี คิดจากการมองหลาย ๆ ด้าน ($\lambda_y = 0.50$) และไม่ติดวัตถุนิยม ($\lambda_y = 0.46$) ตามลำดับ

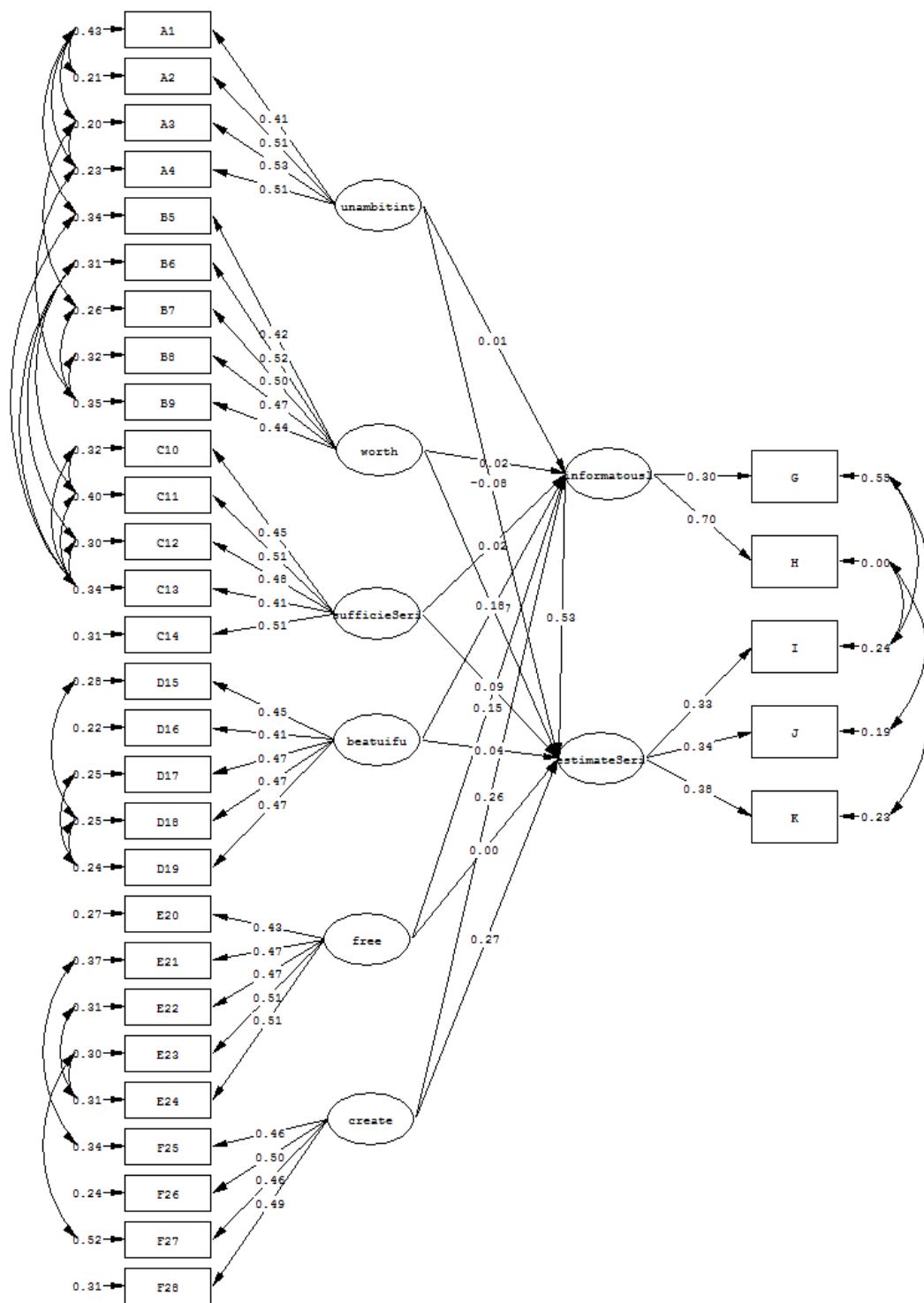
โดยทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นั่นคือมีผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.4 ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้น

วัตถุประสงค์ข้อ 4 เพื่อสร้างรูปแบบเส้นทางความสัมพันธ์ (Structure Equation Modeling : SEM) ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมิน ทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ สำหรับขั้นตอนนี้เป็นการอธิบายเส้นทางความสัมพันธ์ เนื่องจากองค์ประกอบ ทั้ง 6 เป็นองค์ความรู้ใหม่ ยังไม่มีงานวิจัยรองรับ ผู้วิจัยจึงยึดการอธิบายเส้นทางความสัมพันธ์ตามตัว แปรหลัก คือ ความเชื่อด้านวัฒนธรรมเป็นหลัก ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องสร้างตัวแบบ แบบเต็มรูป และแบบ ลดรูป เพื่อพิจารณาร่วมกัน ผลการวิจัยนำเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

ภาพที่ 4-5 รูปแบบเส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ โมเดลแบบเต็มรูป (ก่อนปรับ)

Chi-Square=1566.07, df=440, P-value=0.00000, RMSEA=0.043

ภาพที่ 4-6 รูปแบบเส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ โมเดลแบบเต็มรูป (หลังปรับ)

ตารางที่ 4-23 ดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ รูปแบบเส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ

ลำดับที่	ค่า	เกณฑ์	ตัวแบบก่อนปรับ	ตัวแบบหลังปรับ
1	χ^2/df	น้อยกว่า 5	5.29	3.56
2	RMSEA	0.05-0.08	0.06	0.04
3	NFI	0.9 ขึ้นไป	0.96	0.98
4	CFI	0.9 ขึ้นไป	0.97	0.98
5	RMR	น้อยกว่า 0.10	0.02	0.02
6	GFI	0.9 ขึ้นไป	0.90	0.94
7	AGFI	0.9 ขึ้นไป	0.88	0.92

หมายเหตุ √ หมายถึงผ่านเกณฑ์ผลการทดสอบดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (ที่มาของเกณฑ์: สุกมาส อังคุโชติ สมถวิล วิจิตรวรรณ และ รัชนิกุล ภิญโญภาณุวัฒน์, 2552, หน้า 22-24)

จากการตรวจสอบแบบจำลองสมมติฐานความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุ (Structural Model) เพื่อทดสอบความสอดคล้องของแบบจำลองกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป LISREL (LISREL Version 8.52) พบว่าในตัวแบบก่อนปรับ มีค่าผ่านเกณฑ์ห้าค่า ได้แก่ ค่ารากกำลังสองเฉลี่ยความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) ค่าความสอดคล้องเชิงสัมพัทธ์ (Relative Fix Index) ทั้งส่วน Normed Fit Index (NFI) Comparative Fit Index (CFI) Goodness of Fit Index (GFI) และค่า ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือ (Root Mean Square Residual : RMR)

เมื่อปรับตัวแบบให้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์แล้วพบว่า การวิเคราะห์ความกลมกลืนของแบบจำลอง (Goodness of Fit) หลังปรับตัวแบบพบว่า ผ่านเกณฑ์ผลการทดสอบดัชนี ในทุกค่า ได้แก่ ค่า อัตราส่วนไคสแควร์กับองศาความเป็นอิสระ (χ^2/df) ค่ารากกำลังสองเฉลี่ยความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) ความสอดคล้องเชิงสัมพัทธ์ (Relative Fix Index) ทั้งส่วน Normed Fit Index (NFI) Comparative Fit Index (CFI) และ Goodness of Fit Index (GFI) ค่า Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) รวมถึง ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือ (Root Mean

Square Residual : RMR) พบว่าตัวแบบมีความสอดคล้องเชิงประจักษ์ ที่ดีขึ้นกว่าเดิม ผู้วิจัยจึงได้เลือกตัวแบบ ดังกล่าวมาอภิปรายผลดังนี้

ตารางที่ 4-24 เส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ โมเดลเต็มรูป

ตัวแปรตาม	อิทธิพล	ตัวแปรทำนาย						ค้นหาข่าวสาร
		เรียบง่ายและสมดุล	ศีลสามัญ	จิตสำนึกสาธารณะ	อิสระ	ภาคภูมิ	สุนทรียภาพของชีวิต	
ค้นหาข่าวสาร	DE	0.01	0.02	0.02	0.15*	0.26*	-0.07	
	IE							
	TE	0.01	0.02	0.02	0.15*	0.26*	-0.07	
ประเมินทางเลือก	DE	-0.08	0.18*	0.09	0.00	0.27*	0.04	0.53*
	IE	0.01	0.01	0.01	0.08	0.14*	-0.04	
	TE	-0.07	0.19*	0.10	0.08	0.41*	0.00	0.53*

DE = Direct Effect, IE = Indirect Effect, TE = Total Effect, * $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยความเชื่อวัฒนธรรมแบบพอเพียง ในเรื่องอิสระ ($\gamma = 0.15$) และภาคภูมิ ($\gamma = 0.26$) มีอิทธิพลทางตรงต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ในขณะที่ การประเมินทางเลือก ได้รับอิทธิพลทางตรงจากการค้นหาข้อมูลข่าวสาร ($\beta = 0.53$) และจากปัจจัยความเชื่อวัฒนธรรมแบบพอเพียง ในเรื่องศีลสามัญ ($\beta = 0.18$) และได้รับอิทธิพลทางตรง($\beta = 0.27$) และทางอ้อม ($\beta = 0.14$) จากตัวแปรเรื่องภาคภูมิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากสมมติฐานการวิจัย ผลการศึกษาสามารถตอบสมมติฐานสรุปเป็นตารางนำเสนอตามลำดับดังนี้

ตารางที่ 4-25 สรุปผลการวิจัยเพื่อตอบสนองมาตรฐาน

สมมติฐาน	ยอมรับ	ปฏิเสธ
1. ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงเรื่องความเรียบง่ายและสมดุล มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการค้นหาข้อมูลข่าวสาร		✓
2. ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงเรื่องศีลสามัญมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการค้นหาข้อมูลข่าวสาร		✓
3. ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงเรื่องจิตสำนึกสาธารณะ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการค้นหาข้อมูลข่าวสาร		✓
4. ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงเรื่องอิสระ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการค้นหาข้อมูลข่าวสาร	✓	
5. ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงเรื่องภาคภูมิ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการค้นหาข้อมูลข่าวสาร	✓	
6. ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงเรื่องสุนทรียภาพของชีวิตมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการค้นหาข้อมูลข่าวสาร		✓
7. ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงเรื่องความเรียบง่ายและสมดุล มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการประเมินทางเลือก		✓
8. ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงเรื่องศีลสามัญมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการประเมินทางเลือก	✓	
9. ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงเรื่องจิตสำนึกสาธารณะ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการประเมินทางเลือก		✓
10. ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงเรื่องอิสระ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการประเมินทางเลือก		✓
11. ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงเรื่องภาคภูมิ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการประเมินทางเลือก	✓	
12. ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงเรื่องสุนทรียภาพของชีวิตมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการประเมินทางเลือก		✓
13. การค้นหาข้อมูลข่าวสารมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ	✓	

ตารางที่ 4-26 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงบรรยากาศองค์การ ที่เกิดจากตัวแปรสังเกตได้ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ โมเดลเต็มรูป

ตัวแปรแฝง	ตัวแปรสังเกตได้	λ_x	t_v
เรียบง่ายและสมดุล			
	A1. ไม่เบียดเบียนตนเอง	0.41	19.62**
	A2. ไม่เบียดเบียนคนรอบข้าง	0.51	30.26**
	A 3. ไม่ทำร้ายสังคม	0.53	31.45**
	A 4. ไม่ทำร้ายสิ่งแวดล้อม	0.51	29.42**
ศีลสามัญ			
	B5. อ่อนน้อมถ่อมตน	0.42	22.20**
	B6. ไม่ฟุ้งเฟ้อ เห็นความสำคัญของปัจจัยสี่	0.52	27.43**
	B7. ดำรงชีวิตเหมาะสมกับอุดมการณ์ของชีวิต	0.50	27.94**
	B8. ไม่โลภ	0.47	24.94**
	B9. ไม่ประมาท	0.44	22.85**
จิตสำนึกสาธารณะ			
	C10. รู้จักวิเคราะห์ความต้องการของตนเอง	0.45	23.81**
	C 11. บริโภคเกินตัวลดลง	0.51	23.87**
	C 12. รู้จักความเป็นมนุษย์	0.48	25.59**
	C 13.. นับถือคนดี	0.41	21.71**
	C 14. คนในสังคมรู้จักบูรณาการสิ่งต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตแบบพอดี	0.51	26.49**
สุนทรียภาพของชีวิต			
	D15. การให้เกียรติ (ครอบครัวกลมเกลียว ผัวเดียวเมียเดียว)	0.45	25.48**
	D 16. กตัญญู	0.41	25.96**
	D 17. หิริ โอตตัปปะ (ละอายต่อบาป)	0.47	27.13**
	D 18. ยึดมั่นหลักคำสอนศาสนา	0.47	27.38**
	D 19. เคารพผู้ใหญ่	0.47	27.47**

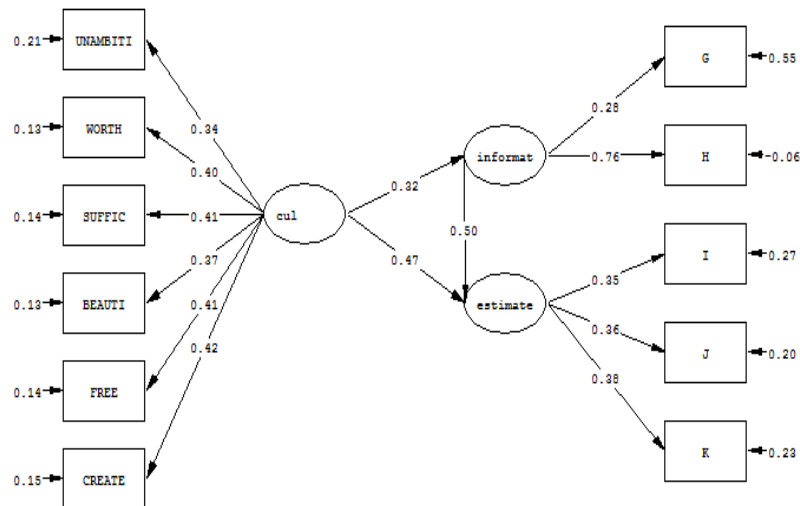
ตารางที่ 4-26 (ต่อ)

ตัวแปรแฝง	ตัวแปรสังเกตได้	λ_x	t_v
อิสระ			
	E20. รู้กำลังตนเอง	0.43	24.86**
	E 21. สมถะ	0.47	31.54**
	E 22. มีอิสระในการดำเนินชีวิต	0.47	31.54**
	E 23. เอื้อเฟื้อ จุนเจือผู้ด้อยกว่า	0.51	26.81**
	E 24. เคารพกฎระเบียบ	0.51	26.70**
ภาคภูมิ			
	F25. ภูมิใจเผ่าพันธุ์ ถิ่นเกิด	0.46	23.65**
	F 26. สามัคคี	0.50	28.31**
	F 27. ไม่ติดวัตถุนิยม	0.46	20.19**
	F 28. ให้มีวิจิตตจากการมองหลาย ๆ ด้าน	0.49	25.73**
ตัวแปรแฝง	ตัวแปรสังเกตได้	λ_y	t_v
การค้นหาข้อมูลข่าวสาร			
	แหล่งข้อมูลเพื่อวางแผนท่องเที่ยว	0.30	-
	จุดประสงค์ของการค้นหาข้อมูลข่าวสาร	0.70	8.42**
การประเมินทางเลือก			
	เหตุผลในการเดินทางท่องเที่ยว	0.33	-
	วิธีที่ใช้ในการเดินทางสู่จุดหมายปลายทาง	0.34	16.18**
	ความรับผิดชอบที่ผู้บริโภคควรมีส่วนร่วม	0.38	16.35**

* p <0.05, ** p<0.01

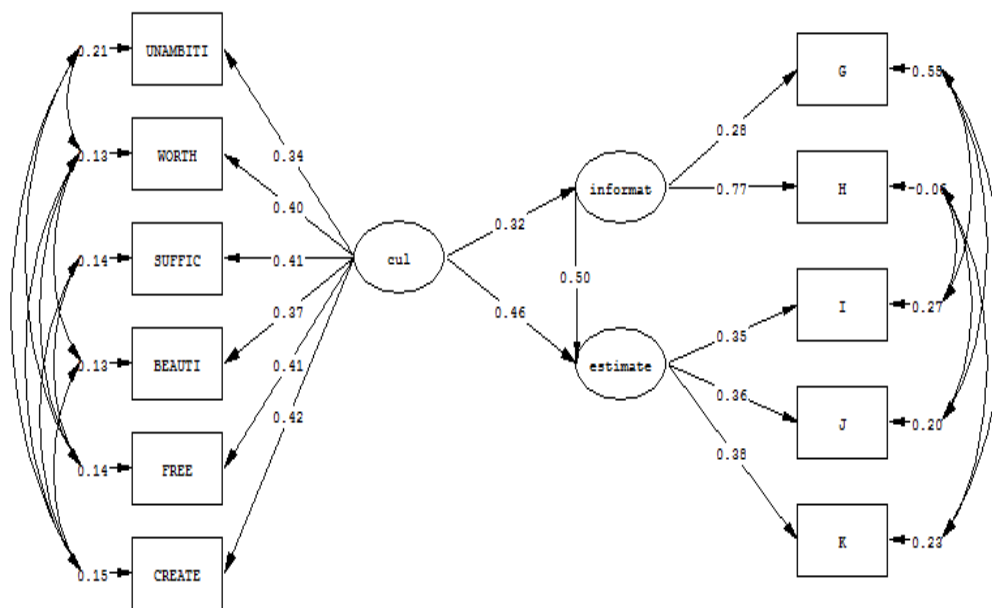
ผลการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบยืนยัน จากตัวแปรแฝงภายนอกไปยังตัวแปรสังเกตได้ภายนอก (λ_x) ในสามลำดับแรกได้แก่ ไม่ทำร้ายสังคม (0.53) ไม่ฟุ้งเฟ้อ เห็นความสำคัญของปัจจัยสี่ (0.52) ไม่เบียดเบียนคนรอบข้าง (0.51)

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบยืนยัน จากตัวแปรแฝงภายในไปยังตัวแปรสังเกตได้ภายใน(λ_Y) ในสามลำดับแรกได้แก่ จุดประสงค์ของการค้นหาข้อมูลข่าวสาร (0.70) ความรับผิดชอบที่ผู้บริโภคควรมี ส่วนร่วม (0.38) และวิธีที่ใช้ในการเดินทางสู่จุดหมายปลายทาง (0.34)

Chi-Square=510.41, df=41, P-value=0.00000, RMSEA=0.087

ภาพที่ 4-7 รูปแบบเส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ โมเดลแบบลดรูป (ก่อนปรับ)

Chi-Square=126.08, df=26, P-value=0.00000, RMSEA=0.050

ภาพที่ 4-8 รูปแบบเส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ โมเดลแบบลดรูป (หลังปรับ)

ตารางที่ 4-27 ดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ รูปแบบเส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ

ลำดับที่	ค่า	เกณฑ์	ตัวแบบก่อนปรับ	ตัวแบบหลังปรับ
1	χ^2/df	น้อยกว่า 5	12.45	4.85 ✓
2	RMSEA	0.05-0.08	0.09	0.05 ✓
3	NFI	0.9 ขึ้นไป	0.95 ✓	0.99 ✓
4	CFI	0.9 ขึ้นไป	0.96 ✓	0.99 ✓
5	RMR	น้อยกว่า 0.10	0.02 ✓	0.01 ✓
6	GFI	0.9 ขึ้นไป	0.94 ✓	0.99 ✓
7	AGFI	0.9 ขึ้นไป	0.91 ✓	0.96 ✓

หมายเหตุ ✓ หมายถึงผ่านเกณฑ์ผลการทดสอบดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (ที่มาของเกณฑ์: สุกมาส อังศุโชติ สมถวิล วิจิตรวรรณ และ รัชนิกุล ภิญโญภาณุวัฒน์, 2552, หน้า 22-24)

จากการตรวจสอบแบบจำลองสมมติฐานความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุ (Structural Model) เพื่อทดสอบความสอดคล้องของแบบจำลองกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป LISREL (LISREL Version 8.52) พบว่าในแบบก่อนปรับ มีค่าผ่านเกณฑ์ห้าค่า ได้แก่ ค่าความสอดคล้องเชิงสัมพัทธ์ (Relative Fix Index) ทั้งส่วน Normed Fit Index (NFI) Comparative Fit Index (CFI) Goodness of Fit Index (GFI) Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) และค่า ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือ (Root Mean Square Residual : RMR)

เมื่อปรับแบบให้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์แล้วพบว่า การวิเคราะห์ความกลมกลืนของแบบจำลอง (Goodness of Fit) หลังปรับแบบพบว่า ผ่านเกณฑ์ผลการทดสอบดัชนีในทุกค่า ได้แก่ ค่า อัตราส่วนไคสแควร์กับองศาความเป็นอิสระ (χ^2/df) ค่ารากกำลังสองเฉลี่ยความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) ความสอดคล้องเชิงสัมพัทธ์ (Relative Fix Index) ทั้งส่วน Normed Fit Index (NFI) Comparative Fit Index (CFI) และ Goodness of Fit Index (GFI) ค่า Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) รวมถึง ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือ (Root Mean Square Residual : RMR) พบว่าแบบมีความสอดคล้องเชิงประจักษ์ ที่ดีขึ้นกว่าเดิม ผู้วิจัยจึงได้เลือกแบบ ดังกล่าวมาอภิปรายผลดังนี้

ตารางที่ 4-28 เส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ โมเดลสรุป

ตัวแปรทำนาย			
ตัวแปรตาม	อิทธิพล	ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง	การค้นหาข้อมูลข่าวสาร
ค้นหา ข่าวสาร	DE	0.32**	
	IE		
	TE	0.32**	
ประเมิน ทางเลือก	DE	0.46**	0.50**
	IE	0.02	
	TE	0.48**	0.50**

DE = Direct Effect, IE = Indirect Effect, TE = Total Effect, * $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง มีอิทธิพลทางตรงต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร ($\gamma = 0.32$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ในขณะที่ การประเมินทางเลือก ได้รับอิทธิพลทางตรงจากการค้นหาข้อมูลข่าวสาร ($\beta = 0.50$) และจากปัจจัยความเชื่อวัฒนธรรมแบบพอเพียง ($\beta = 0.46$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4-29 สรุปผลการวิจัยเพื่อตอบสนองมาตรฐาน

สมมติฐาน	ยอมรับ	ปฏิเสธ
ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการค้นหาข้อมูลข่าวสาร	✓	
ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ	✓	
การค้นหาข้อมูลข่าวสารมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ	✓	

ตารางที่ 4-30 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงบรรยากาศองค์การ ที่เกิดจากตัวแปรสังเกตได้ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อโมเดลลดรูป

ตัวแปรแฝง	ตัวแปรสังเกตได้	λ_x	t_v
ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง			
	เรียบง่ายและสมดุล	0.34	23.66**
	ศีลสามัญ	0.40	32.09**
	จิตสำนึกสาธารณะ	0.41	31.47**
	สุนทรีย์ภาพของชีวิต	0.37	30.26**
	อิสระ	0.41	32.14**
	ภาคภูมิ	0.42	31.79**
ตัวแปรแฝง	ตัวแปรสังเกตได้	λ_y	t_v
การค้นหาข้อมูลข่าวสาร			
	แหล่งข้อมูลเพื่อวางแผนท่องเที่ยว	0.28	-
	จุดประสงค์ของการค้นหาข้อมูลข่าวสาร	0.77	7.68**
การประเมินทางเลือก			
	เหตุผลในการเดินทางท่องเที่ยว	0.35	-
	วิธีที่ใช้ในการเดินทางสู่จุดหมายปลายทาง	0.36	16.67**
	ความรับผิดชอบที่ผู้บริโภคควรมีส่วนร่วม	0.38	16.68**

* p < 0.05, ** p < 0.01

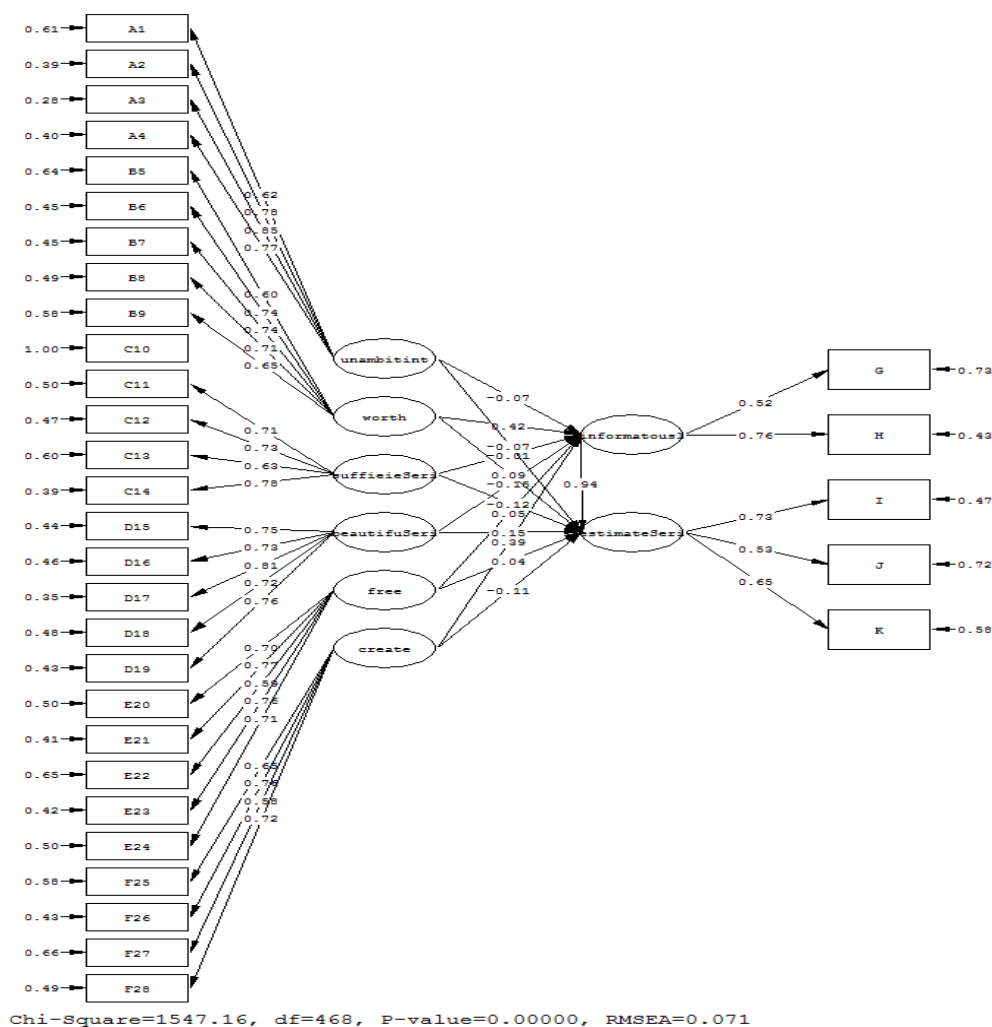
ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบยืนยัน จากตัวแปรแฝงภายนอกไปยังตัวแปรสังเกตได้ภายนอก (λ_x) ในสามลำดับแรกได้แก่ ภาคภูมิ (0.42) อิสระ (0.41) จิตสำนึกสาธารณะ (0.41)

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบยืนยัน จากตัวแปรแฝงภายในไปยังตัวแปรสังเกตได้ภายใน (λ_y) ในสามลำดับแรกได้แก่ จุดประสงค์ของการค้นหาข้อมูลข่าวสาร (0.77) ความรับผิดชอบที่ผู้บริโภคควรมีส่วนร่วม (0.38) และวิธีที่ใช้ในการเดินทางสู่จุดหมายปลายทาง (0.36)

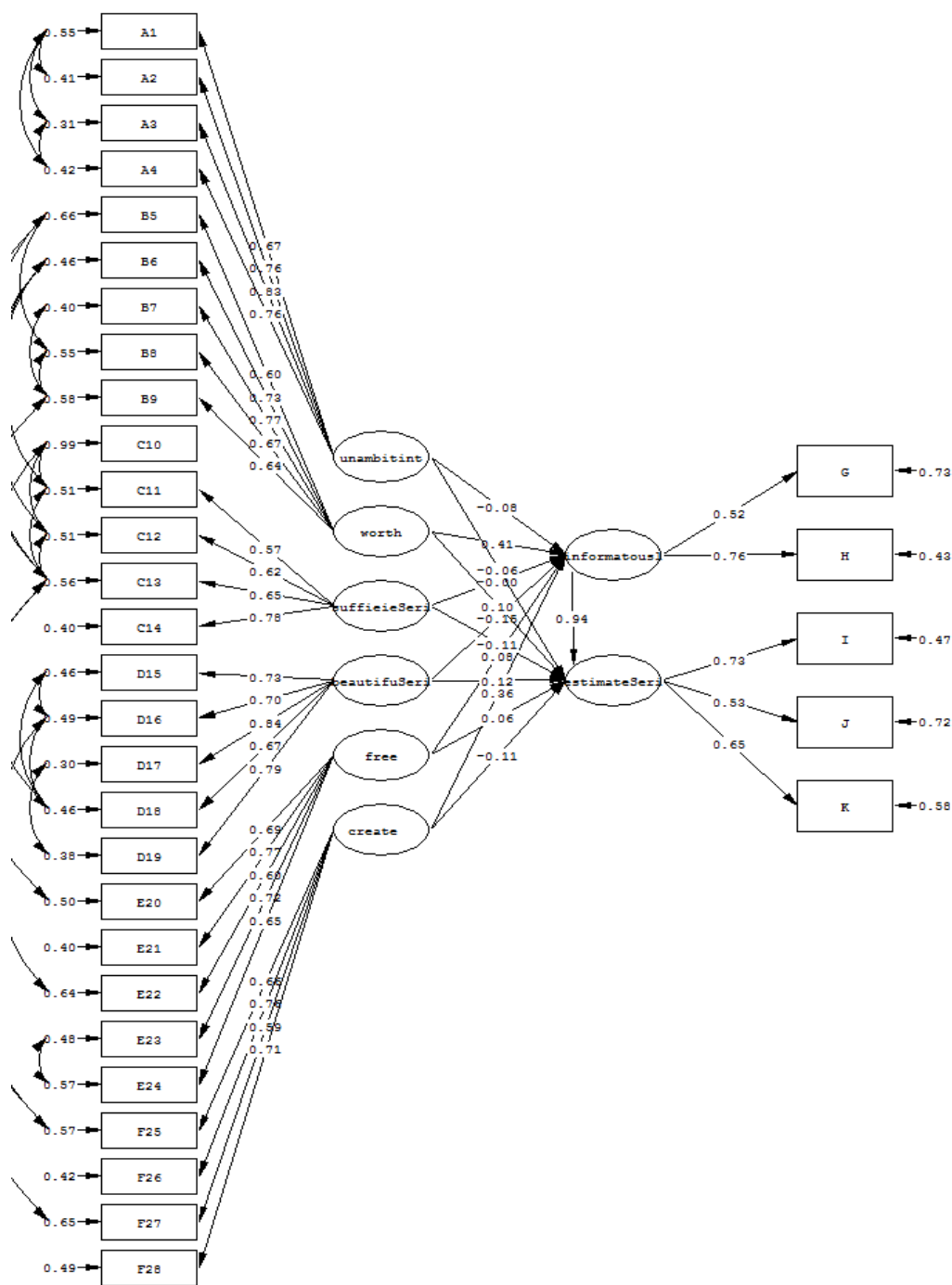
4.5 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลแบบปรับของนักท่องเที่ยวก่อนวัย 3 ช่วงอายุ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 5 เพื่อศึกษาอิทธิพลแบบปรับ (moderating effect) ของนักท่องเที่ยวก่อนวัยรุ่น วัยทำงาน และวัยสูงอายุ ต่อการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อผ่าน ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง

ผู้วิจัยจะนำเสนอ ผลการเพื่อสร้างรูปแบบเส้นทางความสัมพันธ์ (Structure Equation Modeling : SEM) ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ ของนักท่องเที่ยวก่อนวัยก่อนจะอภิปรายในเชิงเปรียบเทียบ ในแต่ละกลุ่มดังต่อไปนี้

ภาพที่ 4-9 รูปแบบเส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ ของนักท่องเที่ยวก่อนวัยก่อน (ก่อนปรับ)

Chi-Square=1029.37, df=442, P-value=0.00000, RMSEA=0.054

ภาพที่ 4-10 รูปแบบเส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ ของนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยรุ่น (หลังปรับ)

ตารางที่ 4-31 ดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ รูปแบบเส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ ของนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยรุ่น

ลำดับที่	ค่า	เกณฑ์	ตัวแบบก่อนปรับ	ตัวแบบหลังปรับ
1	χ^2/df	น้อยกว่า 5	3.31	2.33
2	RMSEA	0.05-0.08	0.07	0.05
3	NFI	0.9 ขึ้นไป	0.94	0.96
4	CFI	0.9 ขึ้นไป	0.96	0.98
5	RMR	น้อยกว่า 0.10	0.10	0.09
6	GFI	0.9 ขึ้นไป	0.83	0.90
7	AGFI	0.9 ขึ้นไป	0.80	0.90

หมายเหตุ √ หมายถึงผ่านเกณฑ์ผลการทดสอบดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (ที่มาของเกณฑ์: สุกมาส อังคุโชติ สมถวิล วิจิตรวรรณ และ รัชนิกุล ภิญโญภาณุวัฒน์, 2552, หน้า 22-24)

จากการตรวจสอบแบบจำลองสมมติฐานความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุ (Structural Model) เพื่อทดสอบความสอดคล้องของแบบจำลองกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป LISREL (LISREL Version 8.52) พบว่าในตัวแบบก่อนปรับ มีค่าผ่านเกณฑ์ที่ค่าได้แก่ ผ่านเกณฑ์ผลการทดสอบดัชนี ในทุกค่า ได้แก่ ค่า อัตราส่วนไคสแควร์กับองศาความเป็นอิสระ (χ^2/df) ค่ารากกำลังสองเฉลี่ยความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) ความสอดคล้องเชิงสัมพัทธ์ (Relative Fix Index) ทั้งส่วน Normed Fit Index (NFI) Comparative Fit Index (CFI)

เมื่อปรับตัวแบบให้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์แล้วพบว่า การวิเคราะห์ความกลมกลืนของแบบจำลอง (Goodness of Fit) หลังปรับตัวแบบพบว่า ผ่านเกณฑ์ผลการทดสอบดัชนี ในทุกค่า ได้แก่ ค่า อัตราส่วนไคสแควร์กับองศาความเป็นอิสระ (χ^2/df) ค่ารากกำลังสองเฉลี่ยความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) ความสอดคล้องเชิงสัมพัทธ์ (Relative Fix Index) ทั้งส่วน Normed Fit Index (NFI) Comparative Fit Index (CFI) และ Goodness of Fit Index (GFI) ค่า Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) รวมถึง ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือ (Root Mean

Square Residual : RMR) พบว่าตัวแบบมีความสอดคล้องเชิงประจักษ์ ที่ดีขึ้นกว่าเดิม ผู้วิจัยจึงได้เลือกตัวแบบ ดังกล่าวมาอภิปรายผลดังนี้

ตารางที่ 4-32 เส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ ของนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยรุ่น

ตัวแปรตาม	อิทธิพล	ตัวแปรทำนาย						ค้นหาข่าวสาร
		เรียบง่ายและสมดุล	ศีลสามัญ	จิตสำนึกสาธารณะ	อิสระ	ภาคภูมิ	สุนทรีย์ภาพของชีวิต	
ค้นหาข่าวสาร	DE	-0.08	0.41*	0.00	-0.15	0.08	0.36*	
	IE							
	TE	-0.08	0.41*	0.00	-0.15	0.08	0.36*	
ประเมินทางเลือก	DE	-0.06	0.10	-0.11	0.12	0.06	-0.11	0.94*
	IE	-0.07	0.38*	0.00	-0.14	0.08	0.34*	
	TE	-0.13	0.48*	-0.11	-0.02	0.14	0.23*	0.94*

DE = Direct Effect, IE = Indirect Effect, TE = Total Effect, * $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยความเชื่อวัฒนธรรมแบบพอเพียง ในเรื่องศีลสามัญ ($\gamma = 0.41$) และสุนทรีย์ภาพของชีวิต ($\gamma = 0.36$) มีอิทธิพลทางตรงต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ในขณะที่ การประเมินทางเลือก ได้รับอิทธิพลทางตรงจากการค้นหาข่าวสาร ($\beta = 0.94$) และจากปัจจัยความเชื่อวัฒนธรรมแบบพอเพียง ซึ่งส่งอิทธิพลทางอ้อม ในเรื่องศีลสามัญ ($\beta = 0.38$) และสุนทรีย์ภาพของชีวิต ($\beta = 0.34$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4-33 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงบรรยากาศองค์การ ที่เกิดจากตัวแปรสังเกตได้ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ ของนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยรุ่น

ตัวแปรแฝง	ตัวแปรสังเกตได้	λ_x	t_v
เรียบง่ายและสมดุล			
	A1. ไม่เบียดเบียนตนเอง	0.62	14.06**
	A2. ไม่เบียดเบียนคนรอบข้าง	0.78	19.06**
	A 3. ไม่ทำร้ายสังคม	0.85	21.62**
	A 4. ไม่ทำร้ายสิ่งแวดล้อม	0.77	18.86**
ศีลสามัญ			
	B5. อ่อนน้อมถ่อมตน	0.60	13.35**
	B6. ไม่ฟุ้งเฟ้อ เห็นความสำคัญของปัจจัยสี่	0.74	17.77**
	B7. ดำรงชีวิตเหมาะสมกับอุดมการณ์ของชีวิต	0.74	17.78**
	B8. ไม่โลภ	0.71	16.76**
	B9. ไม่ประมาท	0.65	14.78**
จิตสำนึกสาธารณะ			
	C10. รู้จักวิเคราะห์ความต้องการของตนเอง	0.71	16.30**
	C 11. บริโภคเกินตัวลดลง	0.71	16.37**
	C 12. รู้จักความเป็นมนุษย์	0.73	16.88**
	C 13.. นับถือคนดี	0.63	14.09**
	C 14. คนในสังคมรู้จักบูรณาการสิ่งต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตแบบพอดี	0.78	18.61**
สุนทรียภาพของชีวิต			
	D15. การให้เกียรติ (ครอบครัวกลมเกลียว ผัวเดียวเมียเดียว)	0.75	18.07**
	D 16. กตัญญู	0.73	17.52**
	D 17. หิริ โอตตัปปะ (ละอายต่อบาป)	0.81	20.18**
	D 18. ยึดมั่นหลักคำสอนศาสนา	0.72	17.04**
	D 19. เคารพผู้ใหญ่	0.76	18.37**

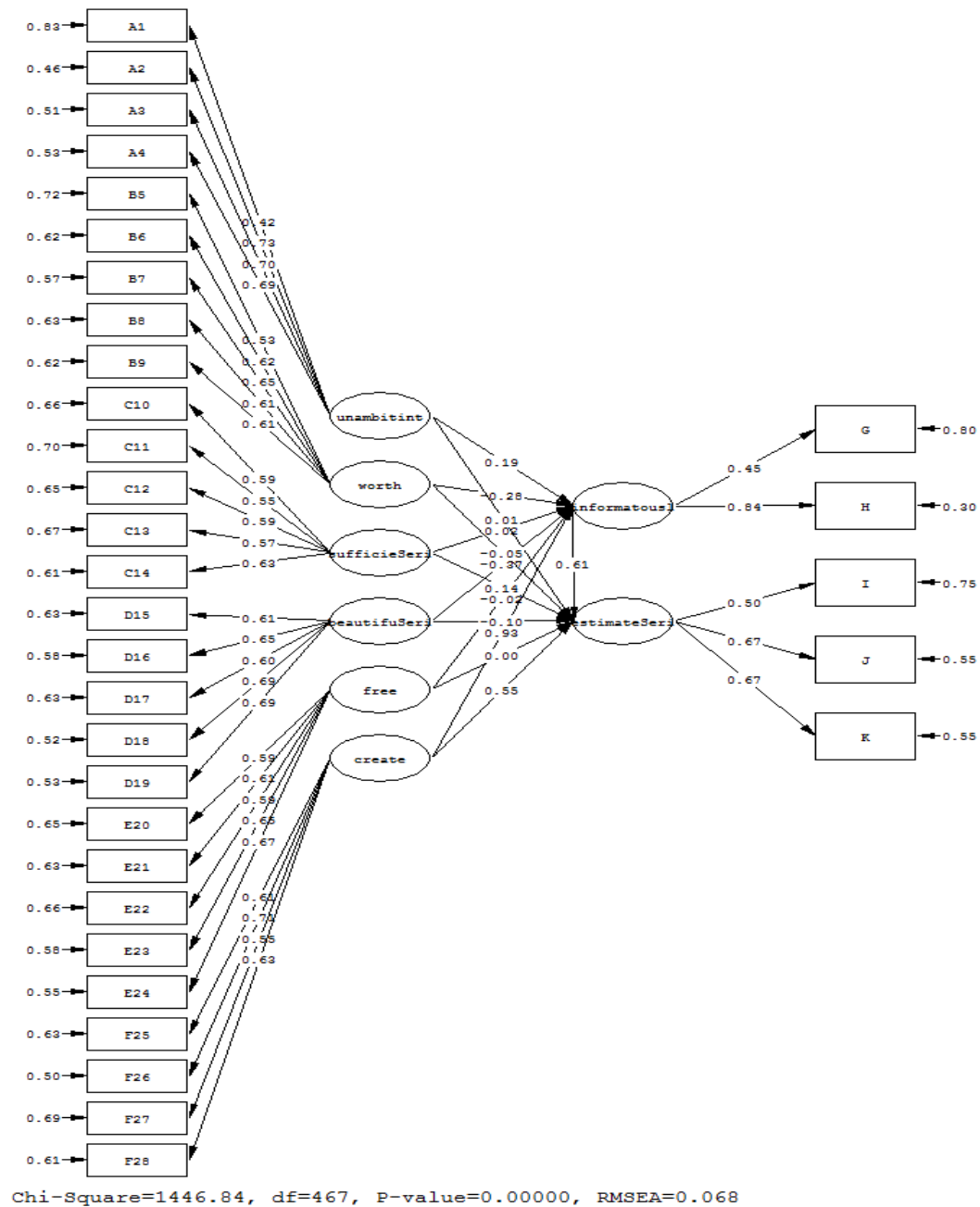
ตารางที่ 4-33 (ต่อ)

ตัวแปรแฝง	ตัวแปรสังเกตได้	λ_x	t_v
อิสระ			
	E20. รู้กำลังตนเอง	0.70	16.39**
	E 21. สมถะ	0.77	18.44**
	E 22. มีอิสระในการดำเนินชีวิต	0.59	13.03**
	E 23. เอื้อเฟื้อ จุนเจือผู้ด้อยกว่า	0.76	18.12**
	E 24. เคารพกฎระเบียบ	0.71	16.55**
ภาคภูมิ			
	F25. ภูมิใจเผ่าพันธุ์ ถิ่นเกิด	0.65	14.44**
	F 26. สามัคคี	0.76	17.60**
	F 27. ไม่ติดวัตถุนิยม	0.58	12.64**
	F 28. ให้มีวิวิธิตจากการมองหลาย ๆ ด้าน	0.72	16.32**
ตัวแปรแฝง	ตัวแปรสังเกตได้	λ_y	t_v
การค้นหาข้อมูลข่าวสาร			
	แหล่งข้อมูลเพื่อวางแผนท่องเที่ยว	0.52	-
	จุดประสงค์ของการค้นหาข้อมูลข่าวสาร	0.76	9.40**
การประเมินทางเลือก			
	เหตุผลในการเดินทางท่องเที่ยว	0.73	-
	วิธีที่ใช้ในการเดินทางสู่จุดหมายปลายทาง	0.53	9.68**
	ความรับผิดชอบที่ผู้บริโภคควรมีส่วนร่วม	0.65	11.47**

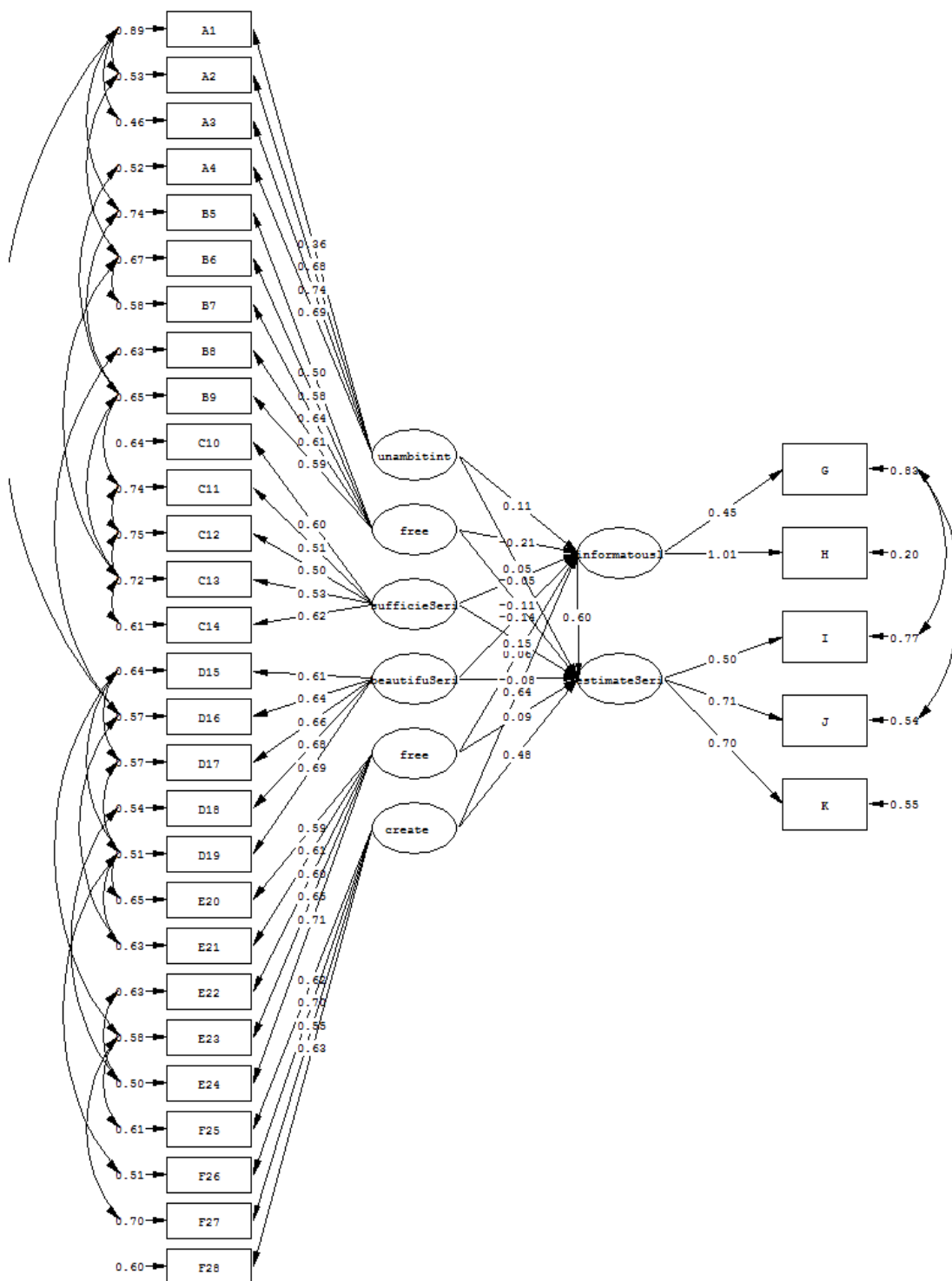
* p <0.05, ** p<0.01

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบยืนยัน จากตัวแปรแฝงภายนอกไปยังตัวแปรสังเกตได้ภายนอก (λ_x) ในสามลำดับแรกได้แก่ ไม่ทำร้ายสังคม (0.85) หิริ โอตตัปปะ (ละอายต่อบาป) (0.81) และไม่เบียดเบียนคนรอบข้าง (0.78)

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบยืนยัน จากตัวแปรแฝงภายในไปยังตัวแปรสังเกตได้ภายใน (λ_Y) ในสามลำดับแรกได้แก่ จุดประสงค์ของการค้นหาข้อมูลข่าวสาร (0.76) เหตุผลในการเดินทางท่องเที่ยว (0.73) และความรับผิดชอบที่ผู้บริโภคควรมีส่วนร่วม (0.65)

ภาพที่ 4-11 รูปแบบเส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ ของนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยทำงาน (ก่อนปรับ)

Chi-Square=912.25, df=438, P-value=0.00000, RMSEA=0.049

ภาพที่ 4-12 รูปแบบเส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ ของนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยทำงาน (หลังปรับ)

ตารางที่ 4-34 ดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ รูปแบบเส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ ของนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยทำงาน

ลำดับที่	ค่า	เกณฑ์	ตัวแบบก่อนปรับ		ตัวแบบหลังปรับ	
1	χ^2/df	น้อยกว่า 5	3.09	✓	2.33	✓
2	RMSEA	0.05-0.08	0.07	✓	0.05	✓
3	NFI	0.9 ขึ้นไป	0.94	✓	0.96	✓
4	CFI	0.9 ขึ้นไป	0.96	✓	0.98	✓
5	RMR	น้อยกว่า 0.10	0.06	✓	0.09	✓
6	GFI	0.9 ขึ้นไป	0.84		0.90	✓
7	AGFI	0.9 ขึ้นไป	0.81		0.90	✓

หมายเหตุ ✓ หมายถึงผ่านเกณฑ์ผลการทดสอบดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (ที่มาของเกณฑ์: สุกมาส อังคุโชติ สมถวิล วิจิตรวรรณ และ รัชนิกุล ภิญโญภาณุวัฒน์, 2552, หน้า 22-24)

จากการตรวจสอบแบบจำลองสมมติฐานความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุ (Structural Model) เพื่อทดสอบความสอดคล้องของแบบจำลองกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป LISREL (LISREL Version 8.52) พบว่าในตัวแบบก่อนปรับ มีค่าผ่านเกณฑ์ ห้าค่า ได้แก่ ผ่านเกณฑ์ผลการทดสอบดัชนี ในทุกค่า ได้แก่ ค่า อัตราส่วนไคสแควร์กับองศาความเป็นอิสระ (χ^2/df) ค่ารากกำลังสองเฉลี่ยความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) ความสอดคล้องเชิงสัมพัทธ์ (Relative Fix Index) ทั้งส่วน Normed Fit Index (NFI) Comparative Fit Index (CFI) รวมถึง ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือ (Root Mean Square Residual : RMR)

เมื่อปรับตัวแบบให้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์แล้วพบว่า การวิเคราะห์ความกลมกลืนของแบบจำลอง (Goodness of Fit) หลังปรับตัวแบบพบว่า ผ่านเกณฑ์ผลการทดสอบดัชนี ในทุกค่า ได้แก่ ค่า อัตราส่วนไคสแควร์กับองศาความเป็นอิสระ (χ^2/df) ค่ารากกำลังสองเฉลี่ยความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) ความสอดคล้องเชิงสัมพัทธ์ (Relative Fix Index) ทั้งส่วน Normed Fit Index (NFI) Comparative Fit Index (CFI) และ Goodness of Fit Index (GFI) ค่า Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) รวมถึง ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือ (Root Mean

Square Residual : RMR) พบว่าตัวแบบมีความสอดคล้องเชิงประจักษ์ ที่ดีขึ้นกว่าเดิม ผู้วิจัยจึงได้เลือกตัวแบบ ดังกล่าวมาอภิปรายผลดังนี้

ตารางที่ 4-35 เส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ ของนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยทำงาน

ตัวแปรตาม	อิทธิพล	ตัวแปรทำนาย						ค้นหาข่าวสาร
		เรียบง่ายและสมดุล	ศีลสามัญ	จิตสำนึกสาธารณะ	อิสระ	ภาคภูมิใจ	สุนทรียภาพของชีวิต	
ค้นหาข่าวสาร	DE	0.11	-0.21	-0.05	-	0.06	0.64*	
	IE							
	TE	0.11	-0.21	-0.05	-	0.06	0.64*	
ประเมินทางเลือก	DE	0.06	-0.11	0.15	-	0.09	0.48*	0.60*
	IE	0.06	-0.13	-0.03	-	0.03	0.38*	
	TE	0.12	-0.24	0.12	-	0.12	0.86*	0.60*

DE = Direct Effect, IE = Indirect Effect, TE = Total Effect, * $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยความเชื่อวัฒนธรรมแบบพอเพียง ในเรื่อง สุนทรียภาพของชีวิต ($\gamma = 0.64$) มีอิทธิพลทางตรงต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ในขณะที่ การประเมินทางเลือก ได้รับอิทธิพลทางตรงจากการค้นหาข่าวสาร ($\beta = 0.60$) และจากปัจจัยความเชื่อวัฒนธรรมแบบพอเพียง ในเรื่อง สุนทรียภาพของชีวิต ซึ่งส่งอิทธิพลทางตรง ($\beta = 0.48$) และ ทางอ้อม ($\beta = 0.38$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4-36 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงบรรยากาศองค์การ ที่เกิดจากตัวแปรสังเกตได้ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ ของนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยทำงาน

ตัวแปรแฝง	ตัวแปรสังเกตได้	λ_x	t_v
เรียบง่ายและสมดุล			
	A1. ไม่เบียดเบียนตนเอง	0.42	8.44**
	A2. ไม่เบียดเบียนคนรอบข้าง	0.73	16.36**
	A 3. ไม่ทำร้ายสังคม	0.70	15.41**
	A 4. ไม่ทำร้ายสิ่งแวดล้อม	0.69	15.09**
ศีลสามัญ			
	B5. อ่อนน้อมถ่อมตน	0.53	11.43**
	B6. ไม่ฟุ้งเฟ้อ เห็นความสำคัญของปัจจัยสี่	0.62	13.63**
	B7. ดำรงชีวิตเหมาะสมกับอุดมการณ์ของชีวิต	0.65	14.64**
	B8. ไม่โลภ	0.61	13.50**
	B9. ไม่ประมาท	0.61	13.55**
จิตสำนึกสาธารณะ			
	C10. รู้จักวิเคราะห์ความต้องการของตนเอง	0.59	12.45**
	C 11. บริโภคเกินตัวลดลง	0.55	11.45**
	C 12. รู้จักความเป็นมนุษย์	0.59	12.61**
	C 13. นับถือคนดี	0.57	12.11**
	C 14. คนในสังคมรู้จักบูรณาการสิ่งต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตแบบพอดี	0.63	13.49**
สุนทรียภาพของชีวิต			
	D 15. การให้เกียรติ (ครอบครัวกลมเกลียว ผัวเดียว เมียเดียว)	0.61	13.44**
	D 16. กตัญญู	0.65	14.67**
	D 17. หิริ โอตตัปปะ (ละอายต่อบาป)	0.60	13.42**
	D 18. ยึดมั่นหลักคำสอนศาสนา	0.69	15.88**
	D 19. เคารพผู้ใหญ่	0.69	15.81**

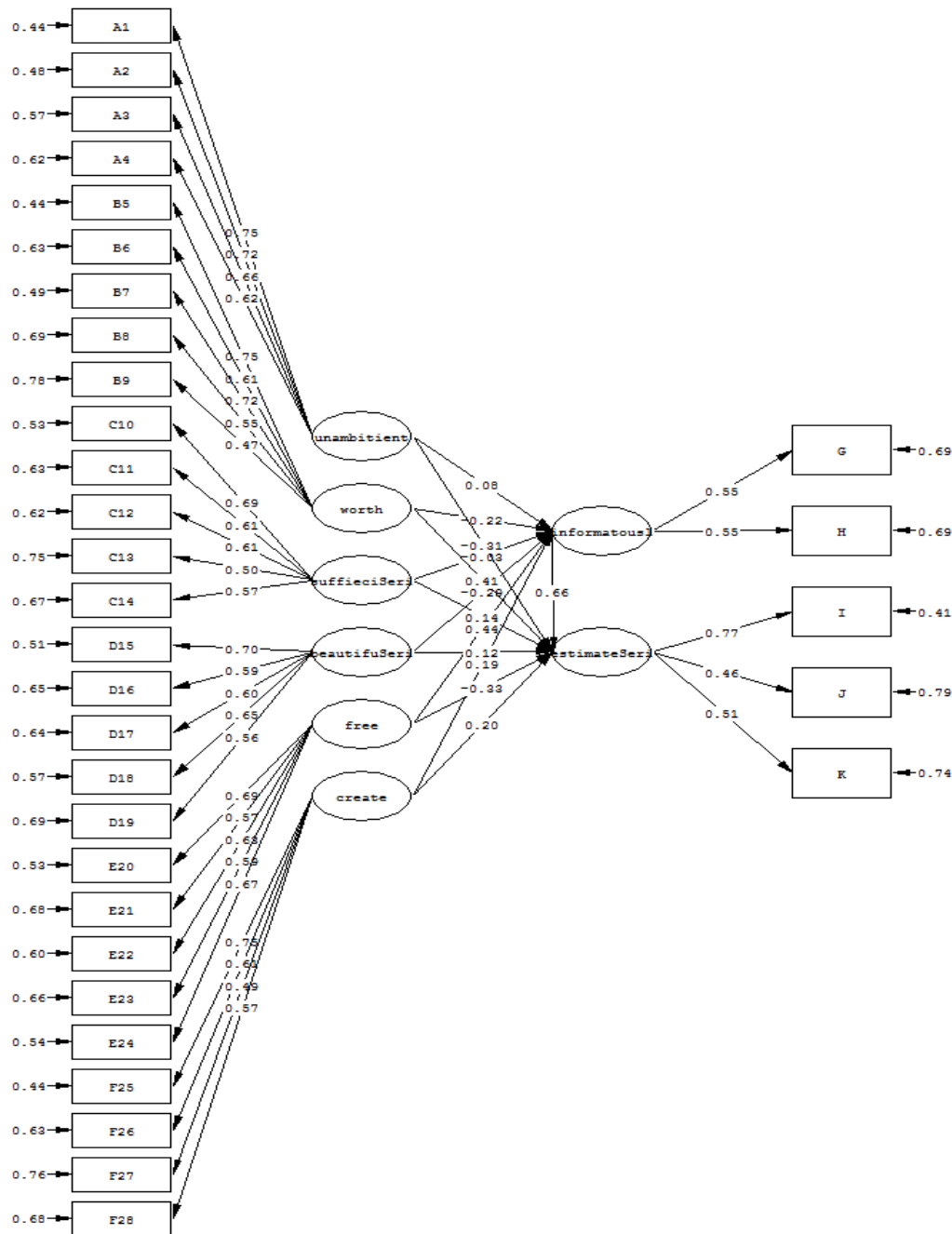
ตารางที่ 4-36 (ต่อ)

ตัวแปรแฝง	ตัวแปรสังเกตได้	λ_x	t_v
อิสระ			
	E20. รู้กำลังตนเอง	0.59	13.03**
	E 21. สมถะ	0.61	13.44**
	E 22. มีอิสระในการดำเนินชีวิต	0.59	12.88**
	E 23. เอื้อเฟื้อ จุนเจือผู้ด้อยกว่า	0.65	14.59**
	E 24. เคารพกฎระเบียบ	0.67	15.29**
ภาคภูมิ			
	F25. ภูมิใจเฝ้าพันธุ์ ถิ่นเกิด	0.61	13.62**
	F 26. สามัคคี	0.71	16.40**
	F 27. ไม่ติดวัตถุนิยม	0.55	12.19**
	F 28. ให้มีวิจิตตจากการมองหลาย ๆ ด้าน	0.63	14.16**
ตัวแปรแฝง	ตัวแปรสังเกตได้	λ_y	t_v
การค้นหาข้อมูลข่าวสาร			
	แหล่งข้อมูลเพื่อวางแผนท่องเที่ยว	0.45	-
	จุดประสงค์ของการค้นหาข้อมูลข่าวสาร	0.84	7.26**
การประเมินทางเลือก			
	เหตุผลในการเดินทางท่องเที่ยว	0.50	-
	วิธีที่ใช้ในการเดินทางสู่จุดหมายปลายทาง	0.67	9.75**
	ความรับผิดชอบที่ผู้บริโภคควรมีส่วนร่วม	0.67	9.74**

* p < 0.05, ** p < 0.01

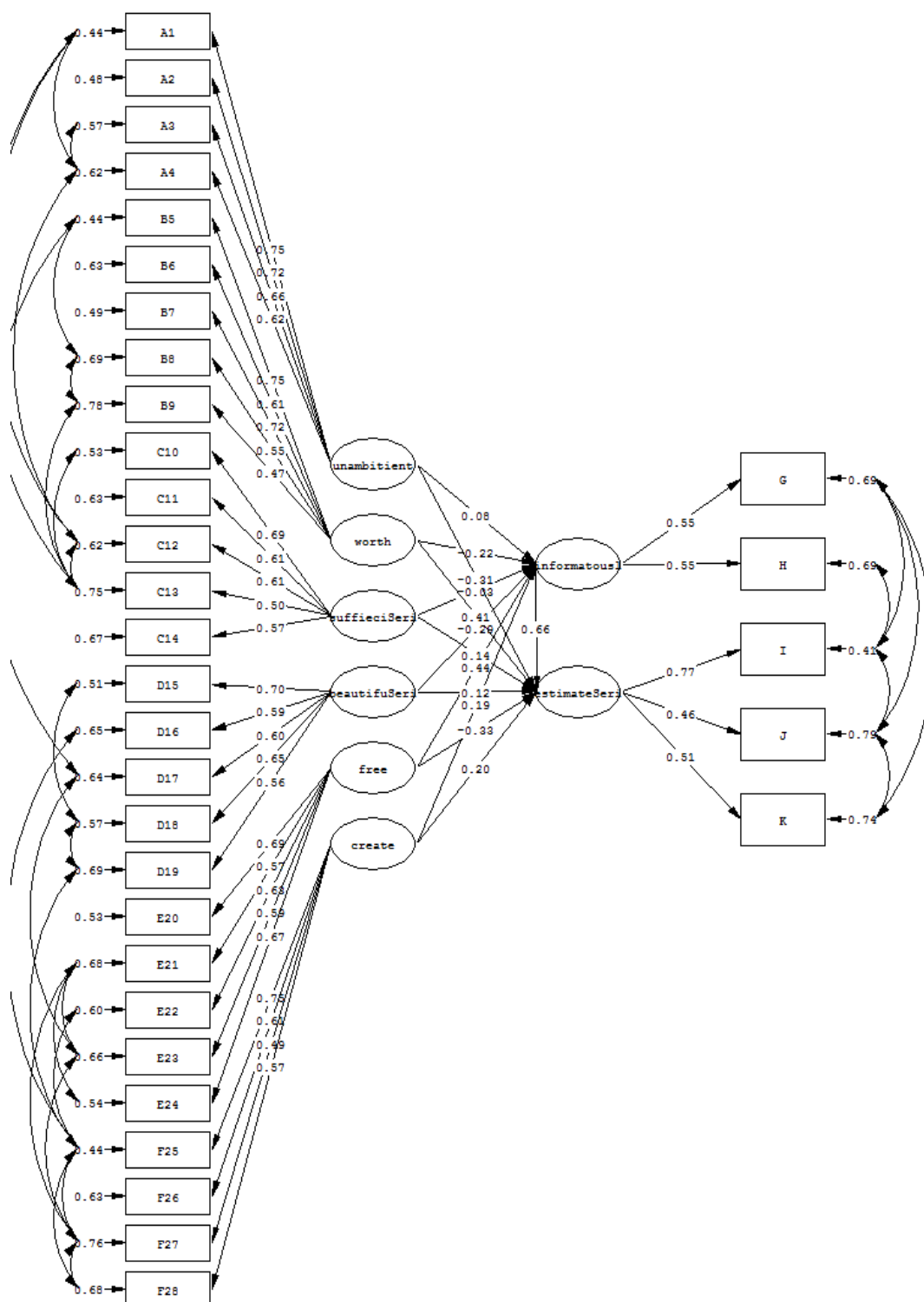
ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบยืนยัน จากตัวแปรแฝงภายนอกไปยังตัวแปรสังเกตได้ภายนอก (λ_x) ในสามลำดับแรกได้แก่ ไม่เบียดเบียนคนรอบข้าง (0.73) สามัคคี (0.71) และไม่ทำร้ายสังคม (0.70)

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบยืนยัน จากตัวแปรแฝงภายในไปยังตัวแปรสังเกตได้ภายใน (λ_Y) ในสามลำดับแรกได้แก่ จุดประสงค์ของการค้นหาข้อมูลข่าวสาร (0.84) วิธีที่ใช้ในการเดินทางสู่จุดหมายปลายทาง (0.67) และความรับผิดชอบที่ผู้บริหารควรมีส่วนร่วม (0.67)

Chi-Square=1833.01, df=467, P-value=0.00000, RMSEA=0.078

ภาพที่ 4-13 รูปแบบเส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ ของนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยเกษียณ (ก่อนปรับ)

Chi-square=835.17, df=437, P-value=0.00000, RMSEA=0.043

ภาพที่ 4-14 รูปแบบเส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ ของนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยเกษียณ (หลังปรับ)

ตารางที่ 4-37 ดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ รูปแบบเส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ ของนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยเกษียณ

ลำดับที่	ค่า	เกณฑ์	ตัวแบบก่อนปรับ	ตัวแบบหลังปรับ
1	χ^2/df	น้อยกว่า 5	3.93	√
2	RMSEA	0.05-0.08	0.08	√
3	NFI	0.9 ขึ้นไป	0.90	√
4	CFI	0.9 ขึ้นไป	0.93	√
5	RMR	น้อยกว่า 0.10	0.09	√
6	GFI	0.9 ขึ้นไป	0.82	√
7	AGFI	0.9 ขึ้นไป	0.78	√

หมายเหตุ √ หมายถึงผ่านเกณฑ์ผลการทดสอบดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (ที่มาของเกณฑ์: สุภมาส อังศุโชติ สมถวิล วิจิตรวรรณ และ รัชนีกุล ภิญโญภาณุวัฒน์, 2552, หน้า 22-24)

จากการตรวจสอบแบบจำลองสมมติฐานความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุ (Structural Model) เพื่อทดสอบความสอดคล้องของแบบจำลองกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป LISREL (LISREL Version 8.52) พบว่าในตัวแบบก่อนปรับ มีค่าผ่านเกณฑ์ ห้าค่า ได้แก่ ผ่านเกณฑ์ผลการทดสอบดัชนี ในทุกค่า ได้แก่ ค่า อัตราส่วนไคสแควร์กับองศาความเป็นอิสระ (χ^2/df) ค่ารากกำลังสองเฉลี่ยความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) ความสอดคล้องเชิงสัมพัทธ์ (Relative Fix Index) ทั้งส่วน Normed Fit Index (NFI) Comparative Fit Index (CFI) รวมถึง ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือ (Root Mean Square Residual : RMR)

เมื่อปรับตัวแบบให้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์แล้วพบว่า การวิเคราะห์ความกลมกลืนของแบบจำลอง (Goodness of Fit) หลังปรับตัวแบบพบว่า ผ่านเกณฑ์ผลการทดสอบดัชนี ในทุกค่า ได้แก่ ค่า อัตราส่วนไคสแควร์กับองศาความเป็นอิสระ (χ^2/df) ค่ารากกำลังสองเฉลี่ยความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) ความสอดคล้องเชิงสัมพัทธ์ (Relative Fix Index) ทั้งส่วน Normed Fit Index (NFI) Comparative Fit Index (CFI) และ Goodness of Fit Index (GFI) ค่า Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) รวมถึง ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือ (Root Mean

Square Residual : RMR) พบว่าตัวแบบมีความสอดคล้องเชิงประจักษ์ ที่ดีขึ้นกว่าเดิม ผู้วิจัยจึงได้เลือกตัวแบบ ดังกล่าวมาอภิปรายผลดังนี้

ตารางที่ 4-38 เส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ ของนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยเกษียณ

ตัวแปรตาม	อิทธิพล	ตัวแปรทำนาย						ค้นหาข่าวสาร
		เรียบง่ายและสมดุล	ศีลสามัญ	จิตสำนึกสาธารณะ	อิสระ	ภาคภูมิ	สุนทรีย์ภาพของชีวิต	
ค้นหาข่าวสาร	DE	0.08	-0.22	-0.03	-0.29	0.44*	0.19	
	IE							
	TE	0.08	-0.22	-0.03	-0.29	0.44*	0.19	
ประเมินทางเลือก	DE	-0.31	0.41	0.14	0.11	-0.25	0.20	0.66*
	IE	0.05	-0.14	-0.02	-0.19	0.29	0.13	
	TE	-0.26	0.27	0.12	-0.08	-0.04	0.33*	0.66*

DE = Direct Effect, IE = Indirect Effect, TE = Total Effect, * $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยความเชื่อวัฒนธรรมแบบพอเพียง ในเรื่อง ภาคภูมิ ($\gamma = 0.44$) มีอิทธิพลทางตรงต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ในขณะที่ การประเมินทางเลือก ได้รับอิทธิพลทางตรงจากการค้นหาข่าวสาร ($\beta = 0.66$) และจากปัจจัยความเชื่อวัฒนธรรมแบบพอเพียง ในเรื่อง สุนทรีย์ภาพของชีวิต ซึ่งส่งอิทธิพลรวม ($\beta = 0.33$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4-39 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงบรรยากาศองค์การ ที่เกิดจากตัวแปรสังเกตได้ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อของนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยเกษียณ

ตัวแปรแฝง	ตัวแปรสังเกตได้	λ_x	t_v
เรียบง่ายและสมดุล			
A1. ไม่เบียดเบียนตนเอง		0.75	17.52**
A2. ไม่เบียดเบียนคนรอบข้าง		0.72	16.61**
A 3. ไม่ทำร้ายสังคม		0.66	14.84**
A 4. ไม่ทำร้ายสิ่งแวดล้อม		0.62	13.71**
ศีลสามัญ			
B5. อ่อนน้อมถ่อมตน		0.75	17.99**
B6. ไม่ฟุ้งเฟ้อ เห็นความสำคัญของปัจจัยสี่		0.61	13.75**
B7. ดำรงชีวิตเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของชีวิต		0.72	17.01**
B8. ไม่โลภ		0.55	12.28**
B9. ไม่ประมาท		0.47	10.23**
จิตสำนึกสาธารณะ			
C10. รู้จักวิเคราะห์ความต้องการของตนเอง		0.69	15.74**
C 11. บริโภคเกินตัวลดลง		0.61	13.52**
C 12. รู้จักความเป็นมนุษย์		0.61	13.66**
C 13.. นับถือคนดี		0.50	10.83**
C 14. คนในสังคมรู้จักบูรณาการสิ่งต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตแบบพอดี		0.57	12.53**
สุนทรียภาพของชีวิต			
D15. การให้เกียรติ (ครอบครัวกลมเกลียว ผัวเดียว เมียเดียว)		0.70	15.98**
D 16. กตัญญู		0.59	12.99**
D 17. หิริ โอตตัปปะ (ละอายต่อบาป)		0.60	13.16**
D 18. ยึดมั่นหลักคำสอนศาสนา		0.65	14.62**
D 19. เคารพผู้ใหญ่		0.56	12.16**

ตารางที่ 4-39 (ต่อ)

ตัวแปรแฝง	ตัวแปรสังเกตได้	λ_x	t_v
อิสระ			
	E20. รู้กำลังตนเอง	0.69	15.87**
	E 21. สมถะ	0.57	12.58**
	E 22. มีอิสระในการดำเนินชีวิต	0.63	14.27**
	E 23. เอื้อเฟื้อ จุนเจือผู้ด้อยกว่า	0.59	13.07**
	E 24. เคารพกฎระเบียบ	0.67	15.54**
ภาคภูมิ			
	F25. ภูมิใจเฝ้าพันธุ์ ถิ่นเกิด	0.75	17.20**
	F 26. สามัคคี	0.61	13.49**
	F 27. ไม่ติดวัตถุนิยม	0.49	10.29**
	F 28. ให้มีวิธีคิดจากการมองหลาย ๆ ด้าน	0.57	12.26**
ตัวแปรแฝง	ตัวแปรสังเกตได้	λ_y	t_v
การค้นหาค้นหาข้อมูลข่าวสาร			
	แหล่งข้อมูลเพื่อวางแผนท่องเที่ยว	0.55	-
	จุดประสงค์ของการค้นหาข้อมูลข่าวสาร	0.55	5.98**
การประเมินทางเลือก			
	เหตุผลในการเดินทางท่องเที่ยว	0.77	-
	วิธีที่ใช้ในการเดินทางสู่จุดหมายปลายทาง	0.46	7.36**
	ความรับผิดชอบที่ผู้บริโภคควรมีส่วนร่วม	0.51	7.89**

* p <0.05, ** p<0.01

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบยืนยัน จากตัวแปรแฝงภายนอกไปยังตัวแปรสังเกตได้ภายนอก (λ_x) ในสามลำดับแรกได้แก่ อ่อนน้อมถ่อมตน (0.75) ไม่เบียดเบียนตนเอง (0.75) และภูมิใจเฝ้าพันธุ์ ถิ่นเกิด (0.75)

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบยืนยัน จากตัวแปรแฝงภายในไปยังตัวแปรสังเกตได้ภายใน(λ_Y) ในสามลำดับแรกได้แก่ เหตุผลในการเดินทางท่องเที่ยว (0.77) จุดประสงค์ของการค้นหาข้อมูลข่าวสาร (0.55) และแหล่งข้อมูลเพื่อวางแผนท่องเที่ยว (0.55)

ผลการวิจัยสามารถตอบสมมติฐานได้ดังนี้

ตารางที่ 4-40 สรุปผลการวิจัยเพื่อตอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ยอมรับ			ปฏิเสธ		
	วิจัยรุ่น	วิจัย ทำงาน	วิจัย เกษียณ	วิจัยรุ่น	วิจัย ทำงาน	วิจัย เกษียณ
1. ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงเรื่องความเรียบง่ายและสมดุล มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการค้นหาข้อมูลข่าวสาร				✓	✓	✓
2. ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงเรื่องศีลสามัญมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการค้นหาข้อมูลข่าวสาร	✓				✓	✓
3. ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงเรื่องจิตสำนึกสาธารณะ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการค้นหาข้อมูลข่าวสาร				✓	✓	✓
4. ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงเรื่องอิสระ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการค้นหาข้อมูลข่าวสาร				✓	✓	✓
5. ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงเรื่องภาคภูมิ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการค้นหาข้อมูลข่าวสาร			✓	✓	✓	
6. ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงเรื่องสุนทรียภาพของชีวิตมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการค้นหาข้อมูลข่าวสาร	✓	✓				✓
7. ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงเรื่องความเรียบง่ายและสมดุล มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการประเมินทางเลือก				✓	✓	✓
8. ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงเรื่องศีลสามัญมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการประเมินทางเลือก				✓	✓	✓
9. ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงเรื่องจิตสำนึกสาธารณะ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการประเมินทางเลือก				✓	✓	✓
10. ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงเรื่องอิสระ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการประเมินทางเลือก				✓	✓	✓

ตารางที่ 4-40 (ต่อ)

สมมติฐาน	ยอมรับ			ปฏิเสธ		
	วัยรุ่น	วัยทำงาน	วัยเกษียณ	วัยรุ่น	วัยทำงาน	วัยเกษียณ
11. ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงเรื่องภาคภูมิ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการประเมินทางเลือก				✓	✓	✓
12. ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงเรื่องสุนทรียภาพของชีวิตมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการประเมินทางเลือก		✓		✓		✓
13. การค้นหาข้อมูลข่าวสารมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ	✓	✓	✓			

เส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ ของนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยรุ่น ผลการวิจัยพบว่า **ยอมรับทั้งสามสมมติฐานได้แก่** ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงเรื่องศีลสามัญมียิทธิพลเชิงบวกต่อการค้นหาข้อมูลข่าวสาร ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงเรื่องสุนทรียภาพของชีวิตมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการค้นหาข้อมูลข่าวสารมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ

เส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ ของนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยทำงาน ผลการวิจัยพบว่า **ยอมรับทั้งสามสมมติฐานได้แก่** ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงเรื่องสุนทรียภาพของชีวิตมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการค้นหาข้อมูลข่าวสาร ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงเรื่องสุนทรียภาพของชีวิตมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการประเมินทางเลือก และ การค้นหาข้อมูลข่าวสารมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ

เส้นทางความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ ของนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยเกษียณ ผลการวิจัยพบว่า **ยอมรับทั้งสี่สมมติฐานได้แก่** ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงเรื่องภาคภูมิ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการค้นหาข้อมูลข่าวสารมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ 5 ข้อ 6 สมมติฐานหลัก นำเสนอเป็น 3 ตอนดังนี้

- 5.1 สรุปผลการวิจัย
- 5.2 อภิปรายผลการวิจัย
- 5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พัฒนาจาก 3 คำถามการวิจัย ออกแบบได้ 5 วัตถุประสงค์ 6 สมมติฐานหลัก เพื่อตอบใจห้สงสัย คือ การบริโภคเกินจำเป็น สำคัญนำเสนอตามลำดับดังนี้

ใจห้สงสัย

การบริโภคเกินจำเป็น

คำถามการวิจัย

- 1) ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงในสังคมไทย เป็นอย่างไร ?
- 2) อะไรคือองค์ประกอบความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงของนักทอ้งเที่ยวไทย กลุ่มวัยรุ่นวัยทำงาน และวัยเกษียณ ?
- 3) นักทอ้งเที่ยวแต่ละช่วงอายุ เป็นเหตุให้องค์ประกอบความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงส่งผลต่อการค้นหาข้อมูลข่าวสารและการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อด้วยวัฒนธรรมแบบพอเพียงแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร ?

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสำรวจองค์ประกอบความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงจากผู้เชี่ยวชาญ ด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique)
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงของนักทอ้งเที่ยวไทย 3 ช่วงอายุ ประกอบด้วย 1) วัยรุ่น 2) วัยทำงาน และ 3) วัยเกษียณ

3. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง การค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือก ก่อนตัดสินใจซื้อทัวร์ของนักท่องเที่ยว

4. เพื่อสร้างรูปแบบเส้นทางความสัมพันธ์ (Structure Equation Modeling : SEM) ระหว่างความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง กับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ

5. เพื่อศึกษาอิทธิพลแบบปรับ (moderating effect) ของนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยรุ่น วัยทำงาน และวัยสูงอายุ ต่อการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ ผ่าน ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง

สมมติฐานหลัก

ชุดที่หนึ่ง ชุดความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง ต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร (H1)

ชุดที่สอง ชุดความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง ต่อ การประเมินทางเลือก (H2)

ชุดที่สาม ชุดกระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค (H3)

ชุดที่สี่ ชุดตัวแปรปรับของนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยรุ่น (H4)

ชุดที่ห้า ชุดตัวแปรปรับของนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยทำงาน (H5)

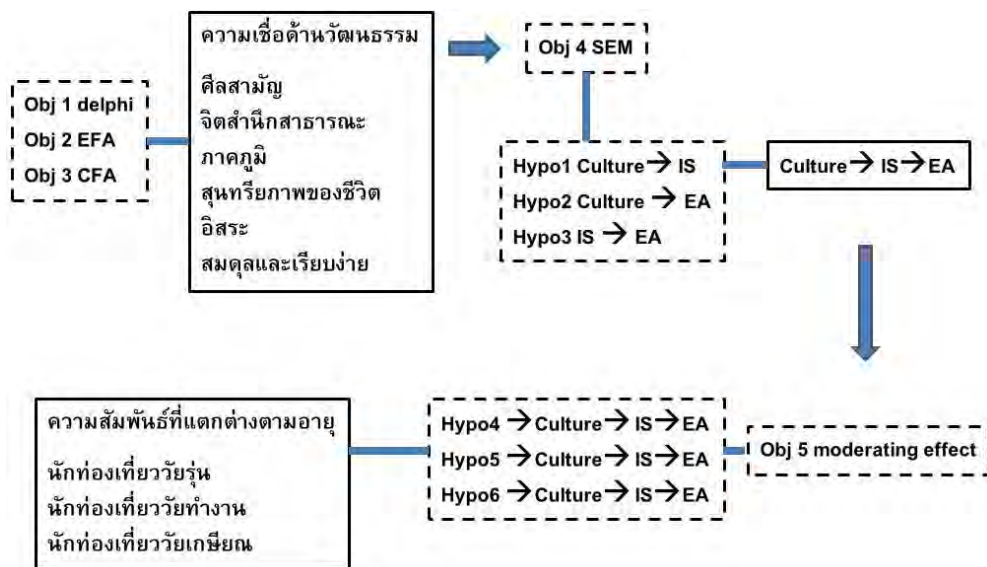
ชุดที่หก ชุดตัวแปรปรับของนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยเกษียณ (H6)

ผลการวิจัย

สำหรับวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ถึงข้อที่ 3 เป็นการพัฒนาองค์ประกอบความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง ได้ผลการวิจัยเป็น 6 มิติ ประกอบด้วย 1) คีลสามัญ 2) จิตสำนึกสาธารณะ 3) ภาควงุมิ 4) สุนทริยภาพของชีวิต 5) อิศระ 6) สมดุลและเรียบง่าย

ส่วนวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ด้วยโมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้นเพื่ออธิบายเส้นทางความสัมพันธ์ระหว่าง ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงกับการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อ ตามโครงสร้างเส้นทางความสัมพันธ์จากแนวคิดทฤษฎีกระบวนการตัดสินใจซื้อของ Engle Kollet และBlackwell (1968)

วัตถุประสงค์ข้อสุดท้าย เป็นการอธิบายความแตกต่างของเส้นทางความสัมพันธ์ที่แตกต่างกันตามอายุของนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย นักท่องเที่ยววัยรุ่น วัยทำงานและวัยเกษียณ ผู้วิจัยนำเสนอสรุปเป็นภาพ 5-1 และตาราง 5-1 ตามลำดับดังต่อไปนี้

ภาพที่ 5-1 การอธิบายความแตกต่างของเส้นทางความสัมพันธ์ที่ต่างกันตามอายุของนักท่องเที่ยว

ตารางที่ 5-1 ตารางสรุปผลการวิจัย

Research question	Obj.	Methodology	Statistic analysis	Hypo thesis	Technique	Results	Program
ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงในสังคมไทยเป็นอย่างไร ?	1.	Qualitative Research Content analysis, Delphi	Median	-	แบบสอบถามปลายเปิด ผู้เชี่ยวชาญ 28 ท่าน ข้อคำถาม พร้อม เหตุผล จัดกลุ่ม ลงรหัส วิเคราะห์ มัธยฐาน	จัดกลุ่มประเด็นความพอเพียง ด้านคุณค่า ด้านแบบแผน และด้านการประพฤติ พัฒนาเป็นข้อคำถาม	SPSS
อะไรคือองค์ประกอบความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงของนักท่องเที่ยวไทย กลุ่มวัยรุ่น นักท่องเที่ยว และวัยเกษียณ ?	2.	Quantitative Research EFA	Exploratory factor analysis	-	พัฒนาแบบสอบถาม pilot study 130 ชุด 4 ภูมิภาค 8 จังหวัด 1,422 ชุด สกัดองค์ประกอบ ตั้งชื่อ	พบ 6 องค์ประกอบ 1) เรียบง่ายและสมดุล 2) ศีลสามัญ 3) จิตสำนึกสาธารณะ 4) สุนทรียภาพของชีวิต 5) อิสระ และ 6) ภาคภูมิใจ	SPSS, LISREL
	3.	Quantitative Research CFA	Confirmatory factor analysis	H1, H2	ปรับแบบสอบถาม pilot study 90 ชุด 4 ภูมิภาค 8 จังหวัด (ใหม่) 1,521 ชุด	วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน 6 องค์ประกอบอีกครั้ง พบองค์ประกอบสำคัญในสามลำดับแรกได้แก่ ภาคภูมิใจ ($\lambda_y = 0.88$) ศีลสามัญ ($\lambda_y = 0.86$) จิตสำนึกสาธารณะ ($\lambda_y = 0.85$) ตามลำดับ	LISREL

ตารางที่ 5-1 (ต่อ)

Research question	Obj.	Methodology	Statistic analysis	Hypothesis	Technique	Results	Program
นักท่องเที่ยวดังและช่วงอายุเป็นเหตุให้องค์ประกอบความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง ส่งผลต่อการค้นหาข้อมูลข่าวสารและการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร ?	4.	Quantitative Research SEM	Structural Equation Modeling	H3	วิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้น หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	นำความเชื่อด้านวัฒนธรรม พร้อม 6 องค์ประกอบ วิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์ด้วยโมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้นเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ตามทฤษฎี พบว่า ปัจจัยความเชื่อวัฒนธรรมแบบพอเพียง ในเรื่อง อิสระ ($\gamma = 0.15$) และภาคภูมิ ($\gamma = 0.26$) มีอิทธิพลทางตรงต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ การประเมินทางเลือก ได้รับอิทธิพลทางตรงจากการค้นหาข้อมูลข่าวสาร ($\beta = 0.53$) และจากปัจจัยความเชื่อวัฒนธรรมแบบพอเพียง ในเรื่องศีลสามัญ ($\beta = 0.18$) และได้รับอิทธิพลทางตรง ($\beta = 0.27$) และทางอ้อม ($\beta = 0.14$) จากภาคภูมิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ	LISREL
Research question	Obj.	Methodology	Statistic analysis	Hypothesis	Technique	Results	Program
นักท่องเที่ยวดังและช่วงอายุเป็นเหตุให้องค์ประกอบความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง ส่งผลต่อการค้นหาข้อมูลข่าวสารและการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร ?	5.	Quantitative Research Moderating effect	Moderating effect	H4, H5, H6	วิเคราะห์ที่ละกลุ่มอายุ เพื่อดูเส้นทางความสัมพันธ์ที่แตกต่างกันตามกลุ่มอายุ ประกอบด้วย กลุ่มวัยรุ่น วัยทำงาน และวัยเกษียณของโมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้น	ทดสอบการเปลี่ยนแปลงเส้นทางความสัมพันธ์เมื่อกลุ่มวัยเปลี่ยนแปลง ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มวัยรุ่น ปัจจัยความเชื่อวัฒนธรรมแบบพอเพียง ในเรื่องศีลสามัญ ($\gamma = 0.41$) และ จิตสำนึกสาธารณะ ($\gamma = 0.36$) มีอิทธิพลทางตรงต่อ การค้นหาข้อมูลข่าวสาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ การประเมินทางเลือก ได้รับอิทธิพลทางตรงจากการค้นหาข่าวสาร ($\beta = 0.94$) และจากปัจจัยความเชื่อวัฒนธรรมแบบพอเพียง ซึ่งส่งอิทธิพลทางอ้อม ในเรื่องศีลสามัญ ($\beta = 0.38$) และจิตสำนึกสาธารณะ ($\beta = 0.34$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กลุ่มวัยทำงาน ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบยืนยัน จากตัวแปรแฝงภายนอกไปยังตัวแปรสังเกตได้ภายนอก (λ_x) ในสามลำดับแรกได้แก่ ไม่เบียดเบียนคนรอบข้าง (0.73) สามัคคี (0.71) และไม่ทำร้ายสังคม (0.70) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบยืนยัน จากตัวแปรแฝงภายในไปยังตัวแปรสังเกตได้ภายใน (λ_y) ในสามลำดับแรกได้แก่ จุดประสงค์ของการค้นหาข้อมูลข่าวสาร (0.84) วิธีที่ใช้ในการเดินทางสู่จุดหมายปลายทาง (0.67) และความรับผิดชอบที่ผู้บริโภคควรมีส่วนร่วม (0.67) กลุ่มวัยเกษียณ ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบยืนยัน จากตัวแปรแฝงภายนอกไปยังตัวแปรสังเกตได้ภายนอก (λ_x) ในสามลำดับแรกได้แก่ อ่อนน้อมถ่อมตน (0.75) ไม่เบียดเบียนตนเอง (0.75) และภูมิใจในหน้าที่ที่ได้รับ (0.75) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบยืนยัน จากตัวแปรแฝงภายในไปยังตัวแปรสังเกตได้ภายใน (λ_y) ในสามลำดับแรกได้แก่ เหตุผลในการเดินทางท่องเที่ยว (0.77) จุดประสงค์ของการค้นหาข้อมูลข่าวสาร (0.55) และแหล่งข้อมูลเพื่อวางแผนท่องเที่ยว (0.55)	LISREL

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เบื้องต้นผู้วิจัยสนใจนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาศึกษาเพื่อพัฒนาศาสตร์ด้านพฤติกรรมผู้บริโภค เป็นการพัฒนางองค์ความรู้เรื่องความเชื่อทางด้านวัฒนธรรม เพื่อประโยชน์เชิงวิชาการ คือ การแบ่งส่วนตลาด (market segmentation) ตามหลักจิตวิทยา (psychographic) แบบใหม่ ด้วยมิติทางวัฒนธรรมแบบพอเพียง เป็นการต่อยอดองค์ความรู้จากแนวคิด ทฤษฎีของ Hofstede (1997) ซึ่งเคยศึกษาความเชื่อด้านวัฒนธรรมที่ง่ายต่อการคาดคะเนพฤติกรรมผู้บริโภคไว้ 5 มิติ ด้วยการสำรวจวัฒนธรรมของชาติต่าง ๆ ทั่วโลก แต่ยังไม่พบช่องว่างเรื่องความพอเพียง การศึกษาครั้งนี้จึงถูกออกแบบศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคด้วยความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบสองขั้ว ประกอบด้วย ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง (self-sufficiency) และแบบพึ่งพา (dependence) สำหรับผู้บริโภค 3 ช่วงอายุ คือ วัยรุ่น วัยทำงาน และวัยเกษียณ ช่วงอายุใดมีความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบใดสูง แบบใดต่ำ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาเส้นทางความสัมพันธ์ด้วยโมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้น (structural equation modeling) สำหรับทำนายอิทธิพลที่ส่งผลต่อการค้นหาข้อมูลข่าวสาร (information search) การประเมินทางเลือกเฉพาะ (evaluation of alternative) และการตัดสินใจซื้อซ้ำที่ต่อเนื่องต่อไป

ความเชื่อด้านวัฒนธรรมและวัฒนธรรมองค์การ

การศึกษาครั้งนี้ กำหนดเส้นทางความสัมพันธ์ตามกรอบแนวคิดทฤษฎีตะวันตก ผลการวิจัยพบว่า ความเชื่อด้านวัฒนธรรมมีผลต่อการค้นหาข้อมูลข่าวสารและการประเมินทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อซ้ำที่ต่อเนื่องของนักท่องเที่ยว 3 ช่วงอายุ

ผลการศึกษาครั้งนี้ นอกจากสามารถนำมาอธิบายศาสตร์ด้านพฤติกรรมผู้บริโภคถึงเส้นทางความสัมพันธ์เพื่อทำนายการเกิดพฤติกรรมซื้อซ้ำแล้ว ยังสามารถนำมาอธิบายวัฒนธรรมองค์การในฐานะที่เป็นฐานทรัพยากรที่สำคัญสำคัญสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบที่เป็นองค์ความรู้ใหม่ ที่แตกต่างจากกรอบแนวคิดเดิมที่กำหนดไว้ 2 ประการเพื่อพัฒนาศาสตร์ด้านบริหารธุรกิจ ประการแรก องค์ความรู้ที่ได้คือ ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง 6 องค์ประกอบ ซึ่งไม่ได้แบ่งขั้วตามสมมติฐานเดิมที่วางไว้ตามแนวคิดตะวันตกของ Hofstede ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยความเชื่อด้านวัฒนธรรมที่มีฐานคิดจากหลักความเชื่อทางพุทธศาสนาและแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีแก่นหรือฐานความรู้ คือ ทางสายกลาง ความสมดุล เป็นเหตุให้ผลการวิจัยที่ได้ในครั้งนี้ไม่สามารถแบ่งขั้วเป็นความพอเพียง กับการพึ่งพา ดังที่ได้คาดการณ์ไว้แต่เริ่มแรก

นอกจากนี้ ประการที่สอง ที่แตกต่างคือนอกจากได้แนวทางการพัฒนาศาสตร์ด้านพฤติกรรม ผู้บริโภค เพื่อใช้แบ่งส่วนตลาดแล้ว ยังสามารถนำมาอธิบายพฤติกรรมองค์กร กรณีที่องค์กรนำความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงมาสร้างคุณค่ารวม เพื่อสร้างฐานทรัพยากร ตามแนวคิด resource based theory จากตัวแปรสำคัญ VRIO ในที่นี้คือ O หรือ องค์กร (Organization) ในฐานะเป็นฐานทรัพยากรที่สำคัญของหน่วยงาน สำหรับพัฒนาเป็นจุดแข็งเพื่อกำหนดกลยุทธ์ให้สามารถแข่งขันอย่างยั่งยืน ตามการศึกษาของ Kurtulus Yilmaz Genc (2013) Michael Naor, Janine Sanders Jones, Ednilson S. Bernardes, Susan Meyer Goldstein, Roger Schroeder (2013) ดังนั้น การนำความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง จึงสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในฐานะเป็นฐานทรัพยากรที่สำคัญขององค์กร เพื่อพัฒนาเป็นจุดแข็งและสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันต่อไป

ส่วนองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ซึ่งเป็นผลของการวิจัย พบประเด็นสำคัญที่เป็นจุดเริ่มต้นที่ดีของการพัฒนา ปัจจัยความเชื่อด้านวัฒนธรรม 6 องค์ประกอบ คือ เส้นทางความสัมพันธ์ที่ยอมรับสมมติฐาน กล่าวคือ วัฒนธรรม เป็นความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญอันดับแรกที่มีระดับลึกที่สุดต่อการแสดงพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อทวิร்த้องเกี่ยว ตามแนวคิดของ Hofstede (1997) Fishbein และ Ajzen (1975) Kotler และ Armstrong (2003) ตามโครงสร้างเส้นทางความสัมพันธ์จากแนวคิดทฤษฎีกระบวนการตัดสินใจซื้อของ Engle Kollet และ Blackwell (1968) สอดคล้องกับการศึกษาของ Charles M. Schaninger and Donald Sciglimpaglia (1981) Judith Lynne Zaichkowsky (1985) Arch G. Woodside, Shih-Yun Hsu และ Roger Marshall (2011) Mohamed Hussain Thowfeek และ Azizah Jaafar (2012)

ส่วนสมมติฐานย่อยในแต่ละองค์ประกอบ เนื่องจากเป็นองค์ความรู้ที่พัฒนาขึ้นจากผลการวิจัยเพียงขั้นเดียว เป็นการวิจัยครั้งแรกขององค์ประกอบย่อย ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง ดังนั้น เมื่อทดสอบสมมติฐานที่ละองค์ประกอบย่อย เส้นทางความสัมพันธ์ยังอธิบายได้ไม่สมบูรณ์ อีกทั้งเป็นองค์ประกอบใหม่ ยังไม่มีผู้ศึกษาวิจัย จึงต้องมีการทดสอบซ้ำ หรือพัฒนากับโจทย์วิจัยที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อดูความมั่นคงและความสามารถอธิบายได้กับสถานการณ์อื่น ๆ สถานการณ์อื่น ๆ อีกต่อไป

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาครั้งนี้ เป็นการริเริ่มแนวทางการตอบโจทย์สังคมเรื่อง การบริโภคเกินจำเป็น ในยุคปัจจุบัน ซึ่งเต็มไปด้วยความสะดวกรวดเร็ว ความมากมายของข้อมูลข่าวสาร การติดต่อสื่อสารไร้พรมแดน ไร้เงื่อนไขเวลา ทุกอย่างถูกออกแบบให้เกิดความรวดเร็วจนเคยชิน ซึ่งน่าจะส่งผลดีต่อผู้บริโภคอย่างมหาศาล แต่หากมองอีกมุม ผู้บริโภคที่ดูเหมือนจะได้เปรียบเหล่านี้กำลังถูกบังคับให้เกิดความคุ้นชินกับความฟุ่มเฟือย ความเหลื่อมล้ำ ความมหาศาล

ขณะเดียวกันก็มีความสูญเปล่า ความเข้าใจไม่ถึงแก่นแท้ ความประมาทตามไม่ทันข้อมูลที่พร้อม
นำเสนอ สังคมจึงเต็มไปด้วยการบริโภคเกินความจำเป็น

ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง

องค์ความรู้ใหม่ คือความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง 6 องค์ประกอบ

เรียบง่ายและสมดุล (Simple and Balance) ความหมายว่า เชื่อในหลักการดำเนินชีวิตอย่าง
เรียบง่ายและสมดุล 4 ประการ คือ 1) ไม่เบียดเบียนตนเอง 2) ไม่เบียดเบียนคนรอบข้าง 3) ไม่ทำร้าย
สังคม และ 4) ไม่ทำร้ายสิ่งแวดล้อม

ศีลสามัญ (Common Morality) หมายถึง เห็นคุณค่าชีวิตด้วยปัญญา 1) อ่อนน้อมถ่อมตน 2) ไม่
ฟุ้งเฟ้อ เห็นความสำคัญของปัจจัยสี่ 3) ดำรงชีวิตเหมาะสมกับอุดมการณ์ของชีวิต 4) ไม่โลภ และ 5) ไม่
ประมาท

จิตสำนึกสาธารณะ (Public Consciousness) หมายถึง การทำให้คนในสังคม 1) รู้จักวิเคราะห์
ความต้องการของตนเอง 2) บริโภคเกินตัวลดลง 3) รู้จักความเป็นมนุษย์ 4) นับถือคนดี 5) ใช้ประโยชน์
จากการบูรณาการชีวิตแบบพอดี

สุนทรียภาพของชีวิต (Sense of life) หมายถึง ศิลปะการใช้ชีวิตบนฐาน 1) การให้เกียรติ
(ครอบครัวยุคใหม่ แก่เด็ก เมียเดียว) 2) กตัญญู 3) ละอายต่อบาป (หิริ โอตตัปปะ) 4) ยึดมั่นหลักคำ
สอนศาสนา 5) เคารพผู้ใหญ่

อิสระ (Freedom) หมายถึง 1) รู้กำลังตนเอง 2) สมถะ 3) มีอิสระในการดำเนินชีวิต 4) เอื้อเฟื้อ
จนเจือผู้ด้อยกว่า 5) เคารพกฎระเบียบ

ภาคภูมิ (Pride) หมายถึง 1) ภูมิใจเผ่าพันธุ์ ถิ่นเกิด 2) สามัคคี 3) ไม่ติดวัตถุนิยม 4) มีวิธีคิด
แบบองค์

ข้อค้นพบ ข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ เกิดจากคำถามวิจัย 2 ข้อ นำมาสู่การกำหนดวัตถุประสงค์
การวิจัย 2 ข้อ ประกอบด้วย

ข้อแรก

คำถามวิจัย

ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงในสังคมไทย เป็นอย่างไร ?

วัตถุประสงค์ เพื่อสำรวจปัจจัยความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงจากผู้เชี่ยวชาญ ด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique)

ข้อค้นพบที่โดดเด่น ได้ข้อสังเกตที่เป็นองค์ความรู้จากผู้เชี่ยวชาญแบ่งเป็น 2 มุมมอง คือ พอเพียงด้วยกิเลส และพอเพียงด้วยฉันทะ ประกอบด้วย

พอเพียงด้วยกิเลส เป็นความจำเป็นต้องพอ เป็นมุมมองความพอเพียงด้านรูปธรรม มองเห็นจับต้องได้ ไม่ต่อต้านกระแสทุนนิยม แต่มีหลักยึดของตนเองที่สอดคล้องตามหลักพุทธศาสนา เป็นวิถีชีวิตที่มีอยู่แล้วในสังคมไทย เพียงแต่อาจถูกละเลย หรือลืมนึกถึงเรื่องสำคัญบางประการ เช่น ความจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต คือปัจจัยสี่ เมื่อเกิดวิกฤตก็สามารถปรับตัวกลับสู่วิถีสามัญได้ ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อสังเกตว่า หากได้มีการจัดการเชิงกลยุทธ์ในการสื่อสารให้ทุกคนตระหนักถึงความเปราะบางของบางประการของการดำเนินชีวิต ก็จะสามารถเตือนให้คนไทยลด ละ เลิกสิ่งที่เกินประโยชน์ เป็นผู้ที่ฉลาดในการบริโภค ดำเนินชีวิตช้าลงด้วยสติสัมปชัญญะ เพื่อนำมาสู่สุนทรียภาพของการมีชีวิตอย่างแท้จริงได้ไม่ยากนัก

พอเพียงด้วยฉันทะ ไม่จำเป็นจะต้องพอ แต่เลือกที่จะพอ เป็นความพอเพียงอีกมุมมองที่ปฏิเสธ หรือละเลยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องจากตระหนักว่าเป็นคำตอบสำหรับด้านเศรษฐกิจหรือเกษตรทฤษฎีใหม่นั้น แต่เมื่อจบการสัมภาษณ์ การวิจัยครั้งนี้เกิดประโยชน์ที่ได้เปิดประเด็นการคิดต่อ เป็นการขยายองค์ความรู้เรื่องความพอเพียงในพื้นที่ศึกษาด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง มุมมองนี้น่าสนใจที่ ความพอเพียงไม่เกิดจากความจำเป็นต้องพอเพียง แต่เป็นความพอเพียงที่เกิดขึ้นท่ามกลางความเหลือ จับต้องไม่ได้ เป็นนามธรรม ผู้วิจัยจึงเรียกความพอเพียงประเภทนี้ว่า ความพอเพียงด้วยฉันทะ เป็นการเลือกวิถีชีวิตที่จะพอเพียง มีพื้นฐานความคิดที่เข้มแข็ง

ผู้ประกอบการประเภทนี้ ฉลาดบริโภค ดูเหมือนนักการตลาดไม่มีบทบาท เป็นเพียงผู้ส่งผ่านสินค้าหรือบริการที่เหมาะสมและมีคุณค่าเท่านั้น แต่แท้จริงแล้ว ผู้บริโภคที่พอเพียงด้วยฉันทะนี้ ช่วยพัฒนาวิชาการด้านการตลาดให้เข้มข้นอย่างมาก เนื่องจากนักการตลาดต้องทำงานหนักเพื่อสร้างสรรค์ผลงานให้สามารถสื่อสารให้ผู้บริโภคกลุ่มนี้ยอมรับในสินค้าหรือบริการ ผู้บริโภคกลุ่มนี้ช่วยทำให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ ต่อสู้ด้วยปัญญา แข่งขันและพัฒนาด้วยนวัตกรรม เป็นความท้าทายที่มีแต่ผู้ชนะ (win-win)

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาวิธีคิดจากมุมมองการใช้ชีวิตที่แตกต่างกันของแต่ละประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา เน้นคุณภาพชีวิตหลังเกษียณ ทำให้คนเหล่านี้ทำงานหนัก เพื่อเก็บเงินไว้ใช้อย่างเต็มที่ตอนสูงอายุ ซึ่งต่างจากชาวจีนที่ทำงานหนักเพื่อเก็บเงินไว้เป็นมรดก สำหรับรุ่นต่อไป เลือกอยู่อย่างประหยัด มัธยัสถ์ อย่างไรก็ตาม แม้มุมมองการใช้ชีวิตจะแตกต่างกัน แต่เหมือนกันที่ต่างมีความพอเพียงในแบบของตนจากการเลือกที่จะพอเพียง ไม่ใช่ถูกสถานการณ์บังคับให้เลือก

ข้อสอง

คำถามวิจัย

อะไรคือปัจจัยความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงของนักท่องเที่ยวไทย

กลุ่มวัยรุ่น วัยทำงาน และวัยเกษียณ ?

วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) ปัจจัยความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงของนักท่องเที่ยวไทย 3 ช่วงอายุ ประกอบด้วย 1) วัยรุ่น 2) วัยทำงาน และ 3) วัยเกษียณ

ข้อค้นพบที่โดดเด่น

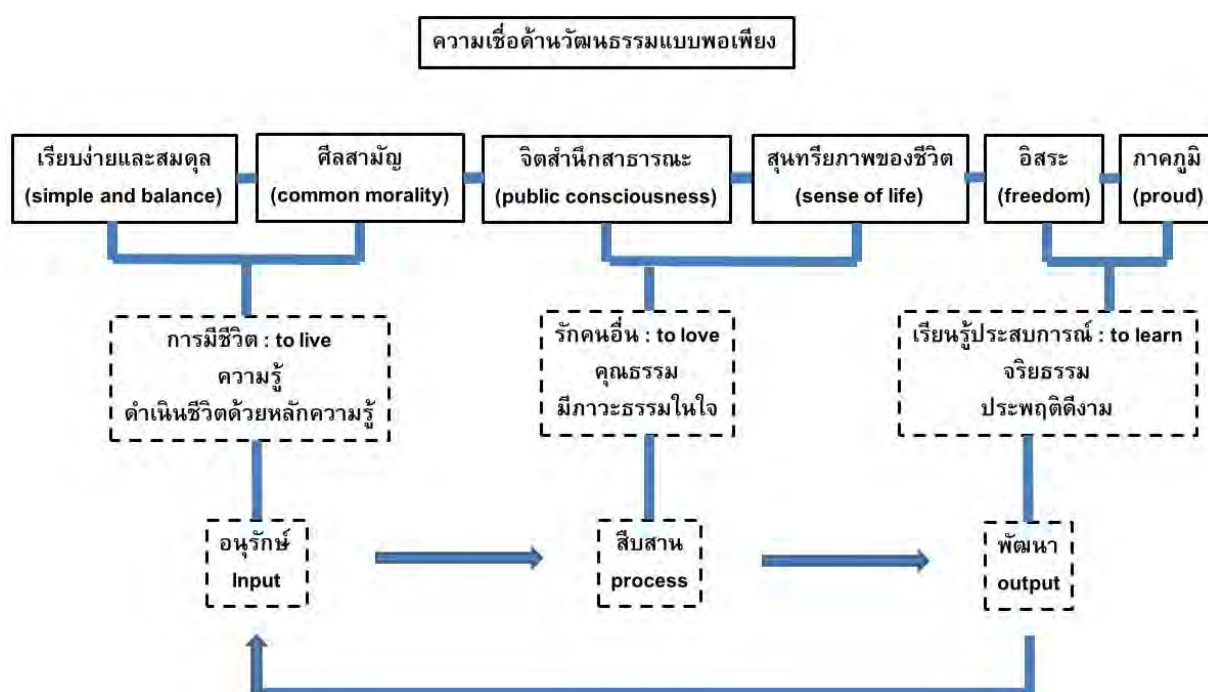
ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงสกัด ตัวแปรใหม่ได้ 6 ตัวประกอบด้วย

1) เรียบง่ายและสมดุล (Simple and Balance)

- 2) คีลสามัญ (Common Morality)
- 3) จิตสำนึกสาธารณะ (Public Consciousness)
- 4) สุนทรียภาพของชีวิต (Sense of life)
- 5) อิสระ (Freedom)
- 6) ภาควุมิ (Pride)

การพัฒนาปัจจัยความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง ตามความหมายของ คุณค่า (value)

แบบแผน (pattern) และการประพฤติ (behavior / deeds)

ภาพที่ 5-2 ข้อค้นพบใหม่ที่ได้จากการพัฒนาตัวแปรความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง

จากภาพที่ 5-2 เป็นผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจตามวัตถุประสงค์ข้อหนึ่งถึงข้อสาม ได้ข้อค้นพบใหม่ เป็นตัวแปรชุด ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง ประกอบด้วย 6 ตัวแปรย่อย จากการออกแบบการวิจัยแล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยเทคนิคเดลฟาย หลังจากนั้นวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันในขั้นตอนสุดท้าย ถือเป็นส่วนแรกของงานวิจัย ผู้วิจัยยังหลักเกณฑ์การตั้งชื่อตัวแปรย่อย ให้เป็นตัวแทนเพื่ออธิบายความหมายของแต่ละตัวแปร ตามหลักของ Keith, C. Williams (1992) ซึ่งประกอบด้วยหลักการสำคัญดังนี้

- 1) ต้องมีความเรียบง่าย ชัดเจน ไม่ซับซ้อน (Simplicity)
- 2) ต้องเป็นความจริงพื้นฐาน ที่ทุกคนรับรู้ (Factual basis)
- 3) มีที่มาเชิงเหตุและผล สามารถอธิบายได้เชิงตรรกะ (Logic)
- 4) เป็นสิ่งใหม่ ไม่ซ้ำใคร (Originality)
- 5) มีอำนาจการอธิบาย (Explanatory power)
- 6) ทำนายได้ (Prediction)
- 7) มีอำนาจการต่อยอดความรู้ใหม่ (Heuristic power)
- 8) สามารถพิสูจน์ได้ เป็นไปได้ มีเหตุมีผล (Validity)

โดยหลักการสี่ข้อแรก นำมาเป็นแนวทางการกำหนดข้อตัวแปรตามวัตถุประสงค์สามข้อแรก ส่วนหลักการสี่ข้อหลัง เป็นหลักการที่ตอบโจทย์วัตถุประสงค์การวิจัยสองข้อสุดท้าย เพื่อต่อยอดความรู้จากวัตถุประสงค์สามข้อแรก ตัวแปรใหม่ของการศึกษาครั้งนี้ จึงเป็นข้อตัวแปรที่ใหม่ ไม่ซ้ำใคร เป็นความรู้ ความจริงพื้นฐานที่มีในชีวิตประจำวัน เห็นชัดเจน ปฏิบัติงาน ไม่ซับซ้อน อธิบายได้เชิงตรรกะ ดังนี้

เรียบง่ายและสมดุล (Simple and Balance) ความหมายว่า เชื่อในหลักการดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่ายและสมดุล 4 ประการ คือ 1) ไม่เบียดเบียนตนเอง 2) ไม่เบียดเบียนคนรอบข้าง 3) ไม่ทำร้ายสังคม และ 4) ไม่ทำร้ายสิ่งแวดล้อม

ศีลสามัญ (Common Morality) หมายถึง เห็นคุณค่าชีวิตด้วยปัญญา 1) อ่อนน้อมถ่อมตน 2) ไม่ฟุ้งเฟ้อ เห็นความสำคัญของปัจจัยสี่ 3) ดำรงชีวิตเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของชีวิต 4) ไม่โลภ และ 5) ไม่ประมาท

จิตสำนึกสาธารณะ (Public Consciousness) หมายถึง การทำให้คนในสังคม 1) รู้จักวิเคราะห์ความต้องการของตนเอง 2) บริโภคเกินตัวลดลง 3) รู้จักความเป็นมนุษย์ 4) นับถือคนดี 5) ใช้ประโยชน์จากการบูรณาการชีวิตแบบพอดี

สุนทรียภาพของชีวิต (Sense of life) หมายถึง ศิลปะการใช้ชีวิตบนฐาน 1) การให้เกียรติ (ครอบครัวกลมเกลียว ผัวเดียวเมียเดียว) 2) กตัญญู 3) ละอายต่อบาป (hiri โอตปปะ) 4) ยึดมั่นหลักคำสอนศาสนา 5) เคารพผู้ใหญ่

อิสระ (Freedom) หมายถึง 1) รู้กำลังตนเอง 2) สมณะ 3) มีอิสระในการดำเนินชีวิต 4) เอื้อเฟื้อ
จนเจือผู้ด้อยกว่า 5) เคารพกฎระเบียบ

ภาคภูมิ (Pride) หมายถึง 1) ภูมิใจเฝ้าพันธุ์ ถิ่นเกิด 2) สามัคคี 3) ไม่ติดวัตถุนิยม 4) มีวิธีคิดแบบ
องค์รวม

ข้อค้นพบใหม่ที่เป็นจุดเด่นของการวิจัยครั้งนี้ พัฒนาตามขั้นตอนกรอบแนวคิดหลักปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน ภายใต้เงื่อนไข
ความรู้ คุณธรรม การวิจัยครั้งนี้ จุดเด่นอยู่ที่ เงื่อนไขตัวที่สามที่เพิ่มเติมเข้ามา กล่าวคือ นอกจากจะมี
ความรู้ คุณธรรมแล้วจะต้องมีการประพฤติปฏิบัติอย่างเป็นจริยธรรมด้วย ตัวแปรใหม่ที่เกิดจากผล
การศึกษาครั้งนี้อธิบายสัมพันธ์กับบริบทอื่นในเชิงระบบได้ดังนี้

ปัจจัยนำเข้า (Input) : เงื่อนไขความรู้ มาจากปรัชญาพอเพียงเกี่ยวกับความพอประมาณ เป็น
ทางสายกลาง เป็นเรื่องที่ต้องใช้ระบบการจัดการเข้ามาเกี่ยวข้อง ในมุมของการเรียนรู้ต้องใช้เงื่อนไข
ความรู้ต้องใช้ปัญญาในการดำเนินชีวิต เป็นปัญญาเพื่อการมีชีวิต (to live) การเรียนรู้เพื่อการมีชีวิต
เกี่ยวข้องกับตนเอง (individual) เป็นหลักการภายในตัว เป็นวิถีชีวิตเพื่อการมีชีวิตอยู่ของแต่ละบุคคล ที่
ต้องใช้หลักพระธรรม (Buddha's teaching) คือหนทางแห่งปัญญา (wisdom) ด้วยการทำจิตของตนให้
ผ่องใสในการดำเนินชีวิตด้วยทางสายกลาง หากนำแนวคิดของนักวิชาการตะวันตกที่ใกล้เคียงมาอธิบาย
คือ วินัย 5 ประการของ Peter Senge (1990) เกี่ยวกับการเพิ่มศักยภาพตนเอง (Personal Mastery)
สะท้อนความคิด (Mental Model) ซึ่งล้วนเป็นการสร้างสรรค์ตนเองให้เข้มแข็ง เช่นเดียวกับ ตัวแปร
ความพอเพียง 2 ตัวแปร ประกอบด้วย ตัวแปรที่หนึ่ง คือ เรียบง่ายและสมดุล (Simple and Balance)
ความหมายว่า เชื่อในหลักการดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่ายและสมดุล 4 ประการ คือ 1) ไม่เบียดเบียน
ตนเอง 2) ไม่เบียดเบียนคนรอบข้าง 3) ไม่ทำร้ายสังคม และ 4) ไม่ทำร้ายสิ่งแวดล้อม ตัวแปรที่สอง คือ
ศีลสามัญ (Common Morality) หมายถึง มีปัญญา ฉลาด มั่นคงไม่ประมาท ดำเนินชีวิตด้วยหลักศีลห้า
เห็นคุณค่าชีวิตด้วยปัญญา 1) อ่อนน้อมถ่อมตน 2) ไม่ฟุ้งเฟ้อ เห็นความสำคัญของปัจจัยสี่ 3) ดำรงชีวิต
เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของชีวิต 4) ไม่โลภ และ 5) ไม่ประมาท ตัวแปรเหล่านี้ เป็นคุณค่าภายในตัวที่
ควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้เพื่อเป็นแบบอย่างหรือแนวทางการพัฒนาในอนาคต

กระบวนการ (Process) : เงื่อนไขคุณธรรม อธิบายด้วยปรัชญาพอเพียงเป็นเรื่องของความมีเหตุผลเป็นหลักการดำรงชีวิต เป็นการเรียนรู้ที่จะรู้จักรักคนอื่น (to love) ต้องมีภาวะธรรมในใจ หากนำแนวคิดของนักวิชาการตะวันตกที่ใกล้เคียงมาอธิบาย คือ วินัย 5 ประการของ Peter Senge (1990) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางความคิด (Share Vision) การทำงานร่วมกัน (Team Learning) ล้วนเป็นกระบวนการสร้างสำนึกตนเองต่อผู้อื่นอย่างมีคุณธรรมกำกับในใจ เช่นเดียวกับตัวแปรใหม่ 2 ตัว ประกอบด้วย ตัวแปรที่สาม จิตสำนึกสาธารณะ (Public Consciousness) หมายถึง การทำให้คนในสังคม 1) รู้จักวิเคราะห์ความต้องการของตนเอง 2) บริโภคเกินตัวลดลง 3) รู้จักความเป็นมนุษย์ 4) นับถือคนดี 5) ใช้ประโยชน์จากการบูรณาการชีวิตแบบพอดี ตัวแปรที่สี่ สุนทรียภาพของชีวิต (Sense of life) หมายถึง ศิลปะการใช้ชีวิตบนฐาน 1) การให้เกียรติ (ครอบครัวกลมเกลียว ผัวเดียว เมียเดียว) 2) กตัญญู 3) ละอายต่อบาป (hiri โอตปปะ) 4) ยึดมั่นหลักคำสอนศาสนา 5) เคารพผู้ใหญ่

ปัจจัยส่งออก (Output) : เงื่อนไขจริยธรรม เมื่อคนเรามีการดำเนินชีวิตด้วยหลักความรู้ รู้จักรักตนเอง มีการปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้าง ระหว่างบุคคล สัมพันธ์กันบนฐานของการมีคุณธรรมกำกับ ด้วยการรู้จักรักคนอื่น ตามมาด้วยการเรียนรู้ประสบการณ์ การแสดงออกจึงมีจริยธรรมกำกับความประพฤติที่ดีงาม ในระดับองค์กร ชุมชน คนหนุ่มมากในสังคมอย่างเป็นระบบระเบียบ เป็นวัฏจักรสอดคล้องกันอย่างเป็นอิสระภายใต้กฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนด หากนำแนวคิดของนักวิชาการตะวันตกที่ใกล้เคียงมาอธิบาย คือ วินัย 5 ประการของ Peter Senge (1990) เกี่ยวกับการคิดอย่างเป็นระบบ (System Thinking) ซึ่งเป็นผลจากการประพฤติ ปฏิบัติด้วยจริยวัตรที่ดีงาม เพื่อการพัฒนาอย่างเป็นอิสระภายใต้ระบบระเบียบที่ชัดเจนในตัวบุคคล เช่นเดียวกับตัวแปรใหม่ 2 ตัว ประกอบด้วย ตัวแปรที่สี่ อิสระ (Freedom) หมายถึง 1) รู้กำลังตนเอง 2) สมถะ 3) มีอิสระในการดำเนินชีวิต 4) เอื้อเฟื้อ จุนเจือผู้ด้อยกว่า 5) เคารพกฎระเบียบ และตัวแปรตัวที่ห้า ภาคภูมิ (Pride) หมายถึง 1) ภูมิใจเผ่าพันธุ์ ถิ่นเกิด 2) สามัคคี 3) ไม่ติดวัตถุนิยม 4) มีวิธีคิดแบบองค์รวม

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ ได้พัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ด้วยการประยุกต์แนวคิดจากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และหลักคำสอนของพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสตร์ทางด้านตะวันออก กับ แนวคิดความเชื่อทางวัฒนธรรมของ Hofstede นักทฤษฎีฝั่งตะวันตก มาดัดแปลงเป็นความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงที่พัฒนาจากประเทศไทย เพื่อพัฒนาศาสตร์ด้าน

พฤติกรรมผู้บริโภค สำหรับเป็นเกณฑ์การแบ่งพฤติกรรมผู้บริโภคเป็นกลุ่มตามส่วนแบ่งทางการตลาด ด้านจิตวิทยา (psychographic segmentation) ศาสตร์ด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์ ด้วยการกำหนดคุณค่ารวมของวัฒนธรรมองค์การด้วยความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง เพื่อสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขัน

ข้อเสนอแนะการนำไปใช้ประโยชน์ การพัฒนาประเทศที่ผ่านมา การปรับโครงสร้างการผลิตส่งผลให้เกิดการเติบโตของอุตสาหกรรมมากขึ้น จนกระทั่งระบบเศรษฐกิจไทยให้เกิดความไม่สมดุลในหลายด้าน เช่น การกระจายรายได้ของคนในประเทศแย่ง ขณะที่เศรษฐกิจมีการขยายตัวสูงขึ้น นอกจากนี้ ยังพบความไม่สมดุลของความเจริญระหว่างเมืองกับชนบท ความไม่พอดีของโครงสร้างการผลิตและการจ้างงาน การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วเหล่านี้ ทำให้ความมั่นคงในชีวิตลดลง ความสามารถในการพึ่งตนเองและสมดุลของชีวิตเปลี่ยนแปลง การดำเนินชีวิตไม่อิสระอย่างที่ควรจะเป็น

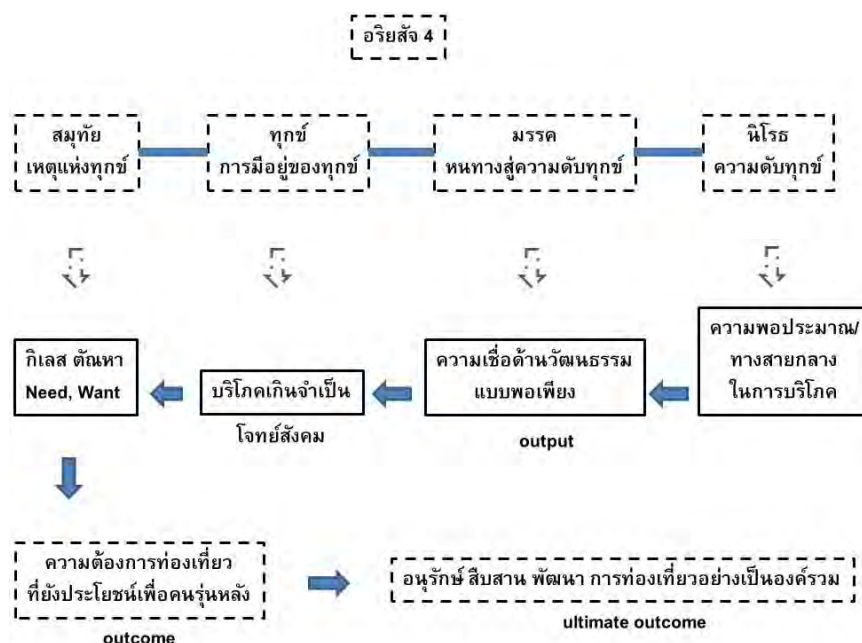
โจทย์ของสังคมจึงเป็นการบริโภคที่เกินจำเป็น การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมคนในสังคมไทย ที่ใช้จ่ายเกินความพอดี ทั้งจากภาคครัวเรือนและภาคธุรกิจ การออมลดลง การกู้สูงกว่าการลงทุน สัดส่วนของหนี้สินต่อทุนสูง ส่งผลให้เศรษฐกิจมหภาคเกิดความไม่สมดุล ขาดดุลบัญชีเดินสะพัด การออมในประเทศมีน้อยกว่าการลงทุน

ควรน้อมนำกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชทานวันที่ 4 ธันวาคม 2540 หลังเกิดวิกฤต เรื่องการไม่ก้าวกระโดดของการเร่งพัฒนา เน้น อัตภาพ กับ สิ่งแวดล้อม ด้วยหลัก มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน และความพอประมาณ ภายใต้เงื่อนไขของการมีความรู้ คุณธรรม มาประยุกต์ใช้กับวิถีชีวิตความประพฤติระดับบุคคล ระดับธุรกิจ จนถึงระบบเศรษฐกิจระดับประเทศ ซึ่งมีหลักไตรลักษณ์ คือ ทุกสิ่งมีเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป เป็นสัจธรรมของชีวิต ให้พร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลง ความไม่แน่นอนของกระแสโลกทั้งระยะสั้นระยะยาว นั่นคือ มีความไม่ประมาณเป็นที่ตั้ง แล้วดำเนินชีวิตด้วยทางสายกลางไม่สุดโต่ง ภายใต้หลักการของความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง เนื่องจากเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องของทุกคน ทุกภาคส่วน มีความเรียบง่ายเป็นแก่นในการดำเนินชีวิต สามารถเข้าใจได้ทันที ทุกอย่างล้วนเป็นวิถีชีวิต ไม่ว่าจะเป็น สมดุลและเรียบง่าย ศีลสามัญ จิตสำนึก สาธารณะ สุขทริยภาพของชีวิต อิสระ และภาคภูมิ

องค์ความรู้ใหม่ที่ค้นพบจากงานวิจัยครั้งนี้ จึงมีประโยชน์ในแง่ของความชัดเจนของหลักการ และความสำคัญของการดำรงอยู่ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับสังคมไทย ที่อยู่บนฐานหลักความเชื่อทางพุทธศาสนา สามารถเข้าใจได้สอดคล้องตามหลักธรรม เช่น สัมปยุตธรรม 7 และ มรรค 8 ความพอเพียงจึงเป็นเรื่องที่คนไทยทุกคนต้องตระหนักในเบื้องต้น ให้เข้าใจหลักการ เห็นความสำคัญของการนำมาใช้กับทุกเรื่องราวที่เกิดขึ้นในชีวิต จะได้ไม่สุดโต่ง เกินตัว ทั้งหลายทั้งปวง เพื่อที่ตนเองจะไม่สร้าง

ความเดือดร้อน สามารถพึ่งตนเองได้ ได้เห็นความงาม ความดี ความจริง เพื่อให้มีอิสระในการใช้ชีวิตอย่างแท้จริง

หากระดับบุคคล ระดับองค์กร นำความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงมาใช้เป็นจะเป็นฐานทรัพยากรสำคัญ ทั้งในโลกของการดำเนินชีวิตและการดำเนินธุรกิจ เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันในสังคมที่ขาดความสมดุล ว่าที่สุด คือ มัชฌิมาปฏิปทา

ภาพที่ 5-3 การบริโภคเกินจำเป็น

จากภาพที่ 5-3 กรอบธรรมชาติของความพอเพียงเป็นรูปแบบที่ผู้บริโภคควรมี เพราะจะช่วยพัฒนาศาสตร์ด้านการตลาดให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป งานวิจัยครั้งนี้เป็นการออกแบบการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพนำเพื่อพัฒนาองค์ประกอบ และพัฒนาเครื่องมือต่อไปยังการทำวิจัยเชิงปริมาณ รวมถึงการหาเส้นทางความสัมพันธ์ หากผู้ที่สนใจจะพัฒนางานต่อสามารถออกแบบการวิจัยแบบผสมที่ใช้การวิจัยเชิงปริมาณนำก่อน แล้วสรุปด้วยการทำวิจัยเชิงคุณภาพ หรืออาจจะทำการวิจัยแบบคู่ขนาน แล้วนำผลมาสอบทานกันจนกว่าจะได้ข้อสรุป ก็อาจจะได้ผลการวิจัยที่มีมิติหรือความแตกต่างกันได้ หรือยืนยันองค์ประกอบด้วยการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างประเทศในแถบอาเซียน แล้วจึงขยายผลกระจายไปเก็บแต่ละทวีปของโลก เพื่อดูว่าประเทศต่าง ๆ ในแต่ละภูมิภาค มีความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง เหมือนหรือต่างกันอย่างไร

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ เชิงการนำไปใช้ประโยชน์ เชิงพาณิชย์ และสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป
ผู้วิจัยสรุปเป็นภาพ 5-4 นำเสนอดังนี้

ภาพที่ 5-4 สรุปการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

เอกสารอ้างอิง

- _ 2549. **เศรษฐกิจพอเพียง**. วารสารอุตสาหกรรมสาร. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ปีที่ 49. ฉบับเดือน พฤศจิกายน-ธันวาคม.
- เกษรา เกิดมงคล. 2546. รูปแบบการดำเนินชีวิต การแสวงหาข้อมูลเพื่อการตัดสินใจท่องเที่ยว และ **พฤติกรรมการท่องเที่ยวของคนวัยทำงาน**. สาขาวิชาการโฆษณา ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2549. **แนวทางพัฒนาดัชนีชี้วัดความสุขของประเทศไทย**. วารสารรัฐสภาสาร. ปีที่ 54 ฉบับที่ 12 ธันวาคม.
- เจด็จ คชฤทธิ์. 2552. **เศรษฐกิจพอเพียง : ทางออกวิกฤตเศรษฐกิจไทยในวิถียุทธศาสตร์**. วารสารวิชาการ วไลยอลงกรณ์. ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม.
- แพรวภัทร ยอดแก้ว. 2553. **การใช้พระพุทธศาสนากับเศรษฐกิจพอเพียงในการแก้ปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจ**. วารสารสยามวิชาการ. 10 (15) ; พฤศจิกายน 2552 - กุมภาพันธ์ 2553.
- แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย. 2548. **วัฒนธรรมในสังคมไทย**. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตน์พงษ์. 2553. **การวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.thaiedresearch.org> (วันที่ค้นข้อมูล : 9 กุมภาพันธ์ 2553).
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2554. **โครงการสำรวจทัศนคติและพฤติกรรมในการเดินทางท่องเที่ยวของชาวไทยในพื้นที่ที่มีศักยภาพในการส่งออกนักท่องเที่ยว**. ฐานข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงการตลาด. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://tourismlibrary.tat.or.th/link/book/T23307_3.pdf (วันที่ค้นข้อมูล : 10 พฤศจิกายน 2556).

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2554. ความแตกต่างทางมิติวัฒนธรรมกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว. TAT TOURISM JOURNAL. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.etatjournal.com/web/menu-read-web-etatjournal/menu-2011/menu-2011-apr-jun/311-22554-cross-cultural-differences-tourist-behavior> (วันที่ค้นข้อมูล : 17 ธันวาคม 2556).

กุลวดี แก้วกล้า. 2550. พฤติกรรมการท่องเที่ยวของข้าราชการเกษียณอายุ. สาขาวิชาประชากรศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. 2548. การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารเศรษฐกิจและสังคม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปีที่ 42 (6) พฤศจิกายน – ธันวาคม 2548.

ฉัตรชัย อินทสังข์และดุษฎี เทียมเทศ บุญมาสูงทรง. (). ศึกษาการรับรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และ พฤติกรรมการท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงาน นครราชสีมา.

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. 2540. วัฒนธรรมไทยกับขบวนการเปลี่ยนแปลงสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 4. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร.

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. 2550. แนวคิดเศรษฐกิจชุมชน ข้อเสนอทางทฤษฎีในบริบทต่างสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 3 บริษัทสำนักพิมพ์สร้างสรรค์ จำกัด. กรุงเทพฯ.

ชมนาด พงศ์พนรัตน์ และสุทิน ลิ้มปะชาติ. 2548. เศรษฐกิจพอเพียง. วารสารข้าราชการ. ปีที่ 50 ฉบับที่ 6 พฤศจิกายน-ธันวาคม.

จิรวุฒิ เสนาคำ. 2552. วัฒนธรรมศึกษาแบบไทย ๆ : วัฒนธรรมศึกษาหรือการศึกษาวัฒนธรรม. มานุษยวิทยาปะทะวัฒนธรรมศึกษา ยกเครื่องเรื่องวัฒนธรรมศึกษา. ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน). กรุงเทพฯ.

จุฑาเดือน พันธุมนาวิน. 2549. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการวิจัยเพื่อความเป็นเลิศ. วารสารพัฒนบริหารศาสตร์. 46 (1) : 1-19 ; 2549.

ตรีทศ เหล่าศิริหงษ์ทอง, นิศากร สมสุข, ปริญญามัย จิตรดาและปรารธนา ปุณณกิติเกษม. 2552.

จุฬาลงกรณ์วารสาร. ปีที่ 21 ฉบับที่ 82 มกราคม-มีนาคม.

บัณฑิต หลิมสกุล. 2548. องค์การการค้าโลกสปี **WTO** ความท้าทายขององค์การการค้าโลกใน
บริบทของเศรษฐกิจที่ไร้พรมแดน. จุฬาลงกรณ์วารสาร. ปีที่ 17 ฉบับที่ 67 เมษายน-
มิถุนายน.

ประเวศ วะสี. 2542. เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม! กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์หมอ
ชาวบ้าน.

ประจักษ์ บุญอารีย์. 2551. **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**. วารสารบัวราชภัฏ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุบลราชธานี : 40-48; มกราคม 2551.

ปิ่นเพชร จำปา. 2545. **วัฒนธรรมการท่องเที่ยวของคนไทย พ.ศ. 2394-2544**. วิทยานิพนธ์ศิลปะ
ศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี. 2552. **มานุษยวิทยา วัฒนธรรมศึกษา และมโนทัศน์วัฒนธรรม**.
มานุษยวิทยาปะทะวัฒนธรรมศึกษา ยกเครื่องเรื่องวัฒนธรรมศึกษา. ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร
(องค์การมหาชน). กรุงเทพฯ.

เพชรรัตน์ วิริยะสีบพงศ์. 2556. **โมเดลการจัดการเรียนรู้การวิจัยแบบเสริมพลังด้วย Social
Media ผ่านแอปพลิเคชัน LINE**. วารสารศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ปีที่ 6 ฉบับที่ 2
พฤษภาคม – สิงหาคม.

พรอนงค์ บุษราตระกูล. 2545. **พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). พระไตรปิฎก : สิ่งที่ชาวพุทธต้องรู้**.
บริษัท เอส.อาร์. พรินติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด. กรุงเทพฯ. เข้าถึงได้จาก :
http://account.ac.chula.ac.th/seminar_66.ppt (วันที่ค้นข้อมูล : 22 มกราคม 2553).

พระเทพโสภณ (ประยูร ฐมจิตโต). 2544. **พระพุทธศาสนาในสถานการณ์โลกปัจจุบัน**. กรุงเทพฯ
: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). 2552. **พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ มัชฌิมา**

ธรรมเทศนา/มัชฌิมาปฏิปทา หรือ กุฎธรรมชาติ และคุณค่าสำหรับชีวิต. มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พิมพ์ครั้งที่ 11. โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กรุงเทพฯ.

พระมหาศิริวัฒน์ อริยมณี. 2547. การศึกษาเชิงวิเคราะห์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจากมุมมอง
ของพระพุทธศาสนา . พุทธศาสนมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย.

พระมหาศิริวัฒน์ อริยมณี. 2547. การศึกษาเชิงวิเคราะห์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจากมุมมอง
ของพระพุทธศาสนา . พุทธศาสนมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย, 2547.

พระมหาสุพล สิงห์รัตน์. 2542. ปฐมสมโพธิ ปริจเฉทที่ ๑ – ๗ : การตรวจชำระและศึกษาเชิง
วิเคราะห์. บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

พิบูล ทีปะपाल. 2551. การจัดการเชิงกลยุทธ์. อมรการพิมพ์ กรุงเทพฯ.

พิพัฒน์ ยอดพฤติการ. 2550. เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง อะไร. สถาบันไทยพัฒน์ อาคารอิตัลไทย
ทาวเวอร์ ชั้น 14 เลขที่ 2034/65 (14-01/2) ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ แขวงบางกะปิ เขตห้วยขวาง
กรุงเทพฯ 10310. พิมพ์ที่ วนิดาการพิมพ์. กรุงเทพฯ.

พิพัฒน์พล สัตตานุสรณ์ และ กันติดารัตน์ ขวัญคง. 2551. **Management GURU** กิรท์ ฮอฟสเตด
(Geert Hofstede). โครงการบัณฑิตศึกษาด้านบริหารธุรกิจ (สปท.) ภาควิชาการจัดการ
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ภูริปัญญา ศรีเกิด. 2553. ปัจจัยความสำเร็จในการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเขต
ปฏิรูปที่ดิน: ศึกษากรณี ตำบลนิคมกระเสียว อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี. รัฐ
ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.

มานิตย์ จำปา. 2542. เศรษฐกิจพอเพียงของ “ก้าน พรรณสุข” ปลุกผักขาย มีรายได้ทั้งปี. วารสาร
เกษตรพัฒนา ปีที่ 18 (7) ฉบับที่ 212 (82) ประจำเดือน สิงหาคม.

วรชัย ทองไทย. 2552. มองสังคมอเมริกันผ่านคน “รุ่น” ต่าง ๆ. ประชากรและสังคม 2552.

วสันต์ ปัญญาแก้ว. 2552. วัฒนธรรมศึกษา ที่มหาวิทยาลัยเบอร์มิงแฮม: จาก “ซ้ายใหม่” ถึง สจ๊วต ฮอลล์. มานุษยวิทยาปะทะวัฒนธรรมศึกษา ยกเครื่องเรื่องวัฒนธรรมศึกษา. ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน). กรุงเทพฯ.

วัลลภ พรหมทอง. 2543. เศรษฐกิจพอเพียง : เกษตรเลี้ยงชีพ. วารสารวิจัยและฝึกอบรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. ปีที่ 3 ฉบับที่ 3 (พฤษภาคม-สิงหาคม).

วิเนโย ภิกขุ. 2543. ปฐมโพธิกาถาร้อยแก้วฉบับย่อ. สำนักพิมพ์ วี.พริ้นท์. นนทบุรี.

วิทวัส รุ่งเรืองผล. 2552. พฤติกรรมการรับข่าวสารทางอินเทอร์เน็ตในการตัดสินใจซื้อ อสังหาริมทรัพย์. วารสารบริหารธุรกิจ. ปีที่ 32 ฉบับที่ 124 ตุลาคม-ธันวาคม. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิบูลย์ เข็มเฉลิม. 2542. การเกษตรในยุคโลกาภิวัตน์ เศรษฐกิจพอเพียง. วารสารเกษตรกรรมธรรมชาติ. ฉบับที่ 3/2542 เมษายน.

วิลเฮม, แอนโทนี. 2549. ประชาชาติยุคดิจิทัล. เอกพงษ์ ตั้งศรีสงวน ผู้แปล. บริษัทรุ่งเรืองรัตน์พรินต์ติ้ง จำกัด. กรุงเทพฯ.

ศิริพงศ์ พุทธิพันธุ์, ปจิตา ดิศกุล ณ อยุธยาและณนุช ไชยโพธิ์. 2548. ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้ บริการและขนาดของโรงแรมของนักท่องเที่ยว. จุฬาลงกรณ์วารสาร. ปีที่ 17 ฉบับที่ 66 มกราคม-มีนาคม.

ศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริฯ ศูนย์ส่งเสริมงานศิลปาชีพฯ. 2554. แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.northernstudy.org/>. (วันที่ค้นข้อมูล : 9 มิถุนายน 2554).

สม วิวรรณ. 2542. เศรษฐกิจพอเพียง. วารสารครูเชียงราย. ปีที่ 35 ฉบับที่ 201 มีนาคม.

สมชัย จิตสุชน. 2542. พฤติกรรมที่ไม่พอเพียงกับผลกระทบทางเศรษฐกิจ. การสัมมนาวิชาการ

ประจำปี 2542 เรื่อง “เศรษฐกิจพอเพียง”. สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.

สมัย พรหมประดิษฐ์. 2546. ผลการให้คำปรึกษากลุ่มโดยการประยุกต์การคิดตามหลักโยนิโส
มนสิการของศาสนาพุทธต่อความว้าเหวของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา.
ทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. หลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา.

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. 2552. เศรษฐกิจ
พอเพียงแนวคิดสู่การประยุกต์ใช้ที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ : มปท.

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครราชสีมา. 2554. เศรษฐกิจพอเพียง. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :
<http://www.cddkorat.com/>. (วันที่ค้นข้อมูล : 21 มีนาคม 2554).

สุเมธ ตันติเวชกุล. 2551. เศรษฐกิจพอเพียง. วารสารศึกษาศาสตร์ ปีที่ 19 ฉบับที่ 3 เดือนมิถุนายน-
กันยายน.

สุเมธ ตันติเวชกุล. 2551. เศรษฐกิจพอเพียง. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. 19 (3) : 1-6
; มิ.ย.-ก.ย. 2551.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและสำนักงานทรัพย์สินส่วน
พระมหากษัตริย์. 2546. วรรณกรรมปริทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ม.
ป.ท.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและสำนักงานทรัพย์สินส่วน
พระมหากษัตริย์. 2546. วรรณกรรมปริทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ม.
ป.ท.

สุเมธ ตันติเวชกุล. 2551. เศรษฐกิจพอเพียง. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. 19 (3) : 1-6 ;
มิ.ย.-ก.ย. 2551.

- สุจิตรา หังสพฤกษ์. 2546. **สถิติเชิงพรรณนา. สถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ขั้นต้น**. เอกสารประกอบการฝึกอบรม. โครงการร่วมมือระหว่างสถาบันวิจัยและพัฒนา กับ สำนักการศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุชาติ เผือกสกนธ์. 2549. **ปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง”**. วชิราวุธานุสรณ์สาร. ปีที่ 25 ฉบับที่ 4 11 พฤศจิกายน.
- สุทธิ ชัดติยะ, วิไลลักษณ์ สุจิตตานนท์และกุสุมา ผลาพรหม. 2548. **รายงานการวิจัย การประเมินผลรายการโทรทัศน์ 15 รายการ ของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์**. รายงานการวิจัยฉบับที่ 14 ของฝ่ายแผนงานและประสานงาน กลุ่มงานออกแบบและสร้างสรรค์รายการ ส่วนผลิตรายการสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย กรุงเทพมหานคร.
- สุทธิ ชัดติยะ. 2550. **การประเมินผลคุณภาพรายการโทรทัศน์ “เวทีแก้จนบนความพอเพียง” ของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ โดยใช้เทคนิคเดลฟาย**. รายงานการวิจัยฉบับที่ 19 ของส่วนแผนงานและวิชาการ สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์.
- สุรน วิทยุธีระนันท์. 2545. **Henry George progress and poverty ความก้าวหน้ากับความยากจน การสอบสวนสาเหตุแห่งภาวะตกต่ำทางอุตสาหกรรมและการที่ความขาดแคลนเพิ่มขึ้นควบคู่ไปกับการเพิ่มขึ้นของเศรษฐกิจ...วิธีแก้ไข**. วัฒนาการพิมพ์ กรุงเทพฯ.
- สุรกุล เจนอบรม. 2541. **วิสัยทัศน์ผู้สูงอายุและการศึกษานอกระบบสำหรับผู้สูงอายุไทย**. ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์. นิชนแอตเวอร์ไทซิงกรุ๊ป. กรุงเทพมหานคร.
- สุวิทย์ เมษินทรีย์. 2553. **เมื่อโลกไม่ใช่ใบเดิม**. บริษัท สยาม เอ็ม แอนด์ บี พับลิชชิ่ง จำกัด. กรุงเทพฯ.
- อคิน รพีพัฒน์. 2551. **วัฒนธรรมคือความหมาย ทฤษฎีและวิธีการของคลิฟฟอร์ด เกียร์ช**. ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน). กรุงเทพฯ.

อนรรตน์ ศิลาเรืองอำไพ. 2006. หัวหน้า VS ลูกน้อง คู่หูหรือคู่ปรับกันแน่ : ธรรมาภิวัฒน์. ฝ่าย
การศึกษาและฝึกอบรม สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).วารสาร Quality Vol. 13 น.
110 December.

อรสุดา เจริญรัก. 2546. เศรษฐกิจพอเพียงภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย. สถาบันวิ
ทรรศน์.

อานันท์ กาญจนพันธุ์. 2552. ความเข้าใจ “วัฒนธรรม” ในงานวิจัยสังคมไทย. มานุษยวิทยาปะทะ
วัฒนธรรมศึกษา ยกเครื่องเรื่องวัฒนธรรมศึกษา. ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร(องค์การมหาชน).
กรุงเทพฯ.

อานันท์ ปันยารชุน. 2554. โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง. ประธานสภาสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนา
ประเทศไทย. ปาฐกถา 18 ธันวาคม 2542.ฐานข้อมูลวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง. [ออนไลน์].
เข้าถึงได้จาก : <http://www.sufficiencyeconomy.org/index.php>. (วันที่ค้นข้อมูล : 22 มีนาคม
2554).

อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร. 2553. การศึกษาปฐมวัยเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. วารสารวงการครูและ
ผู้ปกครอง. ฉบับที่ 71. มกราคม.

อุบลรัตน์ เฟิงสถิต. 2551. จิตวิทยาผู้สูงอายุ. ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
รามคำแหง. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพมหานคร.

Amartya Sen. 2554. ความพอเพียงไม่ได้หมายถึงไม่ต้องการอีกแล้ว แต่ต้องมีพอที่จะอยู่ได้
พอที่จะมีชีวิตที่ดี. ประมวลบทสัมภาษณ์ “เศรษฐกิจพอเพียงในทัศนะโลก : Sufficiency
Economy in Global View : Open Public Discussion. [ออนไลน์]. สถาบันการจัดการเพื่อชนบท
และสังคม และสถาบันไทยพัฒน์ มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์
เข้าถึงได้จาก : <http://www.virtualdepots.com/sufficiency/images/sen-th.jpg>. (วันที่ค้นข้อมูล :
21 มีนาคม 2554).

Fernando Kleiman. 2554. จากเศรษฐกิจสมานฉันท์ถึงเศรษฐกิจพอเพียง. ประมวลบทสัมภาษณ์
“เศรษฐกิจพอเพียงในทัศนะโลก : Sufficiency Economy in Global View : Open Public

Discussion. [ออนไลน์]. สถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม และสถาบันไทยพัฒนา มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ เข้าถึงได้จาก : <http://www.virtualdepots.com/sufficiency/images/sen-th.jpg>. (วันที่ค้นข้อมูล : 21 มีนาคม 2554).

OSHO. 2552. **ครูวิพากษ์ครู**. โตมร ศุขปรีชา ผู้แปล. พิมพ์ครั้งที่ 3. บริษัท โอเอส พรินติ้ง เฮาส์ จำกัด. กรุงเทพฯ.

Peter George Warr. 2554. **เศรษฐศาสตร์สีเขียว-เศรษฐกิจพอเพียง สองแนวคิดยึดหลักไม่เบียดเบียนโลก**. ประมวลบทสัมภาษณ์ “เศรษฐกิจพอเพียงในทัศนะโลก : Sufficiency Economy in Global View : Open Public Discussion. [ออนไลน์]. สถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม และสถาบันไทยพัฒนา มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ เข้าถึงได้จาก : <http://www.virtualdepots.com/sufficiency/images/sen-th.jpg>. (วันที่ค้นข้อมูล : 21 มีนาคม 2554).

Peter H. Calkins. 2554. **เศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาเศรษฐกิจที่ดำรงอยู่บนเงื่อนไขของคุณธรรม**. ประมวลบทสัมภาษณ์ “เศรษฐกิจพอเพียงในทัศนะโลก : Sufficiency Economy in Global View : Open Public Discussion. [ออนไลน์]. สถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม และสถาบันไทยพัฒนา มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ เข้าถึงได้จาก : <http://www.virtualdepots.com/sufficiency/images/sen-th.jpg>. (วันที่ค้นข้อมูล : 21 มีนาคม 2554).

Thomas L. Friedman. 2007. **The World is Flat (release 3.0). A Brief History of the Twenty-First Century**. รอฮีม ปรามาส, พูนลาภ อุทัยเลิศอรุณ แปล. สำนักพิมพ์วีเลิร์น ในเครือบริษัท วีเลิร์น จำกัด. กรุงเทพฯ.

AC Erasmus, E Boshoff, GG Rousseau. 2001. **Consumer decision-making models within the discipline of consumer science: a critical approach**. Journal of Family Ecology and Consumer Sciences. Vol. 29.

- Adapa, S.. 2008. **Adoption of Internet Shopping: Cultural Considerations in India and Australia**. Journal of Internet Banking and Commerce, 13(2), 1-17. Retrieved February 3, 2010, from ABI/INFORM Global. (Document ID: 1568124191).
- Ana Maria Soares, Minoo Farhangmehr, & Aviv Shoham. 2007. **Hofstede's dimensions of culture in international marketing studies**. Journal of Business Research, 60(3), 277. Retrieved February 3, 2010, from ABI/INFORM Global. (Document ID: 1215794111).
- An-Tien Hsieh, & Chien-Wen Tsai. 2009. **Does national culture really matter? Hotel service perceptions by Taiwan and American tourists**. International Journal of Culture, Tourism and Hospitality Research, 3(1), 54-69. Retrieved February 3, 2010, from ABI/INFORM Global. (Document ID: 1882775441).
- Arch G. Woodside, Shih-Yun Hsu, Roger Marshall. 2011. **General theory of cultures' consequences on international tourism behavior**. Original Research Article. Journal of Business Research, Volume 64, Issue 8, August 2011, Pages 785-799.
- Arjun Chaudhuri. 2006. **Emotion and Reason in Consumer Behavior**. Elsevier Inc. Printed in the United States of America.
- Audrey Bonnemaizon, Bernard Cova, Marie-Claude Louyot. 2007. **Relationship Marketing in 2015 : A Delphi Approach**. European Management Journal, Volume 25, Issue 1, February, Pages 50-59.
- Beller, Ken., Weiss, Steve. and Patler, Louis. **The Consistent Consumer Predicting Future Behavior Through Lasting Values**. Dearborn Trade Publishing. A Kaplan Professional Company.
- C. Michael Hall and Stephen J. Page. 2006. **The Geography of Tourism and Recreation Environment, Place and Space**. Third edition. Great Britain by Bell & Bain Ltd, Glasow.

- C., Michael, Hall. and Stephen, J., Page. 2002. **The Geography of Tourism and Recreation Environmental, place and space.** 3rd Routledge taylor & francis group., London and New York.
- Charles M. Schaninger and Donald Sciglimpaglia. 1981. **The Influence of Cognitive Personality Traits and Demographics on Consumer Information Acquisition** Journal of Consumer Research. Vol. 8, No. 2 (Sep., 1981), pp. 208-216.
- Cheryl Leo, Rebekah Bennett, & Charmine E J Härtel. 2005. **Cross-Cultural Differences in Consumer Decision-Making Styles.** *Cross Cultural Management*, 12(3), 32-62. Retrieved February 3, 2010, from ABI/INFORM Global. (Document ID: 852196501).
- Chio, J.. 2010. **Landscape of travel: Tourism, media and identity in southwest China.** Ph.D. dissertation, University of California, Berkeley, United States -- California. Retrieved February 3, 2010, from Dissertations & Theses: A&I. (Publication No. AAT 3382866).
- Christopher P. Blocker, & Daniel J. Flint. 2007. **Exploring the dynamics of customer value in cross-cultural business relationships.** The Journal of Business & Industrial Marketing, 22(4), 249-259. Retrieved February 3, 2010, from ABI/INFORM Global. (Document ID: 1366134641).
- Chui, A., & Kwok, C.. 2008. **National culture and life insurance consumption.** Journal of International Business Studies, 39(1), 88. Retrieved February 3, 2010, from ABI/INFORM Global. (Document ID: 1408631251).
- Chung, C.. 2006. **Online trust and cultural influences in American and Japanese consumers: An experimental examination of online retailer familiarity and dynamic pricing.** Ph.D. dissertation, The University of Southern Mississippi, United States -- Mississippi. Retrieved February 3, 2010, from Dissertations & Theses: A&I.(Publication No. AAT 3257004).

- Daniel Singer, Albert Avery, & Babu Baradwaj. 2008. **Management innovation and cultural adaptivity in international online banking**. Management Research News, 31(4), 258-272. Retrieved February 3, 2010, from ABI/INFORM Global. (Document ID: 1462811181).
- David Bowen and Jackie Clarke. 2009. **Contemporary tourist behavior: yourself and others and tourists**. The UK by Cambridge University Press, Cambridge.
- Eric W.T. Ngai, Vincent C.S. Heung, Y.H. Wong, & Fanny K.Y. Chan. 2007. **Consumer complaint behaviour of Asians and non-Asians about hotel services :An empirical analysis**. European Journal of Marketing, 41(11/12), 1375-1391. Retrieved February 3, 2010, from ABI/INFORM Global. (Document ID: 1373507041).
- Evangelos Tsoukatos, & Graham K. Rand. 2007. **Cultural influences on service quality and customer satisfaction: evidence from Greek insurance**. Managing Service Quality, 17(4), 467- 485. Retrieved February 3, 2010, from ABI/INFORM Global. (Document ID: 1363524121).
- Fishbein, M., & Ajzen, I. 1975. **Belief, attitude, intention, and behavior: An introduction to theory and research**. Reading, MA: Addison-Wesley.
- Geert Hofstede, Gert Jan Hofstede.2005. **Cultures and Organizations: Software of the Mind**. 2nd Edition, McGraw-Hill USA.
- Geert Hofstede.1997. **Cultures and Organizations: Software of the Mind**. 1st edition, McGraw-Hill USA.
- Graham Miller. 2001. **The development of indicators for sustainable tourism: results of a Delphi survey of tourism researchers**. Tourism Management, Volume 22, Issue 4, August, Pages 351-362.

Graham Miller. 2001. **The development of indicators for sustainable tourism: results of a Delphi survey of tourism researchers.** Tourism Management. 22. 351-362.

Hajime Eto. 2003. **The suitability of technology forecasting/foresight methods for decision systems and strategy A Japanese view.** Technological Forecasting & Social Change. 70. 231-249.

Hofstede, Geert H. 1980. **Culture's consequences, international differences in work-related values.** Sage Publications Inc. United States of America.

Hsu, Hsiu-Ju. 2004. **National culture and clothing values: A cross-national study of Taiwan and United States consumers.** Ph.D. dissertation, Oregon State University, United States -- Oregon. Retrieved February 3, 2010, from ABI/INFORM Global. (Publication No. AAT 3115463).

http://campus.sanook.com/u_life/knowledge_02812.php สืบค้นเมื่อ 13 กันยายน 2553

<http://sufficiencyeconomy.blogspot.com/2008/10/sufficiency-economy-comes-in-when-we.html>

<http://www.bloggang.com/viewblog.php?id=sithichoke&date=07-05-2009&group=1&gblog=13>. สืบค้นเมื่อ 23/8/53.

http://www.cps.chula.ac.th/pop_info/tha/Newsletter-2551/news/news_th_71-019.pdf วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้นเมื่อ 13 กันยายน 2553.

http://www.novabizz.com/NovaAce/Personality/Self_Efficacy.htm. สืบค้นเมื่อ 23/8/53.

<http://www.discoverhongkong.com/th/plan-your-trip/practicalities/visitor-services-centre.jsp#ixzz2oMDFEFKd>. สืบค้นเมื่อ 24/12/2556.

<http://www.immigration.go.th/asean/docs/ASCC.pdf>. สืบค้นเมื่อ 24/12/2556.

<http://etatjournal.com/mobile/index.php/menu-read-web-etatjournal/menu-2012/menu-2012-jul->

sep/35-32555-honeymoon. สืบค้นเมื่อ 24/12/2556.

Ian Yeoman. 2008. **Tomorrow's Tourist : Scenarios & Trends. Advances in Tourism**

Research Series. Elsevier Ltd., Linacre House, Jordan Hill, Oxford OX2 8DP, UK

Radarweg 29, PO Box 211, 1000 AE Amsterdam, The Netherlands.

Ian Yeoman. 2008. **Tomorrow's Tourist: Scenarios & Trends.** Elsevier, The Netherlands.

James F. Engel, David T. Kollat, Roger D. Blackwell. 1973. **Consumer behavior.** Holt, Rinehart and Winston.

Jeffrey G. Blodgett, Aysen Bakir, & Gregory M. Rose. 2008. **A test of the validity of**

Hofstede's cultural framework. The Journal of Consumer Marketing, 25(6), 339-349. Retrieved February 3, 2010, from ABI/INFORM Global. (Document ID: 1564041431).

Joan C. Henderson. 2007. **Tourism Crises. Causes, Consequences & Management. 2007.**

Elsevier Inc. Printed in the United States of America.

Jon Landeta. 2006. **Current validity of the Delphi method in social sciences.** Technological

Forecasting and Social Change, Volume 73, Issue 5, June, Pages 467-482.

Jonathan Boote, Rosemary Barber, Cindy Cooper. 2006. **Principles and indicators of**

successful consumer involvement in NHS research: Results of a Delphi study and subgroup analysis Health Policy. Volume 75, Issue 3, February, Pages 280-297.

Judith Lynne Zaichkowsky. 1985. **Measuring the Involvement Construct.** Journal of Consumer Research. Vol. 12, No. 3 (Dec., 1985), pp. 341-352.

Kathleen, B. Doran. 2000. **Information Search and Use in Consumer Decision Making: An**

In-Depth Study of Chinese and North American Consumers. Dissertation of McGill University, Montreal.

- Keith C. Williams. 1992. **Behavioural Aspects of Marketing**. Printed and bound in Great Britain by Redwood Press Limited, Melksham, Wiltshire.
- Keith, C. Williams. 1992. **Behavioural Aspects of Marketing**. Redwood Press Limited, Melksham, Wiltshire, Great Britain.
- Ken Beller, Steve Weiss and Louis Patler. 2005. **The Consistent Consumer Predicting Future Behavior Through Lasting Values**. Dearborn Trade Publishing A Kaplan Professional Company.
- Kotler, Philip. 1997. **Marketing Management : Analysis, Planning, Implement, and Control**. 9th ed., Prentice-Hall, Inc., 1997.
- Kurtulus Yilmaz Genc. 2013. **Culture as a strategic resource for organizations and an assessment on cultures of Turkish large firms**. Social and Behavioral Sciences. Volume 75, 3 April 2013. 525 – 531.
- Lam, D., Lee, A., & Mizerski, R.. 2009. **The Effects of Cultural Values in Word-of-Mouth Communication**. Journal of International Marketing, 17(3), 55. Retrieved February 3, 2010, from ABI/INFORM Global. (Document ID: 1853266731).
- Lin, C., Tu, R., Chen, K., & Tu, P.. 2007. **The Changing Expectations of Consumers in Cross-Cultural Service Encounters**. International Management Review, 3(3), 27-35,106-107. Retrieved February 3, 2010, from ABI/INFORM Global. (Document ID: 1374687051).
- Lu, C.. 2010. **Information sources used by tourists: Resources consulted by American, German, and Japanese visitors to Taiwan**. Ed.D. dissertation, University of South Dakota, United States -- South Dakota. Retrieved February 3, 2010, from Dissertations & Theses: A&I. (Publication No. AAT 3367648).

- Luiz Moutinho. 2000. **Strategic Management in Tourism**. CABI Publishing. Biddles Ltd, Guildford and King's Lynn.
- Martin Steinert. 2009. **A dissensus based online Delphi approach: An explorative research tool**. Technological Forecasting and Social Change, Volume 76, Issue 3, March, Pages 291-300.
- Meng, J.. 2010. **Understanding cultural influence on price perception: Empirical insights from an SEM application**. Ph.D. dissertation, Southern Illinois University at Carbondale, United States – Illinois. Retrieved February 3, 2010, from Dissertations & Theses: A&I. (Publication No. AAT 3347792).
- Michael R. Czinkota, Ilkka A. Ronkainen. 2005. **A forecast of globalization, international business and trade : report from a Delphi study**. Journal of World Business, Volume 40, Issue 2, May, Pages 111-123.
- Michael R. Czinkota, Ilkka A. Ronkainen. 2005. **A forecast of globalization, international business and trade: report from a Delphi study**. Journal of World Business. 40. 111-123.
- Michael R. Solomon. 2011. **Consumer Behavior Buying, Having, and Being**. Ninth edition. Pearson Education, Inc., publishing as Prentice Hall.
- Mill, R.C. & Morrison, A. M. 1992. **The tourism system : An introductory text (2nd ed.)**. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Mohamed Hussain Thowfeek, Azizah Jaafar. 2012. **Instructors' View about Implementation of E-learning System: An Analysis based on Hofstede's Cultural Dimensions**. Original Research Article Procedia - Social and Behavioral Sciences, Volume 65, 3 December 2012, Pages 961-967.

- Monica R. Geist. 2010. **Using the Delphi method to engage stakeholders: A comparison of two studies** *Evaluation and Program Planning*. Volume 33, Issue 2, May, Pages 147-154.
- Nae-Wen Kuo, Teng-Yuan Hsiao and Yue-Hwa Yu. 2005. **A Delphi-matrix approach to SEA and its application within the tourism sector in Taiwan**. *Environmental Impact Assessment Review*. 25. 259-280.
- Naor, M., et al. 2013. **The culture-effectiveness link in a manufacturing context: A resource-based perspective**. *Journal of World Business*. In Press, Corrected Proof, Available online 30 July 2013. <http://dx.doi.org/10.1016/j.jwb.2013.06.003>.
- Nepal. 2009. **Tourism Geographies: A Review of Trends, Challenges, and Opportunities**. SAGE Publications Ltd. Printed in Great Britain by the MPG Books Group.
- Osti, L., Turner, L., & King, B.. 2009. **Cultural differences in travel guidebooks information search**. *Journal of Vacation Marketing*, 15(1), 63-78. Retrieved February 3, 2010, from ABI/INFORM Global. (Document ID: 1746863851).
- Patrick Ronde. 2003. **Delphi analysis of national specificities in selected innovative areas in Germany and France**. *Technological Forecasting and Social Change*, Volume 70, Issue 5, June, Pages 419-448.
- Pierre Benckendorff, Gianna Moscardo and Donna Pendergast. 2010. **Tourism and Generation Y**. the UK by the MPG Books Group.
- Priest, K.. 2010. **Caring for the least of these : Christian women's short-term mission travel**. Ph.D. dissertation, Loyola University Chicago, United States -- Illinois. Retrieved February 3, 2010, from Dissertations & Theses: A&I. (Publication No. AAT 3377753).

- Robert East, Malcolm Wright and Marc Vanhuele. 2008. **Consumer Behaviour Applications in Marketing**. SAGE Publications Ltd. Printed in Great Britain by the MPG Books Group.
- Rubio-Sanchez, 2007. **A Cultural dimensions and their influence on shopping value**. Ph.D. dissertation, Purdue University, United States -- Indiana. Retrieved February 3, 2010, from Dissertations & Theses: A&I.(Publication No. AAT 3296109).
- Ruiqi, Z., & Adrian, P.. 2009. **USING SERVQUAL TO MEASURE THE SERVICE QUALITY OF TRAVEL AGENTS IN GUANGZHOU, SOUTH CHINA**. Journal of Services Research, 9(1), 87-107. Retrieved February 3, 2010, from ABI/INFORM Global. (Document ID: 1713521281).
- Sangeeta Singh. 2006. **Cultural differences in, and influences on, consumers' propensity to adopt innovations**. *International Marketing Review*, 23(2), 173-191. Retrieved February 3, 2010, from ABI/INFORM Global. (Document ID: 1073440251).
- Sasa Dekleva, Jože Zupančič. 1996. **Key issues in information systems management: A Delphi study in Slovenia**. Information & Management, Volume 31, Issue 1, October, Pages 1-11.
- Satyabhusan Dash, Ed Bruning, & Manaswini Acharya. 2009. **The effect of power distance and individualism on service quality expectations in banking : A two-country individual- and national-cultural comparison**. The International Journal of Bank Marketing, 27(5), 336-358. Retrieved February 3, 2010, from ABI/INFORM Global. (Document ID: 1876162591).
- Schutte, Hellmut. and Ciarlante, Deanna. 1998. **Consumer Behaviour in Asia**. Macmillan Press Ltd. London.
- Shuji Hayashi. 1990. **Culture and Management in Japan**. 2nd ed. Translated by Frank Baldwin. University of Tokyo Press.

- Simon Hudson. 2008. **Tourism and Hospitality Marketing. A Global Perspective.** SAGE Publications Ltd. Printed and bound in Great Britain by TJInternational Ltd. Padstow, Cornwall.
- Stephen W Litvin, & Goh Hwai Kar. 2003. **Individualism/collectivism as a moderating factor to the self-image congruity concept.** *Journal of Vacation Marketing*, 10(1), 23-32. Retrieved February 3, 2010, from ABI/INFORM Global. (Document ID: 543104471).
- Stephen W. Litvin, John C. Crotts, & Frank L. Hefner. 2004. **Cross-cultural tourist behaviour: a replication and extension involving Hofstede's uncertainty avoidance dimension.** *The International Journal of Tourism Research*, 6(1), 29-37. Retrieved February 3, 2010, from ABI/INFORM Global. (Document ID: 657548251).
- Stinnett, Bill. 2005. **Think like your customer : a winning strategy to maximize sales by understanding how and why your customers buy.** The McGraw-Hill Companies.
- Tazim Jamal and Mike Robinson. 2009. **The SAGE Handbook of Tourism Studies.** Chapter 8 © Sanjay K.
- Tazim Jamal and Mike Robinson. 2009. **The SAGE Handbook of Tourism Studies.** Chapter 9 © David J.
- Tazim Jamal and Mike Robinson. 2009. **The SAGE Handbook of Tourism Studies.** Chapter 10 © John Fletcher. 2009. *Economics of International Tourism.* SAGE Publications Ltd. Printed in Great Britain by the MPG Books Group.
- Tazim Jamal and Mike Robinson. 2009. **The SAGE Handbook of Tourism Studies.** Chapter 32 © Keith G. Debbage and Suzanne Gallaway. 2009. *Global Tourism Business Operations—Theoretical Frameworks and Key Issues.* SAGE Publications Ltd. Printed in Great Britain by the MPG Books Group.

Telfer. 2009. **Development Studies and Tourism**. SAGE Publications Ltd. Printed in Great Britain by the MPG Books Group.

Tomi P Haapaniemi, & Saku J Mäkinen. 2009. **Moderating effect of national attributes and the role of cultural dimensions in technology adoption takeoff**. Management Research News, 32(1), 5-25. Retrieved February 3, 2010, from ABI/INFORM Global. (Document ID: 1611832271).

Ulrike Gretzel and Daniel R. Fesenmaier. 2009. **Information Technology: Shaping the Past, Present, and Future of Tourism**. The SAGE Handbook of Tourism Studies. SAGE Publications Ltd. Printed in Great Britain by the MPG Books Group.

Usunier, Jean-Claude. 2000. **Marketing across cultures**. 3rd ed. Pearson Education Asia Pte Ltd. Singapore.

Wen Gong, Zhan G. Li, & Rodney L. Stump. 2007. **Global internet use and access: cultural considerations**. Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics, 19(1), 57-74. Retrieved February 3, 2010, from ABI/INFORM Global. (Document ID: 1190549211).

Wen Gong. 2009. **National culture and global diffusion of business-to-consumer e-commerce***. Cross Cultural Management, 16(1), 83-101. Retrieved February 3, 2010, from ABI/INFORM Global. (Document ID: 1880680921).

William K. Darley, & Charles Blankson. 2008. **African culture and business markets: implications for marketing practices**. The Journal of Business & Industrial Marketing, 23(6), 374-383. Retrieved February 3, 2010, from ABI/INFORM Global. (Document ID: 1528445681).

Xu, F., Morgan, M., & Song, P.. 2009. **Students' travel behaviour: a cross-cultural comparison of UK and China**. The International Journal of Tourism

Research, 11(3), 255. Retrieved February 3, 2010, from ABI/INFORM Global.
(Document ID: 1680520181).

Yoon, M.. 2007. **An experimental study of consumer's attitudes toward the Web: Cross-cultural analysis of cultural values and online consumer behavior**. M.S. dissertation, University of Missouri - Columbia, United States -- Missouri. Retrieved February 3, 2010, from Dissertations & Theses: A&I. (Publication No. AAT 1458616).

ภาคผนวก

ภาคผนวกที่ 1 เครื่องมือสำหรับเทคนิคเดลฟายรอบแรก

ที่ ศธ 6603.2/
ท่องเที่ยว

คณะกรรมการจัดการและการ

มหาวิทยาลัยบูรพา ตำบลแสนสุข
อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 20131

28 พฤษภาคม 2553

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แสดงความคิดเห็น
เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. หนังสือแนะนำ
2. แบบสอบถามความคิดเห็นปลายเปิด 4 ข้อ
3. ใบแสดงความจำนงเรื่องค่าตอบแทน

ด้วยคณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา ได้ให้ทุนพัฒนาศักยภาพในการทำงาน
วิจัยของอาจารย์รุ่นใหม่ ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) แก่นางสาวเพชรรัตน์ วิริยะสีบพงศ์ อาจารย์
ประจำสาขาการจัดการธุรกิจและสารสนเทศ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยเทคนิค
เดลฟาย ทางคณะฯ จึงใคร่ขอความร่วมมือท่านแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับความเชื่อ ด้าน
วัฒนธรรมแบบพอเพียง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัชนี นนทศักดิ์)

คณบดีคณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

สำนักงานจัดการศึกษา

โทรศัพท์ : 0-3810-97-8 โทรสาร : 0-3839-3264

ชุดแบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 1

คำชี้แจง

1. โปรดตอบคำถาม ตามความคิดเห็นของท่านจำนวน 4 ข้อ
2. การแสดงความคิดเห็นครั้งนี้ เป็นการระดมสมองแบบไม่เผชิญหน้าระหว่างผู้เชี่ยวชาญสาขาต่าง ๆ

ขั้นตอนการพัฒนาปัจจัยความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงโดยผู้เชี่ยวชาญ ด้วยเทคนิคเดลฟาย

รอบ 1 : แบบสอบถามปลายเปิด แจกผู้เชี่ยวชาญ เพื่อระดมความคิดเห็น

กำหนดเวลาส่งคืนภายใน 2 สัปดาห์ (11 มิ.ย. 53)

รวบรวมความคิดเห็น วิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปประเด็น สร้างแบบสอบถาม

รอบ 2 : แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญให้นำหนักรายข้อ รวมช่องว่างปลายเปิดให้เหตุผล

รอบ 3 : หากความคิดเห็นไม่สอดคล้อง สร้างแบบสอบถามใหม่

ความพอเพียง คือ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน และความพอประมาณ โดยทางสายกลาง บนฐานความรู้คู่

คุณธรรม

คุณค่า หมายถึง สิ่งที่มีประโยชน์ หรือมีมูลค่าสูง (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน)

แบบแผน หมายถึง ขนบธรรมเนียมที่กำหนดใช้ หรือ ที่เคยประพฤติปฏิบัติสืบต่อกันมา (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน)

ประเพณี หมายถึง ความเป็นไปอันเกี่ยวกับการกระทำ หรือปฏิบัติตน การทำตาม เหตุต้นเค้า (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน)

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวเพชรรัตน์ วิริยะสีบพงศ์)

โทรฯ 081-999-5858

สาขาการจัดการธุรกิจและสารสนเทศ คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา

โปรดส่งส่วนนี้คืน พร้อมชุดแบบสอบถาม

ชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....

ครั้งต่อไปกรุณาส่งแบบสอบถามผ่านทางe- mail.....

ที่อยู่ที่ต้องการเปลี่ยนแปลง.....

.....

สำหรับคำตอบแทนการแสดงความคิดเห็นครั้งนี้ ท่านประสงค์จะให้ดำเนินการอย่างไร

- ร่วมบริจาคสร้างอาคารเรียนคณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา
- ประสงค์จะดำเนินการเอง โปรดโอนเงินเข้าบัญชี

ธนาคาร.....สาขา.....

ชื่อเจ้าของบัญชี.....

เลขที่บัญชี

หมายเหตุ 1. สำหรับผู้ประสงค์จะร่วมบริจาค เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการวิจัย ผู้วิจัยจะรวบรวมจำนวนเงินบริจาคของท่าน เพื่อดำเนินการตามความประสงค์ และจะสำเนาใบเสร็จยอดบริจาครวมให้ท่านภายหลัง

2. ส่วนท่านที่ประสงค์จะดำเนินการเอง ผู้วิจัยจะจัดส่งคำตอบแทนหลังการสิ้นสุดกระบวนการเทคนิคเดลฟาย (แสดงความคิดเห็น 3 ครั้งโดยประมาณ ค่าตอบแทนการแสดงความคิดเห็นครั้งละ 1,000 บาท)

ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความร่วมมือ

ภาคผนวกที่ 2 ถอดความคำตอบผู้เชี่ยวชาญ รอบแรก

คำถามข้อ 1 :

ขอให้ท่าน นิยาม หรือ ความหมาย คำว่า วัฒนธรรมพอเพียง ตามความคิดเห็นของท่าน ?

1. รหัส 01 : วิธีการดำเนินชีวิตที่ใช้ง่ายและหาใช้อย่างไม่ลำบาก หรือเดือดร้อน หรือกระทบผู้อื่น โดยไม่ถึงขั้นตระหนี่ จนไม่ได้ใช้ง่ายให้ชีวิตมีความสุข หรือไม่ฟุ่มเฟือยจนเป็นหนี้เป็นสิน

2. รหัส 02: ก่อนอื่นต้องขอกลับไปยังการตีความหมายของคำว่า “ความพอเพียง” ที่ให้คำจำกัดความเอาไว้ข้างต้น ตามความเข้าใจส่วนตัวแล้วมิได้มีความหมายรวมไปถึงความมีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกัน แต่ “ความพอเพียง” น่าจะแปลว่าความพอประมาณตามความสามารถและตามวิถีชีวิตของตนเองที่เป็นอยู่มีอยู่ เกิดความพอเหมาะพอดีไม่แข็งตึงหรือยืดหยุ่นจนเกินไป (แต่พอดีตัว) ความหมายดังกล่าวนี้จะใกล้เคียงกับคำจำกัดความข้างต้นที่กล่าวว่ารู้จักความพอประมาณตนและดำเนินชีวิตโดยทางสายกลาง (มัชฌิมาปฏิปทา) ซึ่งเป็นหลักปรัชญาและแนวทางปฏิบัติในศาสนาพุทธ เมื่อการดำเนินชีวิตมีความพอเพียงเกิดขึ้น ผลลัพธ์ที่ตามมาก็คือความสุข ความมีเหตุผลและเกิดมีภูมิคุ้มกันตามมาเป็นลำดับ ส่วนคำว่า “วัฒนธรรม” มีความหมายที่กว้างเกินไปถึงวิถีการดำเนินชีวิต, ความเชื่อทางศาสนา, คุณค่าที่สังคมยึดถือปฏิบัติ, รูปแบบและโครงสร้างกิจกรรมภายในสังคมของผู้คนที่อยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ

ดังนั้นเมื่อนำคำสองคำมารวมกัน “วัฒนธรรมพอเพียง” น่าจะหมายความถึง คุณค่าความเชื่อที่สังคมยึดถือปฏิบัติกันและวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมนั้นๆ ในเรื่องของความเป็นอยู่ดำเนินชีวิตสายกลางแบบพอดีตัว มีความต้องการพื้นฐานไม่มากไปหรือน้อยไป ไม่อดอยากหรือมีมากจนเกินไป วัฒนธรรมพอเพียงมีรากฐานสร้างสมมาจากหลักความเชื่อในศาสนาพุทธที่เชื่อกันว่าการปฏิบัติทางสายกลางจะนำไปสู่ความหลุดพ้นจากความทุกข์และบรรลุนิพพาน สังคมใดที่มีวัฒนธรรมพอเพียงเกิดขึ้น สมาชิกภายในสังคมนั้นจะลดละความอยากและความต้องการส่วนเกิน รู้จักตนเองและเป็นสุขตามสภาพที่มีที่อยู่ ในขณะที่เดียวกันก็จะสร้างสมส่วนที่สังคมขาดแคลนให้เกิดขึ้นมาอยู่ในระดับที่พอดีตัวกับความต้องการของสมาชิกในสังคมนั้นๆ

3. รหัส 03 : วัฒนธรรม หมายถึง ความเชื่อ ความคิด วิถีชีวิตของคน

พอเพียง หมายถึง ความพอดีไม่มากเกินไปไม่น้อยเกินไป

วัฒนธรรมพอเพียงจึงหมายถึง การมีความเชื่อว่าการดำรงตนและดำรงชีวิตอย่างพอดี พอเหมาะ พอสมควร สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างสะดวกสบายตามอัตภาพของตน

4. รหัส 04 : คือ วัฒนธรรมที่เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่และบริบทขององค์กร หรือ ชุมชน หรือสังคมนั้น ๆ

วัฒนธรรมที่ทำให้คนในองค์กร ชุมชนและสังคม เกิดสุขอย่างแท้จริง และเหมาะสมกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง

วัฒนธรรมพอเพียง เป็นวัฒนธรรมที่ใช้ทุน ทรัพยากร พอเพียง กับ ทุนและทรัพยากรที่สังคมมีอยู่ และเมื่อใช้ทุนและทรัพยากรแล้ว ทำให้ทุนและทรัพยากรงอกเงย มีดอกผล เช่นการให้การศึกษากับผู้สอนและผู้รับ การศึกษาทุกคนมีแต่ได้กับได้ สังคมจะเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ แต่ถ้าใช้เงิน เงินทองก็จะหมดไป ไม่ใช่ความพอเพียง

5. รหัส 05 : วัฒนธรรมพอเพียง หมายถึง แนวทางการดำเนินชีวิตของคน สังคมที่มีลักษณะการเลือกดำรงอยู่ หรือการประพฤติ ปฏิบัติที่เป็นสายกลาง (Moderation) ไม่มากจนเกินความจำเป็นหรือไม่น้อยจนกลายเป็น ความขาดแคลน

ดังนั้นการดำเนินชีวิต หรือการปฏิบัติในลักษณะดังกล่าว ที่ดำรงอยู่ในช่วงระยะเวลายาวนาน จนเป็นเรื่องปกติวิสัยในสังคมนั้น ๆ จึงเรียกว่าเป็นวัฒนธรรม และกรณีที่เป็นการปฏิบัติสายกลางตามคำสอนของ พระพุทธเจ้า จึงถือว่าเป็น วัฒนธรรมพอเพียง

6. รหัส 06 : ความหมายของวัฒนธรรมพอเพียงเข้าใจว่า

1.1 วัฒนธรรม หมายถึง ระบบความเชื่อ ค่านิยม ความรู้ ทักษะ ระเบียบ กฎเกณฑ์ และขนบประเพณี รวมทั้ง พิธีกรรมต่าง ๆ ที่มีมาตั้งแต่เดิมของชุมชน หรือของคนในชุมชนในสังคมนั้น ๆ ซึ่งจะมีการสืบสาน ปรับเปลี่ยน และถ่ายทอดแก่สมาชิกในชุมชนนั้น ๆ วัฒนธรรมของชุมชนใดจะมีความเข้มแข็งเพียงใด จะสามารถวัดได้จาก ความสำเร็จของชุมชนในการสืบสาน อนุรักษ์ สร้างสรรค์ วัฒนธรรมที่เหมาะสมกับความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของ ตนโดยไม่ถูกครอบงำ จากวัฒนธรรมภายนอก เพื่อการดำรงอยู่อย่างมีศักดิ์ศรีของชุมชนของตนเอง

ตัวชี้วัดที่จะสามารถบอกได้ว่าวัฒนธรรมของชุมชนยังคงอยู่ คือ

- 1) การที่คนในชุมชนเห็นคุณค่าของ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปกรรม วัฒนธรรมต่าง ๆ ที่มีอยู่ ของชุมชน มีการดำรงรักษาให้คงอยู่ สะท้อนให้เห็นได้ในวิถีชีวิตประจำวัน ด้านภาษา อาหาร เสื้อผ้า การพักผ่อน นันทนาการ ความเชื่อ การจัดพิธีกรรมต่าง ๆ งานประจำปี
- 2) ชุมชนมีความรู้เป็นของตนเอง เป็นความรู้แบบองค์รวม ที่สร้างสรรค์ขึ้นมาเพื่อรับใช้หรือเป็น ประโยชน์กับชุมชน คนในชุมชนสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง
- 3) ชุมชนมีการสร้างสรรค์ความรู้ ซึ่งหมายรวมถึงการบูรณาการภูมิปัญญา กับความรู้สมัยใหม่ เพื่อใช้ ประโยชน์ในการดำรงชีวิต
- 4) คนในชุมชนรวมทั้งเยาวชนมีความรู้ในประวัติ ความเป็นมา ตำนานของชุมชนรวมทั้งมีความรู้จัก วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ที่มีมาแต่เดิมของชุมชน รู้จักปลูกฝังและใช้ให้เกิดประโยชน์กับคนในชุมชน รวมทั้งคนในชุมชนส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมด้านประเพณีกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน
- 5) มีการสืบสาน วัฒนธรรมและความรู้ของชุมชน ที่มีมาแต่ดั้งเดิม ให้เป็นประโยชน์และเหมาะสมกับ การดำรงชีวิตในยุคปัจจุบัน รวมทั้งการถ่ายทอดองค์ความรู้ ด้านวัฒนธรรมสู่เยาวชน ผ่านทาง ครอบครัว ผู้รู้ และทางโรงเรียน เป็นต้น เป็นการดำรงรักษา ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม

ของชุมชน สังคม ให้คงอยู่มีการพัฒนาให้เหมาะสม มีคุณค่า เป็นประโยชน์ต่อการดำรงอยู่อย่าง
สงบสุข มีความเจริญรุ่งเรืองของชุมชนโดยภาพรวม

1.2 ความพอเพียงทางวัฒนธรรม น่าจะหมายถึง การที่ชุมชนแต่ละชุมชน ต่างมีวัฒนธรรมที่เหมาะสม ดึงงาม มี
คุณค่า มีประโยชน์ต่อคนในชุมชนอย่างเพียงพอ ที่จะสร้างความสุขสงบ มีความเจริญก้าวหน้าในการดำรงอยู่
ของคนในชุมชน ได้อย่างมั่นคง

7. รหัส 07 : วัฒนธรรมพอเพียงหมายความว่า เป็นสิ่งที่ชุมชนได้ปฏิบัติตามหลักศาสนาพุทธ โดยการเดินทาง
สายกลางในการปฏิบัติตน เช่น วัฒนธรรมการทำบุญ โดยมีหลักปฏิบัติ 4 ส่วน

1. ปฏิบัติธรรมของชุมชนต่าง ๆ เพื่อให้คนในชุมชนเป็นคนดี ไม่ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม
2. วัฒนธรรมแบบพอเพียง เป็นการปฏิบัติที่อยู่ตามหลักศาสนา และความเชื่อของชุมชน
3. การสร้างกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน ในการใช้เหตุผล ในการดำรงชีวิตที่อยู่ในกระแสโลกาภิวัตน์
4. วัฒนธรรมการปรับตัวแบบพอเพียงของชุมชนให้อยู่กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

8. รหัส 08 : คำว่า วัฒนธรรม จากการศึกษาสารานุกรมไทย เล่ม 26 พบว่า คำนี้พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ
กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ ทรงบัญญัติขึ้นเพื่อให้ความหมายตรงกับ คำว่า culture ซึ่งมูลศัพท์
หมายความว่า เพาะปลูกในหังอกงาม เป็นการแสดงถึงความเจริญงอกงามซึ่งเปรียบได้กับการเพาะปลูกพันธุ์ไม้
ในหังอกงาม ผลิดอกออกผล เพื่อประโยชน์แก่มนุษย์ในอนันที่จะใช้ประโยชน์แก่ตนได้ ไม่ว่าในร่างกาย เช่น ใช้
บริโภค หรือทางใจ เช่น การชมในฐานะเป็นสิ่งเจริญตา เจริญใจ ฯลฯ วัฒนธรรม หมายความว่าถึง ความเจริญ
งอกงาม

วัฒนธรรมพอเพียง น่าจะหมายถึง การมีวัฒนธรรมเป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติที่เป็นส่วนของชาติ
ตนเอง และผสมผสานวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับวิถีการดำเนินชีวิต แม้จะปรับปรุงมาจากของชนชาติอื่น แต่มี
ความพอดี ไม่มากไม่น้อยเกินไป ไม่ถึงกับล้าหลังแต่ก็ไม่ทันสมัยมากเกินไปไม่เหมาะสมกับวิถีการดำเนินชีวิตของ
ตน

9. รหัส 09 : วัฒนธรรมพอเพียง คือ

: การใช้ภาษาที่มีอยู่อย่างถูกต้อง รวมทั้งการอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่นในแต่ละภาคด้วย

: การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น ประเพณีต่าง ๆ ในของแต่ละภาคของแต่ละฤดูกาล

: การใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น เห็นควร ดำรงตนด้วยความพอเพียง พอประมาณ

: การแต่งกายของแต่ละภาค ท้องถิ่นซึ่งสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ

: การเข้าวัดทำบุญ ปฏิบัติธรรม ฟังเทศน์ รักษาศีล ตามประเพณีที่มี

: นำเอาวัฒนธรรมที่มีอยู่ในแต่ละแห่งมาใช้รักษาไว้อันเป็นประโยชน์มากที่สุด

สรุป ทุกอย่างให้อยู่พอดี พองาม พอประมาณ ไม่ฝืนรายได้ที่มี ไม่ตะเกียกตะกายหาของซึ่งไม่จำเป็น หายาก ที่ไม่มีในท้องถิ่นเข้ามาใช้โดยไม่จำเป็น เช่น การแต่งกาย ชุดพื้นบ้านก็สวยแบบชาวบ้านเป็นการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมของตัวเองด้วย

10. รหัส 10 : วัฒนธรรมพอเพียง คือ การดำเนินชีวิตที่เกี่ยวกับการอยู่ การกิน การใช้ การดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ การทำงานที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความพอกิน พออยู่ พอใช้ มีเหตุผล คิดถึงความคุ้มค่า และรู้จักคุณค่าของสิ่งของเครื่องไม้เครื่องมือ เหมือนสุภาษิตที่ว่า รู้จักหา รู้จักเก็บ รู้จักใช้

รู้จักหา คือ ประกอบอาชีพทำงานทำการไม่ขี้เกียจ และเมื่อหามาได้ก็รู้จักเก็บ (เก็บ หมายถึง รู้จักเก็บเงิน รู้จักออม เครื่องไม้เครื่องมือเครื่องใช้ เมื่อใช้แล้วก็รู้จักเก็บรักษาจะไม่ทำให้สูญเสีย เสียหาย)

รู้จักใช้ คือ การใช้เครื่องไม้เครื่องมือรู้จักถนอมข้าวของ และคิดถึงความคุ้มค่า

การกิน คือ การรู้จักถนอมอาหาร เช่น ปลาที่มีมากก็ทำปลาร้า เป็นต้น

การประกอบอาชีพการทำงาน คือ เมื่อจะมีสังคมที่เป็นครอบครัวใหญ่ มีแต่เครือญาติกัน เวลามีงานก็อาศัยแรงงานช่วยเหลือกันไม่ต้องจ้าง เรียกว่า ลงแขก (หรือวานกัน)

11. รหัส 11 : วัฒนธรรมพอเพียง น่าจะหมายถึง แนวทางปฏิบัติ ความเชื่อ ค่านิยม บรรทัดฐานของสังคมใดสังคมหนึ่ง ที่เน้นการเป็นอยู่แบบเรียบง่ายและพอใจในสิ่งที่ตนมี ใช้/บริโภคในสิ่งที่ตนมี หรือภายใต้กำลังความสามารถที่ตนมี ไม่ทำ/ใช้อะไรเกินตัว เกินความ....ที่จะหาได้

12. รหัส 12 : วัฒนธรรมพอเพียง เป็นวัฒนธรรมที่มีลักษณะซึ่งมุ่งเน้นการกระทำที่มีความพอเหมาะพอดี รู้จักประมาณตนไม่เกินตัว ไม่ฟุ้งเฟ้อ เกินควร

13. รหัส 13 : วัฒนธรรมพอเพียง หมายถึง การดำเนินชีวิตภายใต้ฐานความเชื่อว่าสิ่งนี้ดี สิ่งนี้ถูกต้อง ที่จะต้องประพฤติปฏิบัติให้ดี โดยยึดหลักความสมดุลในทุกปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ความสมดุลในที่นี้คือการไม่สร้างความเดือดร้อนใน 4 ประเด็น คือ

1. ตัวเรา ต้องไม่เบียดเบียนตนเอง เช่น ไม่ดื่มเหล้า ไม่สูบบุหรี่

2. คนรอบข้าง ต้องไม่เบียดเบียนผู้อื่น เช่น ก้าวร้าว ทำลายชีวิตผู้อื่น
3. ไม่ทำร้ายสังคม ดูแลปกป้องสังคม เช่น สนับสนุนให้คนดีทำงาน
4. ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น ทำธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคม

14. รหัส 14 : คำว่า “วัฒนธรรมพอเพียง” มาจากคำว่า “วัฒนธรรม” ซึ่งหมายถึง ความเจริญ ความก้าวหน้า ความยั่งยืน และคำว่า “พอเพียง” ที่แปลมาจำคำว่า “มัตถัญญตา” ซึ่งหมายถึง ความเป็นผู้รู้จักประมาณ ดังนั้น คำว่า “วัฒนธรรมพอเพียง” จึงหมายถึง ความเจริญ หรือความก้าวหน้าอย่างรู้จักประมาณ หรือรู้จักความพอดีในทุกเรื่อง ทั้งเรื่องการพูด การกระทำ และการคิด

15. รหัส 15 : คำว่า พอเพียง หมายถึง พอใจในสิ่งที่ตนเองมีความสามารถที่จะหามาได้ หรือจะควรได้ โดยไม่ทำให้ตนเองหรือผู้อื่นเดือดร้อน แต่ไม่ใช่สนับสนุนให้เกิดความเกียจคร้าน ในความหมายของคำว่า พอเพียง ดังกล่าว โดยเน้นที่ตนเองก่อน คือ ต้องทำด้วยตนเอง

16. รหัส 16 : วัฒนธรรมพอเพียง หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์สร้างหรือประดิษฐ์คิดค้นขึ้นมา เพื่อเป็นอุปกรณ์หรือเครื่องมือในการดำเนินชีวิตโดยเบียดเบียนหรือส่งผลกระทบต่อผู้อื่น หรือสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ น้อยที่สุด และสิ่งที่สร้างขึ้นมานั้นสามารถสนองความจำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างเป็นปกติและมีความสุขตามศักยภาพของแต่ละบุคคลและกลุ่มสังคมอย่างสมดุล นอกจากนี้ จะต้องมีการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นด้วยการขัดเกลาทางสังคมและต้องสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสภาพ เงื่อนไข และกาลเวลา

17. รหัส 17 : ไม่สามารถตอบคำถามเหล่านี้ได้ เนื่องจากไม่แน่ใจในประเด็นที่จะวิจัย สืบเนื่องมาจาก การให้ความหมายคำศัพท์หลัก ๆ ซึ่งเป็น basic concepts ของ social sciences (เช่น สังคมวิทยา, มานุษยวิทยา, และจิตวิทยา) แต่อ้างอิงจากพจนานุกรม ศัพท์ทั่วไป จึงตั้งข้อสังเกตต่อไปนี้ :

1. ประเด็นศึกษา :

การพัฒนาปัจจัย “ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง”

1.1 คำว่า “วัฒนธรรม” (Culture) มีความหมายแตกต่างหลากหลาย แม้กระทั่งระหว่างสาขาวิชา พื้นฐาน เช่น สังคมวิทยา กับมานุษยวิทยา (นอกเหนือไปจากความหมายทั่วไป ซึ่งเน้น “ความเจริญงอกงาม”) ในที่นี้จะให้ผู้ตอบใช้ความหมายใดจึงจะตรงกับวัตถุประสงค์ของคำถาม ?

1.2 คำว่า “ความพอเพียง” (Sufficiency) โดยทั่วไปหมายถึง “ภาวะที่มีสิ่งต่าง ๆ” อย่างพอเพียงแก่ความจำเป็น ตามสถานการณ์หนึ่ง ๆ หรือ การใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย แต่ไม่ขาดแคลนสิ่งจำเป็น

หรือมีมากเกินไปจนความจำเป็น (Weboter's Dict.) แต่ในที่นี้กลับอ้างอิง ความหมายของ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ที่ตีความมาจากแนวคิดของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ไม่ได้ใช้ความหมายตามพจนานุกรมทั่วไป

18. รหัส 18 : วัฒนธรรมพอเพียง หมายถึง การยอมรับ ความเชื่อ และศรัทธาในการดำเนินชีวิตอย่างสมดุลในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

19. รหัส 19 (จากการสัมภาษณ์): ใช้เชิงอนุรักษ์เพื่อ พัฒนา เติบโต ส่งเสริม เช่น ประเพณี ผีตาโชนเป็น ประเพณีใหม่ (เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น) มาจากความเชื่อ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้เกิด value added เป็น ประเพณีที่ถูกพัฒนาและส่งเสริมทำให้ประเพณีเกิดใหม่ เช่น เชิงบั้งไฟ เทศน์มหาชาติ ความเชื่อท้องถิ่น เป็น สีสันให้กับวัฒนธรรมท้องถิ่น ชักชวนคนต่างถิ่นมาร่วม เกิดความสุขทั้งสองฝ่าย วัฒนธรรมจึงเป็น ประวัติศาสตร์ ประเพณี วิถีชีวิต

วัฒนธรรม คือความเจริญ รุ่งเรือง วัฒนา หลักธรรมที่มีความเจริญ รุ่งเรือง

พอเพียง นำมาบริหารจัดการ นำมาใช้ใหม่ให้เหมาะสม นำมาพิจารณาว่าจะนำมาใช้แบบสิ้นเปลือง แล้วทำลาย หรือ อนุรักษ์แล้วส่งเสริม ต้องรู้ว่าจะนำมาใช้แบบใด

การจัดการวัฒนธรรม ด้วยการอนุรักษ์ คือการคงคุณค่าไว้ให้เหมือนเดิมให้มากที่สุด เปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด

การจัดการวัฒนธรรม ตามยุคสมัยเปลี่ยน พัฒนาได้ขึ้นกับจะพัฒนาโดยมี ทฤษฎี แนวคิดรองรับ อย่างไร เช่น ประเพณีเกิดใหม่ทุกวัน สืบทอดจนกลายเป็นประเพณี

หากนำมาใช้ไม่ดี การอนุรักษ์เสีย พัฒนาเร็วไปไม่ดี

บางอย่างควรคงเดิม เช่น ชุมชนทางประวัติศาสตร์ จะบูรณะรูปร่าง สีสันไม่ได้ต้องคงเดิม (แบบนี้พอเพียง คือ คงอยู่ในลักษณะเดิม)

งานบางอย่างเปลี่ยนแปลงได้ตามสังคมปัจจุบัน เช่น ประเพณีที่เกิดขึ้นทุกวัน จะมีทั้งประเพณีดั้งเดิม เช่น พุทธศาสนา เป็นแก่นของการดำเนินชีวิต แบบนี้ไม่ปรับ แต่ถ้าหากเป็นประเพณีท้องถิ่น ชุมชน ชนบท ผู้มีส่วนร่วมเฉพาะคนในท้องถิ่น ไม่กระทบคนหมู่มาก รากไม่ลึก แบบนี้จะพัฒนา/ปรับ/ส่งเสริม ตามยุคสมัย โดยให้ชุมชนพัฒนาดำเนินการเอง เพื่อความอยู่รอดของประเพณีหรือของชุมชน เพราะคนเหล่านี้จะรู้ว่าต้องการอะไร ควรปรับอย่างไร แค่นี้จึงเพียงพอกับความต้องการของชุมชนตนเอง

เมื่อรู้แล้วจะสามารถจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะได้ว่าขอบเขตการพัฒนาจะอยู่ที่ไหน over/under

วัฒนธรรมจึงแบ่งเป็น การอนุรักษ์ กับ ส่งเสริม

อนุ แปลว่า น้อย รักษา แปลว่า รักษา ความหมายรวมคือ การคงสภาพมรดกโดยเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด

เกณฑ์ ส่งนั้นจะต้องมีคุณค่าระดับ ประเทศ กระทั่งกับคนหมู่มาก เพราะทุกคนยอมรับ และเชื่อไปแล้วว่าใช่ ดังนั้นจึงต้องอนุรักษ์ไว้ กฎหมายกรมศิลปากรคุ้มครองการอนุรักษ์ หากปรับเปลี่ยนถือว่าทำลายหลักฐานทางวิชาการ ทำลายมรดกทางวัฒนธรรม ดังนั้นการอนุรักษ์ในเรื่องนี้ต้องคงไว้ อนุรักษ์หลักฐานทางวิชาการ

ส่วนการเปลี่ยนแปลง เกิดจากชุมชนเล็ก ๆ ปรับตัวให้อยู่รอด คิดสร้างสรรค์ได้เองโดยคนในชุมชน

การอนุรักษ์และพัฒนา จึงเป็นความพอเพียงตามประเภท การใช้แบบเข้าใจจิตสำนึกของชุมชนและคนท้องถิ่นมีฉะนั้น จะเป็นการทำลาย การอนุรักษ์อยู่ที่จิตใจ

วัฒนธรรมพอเพียง จึงเป็นการใช้อย่างคุ้มค่า มีคุณค่า ประหยัด ให้นาน ต้องอยู่บนพื้นฐานแนวคิดอนุรักษ์ ส่งเสริม และพัฒนา

อนุรักษ์ ทำให้ดีกว่าเดิม (นามธรรม)

ส่งเสริม ตามระดับ ใช้กิจกรรมเป็นตัวเสริม

พัฒนา มากขึ้นเล็กน้อย เช่น ของเก่า ใหม่ ต่างกันที่ function เสริม function เข้าไป แต่ต้องดูว่าสิ่งที่เสริมเข้าไปจะทำลายคุณค่า กลืนไอของเดิมหรือไม่ ต้องทำอย่างพอเพียง

เกณฑ์ คือ จะอนุรักษ์ หรือส่งเสริม วัตถุประสงค์ คืออย่าทำลาย

รูปแบบ พัฒนา คือทำให้มีประโยชน์ มีรายได้ มีคุณค่า สูงกว่าเดิม สามารถเปลี่ยนแปลงบางอย่างได้ ที่เห็นว่าไม่ขัดกับแนวคิดในเชิงพัฒนา

20. รหัส 20: หมายถึง ความพึงพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ พอใจในสิ่งที่ตนเป็น และมีความสุขจากสิ่งที่มีและเป็น โดยไม่ทำให้ชีวิตอื่น ๆเดือดร้อน

21. รหัส 21 : การดำเนินชีวิตอย่างมีสติ รู้จักประมาณตน ในขอบเขตของปัจจัย 4

22. รหัส 22 : วัฒนธรรมพอเพียง หมายถึง ภาวะความเป็นอยู่หรือวิถีการดำเนินชีวิตบนพื้นฐาน ความ
ประมาณของคนส่วนใหญ่ในสังคมที่ได้รับการถ่ายทอดสืบต่อกันมา

23. รหัส 23

วัฒนธรรมพอเพียง ตามความคิดเห็นของดิฉัน หมายถึง การแสดงออกซึ่งบทบาทต่างๆ ในสิ่งที่ดีงาม และมี
คุณค่าในสังคม ประกอบด้วยการแสดงออกใน 4 บทบาทด้วยกัน ดังนี้ บทบาทด้านการทำงาน บทบาทด้าน
การใช้ชีวิตครอบครัว บทบาทในฐานะสมาชิกของสังคม บทบาทด้านการใช้วิถีชีวิตของตนเอง โดยมี
รายละเอียดการมีวัฒนธรรมเพียงพอในบทบาทต่างๆ ดังนี้

1.บทบาทด้านการทำงาน ในทัศนะของตนเองหมายถึง ความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย มี
การพัฒนาความรู้ความสามารถในงานอยู่ตลอดเวลา แสดงออกซึ่งความสามารถในการทำงานอย่างจริงจัง มี
จริยธรรมในงาน ไม่ใช่ตำแหน่งหน้าที่ในการทำงานแสวงหาผลประโยชน์ให้ตนเองหรือเอื้อผลประโยชน์ให้
บุคคลอื่น

2.บทบาทด้านการใช้ชีวิตครอบครัว เป็นแบบอย่างที่ดีของคนในครอบครัว การแสดงออกซึ่งความ
ห่วงใย ในการอยู่ร่วมกัน ให้เกียรติซึ่งกันและกัน การอบรมสั่งสอนให้บุตรหลานเป็นคนดีตั้งใจเล่าเรียน เป็น
ครอบครัวที่อบอุ่น เป็นคนที่ มีวินัยในตนเอง ซึ่งสามารถแสดงได้จากพฤติกรรมที่แสดงออก การใช้ชีวิต ความ
มีสำนึกและมีความเข้าใจในการใช้ชีวิตที่ถูกต้อง

3.บทบาทในฐานะสมาชิกของสังคม ต้องประพฤติและปฏิบัติตนไม่เป็นภาระของสังคม การเคารพ
กฎหมายและระเบียบของสังคม เช่น การขับรถตามกฎหมาย การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อดูแลสังคม
การแยกขยะก่อนทิ้ง หากเป็นนักธุรกิจในการดำเนินธุรกิจก็ไม่ได้เป็นไปเพื่อกำไรเพื่อการเติบโตทางธุรกิจเพียง
ด้านเดียว หรือเอาเปรียบผู้บริโภค แต่ต้องมีส่วนรับผิดชอบต่อสังคมไปด้วย เช่น ไม่จ้างแรงงานที่ผิดกฎหมาย มี
การจ่ายภาษีตามที่กำหนดของผู้ประกอบ มุ่งสร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เป็นไปเพื่ออย่างมีความรับผิดชอบและมี
จริยธรรมในทางธุรกิจ เป็นต้น

4.บทบาทด้านการใช้วิถีชีวิตของตนเอง ซึ่งจะหมายความรวมถึงหลายๆด้านด้วยกันที่เกี่ยวข้อง เช่น
การกิน หมายถึง การกินอยู่อย่างพอเพียง คำนึงถึงประโยชน์และสุขภาพ การแต่งกาย ตามสมัยนิยมแต่ไม่
ฟุ่มเฟือยหรือฟุ้งเฟ้อให้ความสำคัญกับประโยชน์ใช้สอย วิธีการพักผ่อนเพื่อดูแลสุขภาพให้แข็งแรง เช่น การ
ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มีสุขภาพอนามัยที่แข็งแรงมีความพร้อมในการทำงาน การบริหารอารมณ์
เป็นสิ่งที่สำคัญ การมีสติ มีสมาธิ จะใช้ช่วยให้เข้าใจถึงบทบาทและความรับผิดชอบของตนเองที่ต้องทำงานให้
บรรลุเป้าหมาย

24. รหัส 24 (จากการสัมภาษณ์) การรู้จักตัวเอง ไม่ว่าจะทำอะไร เช่น บริโภค ทำงาน ลงทุน ไม่เกินตัว รู้จักตัวเอง ยึดหลักการ มีความมั่นคง ไม่เสี่ยง หรือเสี่ยงน้อยที่สุด เช่น มีเงินไปซื้อหุ้น เสี่ยงมากแค่ไหน หลีกเลี่ยงสิ่งเกินตัว ไม่เสี่ยง ถ้าเสี่ยงแล้ว ไม่มีขายรองรับเท่ากับ ไม่พอเพียง สรุป พอเพียง เท่ากับ ไม่เสี่ยง เสี่ยงน้อย ไม่เกินตัว แล้วความมั่นคงจะตามมา

25. รหัส 25 (จากการสัมภาษณ์)

- มีในระดับบุคคล ความกระตือรือร้น เป็นการมองชีวิตตัวเองที่หามาขึ้น
- พอเพียง คือ ไม่ยึดติดทรัพย์สิน สนุก และพอใจกับวัตถุ หรือ การมีหน้ามีตา การได้รับความชมเชย
- ในสังคมไทย วัตถุเป็นเครื่องมือที่ตอบสนองอย่างอื่น
- ในสังคมไทย ความพอเพียงเป็นเรื่องเกี่ยวกับ วัตถุ สิ่งของ บ้าน

ดังนั้น พอเพียง จึงต้องแยก ระหว่าง วัตถุ กับกับไม่ใช่วัตถุ หรือ สิ่งที่ต้องได้ และจับต้องไม่ได้

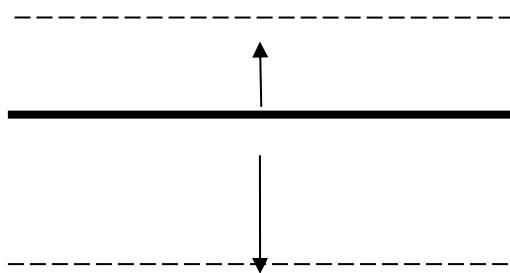
- ในสังคมไทย ไม่มีบริโภคนิยม แต่ไม่พอในวัตถุ คือต้องการชื่อเสียง หน้าตา เพื่อน เครือข่าย สังคม ศักดิ์ศรี
- พอเพียงต่างกันในแต่ละสถานที่ แตกต่างกันตามอายุ ไม่นิ่ง

ในต่างประเทศ เช่นสหรัฐอเมริกาเน้น คุณภาพชีวิตหลังเกษียณ หมายถึงเมื่ออายุน้อยทำงานหนัก เพื่อเก็บเงินไว้ใช้อย่างเต็มที่ตอนสูงอายุ ไม่เก็บ ไว้เป็นมรดกให้ลูกหลาน ต่างกับไทยที่อยากบริโภคตอนอายุน้อย ต่างกับคนจีนที่อายุมากจะต้องเก็บเงินเป็นมรดกให้ลูกหลาน

- พอเพียง คือ เลือกที่จะอยู่ หรือ มีวิถีชีวิตในระดับต่ำกว่าที่สามารถอยู่ได้
เส้นสูงสุดที่สามารถอยู่ได้

พอเพียง คือ เลือกที่จะอยู่ หรือ เป็น
ในระดับต่ำกว่าที่สามารถอยู่ได้

เส้นความจำเป็น
รหัส 01

จากภาพ อธิบายได้ว่า พอเพียง คือ อยู่ต่ำกว่าฐานะ แต่ไม่ใช่ไม่อยู่เกินฐานะ พอเพียงต้องมีทางเลือกที่อยู่ได้ แต่ไม่เลือก พอเพียง กับสิ่งอื่น ในวิสัยที่มีแต่เลือกที่จะไม่มี แบ่งเป็น พอเพียง แบบจับต้องได้ (วัตถุ) จับต้องไม่ได้ (คนชมเกินความจริง คนถูกชมก็ไม่เคยปฏิเสธว่าไม่จริง)

26. รหัส 26 (จากการสัมภาษณ์) วัฒนธรรม เป็นการสร้างคุณค่าความเป็นมนุษย์ ทุกสังคมมีรูปแบบ วัฒนธรรมของตนเอง

วัฒนธรรม คือ วิถีชีวิต การดำเนินชีวิตไม่สามารถพอเพียงได้ แต่เป็นการเรียนรู้การปรับตัว การใช้คุณค่า

ความพอเพียง มุมมองด้านเศรษฐกิจ หากพอเพียง มูลค่าจะลดลง ตามเงื่อนไขเวลา

ความไม่พอไม่ใช่คุณค่า แต่เป็นการปรับตัวให้อยู่รอดได้

วัฒนธรรมพอเพียง มีเฉพาะในกลุ่มคนที่เหลือใช้ เกินพอ โดยไม่คำนึงถึงพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

ถ้ามีเกินพอ จึงพอได้ ในแง่ของการดำรงชีวิต หรือ การดำเนินชีวิต

27. รหัส 27 (จากการสัมภาษณ์) วัฒนธรรม คือ วิถีชีวิตการดำรงอยู่ที่เหมาะสมกับตนเอง เป็นธรรมชาติ ปกติที่เหมาะสมกับตัวเค้า เช่น เป้าหมายชีวิต คืออะไร ต้องการสร้างความดี แล้วมุ่งไปที่นี้ เป็น way of life ที่พอเหมาะ พอเพียงกับตัวเรา เราดำรงอยู่และมีความสุขกับตนเอง

28. รหัส 28 (จากการสัมภาษณ์) ความพอเพียง คือ ทำอย่างไรจึงจะจัดการชีวิตตนเองได้ ทำอย่างไรให้มีความสุข พึ่งพาตนเองได้

ความพอเพียงทุกคนพยายามหาทางพึ่งตนเองและมีความสุข เราสามารถจัดการตนเองได้ ช่วยตัวเองได้ คิดถึงความมั่นคงในชีวิต การจัดระบบ มีภูมิคุ้มกันด้านอาหาร ด้านสิ่งสำคัญในชีวิตซึ่งมีในทุกวัฒนธรรม

คำถามข้อ 2 :

คุณค่า (Value) ของวัฒนธรรมพอเพียงในสังคมไทยตามความคิดเห็นของท่านเป็นอย่างไร ?

1. รหัส 01 : วัฒนธรรมพอเพียงเป็นสิ่งสำคัญในสังคมไทย ปัจจุบันเนื่องจากกฎวัฒนธรรมต่างชาติหรือการใช้ของต่างชาติอย่างไม่มีคิด ปัจจุบันสิ่งของต่าง ๆ ที่ใช้ต้องเป็นของต่างชาติ ราคาแพง จึงทำให้เกิดผลกระทบทางสังคมอย่างรุนแรง ในเชิงต่าง ๆ เช่น นักศึกษาต่าง ๆ ใช้เงินซื้อของต่างชาติ จึงต้องขายตัวเพื่อหาเงินซื้อของ หากแต่ละคนมีความรู้สึกและใช้จ่ายพอเพียงก็จะมีปัญหาทางสังคมเกิดขึ้น

ในปัจจุบันกลุ่มผู้มีเงินต่าง ๆ ก็ได้คำนึงถึงความพอเพียง เจ้าของกิจการจึงเอารัดเอาเปรียบแรงงาน ลดค่าใช้จ่ายทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำของสังคมสูงมากขึ้น หากเจ้าของกิจการและผู้มีเงิน มีความรู้สึกพอเพียงก็จะไม่เอารัดเอาเปรียบแรงงาน และทำให้แรงงานมีความสุขและมีรายได้สูงขึ้น

2. รหัส 02 : สังคมไทยยึดถือคุณค่าของวัฒนธรรมพอเพียงเป็นหลักมาแต่อดีต (แม้ว่าในอดีตคำว่าวัฒนธรรมพอเพียงอาจจะเป็นที่โต้แย้งกันมาก่อนก็ตาม) เนื่องจากประชากรภายในประเทศในสมัยนั้นยังมีน้อย ผู้คนส่วนใหญ่ของสังคมยึดถือแนวทางการปฏิบัติตามหลักศาสนาพุทธ การแข่งขันของคนภายในสังคมยังมีจำกัด ตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นได้ชัดเจนถึงวัฒนธรรมพอเพียงของสังคมไทยในอดีตก็คือ สำนวนที่ว่า “ดำข้าวสารกรอกหม้อ” ปัจจุบันสำนวนดังกล่าวอาจนำมาใช้ในความหมายที่ให้ผลในทางลบ แต่ความจริงแล้วการดำข้าวสารเพียงแค่ออกินพอใช้กับความต้องการไปวันๆนั้น ก็คือการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงตามความต้องการของตนไปวันต่อวัน ดังนั้น คุณค่า (value) หรือประโยชน์สูงสุดของการดำข้าวสารกรอกหม้อแบบพอเพียงวันต่อวันของคนไทยก็คือการได้กินข้าวสารที่สดใหม่อยู่เสมอ ต้อออกมาจากเมล็ดข้าวเปลือกทุกวันไม่ขาดไม่เหลือจึงทำให้ร่างกายแข็งแรง ถ้าดำข้าวสารน้อยไปต่อวันก็จะมีข้าวไม่พอกินในวันนั้น แต่ถ้าดำข้าวเผื่อไว้วันพรุ่งนี้หรืออีกวันสองวันก็อาจเป็นปัญหาการจัดเก็บหรือกลายเป็นข้าวเก่าต้องทิ้งไปในที่สุด จะเห็นได้ว่าคุณค่าของวัฒนธรรมพอเพียงดังกล่าวมีอิทธิพลต่อความคิดความเชื่อของชาวไทยมาแต่อดีตกาล ดังนั้น วัฒนธรรมพอเพียงจึงไม่ได้เป็นสิ่งใหม่เลยในสังคมไทย

คุณค่าและประโยชน์ของวัฒนธรรมไทยพอเพียงก็คือทำให้คนในสังคมรู้จักวิเคราะห์ความต้องการของตนเองและทำให้รู้จักตัวเองมากขึ้น รู้จักอ่อนน้อมถ่อมตน สามารถประเมินความต้องการพื้นฐานส่วนตัวเพื่อลดความสิ้นเปลืองส่วนเกินของสิ่งที่ใช้อุปโภคบริโภค ซึ่งความจริงแล้วแนวทางนี้จะเหมาะสมกับสภาพปัญหาของโลกในปัจจุบัน

3. รหัส 03 : วัฒนธรรมพอเพียงยังไม่ได้เป็นค่านิยม (Value) ในจิตใจของคนไทย ค่านิยมเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการตัดสินใจว่าสิ่งใดดีหรือเลว การที่จะให้เกิดวัฒนธรรมพอเพียงในสังคมไทยได้ คนไทยจะต้องยอมรับว่าความพอเพียงเป็นสิ่งที่ดี สมควรนำมาประพฤติปฏิบัติจนเป็นวิถีในการดำรงชีวิต

4. รหัส 04 : วัฒนธรรมพอเพียงในสังคมไทยได้รับอิทธิพลแต่ครั้งโบราณ โดยสังคมไทยพุทธจะยึดถือคำสอนของพระพุทธองค์ที่ว่า ทางสายกลาง ทำอะไรให้พอดี พอเพียง ไม่มาก ไม่น้อย ร่วมกันมากกว่าการแข่งขัน แม้แต่การไปทำบุญวัด จะทำอาหารไปให้พอเพียง กับจำนวนพระในวัดและเผื่อผู้ที่มาร่วมทำบุญแลกเปลี่ยนหรือรับประทานอาหารร่วมกัน

สังคมไทยอิสลาม ผู้ที่มีสิ่งใดมากเกินไปก็จะบริจาคให้กับผู้ที่ขาดแคลนเป็นศรัทธาในศาสนาอิสลาม

ชาวต่างชาติหลายคนสนใจคนในสังคมไทยที่ทำอะไรเพียงพอ เพียงหรือพอดีเช่นทำการค้าขายพอ เหนื่อยก็พัก ไม่ทำโหมให้เสียสุขภาพ ต่างกับชาวต่างชาติ หากลืมนึกว่าในโลกนี้ฉันต้องรวยที่สุด

ทุกวันนี้ตลาดน้ำดำเนินสะดวกยังคงมีพ่อค้า แม่ค้าบางคนเอาสินค้ามาแลกกัน เพื่อนำกลับไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน มากกว่าจะขายเอาสตางค์เก็บไว้มาก ๆ

ทุกครั้งที่มีการรบใหญ่ในโลกสงครามทำให้คนชาติอื่นอดอาหาร ก็เห็นคนไทยไม่มีปัญหา เพราะคนไทย ไม่สะสมเงินทอง และไม่เห็นเงินทองสำคัญกว่าอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรคและที่อยู่อาศัย

5. รหัส 05 : คุณค่าของวัฒนธรรมพอเพียงในสังคมไทย เป็นความจริงของงานของการดำรงชีวิตร่วมกันใน สังคมไทยที่งดงาม ไม่มีการแก่งแย่งหรือความเห็นแก่ตัวจนขาดสติ ไม่มีการเบียดเบียนหรือการที่คนใดคนหนึ่ง ใช้ทรัพยากรของชาติที่มีอยู่จนเกินจำเป็น และขาดการแบ่งปันให้กับเพื่อนร่วมสังคม ต้องเป็นการมีคุณธรรมนำ ใจ ใช้ชีวิตพอเพียง

วัฒนธรรมพอเพียง มีคุณค่าในเชิงสร้างสรรค์ให้สังคมไทยอยู่เย็นเป็นสุข ซึ่งมีความหมายอย่างยิ่งใน การอยู่ร่วมกันและคงความเป็นชาติไทยที่มีเอกลักษณ์ในเรื่องความสุข มนุษย์สัมพันธ์จนเคยเป็นที่ร่ำลือว่า “สยามเมืองยิ้ม”

6. รหัส 06 : น่าจะหมายถึง การที่คนในชุมชนมีความรู้ด้านประเพณี ขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรมต่าง ๆ ทั้งของชุมชน และจากภายนอกชุมชน และสามารถเลือกสรร นำมาใช้ประโยชน์กับการดำรงชีวิตของตนเอง และคนในครอบครัว ในสภาพสังคมไทยปัจจุบันได้อย่างเพียงพอ เหมาะสม การที่คนไทยสามารถดำรงรักษา และปฏิบัติตาม ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมของไทยได้ จะช่วยสร้างเสริม (สร้างคุณค่า) ให้สังคมไทย อยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข มีความเข้มแข็ง สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง และมีความเจริญก้าวหน้าได้อย่าง มีความสุข มีความเข้มแข็ง สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง และมีความเจริญก้าวหน้าได้อย่างมีกรอบ มีขอบเขต ที่ดีงาม เป็นประโยชน์ได้กับคนส่วนใหญ่ในสังคม คุณค่าที่ได้รับจากการมีวัฒนธรรมที่เพียงพอเหมาะสม จะทำ ให้ชุมชนหรือสังคมนั้น ๆ มีวิถีชีวิตที่มีวัฒนธรรม ตามความจำเป็นเพียงพอที่จะใช้ยึดถือเป็นแนวทางในการ ปฏิบัติตน ของตนเอง คนในครอบครัว และสังคมส่วนรวม ในการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันของทุก ๆ คนใน สังคมไทย

วัฒนธรรมที่กล่าวถึงนี้ คงมีปริมาณที่ไม่มากนัก แต่มีปริมาณมากเพียงพอเท่าที่ชุมชนในสังคมหนึ่ง ๆ จำเป็นต้องมีอยู่เพื่อการดำรงอยู่ได้ด้วยดี มีความสงบสุข สร้างสรรค์ความเจริญ ก้าวหน้าให้กับคนในชุมชน สังคมนั้น ๆ ให้สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างดี

7. รหัส 07 : คุณค่าของวัฒนธรรมแบบพอเพียงในสังคมไทย ตามความคิดของข้าพเจ้า ประกอบด้วย

1. ชุมชนต้องเข้มแข็งโดยการให้ชุมชนเข้าปฏิบัติธรรม ให้รู้เรื่องราวบุญคุณโทษ
2. การรักษาอัตลักษณ์ของชุมชน ให้มีความยั่งยืนเพราะเป็นการสืบทอดประเพณี วัฒนธรรมอันยาวนานของชุมชน ดังนั้น ชุมชนจะต้องมีภูมิคุ้มกันไม่ให้กระแสทุนนิยมโลกาภิวัตน์เข้ามาทำลาย ประเพณี วัฒนธรรมที่เข้มแข็ง หรือ อัตลักษณ์ของชุมชนให้ทำลายไป
3. คุณค่าของวัฒนธรรมแบบพอเพียง ได้สร้างให้สังคมไทยมีความเป็นมนุษย์มากขึ้น ไม่ติดกับวัตถุนิยม หรือ การบูชาคนมีเงิน แต่มีวัฒนธรรมนักถือคนตรงที่ความดี มีความสุข อาศัยชีวิตยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำรงชีพ ทั้งการใช้จ่ายค่าอาหาร การลงทุนเป็นต้น
4. คุณค่าของวัฒนธรรมพอเพียงได้สร้างให้สังคมไทยมีน้ำใจ ไม่มีความเห็นแก่ตัว การทำบุญของสังคมไทยสามารถดำรงอยู่ได้ ก็ต่อเมื่อช่วยเหลือแก่ผู้ด้อยโอกาสในสังคมไทย

8. รหัส 08 : วัฒนธรรมไทย ผมว่ามีรากฐานมาจากศาสนาพุทธเป็นส่วนใหญ่รวมถึงศาสนาอื่น ๆ ด้วย

โดยรวมแล้ววัฒนธรรมไทย รวมถึงการมีภาษาเป็นของตนเอง มีประวัติศาสตร์ การสร้างชาติ การสืบทอดแนวคิดวิถีชีวิต ตั้งแต่การเกิด การเลี้ยงดู การศึกษาอบรม การครองเรือน การแต่งกาย การสืบทอดครอบครัว การบวช การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมจนกระทั่งถึงการเจ็บไข้ได้ป่วย การดูแลรักษา และการตาย

อันที่จริงคุณค่าของวัฒนธรรมไทย นั้นมีมากตลอดชีวิตของแต่ละคน แต่เมื่อมีการพบปะ ค้าขาย ทำธุรกิจ ท่องเที่ยว ผนวกความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีผ่านการเรียนรู้ การแสดง เพลง ภาพยนตร์ ฯลฯ ทำให้เกิดการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมเดิมกับวัฒนธรรมอื่น ๆ ในชีวิตประจำวันมากขึ้น

คุณค่า (value) ของวัฒนธรรมพอเพียงสำหรับผมคือ การเห็นประโยชน์และใช้ประโยชน์จากการบูรณาการโดยมีชีวิต ความเป็นอยู่และการดำรงชีวิตแบบพอดี ๆ ไม่มากเกินไป และไม่น้อยเกินไป ไม่ถึงขนาดต้องทุรนทุรายเป็นหนี้ หรือเป็นทุกข์ที่จะต้องทำตัวให้ทันสมัย และมีวัตถุต่าง ๆ เกินความพอดี หรือเกินที่จำเป็น

9. รหัส 09 : วัฒนธรรมพอเพียงในสังคมไทย

คุณค่า Value คือ การแสดงออกที่เป็นคุณค่า หรือ เป็นประโยชน์สูงสุด

คุณค่าของวัฒนธรรมพอเพียง คือ การนำเอาวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนอันดีงาม นำออกมาสืบทอดให้ประชาชนท้องถิ่นอื่นได้ชม ได้รับทราบ แล้วจะทำให้มีคนมาเที่ยว อยากดู อยากศึกษา ในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งเป็นการบอกได้ถึงบรรพบุรุษ ตลอดถึงบอกวัฒนธรรมทำหน้าที่

เอกลักษณ์ของความเป็นคนไทย เช่น ภาษาไทย อาหารไทย นิสัยใจคอ การแต่งกาย ซึ่งคนไทยควรภาคภูมิใจ

สังคมเป็นระเบียบ วัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดการปฏิบัติของคนในสังคมไทย เช่นวิถีชาวบ้าน จารีตประเพณี ตลอดถึงกฎหมาย

หล่อหลอมบุคลิกภาพให้กับคนไทย เพราะ วัฒนธรรมส่วนมาก ประกอบด้วย ความเชื่อ ค่านิยม ทักษะคติความดี ความงาม เหมาะกับสังคมไทย

เศรษฐกิจของชาติ สามารถพึ่งตนเองได้ เพราะใช้ของไทย เที่ยวไทย กินของไทย รักษาวัฒนธรรมไทย

ทำให้เราเห็นว่าคุณค่าของวัฒนธรรมพอเพียงในสังคมไทยมีความสำคัญและมีคุณค่าเป็นอย่างยิ่ง ต่อสังคมไทย

10. รหัส 10 : คุณค่าของวัฒนธรรมพอเพียง

คุณค่า ทางด้านจิตใจทำให้มีภูมิคุ้มกันทางด้านจิตใจ คือจะไม่ทำให้เกิดความโลภ เพราะความโลภจะทำให้เกิดความเสียหายได้โดยง่าย คือ เมื่อเกิดความโลภแล้วทำให้ไม่มีความระแวงระวัง ทำให้เกิดความประมาท จะทำให้ถูกหลอก ทำให้เสียหายจากการทำงานได้

ทางด้านความเข้มแข็งทางสังคม คือ ในครอบครัวก็มีความสุข ในสังคมชุมชนถ้ามีความเอื้อเฟื้อมีน้ำใจต่อกันในชุมชน เช่น การลงแขก ช่วยเหลืองานกันในชุมชน ก็จะทำให้สังคมชุมชนเข้มแข็ง มีความสมัครสมานสามัคคี มีความสุขในสังคม ฯ

ทางด้านทรัพยากร คือ ทำให้รู้จักแบ่งปันทรัพยากรกันช่วยให้ไม่มีการเอารัดเอาเปรียบกัน ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติเสียหาย

ทางด้านเศรษฐกิจ คือ เมื่อจิตใจมีภูมิคุ้มกัน ไม่โลภ เห็นช้างขี้ก็ขี่ตามช้าง รู้จักประมาณ ก็จะทำให้ไม่มีหนี้สิน มีเท่าไรก็ใช้เท่าที่มี ยังไม่พอใช้ก็เก็บไว้จนพอแล้วมีแล้วจึงค่อยทำค่อยใช้ จะมีเงินเก็บดีกว่าเป็นทุกข์เพราะหนี้สิน

11. รหัส 11 : คุณค่า หมายถึง ความเชื่อ หรือฐานความคิดร่วมกับในสังคมนั้น ๆ ต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งไปในทิศทางเดียวกัน เช่น คุณค่าเรื่องการทำงาน

หากสังคมใดมีคุณค่าต่อการทำงานหนัก และเชื่อว่าจะได้ผลตอบแทนที่ดีจากการทำงานหนัก คุณค่า/ความเชื่อนี้ก็จะผลักดันให้คนในสังคมนั้น ๆ ทำงานหนัก

12. รหัส 12 : สำหรับเรื่องของคุณค่า (value) ของวัฒนธรรมพอเพียงในสังคมไทยนั้น ยังห่างไกลจากความเป็นจริงอยู่มาก มีเพียงคนบางกลุ่มเท่านั้นที่ตระหนักและปฏิบัติตาม แต่คนส่วนใหญ่ยังมีค่านิยมที่แตกต่างไม่ โดยมักจะมุ่งเน้นกันไปกับแนวคิดแบบวัตถุนิยมภายใต้เศรษฐกิจแบบทุนนิยมเฟื่องฟู ที่ทำให้ผู้คนให้ความสำคัญกับการดำรงชีวิตแบบบริโภคนิยมกันมาก ภายใต้ระบอบการปกครองที่เน้นเงินทุน วัตถุเป็นใหญ่ ความมั่งมีร่ำรวยจนเป็นที่ยอมรับนับถือ มีการประเมินค่าของคนโดยฐานะทางเศรษฐกิจ ที่เรียกว่าธนานิปไตย มีเงิน มีความมั่งคั่งจะนำมาซึ่งอำนาจ เมื่อได้อำนาจก็มาใช้เอื้อประโยชน์กับธุรกิจ กลายเป็นนักธุรกิจการเมือง ซึ่งบุคคลเหล่านี้เป็นนักการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น รวมถึงข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ระดับสูงอีกด้วย ฉะนั้น ค่านิยมแบบพอเพียงจึงถูกมองข้ามเพราะละเลยไปตั้งแต่ชนชั้นผู้ปกครองลงมา ซึ่งทำให้เกิดความเป็นแบบอย่าง เพราะค่านิยมแบบวัตถุนิยม บริโภคนิยม อำนาจนิยม ระบบอุปถัมภ์ การฉ้อราษฎร์บังหลวงตามมาอย่างไม่รู้จบ

13. รหัส 13 : เนื่องจากวัฒนธรรมพอเพียงเป็นองค์รวมของการพัฒนาคุณภาพชีวิต ดังนั้น คุณค่าของวัฒนธรรมพอเพียง เมื่อใช้ในสังคมไทย ก็จะทำให้เกิดความสมดุลอย่างลงตัว (ตามเหตุและปัจจัยที่มาพบกันอย่างสมดุล หรือหลักอทัปปยตา) สังคมไทยก็จะดำเนินไปอย่างยั่งยืน ไม่เสียสมดุล

14. รหัส 14 : การดำรงชีวิตอย่างมีวัฒนธรรมพอเพียง จะทำให้รู้จักมองเห็นคุณค่าแท้ของสิ่งต่าง ๆ ที่ตนเองเข้าไปเกี่ยวข้องสัมผัส แทนการมองเห็นเพียงคุณค่าเทียม และได้รับสิ่งที่พอดีเหมาะสมกับตนเอง ไม่ใช่สิ่งที่ตนเองพอใจแต่เพียงอย่างเดียว คนไทยส่วนใหญ่เมื่อเข้าไปเกี่ยวข้องกับเรื่องใดหรือสิ่งใดก็ตาม มักมองไปที่คุณค่าเทียมของสิ่งนั้นเป็นอันดับต้น ๆ เช่น จะซื้อรถ มักเลือกที่ สี รุ่น ยี่ห้อ ความแรงของรถก่อน แทนที่จะคิดถึงเรื่องความปลอดภัยในการเดินทางไปให้ถึงที่หมาย หรือแม้แต่การรับประทานอาหารก็มักจะเน้นไปที่สีสันทันและรสชาติเป็นเบื้องต้น ก่อนการนึกถึงคุณค่าแท้ของอาหารที่จะพึงมีต่อร่างกาย วัฒนธรรมพอเพียงจึงช่วยให้ได้สิ่งที่ดีและมีคุณค่ามากที่สุดแก่ชีวิต

นอกจากนี้ การรู้จักพอเพียงหรือพอประมาณ จะช่วยให้เกิดการใช้สิ่งต่าง ๆ อย่างเหมาะสมและประหยัด เช่น ถ้าสังเกตพฤติกรรมการบริโภคของนิสิตในร้านอาหารของมหาวิทยาลัยในเรื่องน้ำดื่ม จะเห็นว่านิสิตส่วนใหญ่ซื้อน้ำขวด แทนที่จะดื่มน้ำที่ร้านมีไว้บริการฟรี หากนิสิตดำรงชีวิตอย่างมีวัฒนธรรมพอเพียง ก็จะช่วยให้มีการใช้จ่ายอย่างเหมาะสม อันเป็นการช่วยผู้ปกครองประหยัดค่าใช้จ่ายอีกทางหนึ่ง

เพราะฉะนั้น การดำเนินชีวิตตามวิถีวัฒนธรรมพอเพียง จะช่วยให้คนไทยดำรงชีวิตอย่างปลอดภัย เพราะได้รับแต่คุณค่าแท้ของสิ่งต่าง ๆ เพราะผ่านการพิจารณาอย่างรอบคอบรอบด้าน และมีชีวิตที่ไม่ขาดแคลนขัดสน เพราะมีการใช้จ่ายอย่างประหยัดและเหมาะสม อันจะทำให้ชีวิตก้าวหน้าไปอย่างมีความสุขที่ยั่งยืนและมั่นคง

15. รหัส 15 : ในสังคมไทยในปัจจุบัน ความพอเพียงมีคุณค่าสูงมาก เพราะอารยธรรมตะวันตกหลังไหลเข้ามาแรงมากและอารยธรรมตะวันตกจะเน้นวัตถุนิยม หรือกระตุ้นการใช้จ่ายใช้สอย โดยการผลิตสินค้าที่มีความล่อตา ล่อใจ ทำให้ผู้พบเห็นมีความอยากได้ ถ้าผู้อยากได้มีศักยภาพพอที่จะหาซื้อมาได้ก็ดี แต่ถ้าไม่มีศักยภาพพอ ก็จะทำให้เกิดปัญหาอื่นตามมา เช่น การทุจริต

ดังนั้น คุณค่าของความพอเพียง จึงมีความจำเป็นเป็นอย่างยิ่ง ที่จะช่วยส่งเสริมวัฒนธรรมไทย คือความมีน้ำใจ

16. รหัส 16 : เป็นสิ่งที่มีประโยชน์และสามารถส่งเสริม สร้างความสงบ ความสุข ความร่มเย็นไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกันของสมาชิกในกลุ่มสังคม อีกทั้งยังเป็นสิ่งที่สมาชิกในสังคมเห็นร่วมกันว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม เหมาะสม และมีคุณูปการกับสังคมโดยรวม นอกจากนี้คุณค่าของวัฒนธรรมพอเพียงควรสัมพันธ์กับการจัดสรรและใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์กับสมาชิกของสังคมอย่างสมดุลและเป็นธรรม

17. รหัส 17 : 1.3 “ความเชื่อด้านวัฒนธรรม” คืออะไร

ในสังคมวิทยา “ระบบความเชื่อ” (belief system) เป็นองค์ประกอบหลักอันหนึ่งของวัฒนธรรม (culture) [องค์ประกอบหลักอื่น ๆ ได้แก่ “ระบบค่านิยม” (value system) “ระบบบรรทัดฐาน” normative (normal system ฯลฯ)]

ในมานุษยวิทยา “วัฒนธรรม” หมายถึง วิถีชีวิตโดยรวม (A total way of life)

ในที่นี้ คืออะไร ?

2. ศัพท์ / คำ ที่ใช้ ใช้ในความหมายทั่วไปซึ่งแตกต่างจาก คำเหล่านี้ในฐานะ basic concept ของสังคมศาสตร์พื้นฐาน (เป็น สังคมวิทยา, มานุษยวิทยา และจิตวิทยา)

2.1 “คุณค่า” (value) ในเศรษฐศาสตร์เอง แปลว่า “มูลค่า” ในสาขาอื่น ๆ หมายถึง ระบบการให้คุณค่า แก่สิ่งต่าง ๆ

18. รหัส 18 : วัฒนธรรมเป็นกระบวนการทัศน์ที่เป็นพลวัต การเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมพอเพียงย่อมอยู่ที่พื้นฐานภายในของแต่ละบุคคลที่มีความมั่นคงทางจิตใจ ดังนั้น คุณค่าที่เกิดขึ้นต้องให้บุคคลได้สัมผัส สะเทือน และเกิดแรงบันดาลใจในวัฒนธรรมพอเพียง การที่ให้คนในสังคมไทยได้เข้าถึงวัฒนธรรมพอเพียงจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบที่เป็นขั้วของสังคม เป็นการอยู่รอด อยู่ร่วม และอยู่อย่างมีความหมาย ดังนั้น วัฒนธรรมพอเพียงเป็นเครื่องมือที่ทำให้สังคมไทยอยู่ในภาวะการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมได้

19. รหัส 19 (จากการสัมภาษณ์) : คุณค่า (ทฤษฎี ปรัชญา คุณค่า) คุณค่าในความเป็นชาติ เป็นเอกลักษณ์ ประวัติศาสตร์

ประโยชน์ เราสามารถศึกษาความเป็นประวัติศาสตร์ของเรา ที่เหมาะกับท้องถิ่น ระหว่าง อดีต ปัจจุบัน เพื่อมองอนาคต

การใช้พอเพียง ใช้เหมาะสม ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่สิ้นเปลือง ใช้อย่างยั่งยืน ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ (อนุรักษ์/ส่งเสริม/พัฒนา)

ตัวมันเองเป็นอยู่แล้ว ไม่ต้องลงทุนมาก beyond ดึงความรู้สึกได้หรือไม่ พอเพียงคือการไม่ต้องทำอะไรใหม่ แต่ให้สอดคล้องกับแนวคิด วิถีความเป็นอยู่ของชุมชน

เรียนรู้ประวัติหรือท้องถิ่น ทำให้เกิดความสามัคคี เกิดกิจกรรมของชุมชน พอเพียงและคุณค่ายังคงอยู่ เช่น แหล่งการเรียนรู้ของตนเองของท้องถิ่น

คุณค่าต้องคงไว้ ไม่ต้องลงทุนมาก ในเชิงอนุรักษ์ ส่งเสริม พัฒนา เพื่อง่ายต่อการสืบทอดเจตนารมณ์ของคนยุคก่อนและหลังแบบต่อเนื่อง (ไม่ขัดกัน)

อย่ามองประโยชน์ชั่วคราว ชั่วคราวโดยไปทำลายคุณค่าของสิ่งนั้น ให้คงอยู่ มีอยู่ ขณะเดียวกันคุณค่านี้จะได้สืบทอดเจตนารมณ์จากอดีต ปัจจุบัน อนาคต

มองให้เห็นคุณค่าที่แท้จริง แล้วมันจะพอเพียงในตัวเอง

20. รหัส 20: 1. วัดในสิ่งที่สังคมไทยมี โดยเฉพาะความมีน้ำใจของคนไทย ความโอบอ้อมอารีและการช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น

2. วัฒนธรรมในการรักความสงบ สันติ ไม่นิยมความรุนแรง และไม่รุกรานผู้อื่น

3. วัฒนธรรมของความขยันหมั่นเพียร แจ่มใส หรือที่เรียกว่า สยามเมืองยิ้ม

21. รหัส 21 : วัฒนธรรมพอเพียงนั้นมีคุณค่า และสำคัญยิ่งโดยตัวเอง วัฒนธรรมเองเป็นประจักษ์ แต่คนในสังคมนั้นจะเล็งเห็นคุณค่าหรือไม่ สุดแต่จิตสำนึก

ในสังคมไทย ตามความคิดเห็นของข้าพเจ้านั้น คุณค่าของวัฒนธรรมพอเพียง มีพอต่อผู้คนในสังคมน้อยมาก อาจเป็นเพราะหลาย ๆ ปัจจัยจากสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลง

คือ ด้วยสังคมไทยมีความเปลี่ยนแปลงทางด้านวัตถุมากขึ้น ผู้คนดำเนินชีวิตไปตามกระแสของสังคม เกิดเป็นพฤติกรรมใหม่ ๆ ในการดำเนินชีวิต ทั้งการกิน การอยู่อาศัย หรือจากการใช้ชีวิตที่มีเพียงปัจจัย 4 เพิ่ม เป็น ปัจจัยที่ 5, 6, 7 และจะเพิ่มอีกหลายปัจจัยต่อไป ถ้าคนในสังคมไม่มีสติรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ และไม่รู้ตัวตน จะไม่มีหนทางใดเลยที่จะรู้จักความหมายและคุณค่าของความพอเพียง

22. รหัส 22 : คุณค่าของวัฒนธรรมพอเพียงจะอยู่ที่การเป็นเสมือนกรอบหรือแนวทาง ที่ช่วยไม่ให้ผู้คนใน สังคมดำเนินชีวิตสุดโต่งไปด้านใดด้านหนึ่งมากเกินไป โดยเฉพาะการดำเนินชีวิตที่พุ่งเพิกเกินความจำเป็น จนไปเบียดเบียนเอาเปรียบเพื่อนมนุษย์ สรรพสัตว์ สิ่งแวดล้อม และธรรมชาติ

23. รหัส 23 คุณค่าของวัฒนธรรมพอเพียงในสังคมไทย ในความคิดของดิฉันหมายถึง การแสดงออกของคน ในสังคม ในการใช้ชีวิตที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ ร่วมมือช่วยเหลือกัน เพื่อให้ส่วนรวมได้รับประโยชน์ และ นำไปสู่การพัฒนาชุมชนและสังคมให้เจริญอย่างยั่งยืนโดยอาศัยกระบวนการเรียนรู้ ร่วมกันของคนในสังคม หรือคนในชุมชน การที่คนในสังคมไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้จะทำให้การแสดงออกของในสังคมหรือชุมชนมี ความอ่อนแอ สังคมมีความแตกแยก คนในสังคมถูกชักจูงจากบุคคลหรือ องค์กรต่างๆที่มีอิทธิพลเหนือกว่าได้ ง่าย ดังนั้น

การแสดงออกซึ่งคุณค่าของวัฒนธรรมพอเพียง จะเป็นการสร้างความสมดุล และพัฒนาเศรษฐกิจ พอเพียงที่เอื้อประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่ที่เป็นพื้นฐานในชุมชนบทส่วนใหญ่ได้ คนในชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีอาชีพเลี้ยงครอบครัวได้

การแสดงออกซึ่งคุณค่าของวัฒนธรรมพอเพียงจะทำให้เกิดบรรยากาศการฟื้นฟูสังคมและวัฒนธรรม ที่สะท้อนถึงสำนึกเชิดชู ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ต่อยอดสำนึกของการรู้จักพึ่งตัวเอง ความสามารถในการ พึ่งตัวเอง

การแสดงออกซึ่งคุณค่าของวัฒนธรรมพอเพียง จะเป็นส่วนหนึ่งของส่งเสริมวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกัน ของครอบครัวที่อบอุ่นมากกว่าปัจจุบัน ที่มีทั้งสถาบันครอบครัวและมีอาชีพที่สามารถเลี้ยงดูครอบครัวได้ด้วย

การแสดงออกซึ่งคุณค่าของวัฒนธรรมพอเพียง เป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้คนในสังคมรักท้องถิ่น รักบ้าน เกิด รักชุมชนที่อยู่อาศัย จะทำให้มีการดูแลชุมชนที่อยู่ ดูแลสภาพแวดล้อม มีความเป็นเจ้าของชุมชนมากขึ้น ถือเป็นคุณค่าของวัฒนธรรมแบบพอเพียงที่ช่วยสังคมให้มีการเติบโตและพัฒนาที่มีความยั่งยืนมากขึ้น

24. รหัส 24 (จากการสัมภาษณ์) คุณค่าของวัฒนธรรมพอเพียง ถ้ามีในระดับต่ำ คือความมั่นคง

ถ้ามีในระดับสูง คือ การพัฒนารู้จักตัวเอง

การไม่เกินตัว คือรู้จักตนเองเป็นประเด็นทางจริยธรรม ธรรมะ

ถ้ามีในระดับครอบครัว ทำให้ครอบครัวมั่นคง

ถ้ามีในระดับสังคม ทำให้สังคมมั่นคง รวมถึงด้านเศรษฐกิจ การทำงาน ไม่ทำเกินตัว

25. รหัส 25 (จากการสัมภาษณ์) ขึ้นกับแต่ละภาคส่วน (sector)

คุณค่าในสายตาของคนขายของถ้าไม่มี ตำ แยะ จึงไม่ยากให้มี (ความพอเพียง) เพราะขายของไม่ได้

คุณค่าในมุมมองผู้บริหาร ต้องทำให้คนมีความสุข

คุณค่าในแนวพุทธ ต้องลดความอยาก เพราะเป็นสาเหตุของทุกข์

กรณีในกลุ่มพัฒนาประชาธิปไตยในแนว classical แนวเสรีนิยม พอเพียง จะเป็นแรงเฉื่อย

ควรดูเปรียบเทียบกับคุณค่าอื่นที่คนคนหนึ่งมี แล้วเกิดประโยชน์ต่อสิ่งน้อยหรือลดน้อยลง

26. รหัส 26 (จากการสัมภาษณ์) คนที่เกินพอ แล้วพอเพียงได้ น่าจะเป็นคนที่รู้สึกขาดในบางสิ่ง ถ้าพอเงินหรือด้านเศรษฐกิจพอ จิตใจไม่พอ คุณค่าคือการเติมเต็มในส่วนที่จิตใจขาด (คุณค่าของจิตใจ)

คนมองด้านเศรษฐกิจ แล้วพอ เพราะจิตใจ ขาดจึงพอด้านเศรษฐกิจ แล้วหันมาเติมเต็มด้านจิตใจ

อีกประเด็น คือ คน ไม่พอด้านเศรษฐกิจ แต่จิตใจ มีความเชื่อในบางสิ่ง หรือเติมเต็มด้วยคุณค่าบางอย่างอาจเป็นชุดคุณค่าที่กำกับจิตใจ เช่น ศาสนา ก็จะยอมรับสภาพ ทำให้พอเพียงกับเศรษฐกิจ ดำรงอยู่ได้ (ใจพอ)

ในแง่ส่วนตัวจะไม่พอ พื้นฐานของมนุษย์ไม่พอ มองในมุมเศรษฐกิจแบบหยาบ แต่เมื่อต้องมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เป็นความจำเป็นที่จะต้องพอ เพราะมนุษย์อยู่กับสังคม คน เพราะการไม่พอจะมีผลกระทบกับคนอื่น ทุกสังคมล้วนเพื่อเป็นบรรทัดฐานในการให้สังคมอยู่อย่างสงบสุข

27. รหัส 27 (จากการสัมภาษณ์) คุณค่า คือ ความพอใจในสิ่งที่เป็นอย่างอยู่ ผันแปรตามอายุ ตามสภาพแวดล้อม

คุณค่าของวัฒนธรรมพอเพียง คือ ความเหมาะสมของการดำรงชีวิต จุดมุ่งหมายของชีวิต ทำให้เราไม่ฟุ้งเฟ้อ โดยมีหลักการคิดหลักการดำรงชีวิต พัฒนาไปอย่างมั่นคง step by step

คุณค่า คือ ภูมิทัศน์ทางในอนาคต มีความมั่นใจ มีความสุขในการดำเนินชีวิต ตามบริบทแวดล้อมที่เจริญก้าวหน้าอย่างมีเหตุผล

คนมีจุดหมาย มีเข็มทิศ รู้ตัวว่าต้องการสร้างชีวิตที่ดี ความพอเพียง คือ มีความสุข มีความคิดที่ถูกต้อง การปองดอง มีจุดรวมทำให้คนเห็นแก่ตัวน้อยลง เพราะคนเห็นแก่ตัว จึงโลภ ต้องการมาก แย่งทรัพยากรจากคนอื่นมา ต้องมีสติ มีปัญญา รู้ตัว รู้คิด จึงจะนำสังคมสงบ กัลยาณมิตร อยู่ร่วมกันได้อย่างดี

28. รหัส 28 (จากการสัมภาษณ์) คุณค่าความพอเพียง ความสามารถตอบสนองให้คนได้มีความรู้ดีกว่า แค่ว่า ความมั่นคง ปลอดภัย ความสุขทุกอย่างสัมพันธ์กัน (relative)

พอเพียง คือ มีสิ่งตอบสนอง (มีปัจจัยสี่ มีสังคมโลก) ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สิ่งแวดล้อม สังคม

คำถามข้อ 3 :

แบบแผน (pattern) ของวัฒนธรรมพอเพียงในสังคมไทยตามความคิดเห็นของท่านเป็นอย่างไร ?

1. รหัส 01 : เมื่อก่อนนี้คำว่า “ในน้ำมีปลาในนามีข้าว” เป็นตัวชี้ได้ชัดว่า เราเคยมีวัฒนธรรมพอเพียงอยู่ก่อนแล้วแต่ไม่สามารถดำเนินต่อไปได้ เพราะถูกวัฒนธรรมต่างชาติแทรกซึมผ่านค่านิยมต่าง ๆ รวมถึงโทรทัศน์

2. รหัส 02: อย่างที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นในการตอบคำถามข้อที่หนึ่ง ขนบธรรมเนียมแบบแผนของวัฒนธรรมพอเพียงในสังคมไทยมีรากฐานเกิดขึ้นมาจากแนวปฏิบัติของศาสนาพุทธที่ยึดถือปฏิบัติกันมาจากอดีตที่ผู้คนในสังคมอยู่กันอย่างประมาณตน (ประพัตติตนตามอัตภาพ) และดำเนินชีวิตสายกลาง แนวประพัตติปฏิบัติดังกล่าวจะนำไปสู่การลดความอยากส่วนเกิน แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าอยู่อย่างอัตคัดขัดสนแค่พอเพียงตามสภาพที่เป็นอยู่เท่านั้น

ขนบธรรมเนียมความเชื่อของสังคมไทยต่อวัฒนธรรมพอเพียงนอกจากจะมีศาสนาพุทธเป็นแนวทางหลักแล้ว ยังสะท้อนออกมาในรูปแบบสุภาพจิต สำนวนโวหาร คำพังเพย และธรรมเนียมปฏิบัติอีกมากมาย (ดังที่กล่าวไว้ข้างแล้วในข้างต้นเรื่อง “คำข้าวสารกรอกหม้อ”)

ผลลัพธ์ที่ตามมาสำหรับสังคมที่มีวัฒนธรรมพอเพียงก็คือ คนในสังคมใช้ชีวิตตามอัตภาพเท่าที่สภาพความเป็นอยู่และสภาวะทางเศรษฐกิจจะเอื้ออำนวย มีความต้องการปัจจัยพื้นฐานเสมอตัว ลดความอยากส่วนเกินออกไป นี่เองเป็นทางนำไปสู่ความเข้าใจถึงแก่นแท้ของชีวิตที่เป็นเหตุเป็นผลและเกิดภูมิคุ้มกันต่อสิ่งยั่วยุที่อยู่ภายนอกสังคมออกไป

3. รหัส 03 : แบบแผนในการดำรงชีวิต ทั้งส่วนตัว ครอบครัว ในงาน ในองค์กร และในสังคมโดยรวม จะต้องเป็นไปอย่างพอดี ถ้าเริ่มจากบุคคล รายบุคคลถือปฏิบัติแล้วจะพยายามไปสู่จุดต่าง ๆ ตามลำดับและจะช่วยให้เกิดแบบแผนในการปฏิบัติตามวัฒนธรรมพอเพียงในสังคมไทย

4. รหัส 04 : แบบแผนของวัฒนธรรมพอเพียงทั้งไทยพุทธและอิสลาม เป็นสังคมวัฒนธรรมพอเพียงที่มีแบบแผนจากความเชื่อของศาสนาที่ตกทอดมาแต่บรรพบุรุษ สังคมไทยมีวัฒนธรรมพอเพียงจากความเชื่อว่าการทำบุญ ทำทานเป็นการสะสมบุญ บารมี คนไทยที่ยึดถือวัฒนธรรมดั้งเดิมถือว่า คนที่รวยที่สุด คือคนที่ทำบุญ ทำทานให้ผู้อื่นและสังคมมากที่สุด ...ในสังคมไทยเป็นวัฒนธรรมพอเพียงที่เป็นเครือข่ายมากกว่าเป็นคู่แข่งกัน

แบบแผนของวัฒนธรรมพอเพียงในสังคมไทยเกิดจากการสะสมบุญ บารมี พระคุณ โดยการมี เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา มากกว่าการสะสมเงินทองหรืออำนาจ

ดังนั้นแบบแผนของความเชื่อ ศรัทธาในศาสนาที่ตนนับถือ เป็นแบบแผนของวัฒนธรรมพอเพียงในสังคมไทย

5. รหัส 05 : แบบแผนของวัฒนธรรมพอเพียงในสังคมไทยปัจจุบันได้ถูกกลืนหายหรือเบี่ยงเบนไปกับกระแสโลกาภิวัตน์ เมื่อทุกคนคิดแต่เพียงจะเพิ่มความสามารถหรือศักยภาพในการแข่งขันระดับโลก โดยขาดจิตสำนึกของการแบ่งปัน การอยู่ร่วมกันโดยไม่เบียดเบียน

อาจกล่าวได้ว่าแบบแผนวัฒนธรรมพอเพียงอาจพบได้ในสังคมชนบท ที่ชาวบ้านยังอยู่กัน ลักษณะเครือญาติ แต่น่าจะมีน้อยลงมากเพราะกระแสสื่อหรือความเจริญทางด้านเทคโนโลยี ทำให้มีการบริโภคข้อมูลต่าง ๆ ที่มีทั้งด้านบวกและลบ เกิดการเลียนแบบในหลายสิ่งซึ่งเข้าใจว่าเป็นความเจริญหรือความศิวิไลซ์ต่าง ๆ

ดังนั้น แบบแผนของวัฒนธรรมพอเพียงหากจะมีการเริ่มต้นอย่างจริงจัง อาจต้องเริ่มในระดับนโยบายของประเทศลงสู่ระบบการศึกษา วัด ชุมชน ฯลฯ ให้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริงว่าความพอเพียงก่อให้เกิดความสุขในชีวิตได้อย่างไร

6. รหัส 06 : น่าจะพิจารณาได้จากรูปแบบและลักษณะของวัฒนธรรมของแต่ละชุมชนว่ามีความเหมาะสมกับคนในชุมชน สามารถสร้างความสงบสุข สร้างความเข้มแข็ง ให้กับคนในชุมชนนั้น ๆ ได้มากน้อยเพียงใดซึ่งจะพิจารณาได้จาก

3.1 ความสามารถในการสืบสารวัฒนธรรมและความรู้ของชุมชน

3.2 ความสามารถในการสร้างสรรค์วัฒนธรรมและความรู้ของชุมชน

3.3 ความสามารถในการเชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชุมชนกับสถานศึกษาที่อยู่ในชุมชน หรืออยู่นอกชุมชนแต่สามารถส่งผลกระทบต่อคนในชุมชนนั้น ๆ

3.1 ความสามารถในการสืบสานวัฒนธรรมและความรู้ของชุมชน หมายถึง ความสามารถของชุมชนในการสืบสาร ปรับเปลี่ยนและสืบทอดวัฒนธรรมและความรู้แก่สมาชิกในชุมชน โดยใช้กระบวนการต่าง ๆ ทั้งในส่วนของการสร้างจิตสำนึก การจัดกิจกรรม พิธีกรรม ประเพณี การละเล่นรวมทั้งการสร้างเอกลักษณ์หรือภาพลักษณ์ของชุมชน เพื่อให้คนเกิดความภาคภูมิใจ และตระหนักในศักยภาพของชุมชน ตัวชี้วัดได้แก่

- การจัดให้มีการรวบรวมประวัติ ความเป็นมา ตำนานของชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ และสร้างกระบวนการเรียนรู้เรื่องราวเหล่านี้ในชุมชนและโรงเรียน

- ชุมชนได้ร่วมกันสร้างเอกลักษณ์ที่เป็นความภาคภูมิใจของชุมชน

- การดำรงอยู่ของวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ ในวิถีชีวิตประจำวันของคนในชุมชน

- การจัดให้มีพิธีกรรม ประเพณี การละเล่นที่เป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

- สัดส่วนของผู้ที่เข้าร่วมในพิธีกรรม ประเพณี การละเล่น ที่เป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

- เยาวชนได้รับการถ่ายทอดวัฒนธรรมและความรู้ ในด้านต่าง ๆ โดยผ่านทางครอบครัวผู้รู้และโรงเรียน

3.2 ความสามารถในการสร้างสรรค์วัฒนธรรมและความรู้ของชุมชน หมายถึง ความสามารถของชุมชนในการสร้างความรู้ใหม่ขึ้นมาโดยอาศัยฐานของวัฒนธรรมและภูมิปัญญาเดิมของชุมชน หรือการบูรณาการความรู้ที่สร้างขึ้นในสังคมสมัยใหม่ เข้ากับภูมิปัญญาและวัฒนธรรมเดิมของชุมชน หรือการเลือกสรรความรู้ของสังคมสมัยใหม่เข้ามาใช้อย่างเหมาะสม เพื่อสนองความต้องการดำรงชีวิตของชุมชน ตัวชี้วัดได้แก่

- ประสิทธิภาพของการสร้างความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์กับชุมชนโดยใช้กระบวนการลองผิดลองถูก
- ประสิทธิภาพของการสร้างความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์กับชุมชนโดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ
- ประสิทธิภาพของการสร้างความรู้จากการบูรณาการความรู้ใหม่เข้ากับประสบการณ์เดิม
- สัดส่วนของครัวเรือนที่ใช้ความรู้ที่ได้สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิตประจำวัน

3.3 ความสามารถในการเชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชุมชนกับโรงเรียน หมายถึง ความสามารถของชุมชนในการโน้มน้าวหรือกระตุ้นให้โรงเรียนและชุมชนสามารถร่วมมือกันสืบสานและถ่ายทอดอุดมการณ์ ค่านิยม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาของชุมชนควบคู่ไปกับการให้โรงเรียนสามารถให้ความรู้สมัยใหม่แก่เด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ความรู้สมัยใหม่ ควบคู่ไปกับการมีความรู้ในวัฒนธรรมของตนเอง ตัวชี้วัดได้แก่

- ชุมชนร่วมกับโรงเรียนกำหนดนโยบายทางการศึกษาของชุมชน
- โรงเรียนมีกิจกรรมให้นักเรียนได้ศึกษาและรวบรวมความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและวิถีชีวิตชุมชน
- พระสงฆ์ ผู้นำ ปราชญ์ชุมชน ได้รับการนิมนต์ / เชิญให้มีส่วนร่วมในการสอนนักเรียน ดัชนีเงื่อนไขที่นำไปสู่ความเป็นอิสระทางวัฒนธรรมของชุมชน หมายถึง การที่ชุมชนมีองค์กรทางสังคม และบุคคลที่เป็นปราชญ์ / ผู้รู้ในด้านต่าง ๆ รวมทั้งมีวัฒนธรรมและมีการจัดระเบียบสังคมที่มีคุณค่าต่อการดำรงชีวิตของชุมชนมาแต่ดั้งเดิม โดยชุมชนมีความตระหนักในคุณค่าของสิ่งที่ได้รับการศึกษามานี้ และขณะเดียวกันชุมชนก็มีโอกาสเข้าถึงประสบการณ์และความรู้สมัยใหม่ ที่มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ประกอบด้วยดัชนีย่อย 3 ตัวได้แก่

1. ทิศทางสังคมของชุมชน หมายถึง การมีองค์กรทางสังคม ปราชญ์ / ผู้รู้ ทางด้านต่าง ๆ รวมถึง วัฒนธรรม และระเบียบ กฎเกณฑ์ ที่ดำรงอยู่ในชุมชนมาแต่อดีต และชุมชนยังตระหนักในคุณค่าหรือ คุณประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของชุมชนในปัจจุบัน ตัวชี้วัด ได้แก่

- ชุมชนมีระเบียบ กฎเกณฑ์ของชุมชนที่มีรากฐานมาจาก โลกทัศน์ ระบบความเชื่อทางศาสนาและ อุดมการณ์

- ชุมชนมีวัฒนธรรม อันได้แก่ ประเพณี พิธีกรรมและภูมิปัญญาในด้านต่าง ๆ มาแต่เดิม

- ชุมชนมีองค์กรทางสังคมที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดวัฒนธรรม และมีผู้รู้และปราชญ์ชุมชนในด้านต่าง ๆ

- ชุมชนตระหนักในคุณค่าของวัฒนธรรม ภูมิปัญญาเดิมของชุมชน

2. โอกาสในการเข้าถึงและเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่จากภายนอก หมายถึง การที่สมาชิกของชุมชนมี ช่องทางได้เรียนรู้ประสบการณ์ ความรู้ใหม่ ๆ จากภายนอก ซึ่งเอื้อให้ชุมชนสามารถเลือกสรรไปใช้ หรือนำไป บูรณาการกับประสบการณ์ ความรู้เดิมที่มีอยู่ในชุมชน เพื่อใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตของชุมชน

- ชุมชนมีช่องทางเข้าถึงประสบการณ์ความรู้สมัยใหม่

- ชุมชนมีการเรียนรู้ประสบการณ์จากชุมชนอื่น

3. ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับโรงเรียน หมายถึง การที่ชุมชนและโรงเรียนมีความใกล้ชิดผูกพัน มี ความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เข้าใจปัญหาและร่วมมือซึ่งกันและกัน เข้าใจปัญหาและร่วมมือซึ่งกันและกัน อย่างเสมอภาค เพื่อเอื้อต่อการสร้างความเข้มแข็งทางด้านวัฒนธรรมของชุมชน ตัวชี้วัด ได้แก่

- โรงเรียนเข้าร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับงานบุญ พิธีกรรม งานสังสรรค์ และประเพณีต่าง ๆ ของชุมชน

- ครูในโรงเรียนมีความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและวิถีชุมชน

- มีกิจกรรมที่โรงเรียนและชุมชนร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ

- ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนเป็นไปอย่างเสมอภาค

7. รหัส 07 : แบบแผนของวัฒนธรรมแบบพอเพียงในสังคมไทยในความคิดของข้าพเจ้า ประกอบด้วย

1. การครองชีวิตโดยใช้หลักการทางศาสนา เป็นเครื่องนำชีวิตและจะต้องมีความละเอียดรอบคอบ มีสำนึก บาปบุญคุณโทษ และเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม

2. การพึ่งพตนเอง การดำรงชีวิตต้องพึ่งพตนเองเป็นหลัก อย่ามีความคิดหรือความเชื่อเรื่องทุนนิยมหรือวัตถุนิยม ตนเองมีรายได้เท่าไร ก็ต้องใช้จ่ายพอประมาณ ให้มีเหตุผล ไม่ก่อหนี้จนเกินตัว
3. การดำรงชีวิตต้องยึดหลักเหตุผลว่า เราพร้อมจะมีบ้านหรือไม่ ถ้าเรายังไม่มีความพร้อมก็ไม่ต้องซื้อบ้าน ต้องมีเหตุผล ไม่ใช่เห็นคนอื่นเค้ามีบ้านหลักใหญ่ เราก็อยากมีบ้าง แต่ความสามารถของเรา ซื้อได้บ้านหลักเล็ก เราก็อยู่บ้านหลักเล็กไปก่อน หลังจากนั้น เมื่อเรามีเงินเราค่อยซื้อบ้านหลังใหญ่ ขอให้มีความเหตุผล
4. การอยู่กับธรรมชาติไม่ทำลายธรรมชาติ เพราะเราต้องใช้ธรรมชาติคุ้มครองเรา จากภาวะโลกร้อนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งเราก็มีชีวิตอย่างสมดุลกับธรรมชาติ ทั้งเรื่องอาหารและน้ำรวมทั้งอากาศ
8. รหัส 08 : ตอนนี้ แบบแผนของวัฒนธรรมไทยในสังคมไทย เป็นการผสมผสานวัฒนธรรมโดยมีวัฒนธรรมต่างชาติและวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาเป็นส่วนหนึ่ง

การจะให้สังคมตระหนักวัฒนธรรมพอเพียง คงต้องผ่านกระบวนการการศึกษา อบรม ให้ความรู้ความเข้าใจและให้ปฏิบัติ ทั้งระบบศึกษาในระบบ นอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย

เรื่องของความพอดี พอสมควร โดยต้องคำนึงถึงเหตุและผล มีการประมาณตน รู้จักตนเอง การมีวิถีชีวิตที่สมถะ แต่ไม่ใช่เกียจคร้าน ดูแลปรับปรุงพัฒนาตนเอง โดยไม่เบียดเบียนผู้อื่นหรือธรรมชาติ เป็นเรื่องที่ควรให้ทุกคนตระหนัก (awareness) และใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ (practice) ในชีวิตประจำวัน

9. รหัส 09 : สังคมสงบสุข เป็นสุดยอดของความต้องการของคนทุกคนในโลก หาท่างที่จะอยู่ร่วมกันโดยปราศจากความขัดแย้ง แล้วต่อมาก็เป็นการสร้างและธำรงซึ่งความเป็นชาติ

ในระบบเศรษฐกิจและเทคโนโลยีที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินตราหรือขายได้ โดยส่วนใหญ่จะมีวัฒนธรรมพื้นฐานที่แข็งแกร่งที่นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตทั่วไป การอยู่ร่วมกันในสังคมและการทำงาน

แบบแผน คือตัวอย่าง แบบอย่างที่ดีผู้คนในสังคมไทยต้องทำเป็นตัวอย่างที่ดี ซึ่งถือได้ว่าเป็นวัฒนธรรมที่ดีของสังคมไทย เช่น การเคารพผู้ใหญ่ เชื่อฟังบิดามารดา เป็นต้น เป็นการพัฒนวัฒนธรรมในสังคมไทย

แต่ปัจจุบัน แบบแผนของวัฒนธรรมพอเพียงในสังคมไทย เริ่มเปลี่ยนไปเริ่มไม่เพียงพอ เนื่องจากรับเอาวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาร่วมปนกับวัฒนธรรมไทย เช่น ค่านิยมของนอก การอยู่ก่อนแต่ง ไม่เชื่อฟังเคารพผู้ใหญ่ เป็นต้น

10. รหัส 10 : แบบแผนของวัฒนธรรมพอเพียง คือ แบบแผนในการอยู่ แบบแผนในการกิน แบบแผนในการใช้ แบบแผนในการประกอบอาชีพ การทำงาน

เมื่อก่อนที่จะมีเทคโนโลยีที่อำนวยความสะดวกทั้งหลาย คนไทยมีแบบแผนการกิน การใช้ การประกอบอาชีพ การอยู่ คนไทยมีแบบแผนวัฒนธรรมพอเพียงอยู่แล้ว มีการอยู่ที่พอเพียง เช่น การสร้างบ้าน รูปแบบของบ้านที่ทำให้เย็นสบายและเป็นครอบครัวใหญ่

มีการกินที่พอเพียง เช่น การกินสิ่งที่ตนเองปลูก เช่น พืชผักสวนครัว เดี่ยวนี้จะไม่ค่อยปลูกพืชผักสวนครัวกัน เช่น ข่า ตะไคร้ ฯลฯ พืชผักสวนครัวย่าง ๆ ก็ได้ซื้อ เมื่อก่อนไม่ได้ซื้อ ปลูกกินเอง ไม่มีก็แลกเปลี่ยนกัน และประเด็นสำคัญคือ การเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้เพาะปลูกในฤดูกาลต่อไป และเดี่ยวนี้นี้ไม่เก็บไว้ มีแต่ไปหาซื้อเอาตามท้องตลาด แม้แต่การทำเกษตรในปัจจุบันก็ซื้อเมล็ดพันธุ์ตามท้องตลาด คนที่ได้ประโยชน์ คือพ่อค้าคนกลาง และเจ้าของบริษัทที่ผลิตพันธุ์พืช

ไทยประกาศเป็นครัวของโลก แต่ครัวของโลกต้องซื้อพันธุ์พืชจากต่างประเทศ ก็เท่ากับว่าเขาควบคุมครัวของโลกได้แล้วและการทำเกษตรในปัจจุบันไม่มีแบบแผนวัฒนธรรมที่ช่วยเหลือกัน คือไม่มีการให้वानกัน (ลงแขก)

11. รหัส 11 : แบบแผน น่าจะหมายถึงแนวทางปฏิบัติในทิศทางใด ทิศทางหนึ่งไปในทิศทางเดียวกัน

ดังนั้น แบบแผนของวัฒนธรรมพอเพียงน่าจะหมายถึง แนวทางในการปฏิบัติโดยเฉพาะการเป็นอยู่/การบริโภค ที่อยู่บนพื้นฐานของความพอเพียง

12. รหัส 12 : แบบแผน (pattern) ของวัฒนธรรมพอเพียงในสังคมไทยยังเป็นที่ไปในแบบไม่เคร่งครัด หรือหลวม ๆ ไม่ว่าจะเป็นในด้านการปฏิบัติ.....อย่างจริงจังในภาครัฐ มักมีแต่นำเสนอกล่าวถึงหรือมีนโยบายเกี่ยวกับเรื่องนี้แบบนามธรรมกันมาก เหมือนการพูดถึง การทำให้สังคมรวยสุขได้ ทุกคนต้องทำความดี ละเว้นการทำความชั่ว เป็นต้น

ในสังคมโลกตั้งแต่การปฏิวัติอุตสาหกรรมเป็นต้นมา จนถึงปัจจุบัน รวมทั้งประเทศไทย เรามักมุ่งเน้นไปที่ผลผลิต ผลกำไร ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ความสำเร็จที่เป็นไปในเชิงปริมาณหรือที่มูลค่าของทรัพย์สินมากกว่าการมุ่งเน้นทางจิตสำนึก ความรับผิดชอบและคุณธรรม จริยธรรม เกณฑ์การวัดแบบประเมินต่าง ๆ มักทำเป็นเชิงปริมาณ โดยเฉพาะความสำเร็จมักวัดจากรายได้ กำไร ผลผลิต ความมั่งคั่ง สถิติ โดยมีการออกแบบและคิดค้นเทคนิค และเทคโนโลยีการบริหาร การจัดการใหม่ ๆ มาใช้ อยู่ตลอดเวลา เพื่อการเป็นผลผลิต ผลกำไร มากกว่าในด้านการพัฒนาความรู้ สำนึกคิด จิตใจ ความรับผิดชอบต่อสังคม หรือจิตสาธารณะ เป็นต้น

13. รหัส 13 : ทำให้สังคมไทยอยู่ร่วมกันอย่างสุขสงบ มององค์รวมและเกิดความสุข สันติก็จะอยู่ร่วมกันได้อย่างยั่งยืน

14. รหัส 14 : แบบแผนของวัฒนธรรมพอเพียงในสังคมไทย ที่สืบเนื่องมาจากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น นับว่าเป็นแบบแผนที่เหมาะสมและควรสนับสนุนให้นำไปปฏิบัติอย่างทั่วถึง แต่ปัญหาคือ คนไทยที่มักพูดแต่ไม่ทำ หากผู้พูดเป็นคนธรรมดาสามัญ ก็อาจไม่มีผลกระทบในวงกว้าง แต่หากผู้พูดดำรงตำแหน่งที่สำคัญของประเทศ แต่มีพฤติกรรมที่ตรงกันข้าม คือใช้ชีวิตอย่างฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย ไม่ได้เป็นอย่างที่ดีตนเองแนะนำให้ประชาชนนำไปปฏิบัติ วัฒนธรรมพอเพียงก็สำเร็จได้ยาก ดังนั้น ควรมีแบบแผนเสริมเข้ามาเพื่อให้คนไทยทุกคนและทุกระดับตระหนักถึงคุณค่าของวัฒนธรรมพอเพียง และนำไปปฏิบัติอย่างเห็นถึงความสำคัญอย่างแท้จริง ถ้าทำได้เช่นนี้ แบบแผนวัฒนธรรมพอเพียงก็สามารถจะก้าวไปข้างหน้าและบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ได้ คือ ทุกคนมีความสุขอย่างยั่งยืนและมั่นคง

15. รหัส 15 : ควรมีการวางแผนในเรื่องความพอเพียงในสังคม เริ่มจากระดับครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับประเทศ

วางแผนอย่างไร ผู้นำควรทำตัวเป็นตัวอย่าง เช่น ประเทศอินเดีย ผู้นำจะใช้ยานพาหนะที่ผลิตในประเทศ

ประเทศไทยเป็นประเทศร้อน มีความจำเป็นไหมที่ต้องใส่สูท ประชุม แล้วเปิดแอร์ เป็นต้น

16. รหัส 16 : เป็นสิ่งที่ต้องปลูกฝัง เรียนรู้ ปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับกาลเทศะ สามารถนำไปประพฤติปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม

17. รหัส 17 : 2.2 แบบแผน (pattern) โดยพื้นฐานนักสังคมศาสตร์ หมายถึง รูปแบบที่แสดงออกให้เห็นซ้ำ ๆ เป็นกิจวัตร “เป็นแบบแผนพฤติกรรม” (pattern of behavior) (แบบแผนของ ?) โดยตัวของมันเอง มีความหมายล่อย ๆ

ถ้าจะใช้ในความหมายของคำว่า ขนบธรรมเนียม ประเพณี ก็น่าจะใช้คำนั้นโดยตรง จะเข้าใจได้ชัดเจนกว่า

18. รหัส 18 : ความหลากหลายทั้งความคิด การกระทำ การยอมรับ และวิถีชีวิตของคนสังคมไทยเป็นอนุภาคที่กระจัดกระจาย เปรียบเสมือนความไร้ระเบียบและแบบแผน แต่มีความงดงามทุกครั้งที่มีเส้นทางและเป้าหมายร่วมเดียวกัน การที่ผู้คนได้เข้ามาสู่กระบวนการที่หลากหลายและระยะเวลาของการตกตะกอนความคิด ความเข้าใจที่ทองแท้ของคนสังคมไทยอย่างเป็นจังหวะกลายเป็นตัวตนที่ปรากฏทั้งภายในและภายนอก

19. รหัส 19 (จากการสัมภาษณ์) : แบบแผน วัฒนธรรมท้องถิ่นเกิดใหม่ตลอดเวลา ทุกคนรู้หมด แต่แบบแผนยังไม่ชัดเจน

ต้องรู้ และเข้าใจคุณค่าจึงจะนำมาสู่การสร้างแบบแผน (อนุรักษ์ พัฒนา ส่งเสริม) อย่างพอเพียง

เพราะหากทำผิดแบบแผนจะเป็นการทำลาย

แบบแผนจึงต้องเกิดจากคนในท้องถิ่นเอง เป็นสิ่งที่ทำต่อเนื่องกันมา เช่น พิธีกรรม กิจกรรม รูปแบบการจัดการ

20. รหัส 20: การมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย

21. รหัส 21 : การดำเนินชีวิตที่มีความพอเพียง จะเกิดเป็นหลักการปฏิบัติหรือแบบแผนการปฏิบัติได้นั้น จะต้องเกิดจากการรู้ความหมายและเห็นคุณค่าของความพอเพียง ซึ่งในสังคมไทย มีกลุ่มคนจำนวนน้อยที่ให้ความสนใจซึ่งบุคคลเหล่านั้นก็เป็นกลุ่มคนเล็ก ๆ ตามชนบท การใช้ชีวิตแบบพอเพียงก็เป็นหลักของการดำเนินชีวิตประจำวันเป็นเดิมที่อยู่แล้ว แต่ถ้าสามารถนำแบบแผนของคนกลุ่มเล็ก ๆ เหล่านี้ มาปรับใช้กับคนที่อยู่ในเมืองใหญ่ หรือสังคมใหญ่ก็จะเป็นสิ่งที่ดี

“แต่ทั้งนี้ ทั้งนั้นก็ขึ้นอยู่กับตัวบุคคล แต่ละบุคคลว่าจะเห็นคุณค่าและยอมรับแบบแผนการใช้ชีวิตแบบพอเพียงหรือไม่”

22. รหัส 22 : เป็นแบบแผนที่ทำให้มนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสรรพสิ่งไม่ว่าจะเป็นสัตว์ สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ และธรรมชาติอยู่ด้วยกันได้อย่างสมดุล โดยมีระเบียบของสังคมเป็นกรอบกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ แต่ละคน

23. รหัส 23 แบบแผน (pattern) ของวัฒนธรรมพอเพียงในสังคมไทยตามความคิดเห็นของดิฉัน หมายถึง ขนบธรรมเนียมที่กำหนดใช้ หรือ ที่คนในสังคมเคยประพฤติปฏิบัติสืบต่อกันมา ผ่านสถาบันทางสังคมต่างๆ ดังนี้

สถาบันครอบครัว เป็นสถาบันทางสังคมซึ่งเกี่ยวข้องกับรูปแบบพฤติกรรมของสมาชิกในสังคมเพื่อสนองความต้องการร่วมกันในด้านต่าง ๆ และเพื่อการคงอยู่ของสังคมโดยรวม เช่น แบบแผนของการมีแนวคิดแบบครอบครัวผัวเดียวเมียเดียว การมีหน้าที่เลี้ยงดูบุตร การอบรมสั่งสอนบุตรหลานให้เป็นคนดีของสังคม เป็นต้น

สถาบันการศึกษา เป็นสถาบันทางสังคมซึ่งเกี่ยวข้องกับแบบแผนการขัดเกลาและการถ่ายทอดวัฒนธรรม การให้ความรู้ และการฝึกทักษะอาชีพ การจัดระบบการเรียนการสอน เพื่อความเป็นสมาชิกที่

เหมาะสมของสังคม เช่น การจัดการศึกษาที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ทางสังคมสอดคล้องกับความต้องการของธุรกิจ ไม่ใช่การจัดการศึกษาที่เป็นไปเพื่อการค้าหรือธุรกิจที่สร้างกำไร

สถาบันศาสนา เป็นสถาบันที่ทำหน้าที่ด้านการเสริมสร้างกำลังใจให้แก่สมาชิกในสังคมเพื่อให้ใช้ชีวิตอยู่ในสังคมด้วยความปิติสุข กิจกรรมของประเพณีทางศาสนามีความสำคัญในการสร้างความรู้สึกร่วมกันอันหนึ่งอันเดียวกัน สร้างความสามัคคี ความเป็นหนึ่งเดียวของสมาชิกในสังคม

สถาบันเศรษฐกิจ เป็นสถาบันสังคมที่เกี่ยวข้องกับแบบแผนพฤติกรรมทางสังคม เช่น การผลิตการกระจายสินค้าและบริการไปสู่ผู้บริโภค ซึ่งจะต้องมีแบบแผนคือ ความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่เอาเปรียบผู้บริโภค ไม่ทำธุรกิจที่มีผลกระทบต่อสังคม เช่น การทำลายสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

สถาบันการเมืองการปกครอง เป็นสถาบันสังคมที่เกี่ยวข้องกับบริหารองค์การภาครัฐ เพื่อดำรงชีวิตที่ดีของคนในสังคม แบบแผน ของวัฒนธรรมพอเพียงในสังคมไทยผ่านสถาบันการเมือง ได้แก่ การควบคุมจริยธรรมของนักการเมือง การมีนักการเมืองที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารองค์การในระดับประเทศ

24. รหัส 24 (จากการสัมภาษณ์) แบบแผนของวัฒนธรรมพอเพียง คือ การรู้จักกำลังของตัวเองให้ดีกว่าก่อน ในทุกมิติ ต้องมีเรื่องพวกนี้ในทุกมิติ ได้แก่ มิติทางกายภาพ มิติทางสติปัญญา มิติเครือข่าย

25. รหัส 25 (จากการสัมภาษณ์) พอเพียงเกี่ยวกับ วัตถุ เป็นเรื่องของการบริโภค

พอเพียงเกี่ยวกับ หน้าที่ เป็นเรื่องของพฤติกรรม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

แบบแผน จึงแบ่งเป็น 2 ด้าน

ด้านวัตถุ ปรากฏด้วยสิ่งของ การบริโภค เช่นการเป็นหนี้บัตรเครดิต

ด้านภาพพจน์ของตนเอง ดูพฤติกรรมที่แสดงออกกับเพื่อนมนุษย์ (รู้ว่าไม่ยั่งยืน แต่ไม่เคยพอ)

26. รหัส 26 (จากการสัมภาษณ์)

ต้องเป็นคนที่มือสะอาดในการใช้ชีวิตประจำวัน หรือดำเนินชีวิต ถ้ามีเหลือพอ จึงจะสามารถวางแผนการดำเนินชีวิตตนเองได้

กลุ่มคนพวกที่ 1 คือ พวกที่พอเพียงได้ น่าจะเป็นพวกที่รู้สึกขาดในบางสิ่ง พวกนี้พอด้านเศรษฐกิจ แต่ไม่พอด้านจิตใจ แบบแผนจะยอมรับสภาพ ปรับตัวให้อยู่ได้

กลุ่มคนพวกที่ 2 คือ พวกไม่พอด้านเศรษฐกิจ แต่จิตใจพอเชื่อในบางสิ่ง จะยอมรับด้านเศรษฐกิจและสามารถดำรงอยู่ได้ สามารถออกจากการดำเนินชีวิตประจำวันได้

27. รหัส 27 (จากการสัมภาษณ์) แบบแผน คือการดำรงชีวิต การทำงาน การเลือกอาชีพการทำงาน ครูอยู่ในกรอบพอเพียง ถ้าเป็นจุดหมายของการดำเนินชีวิตก็คือ ทำความดีนำความรวย มีพอ ไม่เดือนร้อนจึงนำไปสู่พอเพียง

ถ้าเป็นผู้บริหาร รับผิดชอบองค์การ ขึ้นกับบทบาท หน้าที่ มโนสำนึก ต้องมีฐาน ทางสายกลาง มีเหตุผล นี่ก็ถึงส่วนรวมเป็นหลักในการควบคุมแบบแผนของการดำเนินชีวิต การดำรงชีวิต

28. รหัส 28 (จากการสัมภาษณ์) แบบแผนของความพอเพียง อยู่ในการจัดการตนเองของคน บางอย่างมีคนสืบทอดมา เช่น ภูมิปัญญา ประเพณี วัฒนธรรม บางอย่างสังคมเปลี่ยนไปต้องคิดใหม่ เป็นการจัดการ การกำหนดเองในวิถีใหม่ ชีวิตใหม่

สิ่งใดควรจัดการร่วมกับคนอื่น ครอบครัว ชุมชน เพื่อมากำกับชีวิตให้ชีวิตมีความสุข

การกำหนดความพอเพียง ต้องมีคุณธรรม

หลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ พึ่งตนเอง และมีความสุข ความรับผิดชอบต่อส่วนบุคคล ความสัมพันธ์ ใกล้ชิด การกำหนดว่าจะมีกฎเกณฑ์แบบไหนออกมาเป็นระบบให้ผู้คนเป็นสุขมากขึ้น ในทางปฏิบัติผู้คนยึดผลประโยชน์ตนเองเป็นที่ตั้ง ทำให้นามาสู่การคอร์รัปชัน

คำถามข้อ 4 :

การประพฤติ (behavior/deeds)

แบบวัฒนธรรมพอเพียงในสังคมไทยตามความคิดเห็นของท่านเป็นอย่างไร ?

1. รหัส 01 : ในปัจจุบันมีความประพฤติปฏิบัติตามวัฒนธรรมพอเพียงอยู่น้อยมา ส่วนมากคือ คนประกอบอาชีพทำนา ทำไร่ มากกว่า

2. รหัส 02: ปัจจุบันสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านการแลกเปลี่ยนข่าวสารวัฒนธรรมจากต่างชาติ จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น การแข่งขัน และปัจจัยอื่น ๆ เป็นผลทำให้การดำเนินชีวิตและความเชื่อในเรื่องคุณค่าของวัฒนธรรมพอเพียงในสังคมไทยถดถอยลดลงไปตามลำดับ

แต่เดิมครอบครัวไทยให้ความสำคัญกับคุณประโยชน์ของศาสนาพุทธเอาไว้อย่างสูงในการปฏิบัติธรรมตามแนวทางดำเนินสายกลางอย่างพอเพียงตามอัตภาพ แต่ในปัจจุบันคนไทยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับพิธีกรรมทางศาสนา มากกว่าแนวทางปฏิบัติจริง นี่เองเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้คุณค่าของวัฒนธรรมในสังคมไทยถดถอยลงไปเมื่อเทียบกับในอดีต

จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นขณะที่ทรัพยากรวัตถุดิบมีจำกัด ทำให้มีการแข่งขันสูงระหว่างสมาชิกภายในสังคม ความหมายของการอยู่ตามอัตภาพอย่างพอเพียงจึงเลือนลางในสายตาของคนไทยส่วนใหญ่
ค่านิยมเลียนแบบวัฒนธรรมต่างชาติอย่างผิด ๆ ของสังคมไทยโดยขาดความเข้าใจอย่างถ่องแท้กับวัฒนธรรมต่างชาติที่ได้รับมา เช่นการแสวงหาความสำเร็จทางวัตถุให้กับชีวิตที่ไม่มีที่สิ้นสุด ทั้งเงินทอง ทรัพย์สิน การศึกษา และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่เกินความจำเป็นในสังคมไทย นี่ก็อาจเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้วัฒนธรรมพอเพียงในสังคมไทยลดน้อยลงไปทุกที

3. รหัส 03 : ต้องปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมทุกระดับ คือ ระดับบุคคล ครอบครัว งาน องค์กร ชุมชน และสังคมไทยโดยรวม ทั้งนี้โดยใช้ความหมายตามข้อ 1 เป็นแนวทางในการกำหนดตัวชี้วัดและประเมินผลออกมาได้

4. รหัส 04 : ประพฤติการเป็นผู้ให้มากกว่าการเป็นผู้รับ

วัฒนธรรมพอเพียงในสังคมไทยเป็นการประพฤติปฏิบัติโดยเป็นผู้ให้ทุก ๆ อย่างกับผู้อื่นและสังคมมากกว่าการเป็นผู้รับจากสังคม นิสัยการช่วยเหลือผู้อื่นโดยเฉพาะผู้ที่ขาดโอกาสทางสังคมเป็นการปฏิบัติของสังคมไทย.....ทำให้เกิดขอทานและมีผู้ประพฤติตนเป็นขอทานจากผู้ที่ไม่มีความพอเพียง เอาเปรียบสังคม ซึ่งต้องใช้มาตรการทางกฎหมาย.....

5. รหัส 05 : ความประพฤติแบบวัฒนธรรมพอเพียงในสังคมไทย มีปรากฏให้เห็นอยู่ เช่น การไม่เบียดเบียนต่อสิ่งแวดล้อม การรักษารักรักษาชาติ โครงการเพิงด้านเกษตรกรรมผสมผสาน การหันหลังให้อบายมุข และการรักษาวัฒนธรรมทั้งภาษาและการแต่งกายของไทย

นอกจากนี้ อาจเห็นได้ในสังคมชนบทที่มีการแบ่งปัน เช่นการทำอาหารแล้วแจกเพื่อนบ้านร่วมรับประทาน การใส่บาตรในตอนเช้า เพื่อเป็นการค้ำจุนพระศาสนา เป็นต้น

6. รหัส 06 : การประพุดิแบบวัฒนธรรมพอเพียงในสังคมไทย น่าจะสร้างเสริมให้เกิดขึ้นได้โดยการให้เรียนรู้ ส่งเสริมการสืบทอด ถ่ายทอดวัฒนธรรมและความรู้แก่สมาชิกในชุมชนโดยใช้กระบวนการต่าง ๆ ทั้งในส่วนของการสร้างจิตสำนึก การจัดกิจกรรม พิธีกรรม ประเพณี การละเล่นต่าง ๆ รวมทั้งการสร้างเอกลักษณ์ หรือ ภาพลักษณ์ของชุมชน เพื่อให้คนในชุมชนเกิดความภาคภูมิใจ และตระหนักในศักยภาพของชุมชน โดยมีการส่งเสริมในด้านต่าง ๆ เช่น

4.1 จัดให้มีการรวบรวมประวัติ ความเป็นมา ตำนานของชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ และสร้างกระบวนการการเรียนรู้เรื่องราวเหล่านี้ในชุมชนและสถานศึกษา

4.2 คนในชุมชนร่วมมือกันในการสร้างเอกลักษณ์ที่เป็นความภาคภูมิใจของชุมชนและส่งเสริมให้ วัฒนธรรมด้านต่าง ๆ ในวิถีชีวิตของคนในชุมชน สามารถดำรงอยู่ได้ โดยมีการจัดให้มีพิธีกรรม ประเพณี การละเล่นต่าง ๆ ที่เป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

4.3 ให้เยาวชนได้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญา ความรู้ในด้านต่าง ๆ ผ่านทางครอบครัว เพื่อให้ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมต่าง ๆ ของชุมชน และสังคมโดยภาพรวม มีการปลูกฝัง ให้ความรู้และมีการสืบทอด ดำรงรักษาไว้ได้อย่างต่อเนื่อง

7. รหัส 07 : การประพุดิแบบวัฒนธรรมพอเพียงในสังคมไทย มีดังนี้

1. การทำธุรกิจ จะต้องลงทุนโดยประมาณ ไม่ใช่เห็นกำไรแล้วกู้เงินในธนาคารจำนวนมาก โดยไม่รู้ กับ ความสามารถ ในกรณีทำธุรกิจมีปัญหา เช่นกรณี วิฤตเศรษฐกิจ ปี 2540 ก่อนหน้านั้นนักธุรกิจมีความอยากได้ กำไรมาก โดยไปกู้เงินจากต่างประเทศจำนวนมาก หลังจากนั้น รัฐบาลประกาศลดค่าเงินบาท ทำให้ธุรกิจ ตนเองต้องล้มละลาย ไม่เหมือนบริษัท ปูนซีเมนต์ไทย ที่ยึดหลักการบริหารงานแบบพอเพียง โดยไม่ได้กู้เงินมาก นัก ก็สามารถทำให้ธุรกิจของตนเองรอดได้จากวิฤตเศรษฐกิจนี้

2. วัฒนธรรมพอเพียง ความประพุดิจะต้องมีหลักคุณธรรม มีศีลธรรม ไม่คิดเอาของคนอื่นมาเป็น ของตนเอง

3. มีความประพุดิ ไม่ติดกับวัตถุนิยม เช่น มีรถราคาแพง ๆ กินอาหารราคาแพง ๆ การสั่งซื้อสินค้าที่ เป็นแบรนด์เนมจากต่างชาติ เป็นต้น

4. จงพอใจในสิ่งที่เรามีอยู่ การมีวัฒนธรรมแบบพอเพียง ความประพุดิที่เราพอใจ ที่เรามีอยู่ ทำให้ เราสบายใจไม่ต้องไปแข่งขันกับคนอื่นมากนัก หรือทำลายคนอื่นเพื่อต้องการแสวงหากำไรสูงสุด ดังนั้น การ รู้จักพอ เป็นวัฒนธรรมในองค์กรก็จะทำให้ชุมชนน่าอยู่

8. รหัส 08 : สังคมไทยต้องการต้นแบบที่มีความพอดี พอประมาณ พอเพียง ผู้คนในสังคมปัจจุบันถูกยั่วยุให้เป็นผู้บริโภคในตลาดเสรี มีการโฆษณา (Propaganda) เกินจริง ยั่วยุให้เกิดความอยากได้ อยากมี ให้เท่าผู้อื่น หรือมากกว่าผู้อื่น โดยไม่คำนึงถึง สภาพความเป็นมาและศักยภาพของตน

สื่อมวลชน จะเป็นตัวช่วยที่ดีในการสร้างการประพจน์ที่อยู่ในเกณฑ์พอดี ไม่ทำร้ายผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ (Natural resources) แต่อีกทางหนึ่งสื่อมวลชน (Media) จะเป็นตัวเร่งให้สังคมกลายเป็นสังคมผู้บริโภคโดยไม่คำนึงถึงผลที่จะทำให้เกิดความเดือดร้อน ความทุกข์ การเป็นหนี้ การนำเงินในอนาคตมาใช้ มากกว่าการเก็บออม แล้วนำส่วนหนึ่งมาใช้ ผมคิดว่าที่สำคัญที่สุดคือ การประพจน์ปฏิบัติตามแนวพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียง การมีเหตุมีผลการมีคุณธรรมในการประกอบกิจการต่าง ๆ เป็นเรื่องที่จะเป็นคำตอบในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี

9. รหัส 09 : การประพจน์ตามแบบวัฒนธรรมนั้น มีความเหมาะสมกับความเป็นคนไทยเฉพาะ เช่น ประเทศไทยเป็นสยามเมืองยิ้ม คนไทยมีความเมตตา ขี้สงสาร ชอบช่วยเหลือผู้อื่น เชื่อเรื่องบาปบุญคุณโทษ อยู่อย่างพอเพียง เป็นแบบวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นแตกต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็นเรื่องภาษา การแต่งกาย อาหาร

การประพจน์ เป็นการแสดงออกตามแบบอย่างของเยาวชนไทยที่ต้องปฏิบัติตาม หากผู้ใหญ่เป็นแบบไม่ดีแล้ว ประพจน์ไม่ดี เยาวชนก็ปฏิบัติตาม

ผู้ใหญ่ต้องเป็นผู้นำ นำเอาวัฒนธรรมที่ดีมีอยู่ในสังคมมาประพจน์ให้เป็นแบบที่ดี สนับสนุนเยาวชนให้สืบทอดให้ตกทอดถึงลูกหลาน

10. รหัส 10 : ความประพจน์แบบวัฒนธรรมพอเพียง คือ การรู้จักหา รู้จักเก็บ รู้จักใช้

รู้จักหา คือ คนไทยเป็นคนที่ขยันรู้จักทำมาหากิน แต่ประเทศไทยมีเทศกาลวันหยุดที่สำคัญบ่อย ทำให้คนไทยมีนิสัยการกินที่เปลี่ยนไป คือ ชอบการดื่มสุรา จนทำให้การรู้จักหาได้เปลี่ยนไปทำให้ขี้เกียจ และมีนิสัยฟุ่มเฟือย ไม่รู้จักใช้สิ่งของ ทำให้คนไทยหาเข้ากินค่า ไปทำงานเดือนสองเดือนถึงเทศกาลก็กลับมาเที่ยวดื่มกิน ทำให้คนไทยทิ้งอาชีพเกษตรกรรม ทิ้งอาชีพที่เป็นนายของตัวเอง ไปเป็นลูกจ้างบริษัท

ความประพจน์แบบวัฒนธรรมพอเพียง คือ การทำให้คนไทยรู้จักหา รู้จักเก็บ รู้จักใช้ ทำให้เป็นเศรษฐกิจรู้จักถิ่นบ้านเกิดและเผ่าพันธุ์ ความเป็นชาตินิยม

11. รหัส 11 : การประพจน์ คือ การแสดงออกของบุคคลในสังคมใดสังคมหนึ่ง ดังนั้น คนในสังคมที่อยู่ในวัฒนธรรมพอเพียงก็就会有การแสดงออกตาม แบบแผน/ แนวทางปฏิบัติของสังคมพอเพียงนั้น ๆ

12. รหัส 12 : การประพฤติ (Behavior/Deeds) แบบวัฒนธรรมพอเพียงยังไม่ค่อยเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ไม่มีการตระหนัก ปลุกฝังกันอย่างจริงจัง ตั้งแต่ระดับครอบครัว โรงเรียน มหาวิทยาลัย ที่ทำงาน และสังคม รอบข้าง

13. รหัส 13 : ทำให้สังคมไทยอยู่ร่วมกันอย่างสุขสงบ มององค์รวมและเกิดความสมดุล สังคมก็จะอยู่ร่วมกัน ได้อย่างยั่งยืน

14. รหัส 14 : ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การประพฤติหรือใช้ชีวิตแบบวัฒนธรรมพอเพียงไม่ก้าวหน้า อย่างที่ควรจะเป็น คือ คนไทยที่มักพูดแต่ไม่ทำ หากผู้พูดเป็นคนธรรมดาสามัญ ก็อาจไม่มีผลกระทบในวงกว้าง แต่หากผู้พูดดำรงตำแหน่งที่สำคัญของประเทศ แต่มีพฤติกรรมที่ตรงกันข้าม คือใช้ชีวิตอย่างฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย ไม่ได้เป็นอย่างที่ท่านเองแนะนำให้ประชาชนนำไปปฏิบัติ วัฒนธรรมพอเพียงก็สำเร็จได้ยาก ดังนั้น ควรมีแบบ แผนเสริมเข้ามาเพื่อให้คนไทยทุกคนและทุกระดับตระหนักถึงคุณค่าของวัฒนธรรมพอเพียง และนำไปปฏิบัติ อย่างเห็นถึงความสำคัญอย่างแท้จริง ถ้าทำได้เช่นนี้ แบบแผนวัฒนธรรมพอเพียงก็สามารถจะก้าวไปข้างหน้า และบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ได้ คือ ทุกคนมีความสุขอย่างยั่งยืนและมั่นคง เพราะทุกคนสามารถ ปฏิบัติได้อย่างเข้าใจ

15. รหัส 15 : ในสังคมไทย ในปัจจุบันที่มาพูดหรือดำเนินตามแบบพอเพียง มองดูแล้วทำตามกระแส หรือทำ เพื่อให้คนอื่นมองดูแล้วเป็นผู้ดำเนินตามพระราชดำริเสียมากกว่า

แต่อย่างไรก็ตาม สังคมไทยชอบทำเลียนแบบ ดังนั้น การประพฤติตนของคนจึงไม่ใช่ออกมาจากความ จริงใจ แต่เน้นเพียงต้องการให้คนอื่นรู้ว่าตัวเองก็ทำเท่านั้นเอง

16. รหัส 16 : เป็นการกระทำที่สัมพันธ์สอดคล้องกับคุณค่าร่วมที่สังคมไทยกำหนด โดยสังคมไทยต้องมาขบ คิด ตกลงร่วมกันว่าในช่วงเวลาและยุคสมัยปัจจุบัน คุณค่าใดควรเป็นคุณค่าร่วม แล้วนำคุณค่านั้น ๆ มาเป็น แนวทางในการกล่อมเกล่า (ขัดเกลา) สมาชิกของสังคมให้นำไปปฏิบัติหรือเป็นแนวทางในการแสดงออกที่ สังคมยอมรับ

17. รหัส 17 : 2.3 คำว่า การประพฤติ (ปฏิบัติ)

“Behavior” ตรงกับคำว่า “พฤติกรรม” ในสังคมศาสตร์ ซึ่งหมายถึง ผล (effect) ที่มาจาก สาเหตุ (causes) ต่าง ๆ จากภายนอก (ในจิตวิทยา = response ต่อ stimulus)

ในที่นี้ดูเหมือนจะใช้ในความหมายของคำว่า conduct มากกว่า หรือไม่ ?

4.4 “วัฒนธรรม (แบบ) พอเพียง” คืออะไร ? = Culture of sufficiency ? (= วัฒนธรรมที่นำไปสู่ การ

ใช้ชีวิตแบบเรียบง่าย !!) (ถ้าแปลความหมายของศัพท์ทั่วไป) หรือ “Sufficiency Culture” = ระบบความคิด (ที่ยึดถือรวมกันของคนในกลุ่ม/สังคม) ที่เน้นหลักการใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย (อยู่อย่างสมถะ) (ถ้ามองในเชิง สังคมวิทยา)

ข้อเสนอแนะ (ไม่ใช่ข้อกำหนด) ข้อควรพิจารณา ผู้วิจัยซึ่งดูเหมือนว่า ยังไม่ค่อยได้ คลุกคลีกับคำ เหล่านี้ในฐานะที่เป็น basic concepts ของสังคมศาสตร์ น่าจะพิจารณาอีกครั้งว่า การใช้ความหมายของคำ เหล่านี้ตามที่ปรารถนา ในคำแนะนำตรงกับที่ต้องการถามหรือไม่ และผู้ตอบเข้าใจตรงกันกับผู้ถามและผู้ตอบ ท่านอื่น ๆ หรือไม่ ว่าถูกถามเกี่ยวกับอะไร (content validity)

18. รหัส 18 : สังคมไทยให้การยอมรับวัฒนธรรมพอเพียงอย่างเต็มที่ แต่การกระทำตามแบบวัฒนธรรม พอเพียงในทุกระดับยังเกิดขึ้นไม่มากเท่าที่ควร ที่จะทำให้สังคมไทยสั้นไหวได้ คำถามที่เกิดขึ้นแล้วเราจะทำ อย่างไร สิ่งปรากฏให้เราเห็นเป็นภาพลวงตา และสิ่งที่อยู่ลึกลงไปในจิตใจของคนในสังคมไทยที่เฝ้ามองชีวิต เป็นอย่างไร จุดดำของชีวิตที่รอการล้างเพื่อเดินหน้าของคนในสังคมไทย โจทย์ของวัฒนธรรมพอเพียงเป็นสิ่งที่ ทำทลายความเชื่อ และความมั่นใจของคนในสังคมไทย

19. รหัส 19 (จากการสัมภาษณ์) : ความประพฤติ ไม่ต่อเนื่อง มีประเพณีบางอย่างที่เข้มแข็ง เช่น ประเพณี เดือน 10 ประพฤติจริงจึงให้ความสำคัญ

วัฒนธรรมทางจิตใจ เป็นระยะ

วัฒนธรรมทางวัตถุ อดยากได้ของเดิม ของใหม่ โดยไม่คำนึงถึงรากหรือแก่น

ทำให้วิถีของประพฤติดังพอเพียง ไม่ตรงเป้าหมายที่แท้จริง

ขณะนี้ ประพฤติของคนไทยยังไม่นิ่ง ไม่จริงจัง ไม่ปฏิบัติ ไม่ชัดเจน ทำให้วัฒนธรรมของเราสู่การ พอเพียงในการอนุรักษ์ไม่ชัดเจน

20. รหัส 20: การปฏิบัติตนตามข้อ 1, 2 และ 3 (ผู้วิจัยสรุปได้ว่าเป็น การพอใจในสิ่งที่ตนมี แสดงออกเป็น สัญลักษณ์ทางกายภาพถึงคุณค่าของวัฒนธรรม ด้วยความมีน้ำใจ โอบอ้อมอารี ยิ้มแย้มแจ่มใส มีความเรียบง่ายเป็นแบบแผน นำสู่การปฏิบัติ)

21. รหัส 21 : ข้าพเจ้ามีความคิดว่า แบบแผน และการประพฤติ มีความเกี่ยวเนื่องกัน ถ้าไม่มีแบบแผนก็ไม่ เกิดการประพฤติ ปฏิบัติ หรือถ้าไม่ประพฤติปฏิบัติก็ไม่เกิดเป็นแบบแผน

ซึ่งในสังคมไทยในขณะนี้ ยังคงต้องให้ความสนใจในเรื่องความพอเพียงมากกว่านี้ เพราะจากการ สังเกตของข้าพเจ้า แบบแผน หรือการประพฤติแบบวัฒนธรรมพอเพียงไม่เกิดเป็นผลเท่าที่ควร

22. รหัส 22 : เป็นการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของความพอประมาณ ไม่ตระหนี่ถี่เหนียวจนชีวิตต้องอยู่อย่างยากลำบาก ขณะเดียวกันก็ไม่กินใช้อย่างฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็น จนตนเอง ครอบครัวย และสังคมต้องมารับภาระอันไม่สมควรนี้

23. รหัส 23

การประพฤติ (behavior/deeds) แบบวัฒนธรรมพอเพียงในสังคมไทย เห็นว่า เป็นสิ่งขึ้นอยู่กับการปลูกฝังแนวคิดและวิถีปฏิบัติของคนในสังคมให้กลายเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาวัฒนธรรมของประเทศ ซึ่งทั้งองค์กรในภาครัฐกิจ ภาครัฐ และภาคอื่นๆ มีส่วนสำคัญที่จะมีบทบาทในการเสริมสร้าง วิถีปฏิบัติและประพฤติดนเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง สู่รากฐานการพัฒนาสังคมที่มีความยั่งยืน

24. รหัส 24 (จากการสัมภาษณ์)

การดำเนินชีวิต เช่นด้านการใช้จ่าย ความฟุ่มเฟือย ใช้สมตัว หลักการคือ ความไม่ฟุ่มเฟือย ใช้สมตัว พอเพียง คนละความหมายกับตระหนี่ คนพอเพียงต้องมีลักษณะเป็นคนประหยัด คือใช้สิ่งของเงินทองให้เกิดประโยชน์สูงสุด นัยทางพฤติกรรม คือ ประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย อุดหนุน ต้องมีความอดทน รู้เหตุรู้ผล ว่าเมื่อไรจะทิ้งจะเลิกใช้

25. รหัส 25 (จากการสัมภาษณ์)

พอเพียงเกี่ยวกับ วัตถุ เป็นเรื่องของการบริโภค

พอเพียงเกี่ยวกับ หน้าตา เป็นเรื่องของพฤติกรรม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

แบบแผน จึงแบ่งเป็น 2 ด้าน

ด้านวัตถุ ปรากฏด้วยสิ่งของ การบริโภค เช่นการเป็นหนี้บัตรเครดิต

ด้านภาพพจน์ของตนเอง ดูพฤติกรรมที่แสดงออกกับเพื่อนมนุษย์ (รู้ว่าไม่ยั่งยืน แต่ไม่เคยพอ)

26. รหัส 26 (จากการสัมภาษณ์)

ต่อต้าน แล้วทำตรงข้าม ยึดเพื่อใช้ชีวิต การเรียนรู้เพื่อใช้ชีวิต สุดท้ายคือ การปรับตัวให้อยู่ให้ได้ เพื่อให้ชีวิตสามารถดำรงอยู่ได้

27. รหัส 27 (จากการสัมภาษณ์)

หัวใจวัฒนธรรมพอเพียง อยู่ที่พฤติกรรม แบบแผน เป้าหมายชีวิต

แบบแผนแตกต่างกันตาม การงาน การดำรงชีวิต วัฒนธรรม เป็นการสร้างขึ้น เพื่อให้องค์กรอยู่ต่อไปได้ เหมือนข้อ 3

28. รหัส 28 (จากการสัมภาษณ์)

ความพอเพียงต้องมี 3 ส่วน

เรื่องของความพอดี ของในหลวง ของผมคือ เรื่อง คน ที่ต้องมีคุณธรรม ที่นำไปสู่มีชัยมาปฏิปทา ทางสายกลาง กำกับให้รู้ว่ามี หรือไม่มี

เรื่องที่สอง เป็นเรื่องความรู้ ข้อมูล knowhow การเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเอง การจัดการสิ่งต่าง ๆ ให้เกิดความคุ้มค่า เรียนรู้วิธีคิด คิดอย่างไรให้ยาว ไม่คิดสั้น คิดง่าย เป็นการใช้ความรู้แบบมีอาชีพแบบองค์รวม

สาม ระบบ ทำให้สามารถจัดการชีวิต งาน ที่เกี่ยวข้อง โครงสร้างสังคมขนาดเล็ก ใหญ่ ต้องถูกกำกับด้วยข้อมูลความรู้ให้อยู่ในโลกวันนี้ได้ ใช้พลังงานท้องถิ่น พลังงานทางเลือกที่ผู้คนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการคิด การตัดสินใจ

ภาคผนวกที่ 3 เครื่องมือสำหรับเทคนิคเดลฟายรอบสอง

20 ตุลาคม พ.ศ. 2553

เรียน ท่านผู้เชี่ยวชาญ

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม รอบ 2

ดิฉันขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านสำหรับการระดมสมองในแบบสอบถามรอบแรก แบบสอบถามรอบสองนี้ น่าจะเป็นรอบสุดท้าย หากไม่มีข้อคิดเห็นที่แตกต่าง

โดยคำตอบในรอบนี้ ใช้วิธีประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อให้ท่านให้น้ำหนักความสำคัญของแต่ละข้อ รวมทั้งเหตุผลที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยของแต่ละข้อ ในช่องว่างที่เว้นไว้ตอนท้ายประโยค หรือข้อเสนอแนะที่จะเกิดประโยชน์ต่องานวิจัยครั้งนี้

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความเมตตาจากทุกท่านเช่นเคย

ด้วยความเคารพอย่างสูง

(นางสาวเพชรรัตน์ วิริยะสีบพงศ์)

เบอร์ติดต่อ 081-999-5858 email : iamlass@gmail.com

คณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา

169 ถ.เลขาต.บางแสน ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

คำถาม	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยมากที่สุด	เหตุผล / ข้อเสนอแนะ
	1	2	3	4	5	
แบบแผนวัฒนธรรมพอเพียง (1)						
1. ในน้ำมีปลาในนามีข้าว	1	2	3	4	5	
2. ตำข้าวสารกรอกหม้อ	1	2	3	4	5	
3. ไม่ชิงสุกก่อนห่าม	1	2	3	4	5	
4. ครอบครั้วเดียวเมียเดียว	1	2	3	4	5	
5. การเลี้ยงดูบุพการี	1	2	3	4	5	
6. มีความละเอียดใจต่อบาป	1	2	3	4	5	
7. มีสำนึกบาปบุญคุณโทษ	1	2	3	4	5	
8. เชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม	1	2	3	4	5	
9. พวกไม่พอด้านเศรษฐกิจ แต่จิตใจพอ เช่น เชื่อในบางสิ่ง จะยอมรับด้านเศรษฐกิจและสามารถดำรงอยู่ได้ สามารถออกจากการดำเนินชีวิตประจำวันได้	1	2	3	4	5	
10. เคารพผู้ใหญ่ เชื่อฟังบิดามารดา	1	2	3	4	5	
11. ช่วยเหลือให้वान (ลงแขก)	1	2	3	4	5	

แบบแผนวัฒนธรรมพอเพียง (2)						เหตุผล / ข้อเสนอแนะ
1. แบบแผนของความพอเพียงอยู่ในการจัดการตนเองของคน ที่สืบทอดมา เช่น ภูมิปัญญา ประเพณี วัฒนธรรม	1	2	3	4	5	
2. แบบแผนที่เปลี่ยนไปต้องคิดใหม่ เป็นการจัดการ การกำหนดเองในวิถีใหม่ ชีวิตใหม่	1	2	3	4	5	
3. การดำรงชีวิต การทำงาน การเลือกอาชีพการทำงาน ตามจุดหมายของการดำเนินชีวิต คือ ทำความดีนำความรวย มีพอ ไม่	1	2	3	4	5	

เดือนร้อนจึงนำไปสู่พอเพียง						
4. ความรับผิดชอบองค์การตาม บทบาท หน้าที่ มโนสำนึก บนฐาน ทางสายกลาง มีเหตุผล นึกถึง ส่วนรวมเป็นหลัก เพื่อควบคุมการ ดำเนินชีวิต	1	2	3	4	5	
5. การรู้จักกำลังของตัวเองให้ดีในทุก มิติ ได้แก่ มิติทางกายภาพ มิติทาง สติปัญญา มิติเครือข่าย	1	2	3	4	5	
6. พอเพียงเกี่ยวกับ วัตถุ เป็นเรื่อง ของการบริโภค	1	2	3	4	5	
7. พอเพียงเกี่ยวกับ จิตใจ เป็นเรื่อง ของพฤติกรรม ความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคล	1	2	3	4	5	
8. เป็นคนที่มีอิสระในการใช้ ชีวิตประจำวัน หรือดำเนินชีวิต ถ้า มีเหลือพอ จึงจะสามารถวางแผน แผนการดำเนินชีวิตตนเองได้	1	2	3	4	5	
9. พวกที่พอเพียงได้ เป็นคนที่รู้สึก ขาดในบางสิ่ง คนเหล่านี้พอด้าน เศรษฐกิจ แต่ไม่พอด้านจิตใจจึง ยอมรับสภาพ ปรับตัวให้อยู่ได้	1	2	3	4	5	
10. การอบรมสั่งสอนบุตรหลานของ คนในสังคม	1	2	3	4	5	
11. ประพฤติตนตามอัตภาพ วิถีชีวิต สมถะแต่ไม่เกียจคร้าน มีวิถีชีวิตที่ เรียบง่าย	1	2	3	4	5	
12. แนวปฏิบัติของศาสนาพุทธ ดำเนิน ชีวิตสายกลาง สะสมบุญ บารมี พระคุณ โดยมีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา มากกว่าสะสมเงินทอง หรืออำนาจ	1	2	3	4	5	
13. คนที่รวยที่สุด คือคนที่ทำบุญ ทำ ทานให้ผู้อื่นและสังคมมากที่สุด	1	2	3	4	5	
14. เป็นเครือข่ายมากกว่าคู่แข่ง	1	2	3	4	5	

15. นิยมไทย	1	2	3	4	5	
16. รู้ความหมาย เห็นคุณค่า ยอมรับ	1	2	3	4	5	
17. แลกเปลี่ยนกัน มีจิตสำนึกของการ แบ่งปัน การอยู่ร่วมกัน โดยไม่ เบียดเบียน	1	2	3	4	5	
18. หลักการดำเนินชีวิตประจำวัน การ กิน การอยู่ การใช้ การประกอบ อาชีพควรพึงพาตนเอง	1	2	3	4	5	
19. มนุษย์ สัตว์ สิ่งแวดล้อมและ ธรรมชาติอยู่ด้วยกันอย่างสมดุล ภายใต้กฎระเบียบ	1	2	3	4	5	
20. ความสุขในชีวิต	1	2	3	4	5	
21. สังคมเครือญาติในชนบท ความสามารถของชุมชนในการสืบ สาน ปรับเปลี่ยนและสืบทอด	1	2	3	4	5	
22. สร้างจิตสำนึก ความรับผิดชอบ คุณธรรม จริยธรรม ตระหนักใน ศักยภาพชุมชน	1	2	3	4	5	
23. อยู่ร่วมกันอย่างสุขสงบ มององค์ รวม เกิดความสมดุล สังคมสงบสุข ปราศจากความขัดแย้ง สร้างและ ดำรงความเป็นชาติ	1	2	3	4	5	
24. ผู้นำควรเป็นตัวอย่าง	1	2	3	4	5	
25. ลดความอยากส่วนเกินใช้ชีวิตตาม อัตภาพเท่าที่สภาพความเป็นอยู่ และสถานะเศรษฐกิจจะเอื้ออำนวย	1	2	3	4	5	
26. มีความต้องการปัจจัยพื้นฐานเสมอ ตัว	1	2	3	4	5	
27. ครองชีวิตโดยใช้หลักทางศาสนา เป็นเครื่องนำชีวิต	1	2	3	4	5	
28. อยู่กับธรรมชาติอย่างสมดุล ไม่ ทำลายธรรมชาติ ใช้ธรรมชาติ คุ้มครองเรา	1	2	3	4	5	
29. พิธีกรรม กิจกรรม รูปแบบ การ จัดการ วัฒนธรรมท้องถิ่น	1	2	3	4	5	
30. เข้าใจถึงแก่นแท้ของชีวิต	1	2	3	4	5	

การประพจน์แบบวัฒนธรรมพอเพียง (1)						เหตุผล / ข้อเสนอแนะ
1. ให้ความสำคัญกับพิธีกรรมมากกว่าแนวปฏิบัติจริง จัดให้มีพิธีกรรม ประเพณีดั้งเดิมของชุมชนสม่ำเสมอ	1	2	3	4	5	
2. ต้องเข้าใจอย่างถ่องแท้กับวัฒนธรรมต่างชาติที่รับเข้ามา	1	2	3	4	5	
3. คนประกอบอาชีพทำนา ทำไร่ โครงการพอเพียงด้านเกษตรกรรม ผสมผสาน	1	2	3	4	5	
4. การรักษาวัฒนธรรมทั้งภาษาและการ แต่งกายของไทย	1	2	3	4	5	
5. การแบ่งปัน (ทำอาหารแจกเพื่อนบ้าน ใส่บาตร)	1	2	3	4	5	
6. รวบรวมประวัติ ความเป็นมา ตำนาน ของชุมชน	1	2	3	4	5	
7. ร่วมมือสร้างเอกลักษณ์ที่ภาคภูมิใจของ ชุมชน รู้รักถิ่นบ้านเกิดและเผ่าพันธุ์ ชาตินิยม	1	2	3	4	5	
8. เยาวชนได้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญา	1	2	3	4	5	
9. การหันหลังให้อบายมุข	1	2	3	4	5	
10. สยามเมืองยิ้ม	1	2	3	4	5	
11. คนไทยมีความเมตตา ซื่อสัตย์ ชอบ ช่วยเหลือผู้อื่น เชื่อเรื่องบาปบุญคุณ โทษ	1	2	3	4	5	
12. รู้จักหา รู้จักเก็บ รู้จักใช้ ไม่ฟุ้งเฟ้อ ใช้ สมถะ ประหยัด มีความอดทน รู้เหตุรู้ ผล	1	2	3	4	5	
13. พอเพียงเกี่ยวกับ วัตถุ เป็นเรื่องของ การบริโภค	1	2	3	4	5	
14. พอเพียงเกี่ยวกับ หน้าที่ เป็นเรื่องของ พฤติกรรม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	1	2	3	4	5	
15. การปรับตัวให้อยู่ให้ได้ เพื่อให้ชีวิต สามารถดำรงอยู่ได้	1	2	3	4	5	

การประพจน์แบบวัฒนธรรมพอเพียง (2)						เหตุผล / ข้อเสนอแนะ
1. เป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ	1	2	3	4	5	
2. ไม่เบียดเบียนต่อสิ่งแวดล้อม	1	2	3	4	5	
3. ต้องตระหนัก ปลุกฝังตั้งแต่ระดับ ครอบครัว โรงเรียน มหาวิทยาลัย ที่ ทำงานและสังคม	1	2	3	4	5	
4. อยู่ร่วมกันอย่างสุขสงบ สมดุล	1	2	3	4	5	
5. ตระหนักถึงคุณค่าร่วมและนำไปปฏิบัติ อย่างเห็นความสำคัญแท้จริง อย่างเข้าใจ สังคมยอมรับ	1	2	3	4	5	
6. ความมีน้ำใจ โอบอ้อมอารี ยิ้มแย้มแจ่มใส	1	2	3	4	5	
7. ไม่ยึดติดกับวัตถุนิยมการพอใจในสิ่งที่ตนมี	1	2	3	4	5	
8. พอประมาณ ไม่ตระหนี่ถี่เหนียวจนชีวิต ต้องลำบาก	1	2	3	4	5	
9. การใช้ชีวิตเรียบง่าย ไม่ใช้อย่างฟุ่มเฟือย เกินความจำเป็นหรือเป็นภาระ	1	2	3	4	5	
10. ปลุกฝังแนวคิด วิธีปฏิบัติให้เป็นส่วน สำคัญของการพัฒนาวัฒนธรรมประเทศ	1	2	3	4	5	
11. ผู้นำต้องเป็นต้นแบบที่ดี มีแบบอย่างที่ดี จากทั้งภาคธุรกิจและภาครัฐ	1	2	3	4	5	
12. คนต้องมีคุณธรรม ทางสายกลาง กำกับให้ รู้ว่าดี หรือ ไม่ดี	1	2	3	4	5	
13. การจัดการสิ่งต่าง ๆ ให้เกิดความคุ้มค่า เรียนรู้วิธีคิด (คิดยาว ไม่คิดสั้น คิดง่าย) การใช้ความรู้แบบองค์รวม	1	2	3	4	5	
14. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ อย่างเป็นระบบ เพื่อจัดการชีวิต งาน โครงสร้าง	1	2	3	4	5	

คุณค่าวัฒนธรรมพอเพียง (1)						เหตุผล / ข้อเสนอแนะ
1. รู้จักอ่อนน้อมถ่อมตน	1	2	3	4	5	
2. เมื่อต้องมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เป็นความจำเป็นที่จะต้องพอ เพราะมนุษย์อยู่กับสังคม คน การไม่พอจะมีผลกระทบกับคนอื่น เพื่อเป็นบรรทัดฐานให้สังคมอยู่อย่างสงบสุข	1	2	3	4	5	
3. ความสามารถตอบสนองให้รู้สึกมั่นคงปลอดภัย และมีความสุข ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สิ่งแวดล้อม สังคม	1	2	3	4	5	
4. เห็นความสำคัญเรื่องอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรคและที่อยู่อาศัยสามารถประเมินความต้องการพื้นฐานส่วนตัว เพื่อลดความสิ้นเปลืองส่วนเกินของสิ่งที่ใช้อุปโภคบริโภค	1	2	3	4	5	
5. ความเหมาะสมของการดำรงชีวิต จุดมุ่งหมายของชีวิต ไม่ฟุ้งเฟ้อ โดยมีหลักการคิดหลักการดำรงชีวิต พัฒนาไปอย่างมั่นคง ตามลำดับขั้น รู้ตัวตน รู้เท่าทัน มีสติ	1	2	3	4	5	
6. ยิ้มแย้มแจ่มใส “สยามเมืองยิ้ม”	1	2	3	4	5	
7. ทางสายกลาง ทำพอดี พอเพียง ไม่มากไม่น้อย	1	2	3	4	5	
8. ร่วมกันมากกว่าแข่งขัน รักความสงบ สันติ ไม่นิยมความรุนแรง ไม่รุกรานผู้อื่น สังคมไทยอยู่เย็นเป็นสุข	1	2	3	4	5	
9. ประหยัดอย่างเหมาะสม ไม่ใช่ทรัพยากรของชาติจนเกินจำเป็น เกินพอ → บริจาคให้ผู้ขาดแคลน	1	2	3	4	5	
10. คุณค่าของวัฒนธรรมพอเพียง ถ้ามีในระดับต่ำ คือความมั่นคง ถ้ามีในระดับสูง คือ การพัฒนารู้จักตัวเอง	1	2	3	4	5	
11. ความมั่นคงทางจิตใจ มีความสุข มีน้ำใจ ไม่เบียดเบียน ไม่แก่งแย่งหรือความเห็นแก่ตัวจนขาดสติ	1	2	3	4	5	
12. ดำรงชีวิตอย่างปลอดภัย ร่วมกันในสังคมไทยที่งดงาม	1	2	3	4	5	
13. ความเป็นชาติ เป็นเอกลักษณ์ ประวัติศาสตร์	1	2	3	4	5	

14. ใช้เหมาะสม ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่สิ้นเปลืองใช้อย่าง ยั่งยืนตรงตามวัตถุประสงค์	1	2	3	4	5	
15. มั่นคง ถาวร คงอยู่ มีอยู่ ไม่ชั่วคราว	1	2	3	4	5	
16. มีคุณธรรม น้ำใจ โอบอ้อมอารี การช่วยเหลือ เกื้อกูลผู้อื่น	1	2	3	4	5	
17. การแสดงออก การใช้ชีวิตที่พึ่งพาตนเองได้	1	2	3	4	5	
18. เกิดกระบวนการเรียนรู้ การอยู่ร่วมกัน	1	2	3	4	5	

คุณค่าวัฒนธรรมพอเพียง (2)						เหตุผล / ข้อเสนอแนะ
1. ทำให้คนในสังคมรู้จักวิเคราะห์ความ ต้องการของตนเองและทำให้รู้จักตัวเอง มากขึ้น	1	2	3	4	5	
2. การแบ่งปันให้กับเพื่อนร่วมสังคม	1	2	3	4	5	
3. ลดปัญหาสังคมที่เกิดจากการบริโภคเกิน ตัว	1	2	3	4	5	
4. ผู้ถูกเอาเปรียบในสังคมมีความสุข มี รายได้สูงขึ้น	1	2	3	4	5	
5. การอยู่ร่วมกันและคงเอกลักษณ์ของชาติ เรื่องความสุข	1	2	3	4	5	
6. มีความรู้ ด้านประเพณี ขนบธรรมเนียม ในชุมชนและนอกชุมชน เลือกสรรมาใช้ ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม	1	2	3	4	5	
7. ชุมชนเข้มแข็งด้วยการปฏิบัติธรรม	1	2	3	4	5	
8. รักษาอัตลักษณ์ของชุมชน	1	2	3	4	5	
9. มีความเป็นมนุษย์มากขึ้น	1	2	3	4	5	
10. ไม่ติดวัตถุนิยม	1	2	3	4	5	
11. นับถือคนที่ความดี	1	2	3	4	5	
12. การทำบุญ คือการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ในสังคม สังคมมีน้ำใจ ไม่เห็นแก่ตัว	1	2	3	4	5	
13. มีพิธีกรรมตั้งแต่เกิด-ตาย	1	2	3	4	5	
14. ภาวการณ์เปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม	1	2	3	4	5	
15. ไม่ต้องทำอะไรใหม่ ถ้าจะทำอะไรใหม่ ต้องให้สอดคล้องกับแนวคิดวิถีความ เป็นอยู่ของชุมชน	1	2	3	4	5	
16. เรียนรู้ประวัติ/ท้องถิ่น เกิดความสามัคคี	1	2	3	4	5	

เกิดกิจกรรม คุณค่าคงอยู่เป็นแหล่งเรียนรู้						
17. ใช้ชีวิตที่มีเพียงปัจจัย 4 ไม่ดำเนินตามกระแสโลกอย่างไม่รู้ตัวตน รู้เท่าทัน	1	2	3	4	5	
18. เป็นกรอบไม้ให้สุดโต่ง เอาเปรียบเพื่อนมนุษย์ สรรพสัตว์ สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ	1	2	3	4	5	
19. การเห็นประโยชน์ และใช้ประโยชน์จากการบูรณาการโดยมีชีวิต ความเป็นอยู่ และดำรงชีวิตแบบพอดี	1	2	3	4	5	
20. มีเอกลักษณ์ เช่น ภาษา อาหาร นิสัย การแต่งกาย มีประวัติศาสตร์การสร้างชาติ	1	2	3	4	5	
21. พึ่งตนเองได้โดยใช้กินเที่ยวของไทย	1	2	3	4	5	
22. ไม่วอก เพราะระมัดระวัง ไม่ประมาท	1	2	3	4	5	
23. พอแล้วจึงใช้ ใช้เท่าที่มี	1	2	3	4	5	
24. ลดวัตถุนิยม บริโภคน้อย อำนาจนิยม ระบบอุปถัมภ์ การฉ้อราษฎร์บังหลวง	1	2	3	4	5	
25. พัฒนาคุณภาพชีวิต แยกแยะคุณค่าแท้คุณค่าเทียม ได้รับสิ่งที่เหมาะสมไม่ใช่แค่พอใจ	1	2	3	4	5	
26. การอยู่รอด อยู่ร่วมและอยู่อย่างมีความหมาย	1	2	3	4	5	
27. จัดสรรและใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์กับสมาชิกอย่างสมดุลและเป็นธรรม	1	2	3	4	5	
28. สร้างสมดุล พัฒนาเศรษฐกิจที่เอื้อประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่ ชุมชนเข้มแข็งแบ่งปัน เอื้อเฟื้อ มีน้ำใจ สามัคคี พ้นฟูสังคม รักท้องถิ่นที่อยู่อาศัย รู้สึกเป็นเจ้าของร่วม พึ่งพาตนเองได้	1	2	3	4	5	
29. สำนักเขตชุมชนภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น	1	2	3	4	5	
30. สำนักการอยู่ร่วมกันของสถาบันครอบครัว	1	2	3	4	5	

ความหมายของวัฒนธรรมพอเพียง						เหตุผล / ข้อเสนอแนะ
1. วัฒนธรรมพอเพียง มีเฉพาะในกลุ่มคนที่เหลือใช้ เกินพอ โดยไม่คำนึงถึงพื้นฐานทางเศรษฐกิจ	1	2	3	4	5	
2. ความพอเพียง คือ ทำอย่างไรจึงจะจัดการชีวิตตนเองได้ ทำอย่างไรให้มีความสุข พึงพาดนเองได้	1	2	3	4	5	
3. ถ้ามีเกินพอ จึงพอได้ ในแง่ของการดำรงชีวิตหรือการดำเนินชีวิต	1	2	3	4	5	
4. พอเพียง คือ เลือกที่จะอยู่ หรือ มีวิถีชีวิตในระดับต่ำกว่าที่สามารถอยู่ได้	1	2	3	4	5	
5. พอเพียง คือ มั่นคง จัดระบบ ไม่เสี่ยงเสี่ยงน้อย	1	2	3	4	5	
6. ถ้ายทอด เปลี่ยนผ่าน ปรับเปลี่ยนตามสภาพ เงื่อนไข และกาลเวลา	1	2	3	4	5	
7. สิ่งที่สองความจำเป็นในการดำรงชีวิตปกติ	1	2	3	4	5	
8. วิธีการดำเนินชีวิตที่ใช้ง่ายและหาใช้อย่างไม่ลำบาก ไม่เดือดร้อน ไม่กระทบผู้อื่น หรือเบียดเบียน ส่งผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ น้อยที่สุด	1	2	3	4	5	
9. ทุกสิ่งที่มีมนุษย์สร้างหรือประดิษฐ์คิดค้นขึ้น เพื่อเป็นอุปกรณ์หรือเครื่องมือในการดำเนินชีวิต	1	2	3	4	5	
10. ความพอดีในเรื่อง การพูด การกระทำ การคิด เพื่อความเจริญ	1	2	3	4	5	
11. ยึดหลักความสมดุล 4 ประเด็น 1) ไม่เบียดเบียนตนเอง 2) ไม่เบียดเบียนคนรอบข้าง 3) ไม่ทำร้ายสังคม 4) ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ศรัทธาความสมดุลในการดำเนินชีวิต ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม	1	2	3	4	5	
12. ความเชื่อ ค่านิยม บรรทัดฐานสังคมที่เน้นเรียบง่าย พอใจสิ่งที่ตนมี ใช้/บริโภคสิ่งที่ตนมี ภายใต้อำนาจความสามารถที่	1	2	3	4	5	

ตนมี ไม่เกินตัว เกินหาได้ เชื่อว่าสิ่งนี้ดี สิ่งนี้ถูกต้องประพฤติปฏิบัติให้ดี						
13. การอยู่ การกิน การใช้ การดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ ด้วยความพอดี คุณค่า รู้คุณค่า “รู้จักหา รู้จักเก็บ รู้จัก ใช้” ไม่ตระหนี่ ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่เป็นหนี้	1	2	3	4	5	
14. การใช้ภาษาที่ถูกต้อง อนุรักษ์ภาษา ท้องถิ่น อนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น	1	2	3	4	5	
15. การสืบสาน ให้เป็นประโยชน์และ เหมาะกับการดำรงชีวิตยุคปัจจุบัน	1	2	3	4	5	
16. มีความรู้ประวัติ แต่เดิม คนในชุมชน เห็นค่า เป็นส่วนของชาติตนเอง รู้จัก ปลูกฝังและใช้ให้เกิดประโยชน์กับคนใน ชุมชน	1	2	3	4	5	
17. มีความรู้เป็นของตนเอง แบบองค์รวม สามารถใช้ในชีวิตจริง	1	2	3	4	5	
18. ใช้ทุน และทรัพยากรที่สังคมมีอยู่ ทำให้ งอกเงย ไม่หมดไป ความเจริญงอกงาม	1	2	3	4	5	
19. รู้จักตนเอง มีความสุขตามสภาพที่มีอยู่ มีความสุขตามศักยภาพแต่ละบุคคล สะดวกสบาย เกิดสุขอย่างแท้จริง สงบ เจริญงอกงาม	1	2	3	4	5	
20. ปรับตัวให้อยู่กับธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ลดความต้องการส่วนเกิน สร้างสังคมขาดแคลนให้พอดี กับความ ต้องการของสมาชิก	1	2	3	4	5	
21. สร้างกระบวนการเรียนรู้ โดยการใช้ เหตุผล ในการดำรงอยู่ภายใต้การ เปลี่ยนแปลง	1	2	3	4	5	
22. ปฏิบัติธรรม เพื่อให้เป็นคนดี เข้าวัด ทำบุญ ปฏิบัติธรรม ฟังเทศน์ รักษาศีล ตามประเพณี	1	2	3	4	5	
23. รูปแบบและโครงสร้างกิจกรรมภายใน สังคมของผู้คนที่อยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ	1	2	3	4	5	
24. การใช้ชีวิตเรียบง่าย แต่ไม่ขาดแคลน สิ่งจำเป็น หรือมีมากเกินไปจนจำเป็น	1	2	3	4	5	

25. แนวปฏิบัติทางสายกลางตามพุทธศาสนา การกระทำที่พอเหมาะ พอดี ประมาณตน ไม่เกินตัว ไม่ฟุ้งเฟ้อ เกินควร ไม่มากเกินไปจนเป็น ไม่น้อยจนขาดแคลน ตามความสามารถและตามวิถีชีวิตของตนเองที่เป็นอยู่ ความต้องการพื้นฐาน	1	2	3	4	5	

ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงในความร่วมมือ						

โปรดส่งส่วนนี้คืน พร้อมชุด
แบบสอบถาม

ชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....

ที่อยู่ที่ต้องการเปลี่ยนแปลง

.....

.....

สำหรับคำตอบแทนการแสดงความคิดเห็นครั้งนี้ ท่านประสงค์จะให้ดำเนินการอย่างไร

- ☐ โอนเข้าบัญชีเดิมที่ให้ไว้ในรอบแรก
- ☐ เปลี่ยนแปลงบัญชี ธนาคาร.....
- สาขา.....

ชื่อเจ้าของบัญชี.....

เลขที่บัญชี

* ผู้วิจัยได้เบิกเงินงวดที่ 1 โอนเข้าบัญชีท่านพร้อมจัดส่งเอกสารการเงินเรียบร้อยแล้ว หากเกิดข้อผิดพลาด
ประการใด กรุณาแจ้งให้ผู้วิจัยทราบจักขอบพระคุณยิ่ง

“ทุนพัฒนาศักยภาพในการทำงานวิจัยของอาจารย์รุ่นใหม่ โครงการความร่วมมือระหว่างสำนักงาน
คณะกรรมการการอุดมศึกษา กับ สำนักกองทุนสนับสนุนการวิจัย”

ภาคผนวกที่ 4 เครื่องมือสำหรับการสำรวจองค์ประกอบ

คำชี้แจง 1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศาสตร์ด้านความพอเพียง ผลการวิจัยจะนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น 2. แบบสอบถามแบ่งเป็น 5 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับ ความหมาย ความพอเพียงของคุณ ตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับ แบบแผน การดำเนินชีวิตของคุณ ตอนที่ 3 ถามเกี่ยวกับ ความประพฤติ หรือการปฏิบัติของคุณ ตอนที่ 4 ถามเกี่ยวกับ คุณค่า แบบพอเพียงของคุณ 3. แบบสอบถามจะสมบูรณ์และเกิดประโยชน์ต่อเมื่อคุณทำครบทุกข้อเท่านั้น 4. ขอความกรุณาเลือกวงกลมตามความเป็นจริง..หมายเลข 5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง → หมายเลข 1 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ..					
ตอนที่ 1 ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียงของคุณเป็นอย่างไร ?					
1. เป็นวิถีชีวิตที่ยึดหลักความสมดุล 4 ประเด็น 1) ไม่เบียดเบียนตนเอง 2) ไม่เบียดเบียน คนรอบข้าง 3) ไม่ทำร้ายสังคม 4) ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม	5	4	3	2	1
ความเชื่อ ค่านิยม บรรทัดฐานสังคมที่เน้นเรียบง่าย พอใจในสิ่งที่ตนมี ตนใช้ หรือบริโภคภายใต้ความสามารถที่ตนมี ไม่เกินตัว เกินหาได้ เชื่อว่าสิ่งนี้ดี สิ่งนี้ถูกต้อง ประพฤติปฏิบัติให้ดี	5	4	3	2	1
การอยู่ การกิน การใช้ การดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพด้วยความพอดี คุ่มค่า “รู้จักหา รู้จักเก็บ รู้จักใช้” ไม่ตระหนี่ ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่เป็นหนี้	5	4	3	2	1
ใช้ทุนและทรัพยากรที่สังคมมีอยู่ให้ถูกยั้งไม่หมดไป เกิดความเจริญงอกงาม	5	4	3	2	1
รู้จักตนเอง มีความสุขตามสภาพที่มีอยู่ ตามศักยภาพแต่ละบุคคล สะดวกสบาย เกิดสุขอย่างแท้จริง สงบ เจริญงอกงาม	5	4	3	2	1
ปรับตัวให้อยู่กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลดความต้องการส่วนเกิน สร้างสังคม ชัดแคลน ให้พอดีกับความต้องของสมาชิก	5	4	3	2	1
สร้างกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้เหตุผลในการดำรงชีวิตอยู่ ภายใต้การเปลี่ยนแปลง	5	4	3	2	1
ใช้ชีวิตเรียบง่าย แต่ไม่ขาดแคลนสิ่งจำเป็น หรือมีมากเกินไป	5	4	3	2	1
แนวปฏิบัติทางสายกลางตามพุทธศาสนา การกระทำที่พอเหมาะ พอดี ประมาณตน ไม่เกินตัว ไม่ฟุ้งเฟ้อเกินควร ไม่มากเกินไป ไม่น้อยจนขาดแคลน ตามความสามารถและตามวิถีชีวิตของตนเองที่เป็นอยู่ หรือตามความต้องการพื้นฐาน	5	4	3	2	1
ตอนที่ 2 แบบแผน (pattern) แบบพอเพียงของคุณเป็นอย่างไร ?					
ครอบครัวผัวเดียวเมียเดียว เพราะเป็นการฝึกให้เกียรติและเคารพผู้อื่น ครอบครัวอบอุ่น ลดการหย่าร้าง สังคมเป็นสุข	5	4	3	2	1
การเลี้ยงดูบุตร เพราะความกตัญญูเป็นเครื่องหมายของคนดี เป็นแบบอย่างให้ลูกหลาน	5	4	3	2	1
มีความละเอียดรอบคอบ เพราะจะทำให้สังคมสงบสุข ไม่เบียดเบียน	5	4	3	2	1
มีสำนึกบาปบุญคุณโทษ รู้ดี ชั่ว รู้ควร ไม่ควร จิตใจพัฒนา	5	4	3	2	1
ยึดมั่น เลื่อมใส ศรัทธาหลักคำสอน ทำให้จิตใจรู้สึกพอ	5	4	3	2	1
เคารพผู้ใหญ่ที่เป็นแบบอย่างที่ดี เชื่อฟังบิดามารดา	5	4	3	2	1
การจัดการตนเอง ตามภูมิปัญญา ประเพณี วัฒนธรรมที่สืบทอดมา	5	4	3	2	1
มีความรับผิดชอบตามบทบาท หน้าที่ มโนสำนึก นึกถึงส่วนรวมเป็นหลัก เพื่อควบคุมการดำเนินชีวิตให้เกิดสุข	5	4	3	2	1
การรู้จักกำลังตนเอง ทางด้านกายภาพ สติปัญญา และเครือข่าย	5	4	3	2	1
มีอิสระในการดำเนินชีวิต หากมีเหลือพอ ก็แบ่งปัน	5	4	3	2	1
ประพฤติตนตามอัตภาพ วิถีชีวิตสมถะ ไม่เกียจคร้าน รู้จักประมาณกำลัง ความสามารถ	5	4	3	2	1
ร่วมมือ ร่วมใจ แบ่งปัน สามัคคี ปองดอง สร้างเครือข่าย ร่วมผลิต ร่วมใช้	5	4	3	2	1
หลักการดำเนินชีวิตประจำวันที่มั่นคง ควรพึ่งพาตนเองทั้งเรื่องการกิน การอยู่ การใช้ การประกอบอาชีพ	5	4	3	2	1
ภายใต้กฎธรรมชาติที่สมดุล มนุษย์ สัตว์ และสิ่งแวดล้อมควรเกื้อกูลกัน เคารพกฎระเบียบของกันและกัน	5	4	3	2	1
การอยู่ร่วมกันอย่างสุขสงบ สมดุล มององค์รวม ปราศจากความขัดแย้ง สร้างและธำรงความเป็นชาติ	5	4	3	2	1

ผู้นำควรประพฤติ ปฏิบัติเป็นแบบอย่าง เพราะมีอำนาจหน้าที่	5	4	3	2	1
หลักสันโดษ พอใจสิ่งที่มีและไม่เดือดร้อน ลดความอยากส่วนเกิน ใช้ชีวิตตามอัตภาพ เท่าที่สภาพความเป็นอยู่และสถานะเศรษฐกิจจะเอื้ออำนวย	5	4	3	2	1
มนุษย์กับธรรมชาติผูกพันเกื้อกูลกัน อย่างสมดุล	5	4	3	2	1
ตอนที่ 3 พฤติกรรมหรือความประพฤติ (behavior/deeds) แบบพอเพียงของคุณเป็นอย่างไร ?					
ร่วมมือสร้างเอกลักษณ์ที่ภาคภูมิใจของชุมชน รู้รักถิ่นบ้านเกิดและเผ่าพันธุ์ ชาตินิยมอย่างมีเหตุผล	5	4	3	2	1
การหันหลังให้อบายมุข	5	4	3	2	1
รู้หา รู้เก็บ รู้ใช้ ไม่ฟุ้งเฟ้อย สมตัว ใช้ชีวิตที่เหมาะสมกับกำลังกาย กำลังใจของตน	5	4	3	2	1
การปรับตัวให้ชีวิตสามารถดำรงอยู่ได้	5	4	3	2	1
ไม่เบียดเบียนสิ่งแวดล้อม เพราะมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต	5	4	3	2	1
ต้องตระหนักรู้ โดยเริ่มปลูกฝังตั้งแต่ระดับครอบครัว โรงเรียน มหาวิทยาลัย ที่ทำงาน และสังคม	5	4	3	2	1
การอยู่ร่วมกันอย่างสุขสงบ สมดุล	5	4	3	2	1
การตระหนักถึงคุณค่าร่วม และนำไปปฏิบัติอย่างเข้าใจ และเห็นความสำคัญ อย่างแท้จริง สังคมยอมรับ	5	4	3	2	1
มีน้ำใจโอบอ้อมอารี ยิ้มแย้มแจ่มใส เพื่อสร้างสัมพันธไมตรี ให้เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูล รัก สามัคคี	5	4	3	2	1
ไม่ยึดติดวัตถุนิยม พอใจในสิ่งที่มี	5	4	3	2	1
พอประมาณ ไม่ตระหนี่ถี่เหนียวจนชีวิตต้องลำบาก	5	4	3	2	1
การใช้ชีวิตเรียบง่าย	5	4	3	2	1
ผู้นำเป็นต้นแบบที่ดี ทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจ	5	4	3	2	1
มีคุณธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว เป็นทางสายกลาง กำกับให้รู้ ดี ไม่ดี	5	4	3	2	1
การจัดการสิ่งต่าง ๆ ให้เกิดความคุ้มค่า เรียนรู้วิถีคิด คือ คิดยาว ไม่คิดสั้น คิดง่าย โดยใช้ความรู้แบบองค์รวม	5	4	3	2	1
ตอนที่ 4 คุณค่า (value) แบบพอเพียงของคุณเป็นอย่างไร ?					
รู้จักอ่อนน้อมถ่อมตน เพราะเป็นการแสดงความเคารพ	5	4	3	2	1
เมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น เป็นความจำเป็นที่จะต้องพอ เพราะมนุษย์อยู่กันเป็นสังคม การไม่พอจะมีผลกระทบกับคนอื่น เป็นบรรทัดฐานให้สังคมอยู่อย่างสงบสุข	5	4	3	2	1
เห็นความสำคัญเรื่องอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัย ประเมินความต้องการพื้นฐานส่วนตัว เพื่อลดความสิ้นเปลืองส่วนเกินของสิ่งที่ใช้อุปโภค บริโภค	5	4	3	2	1
ความเหมาะสมของการดำรงชีวิต จุดมุ่งหมายของชีวิต ไม่ฟุ้งเฟ้อ โดยมีหลักการคิด หลักการดำรงชีวิต พัฒนาไปอย่างมั่นคง ตามลำดับขั้น รู้ตัวตน รู้เท่าทัน มีสติ	5	4	3	2	1
ทางสายกลาง ทำพอดี พอเพียง ไม่มากไม่น้อยตามกำลังความสามารถของตนเอง ตามกำลังทรัพย์ กำลังปัญญา	5	4	3	2	1
ร่วมกันมากกว่าแข่งขัน รักความสงบ สันติ ไม่นิยมความรุนแรง ไม่รุกรานผู้อื่น สังคมไทยอยู่เย็น เป็นสุข	5	4	3	2	1
ประหยัดอย่างเหมาะสม ไม่ใช่ทรัพยากรของชาติเกินจำเป็น เกินพอ	5	4	3	2	1
ความมั่นคงทางจิตใจ มีความสุข มีน้ำใจ ไม่เบียดเบียน ไม่แก่งแย่งหรือ ความเห็นแก่ตัวจนขาดสติ	5	4	3	2	1
การดำรงชีวิตอย่างปลอดภัย ทำให้มีความสุขกายสบายใจ	5	4	3	2	1
ใช้เหมาะสม ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่สิ้นเปลืองใช้อย่างยั่งยืน ตรงตามวัตถุประสงค์	5	4	3	2	1
สังคมจะต้องช่วยกันดำรงรักษาวัฒนธรรมให้มีความมั่นคง ถาวร คงอยู่ มีอยู่ ยั่งยืน ไม่ชั่วคราว	5	4	3	2	1
การแสดงออก การใช้ชีวิตที่พึ่งพาตนเองได้ ด้วยการกระทำจริง	5	4	3	2	1
ทำให้คนในสังคมรู้จักวิเคราะห์ความต้องการของตนเอง ซึ่งจะทำให้รู้จักตนเองมากขึ้น	5	4	3	2	1
ลดปัญหาสังคมที่เกิดจากการบริโภคเกินตัว	5	4	3	2	1

มีความเป็นมนุษย์มากขึ้น มนุษย์คือคนที่มีศีล	5	4	3	2	1		
นับคือคนที่ความดี	5	4	3	2	1		
การเห็นประโยชน์และใช้ประโยชน์จากการบูรณาการ โดยมีชีวิตความเป็นอยู่ และดำรงชีวิตแบบพอดี	5	4	3	2	1		
พึ่งตนเองโดย ใช้ กิน เที่ยวทั่วไทย เพื่อการกระจายรายได้ภายในประเทศ	5	4	3	2	1		
ไม่โลภ เพราะระมัดระวัง ไม่ประมาท	5	4	3	2	1		
จัดสรรและใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์กับสมาชิกอย่างสมดุลและเป็นธรรม	5	4	3	2	1		
ตอนที่ 5 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล							
เพศ	1) ชาย	2) หญิง					
อายุ	1) 18-25 ปี	2) 26-60 ปี	3) 61 ปีขึ้นไป				
อาชีพ	1) นักศึกษา	2) พนักงานรัฐ	3) พนักงานเอกชน	4) ธุรกิจส่วนตัว			
5) ระบุ							
ตำแหน่งงาน	1) ระดับบริหาร	2) ระดับหัวหน้า	3) ระดับปฏิบัติการ				
ภูมิลำเนา	1) ภาคเหนือ	2) ภาคกลาง	3) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	4) ภาคใต้			
ความถี่ในการเดินทางท่องเที่ยว	1) ทุกอาทิตย์	2) 2 อาทิตย์ครั้ง	3) เดือนละครึ่ง				
4) 2 เดือนครั้ง	5) 3 เดือนครั้ง	6) 4 เดือนครั้ง					
7) 5 เดือนครั้ง	8) ปีละ 2 ครั้ง	9) ปีละครึ่ง					
โอกาสการเดินทางท่องเที่ยว	1) ช่วงเทศกาล	2) วันหยุด	3) ไม่ขึ้นกับเทศกาล				
ฤดูที่มักเดินทางท่องเที่ยว	1) ฤดูหนาว	2) ฤดูร้อน	3) ฤดูฝน				
ค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวแต่ละครั้ง							
1) ต่ำกว่า 5,000 บาท	2) 5,001-10,000 บาท	3) 10,001-15,000 บาท					
4) 15,001-20,000 บาท	5) 20,001-25,000 บาท	6) 25,001-30,000 บาท					
7) 30,001-35,000 บาท	8) 35,001-40,000 บาท	9) มากกว่า 40,000 บาท					
จำนวนสมาชิกที่ร่วมเดินทางท่องเที่ยวแต่ละครั้ง							
1) ไม่มี	2) 1 คน	3) 2-5 คน	4) 6-10 คน	5) 10 คนขึ้นไป			
รุ่นของสมาชิกในครอบครัวที่ท่องเที่ยวพร้อมกัน							
1) พ่อแม่-ลูก	2) ปู่ย่าตายาย-พ่อแม่-ลูก	3) ลูก	4) ปู่ย่าตายาย-หลาน				
โปรดเลือกข้อความที่ตรงหรือใกล้เคียงกับความเป็นจริง							
หมวดสินค้าที่ใช้จ่ายมากที่สุดตามลำดับ โปรดเรียงลำดับ 1 หมายถึง บ่อยที่สุด							
....) อาหาร เครื่องดื่ม) ของที่ระลึก) เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย) ของใช้ในบ้าน 5) ระบุ.....							
สถานที่เดินทางท่องเที่ยวในประเทศ โปรดเรียงลำดับ 1 หมายถึง บ่อยที่สุด							
....) ภาคเหนือ) ภาคกลาง) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ภาคใต้							
สถานที่เดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศ โปรดเรียงลำดับ 1 หมายถึง บ่อยที่สุด							
....) เอเชีย) ยุโรป) อเมริกา) แอฟริกา) ออสเตรเลีย/โอเชียเนีย							
ประเภทของการท่องเที่ยว โปรดเรียงลำดับ 1 หมายถึง บ่อยที่สุด							
....) กีฬา) อนุรักษ์) ธรรมชาติ) วัฒนธรรม) ดนตรี) ช็อปปิ้ง) ธุรกิจ							
....) ทำงาน) ศิลปะ) สุขภาพ) การศึกษา) ประชุม สัมมนา 13) ระบุ.....							
เหตุผลที่ตัดสินใจท่องเที่ยว โปรดเรียงลำดับ 1 หมายถึง บ่อยที่สุด							
....) หาประสบการณ์) เพิ่มพูนความรู้) ค้นหา/แสวงหาสิ่งแปลกใหม่ให้ชีวิต) เปลี่ยนบรรยากาศ) คลาดเครียด							
....) ทำงาน) สร้าง/สานสัมพันธ์) มีเวลารว่าง 9) ระบุ.....							
ข้อมูลข่าวสาร เพื่อค้นหาแหล่งท่องเที่ยว โปรดเรียงลำดับ 1 หมายถึง บ่อยที่สุด							
....) เว็บไซต์) หนังสือพิมพ์) นิตยสาร หนังสือ) คำแนะนำจากเพื่อน 5) ระบุ.....							

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม
 สวททิลสิทธิ์ โดย ศูนย์พัฒนาศักยภาพในการทำงานวิจัยของอาจารย์รุ่นใหม่ ตามโครงการความร่วมมือระหว่าง
 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ดร. เพชรรัตน์ วิริยะสืบทพงศ์

ภาคผนวกที่ 5 เครื่องมือทดสอบโมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้น

คำชี้แจง 1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศาสตร์ด้านความพอเพียง นำเสนอผลในภาพรวมเท่านั้น 2. แบบสอบถามแบ่งเป็น 5 ตอน เกิดประโยชน์เมื่อท่านทำครบทุกข้อเท่านั้น 3. กรุณาเลือกวงกลมตามความเป็นจริง 5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง → 1 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง					
ตอนที่ 1 ความเชื่อด้านวัฒนธรรมแบบพอเพียง					
ท่านเชื่อว่าชีวิตที่เรียบง่ายและสมดุล คือ					
1. ไม่เบียดเบียนตนเอง	5	4	3	2	1
2. ไม่เบียดเบียนคนรอบข้าง	5	4	3	2	1
3. ไม่ทำร้ายสังคม	5	4	3	2	1
4. ไม่ทำร้ายสิ่งแวดล้อม	5	4	3	2	1
ท่านเชื่อว่าคุณค่าของชีวิต คือ					
5. อ่อนน้อมถ่อมตน	5	4	3	2	1
6. ไม่ฟุ้งเฟ้อ เห็นความสำคัญของปัจจัยสี่	5	4	3	2	1
7. ดำรงชีวิตเหมาะสมกับอุดมการณ์ของชีวิต	5	4	3	2	1
8. ไม่โลภ	5	4	3	2	1
9. ไม่ประมาท	5	4	3	2	1
ท่านเชื่อว่าวัฒนธรรมที่พอเพียง คือ การทำให้คนในสังคม					
10. รู้จักวิเคราะห์ความต้องการของตนเอง	5	4	3	2	1
11. บริโภคเกินตัวลดลง	5	4	3	2	1
12. รู้จักความเป็นมนุษย์	5	4	3	2	1
13.. นับถือคนดี	5	4	3	2	1
14. ใช้ประโยชน์จากการบูรณาการชีวิตแบบพอดี	5	4	3	2	1
ท่านเชื่อว่าสุนทรียภาพของชีวิตควรอยู่บนฐาน					
15. การให้เกียรติ (ครอบครัวกลมเกลียว พี่น้อง เมียเดียว)	5	4	3	2	1
16. กตัญญู	5	4	3	2	1
17. ละอายต่อบาป (ทิริ โอตัมปะ)	5	4	3	2	1
18. ยึดมั่นหลักคำสอนศาสนา	5	4	3	2	1
19. เคารพผู้ใหญ่	5	4	3	2	1
ท่านเชื่อว่าชีวิตที่อิสระคือการ					
20. รู้กำลังตนเอง	5	4	3	2	1
21. สมถะ	5	4	3	2	1
22. มีอิสระในการดำเนินชีวิต	5	4	3	2	1
23. เอื้อเฟื้อ จุนเจือผู้ด้อยกว่า	5	4	3	2	1
24. เคารพกฎระเบียบ	5	4	3	2	1
ท่านเชื่อว่าควรสร้างสังคมให้เกิดความ					
25. ภูมิใจเผ่าพันธุ์ ถิ่นเกิด	5	4	3	2	1
26. สามัคคี	5	4	3	2	1
27. ไม่ติดวัตถุนิยม	5	4	3	2	1
28. มีวิถีคิดแบบองค์รวม	5	4	3	2	1
ตอนที่ 2 การค้นหาข้อมูลข่าวสาร					
แหล่งข้อมูลเพื่อวางแผนท่องเที่ยว					
1. ใช้ประสบการณ์เดิมที่มี	5	4	3	2	1
2. ข่าวสารทาง Facebook	5	4	3	2	1
3. ถามคนรู้จัก หรือ คนในครอบครัว	5	4	3	2	1

4. เว็บไซต์ของโรงแรม หรือที่พัก	5	4	3	2	1
5. รายงานจากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุ หรือทีวี	5	4	3	2	1
6. เว็บไซต์ของสายการบิน	5	4	3	2	1
7. เว็บไซต์ของบริษัททัวร์	5	4	3	2	1
8. หนังสือแนะนำเที่ยว/ท่องเที่ยว (Guidebooks)	5	4	3	2	1
9. การบอกเล่าผ่านบล็อก (blogs)	5	4	3	2	1
ขอบเขตข้อมูล					
10. เพื่อวางแผนการเดินทาง	5	4	3	2	1
11. เพื่อเปรียบเทียบราคา	5	4	3	2	1
12. เพื่อเก็บเป็นความทรงจำส่วนตัว	5	4	3	2	1
ตอนที่ 3 การประเมินทางเลือก					
เหตุผลในการเดินทาง					
1. พักผ่อน	5	4	3	2	1
2. ทำงาน	5	4	3	2	1
จุดหมายปลายทาง					
3. ราคา	5	4	3	2	1
4. คุณภาพ	5	4	3	2	1
5. ความปลอดภัย	5	4	3	2	1
6. ความสะดวก	5	4	3	2	1
ความรับผิดชอบของผู้บริโภค					
7. คำนึงถึงความคุ้มค่าของทรัพยากรตามสถานที่ต่าง ๆ ที่สูญเสียไปกับการท่องเที่ยว	5	4	3	2	1
8. ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว	5	4	3	2	1
9. สร้างคุณค่าต่อวิถีชีวิตชุมชนในท้องถิ่น	5	4	3	2	1
10. สร้างคุณค่าด้านประวัติศาสตร์ ประเพณี และวัฒนธรรม	5	4	3	2	1
11. คำนึงถึงกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การถูกบุกรุก การทำลายสถานที่ท่องเที่ยว	5	4	3	2	1
12. สร้างความต่อเนื่องของการสืบสานวัฒนธรรมประเพณี	5	4	3	2	1
ตอนที่ 4 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล					
1.เพศ	1) ชาย 2) หญิง				
2.อายุ	1) 18-25 ปี 2) 26-60 ปี 3) 61 ปีขึ้นไป				
3.ระดับการศึกษา	1) ต่ำกว่าปริญญาตรี 2) ปริญญาตรี 3) สูงกว่าปริญญาตรี				
4.ภูมิภาค	1) ภาคเหนือ 2) ภาคกลาง 3) ภาคใต้ 4) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ				
5.รายได้ของครอบครัวต่อเดือน	1) ต่ำกว่า 15,000 บาท 2) 15,000-50,000 3) 50,001-100,000 4) 100,000 ขึ้นไป				
6.อาชีพ	1) นักศึกษา 2) พนักงานรัฐ 3) พนักงานเอกชน 4) ธุรกิจส่วนตัว 5) เกษียณ 6) แม่บ้าน 7) ว่างาน 8) ระบุ.....				
7.ความถี่ในการเดินทางท่องเที่ยวปีที่ผ่านมา	1) 1 ครั้ง 2) 2 ครั้ง 3) 3 ครั้ง 4) 4 ครั้ง 5) 5 ครั้งขึ้นไป				
8. การตัดสินใจเลือกทัวร์ท่องเที่ยว	1) ตัดสินใจด้วยตนเอง 2) ตามความเห็นผู้ร่วมเดินทาง				
9.ประสบการณ์การใช้อินเทอร์เน็ต	1) ไม่เคยมี 2) น้อยกว่า 6 เดือน 3) 6 เดือนถึง 1 ปี 4) 1-2 ปี 5) 3-4 ปี 6) 5-6 ปี 7) มากกว่า 6 ปี				
10.ท่านใช้อินเทอร์เน็ตสัปดาห์ละ	1) น้อยกว่า 2 ชม. 2) 3-4 ชม. 3) 5-10 ชม. 4) 11-20 ชม. 5) 21-30 ชม. 6) มากกว่า 30 ชม.				
11.จำนวนชั่วโมงอินเทอร์เน็ตที่ใช้เพื่อวางแผนท่องเที่ยว	1) น้อยกว่า 1/2 ชม. 2) 1/2 ถึง 1 ชม. 3) 1-2 ชม. 4) 3-5 ชม. 5) 6-10 ชม. 6) มากกว่า 10 ชม.				

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม ดร. เพชรรัตน์ วิริยะสืบพงศ์
สงวนลิขสิทธิ์ โดยทุนพัฒนาศักยภาพในการทำงานวิจัยของอาจารย์รุ่นใหม่ ตามโครงการความร่วมมือระหว่าง สกอ. กับ สกว.

ภาคผนวกที่ 6 ประวัติที่ปรึกษา

ชื่อ-นามสกุล	นายเสรี ชัดแฉ่ม
ตำแหน่งวิชาการ	รองศาสตราจารย์
ตำแหน่งบริหาร	รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
หน่วยงานที่สังกัด	วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา
ตั้งอยู่เลขที่	169 ถนนลงหาดบางแสน ตำบล แสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 20131
	Mobile Phone: +66 (081) 861-4635
	E-mail: chadcham@buu.ac.th
	โทรศัพท์ 038-393-484 โทรสาร 038-393-484

การศึกษา ::

ศษ.บ. (คณิตศาสตร์ – ภาษาอังกฤษ)	มหาวิทยาลัยศิลปากร
น.บ. (กฎหมาย)	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
นบ.ท. (กฎหมาย)	สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
ค.ม. (การวัดและประเมินผลการศึกษา)	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ค.ด. (การวัดและประเมินผลการศึกษา)	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวกที่ 7 ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล เพชรรัตน์ วิริยะสืบพงศ์

ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ สาขาการจัดการธุรกิจและสารสนเทศ

หน่วยงานที่สังกัด คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา

ตั้งอยู่เลขที่ 169 ถนนลงหาดบางแสน ตำบล แสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 20131

Mobile Phone: +66 (081) 999 5858

E-mail: iamlas@hotmail.com, iamlas@gmail.com

โทรศัพท์ 038-102-397 ต่อ 101 โทรสาร 038-393-264

การศึกษา ::

บธ.บ. (โฆษณา)	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
รปศ. (บริหารธุรกิจ)	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)
ปรด. (บริหารธุรกิจ)	มหาวิทยาลัยรามคำแหง